

**TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİNİN TASVİRİ (AÇIKLAMALI)
BİBLİYOGRAFYASI**

Serkan TEKE

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Selcen ÇİFCİ

Uşak

Ağustos, 2020

**TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİNİN TASVİRİ (AÇIKLAMALI)
BİBLİYOGRAFYASI**

Serkan TEKE

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Selcen ÇİFCİ

Uşak

Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Ağustos, 2020

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİNİN TASVİRİ (AÇIKLAMALI) BİBLİYOGRAFYASI

Serkan TEKE

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ağustos 2020

Danışman: Doç. Dr. Selcen ÇİFCİ

Araştırmada, 1962-2018 yıllarında Türkiye’de doğrudan Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmalarının tasvirî (açıklamalı) bibliyografyasını yapmak ve bibliyometrik analizini çıkarmak amaçlanmıştır. Bibliyometrik analizde; kitapların, yazar sayılarına, yayımlandıkları yıllara, şehirlere, yayınevlerine göre; kitap bölümlerinin, yazar sayılarına, yıllara, kitap bölümü sahiplerinin kaç bölümü olduğuna, editör sayısına, kaç bölümde editörlük yaptıklarına, yayım yerlerine ve yayınevlerine göre; makalelerin, yazar sayılarına, yayımlandığı yıllara, yayımlandığı dergilere, alanlara, konulara, kademelere, hedef kitleye, kuramlara, yaklaşımlara, modellere, stratejilere, yöntemlere, tekniklere, anahtar kelimelere göre; tezlerin; yayımlandığı yıllara, alanlara, konulara, kademelere, hedef kitleye, kuramlara, yaklaşımlara, modellere, stratejilere, yöntemlere, tekniklere, anahtar kelimelere, yayımlandıkları üniversitelere, enstitülere, şehirlere, danışmanlara göre durumlarına bakılmıştır. Araştırma, nitel yaklaşımlı, tarama modeli ve genel tarama modellerinden tekil tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Çalışma materyalleri kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmalarıdır. Araştırmanın verileri doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır.

Sonuç olarak; toplamda 10 kitap, 32 kitap bölümü, 298 makale ve 187 tez çalışması tespit edilmiştir. Her çalışmaya ait sonuçlar şöyledir:

Kitap çalışmaları: Çoğunlukla tek yazarlıdır. En çok çalışma 2011'dedir, bu yılda 2 çalışma yapılmıştır. Çalışmaların büyük çoğunluğu Ankara'da yayımlanmıştır. En çok kullanılan yayınevi olan Nobel Yayıncılık'tır.

Kitap bölümü çalışmaları: En çok çalışmanın yapıldığı yıl 2012'dir ve 10 çalışma vardır. Çalışmaların 23'ü tek yazarlıdır. 16 çalışma tek editörlü, 14 çalışma iki editörlüdür. En çok editörlük çalışması olan isim Murat Özbay'dır ve 9 çalışmada editörlük yapmıştır. Çalışmaların büyük çoğunluğu 26 Ankara'da yayımlanmıştır. En çok kullanılan yayınevi Pegem Akademi'dir.

Makale çalışmaları: Büyük çoğunluğu tek yazarlıdır. En çok "Genel 1" alanında 104, en az "Ses Bilgisi" alanında 9 çalışma yapılmıştır. Ortaokul kademesinde 69 çalışma yapılmıştır. En çok yöntem kullanılmıştır. Çalışmaların çoğu ana dili öğretimiyle ilgilidir. En çok çalışma Turkish Studies'te yayımlanmıştır. Değiştirilmemiş ve değiştirilmemiş biçimleriyle en çok kullanılan anahtar kelime "Dil bilgisi öğretimi"dir.

Tez çalışmaları: En çok çalışma 65 ile "Biçim Bilgisi", en az çalışmaysa 4 ile "Ses Bilgisi" alanlarındadır. Çalışmaların çoğu ana dili öğretimiyle ilgilidir, ortaokul kademesindedir, Dokuz Eylül Üniversitesinde yapılmıştır, eğitim bilimleri enstitüsünde verilmiştir, Ankara'da yayımlanmıştır, Türkçe Eğitimi Bilim Dalındadır, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalındadır, Türkçe Öğretmenliği Programındadır, yüksek lisans türündedir. En çok yöntem kullanılmıştır. Değiştirilmemiş biçimleriyle en çok kullanılan anahtar kelime "Türkçe öğretimi"dir. Değiştirilmiş biçimleriyle en çok kullanılan anahtar kelime "Dil bilgisi"dir.

Anahtar kelimeler: *Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi, Türkçe Gramer Öğretimi, Tasvirî Bibliyografya, Açıklamalı Bibliyografya, Bibliyometrik Analiz.*

MASTER THESIS ABSTRACT

Descriptive (Annotated) Bibliography of Teaching Turkish Grammar

Serkan TEKE

Department of Turkish and Social Sciences Education

Graduate Education Institute Uşak University, August, 2020

Advisor: Assoc. Doç. Dr. Selcen ÇİFCİ

In the study, conducted in Turkey in the years 1962-2018 on the direct knowledge of Turkish grammar teaching books, book chapters, articles and descriptive of the thesis (annotated) it intended to make the bibliography and remove the bibliometric analysis. In bibliometric analysis; according to the number of authors of books, years of publication, cities, publishers; according to the book chapters, number of authors, years, how many chapters of book chapters are, the number of editors, how many chapters they are editors, publishing places and publishers; according to the number of authors, years of publication, journals, fields, subjects, levels, target audience, theories, approaches, models, strategies, methods, techniques, keywords; the thesis; according to the years, fields, subjects, levels, target audience, theories, approaches, models, strategies, methods, techniques, keywords, universities, institutes, cities, consultants, they were examined. The research was designed as a descriptive study using a single-screen model with a qualitative approach, a screening model and a general screening model. Study materials are books, book chapters, articles and thesis studies. The data of the research were collected by document review technique.

As a result; A total of 10 books, 32 book chapters, 298 articles and 187 thesis studies were identified.

Key words: Turkish grammar teaching, Turkish grammar teaching, descriptive bibliography, annotated bibliography, bibliometric analysis.

ÖN SÖZ

Bu tezi hazırlamamda emeğini, eşsiz tecrübelerini ve değerli zamanını hiçbir şekilde esirgemeyen, beni sürekli destekleyip motive ederek bana yol gösteren saygıdeğer danışmanım Doç. Dr. Selcen ÇİFCİ'ye sonsuz teşekkür ederim.

Tezin oluşmasında ve gelişmesinde bana fikir veren değerli hocam Prof. Dr. Musa ÇİFCİ'ye teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Ayrıca tezin düzenlenmesinde bana yol gösteren değerli hocalarım Prof. Dr. Erol DURAN ve Doç. Dr. Zekerya BATUR'a da teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Kitap çalışmalarının temini konusunda yardımları dokunan Kütahya Dumlupınar Üniversitesinin değerli öğretim üyeleri Doç. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL'a ve Dr. Öğr. Üyesi Esra KARAKUŞ TAYŞI'ye ve Denizli Pamukkale Üniversitesin değerli öğretim üyesi Mine ÖZÇELİK'e teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalara ulaşmak konusunda yardımcı olan Uşak Üniversitesi Prof. Dr. Fuat SEZGİN Kütüphanesi, Uşak İskender Pala Halk Kütüphanesi ve Ankara/Millî Kütüphane kurumlarına teşekkür ederim.

Ayrıca çalıştığım kurum olan İstanbul/Esenyurt Sultan Alparslan Ortaokulunun sayın idarecilerine, gösterdikleri hoşgörü için teşekkür ederim.

Hayatımın her döneminde yanımda olan, maddi-manevi hiçbir desteğini esirgemeyen ve tüm çalışmalarımda beni yüreklendirip emek veren sevgili annem Nilgün TEKE, babam Erol TEKE ve kardeşim Barkan Anıl TEKE'ye teşekkür ederim.

Serkan TEKE

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Serkan TEKE

Doğum Yeri ve Tarihi: Uşak, 24.04.1995

Lisans Öğrenimi: Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi: Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Bölümü

Bildiği Yabancı Dil: İngilizce

İş Deneyimi:

Çalıştığı Kurumlar: İstanbul/Esenyurt Sultan Alparslan Ortaokulu
(2019 yılından beri çalışmakta)

İletişim:

e-posta adresi: serkanteke6435@gmail.com

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
ÖN SÖZ.....	ix
ÖZ GEÇMİŞ.....	x
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xv
1. BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. PROBLEM DURUMU.....	1
1.2. PROBLEM CÜMLESİ.....	1
1.3. ALT PROBLEMLER.....	1
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	2
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	2
2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	3
2.1. ÖĞRETİM.....	3
2.2. ÖĞRETİM PROGRAMI.....	3
2.3. BİBLİYOGRAFYA.....	4
2.4. TASVİRİ (AÇIKLAMALI) BİBLİYOGRAFYA.....	4
2.5. BİBLİYOMETRİK ANALİZ.....	5
2.6. DİL.....	6
2.7. DİL BİLGİSİ.....	8
2.8. DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ.....	9
2.9. DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI.....	9
2.10. DİL BİLGİSİ ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARI.....	13
2.10.1. Geleneksel Yaklaşımlar.....	13
2.10.1.1. Dil Bilgisi Yaklaşımı.....	13
2.10.1.2. Kelime Yaklaşımı.....	13
2.10.2. Davranışçı Yaklaşım.....	13
2.10.3. Bilişsel Yaklaşım.....	15
2.10.3.1. İletişimsel Yaklaşım.....	15
2.10.3.2. Kavramsal-İşlevsel Yaklaşım.....	16
2.10.4. Yapılandırmacı Yaklaşım.....	16
2.11. YABANCI DİL BİLGİSİ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ.....	17
2.11.1. Geleneksel Yöntemler.....	17
2.11.1.1. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi.....	17
2.11.1.2. Doğrudan Öğretim Yöntemi.....	17
2.11.1.3. Aktif Yöntem.....	18
2.11.2. Davranışçı Yöntem.....	18
2.11.2.1. İşitsel-Sözel (Dinle-Konuş) Yöntem.....	18
2.11.3. Yapılandırmacı Yöntem.....	19
2.11.3.1. Sezdirme Yöntemi.....	19
2.12. TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ.....	19

2.12.1. Anlatma Yöntemi.....	19
2.12.2. Soru-Cevap Yöntemi.....	20
2.12.3. Dramatizasyon (Oyunlaştırma) Yöntemi.....	22
2.12.4. Tartışma Yöntemi.....	23
2.12.5. Çözümleme-Birleşim Yöntemleri.....	23
2.12.6. Tümevarım ve Tümdengelim Yöntemleri.....	24
2.12.7. Gösteri Yöntemi.....	25
2.12.8. Örnek Olay Yöntemi.....	25
2.12.9. Problem Çözme Yöntemi.....	25
2.12.10. Gösterip Yaptırma Yöntemi.....	25
2.13. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	26
3. BÖLÜM: YÖNTEM.....	32
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	32
3.2. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA DOKÜMANLARI.....	33
3.3. VERİ TOPLAMA ARACI VE SÜRECİ.....	33
3.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	65
3.5. VARSAYIMLAR.....	65
3.6. SINIRLILIKLAR.....	66
4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR.....	68
4.1. TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİYLE İLGİLİ AKADEMİK	
ÇALIŞMALARIN TASVİRİ (AÇIKLAMALI) BİBLİYOGRAFYALARI.....	68
4.1.1. Kitap Çalışmalarının Tasvirî (Açıklamalı) Bibliyografyaları.....	68
4.1.2. Kitap Bölümü Çalışmalarının Tasvirî (Açıklamalı)	
Bibliyografyaları.....	73
4.1.3. Makale Çalışmalarının Tasvirî (Açıklamalı) Bibliyografyaları.....	90
4.1.4. Tez Çalışmalarının Tasvirî (Açıklamalı) Bibliyografyaları.....	234
4.2. TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİYLE İLGİLİ AKADEMİK	
ÇALIŞMALARIN ANALİZLERİ.....	322
4.2.1. Kitap Çalışmalarının Analizleri.....	322
4.2.1.1. Kitap Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Analizleri.....	322
4.2.1.2. Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Yıllara Göre Analizleri.....	323
4.2.1.3. Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Şehirlere Göre	
Analizleri.....	324
4.2.1.4. Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Yayınevlerine Göre	
Analizleri.....	324
4.2.2. Kitap Bölümü Çalışmalarının Analizleri.....	325
4.2.2.1. Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayımlandıkları Yıllara Göre	
Analizleri.....	325
4.2.2.2. Kitap Bölümü Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre	
Analizleri.....	326
4.2.2.3. Kitap Bölümü Çalışmalarındaki Editörler ve Editörlük Yaptıkları	
Çalışmaların Sayısı.....	328
4.2.2.4. Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayın Yerlerine Göre Analizleri.....	329
4.2.2.5. Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayınevlerine Göre Analizleri.....	330
4.2.3. Makale Çalışmalarının Analizleri.....	330
4.2.3.1. Makale Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Analizleri.....	330
4.2.3.2. Makale Çalışmalarının Yıllara Göre Analizleri.....	336

4.2.3.3. Makale Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretiminin Alanlarına Göre Analizleri.....	337
4.2.3.4. Makale Çalışmalarının Eğitim Kademelerine Göre Analizleri...	339
4.2.3.5. Makale Çalışmalarının Kuram-Yaklaşım-Model-Strateji-Yöntem-Teknik Açılarında Analizleri.....	340
4.2.3.6. Makale Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Analizleri.....	344
4.2.3.7. Makale Çalışmalarının Dergilerdeki Sayılarına Göre Analizleri.....	345
4.2.3.8. Makale Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Analizleri.....	353
4.2.3.8.1. Anahtar Kelimelerin Değiştirilmemiş Biçimleri.....	353
4.2.3.8.2. Anahtar Kelimelerin Değiştirilmiş Biçimleri.....	360
4.2.4. Tez Çalışmalarının Analizleri.....	367
4.2.4.1. Tez Çalışmalarının Yayımlandığı Yıllara Göre Analizleri.....	367
4.2.4.2. Tez Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretiminin Alanlarına Göre Analizleri.....	369
4.2.4.3. Tez Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Analizleri.....	370
4.2.4.4. Tez Çalışmalarının Eğitim Kademelerine Göre Analizleri.....	371
4.2.4.5. Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Üniversitelere Göre Analizleri.....	371
4.2.4.6. Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Analizleri.....	374
4.2.4.7. Tez Çalışmalarının Enstitülere Göre Analizleri.....	378
4.2.4.8. Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Şehirlere Göre Analizleri.....	379
4.2.4.9. Tez Çalışmalarının Bilim Dallarına Göre Analizleri.....	380
4.2.4.10. Tez Çalışmalarının Ana Bilim Dallarına ve Programlara Göre Analizleri.....	381
4.2.4.11. Tez Çalışmalarının Türlerine Göre Analizleri.....	386
4.2.4.12. Tez Çalışmalarının Kuram-Yaklaşım-Model-Strateji-Yöntem-Teknik Açılarında Analizleri.....	386
4.2.4.13. Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Analizleri.....	389
4.2.4.13.1. Anahtar Kelimelerin Değiştirilmemiş Biçimleri.....	389
4.2.4.13.2. Anahtar Kelimelerin Değiştirilmiş Biçimleri.....	394
4.3. TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİYLE İLGİLİ AKADEMİK ÇALIŞMALARIN BİRBİRLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	400
4.3.1. Tüm Çalışmaların Yıllar Açısından Karşılaştırmaları.....	401
4.3.2. Makale ve Tez Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretimi Alanlarındaki Durumları Açısından Karşılaştırılması.....	405
4.3.3. Makale ve Tez Çalışmalarının Eğitim Kademelerindeki Durumların Karşılaştırılması.....	405
4.3.4. Makale ve Tez Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Durumlarının Karşılaştırılması.....	406
4.3.5. Makale ve Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Durumlarının Karşılaştırılması.....	407
4.3.6. Makale ve Tez Çalışmalarındaki Kuramların, Yaklaşımların, Modellerin, Stratejilerin, Yöntemlerin ve Tekniklerin Karşılaştırılması.....	410
5. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER.....	411
5.1. SONUÇ.....	411
5.2. ÖNERİLER.....	414

KAYNAKÇA.....	415
----------------------	------------

EKLER.....	424
-------------------	------------

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1- Taranan ve İçerisinde Makale Bulunan Dergiler.....	38
Tablo 2- Taranan Ancak Makale Bulunmayan Dergiler.....	54
Tablo 3- Dergisi Olmayan Üniversiteler.....	64
Tablo 4- Tamamı Taranmayan Sadece Elektronik Ortamda Tespit Edilebilen Makaleleri Alınan Dergiler.....	65
Tablo 5- Kitap Bölümü Sahibi Yazarların Sahip Oldukları Bölüm Sayıları.....	327
Tablo 6- Yazarlar ve Kaç Kitap Bölümü Çalışmasında Editörlük Yaptıklarının Sayısı.....	328
Tablo 7- Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayınevlerine Göre Durumları.....	330
Tablo 8- Bütün Yazarların Makale Sayıları.....	332
Tablo 9- Makale Çalışmalarındaki Kuramlar.....	340
Tablo 10- Makale Çalışmalarındaki Yaklaşımlar.....	341
Tablo 11- Makale Çalışmalarındaki Modeller.....	341
Tablo 12- Makale Çalışmalarındaki Stratejiler.....	341
Tablo 13- Makale Çalışmalarındaki Yöntemler.....	342
Tablo 14- Makale Çalışmalarındaki Teknikler.....	344
Tablo 15- Makalelerin Dergilerdeki Sayılarına Göre Durumları.....	345
Tablo 16- Tez Çalışmalarındaki Kuramlar.....	387
Tablo 17- Tez Çalışmalarındaki Yaklaşımlar.....	387
Tablo 18- Tez Çalışmalarındaki Modeller.....	387
Tablo 19- Tez Çalışmalarındaki Stratejiler.....	387
Tablo 20- Tez Çalışmalarındaki Yöntemler.....	388
Tablo 21- Tez Çalışmalarındaki Teknikler.....	388

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1- Kitap Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Durumları.....	323
Grafik 2- Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Yıllara Göre Durumları.....	323
Grafik 3- Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Şehirlere Göre Durumları.....	324
Grafik 4- Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Yayınevlerine Göre Durumları.....	325
Grafik 5- Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayımlandıkları Yıllara Göre Durumları.....	326
Grafik 6- Kitap Bölümü Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Durumları.....	327
Grafik 7- Kitap Bölümü Çalışmalarının Editör Sayılarına Göre Durumları.....	328
Grafik 8- Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayımlanma Yerlerine Göre Durumları.....	329
Grafik 9- Makale Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Sayı ve Yüzdelerle Dağılımları.....	331
Grafik 10- En Çok Makalesi Olan Yazarlar ve Makale Sayıları.....	331
Grafik 11- 1962-1980 Arası Makale Çalışmalarının Durumları.....	336
Grafik 12- 1981-2004 Arası Makale Çalışmalarının Durumları.....	336
Grafik 13- 2005-2014 Arası Makale Çalışmalarının Durumları.....	337
Grafik 14- 2015-2018 Arası Makale Çalışmalarının Durumları.....	337
Grafik 15- Makale Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretiminin Alanlarına Göre Durumları.....	338
Grafik 16- Makale Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretimi Alanlarına Yüzdelerle Dağılımları.....	339
Grafik 17- Makale Çalışmalarının Eğitim Kademelerine Göre Durumları.....	339
Grafik 18- Makale Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Durumları.....	345
Grafik 19- Makale Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmemiş Durumları.....	360
Grafik 20- Makale Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmiş Durumları.....	367
Grafik 21- 1981-2004 Arası Tez Çalışmalarının Durumları.....	368
Grafik 22- 2005-2014 Arası Tez Çalışmalarının Durumları.....	368
Grafik 23- 2015-2018 Arası Tez Çalışmalarının Durumları.....	369
Grafik 24- Tez Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretiminin Alanlarına Göre Durumları.....	370
Grafik 25- Tez Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Durumları.....	370
Grafik 26- Tez Çalışmalarının Eğitim Kademelerine Göre Durumları.....	371
Grafik 27- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Üniversitelere Göre Durumları.....	372
Grafik 28- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Üniversitelere Göre Durumları.....	372
Grafik 29- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Üniversitelere Göre Durumları.....	373
Grafik 30- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Üniversitelere Göre Durumları.....	373
Grafik 31- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	374
Grafik 32- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	374
Grafik 33- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	375
Grafik 34- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	375
Grafik 35- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	375
Grafik 36- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	376
Grafik 37- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	376
Grafik 38- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	376
Grafik 39- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	377

Grafik 40- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	377
Grafik 41- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	377
Grafik 42- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	378
Grafik 43- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları.....	378
Grafik 44- Tez Çalışmalarının Enstitülere Göre Durumları.....	379
Grafik 45- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Şehirlere Göre Durumları.....	379
Grafik 46- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Şehirlere Göre Durumları.....	380
Grafik 47- Tez Çalışmalarının Bilim Dallarına Göre Durumları.....	380
Grafik 48- Tez Çalışmalarının Bilim Dallarına Göre Durumları.....	381
Grafik 49- Tez Çalışmalarının Ana Bilim Dallarına Göre Durumları.....	382
Grafik 50- Tez Çalışmalarının Ana Bilim Dallarına Göre Durumları.....	383
Grafik 51- Tez Çalışmalarının Ana Bilim Dallarına Göre Durumları.....	384
Grafik 52- Tez Çalışmalarının Programlara Göre Durumları.....	385
Grafik 53- Tez Çalışmalarının Programlara Göre Durumları.....	385
Grafik 54- Tez Çalışmalarının Türlerine Göre Durumları.....	386
Grafik 55- Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmemiş Durumları.....	394
Grafik 56- Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmiş Durumları.....	400
Grafik 57- 1968-1980 Arasındaki Çalışmaların Yıllara Göre Durumları.....	401
Grafik 58- 1981-2004 Arasındaki Çalışmaların Yıllara Göre Durumları.....	401
Grafik 59- 2005-2014 Arasındaki Çalışmaların Yıllara Göre Durumları.....	403
Grafik 60- 2015-2018 Arasındaki Çalışmaların Yıllara Göre Durumları.....	404
Grafik 61- Makale ve Tez Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretimi Alanlarındaki Durumları.....	405
Grafik 62- Makale ve Tez Çalışmalarının Eğitim Kademelerindeki Durumları.....	406
Grafik 63- Makale ve Tez Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Durumları.....	406
Grafik 64- Makale ve Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmemiş Biçimlerinin Karşılaştırması.....	407
Grafik 65- Makale ve Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmiş Biçimlerinin Karşılaştırması.....	409
Grafik 66- Makale ve Tez Çalışmalarının Kuram, Yaklaşım, Model, Strateji, Yöntem ve Teknik Açılırlardan Durumları.....	41

1. BÖLÜM: GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Türkiye’de, Cumhuriyet’in kuruluşundan günümüze kadar Türkçe dil bilgisi öğretiminde farklı yaklaşımlar, yöntemler, teknikler hâkim olmuştur. Uzun yıllar davranışçı yaklaşımın hüküm sürdüğü Türkçe dil bilgisi öğretimi alanı 2005 programıyla yerini yapılandırmacı yaklaşıma bırakmıştır ve bu yaklaşım bugün de devam etmektedir. Tüm bu süreç içerisinde Türkçe dil bilgisi öğretimiyle ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Ancak bu araştırmaların kapsamıyla ilgili bir çalışma yoktur. Bu çalışmayla Türkçe dil bilgisi öğretiminde yaşanan değişim ve gelişim ortaya konmaya çalışılmıştır.

Literatürde, Türkçe dil bilgisi öğretiminin genel seyrini gösteren tasvir türü çalışmalara rastlanmamış; yapılan araştırmayla alan yazındaki bu eksiklik giderilmeye çalışılmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

1962-2018 yıllarında Türkiye’de doğrudan Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmalarının durumu nedir?

1.3. Alt Problemler

Tüm çalışmaların türlere göre dağılımları nasıldır?

Kitap çalışmalarının yazar sayılarına, yayımlandıkları yıllara, şehirlere ve yayınevlerine göre durumları nasıldır?

Kitap bölümü çalışmalarının yayımlandıkları yıllara, yazar sayılarına, editörlerine ve editörlük yaptıkları çalışmaların sayısına, yayım yerlerine, yayınevlerine göre durumları nasıldır?

Makale çalışmalarının yazar sayılarına, yayımlandığı yıllara, dil bilgisi öğretiminin alanlarına, eğitim kademelerine, kuram-yaklaşım-model-strateji-yöntem-teknik açılarına, ana dili-yabancı dil olarak öğretimlerine, dergilerdeki sayılarına, anahtar kelimelerine göre durumları nasıldır?

Tez çalışmalarının yayımlandığı yıllara, dil bilgisi öğretiminin alanlarına, ana dili-yabancı dil olarak öğretimlerine, eğitim kademelerine, yayımlandıkları üniversitelere, danışmanlara, enstitülere, şehirlere, bilim

dallarına, ana bilim dallarına, programlara, türlerine, kuram-yaklaşım-model-strateji-yöntem-teknik açılarına, anahtar kelimelerine göre durumları nasıldır?

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırmada, 1962-2018 yıllarında Türkiye’de doğrudan Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmalarının tasvirî bibliyografyasını yapmak ve bibliyometrik analizini çıkarmak amaçlanmıştır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Yapılan bu çalışmayla Türkiye’deki Türkçe dil bilgisi öğretiminin 1962’den günümüze geçirdiği değişimler incelenmiştir. Çalışmaların hangi yıllarda arttığı, hangi yıllarda azaldığı, hangi konulara, alanlara daha fazla ve daha az yer verildiği, yıllar içerisinde değişen yaklaşımların çalışmalara ne şekilde yansıdığı, bunlara uygun hangi yöntem ve tekniklerin ortaya çıktığı gibi konuların genel görünümü verilerek ileride yapılacak çalışmalara rehberlik etmesi açısından kayda değer bir araştırmadır.

1962, 1981 ve 2005 yıllarında birtakım değişikliklerle ortaokul Türkçe programları hazırlanmıştır. Bu açıdan 1962-1981, 1981-2005 ve 2005-... aralıklarında yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Bu açıdan da yapılmış çalışmaların programlarla ilişkisini ortaya koymak, programların çalışmalarını nasıl, hangi yönden etkilediğini genel bir çerçevede görmek de önemlidir.

Kitap, kitap bölümü, tez ve makale çalışmaları hakkında gerek ileride yapacakları araştırmalar için akademisyenleri gerekse öğretimde kullanmaları için öğretmenleri bilgilendirmiş olma ve bu çalışmalardan yararlanmayı sağlama da çalışmanın başka bir katkı sağlayacak olan kısmıdır.

Bu çalışma Türkçenin sadece dil bilgisi öğretimi boyutunu içermektedir.

Dil bilgisi öğretimi üzerine yapılan akademik çalışmalara tek elden ve tek seferde erişilebilecek bir başvuru kaynağı niteliği taşımaktadır. Bu, ulaşım kolaylığı vererek zamandan tasarruf sağlayacaktır.

Geçmişten günümüze kadar Türkçe dil bilgisi öğretimi konusunda yapılan çalışmalar oldukça fazladır ve her geçen zamanda bu çalışmalara yenileri eklenmektedir. Artan bu çalışmaların, bu bilgilerin hem kaydedilmesi hem de denetim altında tutulmaları da tasvir türü çalışmalarla mümkündür.

Bu türdeki çalışmaların bir katkısı da ilgili alanda araştırma yapmak isteyenler için bir sonuç ortaya koyarak bütün çalışmaların tekrar okunmasını önlemektir.

2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Öğretim

Öğretim; öğrencilere, istenen davranışların kazandırılması için belirlemiş amaçlara, hedeflere, programın içeriğine yönelik olarak belli bir zamanda, mekânda veya bir öğretim kurumunda, herhangi bir kişi veya resmî bir görevli tarafından planlı, programlı, teşkilatlı, düzenli, örgütlü, kontrollü, bilinçli, kasıtlı, etkileşimli, sınırlı, sistemli kılavuzlamalı bir şekilde yürütülen tüm etkinlikler ve yöntem, teknik, araç, gereç, personel kullanma sürecidir (Akyüz, 2013, s. 2; Aslan, Aslan ve Arslan Cansever, 2012, s. 14; Fidan ve Erden, 1998, s. 22; Çıkılı, 2009, s. 16; Çubukçu, 2011, s. 60-61; Kutlu, 2011, s. 15; Eskicumalı, 2015, s. 7; Şimşek, 2011, s. 6; Kale, 2013, s. 8; Brown and Atkins, 1988, s. 2; Sağlam, 2009; Özdemir, 2006, s. 25; Çoban, 2012, s. 13; Keskinlik, 2005, s. 8; Varış, 1995, s. 12-13).

Tanıma bakıldığında öğretimin rastgele meydana gelen bir eylem olmadığı görülmektedir. Her şeyden önce bir tanılayıcılık, hedef kitlenin ihtiyaçlarına göre şekillenen eylemler dizisi gerektirir. Öğrenmeyi daha kolay hâle getiren bir dizi uygulamadır. Bilgi aktarma, verme sanatıdır; bu da planlı bir şekilde gerçekleşir.

Hem öğrencinin kendisi hem de içinde yaşadığı toplum için böylesine önem arz eden bir konunun tesadüfe bırakılmaması gerekir.

2.2. Öğretim Programı

Öğretim kavramının ne anlama geldiği yukarıda ifade edilmişti. Burada ise program ve öğretim programı ifade edilmiştir.

Program, birtakım hedeflere ulaşabilmek, birtakım eylemlerin sırasını, zamanını göstermek için hazırlanan çizelgelerdir.

Öğretim programı ise bir derste neyin, nasıl, niçin ve ne ile işleneceğini gösteren ve bir dersin öğretiminin planlı ve programlı bir şekilde götürülmesini sağlayan etkinlikler bütünüdür (Ayrancı ve Mutlu, 2017; Aykaç, 2006a, s. 49). Bir yol haritasıdır, bir çerçevedir. Belli bir öğretim kademesindeki belli bir dersin öğretilmeleriyle ilgili yönergeleridir. Örneğin, Türkçe Dersi Öğretim Programı, Matematik Dersi Öğretim Programı gibi.

Öğretim programları bu yüzden kendi başına bir amaç değildir. Hem öğrenciler için olumlu öğrenme çıktıları elde etmeyi hem toplumsal istekleri hem de devlet politikalarının yerine getirilmesini hedeflemektedir.

2.3. Bibliyografya

Bibliyografya, geniş anlamıyla kitap başlıklarının kaydı, etimolojik olaraksa bibliion kitap, grabhein yazmak (Acaroğlu, 1961); Grekçe ise biblos kutsal metin, kitap, risale; graffein yazmak/çizmek anlamındadır; terimsel kavramı ise bir kitabın künyesini araştırıp ortaya koyma anlamında kitap bilgisi ve kitap bilgisinin nasıl elde edileceğinin yollarını öğreten yöntem olarak kitap bilimi anlamlarını kapsar (Öztürk, 2009). Bibliyografya herhangi bir konudaki kitap, makale, tez veya belge türü araştırmalarının düzenli bir şekilde ve bir liste hâlinde sıralanması esasına dayanan çalışmalardır. Araştırmanın türüne göre birtakım farklı bilgiler yazılsa da genel olarak yazar veya yazarların soyadları ve adları, yılı, araştırmanın adı gibi bilgileri içerir.

2.4. Tasvirî (Açıklamalı) Bibliyografya

Tasvirî ya da açıklamalı bibliyografyalar ele alınan eserlerin künyelerinin yanı sıra içerikleri hakkında da bilgi veren bibliyografyalardır (Önal, 2003). Bu yüzden basit bir kaynakçadan ibaret değildir. Elde edilen kaynakların organize bir şekilde sunulmasını içerir. Kaynakları tıpkı bir özet gibi sunarlar. Bu tür çalışmalarda araştırmanın temel noktaları, amaçları, hedef kitlesi, araştırma yöntemleri ve sonuçları bölümlerine yer verilir.

Library.massaoit.edu (2020) ve writingcenter.unc.edu (2020)'ya göre açıklamalı bibliyografyalar bir konuda yayımlanan her kaynak hakkında genel bir bakış sunar ve özel bilgiler içerir. Okuyucuya neyi kontrol etmeleri gerektiğini, nelerin göz atmaya değer olabileceğini ve neyin zaman geçirmeye değmeyeceği konusunda yardımcı olur. Ayrıca kaynaklar arasında ilişki kurmayı sağlayıp güçlü ve zayıf yönlerini gösterir.

Guides.lib.uoguelph.ca (2020)'ya göre ise açıklamalı bibliyografya, alfabetik olarak tarihe veya konuya göre tek bir tema üzerinde bir dizi girişten oluşan yazılı bir kaynaktır. Her bir açıklama okurların bir dizi yazılı eserin birbirleriyle ilişkilerini ve incelenen konu bağlamında görmelerini sağlar. Okuyucuya bilimsel kaynakların belirli bir konuda veya özel bir alanda oldukça kapsamlı ancak odaklanmış bir inceleme sunar Yazara, gelecekteki

araştırmaları yapmaya hazırlanırken belirli bir konuyu veya özel bir alanı daha derinlemesine anlamalarını sağlamada yardımcı olur.

2.5. Bibliyometrik Analiz

Değişen ve gelişen zaman içerisinde bilimsel araştırmalarda bir ilerleme, bir üretim bolluğu meydana gelmiştir. Bunun sonucunda da yeni bilimsel araçlar kullanılmıştır. Bu araçlardan biri de bibliyometriktir.

Bilimsel araştırmalardaki artış nedeniyle çalışmalar bibliyografik veri tabanlarında toplanmış, bu durum da verilerin istatistiksel analizini ve bibliyometriğin kullanımını gerektirmiştir (Della Corte, Del Gaudio, Sepe and Sciarelli, 2019).

Cabim.ulakbim.gov.tr (2020)'ye ve stats.oecd.org (2020)'a göre bir bilgi ve kütüphane biliminin alt dalı olan bibliyometri, belirli alanda, dönemde veya bölgede belirli kişiler ya da kurumlar tarafından üretilmiş olan kitap, makale veya diğer yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin analiz edilmesi için sayısal ve istatistiksel yöntemlerin kullanılmasıdır.

Manuel (2002, s. 203-204; Annex 7, paras 21-22)'e göre bibliyometrik, yayınlarla ilgili veriler için kullanılan genel bir terimdir. Başlangıçta, akademik araştırmalar için yazar bilgisi, kurum bilgisi, bilim alanı, ülke bilgisi gibi basit göstergeler oluşturmak için kullanılırken daha sonra akademik araştırmalarda atıflara dayanan karmaşık ve çok boyutlu teknikler geliştirilmiştir. Bibliyometrik analiz, bilimsel yayınların sayıları ve yazarları ile makalelere ve bunlara yapılan atıflara (ayrıca patentlerdeki alıntılara) ilişkin verileri kullanarak bireylerin / araştırma ekiplerinin, kurumların ve ülkelerin "çıktılarını" ölçmek, ulusal ve uluslararası ağları belirlemek, bilim ve teknolojinin yeni (çok disiplinli) alanlarının gelişimini haritalamak için kullanılır.

Okubo (1997, s. 3 ve 8)'ya göre bibliyometrik, bilimsel literatürün incelenmesine, her tür değişkenin konumlandırılmasına, var olan bilim durumunun değerlendirilmesine, yeni bilgiler elde edilmesine, karar vermeye ve araştırma yönetimine yardımcı olan bir araçtır. Ancak yazara göre tüm bunlar tek başına yeterli değildir, başka göstergelerle birlikte kullanılmalıdır. Ayrıca bibliyometri, bir dizi spesifik ölçüm ve gösterge için genel bir terim haline gelmiştir; amacı sadece bilimsel literatürden değil patentlerden de elde edilen verilerle bilimsel ve teknolojik araştırmaların çıktılarını ölçmektir.

ise insanların birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlayan bir araçtır. Aynı dili konuşan insanlar dil aracılığıyla duygularını, fikirlerini paylaşabilirler.

Dilin diğer bir özelliği ise kültür taşıyıcısı olmasıdır. Kültür, toplulukları millet hâline getiren, onları bir fikir etrafında toplayıp bütünün bir parçası olmalarını sağlayan maddi ve manevi unsurların tamamıdır. İnsanın yaptığı her şeydir. Bu yüzden insanın olduğu tüm alanlarda kendini gösterir: gelenek, görenek, örf, adet, müzik, mimari, resim, edebiyat... Dil ise bu unsurları iç ve dış sembollerle korur ve bu semboller öğrenildiğinde kültür de öğrenilmiş olur.

Dile, bugüne kadar farklı dil uzmanları tarafından farklı açılardan yaklaşılmıştır: Aksan (2015, s. 55)'in, Ergin (2009, s. 3)'in, Gencan (1979, s. 1)'in, Korkmaz (1992, s. 43)'in ve Dilâçar (1961)'in dil tanımlamalarında ortak bir şekilde dilin "ses"lerden oluştuğu ifade edilmektedir. Ses, dili dil yapan unsurdur. Ancak sesler tesadüfi olarak yan yana gelmez. Birtakım kurallara bağlı olarak dizilirler. Bu kurallar da dil denen sistemi oluşturur. Aksan (2015, s. 55) ve Korkmaz (1992, s. 43)'in vurguladığı nokta ise dilin farklı boyutlara sahip ileri seviye bir sistem olduğudur. Ergin (2009, s. 3) ise dil için dört farklı yargı kullanır: (1) Dil, doğal bir anlaşma aracıdır: İnsanlar dili kullanarak iletişim kurarlar. (2) Kendine özgü kuralları olan canlı bir varlıktır: Her dilin bir düzenlenme biçimi vardır. Söz gelimi; Türk dili, sestene heceye, heceden kelimeye, kelimedenden de cümleye doğru bir sıra izler. Diller, diğer canlı varlıklar gibi doğar, gelişir ve ölür. Dilin anlamlı en küçük birimi olan bir kelimenin geçmişte kullanılıp bugün kullanılmaması veya geçmişte olmayıp bugün var olması dilin canlılığını göstermektedir. Ayrıca kelimelerin tarihî gelişimi de dilin canlılığını gösterir. (3) Gizli bir anlaşma sistemidir: Dili oluşturan sesler semboldür. Bu sembollerin aslı bilinmemektedir. İnsanlar tarafından bir uzlaşıyla oluşturulmuşlardır. Örnek olarak "kalem" kelimesini oluşturan sesler ile kalem nesnesi arasındaki ilişki nedensizdir. (4) Toplumsal bir kurumdur: İnsan toplumunun bir parçasıdır. Bu yüzden onun kullandığı her şey toplumun da bir parçası olacaktır. Bunların başında da dil gelir. Dilâçar (1961) ise farklı olarak dilin birçok öğeden oluşan karmaşık bir sistem olduğunu vurgular. Scarino ve Liddicoat (2009, s. 16) dilin, kişiler arası ilişkilerde kullanılmasını özelliğini öne çıkarırlar.

Yukarıdaki tanımlardan hareketle dil, aynı dilsel kodu paylaşan insanların fikirlerini, duygularını, inançlarını, görüşlerini, izlenimlerini vb. bildirmeye ve bunları almaya yarayan, kısaca bir iletişim işlevi üstlenen, sosyal bir zeminde hayat bulan, sürekli bir değişim ve gelişim içinde olan, bir milletin kültürünü içinde barındırıp bunu geleceğe aktaran bir bütündür.

Dilin ne olduğu konusunda yabancı dil araştırmacıları da birtakım tanımlar yapmışlardır. Örneğin Sapir (1921, s. 7-8)'e göre dil, bilinçli bir şekilde üretilmiş olan sembollerle iletim sağlama yöntemidir. Chomsky (1957, s. 13)'e göre ise dil, cümle üretme makinesidir. Ayrıca Chomsky (1988, s. 39-40), dil yetisi kavramından bahseder ve bunun da biyolojik bir durum olduğunu, insanın dünyaya bir dil öğrenme yeteneğiyle geldiğini söyler.

2.7. Dil Bilgisi

Dil bilgisi, bir dilde doğru okumak, dinlemek, konuşmak ve yazmak ya da diğer bir ifadeyle doğru anlamak ve anlatmak için gereken kurallardır. Dilin farkındalıklı bir şekilde kullanılması için hâkim olunması gereken dil yasalarıdır. Dil bilgisi ses bilgisi, şekil bilgisi, sözcük bilgisi, cümle bilgisinden oluşur ve bir dili bu başlıklar altında inceler. Her dilin farklı bir yapısı olması dolayısıyla her dilin kendine has bir dil bilgisi sistemi vardır.

Dil bilgisinin ne olduğu hakkında çeşitli tanımlar bulunmaktadır:

Agop Dilâçar (1971), grameri dilbilim açısından şöyle tanımlamaktadır:

''1. Biçim, söyleniş, cümle yapısı, anlam ve sözcük tarihi bakımından belirli bir düzenlilik gösteren sistemli sözcük gruplamalarından meydana gelen dilin, bu yönden incelenmesi.

2. Belirli bir çağda belli bir dilin bu bakımdan incelenmesinin konusu olan görüngüler ve bunların sistemi.

3. Bu görüngüleri yöneten kurallar.

4. Bu kuralları öğreten ders kitabı.

5. Bir sözün ya da yazının bu kurallara uyup uymama derecesi.''

Dil bilgisi, dili hem biçim hem de içerik açısından ele alır. Ancak bunu yaparken dilin kuralları değişmez olmadığından dil bilgisi, herhangi bir zamanda ve yerde geçerli olan dili inceler ve buna göre dilin kurallarını

belirler. İfadelerin ise bu kurallara göre oluşturulup oluşturulmadığını denetler.

Dil bilgisinin tanımları konusunda ortak ve farklı noktalar bulunmaktadır. Ediskun (2010, s. 65)'un, Güneş (2013)'in ve Karaağaç (2012, s. 80)'ın dil bilgisi tanımlarında bulunan ortak nokta dil bilgisinin dili “sesten cümleye kadar incelemesi”dir. Ediskun (2010, s. 65), Karaağaç (2012, s. 80) ve Levend (1969) dil bilgisinin “doğru konuşma ve yazma kuralları” olduğunu söylerler. Korkmaz (1996) ise dil bilgisinin, dilin yapı ve işleyiş kuralları olduğunu, dil ve kültürü koruduğunu söyler. Sinanoğlu (1958) göre ise dil bilgisi, dilin ifade ediş biçimlerini araştırır.

“Dilbilgisi (Alm. Grammatik, Fr. Grammaire, İng. Grammar). 1. Bir dilin işleyişi ve sunduğu düzeni ortaya koyan, özellikle de biçimbilimle söz dizimi kapsayan inceleme. Kimi dilbilgileri, biçimbilim düzleminde sözcük yapımını da kapsamına alır. 2. Dil kullanımını kimi yönlerini kurala bağlamayı amaçlayan buyurucu ve kuralcı inceleme. 3. Üretici ve dönüşümsel anlayışta bir dilin konuşucu-dinleyicilerince geçerli sayılan tümceleri üretebilecek bir düzenek oluşturmak üzere dil bilimcilerin kurduğu biçimsel dizge. 4. Konuşucu-dinleyicinin tümceleri üretmesini ve anlamasını sağlayan iç dizge ve bilgi; edinç.” (Vardar, 2002, s. 73).

Anlaşıyor ki dil bilgisi, dili tarihin belli bir döneminde sesten başlayarak söz dizimine kadar inceleyen, onun düzenini ve sistematliğini içinde barındıran doğru anlatım kurallarıdır.

2.8. Dil Bilgisi Öğretimi

Dil bilgisi ile dil bilgisi öğretimi birbiriyle ilişkilidir ancak iki farklı alandır. Dil bilgisi öğretimi, dil bilgisi alanının incelediği ses, biçim, kelime ve cümle bilgilerinin nasıl öğretileceğiyle ilgilenir.

2.9. Dil Bilgisi Öğretiminin Amaçları

Dil bilgisi, dilden ve toplumsal bir uzlaşıdan ortaya çıkan kurallar dizisidir. İnsan, doğduğu andan itibaren çevresinden ana dilini ve onun kurallarını örtük bir şekilde edinmeye başlar. Konuşmaya başlayınca da edindiği dili ve kuralları farkında olmadan kullanır. Örgün eğitim başladığında ise dil bilgisi öğretimi sistematik bir şekilde öğretilmeye başlanır ve kişiye ana dili kurallarının farkında olması sağlanır. Kısaca, dil bilgisi

öğretimi bilinçaltındaki bilgilerin bilince getirilmesidir. Böylelikle konuşur, ana dilini daha etkili bir şekilde kullanabilecektir.

Dil ve düşünce birbirinden ayrılmaz bir bütündür. Düşüncenin dili etkilediği gibi dil de düşünceyi etkiler. Dolayısıyla dil öğretimi, kişinin kendi dilinde nasıl düşünmesi gerektiğinin de öğretimidir. Bu noktada dil bilgisi öğretimi ile dil öğretiminin temelde aynı olduğu düşünülürse dil bilgisi öğretimiyle *doğru, kusursuz ve eksiksiz bir düşünme sağlanır* (Kavcar, Oğuzkan, Sever; 1997, s. 74; Özbay, 2006, s. 143; Ünal, 2006, s. 119). Önemli olan düşüncenin eğitilmesidir. Ancak düşünce soyut olduğundan eğitim, onun somutlaştığı dil üzerinden yapılır.

Dil bilgisinin ilk ortaya çıktığı zamanlardaki amaçlarından birkaçı da şunlardır:

“Eski metinleri açıklamak

Bir yabancı dili öğre(t)nmek;

Kendi anadilinin doğru konuşma ve yazma sanatını öğre(t)nmek.”

(Kıran ve Kıran, 2012, s. 46).

Türkçe bir bilgi dersi değil beceri dersidir. Nasıl ki dinleme, konuşma, okuma ve yazma alanları dilin becerileri olarak görülüyor ve bu alanlar geliştirilmek isteniyorsa dil bilgisinde yer alan kuralların da beceri oluşturacak şekilde öğretilmesi gerekir. Bunun için, *“Türkçenin yapı, kural ve olanakları uygulamalarla kavratılmalı ve Türkçeyi doğru kullanma bilinci ve duyarlılığı oluşturulmalıdır. Ana dilinin temel etkinlikleriyle bütünleştirilmelidir.”* (Sever, 1997, s. 24-25). Bilgiler beceri hâline getirilemezse bu, ezbere yol açar.

Dil bilgisi öğretiminde amaç, dil kurallarının ezberletilmesi değil; okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin gelişmesini sağlamak olduğundan öğretim, bu becerilerle iç içe olacak şekilde yapılmalıdır (Erdem ve Çelik, 2011; Göçer, 2015; Kaya, 2016; Özbay, 2013a, s. 27; Adalı, 1983; Önkaş, 2010; Karadüz, 2006; Hamzadayı, 2010; Demirel ve Şahinel, 2006, s. 125). Kurallar doğrudan verilerek iyi sonuçlar alınabilseydi kuralları öğrenen herkes kusursuz bir dil bilgisine sahip olurdu. Ancak kuralların ezberletilmesi tek bir yönü kapsar. O kuralların bir de bağlamsal özellikleri de vardır. Söz gelimi “-den/dan” ekinin sadece çıkma/ayrılma anlamı taşımayacağı gibi. Kısacası, biçimin aynı olması anlamın da aynı olacağını göstermez. Bu

yüzden dil bilgisi öğretimi görevsel ve bağlamsal bir şekilde yapılmalıdır. Ayrıca Erdem ve Bahşi (2019, s. 181) ise sadece dil kurallarının öğretiminin kişiyi öğretilenlerle sınırlayacağı bu yüzden dil bilgisi öğretiminin kişinin, dili doğru bir şekilde geliştirmesini ve sorgulamasını ve kişiyi tek başına düşünebilecek seviyeye getirmesi gerektiğini ifade etmektedir. Böylece kişi başkasından yardım beklemeden bağımsız bir şekilde hareket edebilecektir.

Dil bilgisi öğretiminde amaç, dilin nasıl işlediğini, nasıl bir düzene sahip olduğunu öğretmek, dilin doğasını keşfettirmektir (Onan, 2012b; Demirel, 1999, s. 75; Azar, 2007; Widodo, 2006). Dilin işleyişini çözmek, dili oluşturan unsurları bilmek dile karşı bir bilinç uyandırır, bir farkındalık yaratır. Böylece dili uygulama gücü kazanılarak sesten cümleye kadar hem biçimsel hem de anlamsal olarak eksiksiz bir ifadeye ulaşılır.

Ana dili, içerisinde millî bir duyuş, düşünüş, duygu barındıran, kendine özgü bir sistemi bulunan ve bir toplum şuurunu içeren varlıktır. Gramer ise bu varlığı muhafaza eden bir bütündür (Dilâçar, 1971). Dil kültür demektir. Bir milletin algılama biçimi, zihniyeti kültürü oluşturur ve bu da dile yansır. Gramerin de dilin kurallarını içeren ve milletin düşünüş tarzını yansıtan bir sistem olması nedeniyle gramerin öğretimi aynı zamanda da dolaylı yoldan millî bir bilincin oluşmasına katkı sağlar.

Dil bilgisi yaşam boyu her alanda yarar sağlayacaktır. İş konuşmaya ve yazmaya dayalı çeşitli iş ve meslekten olanların düşüncelerini daha doğru aktarması için de sağlam bir Türkçe ve dil bilgisi eğitimi gereklidir (Dolunay, 2010).

Dil ailede öğrenilmeye başlandığında ağız özellikleri dile de yansyacaktır. Bu yüzden dil bilgisi öğretimindeki amaçların arasında standart Türkçeyi öğretmek de vardır (Dolunay, 2010).

Dil bilgisi eğitimi, eleştirel düşünmeye de katkı sağlayacaktır (Çiftçi, 2015). Eleştirel düşünme, üst düzeyde düşünme olan analiz, sentez ve değerlendirme becerilerini kullanabilmektir. Bunlarla beraber öz-düzenleme, öz-değerlendirme yapabilmektir. Ne düşündüğünü düşünmektir, kendi düşüncelerinin farkında olmaktır. Bu noktada, dil bilgisi kurallarına hâkim olunması kişiye kendi dilinin kurallarının farkında olmasını sağlayacak, yaptığı yanlışları, hataları kendisinin düzeltilmesine imkân verecek, başka bir

ifadeyle üstdil bilgisine sahip olacaktır. Böylece eleştirel düşünce yavaş da olsa gelişmeye başlayacaktır.

Dil bilgisi, kişiye kendini denetlemesini, gözden geçirmesini ve düzeltmesini sağlayarak (Öz, 2011, s. 305; Robinson & Feng, 2016) bir *''önsöz değil sonsöz''* vazifesi görür (Başkan, 1975).

Ana dilinin geliştirilmesinde ve sevdirmesinde önemli bir etken olan edebî metinler veya genel anlamda metinler, doğru ve düzgün bir dil bilgisiyle verilerek Türk dilinin yapısı kavratılmalıdır (Şimşek, 1983; Arslan, 2017 [Mustafa]; Çeçen ve Aytaş, 2008).

Dil bilgisi öğretiminin bir metin, bir bağlam içerisinde gerçekleşmesi gerekmektedir. Kuralların doğrudan aktarılmasının öğrenciye bir yararı yoktur. Zaten amaç da kuralları aktarmak değil, o kuralların nasıl bir işlev yüklediklerinin aktarılmasıdır.

Dil bilgisi, dili yozlaşma, yanlış ve bozukluklardan korur (Aytaş ve Çeçen, 2010).

Bugün, öğrenme konusunda biliş önemli olmaktan çıkmış, biliş ötesi, üst biliş veya meta kognitif becerisi önemli hâle gelmiştir. Artık ne öğrenileceğinden çok nasıl, nerede, ne zaman öğrenileceği ön plana çıkmıştır. Öğrenmeyi öğrenerek kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alması gerekmiştir. Aynı durum dil öğreniminde de geçerlidir.

Türkçe dil bilgisi öğretiminin gerekli olduğu bir diğer alan da ana dili Türkçe olmayanlara öğretimi meselesidir. Aslında Türkçe dil bilgisi öğretimi ana dili Türkçe olanlardan çok olmayanlara gereklidir. Çünkü ana dili Türkçe olan bireylerde zaten doğuştan dil bilgisi kuralları vardır, bu kurallar örtük olarak bulunur. Ancak yabancı bireylerde bu kurallar olmadığından doğru anlama ve anlatmanın gerçekleşebilmesi için bu kuralların öğretilmesi gerekmektedir.

Dil bilgisi öğretimi, öğrencilerin kelime tanıma ve okuma becerilerinin gelişmesini ve zihinlerinin yapılanmasını sağlayacaktır (Güneş, 2007, s. 263).

Kerimoğlu (2019, s. 201)'na göre ana dili Türkçe olanlara dil bilgisi öğretiminin bilimsel anlamda kanıtlanmış bir yararı yoktur, en büyük yararı yabancı dil öğrenimini kolaylaştırmasıdır. Türkçedeki isim, sıfat, zamir, zarf vs. kavramlarını bilinmeden başka bir dilde bu kavramlar öğrenilemez. Başka

bir ifade ile de kendi dilinde nasıl düşüneceğini bilmeyen bir kişi yabancı dilde de düşünmekte zorlanacak hatta düşünemeyecektir.

Dil bilgisi öğretiminin amaçlarına yönelik yukarıdaki görüş ve düşüncelerden hareketle denebilir ki dil bilgisi, öğretilmesi gereken bir alandır. Kimilerine göre ana dili öğretiminde mutlaka olmalıdır, kimilerine göre ana dili öğretiminde ihtiyaç yoktur ancak yabancı dil öğretimi yapılacaksa Türkçe dil bilgisi öğretilmelidir.

2.10. Dil Bilgisi Öğretim Yaklaşımları

Dil bilgisi öğretim yaklaşımlarından bahsedilirken Firdevs Güneş'in "Türkçe Öğretimi / Yaklaşım ve Modeller" kitabındaki başlıklar esas alınmıştır.

Yaklaşım, öğrenme ve öğretime yönelik kuramsal temel felsefi bakış açısı, izlenen veya seçilen genel yol veya yollardır (Koçak, 2012, s. 7; Arı, 2011, s. 6).

2.10.1. Geleneksel Yaklaşımlar

2.10.1.1. Dil Bilgisi Yaklaşımı

Dil bilgisi yaklaşımına göre dil, kuraldır. Her şey dil bilgisi kurallarına uygun olmalıdır. Öncelikli olan yazılı dildir. Konuşma dili ise ikinci sırada yer alır (Xia, 2014). Biçim ya da yüzey yapı önemsendir. Yazma becerisi önemli görüldüğünden dil bilgisiyle cümlelerin yapısı öğretilmelidir. Bu, iyi yazmaya yardımcıdır (Munohsamy, 2012).

2.10.1.2. Kelime Yaklaşımı

Dil, kelimelerden oluşur ancak kelimeler tesadüfî olarak yan yana gelmez. Dil öğretimi de kelimeler üzerinden yürütülür. Önemli olan öğrencilerin farkındalığını artırmak ve dilin etkili şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Dinleme ve konuşma üzerinde özellikle durulur (Lewis, 1993, s. 6-7).

2.10.2. Davranışçı Yaklaşım

Temelde psikolojik bir kuram olan davranışçılığın kurucusu J.B.Watson'dur. Yine Leonard Bloomfield, O.N. Mowrer, B. F. Skinner ve A.W. Stats da temsilcilerindedir. Amerika'da 20.yy'ın başlarında psikolojiye girmiştir. 1950'lerdeyse eğitim alanında kendini göstermiştir (Demirezen, 1988). Bizde de uzun yıllar kullanılan bu yaklaşım, 2005 programıyla yerini yapılandırmacılığa bırakmıştır. Ancak yapılandırmacılığın

eğitime tam anlamıyla yerleştiği söylenemez. Davranışçılık gerek okullarda gerekse de toplumda fazlaca yer ettiğinden onu bir program değişikliği ile tedavülden kaldırmak pek mümkün olmamaktadır.

Dil bilgisi, davranışçı yaklaşım ile bir uyarıcı-tepki ilişkisi içinde yürütülür. ğrenicilerin, kuralları eksiksiz bir şekilde akıllarında tutmaları için bol bol pratik ve yinelemeler yaptırılır. Ancak dil tam anlamıyla öğrenilemez ve iletişim de eksik kalır (Dolunay, 2012, s. 106). Davranışçılıkta, bireyin zihinsel etkinlikleri yoktur. Öğretilecek olan kelimelerin, kalıpların, kuralların vb. ezberlenmesi ve tekrar edilmesi istenir. Dilin bu şekilde öğrenilebileceği görüşü hkimdir ancak ezberin olması hem bilgilerin kolay unutulmasından hem de bağlamsal bir ğretim yapılmamasından öğrenilenlerin bir noktayla sınırlı kalmasına neden olmakta dolayısıyla da öğrenici dile hâkim olamamaktadır.

Davranışçı yaklaşımda birey ve onun zihni yok sayıldığından öğrencinin yeni bilgiler üretmesi söz konusu değildir. Öğrenci, sadece var olan bilgiye ulaşmaya çalışır. Bu nedenle davranışçılıkta “Bilgi nesnedir.” ilkesi geçerlidir. Var olan bilgiler edilgen olan öğrenciler tarafından doğrudan alınır.

Davranışçı yaklaşımda çevrenin etkisi çok fazladır. ocuk, doğduktan sonra önce ailesinin ardından da diğer bireylerin etkisi ile dilin seslerini öğrenmeye başlar. Zamanla seslerin tekrarıyla kavramlar oluşur.

Bu yaklaşımda, çocukta dil gelişiminin sağlanabilmesi için çocuğun dilsel davranışları olumlu dönütlerle desteklenmeli, ocuk konuşmaya teşvik edilmelidir. Aksi hâlde dil gelişimi kesintiye uğrayacak, olumsuz etkilenecektir. Bu etkilenme ise sadece dil ile sınırlı kalmayacak, diğer gelişim alanlarına sirayet ederek çocuğun yaşamını bütüncül bir şekilde etki altına alacaktır. Çünkü gelişim, bir bütündür.

Kuralların öğretilip öğretilmediği ise birtakım sorularla test edilir. Bu yaklaşım, ana dilinin dört becerisini geliştirmede yetersiz kalmaktadır. Sonuçta yararlı olamamakta ve dilin sezilmesine, keşfedilmesine katkı yapamamaktadır (Onan, 2012a, s. 73-74). Dil ve dil bilgisi ğretimlerindeki amaçlardan biri anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesidir. Davranışçılığın tekrar, ezber vb. dayanması ise beceri gelişimine ve bu da dilin kullanımına engel olmaktadır.

2.10.3. Bilişsel Yaklaşım

Bilişselcilikte dilin, edinilmesi esastır. İnsanlar bir dil edinme mekanizmasıyla dünyaya gelirler. Daha sonra çevrenin de etkiyle dil ve dilin kuralları edinilmeye başlanır. Bir öğrenme ve öğrenme çabası yoktur.

Bu yaklaşımda birey, bilgiyi kendi çabalarıyla elde eder ve bilgiler arası ilişki kurarak onları anlamlandırır. Bunun için bilginin elde edilmesi, sınıflandırılması, zihne yerleştirilmesi ve daha sonra kullanılmak üzere çağrılması gibi birtakım zihinsel aşamalardan ön bilgi ve beceriler kullanılarak geçilir (Uzun, 2010, s. 42-43). Bilişselcilikte, davranışçılıkta olduğu gibi bireyi yok sayan bir anlayış yoktur; bunun yerine bilgiyi alan, işleyen, hafızaya kaydeden ve daha sonra da çağırarak etkin bir birey vardır.

Davranışçılığa tepki olarak doğan bilişselcilik, eski bilgilerle yeni bilgilerin bütünleştirilmesi gerektiğini iddia ederek öğrenmede yaratıcılığı savunur ve ezberi reddeder. Önemli olan dil becerilerini geliştirmektir. Öğretim, öğrenilecek dilin kuralları ile yapılır ve parçadan bütüne veya bütünden parçaya doğru gidilir (Memiş ve Erdem, 2013).

Davranışçılığa göre bilişselcilik daha kullanışlı bir yaklaşımdır ancak bilginin nesnel olması onu çağdaş yaklaşımdan ayrı kılmaktadır. Bu yaklaşımda bilgi, bireyden bağımsız olarak dış dünyada yer alır. Bu anlayış işe çağdaş yaklaşıma aykırıdır çünkü günümüzde bilgi birey tarafından oluşturulmaktadır, başka bir ifadeyle öznedir.

Dil yüzey yapıyı temsil eden bütünleşmiş kurallar sistemidir. Önemli olan yeni cümleler üretebilmektir. Dil öğretimi, dilsel yetkinliği geliştirmektir. Öğrenmeler anlamlı olmalıdır. Yapılar ve kavramlar soyut değil, somut olmalıdır. Birtakım görsel unsurlarla desteklenmelidir. Dil bir anlam sistemi olduğuna göre dil öğrenimi de bu anlama uygun yetkinlikte olmalıdır (Dendinos, 1992, s. 107).

2.10.3.1. İletişimsel Yaklaşım

Amaç, gramer düzenine uygun cümlelerle iletişim kurmaktır. Ezberden uzak olmalıdır. Sözcükler ve tümceler bir vasıta. Derin yapı edindirilmelidir. Kurallar iletişim kurmaya imkân tanınmalıdır (Oflaz, 2015). Amaç, hedef dilde iletişim kurmak olduğu için ana dilinin bilinçli kullanımı yasaktır. İletişim için sosyal bağlama veya muhabata uygun -ebilmek gibi- dilsel biçimlerle anlam kurulmaya çalışılır. Öğrenciler motive edilir ve fikir

paylaşımlarına fırsat tanınır. Öğretmen rehberdir. Hatalar hoşgörülür. Dört beceri de eşittir (Larsen-Freeman, 2000, s. 128-132; Saraswathi, 2004, s. 69-70). Etkili bir şekilde uygulandığında kayda değer sonuçlar alınabilecek bir yaklaşımdır. Dilin sadece okulda öğrenilemeyeceğinin, özellikle doğal ortamında geliştirilebilmesine imkân tanır. Günlük hayattaki dil kullanımları öğretilir. Kullanım temelli bir yaklaşım olduğundan ezbere kaçılmaz.

2.10.3.2. Kavramsal-İşlevsel Yaklaşım

Kavramsal-işlevsel yaklaşımda amaç, öğrencilerin belli bir durumda ihtiyaçlarına göre konuşmalarını sağlamaktır. Bunun için temel kelime ihtiyaç listesi hazırlanmalıdır. Öğrenenleri soğutmamak için uzun kelimeler kullanılmamalıdır. Kaç kelime öğretileceği gerçekçi hedeflerle belirlenmelidir. Dilin kullanımı, öğrenme ve motivasyon önemlidir. Kelimeler hem anlamsal hem de biçimsel olarak doğru olmalıdır (Laine, 1985). Önemli olan öğrencilerin günlük hayatta işlerine yarayabilecek kelimeleri bilmesidir. Hiç kullanılmayacak kelimelerin bilinmesi soyut kalacak ve bir anlam ifade etmeyecektir.

2.10.4. Yapılandırmacı Yaklaşım

Yapılandırmacılıkta, yeni bilgilerle ile eski bilgilerin bağ kurulması (Güneş, 2009), yeni bilgilerin var olan şemaya yerleştirilmesi (Epçaçan, 2013), bilginin yeniden düzenlenmesi (Arslan [Mehmet], 2007), kişisel bir anlam kurulması (Gür, Dilci ve Arseven; 2013), bilginin özümsemesi (Bada, 2015), ön bilgi-birey-yeni bilgi üçlüsünün birlikteliği (Çelik, 2011, s. 57) gibi noktalar esastır.

Yukarıdaki ifadelerden de hareketle yapılandırmacılıkta bireyin etkin bir rol aldığı görülmektedir. Davranışçılıktaki gibi bireyi yok sayma ve bilişselcilikteki gibi bireyin bilgiyi öğrenmeyip edindiğinin aksine bu yaklaşımın merkezinde birey ve onun zihinsel etkinlikleri vardır. Birey, bu zihinsel etkinliklerle kendi bilgisini oluşturur. Ancak bunu yaparken bir bina inşa eder gibi bilgiyi var olanın üzerine koyar. Her bireyin yaşantısının ve dolayısıyla da bilgilerinin farklı olduğu düşünülürse oluşturulacak bilgi de bireysellik arz edecektir. Bu şekilde bir öğrenme ile de bilgiler daha kalıcı olacaktır çünkü öğrenmede ezber yoktur, bilginin kendine mal edilmesi vardır.

Bireyin merkezde olduğu bu yaklaşımda öğretmenin görevi ise bilginin merkezde bulunan öğrenci tarafından alınmasına yardım etmektir.

Yapılandırmacı yaklaşım kendi içerisinde 3'e ayrılmaktadır: bilişsel yapılandırmacılık, sosyal yapılandırmacılık, radikal yapılandırmacılık.

2.11. Yabancı Dil Bilgisi Öğretim Yöntemleri

Yöntem; tarz, usul, yol ve yaklaşım ile eş anlamlı olup bazen de strateji, görüş, öğretim yolu ve teori kelimelerini de kapsayan hedefe, amaca ulaşabilmek ve uygulanan stratejinin yürütülmesini sağlayabilmek için düşünülerek, planlanarak bilinçli bir şekilde seçilmiş hareketler bütünü; öğrenme unsurlarının etkili ve uyumlu biçimde kullanılarak az zamanda çok amacı hızlı ve güvenilir bir şekilde yerine getirmek, bilinmeyeni keşfetmek, keşfedileni aktarmak için takip edilen yollardır (Calp, 2010, s. 294-297; Duman, 2011, s. 26; Dilci, 2011, s. 104; Ergün ve Özdaş, 1997, s. 1; Hesapçioğlu, 2011, s. 207; Fer ve Cırık, 2011, s. 9; Şişman, 2009, s. 12; Bay, 2011, s. 21; Orlich, Harder, Callahan, Trevisan, Brown; 2009, s. 4).

2.11.1. Geleneksel Yöntemler

2.11.1.1. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi

Yabancı bir dilde okuma yeterliliğini elde etmek için uygulandı. 18. yüzyılın sonlarında Almanya Prusya'da başladı. Amaç; okuyarak ve sözlük yardımıyla yabancı dil bilgisi kazandırmak (Chang, 2011), çevirinin eksiksiz şekilde yapılmasını sağlamaktır. Bunun için kurallar baştan verilir ve daima ana dili kullanılır (Tosun, 2006). Hedef dil için ana dilindeki kelimeler ezberlenir. Okuma ve yazma önceliklidir ve bir kültür okuması olarak görülür. Düşünülen, hedef dil bilgisi ile ana dilinin dil bilgisine hâkim olunacağı ve bu şekilde etkili konuşulup yazılabileceği ve entelektüel gelişim sağlanabileceğiydi (Larssen-Freeman, 2000).

2.11.1.2. Doğrudan Öğretim Yöntemi

Dil bilgisi çeviri yöntemine tepki olarak doğmuştur. Konuşulan dile önem verilir. Sözlü iletişimi esas alan ve 'doğal metot' olarak bilinen bu yöntemde ana dili kullanılmaz, ana dili nasıl öğreniliyorsa yabancı bir dil de bu şekilde öğrenilir (Dinçay, 2010; Thornbury, 1999, s. 21; Elizabeth, 2007, s. 54). Ana dili kullanılmadığı için çeviri yoktur. Kelimelerin anlamı, sezgi, temsil ve ilişkili resimler kullanılarak açıklanmıştır. Doğru telaffuz çok önemlidir, dil bilgisi kuralları ise ikincildir (Tamura, 2006).

Temel ilkeleri: Öğrenciler aynı bağlamda düşünür ve konuşur. Sözlü alıştırmalar zorunluluktur. İşlevsel dil bilgisi ağırlıklıdır. Ana dili kullanılmaz. Odak nokta cümlelerdir, kelimeler değil. Öğrencilerin ihtiyaçlarına ve deneyimlerine dayanılır (Elizabeth 2007, s. 55).

Avantajları: Bu yöntem sözlü çalışmalara önem verdiği için öğrencilere iyi bir telaffuz, akıcı konuşma becerisi ve dile hâkimiyet yeteneği sağlar. Öğretimi kolay ve zevkli hâle getirir. Öğretmen içinse özelden genele ve somuttan soyuta ilerlemesini kolaylaştırır ve az zamanda çok konunun anlatılmasına olanak tanır (Elizabeth, 2007, s. 55).

Dezavantajları: Yetkinlik gerektirir. Ana dili kullanılmadığından kelimelerin anlamları anlaşılabilir. Materyal gerektirdiğinden pahalı bir yöntemdir. Öğrencilerin belirli bir seviyede olmasını gerektirir (Elizabeth, 2007, s. 55-56).

2.11.1.3. Aktif Yöntem

Fransız okullarında 1920-1960'lı yıllar kadar yabancı dil öğretiminde kullanılmıştır. Bu yöntem dil bilgisi-çeviri yöntemiyle doğrudan öğretim yöntemlerinin birleştirilmesiyle oluşmuştur. Bu yöntemde izlenen bazı süreç ve teknikler dil bilgisi-çeviri yöntemine, uygulana eğitim ilkeleriyle doğrudan öğretim yöntemine aittir. Yöntem bu iki yöntemin karıştırılarak dengelenmesidir. Bu yöntem daha sonraki yıllarda uygulanan görsel-işitsel yöntemin hazırlayıcısı olmuştur (Puren, 2004, Rodriguez Seara, 2004; Aktaran Güneş, 2016, s. 290).

2.11.2. Davranışçı Yöntem

2.11.2.1. İşitsel-Sözel (Dinle-Konuş) Yöntem

Yöntem, 1960'lı ve 1970'li yıllarda Amerika'da geliştirildi. Dil öğretiminin dil bilim ve psikolojiye dayanabileceğini göstermeye çalıştı. Yöntemin kökleri 2. Dünya Savaşı boyunca Amerika'daki dil öğretim programlarına dayanır. Amaç, hedef dilde iletişim yeteneğini geliştirmektir. Her beceri ayrı ayrı işlenir ancak temelde dinleme ve konuşmaya odaklanılır. Araçlar, diyaloglardır. Uygulama, taklit ve hatırlama fırsatı sunar. Dil laboratuvarları taklit ve hatırlama için fırsat sunar. Princeton Üniversitesinde bu yöntemle ilgili 5 slogan geliştirilmiştir: Dil, yazmak değil konuşmaktır. Dil, bir dizi alışkanlıktır. Dil öğretmek, dilin kendisiyle ilgili değildir. Bir dil

yerel konuşurların ne söyleyecekleri değil, ne söyledikleridir. Diller farklıdır (Nagaraj, 1996, s. 79-80).

2.11.3. Yapılandırıcı Yöntem

2.11.3.1. Sezdirme Yöntemi

Amaç, ezberden uzaklaşarak dil ve zihin gelişimini sağlamaktır. Burada dili analiz etmek, dil üzerinde akıl yürütmek ve incelemelerde bulunmak ön plandadır. Kurallar doğrudan ve açık bir şekilde ifade edilmez. Öğrencilerin fark etmesi sağlanır. Ayrıca tümdengelim ve tümevarım modelleriyle de desteklenir. Bunlar, öğrencilerin daha bilimsel bakabilmelerine olanak tanır. Böylece, elde edilen bilgilerin zihinde daimî olarak yer etmesine ortam hazırlanır. Keşfin önemli olduğu sezdirme yönteminde, var olan bilgilere yenilerinin eklenmesi, ortak ve ayrımlı yönleri belirleme, bölümlenme, kategorilendirme, mukayese etme gibi zihinsel etkinliklere yer verilir. Bilgileri kalıcı hâle getirmek için az ama sürekli yinelemeler yapılır. Bu şekilde, kuralların zihinde yer etmesi sağlanır ve zamanı geldiğinde kullanılmasına imkân sağlar. Tüm bu süreçte öğrenci etkindir (Güneş, 2013).

2.12. Türkçe Dil Bilgisi Öğretim Yöntemleri

Aşağıda bahsedilen yöntemler genelde Türkçenin ana dili olarak öğretiminde kullanılmaktadır. Ancak zaman içerisinde özele inilerek dil bilgisi öğretiminde de kullanılmaya başlanmıştır. Bu nedenle buradaki yöntemler dil bilgisi öğretimi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

2.12.1. Anlatma Yöntemi

Anlatma, eskiden beri kullanılan bugün de kullanılmaya devam edilen en temel, en genel ve en kapsayıcı yöntemdir. Bir öğreticinin bir öğrenci grubuna bilgilerin doğrudan verilmesi esasına dayanır. Diğer yöntemler anlatma yönteminin içinde bir nevi “teknik” görevindedir. Ya da “yöntem içinde yöntem” şeklinde de ifade edilebilir. Anlatma, her ne kadar davranışçı bir yöntem olsa ve öğretim anlayışları değişmiş olsa da vazgeçilmesi mümkün görünmeyen bir yöntemdir.

Anlatma yöntemi, öğretmenin merkezde olduğu ve birtakım bilgilerin düzenli bir şekilde aktarılmasına imkân veren bir yöntemdir. Öğrencilerin fazla olduğu sınıflarda kullanılması ekonomik açıdan bir tasarruf sağlar. Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar dikkate alınmaz. Öğretmenin

merkezde oluşu öğrenciyi edilgen kılmakta dolayısıyla kimi zaman ezbere neden olmaktadır (Çetin, 2010, s. 74-75). Bir konunun detaylarına girilecekse kullanılır. Öğrencilerin dinleme süreleri hesaba katılmalıdır. Sürekli kullanılması tekdüzeliğe sebep olur. Geri bildirim yetersizdir (Savaş, 2012, s. 153). Herhangi bir konu açıklanırken kullanılır. Bu durumda da öğrencilerin edilgenlikten kurtulmaları için not tutmaları etkili olur. Ayrıca bir dersin tamamı sadece öğretmenin anlatımıyla geçmemeli, kısa soru-cevaplara ve tartışmalara yer verilip etkileşimli bir ortam oluşturulmalıdır.

Türkçe dersinin neredeyse her konusunda olduğu gibi dil bilgisi öğretiminde de anlatma yönteminden oldukça fazla yararlanılmaktadır. Bu yöntemde genellikle önce bir kuralın tanımı yapılır, o kuralla ilgili örnekler verilir, daha sonra öğrencilerden örnekler istenir veya öğretmen tarafından örnek cümleler yazılarak öğrencilerden bulmaları istenir. Bu süreçte sadece öğretmen etkin bir rol alır, öğrenciyse edilgendir. Yapararak yaşayarak öğrenim görülmediğinden bilgilerin kalıcılığı düşüktür; öğrenci ezbere itilmektedir. Hâlbuki dil bilgisi kuralları ezberlenerek kavranmaz, onların beceri hâline getirilmesi gerekmektedir.

Yukarıda anlatılanlardan hareketle anlatma yönteminin tek başına kullanılmasının bir yarar getirmeyeceği aşikârdır. Bu yüzden dersin işleyişini canlandırarak öğrencinin katılımını sağlayan birkaç tekniğin bu yöntem içerisinde işe koşulması öğretimin niteliğini artırmak bakımından kayda değer bir davranış olur. Bunun için soru-cevap, tartışma, zaman zaman da dramatizasyon (oyunlaştırma) ideal tekniklerdendir. Özellikle soru-cevaba yer verilmesi önem arz etmektedir çünkü bu teknik öğrenciyi düşünmeye iter.

2.12.2. Soru-Cevap Yöntemi

Soru-cevap her ne kadar yöntem olarak verilmiş olsa da bir dersin çerçevesini soru-cevap ile çizip içinin farklı tekniklerle doldurulması pek mümkün görünmemektedir. Bunun yerine soru-cevabın teknik olarak kabul edilmesi daha doğrudur.

İnsanlar dünyaya tüm bilgilerle donatılmış şekilde gelirler. Ancak bu bilgiler bilinçaltında örtük olarak bulunduğundan bu bilgilerin farkında değildirler. Bu bilgilerin bilince çıkarılması için birtakım hatırlatıcıların olması gerekmektedir. Soru-cevap yöntemi de bu noktada devreye girer ve öğrencide zaten doğuştan var olan bilgilerin ortaya çıkarılmasında kritik bir

rol oynar. Tıpkı Sokrates'in eğitim almamış bir köleye geometriyi öğretmesi gibi (Platon, 1942).

Önceden hazırlanmış birtakım soruların sorulmasına dayanan, dikkati ve ilgiyi toplayıp öğrencide düşünme alışkanlığı kazandırmada yararlı olan (Sağır, 2002, s. 87) sınıf içi etkileşimi sağlayarak konuşma, dinleme, yaratıcı düşünme gibi becerilerin geliştirilmesinde önemli rol oynar. Ancak yavaş işleyen bir yöntem olduğundan zaman kaybı olabilir. Sorular açık bir şekilde ifade edilmeli, öğrenci seviyesine uygun olmalı, tek tek öğrenciye değil sınıfın tamamına sorulmalıdır (Tok, 2012, s. 164-166). Ayrıca ne çok zor ne de çok kolay olmalıdır ve ölçülmesi gereken kazanım neyse ona yönelik olarak hazırlanmalıdır. Cevap eksik veya yanlış ise ipuçlarıyla buldurulmalı, cevabı öğretmen söylememelidir. Buna rağmen öğrenci cevabı bulamazsa başka bir öğrenciye söz hakkı verilmeden soru öğretmen tarafından cevaplandırılmalıdır.

Türkçe dersinin temel amacı, öğrenciye ana dilinde nasıl düşünülmesi gerektiğinin öğretilmesidir. Dil bilgisinin öğretiminin ise amaçlarından biri dilin nasıl işlediğinin kavratılmasıdır. Biri genel diğeri özel her iki amacın da kesişme noktası “nasıl”dır.

Dil bilgisinin öğretiminin amaçlarından biri dilin nasıl işlediğinin kavratılmasıdır.

Türkçe dersinin temel amacı, öğrenciye ana dilinde nasıl düşünülmesi gerektiğini öğretmesidir. Soru-cevap yöntemi de bu amaca hizmet eden etkili bir araçtır.

Soru cevap yönteminde önemli olan, öğrencinin doğru cevabı söylemesi değil, düşünmesi hatta nasıl düşüneceğini öğrenmesidir. Bu yöntem öğrenciye, doğru cevaba ulaşmasından çok o cevaba nasıl ulaşacağını öğretir.

Günümüzde sorular cevaplardan daha önemli hâle gelmiştir. Artık teknolojinin gelişmesiyle neredeyse bütün bilgilere ve cevaplara -hem de kısa süre içerisinde- ulaşılabilir. Bu noktada cevapların önemi azalmış, soruların önemi artmıştır. Dolayısıyla bu yöntem öğrencilere soru sorma becerisinin geliştirilmesi konusunda da katkı sağlayacaktır. Bu yüzden bu yöntem soruların sadece öğretmen tarafından öğrencilere sorulmasıyla gerçekleşmemeli, öğrencilerin de birbirlerine sorular sormasına imkân ve

zaman tanınarak nasıl soru sorulacağı öğretilmelidir. Ayrıca tüm bunlar öğrenciye yalnızca ders veya derslerde başarı getirmeyecek aynı zamanda da yaşamını daha bilinçli bir şekilde sürdürmesini sağlayacaktır.

Öğrencilere kazandırılması gereken becerilerden biri “eleştirel düşünme” becerisidir. Bu becerinin temelinde de “soru” vardır. Gerek okumalarda gerekse de dinlemelerde bireylerin kendi doğrularına ulaşmaları için sahip olunması gereken bir düşünmedir.

Soru sormak ayrıca daha bilinçli ve demokratik bir yurttaş olarak yaşamın da hazırlayıcısıdır. Yaşanan olayları, coğrafyayı, toplumu vs. doğru okuyup doğru sorularla sorgulayarak verilecek kararları daha mantıklı bir biçimde almanın yolu da sorulardan geçmektedir.

2.12.3. Dramatizasyon (Oyunlaştırma) Yöntemi

Oyunlar, çocuklar için “dünya içinde dünya” denebilecek bir yaşam alanına sahiptir. Bir çocuğun neredeyse bütün günü oyunla geçmektedir ve eğlencesinin, zaman geçirmesinin temel kaynağıdır. Oyunlarla bu kadar iç içe olan çocuklara eğitim verilirken de yine oyunu araç olarak kullanmak gerekmektedir. Çünkü bir çocukla iletişim kurmanın en önemli yolu, oyundur. Bu noktada, dramatizasyon yöntemine eğitim ve öğretim sürecinde yer vererek öğrencilerin derse ilgisi, dikkati çekilmelidir.

Temeli rol yapmaya, canlandırmaya dayanan bir yöntem olan dramatizasyon, öğrencilerin dili kullanma becerisini geliştirerek onlara güven ve cesaret verir. Ancak, zor bir yöntemdir çünkü maharet ister (Cemiloğlu, 2009, s. 124). Ayrıca okuma becerisini geliştirir, empati kurmayı sağlar, yaratıcılığı ve hoşgörüyü artırır (Şahbaz, 2014, s. 144).

Empati, kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısından bakmayı sağlayan bir yetenektir, duygudaşıktır. Empatinin düşünce olarak gerçekleşmesi onu sempatiden ayırır. Empati becerisi kişiye tüm yaşamında yararlı olacaktır. İnsanların duygularını, düşüncelerini anlamada nasıl ve neden öyle davrandıklarını çözmede etkili bir beceridir. Ancak olaylara başkasının açısından bakmak kolay değildir. Ayrıca bir kişinin yaşadıklarını dışardan görerek veya dinleyerek anlamaya çalışmak da yetersizdir. Dramatizasyon yöntemi ise bu noktada öğrencilere yardımcı olacak etkili bir yöntemdir. Bu yöntem sayesinde öğrenci, olayların içerisinde

bizzat bulunacağından bu olayları yaşamış kişileri -tam anlamıyla olmasa da- anlayabilecektir.

Dramatizasyon yönteminin bir özelliği de herhangi bir yazılı senaryoya dayanmaması, doğaçlama olarak gerçekleşmesidir. Bu, öğrencilere özgür düşünme ve davranma ortamı sağlayarak hiç beklenmedik, düşünülmelik fikirlerin ortaya atılmasına imkân tanıyacak, yaratıcılığı tetikleyecektir.

Dramatizasyon yönteminin olumlu özelliklerinin yanı sıra birtakım olumsuz tarafları da vardır. Kalabalık sınıflarda uygulanması zordur, bol zaman gerektirir. Bazı öğrencilerin kendilerini role fazla kaptırıp günlük hayatta da oyunda davrandığı gibi davranması istenmeyen sonuçlar doğurabilir. Bu yüzden öğretmen kontrolü altında yürütülmesi gerekmektedir.

2.12.4. Tartışma Yöntemi

Bu yöntem öğrencileri düşündürmeye sevk edip fikir üretmelerini sağlamak için kullanılır. Aynı zamanda eleştirel bir bakış açısı kazandırır. Buluş yoluyla öğretim stratejisinde yer alır. Öğretmenin yönlendirmesiyle (Akkaya, 2016, s. 313) farklı alanlara yönelik olarak kullanılabilir. Sorunlara çözüm getirilmesini sağlayarak iletişimi güçlendirir. Öğrenciye güven kazandırır. Özgür düşünceyi geliştirir. Demokratik bir ortam oluşmasına ve öğrencilerin birbirlerine saygılı olmalarına katkı sağlar. Etkin katılımı destekleyerek kalıcı öğrenmelerin oluşmasına zemin hazırlar (Uzunboylu ve Hürsen, 2011, s. 53-54).

2.12.5. Çözümleme-Birleşim Yöntemleri

Çözümleme, bütünü parçalara ayırmaktır. Zihinsel de fiziksel de olabilir. Çözümleme, inceleme ve araştırmaya yönelir. Çözümlemede ilk okuma-yazmada kullanılır. Çözümlemede, metindeki, olayları, kişileri, düşünceleri ayırmaktır. Cümleyi öğelerine ayırmaktır. Birleşim, unsurların birleştirilip bütünlenmesidir; açıklama ve yorum yapmayı destekler (Kavcar, Oğuzkan, Sever, 1997, s. 17).

Analiz ve sentez Bloom'un taksonomisindeki üst düzey düşünme basamaklarından ikisidir. Analiz basamağında parçalama, seçme, eleme, ayırma gibi işlemler yapılırken sentez basamağında parçalardan yeni bütünler oluşturma, tamamlama, bir araya getirme gibi işlemler yapılır.

Türkçe dil bilgisi öğretimi konusunda çözümlene yönteminin kullanılacağı farklı konular vardır. Bir metinde geçen tamlamaların bulunup sınıflandırılması, kelimelerin ek ve köklerinin ayrılması, cümlenin ögelerinin bulunması gibi birçok alan analiz becerisinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Sentez becerisinin geliştirilmesi içinse; analiz basamağında incelenen örneklerden hareketle yeni, özgün, farklı bir ürün ortaya konması sağlanmalıdır. Daha önce bulunan cümlenin ögelerinden yeni bir cümle oluşturmak, ek ve köklerine ayrılmış kelimelerden yeni kelimeler üretmek birleştirme becerisinin gelişimi için uygulanabilir etkinliklerdendir.

2.12.6. Tümevarım ve Tümdengelim Yöntemleri

a. Tümdengelim

Tümdengelim, birtakım kural, tanım, kanun ve kavramlardan örneklere ulaşma yoludur. Bu yöntem kanun, kural veya kavramlardan yola çıkarak öğrencilere gözlem, araştırma, tartışma yoluyla gerçeğin test edilebilmesi imkânını verir (Özbay, 2013b, s. 154).

Dezavantajlar: Öğrencilerin üstdil bilgisine, kavramlara hâkim olmamaları nedeniyle kural bir anlam ifade etmeyebilir. Dil bilgisi açıklaması, sınıfın belli kesimine hitap edebilir. Açıklamanın akılda kalma oranı düşüktür. Kuralları bilmenin dili bilmek olduğunu inancını oluşturur. (Thornbury, 1999, s. 30).

Avantajları: Zaman bakımından ekonomiklik sağlar. Kolay ve hızlı bir şekilde örneklere ulaşılır ve uygulama yapmak için zaman bırakır. Dil ediniminde bilişsel sürecin varlığını gösterir. Analitik öğretim gerektirdiğinden bu tarz öğrenmeye eğilimli öğrenciler için kolaylık sağlar (Thornbury, 1999, s. 30).

Dil bilgisi öğretiminde tanımlardan, kurallardan başlamak öğrenciler için hiçbir anlam ifade etmemektedir. Çünkü kurallar hem soyuttur hem de örneksiz verildiğinde anlam kurmak zorlaşmakta, bu da ezberle yol açmaktadır. Dil bilgisi öğretiminde ise amaç kuralları ezberletmek değildir, onların beceri hâline getirilmesini sağlamaktır. Bu nedenlerle tümdengelim dil bilgisi öğretimi için uygun bir yöntem olarak görünmemektedir. Ancak yine de kullanılmak isteniyorsa tümevarım ile kullanmak daha yararlı olur.

b. Tümevarım

Ayrıntılardan genellemelere ulaşmaktır. Örnekler burada önemlidir. Öğrencilerin dikkatini çekip, ilgilerini toplayabilecek örnekler bilimsel ve analitik düşünmeyi geliştirecek ve ezberden uzaklaştıracaktır. Aynı zamanda da somuttan soyuta hareketi kolaylaştırır. Genel tanımlara gidilir (Özbay, 2013b, s. 154-155). Ayrıca basitten karmaşığa-kolaydan zora ve yakından uzağa ilkelerinin gerçekleştirilmesi için de uygundur. Öğrencilerin anlama ve hatırlama düzeylerini artırmaktadır (Arıcı, 2006).

2.12.7. Gösteri Yöntemi

Bir işin nasıl yapılacağıın göstermek amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Anlatım yetersiz kaldığında açıklama için kullanılır. İlgi çekici bir yöntemdir. Zamanın ekonomik kullanılmasını sağlar. Ciddi bir hazırlık ister. Çok öğrencili bir sınıfta uygulanamayabilir. Taklide götürebilir. Üst düzey öğrenmeler için kullanılamaz (Küçükahmet, 1992, s. 50-51). Tüm duyulara hitap ederek kalıcı öğrenme sağlar. Uygulama basamağındadır ve psikomotor becerilerin gelişmesini sağlar. Deneyim kazanılmasında rol oynar (Sünbül, 2007, s. 350-351).

2.12.8. Örnek Olay Yöntemi

Öğrenciyi günlük hayattaki problemlerle yüz yüze getirmek ve bu problemlere çözüm üretip öğrencinin günlük hayatta karşılaştıkları sorunları çözmesi amaçlanır. Öğrencinin çok olduğu sınıflarda uygulanamaz. Yaşanan her olay sınıfa getirilemeyebilir. Öğrenci için karşılaşılabileceği olaylar sunulduğundan bir ön hazırlık sağlar, bu olaylar için bir deneyim kazandırır ve sosyal becerileri geliştirir (Aykaç, 2006b, s. 200-201).

2.12.9. Problem Çözme Yöntemi

Bilimsel yöntemin öğrenilmesini, eleştirel düşünme, karar verme, sorgulama gibi becerilerin gelişmesini sağlar. Odak öğrencidir. Kalıcı öğrenmeler sağlar. Tümevarım ve tümdengelim kullanılır. Yöntemin sırası; problemi fark etme, tanımlama, probleme ilişkin hipotez kurma, veri toplama, hipotezin kabul veya reddi ve çözüm önerileri (Demirel, 2004, s. 78).

2.12.10. Gösterip Yaptırma Yöntemi

Bir işin nasıl yapılacağı önce öğretmen tarafından gösterilir ardından işi öğrenci yapar. İşlemlerin sırası önemlidir. Bir aşama öğrenilmeden diğer aşamaya geçilmez. Öğrencilerin net bir şekilde görmeleri sağlanır. Kolaydan zora doğru bir sıra izlenir. İyice öğrenilmesi için tekrar tekrar yapılmalıdır.

Öğrenci yaparken yanlış varsa hemen düzeltilmelidir. Bu yöntem, meslekî becerileri kazandırılmasında, iş eğitiminde, güzel yazı öğretiminde vb. uygulanabilir (Ocak, 2012, s. 267-268).

Türkçe dil bilgisi öğretiminde kullanılabilecek etkili yöntemlerden biridir. Seçilen bir konu aşama aşama gidilerek öğrenilmesi sağlanır. Cümlelerin öğelerini buldurmak için kullanılabilir bir yöntemdir. Öncelikle yüklem, ardından özne, sonra nesne, daha sonra da tümleçlerin bulunması bu yönteme uygun düşer. Burada, bulunacak öğelerin sırası önemlidir.

2.13. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, çalışmamızla ilişkili olduğu düşünülen makale ve tez çalışmaları yer almaktadır. Ancak bu çalışmalar doğal olarak farklı konulardadır. Sadece tasvirî (açıklamalı) bibliyografyaları ve bibliyometrik analizleri içeren çalışmalar alınmış ve haklarında kısa bilgiler verilmiştir. Ayrıca çalışmalar yeni yapılandan eski yapılarına doğru sunulmuştur. Aynı yıllarda yapılan çalışmalarda alfabetik sıra gözetilmiştir.

Gökçen ve Arslan (2019) tarafından yapılan “Türkçe Eğitimi Araştırmalarına Genel Bir Bakış: Bibliyometri Çalışması” adlı çalışmanın amacı WoS tarafından taranan bilimsel dergilerde Türkçe eğitimi alanında yapılan yayınlanmış çalışmaları incelemektir. WoS akademik veri tabanında kayıtlı olan Türkçe eğitimi üzerine 128 çalışma incelenmiş ve yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgular tablolar hâlinde gösterilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre Türkçe eğitimi araştırmaları üzerinde en çok tartışılan ve incelenen konular, makalelere destek veren ülke ve kurumlar, makalelere en çok katkı sağlayan yazarlar ve bu alanda daha çok hangi dil ile yayın yapıldığı, yazarların en sık kullandığı anahtar kelimelerin neler olduğu ile ilgili bilgilere ulaşılmıştır. Bu bulgulara göre Türkçe eğitimi araştırmalarının son 10 yılda artış göstermekle beraber yetersiz olduğunu söylemek mümkündür.

Gül (2019)’ün yaptığı “Eleştirel Okuma Tasviri Bibliyografyası” adlı çalışmada 1989-2017 yılları arasında Türkiye’de eleştirel okuma ile ilgili yapılmış olan tez, makale ve kitap çalışmaları incelenmiştir. Çalışmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Literatür taraması sonucunda 30 tane makale, 24 tane tez ve 5 tane kitaba ulaşılmıştır. Ulaşılan çalışmalar künye,

amaç, yöntem, sonuç ve anahtar kelimeler şeklinde ele alınarak incelenmiştir. İncelenen bazı çalışmalarda daha detaylı bilgiler verebilmek için alıntılar yapılmıştır. Çalışmada incelenen eserler, eleştirel okuma konusunda ülkemizde yeterli sayıda çalışma yapılmadığı, gelişen dünya şartlarında eleştirel okumanın gerekliliğinden dolayı bu alanla ilgili daha fazla çalışma yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Karagöz ve Şeref (2019) tarafından yapılan “Yunus Emre ile İlgili Araştırmaların Bibliyometrik Analizi” adlı çalışmada Türk kültürünün tarihsel değerlerinden biri olan Yunus Emre ile ilgili akademik araştırmaların bibliyometrik analizi yapılmıştır. Yunus Emre ile ilgili akademik yayınlar toplam yayın sayısı, yayın dili, yayın türü, yazarların kurumları, yayın yapılan aktif dergiler, aktif araştırma yapılan ülkeler, makalelerin aldığı atıflar, makalelerdeki kaynak türleri ve anahtar kelimeler açısından incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre Yunus Emre üzerine 1959-2017 yılları arasında toplam 31 yayın yapıldığı görülmüştür. Araştırmaların yayın dili genel olarak Türkçedir. En sık yayın yapılan belge türleri makale, inceleme ve kısa incelemedir. Çalışma alanına en çok katkı yapan kurumlar Gazi Üniversitesi ile Selçuk Üniversitesidir. Çalışma alanındaki en aktif dergi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi; en aktif ülkeler ABD ve Türkiye’dir. Yunus Emre araştırmalarında en çok atıf yapılan kaynak türü kitaptır. Makalelerin aldığı atıf sayılarının ise düşük olduğu görülmektedir.

Saral (2019)’ın yaptığı “Somut Olmayan Kültürel Miras Konusunda Türkiye’de Yapılan Bilimsel Çalışmalar Üzerine Açıklamalı Bibliyografya Denemesi” adlı çalışmada Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesi merkezli olan bu çalışmanın amacı sözleşmenin ilanından günümüze kadar geçen sürede somut olmayan kültürel miras bağlamında hazırlanan bilimsel kitap, doktora tezi, yüksek lisans tezi, makale ve bildirilerin bibliyografyasını oluşturmak; bilimsel kitaplardan envanter niteliğinde olanların analizine yer vermektir. Belirlenen amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yaklaşımı kullanılmıştır. Bu çalışma girişle birlikte toplam beş bölümden meydana gelmektedir. Çalışmanın birinci bölümünde araştırmanın problem cümlesi, amacı, önemi, sayıtları ve sınırlılıkları konusunda bilgi verilmiştir. İkinci bölümde somut olmayan kültürel miras terimi ile sözleşme öncesi ve sonrası dönemlerde yapılan halk bilimi

çalışmaları konularında açıklamalar yapılmıştır. Üçüncü bölümde çalışmanın yöntemi üzerinde durulmuştur. Dördüncü bölümde araştırma sonucu tespit edilen bulgular kitap, doktora tezi, yüksek lisans tezi, makale ve bildiri başlıkları altında sunulmuştur. Elde edilen bulguların türlere ve yıllara göre dağılımını gösteren grafiklere yer verilmiştir. Bu bölümde belirlenen kategorilerdeki bilimsel çalışmaların künyelerine de yer verilmiştir. Atıf yapılan çalışma sayısındaki oran dikkate alınarak bu çalışmaların künyeleri farklı başlıklar altında ayrıca ele alınmıştır. Ardından somut olmayan kültürel miras bağlamında hazırlanan envanter niteliğindeki kitapların analizine yer verilmiştir. Kitap analizleri yapılırken özetsel bir yaklaşım izlenmiştir. Beşinci bölüm çalışmanın genel bir değerlendirmesinin yapıldığı tartışma, sonuç ve önerilerden oluşmaktadır.

Serhoşoğlu (2019)'un yaptığı “Kastamonu Halk Bilimi Açıklamalı Bibliyografyası” adlı çalışmanın amacı, halk biliminin bir bilim dalı olarak ortaya çıkışından günümüze kadar Kastamonu’da yapılan ve/veya konusu Kastamonu olan halk bilimi çalışmalarının ve halk bilimi ile disiplinlerarası çalışabilecek bilim dalları tarafından hazırlanmış veya bu bilim dalları içinde değerlendirilebilecek çalışmaların açıklamalı bir bibliyografyasını oluşturmaktır. Bu kapsamda, halk bilimi ve alt konularında literatür tarama yöntemi uygulanmış; değerlendirmeler kitaplar, tezler, makaleler ve bildirimler olmak üzere dört başlık altında ortaya konulmuştur. Halk biliminin alt konularını belirlemede ise Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığının hazırladığı ve 1976 yılında uygulanmaya konulan Türk Folklor Arşiv Kılavuzu’na göre “HAGEM 100’lük Sınıflandırma” olarak bilinen 100’lük kodlaması kullanılmıştır. Tezde 126 kitap, 33 yüksek lisans, doktora tezi sanatta yeterlilik veya bilim uzmanlığı tezi, 354 makale ve 81 bildiri olmak üzere toplam 594 çalışma incelenmiştir.

Şeref ve Karagöz (2019) tarafından yapılan “Okuma Alanındaki Araştırmaların Bibliyometrik Özellikler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada okuma alanındaki araştırmaların bibliyometrik analizini gerçekleştirmek ve alanın genel yapısı hakkında çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır. Bu amaçla 1974-2018 yılları arasında okuma literatürü ile ilgili bilimsel araştırmalar yayın türü, yayın dili, ülke adresleri, anahtar kelime ağı gibi çeşitli bibliyometrik özellikler açısından analiz edilmiştir. Elde edilen

sonuçlar ışığında araştırmaların çoğunlukla makale türünde (% 69.18) ve İngilizce (% 92.46) olarak yayımlandığı görülmüştür.

Zengin (2019)'in yaptığı ‘‘Süreli Yayınlardaki Menkıbelerle İlgili alışmaların Açıklamalı Bibliyografyası (1928-2017)’’ adlı çalışmada 1928-2017 yılları arasında Türkiye'deki süreli yayınlarda menkıbe ile ilgili yazılmış makalelerin açıklamalı bibliyografyasına yer verilmiştir. Bu tezde doğrudan menkıbelerle ilgili olan veya başka bir konudan bahsederken menkıbelerin de çokça yer aldığı çeşitli makaleler incelenmiş; söz konusu menkıbelerin açıklamalı bir bibliyografyası hazırlanmıştır. Süreli yayınlardaki menkıbelerin bibliyografyası daha önce tez boyutunda ele alınmadığı için bu çalışmayla kapsamlı ve derli toplu bir bibliyografya hazırlanmaya çalışılmıştır. retimi hl devam eden bu önemli anlatılarla ilgili pek çok çalışma yapılmıştır ve yapılacak pek çok çalışma da bulunmaktadır.

Macun (2018)'un yaptığı ‘‘Üsküdar'da Medfun Olan Mutasavvıflar Hakkındaki Kitap ve Tez alışmalarının Açıklamalı Bibliyografyası (1928 - 2017)’’ adlı çalışmada Üsküdar'da türbesi yahut haziresi bulunan, halk tarafından bir ziyaret yeri olarak kabul gören mutasavvıflar hakkında Türkiye'de 1928-2017 yılları arasında yazılmış olan Türkçe kitap ve tezlerin açıklamalı bibliyografyasına yer verilmiştir. İnsanların kutsal sayarak ziyaret ettikleri mutasavvıfların, hayatları veya eserleri hakkında çalışmalar yapılmıştır. Genel itibarıyla dağınık olan bu çalışmalar, araştırmacılar için tespiti zor, fakat içerik olarak da bir o kadar önemlidir. Bu bağlamda Üsküdar'da medfun mutasavvıflar hakkında yazılmış eserlerin bibliyografyası, çalışmada açıklamalı olarak bir araya getirilmiştir. Çalışma, giriş bölümü dışında üç bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde, mutasavvıfların hayatları anlatılmıştır. İkinci bölümde bu mutasavvıflarla alakalı yayımlanmış kitaplar, nc bölümde yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Sonuç kısmında ise elde edilen veriler çeşitli grafikler eşliğinde sunulmuştur. Ardından eklerin olduğu bölümde, mutasavvıfların trbelerinden fotoğraflar bir araya getirilmiştir.

Karakoç (2017)'un yaptığı ‘‘Yunus Emre Hakkında Yazılmış Kitaplarla İlgili Açıklamalı Bibliyografya Denemesi’’ başlıklı bu çalışmada Yunus Emre hakkında 1928 yılından günümüze kadar yazılan Türkçe kitap çalışmaları incelenmiştir. Çalışma 3 bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında

bibliyografya ve eser hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölüm “Yunus Emre’nin Yaşadığı Devir ve Hayatı” , İkinci bölüm “Yunus Emre’nin Edebi Kişiliği” ve Üçüncü bölüm “Bibliyografya”dır. Eser sonuç kısmıyla son bulmuştur. Tez, Yunus Emre ile ilgili akademik araştırma yapmak isteyen araştırmacılar için bir başvuru eseri olma amacı taşımaktadır.

Ünver (2013)’in “Eski Türkçe Mizah Dergilerinin Açıklamalı Bibliyografyası (1870-1928)” adlı tezinde dönemine ait Türkçe mizah süreli yayınları incelenmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde mizahın ne olduğu, niteliği ve mizah edebiyatında gazetenin rolü araştırılmış, çeşitli kaynaklar ekseninde tanımlar üzerinde durulmuştur. Osmanlı mizah edebiyatının süreli yayınlar alanının kronolojik ve bibliyografik olarak incelendiği ikinci bölümde ise süreli yayınların, görselleriyle birlikte çıkış tarihleri, imtiyaz sahipleri, kapağının üstünde yazan bilgileri, fiyatı ve yazar-çizer kadrosu ele alınmıştır. İncelenen her süreli yayımla ilgili eğer varsa tez çalışması yazılmış, tez çalışması yoksa olmadığı hususunda not düşülmüştür. İkinci bölümün son kısmında kısa bir değerlendirme yapılmış, mizah gazetelerinin neşredildiği matbaa ve yayın grupları incelenmiştir. Üçüncü ve son bölümde ise Osmanlı Devleti’nden Cumhuriyet Türkiye’sine geçiş sürecindeki kronolojik süreç ele alınmış, bu süreçteki muhteva ve çizim değişimleri gösterilmeye çalışılmıştır. Karikatürle desteklenen mizah basını, gündemde olan her konuya bir söz ya da çizimle karşılık vermiş, yorum yapmıştır. Bu yorumlar sebebiyle kimi zaman yasaklanmış, kimi zaman sürgüne uğramış, kimi zaman ceza almıştır. Her şartta varlığını sürdürmeye çalışan bu gazeteleri dönemin diğer gazetelerinden ayıran özellik, kimsenin umursanmadan sadece halkın menfaati için eleştiri ve hicivlerde bulunulmasıdır. Bu sebeple gazetelerin muhtevası incelenirken muhalif taraflarına daha çok yer verilmiştir. Osmanlı Devleti’nin Cumhuriyet Türkiye’sine geçişi çok sancılı olmuştur. Halkın yoksulluk ve savaşlarla imtihanı, ülkenin mevcut basınına an be an yansımış, basının işlevini sürekli değiştirmiştir. Basın yeri geldiğinde hicveden, yeri geldiğinde halka savaşlardan dolayı moral veren, yeri geldiğinde yönetimi destekleyen bir tutum içerisinde olmuştur. Bu sebeple tezin son kısmındaki muhteva başlıkları süreli yayınların çoğunlukta vermeye çalıştığı mesajdan yola çıkarak oluşturulmuştur.

Mak (2011)'ın yaptığı “Akşam (1941-1950) Gazetesinde Yer Alan Müzik Yazıları Açıklamalı Bibliyografyası ve Dönemsel Değerlendirmesi” başlıklı bu tezde Türk basın tarihi içerisinde önemli bir yere sahip Akşam Gazetesi'nin 10 yıllık bir yayın dönemi incelenerek gazetede yer almış müzik içerikli haberler toplanmıştır. Genel olarak; konser ilanları, gazino reklamları, yeni çıkan plak duyuruları, satılık çalgı aletleri ilanları, müzik dünyasına mal olmuş önemli isimler hakkında çıkmış haberler (ölüm yıl dönümü münasebetiyle çıkan haberler, magazin haberleri, sanatçıların kendileri ile yapılan röportajlar, sanatkârların biyografileri), yapılmış konserler hakkında yorumlar, özel gün ve bayramlarda halkevleri ve müzik derneklerinde yapılan etkinlikler, müzik üzerine düzenlenen konferanslardan oluşan materyaller toplanmıştır. Çalışmanın giriş bölümünde, bibliyografya çalışmalarının araştırmacılar için taşıdığı önem, gazetenin tarihi, Türk basın-yayın tarihi içerisindeki yeri, bu alanda söz sahibi önemli kişi ve araştırmacıların konu üzerine görüşlerine yer verilmiştir. Taranmış 29.000'in üzerinde gazete sayfasından elde edilen 1312 haberin bibliyografik künyeleri kronolojik bir sıra ile oluşturulmuş, elde edilen haberler; yazarı belli olanlar, yazarı tespit edilemeyenler ve tüm haber başlıkları olmak üzere üç ana bölümde verilmiştir. Sonuç ve değerlendirme bölümünde, elde edilen verilere dayanılarak dönemin müzik politikası ve anlayışı üzerine kısa bir değerlendirme yapılmıştır.

Tuncel (2011)'in yaptığı “Sürelî Yayınlardaki Masalla İlgili Çalışmaların Açıklamalı Bibliyografyası” adlı yüksek lisans tezinde 1922-2011 yılları arasında Türkiye'deki sürelî yayınlarda masalla ilgili olarak yapılmış olan çalışmaların açıklamalı bibliyografyasına yer verilmiştir. Çalışma giriş bölümü dışında üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde masalla ilgili tanım-açıklamalar ve genel bilgilere yer verilmiştir. Birinci bölümde sürelî yayınlarda yer alan masal üzerine yapılmış inceleme makaleler, ikinci bölümde masal derlemeleri, üçüncü bölümde tercüme makaleler ve masallar ile işlenmiş ve sınıflamaya girmeyen masallar ele alınmıştır. Çalışmanın sonuç ve değerlendirmeler kısmında ise elde edilen veriler grafiklerle açıklanmıştır.

Özan (2001)'in yaptığı “Cumhuriyet gazetesinde yayımlanmış müzik yazıları açıklamalı bibliyografyası (1924-1980)” adlı yüksek lisans tezinde

Cumhuriyet gazetesinin Arap ve Latin harfleriyle 1924-1980 arasında yayımlanan sayılarındaki müzik makaleleri ve haberlerinin açıklamalı bibliyografyası verilmiştir.

Şenol (1999)'un yaptığı “Okuma Yazma Öğretiminin Tasvirî Bibliyografyası” adlı çalışmada 1938'den 1998'e kadar ortaya konan okuma-yazma öğretimiyle ilgili kitaplar ve makaleler tasvir edilerek değerlendirilmiştir. Fakat değerlendirmede okuma-yazma öğretimine katkıda bulunmayan sadece şahsî kanaatleri aktaran eserler üzerinde durulmamış ancak bu eserlere kaynakçada yer verilmiştir. Tezde 37 kitap, 128 makale değerlendirilmiştir.

3. BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, yaklaşımı, yöntemi, araştırma konusu olan çalışmaların ne olduğu, verilerin neyle ve nasıl toplandığı, verilerin analizi, varsayımlar ve sınırlılıklar üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma, nitel yaklaşımlı, tarama modellenli ve genel tarama modellerinden tekil tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışma olarak tasarlanmıştır.

Tarama araştırmaları farklı araştırmacılarca farklı şekillerde sınıflandırılmıştır: Fraenkel, Wallen and Hyun (2012) tarama araştırmalarını kesitsel ve boylamsal olarak ayırmıştır. Karasar (2016) ise tarama araştırmalarını genel tarama modelleri ve örnek olay taramaları olarak 2'ye ayırmıştır. Genel tarama modelini ise tekil tarama modelleri ve ilişkisel tarama modelleri olarak 2'ye ayırmıştır.

Bizim çalışmamız da tarama araştırmalarına girmektedir. Genel tarama modellerinden tekil tarama ile kesitsel araştırmalar temel olarak aynı sınıftadır. Ancak farklı şekillerde ifade edilmişlerdir. Özellikleri, araştırmanın bir defada yapılıp bitirilmesidir. Zaman içerisinde tekrar tekrar yapılmaz. Bizim çalışmamız da buna uygun şekilde bir seferde gerçekleştirilmiş, yinelenmemiştir.

Çalışmanın diğer bir özelliği betimsel olmasıdır. Eğitim alanında kullanılan en yaygın tür olan betimsel araştırmalar; olayların, olguların, durumların, nesnelere, bireylerin, grupların, fiziki ortamların, çeşitli değişkenlerin ne, ne zaman, nerede olduklarının, özelliklerinin ayrıntılı, tam,

dikkatli bir şekilde incelenmesine dayalıdır (Bhattacharjee, 2012, s. 6,14; Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel; 2014, s. 22; Cinoğlu, 2009, s. 197). Bu çalışmada da yapılmış, var olan çalışmalar ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve bu çalışmaların değişkenleri çeşitli açılardan değerlendirilmiştir.

Nitel Araştırmalarda bir problemi keşfedilerek merkezî bir fenomen hakkında ayrıntılı bir anlayış geliştirilir. Literatür taramasının yapılması küçük bir rol oynar ancak sorunun önemini gösterir. Amaç ve araştırma soruları katılımcıların deneyimlerine göre genel ve geniş bir şekilde belirtilir. Katılımcıların görüşlerini almak için az sayıda kişiden kelimelere dayalı veri toplanır. Veri analiziyle veriler incelenir ve yorumlanır (Creswell, 2012, s. 16).

Çalışmanın diğer özelliği bir tarama araştırması olmasıdır. Tarama araştırmaları, bir grup insanın yeteneklerini, görüşlerini, tutumlarını, inançlarını, bilgilerini vs. almak amacıyla bilgi toplama araştırmalarıdır. Bilgi toplamanın ana yoluysa sorular sormaktır. İki büyük tarama araştırması vardır: kesitsel ve boyamsal. Kesitsel araştırmalarda, önceden belirlenmiş örneklemden bilgi, bir günde, birkaç haftada veya daha uzun bir sürede toplanabilir ancak tek seferde gerçekleştirilir (Fraenkel, Wallen and Hyun; 2012, s. 393-394). Bu çalışma da kesitsel tarama araştırmalarına girmektedir. Veriler, belirlenen çalışma materyallerinden tek seferde toplanmış; çalışma zamana yayılmamıştır.

3.2. Araştırmanın Çalışma Dokümanları

Araştırmanın dokümanları kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmalarıdır.

3.3. Veri Toplama Aracı ve Süreci

Çalışmanın verileri doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır.

Araştırmanın verileri 15 Ekim 2018 tarihinden itibaren toplanmaya başlanmış, 23 Ekim 2019 tarihinde bitirilmiştir. Verilerin toplanma süreci ise şöyledir:

Araştırmanın verileri 15 Ekim 2018 tarihinden itibaren toplanmaya başlanmıştır. Sırasıyla makale, tez, kitap ve kitap bölümü çalışmaları toplanmıştır. Çalışmalara ulaşmak için dil bilgisi öğretimiyle ilgili kodlar (anahtar kelimeler) belirlenmiştir.

Makaleler için öncelikle “tdk.gov.tr” adresine girilerek, belirlenen kodlarla TDK’nin “Yayınlar” başlığı altındaki “Sürelî Yayınlar Veri Tabanı” taranmış, bulunanlar indirilmiştir. Yine aynı başlık altında bulunan “Türk Dili Dergisi, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi ve Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten” kod yazılmadan taranmıştır. TDK taramaları bittikten sonra sırasıyla “ijla.net, ijlet.com, jasstudies.com ve turkishstudies.net” adreslerine girilerek kod yazılmadan tüm makaleler taranmıştır. Ardından “dergipark.org.tr” adresine girilerek “yayıncılar” başlığı altındaki tüm alt başlıklar kod yazılmadan taranmıştır. Ardından “Google” üzerinden diğer elektronik dergiler taranmıştır. Daha sonra “mktup.gov.tr” adresinden Millî Kütüphane kodlarla taranmış, belirlenen makaleler daha sonra ulaşılmak üzere not edilmiştir. Ardından “atif.sobiad.com” adresinden “sosyal” ve “içerik” başlıkları seçilerek kodlarla taranmıştır. En sonda ise ulaşılabilen tüm makalelerin kaynakça kısımları, gözden kaçmış olabileceği düşünülen makale veya dergiler için taranmıştır. Makale çalışmaları toplandıktan sonra tezlere geçilmiştir.

Tezler, “tez.yok.gov.tr” adresinden Ulusal Tez Merkezi’ne girilerek belirlenen kodlarla “Aranacak Alan” kısmından “tümü” alt başlığı seçilerek taranmış, ulaşılabilen tezler indirilmiştir. Kısıtlı veya TÜBESS üzerinden erişim olanağı olan ulaşılamayan tezler ise daha sonra temin edilmek üzere not edilmiştir. Ancak tezlerin “yöktez”e yüklenmiş olan özet bölümleri çalışmamız için yeterli veriyi sağlamış olanlardan yararlanılmıştır. En sonda ise ulaşılabilen tüm tezler ve makalelerin kaynakça kısımları gözden kaçmış olabileceği düşünülen tezler ve makaleler için taranmıştır. Tezler tamamlandıktan sonra kitaplara ve kitap bölümlerine geçilmiştir.

Kitaplar ve kitap bölümleri için öncelikle Uşak Üniversitesi’nin kütüphanesinden yararlanılmıştır. Ardından yine Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki akademisyenlerin odalarındaki kitaplar taranmış, bulunanlar alınmış, yararlanıldıktan sonra kaynakçalarına bakılmıştır. Daha sonra Kütahya Dumlupınar Üniversitesine gidilmiş, bulunan kitaplar alınmış, kaynakçalarına bakılmış ve yararlanıldıktan sonra da iade edilmiştir. Bazı kitaplarsa satın alınmıştır. Ardından “toplukatalog.gov.tr” ve “mktup.gov.tr” adreslerinden, önceden belirlenen kodlarla tarama yapılmıştır. İlgili olduğu düşünülen kitaplar ulaşılmak üzere not edilmiştir. Ardından ulaşılmış olunan

makale ve tezlerin kaynakça bölümleri kitaplar ve kitap bölümleri için tekrar taranmıştır.

Daha sonra ulaşmak için not edilmiş kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmaları için Ankara/Millî Kütüphaneye gidilmiştir. İki kitaptan biri Uşak İskender Pala İl Halk Kütüphanesinden, diğeri de Pamukkale Üniversitesi Kütüphanesinden alınmıştır.

Tüm çalışmaların önce APA'ya göre kaynakçaları oluşturulmuş ardından tasvirleri yapılmış ve son olarak da çeşitli değişkenler açısından analizleri yapılmıştır. Tasviri yapılan çalışmaların bibliyografyaları da ayrıca eklerde sunulmuştur.

Tarama Kodları

Tarama kodları, dil bilgisi üzerine yapılan çalışmalardan toplanan kelime veya kelime gruplarından oluşturulmuştur. Bunlar sıkça kullanıldığı için araştırma için yeterli olacağı varsayılmıştır. Tarama için belirlenen kodlar aşağıda alfabetik sırayla sunulmuştur:

1. çoğul kişi, 1. çoğul şahıs, 1. tekil kişi, 1. tekil şahıs, 2. çoğul kişi, 2. çoğul şahıs, 2. tekil kişi, 2. tekil şahıs, 3. çoğul kişi, 3. çoğul şahıs, 3. tekil kişi, 3. tekil şahıs, acak eki, acak-eki, ad, ad çekim eki, ad çekim ekleri, ad eylem, ad işletme eki, ad işletme ekleri, ad tamlamaları, ad tamlaması, ad yapım eki, ad yapım ekleri, ad-eylem, adil, adlaşmış ön ad, adlaşmış önad, adlaşmış sıfat, aitlik adılı, aitlik zamiri, ar eki, ar-eki, asıl sayı ön adı, asıl sayı önadı, asıl sayı sıfatı, ayrılma durumu, ayrılma eki, ayrılma ekleri, ayrılma hali, ayrılma hâli, azlık-çokluk belirteci, azlık-çokluk zarfı, bağ eylem, bağ fiil, bağ-eylem, bağ-fiil, bağlaç, basit cümle, basit eylem, basit fiil, belgisiz adil, belgisiz ön ad, belgisiz önad, belgisiz sıfat, belgisiz zamir, belirteç, belirtili ad tamlaması, belirtili isim tamlaması, belirtili nesne, belirtisiz ad tamlaması, belirtisiz isim tamlaması, belirtisiz nesne, belirtme durumu, belirtme eki, belirtme ekleri, belirtme hali, belirtme hâli, belirtme ön adı, belirtme önadı, belirtme sıfatı, biçim bilgisi, biçim bilim, biçimbilgisi, biçimbilim, bildirme kipi, bildirme kipleri, bileşik cümle, birinci çoğul kişi, birinci çoğul şahıs, birinci tekil kişi, birinci tekil şahıs, birleşik cümle, birleşik eylem, birleşik fiil, bulunma durumu, bulunma eki, bulunma ekleri, bulunma hali, bulunma hâli, ce durumu, ce eki, ce hali, ce hâli, ce-durumu, ce-eki, ce-hali, ce-hâli, cins ad, cins isim, cümle bilgisi, cümle türleri,

cümlelerin ögeleri, cümlelerin öğeleri, çatı, çekim eki, çekim ekleri, çıkma durumu, çıkma eki, çıkma ekleri, çıkma hali, çıkma hâli, çoğul ad, çoğul eki, çoğul ekleri, çoğul isim, çokluk eki, çokluk ekleri, de durumu, de eki, de ekleri, de hali, de hâli, den durumu, den eki, den hali, den hâli, den-durumu, den-eki, den-hali, den-hâli, devrik cümle, dı eki, dı-eki, di eki, di'li geçmiş zaman, di-eki, dil bilgisi, dil bilgisi eğitimi, dil bilgisi öğretimi, dil eğitimi, dil öğretimi, dilbilgisi, dilbilgisi eğitimi, dilbilgisi öğretimi, dilek kipi, dolaylı tümleç, dönüşlü, durum belirteci, durum eki, durum ekleri, durum eylemleri, durum fiilleri, durum zarfı, duyulan geçmiş zaman, e durumu, e eki, e hali, e hâli, ecek eki, ecek-eki, edat, edilgen, e-durumu, e-eki, e-hali, e-hâli, ek eylem, ek fiil, ek-eylem, ek-fiil, eksilteli cümle, er eki, er-eki, eşitlik durumu, eşitlik eki, eşitlik ekleri, eşitlik hali, eşitlik hâli, etken, ettirgen, eylem, eylem çekim eki, eylem çekim ekleri, eylem işletim eki, eylem işletim ekleri, eylem yapım eki, eylem yapım ekleri, eylemsi, fiil, fiil çekim eki, fiil çekim ekleri, fiil işletim eki, fiil işletim ekleri, fiil yapım eki, fiil yapım ekleri, fiilimsi, fonoloji, geçişli, geçişsiz, geçmiş zaman, gelecek zaman, geniş zaman, gereklilik kipi, görülen geçmiş zaman, görünüş, gösterme adlı, gösterme zamiri, gramer eğitimi, gramer öğretimi, haber kipi, haber kipleri, hal eki, hâl eki, hal ekleri, hâl ekleri, hareket adı, hareket ismi, hece düşmesi, iyor eki, -iyor eki, i durumu, i eki, i hali, i hâli, i-durumu, i-hali, i-hâli, ikinci çoğul kişi, ikinci çoğul şahıs, ikinci tekil kişi, ikinci tekil şahıs, ilgeç, ilgi adlı, ilgi durumu, ilgi eki, ilgi ekleri, ilgi hali, ilgi hâli, ilgi zamiri, isim, isim çekim eki, isim çekim ekleri, isim fiil, isim işletme eki, isim işletme ekleri, isim tamlamaları, isim tamlaması, isim yapım eki, isim yapım ekleri, isim-fiil, istek kipi, iş eylemleri, iş fiilleri, işaret adlı, işaret ön adı, işaret önadı, işaret sıfatı, işaret zamiri, işletme eki, işletme ekleri, işteş, iyelik adlı, iyelik durumu, iyelik eki, iyelik ekleri, iyelik hali, iyelik hâli, iyelik zamiri, iyor eki, -iyor eki, kaynaştırma, kelime bilgisi, kelime türleri, kesir sayı ön adı, kesir sayı önadı, kesir sayı sıfatı, kılınış, kılış eylemleri, kılış fiilleri, kip, kip eki, kip ekleri, kişi adlı, kişi eki, kişi ekleri, kişi zamiri, kurallı birleşik eylem, kurallı birleşik fiil, makta eki, mastar, mekte eki, miş eki, miş-eki, miktar belirteci, miktar zarfı, miş eki, miş'li geçmiş zaman, miş-eki, morfoloji, nesne, niteleme ön adı, niteleme önadı, niteleme sıfatı, oldurgan, oluş eylemleri, oluş fiilleri, ortaç, ön ad, önad, özel ad, özel isim, özne, pekiştirme ön adı, pekiştirme önadı, pekiştirme

sıfatı, rivayet geçmiş zaman, sahiplik adılı, sahiplik zamiri, sayı ön adı, sayı önadı, sayı sıfatı, sentaks, ses bilgisi, ses değişmesi, ses düşmesi, ses olayı, ses olayları, ses türemesi, sıfat, sıfat eylem, sıfat fiil, sıfat tamlaması, sıfat-eylem, sıfat-fiil, sıra sayı ön adı, sıra sayı önadı, sıra sayı sıfatı, sıralı cümle, somut ad, somut isim, soru adılı, soru belirteci, soru ön adı, soru önadı, soru sıfatı, soru zamiri, soru zarfı, soyut ad, soyut isim, söz dizimi, sözcük bilgisi, sözcük türleri, sözdizimi, sürerlik eylemi, sürerlik fiili, sürerlilik eylemi, sürerlilik fiili, şahıs adılı, şahıs eki, şahıs ekleri, şahıs zamiri, şart kipi, şekil bilgisi, şimdiki zaman, takısız ad tamlaması, takısız isim tamlaması, tamlama eki, tamlama ekleri, tamlanan eki, tamlanan ekleri, tamlayan eki, tamlayan ekleri, tasarlama kipi, tasarlama kipleri, tekil ad, tekil isim, tezlik eylemi, tezlik fiili, topluluk adı, topluluk ismi, tümleç, tür adı, tür ismi, türemiş eylem, türemiş fiil, Türkçe eğitimi, Türkçe öğretimi, ulaç, ulama, üçüncü çoğul kişi, üçüncü çoğul şahıs, üçüncü tekil kişi, üçüncü tekil şahıs, üleştirme ön adı, üleştirme önadı, üleştirme sıfatı, ünlem, ünlü daralması, ünlü değişmesi, ünlü düşmesi, ünlü türemesi, ünlü uyumu, ünsüz benzeşmesi, ünsüz değişmesi, ünsüz düşmesi, ünsüz sertleşmesi, ünsüz türemesi, ünsüz uyumu, ünsüz yumuşaması, vasita durumu, vasita eki, vasita ekleri, vasita hali, vasita hâli, yaklaşma eylemi, yaklaşma fiili, yalın durum, yalın hal, yalın hâl, yapı bilgisi, yapım eki, yapım ekleri, yardımcı eylemle kurulan birleşik eylem, yardımcı eylemle kurulan birleşik fiil, yardımcı fiille kurulan birleşik eylem, yardımcı fiille kurulan birleşik fiil, yer tamlayıcısı, yer-yön belirteci, yer-yön zarfı, yeterlik eylemi, yeterlik fiili, yeterlilik eylemi, yeterlilik fiili, yönelme durumu, yönelme eki, yönelme ekleri, yönelme hali, yönelme hâli, yüklem, yükleme durumu, yükleme eki, yükleme ekleri, yükleme hali, yükleme hâli, zaman, zaman belirteci, zaman eki, zaman ekleri, zaman zarfı, zamir, zarf, zarf eylem, zarf fiil, zarf tümleci, zarf-eylem, zarf-fiil, zincirleme ad tamlaması, zincirleme isim tamlaması.

Taranan Dergiler

Bu bölümde, taranmış olan dergiler 2 başlık altında toplanmıştır: taranıp içerisinde makale bulunan dergiler ve taranıp içerisinde makale bulunmayan dergiler.

Taranan ve İçerisinde Makale Bulunan Dergiler

Bu bölümde, dergiler alfabetik olarak Tablo 1'in ilk sütununda sıralanmıştır. Tablo 1'in 2. sütununa varsa dergilerin ulaşılamayan ciltleri veya sayıları hakkında bilgi eklenmiştir. Ayrıca bazı dergilerin taraması yapılırken başka bir yerden yararlanılmışsa o da eklenmiştir.

Tablo 1- Taranan ve İçerisinde Makale Bulunan Dergiler

21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi	
Abant İzzet Baysal Eğitim Fakültesi Dergisi	
Abant İzzet Baysal Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	14.cilt 1.sayı yok, dergi üniversitenin sitesinden taranmıştır.
Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi	
Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	
Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Afyon Kocatepe Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi	
Afyon Kocatepe Sosyal Bilimler Dergisi	
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2.cilt 1.sayı yok.
Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Ahmet Yesevi Üniversitesi Bilig Dergisi	
Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi	Akademik Bakış, 38.sayıya kadar Acarindex'ten alındı.
Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi	

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	
Akdeniz Üniversitesi İnsani Bilimler Dergisi	
Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Aksaray Üniversitesi İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi	
Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Altınbaş Üniversitesi AURUM Sosyal Bilimler Dergisi	
Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	
Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Ana Dili Eğitimi Dergisi	
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi	
Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	
Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Ankara Üniversitesi Dil Dergisi	Dergi 2004 yılından ve 123. sayıdan başlıyor.
Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi	3.cilt 3.sayı yok.
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi	
Ankara Üniversitesi Modern Türklük Araştırmaları Dergisi	
Ankara Üniversitesi Özel Eğitim Dergisi	1.cilt 1.sayı ve 17.cilt 1.sayı yok ve dergi 2016 yılında bitiyor.
Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Ankara Üniversitesi Türkoloji Dergisi	1,3,10,12. ciltler ile 16.cilt 1.sayı yok.
Artıbilim Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	Dergi 1995 yılından başlıyor. 22. sayı, 2001 yılı 27. sayı, 2004-2009 yılları ve 31-43. sayılar yok.
Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	Dergi 2003 yılından ve 8. sayıdan başlıyor, 30 ve 31. sayılar yok.
Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1. cilt yok.
Atatürk Üniversitesi Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi	
Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi	Derginin 62. sayısı kendi sitesinden bulundu.
Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi	
Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Dergi üniversitenin kendi sitesinden tarandı.
Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi	
Bartın Üniversitesi	
Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	
Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi	
Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	
Başkent Üniversitesi Journal of Education	
Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi	
Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1. cilt yok, 2017'de 23. sayıdan başlıyor.
Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Bilge	
Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	

Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Dergisi	
Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi	20.cilt 2.sayıdan başlıyor.
Bursa Teknik Üniversitesi Academic Review of Humanities and Social Sciences	
Bülent Ecevit Üniversitesi Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi	Dergi üniversitenin kendi sitesinden tarandı.
Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2 ve 3.ciltler yok, dergi 2016 yılında bitiyor.
Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1.cilt 1.sayı yok, 3, 4, 5, 6.ciltler yok, 10.cilt 1.sayı yok, 2005-2008 yılları yok.
Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2001 yılı 25.cilt 1.sayıdan itibaren eskidergi.com'dan tarandı.
Cumhuriyet Üniversitesi Uluslararası Eğitim Dergisi	
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı	2008 yılı yok, 7 ve 9. ciltler yok.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi	
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Çankaya Üniversitesi Journal of Humanities and Social Sciences	2015, 2016, 2017 yılları yok. Ciltler sırayla gidiyor.
Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi	
Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Çukurova Üniversitesi Çukurova Araştırmaları Dergisi	

Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	Dergi 41.ciltten başlıyor.
Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1988-1994 yılları yok, 2.cilt, 3.cilt 1 ve 2.sayılar yok.
Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi	
Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Dergi kendi sitesinden tarandı.
Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi	Dergi 2005 yılından ve 5.sayıdan başlıyor ve kendi sitesinden tarandı.
Dil Araştırmaları	2015 yılında 16.cilt 16.sayıda bitiyor, devamı idealonline'de tarandı.
Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi	
Dil ve Edebiyat Araştırmaları	TDED.org'dan tarandı.
Dilbilim Araştırmaları Dergisi	2000, 2001, 2002, 2004, 2005, 2006, 2007, 2011, 2012, 2013, 2014 yılları yok.
Dokuz Eylül Üniversitesi Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi	
Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi	
Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	
Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1.cilt 2, 3 ve 4. Sayılar; 2.cilt 1, 2, 3 ve 4.sayılar yok; 6.cilt 2.sayı, 7.cilt 1 ve 4.sayılar ile 8.cilt 2.sayıda ise tez vardır.
Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi	
Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler	

Dergisi	
E-Dil Dergisi	
Education Sciences	2.cilt 1.sayıdan başlıyor, 12.cilt 2.sayı ve 13.cilt 3.sayı yok.
Educational Research and Reviews	3.cilt 5.sayı ve 9.cilt 24.sayı yok.
Ege Üniversitesi Ege Eğitim Dergisi	2 ve 4. ciltler yok.
Ege Üniversitesi Ege Sosyal Bilimler Dergisi	
Ege Üniversitesi Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi	14.cilt 1-2.sayılar yok, 17.ciltte 1 ve 2.sayılar aynı; dergi kendi sitesinden taranmıştır.
Eğitim ve Bilim	61-66, 83-86, 95-102 ve 115.sayılar yok.
Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi	
Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi	
EKEV Akademi Dergisi	2002 yılında 11.sayıdan başlıyor acarindex'te
Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	
Erciyes Üniversitesi Journal of Education,	
Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2002 yılından ve 4.cilt 1.sayıdan başlıyor.
Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	3.cilt 1.sayıdan başlıyor; 8.cilt 2.sayı ve 9.cilt 2.sayı yok.
Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk	Estudam'dan bakıldı.

Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi	
E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi	dergipark.ulakbilim.gov.tr
Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal	
European Journal of Educational Research (Eurasian Society of Educational Research)	
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi İlmî Araştırmalar Dil, Edebiyat, Tarih İncelemeleri Dergisi	
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi	2009-2012 yılları kendi sitesinden alındı.
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1999 yılı 9.cilt 1.sayıdan başlıyor; 11.cilt 1.sayı yok.
Fırat Üniversitesi Turkish Journal of Educational Studies	
Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Bilimsel Araştırma Dergisi	
Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	
Gazi Üniversitesi Akademik Bakış Dergisi	
Gazi Üniversitesi Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi	
Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2001 yılı 21.cilt 1.sayıdan başlıyor; 26.cilt 2.sayı yok.
Gazi Üniversitesi Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama Dergisi	
Gazi Üniversitesi Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi	
Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim	2014 yılı 33.sayıda bitiyor.

Fakültesi Dergisi	
Gazi Üniversitesi Politeknik Dergisi	2002 yılı 5.cilt 1.sayıdan başlıyor.
Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	4.cilt 4.sayı yok.
Gazi Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi	16.sayıdan itibaren turkiyat.ahbvide'den alındı.
Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi	
Gaziantep Üniversitesi Journal of Social Science	1992 yılından başlıyor, 1994-2000, 2003-2006 yılları ve 5.cilt yok.
Giresun Üniversitesi Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi	3.cilt 5.sayı acarindex'ten, 4.cilt 7.sayı kendi sitesinden alınmıştır; özel sayılar: 6.cilt 2-9.sayılar, 7.cilt 1,5-11.sayılar, 9.cilt 3-15.sayılar.
Gümüşhane Üniversitesi Mavi Atlas Dergisi	
Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi	
Hacettepe Üniversitesi Dil ve Dilbilim Çalışmaları Dergisi	
Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi	
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	
Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi	
Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi	

Hakkâri Üniversitesi Doğu Anadolu Sosyal Bilimlerde Eğilimler Dergisi	
Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Harran Üniversitesi Maarif Dergisi	
Hasan Kalyoncu Üniversitesi Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi	
Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
IJLA	
IJLET	
International Online Journal of Educational Sciences	
İlköğretim Online	ilköğretim-online.org.tr'den tarandı.
İnönü Üniversitesi Akademik Yaklaşımlar Dergisi	
İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi	
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	8.cilt 13.sayıdan başlıyor.
İnönü Üniversitesi International Journal of Instruction	
İnönü Üniversitesi International Journal of Social Sciences	2.cilt 2.sayı yok.
İstanbul Aydın Üniversitesi Aydın TÖMER Dil Dergisi	
İstanbul Aydın Üniversitesi Aydın Türklük Dergisi	
İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi	4.sayı yok.
İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	Dergi kendi sitesinden tarandı.
İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	

İstanbul Kültür Üniversitesi Yaşadıkça Eğitim Dergisi	4.cilt 4.sayı yok.
İstanbul Medeniyet Üniversitesi Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi	
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Çekmece Dergisi	
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Dergi kendi sitesinden tarandı.
İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Dergi kendi sitesinden tarandı.
İstanbul Üniversitesi Avrasya İncelemeleri Dergisi	
İstanbul Üniversitesi Dilbilim Dergisi	2015 yılında bitiyor, 31.sayı yok.
İstanbul Üniversitesi Eğitimde Yenilikçilik Dergisi	2017 yılında bitiyor.
İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi	
İstanbul Üniversitesi LITERA Dergisi	
İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi	25.sayı yok.
İstanbul Üniversitesi Türkiyat Mecmuası Dergisi	
İzmir Demokrasi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
JASSS	
Journal of Current Researches on Educational Studies	
Journal of European Education	
Journal of Inquiry Based Activities	
Kafkas Üniversitesi E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi	
Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Dergi kendi sitesinden

Dergisi	tarandı; 1 ve 6.sayılar yok.
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi	
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	4.cilt 1.sayı ve 5.cilt 1.sayı yok.
Kara Harp Okulu Bilim Dergisi	Dergi 20.ciltten başlıyor.
Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Dergi 3.cilt 1.sayıdan başlıyor.
Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi	
Karadeniz Teknik Üniversitesi Alan Eğitimi Araştırmaları	2017 yılında bitiyor.
Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Dergisi	
Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	4.cilt 8.sayı kendi sitesinden alındı.
Karadeniz Teknik Üniversitesi Türk Dünyası Kültür Araştırmaları Dergisi	
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi	
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi	
Kastamonu Üniversitesi Alinteri Sosyal Bilimler Dergisi	
Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi	Dergi 14.ciltten başlıyor. 15.cilt 1.sayı, 16.cilt 2.sayı, 17.cilt 1.sayı ve 24.cilt 4.sayı yok.
Kesit Akademi Dergisi	
Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi	

Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi	
Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1.cilt 1.sayıya Academia'dan ulaşıldı.
Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Kilis 7 Aralık Üniversitesi Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi	
Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi	
Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi	
Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1 ve 2.sayılar yok
Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri	
Lefke Avrupa Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Mardin Artuklu Üniversitesi Artuklu Akademi Dergisi	
Mardin Artuklu Üniversitesi Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi	
Mardin Artuklu Üniversitesi Mukaddime Dergisi	
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	
Marmara Üniversitesi Educational Research in International Context	
Marmara Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Dergisi	Dergi kendi sitesinden tarandı.
Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi	
Marmara Üniversitesi Türklük Araştırmaları Dergisi	

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi	
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Mersin Üniversitesi Dil ve Edebiyat Dergisi	13.cilt 1.sayı Doc Player'den alındı.
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	
Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Milli Eğitim Dergisi	MEB, 142.sayıdan başlıyor, 152.sayı yok.
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Sosbiltergi.msgu sitesinden tarandı.
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi	20.sayıya Sobiad'dan ulaşıldı.
Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	
Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Namık Kemal Üniversitesi HUMANITAS Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi	
Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Metinleri Dergisi	
Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	Dergi 46.cilt 46.sayı ve 2018'de bitiyor.
Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal	

Bilimler Dergisi	
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Niğantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları Yayıncı Uluslararası Okuma Araştırmaları Derneği	
On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	28.cilt 1.sayı ve 24.cilt 1.sayı yok.
Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi	
Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Dergide 28, 29, 30 ve 32.sayılar yok.
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Researcher Social Science Studies	
Route Educational & Social Science Journal	
Sakarya Üniversitesi Akademik İncelemeler Dergisi	
Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	3 ve 5.sayılar yok.
Sakarya Üniversitesi Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi	
Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Dergisi	10.cilt 1.sayıdan başlıyor, 2013 yılında 15.cilt 2.sayıda bitiyor.
Sakarya Üniversitesi International Journal of Educational Research Review	
Sakarya Üniversitesi Journal of Education	
Sakarya Üniversitesi The Turkish Online Journal of Educational Technology	
SDU International Journal of Educational Studies	
Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi	5.cilt 1.sayı ve 6.cilt 2.sayı yok.
Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi	
Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Süleyman Demirel Üniversitesi International Journal of Educational Studies	
Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Dergi 15.sayıdan başlıyor.
Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	7 ve 8.sayılar yok.
Tarih Okulu Dergisi	
TDK Belleten	
Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi	Dergi 2.cilt 4.sayıdan başlıyor.
Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	
Trakya Üniversitesi Eğitim Dergisi	
Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	6.cilt 1.sayıdan başlıyor
Turkish Studies	
Turkophone	
Türk Dili	
Türkbilig Türkoloji Araştırmaları Dergisi	
Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi	Dergi 153.ciltten başlıyor, 154-160, 164-170, 174-179.ciltler yok.
Türklük Bilimi Araştırmaları	Dergi 10.sayıdan başlıyor.
TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi	

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	Dergi 12.cilt 1.sayıdan başlıyor.
Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Uludağ Üniversitesi International Journal of Social Inquiry	
Uludağ Üniversitesi The Journal of Teacher Education and Educators	
Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi	
Uluslararası Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi	
Uluslararası Eğitim ve Dil Dergisi International Journal of Education and Language	
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Folklor Edebiyat Dergisi	Dergi 58.sayıdan başlıyor, kendi sitesinden tarandı.
Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	3.cilt 15.sayı yok.
Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi	
Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi	
Universal Journal of Educational Research	
Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi	
Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	
Yakın Doğu Üniversitesi Journal of Education	
Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2.cilt 1.sayı yok.
Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	3.cilt 6.sayı yok.
Yaşar Üniversitesi Yaşar Üniversitesi Dergisi	
Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	Dergi 3.cilt 5.sayıdan başlıyor.
Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi	Dergi kendi sitesinden tarandı.

Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Yıldız Teknik Üniversitesi Yıldız Social Science Review	
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Dergide 2-33.sayılar yok, 7 özel sayı var, 34.sayıdan itibaren devamı var, kendi sitesinden alındı.
Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	
Zeitschrift Für Die Welt Der Türken Journal of World of Turks	

Taranan Ancak Makale Bulunmayan Dergiler

Taranmış olan bazı dergilerde çalışmamızla ilgili makale bulunamamıştır. Bu dergiler de Tablo 2'nin ilk sütununda alfabetik olarak sıralanmıştır. Tablo 2'in 2. sütununa varsa dergilerin ulaşılamayan ciltleri, sayıları, yılları hakkında bilgi eklenmiştir. Ayrıca bazı dergilerin taraması yapılırken başka bir yerden yararlanılmışsa o da eklenmiştir.

Tablo 2- Taranan Ancak Makale Bulunmayan Dergiler

Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi	
Academic Knowledge	
Academy Journal of Educational Sciences	
Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi	
Akademia Disiplinlerarası Bilimsel Araştırmalar Dergisi	
Akademia Sosyal Bilimler Dergisi	
Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi	
Akademik Kaynak	2017-2018 yılları yok.
Akademik MATBUAT Sosyal Araştırmalar Dergisi	
Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi	3.cilt 6.sayıya kadar yok.
Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi	
Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler	

Dergisi	
Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi	
Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi	
Araştırma ve Deneyim Dergisi	
Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Dergisi	
Artvin Çoruh Üniversitesi Studies and Educational Research and Development Journal	
Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi	
Asia Minor Studies	
Asya Öğretim Dergisi	
Asya Studies Akademik Sosyal Araştırmalar	
Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi	
Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi	
Balkanlarda Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları	
Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi	
Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	
Bilgi Dünyası	Dergi 3.cilt 1.sayıdan başlıyor.
Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi	
Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi	
Bingöl Araştırmaları Dergisi	2017 yılında 3.cilt 2.sayıda bitiyor.
Birey Toplum ve Sosyal Bilimler Dergisi	
Contemporary Educational Technology	
Current Research in Education	

Current Research in Social Sciences	
Cypriot Journal of Educational Sciences	10.cilt 3.sayıdan başlıyor.
Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi	
Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi	
Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi	
Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi	
Diyalektolog Ulusal Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi	
Education Reform Journal	
Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi	
Eğitim Bilim ve Teknoloji Araştırmaları Dergisi	
Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları	
Eğitim ve Denetim Dergisi	Dergi 3.sayıdan başlıyor, 2013 yılında 24.sayıda bitiyor, 15 ve 19.sayılar yok.
Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama	7.sayı yok.
Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi	
Eğitim Yansımaları	
Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi	
Electronic Journal of Education Sciences	
ELT Research Journal	
Erdem İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi	Dergi akmb.gov.tr'den tarandı.
Eurasian Journal of Education Research	Dergi 53.sayıdan başlıyor, ejer.com.tr'den tarandı.
European Journal of Education Studies	
European Journal of Educational & Social Sciences	
Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi	

Araştırmaları Dergisi	
Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakóltesi Dergisi	
Folklor Akademi Dergisi	
Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi	
Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi	Sadece 2018 yılı 13.cilt 2.sayı var.
Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi	online dergi
Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi	
Humanities Sciences	Dergi 2.cilt 1.sayıdan başlıyor, 12.cilt 4.sayı ve 13.cilt 2.sayı yok.
International Anatolia Academic Online Journal Sosyal Bilimler Dergisi	
International E-Journal of Advances in Education	
International E-Journal of Advances in Social Sciences	
International E-Journal of Educational Studies	
International Journal of Academic Research in Education	Dergi 2017 yılında 3.cilt 2.sayıda bitiyor.
International Journal of Active Learning	
International Journal of Assessment Tools in Education	
International Journal of Bilingualism Studies	
International Journal of Contemporary Educational Research	
International Journal of Education Technology and Scientific Researches	
International Journal of Educational Administration and Policy Studies	

International Journal of Educational Methodology	
International Journal of Educational Researchers	
International Journal of Eurasian Education and Culture	
International Journal of Innovative Research in Social and Natural Sciences	
International Journal of Instruction	
International Journal of Modern Education Studies	
International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education	
International Journal of Progressive Education	
International Journal of Research in Education and Science	
International Journal of Research in Social Sciences	
International Journal of Science Culture and Sport	
International Journal of Social and Economic Sciences	
International Journal of Social and Humanities Sciences	
International Journal of Social Science Research	
International Journal of Social Sciences and Education Research	
İDİL Sanat ve Dil Dergisi	6.cilt 40.sayı yok.
İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi	
İnsan ve İnsan	
İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi	

İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi	
İzlek Akademi Dergi	
Journal for the Education of Gifted Young Scientists	
Journal of Computer and Education Research	
Journal of Continuous Vocational Education and Training	
Journal of Current Researches on Educational Studies	
Journal of Current Researches on Social Sciences	6.cilt 2.sayı yok.
Journal of Education and Future	
Journal of Educational and Instructional Studies in the World	
Journal of Human Sciences	
Journal of Language and Linguistic Studies	
Journal of Language Research	
Journal of Languages and Culture	
Journal of Multidisciplinary Studies in Education	
Journal of Old Turkic Studies	
Journal of Social Studies Education Research	
Journal of Strategic Research in Social Science	
Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi	Dergi kendi sitesinden tarandı.
Karadeniz Araştırmaları	
Karadeniz İncelemeleri Dergisi	1 ve 2.ciltler yok, 20.sayı mülkiyedergi.org'dan alındı.
Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi	

Kök Araştırmaları Kök Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi	
Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi	
Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi	
Language Teaching and Educational Research	
Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature	
Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi	
Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi	
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	
Mecmua	
Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi	
Millî Folklor	
MOLESTO Edebiyat Araştırmaları Dergisi	
Motif Akademi Halkbilimi Dergisi	
Novitas-ROYAL	
Nüşa	1.cilt 2.sayı, 3.cilt 9.sayı ve 14.cilt 38.sayı yok.
OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	
Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi	
Öneri Dergisi	
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	24.sayıya sonradan ulaşıldı.
Participatory Educational Research	
Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi	
PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar	

Dergisi	
PHILIA	
R&S - Research Studies Anatolia Journal	
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi	
Sanal Türkoloji Araştırmaları Dergisi	
Scientific Educational Studies	
Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi	
Sibirya Araştırmaları Dergisi	2015 yılında 2.cilt 6.sayıda bitiyor.
Sosyal Bilimler Akademi Dergisi	
Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi	
Sosyal Bilimler Dergisi	
Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi	
Söylem Filoloji Dergisi	
Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi	
şarkiyat Mecmuası	2016 yılında 28.sayıda bitiyor.
Tehlikeli Diller Dergisi	
The Eurasia Proceedings of Educational & Social Sciences	
The International Journal of Research in Teacher Education	
The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences	
The Journal of Social Science	
The Journal of Turkic Language and Literature Surveys	
The Literacy Trek	
TİGİN Analitik Sosyal Bilimler Dergisi	
Tiyatro Araştırmaları Dergisi	6 ve 11.sayılar yok ve 2016 yılında 41.sayıda bitiyor.
Turkic Linguistics and Philology	
Turkish Academic Research Review	

Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counselling	
Turkish Journal of Education Turje	
Turkish Journal of Primary Education	
Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry	
TÜBAV Bilim Dergisi	6.cilt 1,3 ve 4.sayılar yok.
Türk Dilleri Araştırmaları	24.cilt yok.
Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi	
Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi	
Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi	
Türkiyat Mecmuası	
Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi	7, 8, 9, 10 ve 12.sayılara bakıldı, diğer sayılar farklı alanlarda.
Türkiye Eğitim Dergisi	
Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi	
Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi	
Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi	
Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi	
Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi	
Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi	
Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi	
Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi	
Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi	
Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi	
Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi	

Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi	
Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi	
Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi	
Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi	
Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi	
Uluslararası Eğitim Bilimleri ve Öğrenme Teknolojileri Dergisi	
Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi	
Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi	
Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi	
Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi	
Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi	
Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi	
Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi	
Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi	
Uluslararası Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi	
Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi	
Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi	
Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi	
Üniversite Araştırmaları Dergisi	
ViraVerita E-Dergi	

Yalvaç Akademi Dergisi	
Yaratıcı Drama Dergisi	2. cilt yok.
Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları	
Yıldız Journal of Educational Research	
Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	
Yükseköğretim Dergisi	

Dergisi Olmayan Üniversiteler

Üniversite dergileri taranırken bazı üniversitelerin dergisi olmadığı görülmüştür. Bunlar da Tablo 3'te alfabetik olarak sıralanmıştır.

Tablo 3- Dergisi Olmayan Üniversiteler

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Ankara Yıldırım Bayezit Üniversitesi
Antalya Akev Üniversitesi
Antalya Bilim Üniversitesi
Avrasya Üniversitesi
Bozok Üniversitesi
Çağ Üniversitesi
Galatasaray Üniversitesi
Gebze Teknik Üniversitesi
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
İstanbul Arel Üniversitesi
İstanbul Bilim Üniversitesi
İstanbul Gedik Üniversitesi
İstanbul Medipol Üniversitesi
İstanbul Okan Üniversitesi
İstanbul Teknik Üniversitesi
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Kıbrıs Amerikan Üniversitesi
Maltepe Üniversitesi
Milli Savunma Üniversitesi
ODTÜ
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Ömer Halis Demir Üniversitesi

Şırnak Üniversitesi
Trabzon Üniversitesi

Tamamı Taranmayan Sadece Elektronik Ortamda Tespit Edilebilen Makaleleri Alınan Dergiler

Bazı dergilerin tümü taranamamıştır, sadece elektronik ortamda belirlenebilmiş olan makaleleri alınmıştır. Bunlar da Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4- Tamamı Taranmayan Sadece Elektronik Ortamda Tespit Edilebilen Makaleleri Alınan Dergiler

Anadili Dil Kültürü ve Eğitim Dergisi
Çağdaş Eğitim Dergisi
Çağdaş Türk Dili Dergisi
Dil ve İnsan
Türk Yurdu Dergisi

Not: Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi’ne ulaşılamadı. Ancak elektronik ortamda dergide 1 makale tespit edildi. Ancak ulaşılan makalenin künyesinde “Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi” yazdığı için çalışmaya da bu şekilde eklendi.

3.4. Verilerin Analizi

Toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 242).

3.5. Varsayımlar

Toplanacak kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmaları için belirlenen tarama kodlarının ulaşılacak istenen çalışmalar için yeterli olacağı varsayılmıştır.

Araştırma elde edilen çalışmalarla sınırlıdır.

3.6. Sınırlılıklar

Araştırmaya kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmaları dâhil edilmiştir.

Dil bilgisi ile dil bilgisi öğretimi birbirleriyle ilişki olmalarına rağmen iki farklı alandır. Her ikisi de dilin ses, biçim, kelime ve cümle bilgileri alanlarıyla ilgilenir. Ancak dil bilgisi bu alanların ne olduğu hakkında (ses nedir, nasıl oluşur, ses olayları nelerdir?..) bilgi verirken dil bilgisi öğretimi bunların öğretimi (ses olaylarından ünsüz benzeşmesi nasıl öğretilir?) üzerinde durur. Bu çalışmada dil bilgisi değil onun öğretimi ile ilgili olan çalışmalar araştırmaya dâhil edilmiştir.

Dil bilgisi öğretiminin içinde ses, biçim, kelime ve cümle bilgileri vardır. Araştırmaya sadece bu alanlarda yapılmış çalışmalar dâhil edilmiştir.

Dil bilgisi öğretimi 4 dil becerisinin içine yayılan bir alandır. Bu yüzden dil öğretiminde ister istemez değinilecek bir alandır. Okuma, dinleme, konuşma, yazma becerileri öğretilirken dil bilgisi de öğretime dâhil edilir. Yapılan çalışmalarda da bu şekilde dil bilgisi öğretimiyle dil becerilerinin öğretimi birlikte ele alınmıştır. Ancak bu tür çalışmalar araştırmaya alınmamıştır. Sadece dil bilgisi öğretimini içeren çalışmalar araştırmaya dâhil edilmiştir.

Araştırma, 1962-2018 yıllarıyla sınırlandırılmıştır. 1962 öncesindeki çalışmalar sayıca fazla olmaması, ulaşımın zor olması ve sonuca ciddi anlamda etki etmeyeceği düşüncesiyle araştırmaya alınmamıştır. Ayrıca 1962’de Türkçe ortaokul programının yayımlanmış olması da sınırın çizilmesinde etkilidir. 2018 yılıyla sınırlandırılması ise araştırmanın 2019 yılında tamamlanacak olmasındandır.

Araştırmaya sadece Türkiye’de yapılmış çalışmalar alınmıştır. Yurt dışındaki Türkçe dil bilgisi öğretimiyle ilgili çalışmalar kapsam dışı tutulmuştur.

Bazı çalışmalar dil bilgisi öğretiminde kullanılması için malzeme sunmak amacıyla yapılmıştır. Örnek olarak Ömer Seyfettin’in bir hikâyesindeki sıfatlar tespit edilir ve bunlar dil bilgisi öğretimi için öneride bulunulur. Bu tür çalışmalar araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Birtakım çalışmalar dil bilgisi unsurlarının kullanımı üzerinedir. Örnek olarak öğrencilerin yazılarında sıfatları kullanma durumlarının

incelenmesi gibi. Bu tür çalışmalar da dil bilgisi öğretimi kapsamında yer almadığından araştırma dışı bırakılmıştır.

Literatür taranırken karşılaşılan çalışmalardan bazıları da noktalama işaretleri, yazım kuralları, anlam bilgisi gibi konuları dil bilgisi öğretimi kapsamında ele almasıdır. Ancak bu konular dil bilgisi öğretimi dışındadır, bu yüzden araştırmaya alınmamıştır.

Bazı çalışmalar dili oluşturan söz varlığı unsurlarının öğretimi kapsamında yer almaktadır. Deyim, atasözü, ikileme, anlamca kaynaşmış birleşik fiiller gibi unsurlar dil bilgisi öğretimiyle ilgili değildir. Bu yüzden bu konular araştırmaya alınmamıştır.

Kimi çalışmalar iki dilin dil bilgisi açısından karşılaştırılmasına yöneliktir. Türkçe ile İngilizcenin sıfatlar açısından karşılaştırılması gibi. Bu çalışmalar da dil bilgisi öğretiminde yer almadığından araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Bazı çalışmalar yurt dışında yapılmış bir dil bilgisi öğretimi çalışmasının Türkçeye çevirisiyle ilgilidir. Almanca dil bilgisinin öğretimi üzerine yapılmış bir çalışma Türkçeye çevrilmiştir. Bunlar da araştırmaya alınmamıştır.

Birtakım çalışmalar da dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış bir çalışmanın değerlendirilmesiyle ilgilidir. Örnek olarak, dil bilgisi öğretimi üzerine yazılmış bir kitap başkalarının çeşitli açılardan değerlendirilmiş, yorumlanmıştır. Bunlar da araştırmaya alınmamıştır.

Sempozyum, kurultay, çalıştay, bildiri çalışmaları araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bu tür akademik çalışmaların tamamına basılı olarak ulaşma imkânı bulunmamaktadır. Bu sebeple bu tarz çalışmalar basılı hâli bulunsa dahi tamamına ulaşılamayacağı ve alınan örneklerin evreni temsil etmeyeceği kaygısıyla kapsam dışı tutulmuştur.

Dil bilgisi öğretimiyle ilgili kimi çalışmalar ses, biçim, kelime ve cümle bilgileri alanlarından birden fazla alana girmektedir. Hem ses hem kelime bilgilerinin öğretimi gibi. Bu tür çalışmalar da “genel” başlığı altında değerlendirilmiştir.

4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, elde edilen bulgular verilmiş ve bunlar hakkında yorumda bulunulmuştur. Öncelikle kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmalarının tasvirleri sunulmuş ardından analizlere geçilmiştir.

4.1. Türkçe Dil Bilgisi Öğretimiyle İlgili Akademik Çalışmaların Tasvirî (Açıklamalı) Bibliyografyaları

Bu bölümde, Türkçe dil bilgisi öğretimiyle ilgili bulunan çalışmaların tasviri verilmiştir. Sırasıyla kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmaları tasvir edilmiştir. Ayrıca çalışmaların bibliyografyaları eklerde sunulmuştur.

4.1.1. Kitap Çalışmalarının Tasvirî (Açıklamalı) Bibliyografyaları

Kitap çalışmaları tasvir edilirken önce eserin APA'ya ve alfabetik sıraya göre kaynakçası verilmiş ardından içerik analizi yapılmıştır.

Aydın, Ö. (1996). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilbilgisi Öğretimi- Üretken Dönüşümlü Dilbilgisi Kuramının Kısa Bir Tanıtımı*. Ankara.

Kitap; içindekiler, sunuş, ön söz, kısaltmalar bölümleri ile 4 bölüm ve ek 1, ek 2, kaynakça, dizin bölümleri ve 106 sayfadan oluşmaktadır.

Çalışmada, Üretken Dönüşümlü Dil Bilgisi Kuramı (ÜDD) Türkçe öğretmenlerine tanıtılmaya çalışılmıştır.

İlk bölümde, dil bilgisi kavramına ve dil öğretiminde dil bilgisinin yerine değinilmiş, yabancı dil öğretiminde dil bilgisi konusu yabancı dil öğretim yöntemleri çerçevesinde özetlenmeye ve Türkçe birkaç örnek üzerinde ÜDD'nin nasıl uygulanabileceği gösterilmeye çalışılmıştır.

Bazı konularda ÜDD, geleneksel yaklaşıma göre daha açıklayıcıdır. Dil öğretiminde kurallar arasındaki bütünlük, kuralların insan zihninin çalışma biçimine olan koşutluğu dil öğrenimini kolaylaştırır.

Not: Kitapta yayınevi ve kaçınıcı baskı olduğu belirtilmemiştir.

Cem Değer, A., Çetin, B. ve Oflaz Köleci, E. (2017). *Kuramdan Uygulamaya Yabancılara Türkçe Dilbilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitap; bir ön söz, yazarların öz geçmişleri, içindekiler bölümü ile 4 bölüm, kaynakça, sözlükçe ve 154 sayfadan oluşmaktadır.

Kitaptaki temel amaç, Türkçe dil bilgisinin yabancılara öğretimine yönelik sunum ve uygulama örnekleri sunmaktır. Öğretmenlerin sınıfta yararlanabilecekleri etkinliklere yer verilmiştir. Belli bir öğretim yöntemi,

malzemesini, etkinliğini ya da tekniğini önerirken bunun arkasındaki temel dil bilim ve öğretim kuramlarına da değinilmiştir.

Kitapta, dil bilgisinin bağlamdan bağımsız olarak ele alınamayacağı vurgulanmış ve Türkçenin herhangi bir yapısal özelliğinin bağlam içinde 'biçim', 'anlam' ve 'kullanım' ile öğrenciye sunulduğunda ve buna yönelik tekrar ve alıştırmalarla pekiştirildiğinde akılda kalıcı olacağı ve öğrencinin sözü edilen yapıyı Türkçeyi yazarken ve konuşurken daha kolay kullanabileceği savunulmuştur.

1. bölümde Türkçenin kimi dil bilgisi özellikleri biçim, anlam ve kullanım üçlüsü içinde tartışılmış; tartışılan birimler diğer bölümlerde 'Sunum' ve 'Uygulama' örnekleri olarak yer almıştır.

2 ve 3. bölümlerde önerilen sunum etkinliklerinin pek çoğunda öğrencinin dil bilgisi üzerine akıl yürütmesini sağlayan, bilişsel derinliği tetikleyen örneklere yer verilmiştir.

3. bölümdeki kimi 'Sunum' ve 4. bölümdeki kimi 'Uygulama' aşamalarında önerilen drama ve rol oyunları etkinlikleriyle öğrencinin öğrenme sürecinde etkin rol alarak bu süreçten hoşnut kalması amaçlanmıştır. Yine 4. bölümde Uygulama aşamasındaki mekanik alıştırmalar öğrenciye yönelik sorularla genişletilerek söz konusu dil bilgisi birimi kişiselleştirilmeye çalışılmıştır.

Güney, N. ve Aytan, T. (2013). *Aktif Öğrenme Teknikleriyle Dil Bilgisi Öğretimi* (2. baskı) Ankara: Nobel Yayınları.

Kitap; bir ön söz, içindekiler bölümü ile 3 bölüm, 1 kaynakça ve 72 sayfadan oluşmaktadır.

1. bölümde dil, ana dili ve öğretimi ile dil bilgisi ve öğretimine; 2. bölümde aktif öğrenmeye, etkililiğine, öğrencinin rolüne ve kullanılan tekniklere, 3. bölümde tartışma, sonuç ve öneriler ile bugün neler öğrendim tablosuna yer verilmiştir.

Kitapta; ilköğretim ikinci kademedede yer alan isim, sıfat, fiil, zarf, isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil konuları aktif öğrenme yöntemiyle işlenmiştir.

Sonuçta, öğrencilerin akademik başarı olarak üst seviyeye çıktıkları ve olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür.

Güzel, A. (2018). *Graf Teorisiyle Türkçe Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Kitap; içindekiler bölümü ile 3 bölüm ve sonuç-değerlendirme, kısaltmalar, söz başı, giriş kısımları ile 231 sayfadan oluşmaktadır.

Bu çalışma, Dr. Luděk Hřebíček yaptığı doktora tezinden alınmıştır.

1.bölümde, Türkçenin yabancı dil olarak öğretim tarihine yer verilmiştir. Burada Türkçenin günümüze göre sınıflandırılması, Türk coğrafyalarında ve yabancı ülkelerde Türkçenin öğretimi üzerine yazılan eserler verilmiştir. 2.bölümde graf teorisinin genel özellikleri, tarihî gelişimi, tanımları ve Türkçe öğretimine uyarlanma yolları anlatılmıştır. 3.bölümde ise Luděk Hřebíček'in Graf Teorisine Göre Türkçenin Öğretimi adlı eserin çevirisi verilmiştir. Burada graf teorisi ile graf çizelgelerinden yararlanılarak Türkçenin gramerinde yeni modeller geliştirme hedeflenmiştir. Yazar, bu öğretim modelinde köşe başlarına harfleri yerleştirir ve bu harfleri gramatik belirleyicilerle eşleştirir.

Gramerin graf teorisiyle gösterilmesinin genel özellikleri şöyledir: Bir sistemin grafi her zaman sınırlı ve bağlantılıdır. Bir sistemin grafi belirli bir sayıdaki gözlemlenmiş cümlelerin ilişkilendirilmesiyle sonlandırılır. Öbür taraftan sistem ve yapı söz konusu olduğunda her cümle dil sisteminin grafin alt grafi olan başka bir grafla da temsil edilir. Graf teorisinin bir ya da daha fazla köşe noktası cümle yapısını gösteren her alt grafta da ortaya çıkar. Bu köşe noktaları cümle alt grafin temel özelliklerine bağlıdır. Aynı durum dallar için de geçerlidir. Bir dil sisteminin grafi en az bir devir içerir. Belli kural ve uygulamaların yardımıyla bir dil sisteminin grafi daha az köşe ya da dal içeren başlangıç tarafından daha basit bir grafa dönüştürülebilir. Dil sisteminin grafi, verilen bir dilin tanımından türetilir ve temel olarak tanımın sistemleştirilmesidir.

Sağır, M. (2002). *İlköğretim Okullarında Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Kitap; bir ön söz, 8 bölüm, 246 sayfa ve sonda yer alan bir öz geçmişten oluşmaktadır. Eserin ilk ve tek baskısıdır.

Yazara göre dil bilgisi en önemli kısımdır. Kitapta, çağdaş bir dil anlayışıyla Türkçe eğitimi içinde işlevsel bir dil bilgisi öğretiminin gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Dil bilgisi öğretiminin daha çok önemsenmesi ve Türkçe öğretimi içinde gerçekleştirilmesi gerektiği somutlaştırılmaya çalışılmıştır.

Sağır, M. ve Demir Atalay, T. (2016). *Yeni Programa Uygun Etkinliklerle Dil Bilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitap; yazarların öz geçmişleri, bir ön söz, içindekiler bölümü ile 7 bölüm ve 380 sayfadan oluşmaktadır.

Konular ele alınırken Türkçe dersinin bütünlüğü esas alınmış, dil bilgisi öğretiminin eğitim ve alan bilgisi boyutu göz ardı edilmemiştir. Çağdaş bir dil anlayışı ile Türkçe eğitimi içinde işlevsel, görevsel bir dil bilgisi öğretiminin 2005 programına uygun ve bol etkinliklerle gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Kitapla dil bilgisi öğretiminin daha çok önemsenmesi, Türkçe öğretimi içinde ancak önemine yakışır ağırlıkta, düzeyde özen ve dikkat sarf edilerek gerçekleştirilmesinin gerektiği, Türkçe öğretmenin dil bilgisel yeterliğinin nasıl önem taşıdığı somutlaştırılmaya çalışılmıştır.

Şahbaz, N. K. (2012). *Buluş Yöntemiyle Dil Bilgisi Öğretimi - Geçmişten Günümüze-* (1. baskı). İstanbul: Kriter Yayınevi.

Kitap; bir ön söz, içindekiler bölümü ile 3 bölüm, ekler ve kaynakça ve 300 sayfadan oluşmaktadır.

Birinci bölümde, genel olarak dil öğretiminde kullanılan strateji ve yöntemler üzerinde durulmuş, daha sonra tümevarım ve buluş yöntemi hakkında genel açıklama yapılmıştır. Bu bölümde, buluş yönteminin tarihsel gelişim süreci Amerika ve Türkiye düzleminde değerlendirilmiş ve konu tarihsel bilgilerle irdelenmiştir.

İkinci bölümde, dil bilgisi öğretiminde buluş yönteminin işlevselliğinin yanında dil bilgisi konularının anlaşılabilirliğini artıran, konuları çocukların anlayabileceği somutluğa indirgeyen materyallerin de işlevselliği anlatılmıştır. Dil bilgisi öğretiminde materyalin işlevleri “Eğitim ve Öğretimde Materyalin Yeri ve Önemi”, “Dil Bilgisi Öğretiminde Materyalin Yeri ve Önemi”, “Ortaokullarda Dil Bilgisi Öğretiminde Materyal Tasarımı”, Materyallerle Dil Bilgisi Öğretim Etkinlikleri” başlıkları altında vurgulanmıştır.

Üçüncü bölümde, buluş ve tümevarım yöntemleriyle işlenmiş dil bilgisi konuları “Etkinlikler” başlığı altında yer almaktadır. Bu etkinliklerde, ortaokul 1, 2, 3 ve 4. sınıf dil bilgisi kazanımları amaçlanmıştır. Bu etkinlik

örnekleri materyallerle desteklenmekte ve her bir materyalin yapılışı ve kullanım kılavuzu bulunmaktadır.

Şahin, A. ve Maden, S. (2011). *Dil Bilgisi Öğretiminde Materyal Tasarımı* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitap; bir ön söz, içindekiler bölümü ile 3 bölüm ve tablolar ve şekiller listeleri ile 156 sayfadan oluşmaktadır.

Kitaptaki amaç, Türkçe öğretmenlerini ve öğretmen adaylarını derste üretebilecekleri ve kullanabilecekleri materyaller konusunda bilgilendirmek, onlara üç boyutlu materyal örnekleri sunmaya çalışmaktır. Çalışmada, "öğretimde materyal tasarımı", "Türkçe dil bilgisi öğretimi", "Türkçe dil bilgisi öğretiminde materyal tasarımı" ve yeni programa uygun olarak ilköğretim ikinci kademeye yönelik dil bilgisi öğretimiyle ilgili derslerde kolay uygulanabilecek/kullanılabilir üç boyutlu materyal örnekleri sunulmaya çalışılmıştır. Materyallerin her birine "kavramatik, bulma-birader, ekabüs" gibi adlar verilmiştir. Adlar verilirken işlenen materyalin ve işlenen konunun özelliğine dikkat edilmiştir. Böylece öğrencilerin ilgisinin materyale ve ilgili konuya çekilmesi amaçlanmıştır.

Yaman, H. (2009). *İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıflar İçin Kavram Haritalarıyla Dil Bilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Nobel Yayınları

İlk ve tek baskıdan oluşan kitap; bir ön söz, bir öz geçmişi, içindekiler bölümü ve 6 bölüm ile 119 sayfadan oluşmaktadır.

Çalışmada, ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersindeki dil bilgisi konularının öğretiminde kavram haritası tekniğinin öğrenci başarısına, kavram öğrenmesine etkisinin olup olmadığının araştırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca kavram haritalarıyla anlatılan derslerin geleneksel yöntemle anlatılan derslere göre başarı ve kavram öğrenme bakımından fark olup olmadığı da belirlenmek amaçlanmaktadır. Karma yöntem uygulanmıştır. Evren 7. sınıf öğrencileri, örneklem ise 95 öğrencidir. Sonuçta deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

Yaman, H. (2011). *İlköğretim 6., 7. ve 8. Sınıflar İçin Yapılandırıcı Yaklaşımına Uygun Dil Bilgisi Etkinlikleri* (1. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kitap; bir ön söz, yazarın öz geçmişi, içindekiler bölümü ile 2 bölüm, kaynaklar ve 102 sayfadan oluşmaktadır.

Bu kitap, 2005'te uygulamaya konan İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programının (6, 7, 8. sınıflar) dil bilgisi öğretimi alanının amacına ulaşmasına katkı sağlamak üzere programın temel yaklaşımı olan yapılandırmacılığa uygun hazırlanmış etkinlikleri içermektedir. Bu etkinliklerde öğrencilerin ikili ve grup çalışması, eğitsel oyunlar, beyin fırtınası, proje ve drama gibi tekniklerle aktif olması hedeflenmiş, öğrencilerin düşünmeye, sorgulamaya, yorumlamaya yöneltilmesi ve bunların sonucunda bilgiyi kendilerinin oluşturmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Birinci bölümde, dil bilgisi ve dil bilimi ilişkisi, dil bilgisi öğretimi ile amaç, yöntem ve sorunları ile yaklaşımlarına değinilmiş; ikinci bölümde ise yapılandırmacılığa uygun etkinliklere yer verilmiştir.

4.1.2. Kitap Bölümü Çalışmalarının Tasvirî (Açıklamalı) Bibliyografyaları

Kitap bölümü çalışmaları tasvir edilirken önce asıl kitabın kaynakçası APA'ya göre verilmiş ve kitap tanıtılmıştır. Ardından kitaptaki ilgili bölümün kaynakçası yine APA'ya göre verilmiş ve bölüm içerik analizine tabi tutulmuştur. Ayrıca çalışmaların bibliyografyaları eklerde sunulmuştur.

Susar Kırmızı, F. (Ed.). (2016). *İlk ve Ortaokullarda Türkçe Öğretimi 2015 Programına Uygun* (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Kitap; bir ön söz, 12 bölüm, 496 sayfadan oluşmaktadır. Eserin ilk ve tek baskısıdır.

Kaya, D. (2016). Dil Bilgisi Öğretimi. Susar Kırmızı, F. (Ed.), *İlk ve Ortaokullarda Türkçe Öğretimi 2015 Programına Uygun* (s. 235-272), (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Kitabın 6. bölümü Dudu Kaya tarafından yazılan 'Dil Bilgisi Öğretimi'dir. Bölümde; dilin ve dil bilgisinin ne olduğuna, dil bilgisi öğretimine ve dil bilgisi öğretiminin amaçları, ilkeleri, alanları ve yaklaşımlarıyla ilk ve ortaokullarda dil bilgisi öğretimine yer verilmiştir.

Yıldırım, F. ve Tüfekçioğlu, B. (Ed.). (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yöntemler-Beceriler-Uygulamalar* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitap; bir ön söz, bölümler ve yazarlar ile içindekiler bölümleri, 20 bölüm, 436 sayfadan oluşmaktadır.

Güven, E. ve Berber Özmen, C. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilbilgisi Öğretimi. Yıldırım, F. ve Tüfekçioğlu, B. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yöntemler-Beceriler-Uygulamalar* (s. 233-259), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

11. bölüm Esra Güven ve Ceren Berber Özmen tarafından yazılan "Yabancı Dil Olarak Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi" dir. Bu çalışmada, yabancı dil öğretiminde dil bilgisi öğretimine ilişkin yaklaşımlar ele alınmış, yabancı dil olarak Türkçede geniş zamanın öğretimine, örnek bir ders planına ve bu yapının öğretimiyle birlikte pekiştirilmesinde kullanılabilecek etkinliklere yer verilmiştir. Bu bağlamda, dil, dil bilgisi öğretimi ve dil bilgisinin öğretilmesine yönelik farklı yöntemlerle ilgili ortaya konan bakış açıları gibi konular üzerinde durulmuştur.

Kurt, M. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil Bilgisinin İşlevi. Yıldırım, F. ve Tüfekçioğlu, B. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yöntemler-Beceriler-Uygulamalar* (s. 261-266), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Türkçenin yabancılara öğretiminde dil bilgisine ait bilgi ve kurallar bütünüünün göz ardı edilemez bir yeri ve işlevi vardır. Ancak bunların verilme biçimiyle becerilerle ilişkilendirilmesi önem taşımaktadır. Ana dili olarak Türkçe öğretiminde benimsenen yöntem ve yaklaşımlar bu alanda etkili olamamaktadır. Yazara göre Türkçenin ana dili olarak öğretiminde dil bilgisi, dili oluşturan öğeler arasındaki ilişkileri, işlevleri fark etme ve bunları adlandırma meselesidir. Dolayısıyla dil bilgisi öğretimi öğrencinin zaten içinde olduğu teknik konuları içerir. Ama yabancı dil öğretiminde dil bilgisi kuralları Türkçenin sistematik işleyişini gösteren ve öğrencilerin özellikle yazma becerisini inşa eden bir arka plan oluşturur. Dil bilgisi öğretiminde dikkat edilecek özellikler şunlardır: Konular belli becerileri destekleyecek şekilde sınıflandırılmalı, sınırlandırılmalı ve yapılandırılmalıdır. Dil becerileriyle ilişki içinde ele alınmalıdır. Mutlaka cümle içinde verilmeli ve sözlü ve yazılı üretimi teşvik edilmelidir. Öğretimdeki söz varlığı öğretilen düzeyin söz varlığının üzerinde olmamalıdır. Konular mutlaka bir dil becerisine yönelik etkinliğin altyapısı olarak görülmeli ve hedefin o beceriye yönelik bir kazanım olduğu dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin günlük yaşamda ihtiyaç duydukları kalıp veya cümle yapılarını dil bilgisi açısından

sınırlandırmak doğru değildir. Yapı ve ekler işlevsel bir şekilde ele alınmalıdır.

Durmuş, M. ve Okur, A. (Ed.). (2013). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* (1. baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.

Kitap; içindekiler, ön söz, yabancılara Türkçe öğretimi üzerine söyleşi, 583 sayfa ve 7 bölümden oluşmaktadır.

Göçen, G. ve Okur, A. (2013). Dil Bilgisi Eğitimi. Durmuş, M. ve Okur, A. (Ed.), *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* (s. 333-356), (1. baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.

Bu çalışma 4.bölümün içindedir.

Dil bilgisi öğretimi ile dilin kurallarını öğrenmek dilin etkin kullanılmasını sağlayacaktır. Özellikle yabancılar için kurallar doğru iletişim için gereklidir. Dil bilgisi dil becerileri için bir araçtır. Diğer becerilerle ilişkilendirilerek verilmelidir. İhtiyaçlarını karşılayabilmelidir. Bağlamda verilmeli, sezdirilmelidir. Etkinliklerle eğlenceli hâle getirilmelidir.

Yıldız, C. (Ed.). (2006). *Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Kitap; yazarların öz geçmişleri, bir ön söz, içindekiler bölümü ile 12 bölüm ve 411 sayfadan oluşmaktadır.

Okur, A. ve Yılmaz, Y. (2006). Dil Bilgisi Öğretimi. Yıldız, C. (Ed.), *Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi* (s. 277-310), (1. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Bölüme, dil bilgisi öğretimiyle ilgili genel bir giriş yapılmış ardından dil bilgisi konularından, konuların sınıflara göre dağılımından, "Dil bilgisi nasıl öğretilir?"'in cevabından, yöntem ve tekniklerden ve yeni bir yaklaşım olan "üretici dönüşümsel dil bilgisi"nden, ölçme değerlendirmeden ve 2006 programına göre 6, 7 ve 8. sınıflar için dil bilgisi etkinliklerinden bahsedilmiştir.

Özbay, M. (Ed.). (2012). *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitap; bir ön söz, bölümler ve yazarları, içindekiler ile 10 bölüm ve 278 sayfadan oluşmaktadır. Kitabın sadece Ferhat Ensar tarafından yazılan 6. bölümü dil bilgisi öğretimiyle ilgili değildir.

Balcı, A. (2012). Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Dil Bilgisi Öğretimi. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 1-45), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 1. bölümüdür. Bölümde, Cumhuriyet Dönemi Türkçe öğretim programlarında dil bilgisi öğretiminin nasıl yer aldığı değerlendirilmiştir. Bunun için İlköğretim 1-5. Sınıflar Türkçe Öğretim Programlarındaki; 1340 (1924) İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı, 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı, 1930 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı, 1936 İlkokul Türkçe Programı, 1948 İlkokul Türkçe Programı, 1968 İlkokul Türkçe Programı, 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı (1-5. Sınıflar) ile İlköğretim 6-8. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programlarındaki; 1340 (1924) Lise Birinci Devre Müfredat Programı, 1929 Ortaokul Türkçe Programı, 1931-1932 Ders Senesi Tadilat Türkçe Programı, 1938 Ortaokul Türkçe Programı, 1949 Ortaokul Türkçe Programı, 1962 Ortaokul Türkçe Programı, 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı (6-8. Sınıflar), 2005 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6-8. Sınıflar) değerlendirilmiştir.

Kurudayıoğlu, M. (2012). Dünyada ve Türkiye’de Dil Bilgisi Öğretiminin Temel Problemleri. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 47-70), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 2. bölümüdür. Bölümde, hem Türkiye’deki hem de Türkiye dışındaki dil bilgisi öğretiminde karşılaşılan sorunlara ayrıntılı bir şekilde yer verilmiş ve öneriler sunulmuştur. Türkçe dil bilgisi öğretiminin sorunları; terimler sorunu, yaklaşım sorunu, lisans eğitimiyle ilgili sorunlar, dil bilim sorunu, işlevsel dil bilgisi, dil bilgisinde kural sorunu, imla ve noktalama sorunları ve dil bilgisinin bütünselliği başlıklarında incelenmiştir. Dünyadaki dil bilgisi sorunlarının bir kısmı Türkiye’deki sorunlarla ortak olmasına rağmen Türkiye daha kötü durumdadır.

Onan, B. (2012). Dil Bilgisi Öğretiminde Temel İlkeler ve İzlenen Aşamalar. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 71-103), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 3. bölümüdür. Bölümde, 1-5 ve 6-8. sınıflarda dil bilgisi konularının öğretiminde izlenen aşamalar, programlar ve ders kitaplarındaki etkinlikler karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Davranışçı, bilişsel ve yapılandırıcı dil öğretim yaklaşımlarının dil bilgisi öğretimine bakışı üzerinde durulmuş, dil bilgisi öğretiminin temel ilkelerinden bahsedilmiştir.

Yapılandırıcı dil yaklaşımına göre dil bilgisi öğretimi süreci belirli ilke ve aşamalardan oluşmaktadır. İlkeler; tümevarım kullanımı, örneklerin okuma ve dinleme metinlerinden seçilmesi, kuralların öğrenciyi bilinçli kılması, dil sorunlarına yönelik öğretim modeli benimsenmesi, somut örneklerin yaşantılardan alınması, hazır ve soyut bilgilerin olmaması, kuralların dil becerileriyle eş zamanlı aktarılması, metnin bütünlüğünden kopulmaması, ezber yerine zihinde yapılandırılması, dil bilimsel verilerin kullanılması, kavram ve terimlerle ilgili tutarsızlıkların kaldırılması, Türkçe programındaki yöntem ve tekniklere uyulması, somuttan soyuta gidilmesi, yöntemin konuya göre seçilmesi, dildeki istisnalara yer verilmesi, kuralı doğru tanımlayan etkinliklerin kullanılması.

Sonuçta, ilköğretim 1 ve 2. kademelerdeki dil bilgisi öğretimi bütün hâlinde sestem cümle bilgisine ve anlatım bozukluklarına uzanan geniş bir öğrenme sürecine yayılmıştır.

Dolunay, S. K. (2012). Dil Bilgisi Öğretiminde Temel Yaklaşımlar, Yöntemler ve Teknikler. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 105-128), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 4. bölümüdür. Dil bilgisi öğretimindeki davranışçı, bilişsel ve yapılandırıcı dil öğretim yaklaşımları açıklanmış ve yöntem ve teknikler üzerinde durulmuştur. Kullanılan yöntem ve teknikler şu şekilde verilmiştir: anlatma yöntemi, soru-cevap yöntemi, çözümlenme ve birleşim yöntemleri, tümevarım ve tümdengelim yöntemleri, gözlem, dramatisasyon (oyunlaştırma), tartışma, gösteri (demonstrasyon) yöntemi.

Temizkan, M. (2012). Metin Temelli Dil Bilgisi Öğretimi ve Uygulamaları. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 129-152), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 5. bölümüdür. Bölümde, metinden hareketle gerçekleştirilen dil bilgisi öğretimi, kuramsal bilgiler ve uygulamalı örnekler çerçevesinde ele alınmıştır. Dil bilgisi öğretiminin amacı, önemi, gerekliliği ve yöntemden

bahsedildikten sonra metin temelli dil bilgisi öğretimi, gerekliliği ve Türkçe eğitimi ve öğretimi programlarındaki yeri ile dil bilgisi öğretimi için seçilen metinlerde bulunması gereken özellikler üzerinde durulmuş ve örnekler verilmiştir.

Şahbaz, N. K. (2012). Dil Bilgisi Öğretiminde Materyal Geliştirme ve Etkinlikler. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 167-195), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 7. bölümüdür. Bölümde; eğitim ve öğretimde ve dil bilgisi öğretiminde materyalin yeri ve önemi ile ilköğretim 2. kademe dil bilgisi öğretiminde materyal tasarımından bahsedilmiş ve 9 tane etkinlik örneği verilmiştir.

Baş, B. (2012). Okuma ve Dinleme Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 197-227), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 8. bölümüdür. Bölümde; okuma ve dinleme becerilerinin geliştirilmesinde dil bilgisinin rolü üzerinde durulmuştur. Dil bilgisi, anlama ve anlatma becerileriyle ilişki içerisindedir, onlardan ayrı düşünülemez.

Erdem, İ. (2012). Konuşma Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 229-262), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 9. bölümüdür. Bölümde, konuşma becerisinin geliştirilmesinde dil bilgisi öğretiminin rolü üzerinde durulmuştur. Dil bilgisinin ses, şekil, söz dizimi ve anlam bilgileri ile konuşma eğitimindeki yerinden bahsedilmiş, konuşma eğitiminde dil bilgisinin yeri ve önemi anlatılmıştır.

Zorbaz, K. Z. (2012). Yazma Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 263-278), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 10. bölümüdür. Bölümde dil bilgisi öğretimi yazma becerisi çerçevesinde ele alınmıştır. Dil bilgisi öğretiminde dilin kullanımı temel alınmalıdır. Yazma açısından düşünüldüğünde işlevsellik olmalıdır. Dil bilgisi, oluşturulan metinlere doğru şekilde aktarılmalıdır.

Güzel, A. ve Karatay, H. (Ed.). (2014). *Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2. baskı) Ankara: Pegem Akademi.

Kitap; bir ithaf, bir ön söz, bölümler ve yazarları, içindekiler bölümü ile 21 bölüm ve 628 sayfadan oluşmaktadır.

Dolunay, S. K. (2014). Dil Bilgisi Öğretimi. Güzel, A. ve Karatay, H. (Ed.), *Türkçe Öğretimi El Kitabı* (s. 381-414), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 15. bölümüdür. Bölümde; dil bilgisi öğretiminin amacı ve önemi, dil bilgisi öğretiminde uygulanan temel yaklaşımlar, yöntemler, teknikler ve dikkat edilmesi gereken hususlar ile ilköğretim Türkçe dersi programlarında dil bilgisi öğretimi (6, 7 ve 8. sınıflar), dil bilgisi öğretimine yönelik etkinlikler ve dil bilgisi öğretiminde ölçme ve değerlendirme söz konusu edilmiştir.

Kırkkılıç, A. ve Akyol, H. (Ed.). (2007). *İlköğretimde Türkçe Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Kitabın toplamda 4 baskısı vardır. Elimizdeki 1. baskısıdır. Kitap bir ön söz, bölümler ve yazarları, içindekiler ile 13 bölüm, ekler ve 487 sayfadan oluşmaktadır.

Karadüz, A. (2007). Dil Bilgisi Öğretimi. Kırkkılıç, A. ve Akyol, H. (Ed.), *İlköğretimde Türkçe Öğretimi* (s. 281-308), (1. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Kitabın 9. bölümüdür. Bölüme, geleneksel dil bilgisi öğretimi üzerine genel bir değerlendirmeye başlanmıştır. Ardından dilden, dil bilgisi öğretiminin temel yaklaşımlarından, Türkçe programında dil bilgisi öğretimi ve dil bilgisi öğretiminin amaç ve kazanımlarından, dil bilgisi öğretimine yönelik uygulama örneklerinden bahsedilmiştir.

Ozil, Ş. ve Tapan, N. (Haz.). (1991). *Türkiye'nin Ders Kitapları Ortaöğretim Ders Kitaplarına Eleştirel Bir Yaklaşım* (1. baskı). İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları 5.

Kitap; sunuş, içindekiler ile 7 bölüm, bir ön söz ve 320 sayfadan oluşmaktadır. Kitabın ilk ve tek baskısıdır.

Çotuksöken, Y. (1991). Ortaöğretimde Dilbilgisi: Türkçe Dilbilgisi Öğretimi ve Dilbilgisi Kitapları. Ozil, Ş. ve Tapan, N. (Haz.), *Türkiye'nin Ders Kitapları Ortaöğretim Ders Kitaplarına Eleştirel Bir Yaklaşım* (s. 35-50), (1. baskı). İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları 5.

Çalışmada; ortaöğretim kurumlarındaki dil bilgisi öğretiminin üzerinde durulmuş, bu konudaki yayınlardan yola çıkılarak durum saptaması yapılmış, çok belirgin kimi yanlışlıklara ve karşılaşılan sorunlara değinilmiş ve birtakım çözüm önerileri sunulmuştur.

Yazara göre ortaöğretim kurumlarındaki Türkçe ve dil bilgisi öğretiminde yaşanan başarısızlığın iki ana kaynağı vardır: Geleneksel dil bilgisi kitapları ile Millî Eğitim Bakanlığınca geleneksel dil bilgisi kitapları yazarlarına hazırlatılan dil bilgisi programı.

Geleneksel dil bilgisi kitapları Arap-Latin karması denebilecek bir yöntemle oluşturulduklarından birtakım aksaklıklar doğmaktadır. Ayrıca kullanılan terimler bile Türkçeye uzaktır. Bu tarz kitaplar; kesinlemeci, kural koyucu, değişmezci ve ezberciliğe yatkındırlar. Dilden çok dil bilgisini öğretmeye yöneliktirler. Bu yüzden bu kitaplarla ana dili öğretimi yapılamaz. Çünkü amaç dilin işleyişini betimlemektir.

İncelenen dil bilgisi kitaplarındaki yanlışlıklar kısaca şöyledir: "ağız" teriminin tanımı, ağız özelliği ile ilgili cümlelerin belirlenip doğrusunu yazma etkinliği, ses ile harf arasındaki farkın bilinmemesi, -yor, -ken, -ki, -leyin, -ımtrak, -daş eklerini alan kelimelerde büyük sesli uyumu aranmaz bilgisi ile çelişmesi, ismin hâllerindeki eklerin durum adı olarak terimlenmesi, takısız isim tamlaması teriminin kullanılması, vurgulamadaki yanlışlar, sözcük türlerinin –fiiller hariç- ad kökünden geldiği, cümle çeşitlerinin anlamlarına göre sınıflandırılmasında emir cümlesinin olmayışı, eski ve yeni kelimeler ifadesinin altının doldurulmaması, Türkçeyi zenginleştirmenin sadece öz Türkçe kelimeleri kullanmakla olacağı, hece düşmesi ile ses düşmesi arasındaki farkın bilinmemesi.

Dil bilgisi öğretimindeki sorunlar iki başlıkta toplanmıştır: biçimsel sorunlar (sesletimsel, sözcüksel, söz dizimsel, yazımsal), içeriksel sorunlar (anlamsal ve anlam bilimsel).

Sorunlara getirilen çözüm önerileri şu şekilde özetlenebilir: MEB, ortaöğretim kurumlarındaki Türkçe ve dil bilgisi programını dil bilimciler ve eğitim bilimcilerin de katıldığı bir uzmanlar kuruluna hazırlatmalıdır. Türk eğitim bilimciler yeni öğretim kuramları geliştirmeli, dil bilimciler ise dil bilgisi öğretimi konusunda gerçekçi kuramlar üretmelidirler. Okutulacak Türkçe ve dil bilgisi kitapları uzman bir kurulca hazırlanmalı ve tek kitapla

yetinilmemelidir. Özel amaçlı Türkçe sözlükler ile yazım ve sesletim kılavuzları hazırlanmalıdır. Türkçe öğretmenleri hizmet içi kurslarla yeni gelişmeler hakkında bilgilendirilmelidirler.

Not: Çalışmada; ”Ortaokullarda Dilbilgisi Dersleri 6, 7, 8, A. Birkan, S. Aykan-İ. İleri-R. Gökyayla, Ders Kitapları A.Ş. İstanbul 1990.” incelenmiştir.

Develi, H., Yıldız, C., Balcı, M., Gültekin, İ. ve Melanhoğlu, D. (Ed.). (2017). Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı (1. baskı). İstanbul: Kesit Yayınları.

Kitap 2 ciltten oluşmaktadır. 1. ciltte; içindekiler bölümü ile 7 bölüm, bir ön söz, kısaltmalar kısmı ve 424 sayfa; 2. ciltte; içindekiler bölümü ile 7 bölüm, bir ön söz, kısaltmalar kısmı ve 392 sayfa yer almaktadır.

Karakuş Tayşi, E. ve Demir Atalay, T. (2017). Dil Bilgisi Öğretimi. Develi, H., Yıldız, C., Balcı, M., Gültekin, İ. ve Melanhoğlu, D. (Ed.), Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı (s. 13-54), (1. baskı). İstanbul: Kesit Yayınları.

Çalışma, kitabın 2. cildinde ve 8. bölümünde yer almaktadır.

Bölümün başında ”Bu bölümde neler öğreneceğiz?”, ”bu bölümde cevap aranacak sorular”, ”bölümde hedeflenen öğrenme çıktıları” ve ”anahtar kavramlar” kısımları yer almaktadır.

Bölümde, dil öğretiminde dil bilgisinin yeri ortaya konmaya çalışılmıştır. Düzeylere göre konu dağılımları belirlenmiş ve mevcut ders kitaplarında dil bilgisinin nasıl ele alındığı örneklerle sunulmuştur. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinin (AOÖÇ) dil bilgisine bakışı değerlendirilmiş ve her düzey için örnek uygulamalar verilmiştir.

Bir dilin yabancılara öğretimiyle ana dili öğrencilerine öğretimi arasında farklılıklar vardır. Ana dili olarak öğrenen öğrenciler dili edinirler, önce dilin kurallarını öğrenme ihtiyacı duymazlar ancak yabancı dil olarak öğrenenler dili öğrenip kullanmaya başladıklarında kuralları da öğrenme ihtiyacı ortaya çıkar. Dil bilgisiyle tanışma daha çok kalıp ifadelerle başlar ve sezdirilir.

Anahtar Kavramlar: Dil bilgisi, AOÖÇ, düzey, etkinlik.

Şahin, A. (Ed.). (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitap; bir ön söz, bölümler ve yazarlar kısmı, içindekiler bölümü ile 32 bölüm, yazarlar hakkındaki bilgiler ve 747 sayfadan oluşmaktadır.

Açık, F. (2018). Karşılaştırmalı Çözümleme Yaklaşımı ile Türk Soylulara Türkiye Türkçesi Öğretimi. Şahin, A. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s. 309-332), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 13. bölümüdür. Çalışmada, ayrımsal çözümleme yoluyla Türkiye Türkçesi ile Azerbaycan Türkçesi ses bilgisi, biçim bilgisi ve söz dizimi açısından karşılaştırılarak gramer ve anlam bakımından yanlışlara neden olabilecek durumlar açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca, Türkiye Türkçesi öğretiminin nasıl tasarlanabileceği gösterilmeye çalışılmıştır.

Azeri bir öğrencinin Türkiye Türkçesini öğrenirken ana dilindeki ayrımları öğrendiği lehçeye aktarma eğiliminde olacağından, önceden, yanlış yapabileceği durumlar ayrımsal çözümleme ile saptanırsa öğrenenin daha az hata yapması sağlanabilir.

Golynskaia, A. ve Gürlek, M. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi. Şahin, A. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s. 545-567), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 24. bölümüdür. Çalışmada dil bilgisinin öğretim ile ilgili boyutu ele alınmıştır. Dil bilgisi öğretiminin gerekçeleri şu şekilde verilmiştir: cümle üretme makinesi gerekçesi, ince ayar gerekçesi, fosilleşme gerekçesi, ön düzenleyici gerekçesi, ayırık öğeler gerekçesi, hukukun üstünlüğü gerekçesi, öğrenci beklentileri gerekçesi. Ayrıca, Larsen-Freeman'ın dil bilgisi öğretimi alanındaki yanılgılarından bahsedilmiştir: Dil bilgisi doğal olarak edinilir, öğretilmesine gerek yoktur, dil bilgisi anlamsız yapılar topluluğudur, dil bilgisi nedensiz kurallardan oluşur, dil bilgisi sıkıcıdır, bazı öğrencilerin dil bilgisini öğrenme kapasiteleri sınırlıdır, dil bilgisel yapılar birer birer öğrenilir, dil bilgisi yalnızca cümle ya da alt cümle düzeyinde işler, dil bilgisi ve sözcük bilgisi bilgi alanlarıdır. Okuma, yazma, konuşma ve dinleme dört beceridir, dil bilgisinde bir dildeki bütün yapıların açıklanması bulunabilir, dil öğretmenlerinin dil bilgisini öğretmek için yeterince bilgi sahibi olmadıklarını düşünmeleri. Ayrıca tümdengelim yöntemi-kural odaklı öğrenme ve tümevarım yöntemi-kuralları keşfetme yolu

bölümlerine de yer verilmiştir. Sona doğru da yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında dil bilgisi öğretimi üzerine bazı gözlem ve önerilere yer verilmiştir.

Nurlu, M. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Durum Ekleri-Fiil İlişkisi. Şahin, A. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s. 601-616), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 27. bölümüdür.

Kelime bilgisinin öneminden bahsedilmiştir. Yazara göre Türkiye Türkçesinde çokça kullanılan fiillerden derlenmiş bir eser ortaya konarak Türkçe öğrenen yabancıların doğru cümle kurma ve konuşması için fiillerle ilişkiye giren sözcüklerin hangi durum eklerini aldığı gösterilmeli ve her biriyle ilgili örnek cümleler verilmelidir. Böyle bir eser yazar tarafından hazırlanmıştır. Ayrıca Türkçe sözlükte yer alan bütün fiiller ve fiillerle oluşturulmuş deyimlerin anlamları ayrı ayrı açıklanmalıdır.

Fiillerin sözcüklerle ilişkisinin durum eklerinin kullanımı yoluyla kavratılması Türkçede denenmemiş bir yöntemdir.

Yabancılar için en önemli sorun Türkçeyi doğru kullanma sorunudur. Düzgün konuşma ve yazmada zorlanılmasının nedeni fiille ilişkiye giren sözcüğün hangi durum ekini alacağına bilinmemesidir. Çözüm için Türkçedeki fiillerin ilişkiye girdiği sözcüklerle nasıl kullanıldığı gösterilmelidir. En basit seviyeden başlanmalı ve örneklendirilmelidir. Böyle bir sözlük doktora öğrencileriyle hazırlanmıştır.

Kılınç, A. ve Şahin, A. (Ed.). (2012). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ)* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitap; bir ön söz, bölümler ve yazarları, içindekiler bölümü ile 18 bölüm ve 386 sayfadan oluşmaktadır.

Kılınç, A. ve Duru, H. (2012). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi*. Kılınç, A. ve Şahin, A. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ)* (s. 303-319), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kitabın 14. bölümüdür.

Yazarlara göre derslerde, ünite derslerinde farklı bir sıra izlenmelidir. Ünite merkezli eğitim takip edilmelidir. Dil bilgisinin sırası farklı olmalıdır.

Dil bilgisi derslerinde verilecek örnekler, kelimeler, kavramlar ünitelerden seçilmelidir.

Dil bilgisine göre metin bulunması yerine dil bilgisi ayrıca öğretilmelidir. Dil becerileriyle ilgili etkinlik yapılırken örnek cümleler işlenen ünitelere göre seçilmelidir. Örnekler akılda kalıcı nitelikte olmalıdır.

Bölümde ayrıca konulara göre dikkat edilmesi gereken hususlardan bahsedilmiştir: çoğul ekleri, iyelik ekleri, ek-fiil, şimdiki zaman. Ardından örnek bir konu işlenmiştir.

Dil bilgisi konu başlıkları sıralanmıştır: Temel seviyede; alfabe, çoğul ekleri, iyelik ekleri, ek-fiil, şimdiki, geçmiş, gelecek ve geniş zamanlar ile ismin hâlleri. Orta seviyede; yeterlilik fiili, gereklilik kipi ve aktarma cümleleri. İleri seviyede; anlatım bozuklukları, cümlenin öğeleri ve kelimedeki anlam türleri.

Dil bilgisi derslerinde kullanılacak yöntemler sıralanmıştır: ön hazırlık için çeviri metninin verilmesi, şekiller veya afişler, taklit yöntemi, tekrarlar, ilgide seçiciliğin önemsinmesi, yaş seviyesi, 5N1K soruları. Ayrıca şarkı sözlerinden, günlük konuşma metinlerinden örnekler vardır. Ayrıca mesnevi hikâyelerinden ve edebî eserlerden de yararlanılabilir. Ayrıca kelime kullanım sıklığının dil bilgisinde nasıl kullanılacağından da bahsedilmiştir.

Topbaş, S. (Ed.). (1998). *Türkçe Öğretimi*. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Kitap; içindekiler bölümü ile 10 üniteden ve bir ön sözden oluşmaktadır. Her ünitenin başında amaçlar, içindekiler ve çalışma önerileri vardır. Her ünitenin sonunda ise özet, değerlendirme soruları ve kaynaklar yer almaktadır.

Koç, S. ve Müftüoğlu, G. (1998). *Dilbilgisi Öğretimi*. Topbaş, S. (Ed.), *Türkçe Öğretimi* (s. 81-94). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

6. üniteye yer almaktadır. Amaçlar; dil bilgisi öğretiminin amaçlarını bilmek, öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlemek, yöntemi belirleyebilmek, değerini anlamak. Dil bilgisi öğretiminin amaçları, yöntemi, dil bilgisi izlencesi, izlencedeki konular, dil bilgisi çözümlenmeleri, yazım ve eğitimi başlıklarını içermektedir. Çalışmaya göre dil bilgisi öğretiminin amacı, öğrencilerin ana dillerini doğru ve etkili kullanmalarını sağlamaktır. Bu,

ezberden uzak, işlevsel ve uygulamalı olmalıdır; okuma, yazma ve konuşma öğretimiyle gitmelidir. Sorular sadece kurallarla ilgili olmamalı, uygulama da içermelidir.

Özer, B. (Ed.). (1991). *Türk Dili ve Edebiyatı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Kitap, içindekiler bölümü ile 16 soru, başlarken kısmı ve 260 sayfadan oluşmaktadır. Her bölümün sonunda değerlendirme soruları da bulunmaktadır.

Sezer, A. (1991). Dilbilgisi Öğretimi. Özer, B. (Ed.), *Türk Dili ve Edebiyatı* (s. 228-242). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Kitabın 15. bölümüdür. Bölümün ilk sayfasında amaçlar, içindekiler ve öneriler bölümleri yer almaktadır.

Çalışmada, ortaöğretimdeki Türkçe dil bilgisi öğretiminin amacının öğrencilerin etkili ve bilinçli iletişim kurmalarını sağlamak olduğu görülmektedir. Dil bilgisi kurallarının öğretilmesi değil, keşfedilmesi gereklidir ve bol uygulama yaptırılmalıdır. Ayrı bir ders saati olarak değil, hem Türk dili ve edebiyatı dersi içinde hem de ihtiyaç oldukça diğer ders etkinlikleriyle verilmelidir. Ayrıca çalışmada söz dizimi ve cümle bilgisi üzerinde durulmuş ve Türk dilinin söz dizimi ilkelerinin anlam-bağlam-söz dizimi ilişkisiyle cümle kuruluşu örnekler ve uygulamalar ile kavratılması gerektiği anlatılmıştır.

Uzun, N. E. ve Bozkurt, B. Ü. (Ed.). (2018). *Türkçenin Eğitimi-Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar-10* (1. baskı). İstanbul: Okan Üniversitesi Yayınları.

Bu çalışma “Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı”nda sunulan bildirilerin kitap bölümü olarak basılmasıyla oluşturulmuştur. Okan Üniversitesinin ev sahipliğini yaptığı 10. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayında sunulan kuramsal ve uygulamalı çalışmalardan bir kısmı bu kitapta toplanmıştır. Ana dili ve yabancı dil olarak Türkçenin eğitimi-öğretimi üzerine çeşitli çalışmaların olduğu bu kitap, hakem değerlendirme sürecinden geçmiş ve olumlu rapor almış tam metinlerden oluşmaktadır. Kitapta metnin anlamlandırılması ve kavranması, metin türü, dil bilgisi öğretimi, program geliştirme ve öğretmen yetiştirme çalışmaları ile

çocuk yazını incelemeleri, kendi içinde bir bütünlük oluşturacak biçimde sıralanmıştır.

Çetin, B. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Alanında Dilbilgisi Öğretimi İçin Bağlam Oluşturma. Uzun, N. E. ve Bozkurt, B. Ü. (Ed.), *Türkçenin Eğitimi-Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar-10* (s. 131-148), (1. baskı). İstanbul: Okan Üniversitesi Yayınları.

Kitabın 7. Bölümüdür.

Dil bilgisi öğretiminde bağlamın önemi büyüktür. “Bağlam nasıl oluşturulabilir?” sorusu çerçevesinde gerçekleştirilen bu çalışmada, sosyokültürel edinç, söylem edinci, dilsel edinç, söz örüntüsü edinci, etkileşimsel edinç ve stratejik edinç olarak başlıklandırılan iletişimsel edinç bileşenleri tartışılmıştır. İletişim edinç bileşenleri aracılığıyla bir yapının toplumsal ve kültürel bağlamdaki özellikleri, metin içindeki kullanım özellikleri, dilsel özellikleri, diğer dilsel birimlerle olan ilişkisi ve iletişim ortamındaki durumu görülebilmektedir. Hedef yapının iletişimsel edinç bileşenleri göz önünde bulundurularak ele alınabilmesi için de dil hakkında bilgilere ihtiyaç vardır. Bu çalışmada, sözü edilen bilgiler çerçevesinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için iletişimsel edinç bileşenleri aracılığıyla bir yapıya yönelik bağlam oluşturma örneği sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: dilbilgisi öğretimi, iletişimsel edinç, bağlam, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

Ülkümen, M. ve Sarar Kuzu, T. (2018). Dil Bilgisi Öğretiminde Kip, Zaman ve Görünüş Konusunun Öğretiminin İncelenmesi. Uzun, N. E. ve Bozkurt, B. Ü. (Ed.), *Türkçenin Eğitimi-Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar-10* (s. 149-163), (1. baskı). İstanbul: Okan Üniversitesi Yayınları.

Kitabın 8. bölümüdür.

Bu çalışmanın amacı kip, görünüş ve zaman konusunun, ilköğretim dil bilgisi öğretimi programında ve buna bağlı olarak öğrenci çalışma kitabı, ders kitabı ve öğretmen kılavuz kitabında nasıl yer aldığını, ne şekilde öğretildiğini incelemektir. Çalışma betimsel analiz yöntemine dayalı nitel bir çalışma olarak planlanmıştır. Bu doğrultuda, ortaokul düzeyinde bu konunun ele alındığı tek sınıf olan 7. sınıfa ait Millî Eğitim Bakanlığı Türkçe Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı ve Öğretmen Kılavuz Kitabı incelenmiştir.

Çalışmada, araştırma sorusunun yanıtını bulmaya katkı sağlaması amacıyla veri toplama aracı olarak öğretmenlerin bilgi düzeyleri ve tutumlarına yer verilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşme tam yapılandırılmış sorularla gerçekleştirilmiştir. Ders kitaplarındaki etkinliklerin ve öğretmenlerin görüşme formlarına verdikleri yanıtların incelenmesi sonucunda, öğretim programında ve ders kitaplarında kipin, zaman ve görünüş kategorileriyle farkının açıkça ortaya konmadığı, görünüş kavramına yer verilmediği, kip ve zaman kavramlarının aynı başlık altında haber kipleri, dilek kipleri şeklinde sınıflandırılıp biçim birimler üzerinden tanımlanarak öğrencilere ezberletildiği ve konuya anlam odaklı yaklaşılmadığı belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: dilbilim, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, kip-zaman-görünüş

Türk Dil Kurumu. (2009). *Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Üzerine Konuşmalar* (1. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kitap; içindekiler bölümü, 13 bölüm ve 95 sayfadan oluşmaktadır.

Demir, C. (2009). *Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları*. Türk Dil Kurumu, *Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Üzerine Konuşmalar* (s. 59-68), (1. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kitabın 8. bölümüdür. Bölümde, Türkçe dil bilgisi öğretiminin sorunları 5 maddede sunulmuştur. Sorunlar şöyledir: eğitim, öğretim programlarından kaynaklanan sorunlar, dil bilgisi konularının belirlenmesi, gruplandırılması ve sınırlandırılmasıyla ilgili sorunlar, dil bilgisi konularının adlandırılmasıyla ilgili sorunlar, ders kitaplarıyla ilgili sorunlar ve öğretim yöntemleriyle ilgili sorunlar.

Yazara göre dil bilgisi yapısının kavranabilmesi için kişinin dil gelişimini tamamlamış ve soyut işlemler dönemine geçmiş olması gerekir. Bu yüzden dil bilgisini öğretiminin ilköğretim ikinci kademedede verilmesi uygundur.

Dil bilgisi konuları 4 temel dil becerisinden bağımsız olarak verilmemeli, dil becerisi kazandırmaya yönelik etkinliklerle verilmelidir.

Dil bilgisi konularının bölümlenmesinde ve terim kullanımlarında kitaplar farklı olmamalı, model bir dil bilgisi kitabı oluşturulmalıdır.

Metinler, güzel örneklerden seçilmelidir.

Dil bilgisi dersinin programı ile Türkçe dersinin programı ayrı düşünülmemelidir.

Lise müfredatına dil bilgisi dersi tekrar konmalı, dil ve anlatım dersinin içeriği tekrar düzenlenmelidir.

Subaşı Uzun, L. ve Bozkurt, Ü. (Hz.). (2010). *Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar* (1. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Kitap; bir ön söz, 3 bölüme ayrılan içindekiler bölümünden ve 408 sayfadan oluşmaktadır. İlk bölümde 13, 2. bölümde 14, 3. bölümde 6 bölüm vardır.

Aydın, İ. (2010). *Dilbilgisi Öğretimi Çerçevesinde Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları*. Subaşı Uzun, L. ve Bozkurt, Ü. (Hz.), *Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar* (s. 137-157), (1. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Çalışma temelde 3 bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde dil bilgisi öğretimiyle ilgili genel yaklaşımlar ve yöntemler ele alınmış, ikinci bölümde dil bilgisi kazanımları doğrultusunda öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinlikler incelenmiş, üçüncü bölümde Türkiye genelinde yapılan özel bir sınavın verilerine dayanarak öğrencilerin zorlandıkları dil bilgisi konuları saptanmaya çalışılmış ve alternatif modeller sunulmuştur. Sonuçta, 6-8. sınıflara yönelik dil bilgisi amaç ve kazanımların fazla olduğu, yeterince alıştırmaya yer verilmediği görülmüştür. Dil bilgisi konularının ve öğretim yöntemlerinin temel dil becerileri ve öğrencilerin bilişsel düzeylerine göre iletişimsel edinçleri de gözetilerek güncel dil bilgisi öğretim yaklaşımları çerçevesinde yeniden tasarlanması gerekmektedir.

Anahtar sözcükler: Türkçe dilbilgisi, dilbilgisi öğretimi, dilbilgisi etkinlikleri, yöntem, öğrenci çalışma kitabı

Uzun, N. E. (2010). *Dilbilimsel Bulguların Türkçenin Öğretimine Aktarılması: TÖMER “Yeni Hitit” Örneğinde Dilbilgisinin Yeri*. Subaşı Uzun, L. ve Bozkurt, Ü. (Hz.), *Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar* (s. 356-363), (1. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Çalışmada, çağdaş dil bilimsel bulguların dil öğretimi ortamına nasıl aktarılacağına dair tartışmalar geliştirilmiş, bu tartışmalardan hareketle bir dil öğretimi materyalinde dil bilgisinin nasıl ve ne ölçüde yer alacağına dair bazı öneriler getirmek üzere Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından

hazırlanan “Yeni Hitit: Yabancılar İçin Türkçe” öğretim setleri üzerinden örneklendirmeler yapılmıştır. Söz varlığı seçimlerini derlem tabanlı yapmak, dil bilgisel yapı seçimi ve sıralamasını başta dil edinim süreçlerine ilişkin betimlemeler olmak üzere bağımsız dil betimlemelerine bağlı kalarak belirlemek çağdaş dil öğretimi materyallerini oluşturmada izlenen bir tutum olmalıdır.

Anahtar sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dilbilgisi öğretimi, dilbilim

Dönük, D. (2010). A Systematic Approach to the Teaching of Turkish Verbs as a Foreign Language. Subaşı Uzun, L. ve Bozkurt, Ü. (Hz.), *Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar* (s. 364-375), (1. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Çalışmada, ana dili ve ikinci dil edinim kuramlarından yararlanarak Türkçe eylemlerin öğretilmesine sistematik bir yaklaşım getirmek amaçlanmıştır. Türkçe sözlüklerden alınmış eylemler ile “Filemaker” programında bir veri tabanı oluşturulmuş, bu eylemler veri tabanındaki görülme sıklıklarına göre sınıflanmıştır. Dil edinim süreçlerindeki aşamalar ve eylem veri tabanı sıklık dağılımı yorumlanarak Türkçe eylemlerin yabancı dil olarak öğretiminde söz dizimsel, biçim bilimsel ve anlam bilimsel öncelikler sırası belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Anadili edinimi, ikinci dil edinimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

Özdemir, V. ve Dönük, D. (2010). Birleşik Eylemler ve Değişen Çatı Kavramı. Subaşı Uzun, L. ve Bozkurt, Ü. (Hz.), *Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar* (s. 376-387), (1. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe ileri düzey yapı bilgisi öğretiminde eylemi merkeze alan araştırmalara katkı sunmayı hedeflemektedir. Araştırmada, Türkçede yer alan birleşik eylemlerin İngilizcede farklı çatılarla kullanılabileceği ortaya konmaya çalışılmıştır. Çalışmanın birinci aşamasında yöntem olarak Türkçe sözlükler taranmış, “Filemaker” programında bir birleşik eylem veri tabanı oluşturulmuştur. İkinci aşamadaysa eylemlerin İngilizce karşılıkları bulunmuş ve bunlar veri tabanına kaydedilmiştir.

Anahtar sözcükler: Birleşik eylemler, diller arası çatı değişimleri, benzerlikler, farklılaşmalar.

Demir, C. ve Parlakyıldız, H. (Ed.). (2013). *Prof. Dr. Abdurrahman Güzel Armağanı (Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi)* (1. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Kitap; içindekiler bölümü, söz başı, editörün notu, Prof. Dr. Abdurrahman Güzel'in öz geçmişi, demeci ve mülakat bölümlerinden ve 652 sayfadan oluşmaktadır.

Yıldırım, H. Ç. (2013). *Dil ve Anlatım Dersi (9-12. Sınıflar) Öğretim Programı ve National Curriculum (Key Stage 4)'da Dil Bilgisi Öğretimi*. Demir, C. ve Parlakyıldız, H. (Ed.), *Prof. Dr. Abdurrahman Güzel Armağanı (Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi)* (s. 533-544), (1. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Çalışmada, Türkiye'deki ana dili öğretimi programlarıyla İngiltere'deki ana dili öğretimi programı ele alınmıştır. Dil bilgisi alanındaki hedef ve kazanımlar yeterlilik, gereklilik ve eksiklik açılarından yurt dışındaki ana dili öğretimi programlarından hareketle değerlendirilmiştir. Sonuçta; Türkiye'de ana dili dersleri ilk ve ortaöğretimde bir bütünlük içinde değildir, Türkçe ve Türk edebiyatı ve dil ve anlatım dersleriyle devam eder. İngiltere'deyse ana dili dersi 11 yıllık zorunlu öğretimin her 4 basamağında aynı yapıda devam eder. Dil ve anlatım dersi öğretim programında her bir sınıf seviyesi için ayrı ünitelendirme yapılmıştır. Bu ünitelendirme içerisinde de dil bilgisi öğretiminin 9 ve 10. sınıflardaki bazı ünitelerde ağırlık kazandığı görülmektedir. Ulusal Program Basamak 4'te sınıf seviyesine göre ayırım yapılmamıştır. Bütün sınıf seviyeleri için "konuşma ve dinleme", "okuma", "yazma" olmak üzere üç öğrenme alanı vardır. Dil bilgisi öğretimi açık şekilde yer almaz, diğer beceriler içerisinde araç olarak ifade edilir. Türkiye'de ortaöğretim seviyesinde dil bilgisi öğretimi, İngiltere'de aynı seviyeyi ifade eden Basamak 4'teki dil bilgisi öğretiminden daha yoğun ve açık ifadelerle gerçekleşir.

Anahtar kelimeler: Dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, öğretim programı, Türkçe, İngilizce.

4.1.3. Makale Çalışmalarının Tasvirî (Açıklamalı) Bibliyografyaları

Makale çalışmaları alfabetik olarak tasvir edilirken çalışmaların önce APA'ya göre kaynakçaları verilmiştir. Ardından içerik analizi yapılırken çalışmanın amacı, yöntemi, sonucu ve anahtar kelimeleri hakkında bilgi verilmiştir. Bazı çalışmalarda bu unsurlar yoktur. Bunlar da not olarak belirtilmiştir. Ayrıca çalışmaların bibliyografyaları eklerde sunulmuştur.

Acar, Ü. (2014). 12. Sınıf Dil ve Anlatım Kitabındaki Dil Bilgisi Etkinlikleri ile Yükseköğretime Geçiş Sınavı Türkçe Sorularının Nicelik Bakımından Kıyaslanması. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2 (2), 41-49.

Çalışma, 12. sınıf dil ve anlatım kitabındaki dil bilgisi etkinlikleriyle YGS Türkçe sorularını nicelik açısından karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Tarama modelindedir. Sonuçta, kitapta dil bilgisi etkinliklerine yeterince yer almadığı düşünülmekte, etkinliklerde dil bilgisine ait her konunun bulunmadığı görülmekte, bu da sınavlardaki Türkçe sorularına kitabın katkı sağlayamayacağını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi öğretimi, dil ve anlatım kitabı, yüksek öğretime geçiş sınavı, etkinlik.

Adıgüzel, M. S. (2001). Yabancılara Türkçe Öğretimi ve Gramer-Tercüme Metodu. *Bilig* (16), 25-45.

Çalışmada, yabancı dil öğretim metotlarından, yetişkin yabancılara Türkçe öğretiminde, yeteri kadar alıştırmayla desteklendiği takdirde, en uygun metodun, gramer-tercüme metodu olduğu görüşü savunulmuştur. Sonuçta, yabancıların Türkçe öğretiminde gramer-tercüme metodunu uygun gördükleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Gramer, Tercüme, Türkçe Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Yabancı Dil Öğretim Metottan, Gramer-Tercüme Metodu.

Not: Dergide cilt numarası yoktur, sadece sayı numarası vardır. Çalışmada ise yöntem kısmı yoktur.

Ağbaba Maclaren, G. (2012). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerde Bilgi Yapısı Görünümleri. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (158), 51-61.

Çalışmanın amacı, sormaca yoluyla toplanan veriye bakıp Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Türkçedeki bilgi yapısı hakkında

farkındalıklarının olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin –mI soru ekinin, taşınarak kendinden önceki ögeyi odaklamasını, cevaba uygun soru ile bağlam oluşturma ve bile, yalnızca, da gibi odak belirleyicilerini edinebilip edinemediklerine ve edinebilmişlerse bunu hangi seviyede edinebildiklerine bakılmıştır. Veri tabanı TÖMER’de Temel, Orta ve Yüksek Türkçeden 80 öğrencidir. Temel 1’de –mI’nın soru açısı şimdiki zaman öğretimi sırasında verilmektedir. Verilerin sonucu öğrencilerin bunları temel Türkçede öğrenemediklerini ortaya koymaktadır. Özellikle odak belirleyicilerinin (da, bile, yalnızca) orta Türkçede bile sorunlu olması dikkat çekicidir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi yapısı, odak, konu, sözcük dizilişi.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır.

Ak Başoğul, D., Oryaşın, U. ve Karagöz, M. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde -(I/A)R Biçimbiriminin Alışkanlık İşlevinin Öğretilmesine Yönelik İşe Dayalı Ders Malzemeleri. Zeitschrift Für Die Welt Der Türken, 8 (1), 373-394.

Araştırmada, yapının öğretiminin kolaylaştırılması amacıyla -(I/A)r biçim biriminin biçim, anlam ve kullanım özellikleri belirlenmiş, ardından alışkanlık işlevinin öğretilmesine yönelik A2 düzeyinde işe dayalı ders malzemeleri geliştirilmiştir. TÖMER’de 16 öğrenciye yazma etkinliği uygulanmıştır. Çalışma öneri niteliğinde olup etkililiğinin uygulamada görülebilir olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: -(I/A)r biçimbirimi, alışkanlık işlevi, işe dayalı ders malzemeleri.

Not: Makalede yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Akca, H. (2018). Türkiye Türkçesi Şekil Bilgisi Öğretiminde Eş Biçimli Biçim Birimlerin Karıştırılmasından Kaynaklanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. International Journal of Language Academy, 6 (1), 1-37.

Çalışma, Türkiye Türkçesindeki eş biçimli biçim birimlerin karıştırılmasından kaynaklanan sorunlardan bahsedip ve bu sorunlar için öneriler sunmak amacıyla yapılmıştır. Eş zamanlı dil bilgisi yöntemi kullanılmıştır. Yüz yirmi sekiz Türk dili ve edebiyatı öğrencisine yer verilmiştir. Sonuçta; öğrencilerin %13’ünün bütün kelimeleri hatasız tahlil

ettikleri, %64'ünün hatalı veya eksik tahlil yaptıkları, %23'ünün de eş biçimli ekleri karıştırdıkları görülmüştür. Bunun nedenleri arasında; dil bilgisine isteksizlik, ortaöğretimdeki şekil bilgisi öğretiminin yetersizliği, şeklin esas alınıp anlamın ihmali, ezberci eğitim sistemi sayılabilir. Ek ve kökler incelenirken şekil ve anlam birlikte ele alınmalıdır. Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin veya Türk filolojisi alanındakilerin bunları karıştırmamaları gerekmekte, ekler ezberlenerek öğrenilmemelidir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Türkçesi, şekil bilgisi, eş biçimli biçim birimler, eş biçimlilik.

Not: Yöntem olarak araştırma süreci anlatılmıştır.

Akcaoğlu, C. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Hareketli Resimlerle A1 Düzeyinde Eylem Öğretimi. *International Journal of Language Academy*, 6 (5), 571-581.

Çalışmada, bilgisayar, akıllı telefon, tablet gibi araçlarda kullanılabilen hareketli resimlerin (GIF) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımına ve eylem öğretimine dair teknik bir öneride bulunmak amaçlanmıştır. Literatür taraması, eylem araştırması ve deneysel uygulama yapılmış; temel seviye Türkçe öğrencileri yer almış ve çalışma A1 düzeyi ile yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarının başlangıçta sunduğu eylemlerle sınırlandırılmıştır. Sonuçta, çalışmada, eylem öğretimi ve şimdiki zaman kipinin kullanımdaki potansiyel yararı anlatılmış, hatırlamalarının önemi belirtilmiş, daha dikkat çekici olduğu düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: eylem öğretimi, GIF, yabancılara Türkçe öğretimi.

Akçay, A. ve Şahin, A. (2012). Dil Bilgisi Öğretimine Yönelik Bir Web Macerası Tasarımı. *Giresun Üniversitesi Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (7), 25-36.

Çalışmada, Türkçe eğitiminde sıfatlar konusunun kavranması, isim ve fiiller konularının pekiştirilmesine yönelik tasarlanan bir web macerası tanıtılmıştır. Site üzerinden hazırlanmıştır. Sonuçta, dil bilgisi eğitiminde çoğunlukla anlatım yolu tercih edilmesine karşın yapılandırmacı anlayışla hazırlanan Türkçe eğitiminde daha etkili yöntemlere ihtiyaç duyulduğu ve bu doğrultuda hazırlanan web macerasının dil bilgisi eğitiminde kullanılabilecek etkili bir yöntem olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: web macerası, Türkçe eğitimi, dil bilgisi.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Akçay, C. (2011). Arapların Türkçe Öğrenirken Yaptıkları Biçimbilimsel ve Sözdizimsel Yanlışlıklar ve Sebepleri. *EKEV Akademi Dergisi, Yıl 15 (46), 421-434.*

Çalışmada, Arapların Türkçe öğrenirken yaptıkları biçim bilimsel ve söz dizimsel hataları bulmak, nedenlerini yorumlamak ve yapılması gerekenler üzerinde durmak amaçlanmıştır. Evren, 206 öğrencidir. Toplam 640 yanlış tespit edilmiştir. Sonuçta, en fazla ad durum eklerinde, ikinci olarak da ad tamlamalarında hata yapılmıştır. Fiiller ekleriyle öğretilmelidir. Türkçenin cümle yapısı mutlaka verilmelidir. Belirtme, bulunma, yönelme ve çıkma eklerinin isim (nesne) ve fiil arasında ilgi kurduğu, ismi fiile bağladığı belirtilmelidir. Örneklerle ünlü ve ünsüz uyumları, ünlü düşmesi gibi özellikler de verilmelidir. İkinci sıradaki hatalar da Arapların tam tersi bir cümle yapısına sahip yeni bir dille karşılaşmalarından kaynaklanmaktadır. Öğrenciye değişik biçimlerde sayısız örnek verilmelidir. Öğrencinin kendinden ve diğer etkenlerden kaynaklanan dil içi yanlışlar da vardır. Eylem çekimi yanlışları, zamanların karıştırılması ve özne-yüklem uyumsuzluğu bu türden hatalardır. Öğrencinin yeni öğrendiği yapılar bildikleri kelimelerle verilmeli, örnekler sıkça kullanılan cümleler arasından seçilmelidir. Öğrencilerin hataları sınıfta ve anında düzeltilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Araplar, Türkçe öğrenimi, hatalar, biçimbilimsel, sözdizimsel, Şam Üniversitesi, Yüksek Dil Enstitüsü.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Akgün, N. (2017). Sıfatların Öğretiminde Masal/Hikâye Anlatım Yönteminin Etkisi. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 5 (3), 662-671.*

Çalışmada, sıfatların öğretiminde hikâye/masal öğretim yönteminin kullanılmasında olumlu bir etkinin olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Üçüncü sınıf seviyesinden, 9 yaşından 21 öğrenci yer almıştır. Beş soruluk bir yazılı değerlendirme uygulanmıştır. Sonuçta ise yöntemin olumlu bir etki gösterdiği ve öğrencilerin keyifli zaman geçirmenin ötesinde öğrenme

deneyimi edindikleri ve bu yöntemin diğer derslerin öğretiminde de kullanılmasını istedikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: hikâye anlatımı, masal anlatımı, sıfat, çocuk, dil öğretimi.

Not: Yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Akın, E. (2015). Türkçe Çalışma Kitaplarındaki (6, 7 ve 8. Sınıflar) Dil Bilgisi Etkinliklerinin Çeşitli Açılardan Değerlendirilmesi. *Turkish Studies, 10 (15), 19-34.*

Çalışmada, Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarını dil bilgisi etkinlikleri bakımından değerlendirmek amaçlanmıştır. Tarama modelindedir. Evren MEB'in 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe çalışma kitapları, örneklem bu kitaplardaki dil bilgisi etkinlikleridir. Sonuçta, etkinliklerin dil becerilerini destekleyecek nitelikte olmalarına rağmen birçoğunun ana metinden bağımsız olduğu, yapılandırmacı yaklaşımın pek önemsenmediği, görselliğe yeteri kadar yer verilmediği ve öğretimde görsel unsurlardan yararlanılmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, dil bilgisi, çalışma kitabı.

Aköz, Y. ve Bulut, P. (2010). İlköğretim 5.Sınıf Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarında Yer Alan Dil Bilgisi Etkinliklerinin İncelenmesi. *NWSA-Education Sciences, 5 (4), 1897-1908.*

Çalışmada, 5. sınıf Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarındaki dil bilgisi etkinliklerinin ilköğretim Türkçe dersi öğretim programındaki dil bilgisi öğretim anlayışına uygun olup olmadığı ve programda belirtilen kazanımları karşılayıp karşılamadığını belirlemek amaçlanmıştır. Nitel türde betimsel bir araştırmadır. Çalışma grubu, dört ayrı yayınevine ait öğrenci çalışma kitaplarıdır. Sonuçta, kitaplarda sezdirme yöntemine uygun olan ve olmayan etkinliklerin yer aldığı, ayrıca kitaplarda bazı dil bilgisi kazanımlarıyla ilgili etkinlik olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe dersi, öğrenci çalışma kitabı, kazanım, dilbilgisi, etkinlik.

Altın, C. (2008). Okullarımızda Dilbilgisi Öğretimi. *İstanbul Kültür Üniversitesi Yaşadıkça Eğitim Dergisi, (97), 34-36.*

Yazar araştırmada, dil bilgisi öğretiminin genel amacı olarak ortaya atılan "Dinlediğini, okuduğunu doğru anlamak, anladığını doğru söyleyip yazmaktır." yargısının tam olarak gerçekleşmediği düşüncesindedir. Ona

göre dil bilgisi dil yanlışlarının nedenlerini ortaya koyup düzeltmekte kullanılmalı, doğru düşünmenin aracı olmalı, tümcedeki ögelerin yerli yerinde kullanılmasını sağlayarak anlatılmak istenenin tam olarak ifade edilmesini sağlamalıdır.

Not: Dergide cilt numarası verilmemiştir. Makalede ‘amaç’, ‘yöntem’ ve ‘anahtar kelimeler’ bölümleri yoktur.

Altunkaya, H. ve Erdem, İ. (2013). Hükümlü ve Tutuklulara Sıfatlar Konusunun Dramatizasyon Yöntemi Kullanılarak Öğretimi. Millî Eğitim Dergisi, Yıl 42 (198), 27-41.

Çalışmada, açık ilköğretim okulu öğrencisi hükümlü ve tutuklulara, 6. sınıf konularından sıfatların öğretiminde dramatizasyon yönteminin etkisi araştırılmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu 50 altıncı sınıf öğrencisidir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Açık İlköğretim Okulu, dramatizasyon yöntemi, dil bilgisi öğretimi, ceza infaz kurumu.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Alyılmaz, S. ve Şengül, K. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejilerine Dayalı Etkinliklerin Dilbilgisine Yönelik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi. Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, (169.1), 67-110.

Araştırmanın amacı; bellek, bilişsel ve telafi stratejilerine göre oluşturulan etkinliklerin B2 seviyesindeki öğrencilerin dil bilgisine yönelik başarılarına ve kalıcılığa etkisini belirlemektir. Çalışmada, karma yöntem; ön test-son test kontrol gruplu desen ve durum çalışması kullanılmıştır. TÖMER’den B2 seviyesindeki 41 öğrenci seçilmiştir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir fark görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dil öğrenme stratejileri, dilbilgisi.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır.

Amanvermez, F. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Anlatımda Adlaştırma Yapabilme Becerisinin İncelenmesi: -DİK ve -(y)AcAk. International Journal of Languages’ Education and Teaching UDES, 988-1000.

Araştırmada, temelde sınıf seviyesi arttıkça adlaştırma kullanımının belirli anlatım türünde ne sıklıkta kullanıldığının belirlenmesi ve dil bilgisi öğretiminde hedeflenen amaca ulaşıp ulaşılmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Nitel yöntemlerden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Evren, ortaokul öğrencileri; örneklem 1092 öğrencidir. Sonuçta; 6 ve 7. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilerinden ve akademik başarısı 5 olanlar, 1, 2, 3 ve 4 olanlardan daha fazla adlaştırma yapmıştır. 6, 7 ve 8. sınıflar ile 5 ve 8. sınıflar arasında anlamlı bir fark olmamıştır. Kız öğrencilerin lehine farklılaştığı ve sosyoekonomik çevreye göre farklılaşmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: yazılı anlatım, dil bilgisi, sıfat-fiil, adlaştırma.

Anılan, H. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14 (5), 1893-1924.

Çalışmada, ilköğretim 1. kademedeki Türkçe dil bilgisi öğretiminin nasıl yapıldığının sınıf öğretmenlerinin görüşlerine ve deneyimlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nitel yöntemin olgu bilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu, 32 sınıf öğretmenidir. Sonuçta; öğretmenlerin örneklerden, etkinliklerden yararlanıp ve kuralları sezdirdikleri, dil bilgisi öğretimi için ayrı bir ders saati ayırdıkları, 1-5. sınıflar Türkçe dersi öğretim programını yetersiz buldukları, öğretim setini nitel ve nicel açıdan yeterli bulmadıkları için farklı kaynaklara yöneldikleri ancak kaynakların da bazı açılardan yetersiz olduğu ve öğrencinin yaşadığı çevreden kaynaklanan sorunların olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi öğretimi, ilköğretim, Türkçe, sınıf öğretmeni, ilkokul.

Arı, G. (2014). Dil Bilgisi ve Sözcük Öğretiminde Alt Eylemler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (25), 191-201.

Çalışma, ana dili öğretimi derslerinde (ilköğretimde Türkçe, ortaöğretimde dil ve anlatım) alt eylemlerden yararlanılması için alt eylemler konusunda farkındalık sağlamak amacıyla yapılmıştır. Olay eyleminin içyapı unsurları olan üyeler ve üyelerin gösterdiği değiştirmeler eylemin anlamını ortaya çıkarmaktadır. Olay eyleminin üyelerinden biri eylem (alt eylem) ise asıl eylemin ortaya çıkmasında bir basamak oluşturmaktadır. Alt eylemler,

eylemin tanımında zarf-fiil ekleri yardımıyla kendini göstermektedir. Alt eylemler, dil bilgisi öğretiminde eylemlerin anlam özelliklerini kavramada, sözcük öğretiminde sözcüğün anlamını açıklamada, sözcükler arası ilişki kurmada ve sözcükler arasındaki anlam farkını anlamada ve anlatmada kullanılabilir. Böylece öğrencide dil farkındalığı ve dil bilinci geliştirilebilir. Türkçe öğretimiyle ulaşılması gereken temel beceriler olan ''Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma'', ''eleştirel düşünme'', ''yaratıcı düşünme'', ''problem çözme'', ''karar verme'' gibi becerilerin gelişmesine alt eylemler doğrudan ve dolaylı olarak etki edebilir. Örneğin problem çözebilmek için analitik düşünmek gerekir.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, sözcük öğretimi, olay eylemleri, alt eylemler.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Arıca Akkök, E. (2015). Sözcük Öğretiminde Bilişsel Yaklaşımlar. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1 (3), 15-28.

Çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmekte olan C1 düzeyindeki öğrencilerin söz varlığını geliştirmek için hem bilişsel dil bilim verilerinden yararlanarak hem de kavramsal metaforları öne çıkararak bir öğretim süreci seçeneği oluşturmak ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışanlara, kullanabilecekleri alternatif etkinlikler sunmak amaçlanmıştır. Etkinlikler hazırlanırken ''zaman harekettir'' kavramsal metafor kuramının ilkeleri temel alınmıştır. Etkinliklerdeki dilsel ifadelerle ilişkin kullanımlar, söz konusu metafora temel oluşturan hareket eden zaman ve hareket eden ego modelleri çerçevesinde seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: bilişsel dilbilim, Kavramsal Metafor Kuramı, dil öğretimi.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Arısoy, E. ve Kaya, M. A. (2015). 6.Sınıf Öğrencilerine İsimden İsim Yapan Eklerin Morfo-Semantik Yolla Öğretimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 825-854.

Çalışmada, isimden isim yapan eklerin işlevine dikkat çekmek ve bu eklerin morfo-semantik yöntemle öğretiminin öğrenme başarısını ve kalıcılığı

artıracağı üzerinde durmak amaçlanmıştır. Eş zamanlı bir yöntem izlenmiş, gramer ve ders kitapları incelenmiştir. Çalışma grubu 6. sınıf öğrencileridir. Tek grup son test modeli kullanılmıştır. Sonuçta, morfo-semantic yöntemin etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, dil bilgisi, yapım eki, morfo-semantic.

Not: Cilt ve sayı numaraları belirtilmemiştir.

Arslan, A. (2012). Sözcük Türleri Öğretiminde Jigsaw Tekniğinin Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (32), 157-168.

Araştırmada, sıfat, zarf, zamir ve isim örnekleminde jigsaw tekniğinin akademik başarı üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmış, kontrol gruplu ön test-son test deneysel modeli kullanılmış, örneklem 45 7. sınıf öğrencisidir. Sonuçta gruplar arasında fark olmadığı, başarıların benzer olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Jigsaw tekniği, Türkçe dersi, dil bilgisi öğretimi.

Not: Makalede 'evren' belirtilmemiştir.

Arslan, M. [Meryem]. (2015). Türkçe ve Boşnakça İsimlerde Çokluğun Kullanımı ve Bunların Türkçe Öğretimine Etkileri. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5 (9), 169-187.

Çalışma, Türkçe ve Boşnakça isimlerde çokluk kategorisinin yapılanması ve bunların Türkçe öğretimine etkileri konusunda hazırlanmıştır. Çalışmada, cinslik kategorisine sahip olmayan Türkçe ile bu kategoriye sahip Boşnakça, çokluk kullanımları açısından karşılaştırılmıştır. İsimlerin çokluk yapılması ile ilgili karşılaştırmalara dayanan bu yazıda, Boşnakçadaki çokluk yapılanması, sayı sıfatları, kişi zamirleri ve isimlerin tekrarıyla oluşan ikilemeler bağlamında ele alınmıştır. Boşnaklarla Türkler arasında geçmişten bugüne hem ticari hem kültürel hem de aynı dini paylaşmanın getirdiği yakınlıklar bulunmaktadır. İki ülke ve insanları arasında yoğun etkileşim ve iletişim söz konusudur. Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda, bu çalışma, Bosna-Hersek'te bir yandan Türkçe öğrenimi bir yandan da Türkçenin öğretilmesi çalışmalarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: yabancı dilin öğrenilmesi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve öğrenimi, çokluk şekilleri, Türkçe, Boşnakça.

Arslan, M. [Mustafa]. (2014). Öğrenenler Açısında Türkçenin Yapısal Özelliklerinin Yabancı Dil Olarak Öğrenimine Etkisi: Bosna Hersek Örneği. *Eğitim ve Bilim*, 39 (174), 189-200.

Çalışmada, Türkçenin fonetik, morfolojik, semantik ve sentaks özelliklerinin yabancı dil olarak öğrenimine etkilerini belirlemek amaçlanmıştır. Nitel bir araştırmadır. Türkçe öğrenmiş 178 Boşnak'a anket uygulanmıştır. Sonuçta, yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde okuma ve yazma becerilerinin gelişimi, kelimeleri çoğul yapmak, düzensiz fiillerin olmaması ve fiil çekiminin düzenli olması, Türkçe seslerin kolay öğrenilmesi, sondan eklemeli yapısı ile kelimelerin ezberlenmesi, kelimelerde cinsiyet kategorisinin olmamasından kaynaklanan birtakım olumlu etkenler saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yapısal özellikleri, yabancı dil öğrenimi, Bosna Hersek örneği.

Arslan, M. (2017). Ortaöğretim Türkçe Dersinde Dil Bilgisi Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Belirlenmesi. *Researcher: Social Science Studies*, 5 (10), 231-241.

Çalışmada, öğrencilerin dil bilgisi konularını öğrenememelerinin sebeplerini çeşitli değişkenlerle ilişkilendirerek ortaya koymak ve öğretmenlere önerilerde bulunmak amaçlanmıştır. Karma yöntem kullanılmıştır. Evren Türkçe öğretmenleri, örneklem ortaöğretim okullarındaki Türkçe öğretmenleridir. Sonuçta, konuların önemi üzerinde çok fazla durulmadığı, öğrencilerin ilgisinin olmadığı, kuralların ezberletildiği ve kitapların yeterli olmadığı gibi sorunlarla karşılaşılmıştır. Öğretimi ve öğrenimi zor konuların fiil çatıları, fiilimsiler ve birleşik cümleler olduğu belirlenmiştir. Ayrıca konular test mantığıyla hazırlanmıştır. Öneriler: Dil bilgisi Türkçe dersinden ayrı düşünülmeden sezdirilerek verilmeli, dil becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmalı, yardımcı ders materyalleri geliştirilmeli, zorlanılan konular için Türkçe öğretmenlerine seminer verilmeli, dersler test mantığıyla hazırlanmamalı, Türkçe eğitimi bölümlerinde dil bilgisinin hangi sınıfta ne derece öğretileceği tartışılmalı, Türkçe dersi dil bilgisi dersiymiş algısından kurtarılmalı, edebî metinlerden yararlanılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: ortaöğretim, dil bilgisi konuları, öğretim-öğrenim, sorunlar, belirlemek.

Atak, A. ve Çetin, B. (2016). Gazete Reklam Metinleri Yoluyla Tamlamaların Öğretimi. *International Journal of Language Academy*, 4 (1), 227-237.

Çalışmada, yabancı dil öğretiminde dilin kullanım boyutunu öne çıkarmak için özgün metinlerden yararlanmak amaçlanmış olup yabancı dil olarak Türkçede tamlamaların öğretiminde kullanılabilen ders malzemesi örneği sunulmuş, nitel yöntemlerden doküman analizi kullanılmıştır. İncelenen gazetelerde reklam metinlerindeki tamlamalar çıkarılarak A2 düzeyi için hazırlanmıştır. Bulgular, reklam metinlerinde belirtisiz ad tamlamalarının belirtili ad tamlamalarına oranla daha sık kullanıldığını göstermiştir. Bu da yabancı dil öğretiminde reklam metinlerinin belirtisiz ad tamlamalarının öğretime uygun metinler olduğunu göstermiştir. Ancak belirtili tamlama ya da –mA ile adlaştırılarak bir tamlama içindeki yapıların öğretimi için kullanıma uygun metinler değildir.

Anahtar Sözcükler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, reklam metinleri, tamlamalar.

Atak, D. (2013). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Cümlelerin Öğelerini Ayırmada Yaşadıkları Sorunlar Üzerine Bir Sınıflama Çalışması. *International Online Journal of Educational Sciences*, 5 (1), 143-159.

Araştırmada, ilköğretim ikinci kademe düzeyinde cümle öğelerinin öğretiminde görülen sorunları belirlemek amaçlanmıştır. Nitel olan bu çalışmada doküman inceleme yöntemi, tarama ve vaka incelemesi teknikleri kullanılmıştır. Evren, 8. sınıf öğrencileri, örneklem 20 öğrencidir. Sonuçta, sorunlar on iki başlıkta toplanmıştır. Sorunların en genel kaynakları; uygulama yetersizliği, kelime grubu bilgisine yönelik kazanımlara erişilememiş olması ve öğe çözümlemesinde şekilsel birtakım ipuçların cümlelerin derin yapısının önüne geçmesi olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: ilköğretim ikinci kademe, dil bilgisi sorunları, cümle öğeleri öğretimi.

Atasoy, G. (2017). Türkçede Görünüş Belirteçliklerinin Öğretimi: Görünüş ve Derlem Çalışması. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 1-18.

Bu çalışmanın amacı Türkçe görünüş belirteçliklerinden yakın anlamlı gibi görünen artık, gayrı ve bundan böyle'nin doğal dil verisiyle görünüş kuramı çerçevesine göre ayırt edici özelliklerini açıklamak ve Türkçe öğretimindeki kullanımlarına örnek vermektir. Belirteçliklerle birlikte görünen yapıların ve görünüşlerinin belirgin karakteristik yapılarının olduğu gözlenmektedir. Zamansal özelliklerine göre belirli bir yapı belirli bir görünüşü ve hâl türünü seçmektedir. Görünüş belirteçliklerinin öğretilmesi öğrencilerin bilişsel düzeyde farkındalık yaratıp dil kullanımlarını geliştirmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar sözcükler: görünüş belirteçlikleri, derlem, Türkçe öğretimi

Atay Genç, D., Kömürcüoğlu, E., Çetin, B. ve Günay, V. D. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin (-Dı) Geçmiş Zaman İçin Koşaç Yerine "Ol-" Eylemini Kullanma Eğilimleri. *International Journal of Language Academy*, 4 (4), 131-139.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin "ol-du+kişi eki" ya da "ad/sıfat+(y)DI+kişi" kullanma eğilimleri yanlış çözümleme çerçevesinde ele alınmıştır. Nitel desen ve doküman incelemesi kullanılmıştır. A2 seviye 100 Türkçe hazırlık sınıfı öğrencisinin kâğıtları incelenmiştir ve (-DI) yerine ol-du kullandıkları görülmüştür. Algısal yanlışları tespit amacıyla 64 öğrenciye algı testi yapılmıştır. Sonuçta, öğrencilerin koşaç kullanımı (ad/sıfat+(y)DI+kişi eki) yerine "ol-" (ol-du+kişi eki) eylemini seçtikleri gözlenmiştir. Hazırlanacak malzemelerde bu eklerin anlamsal ve işlevsel farkını ortaya koyabilecek açıklama ve doğru ve akıcı üretim için yazma-konuşma etkinliklerine yer verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe, yanlış çözümleme, geçmiş zaman, koşaç.

Avcı, İ. N., Tepeli, Y. ve Caner, M. (2017). B2 Düzeyinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Ortaç Kullanımları: Bir Durum Çalışması. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 19-39.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin ortaçları ne oranda ve nasıl kullandıklarını belirlemek amaçlanmıştır. Bütüncül tek durum deseni,

nitel model, içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma grubu B2 seviyesindeki 30 üniversite öğrencisidir. Sonuçta; katılımcıların %86,67'si doğru, %10,13'ü hatalı, %3,20'si ortaç dışı ek; kadınların %90,71'i, erkeklerin ise %83,12'sinin doğru kullandıkları; kompozisyon bulgularına göre, katılımcıların %83,30'unun bir veya birden fazla ortaç eki kullandığı, %16,70'ininse herhangi bir ortaç eki kullanmadığı, ortaç eki kullananların %84,40'ının doğru, %15,60'ıninsa hatalı kullandığı; kadınların %62,82'sinin, erkeklerin ise %37,18'inin doğru kullandığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yazılı anlatım, dil bilgisi, ortaç.

Avcı, Y. ve Küçük, S. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi. *Turkish Studies*, 12 (35), 49-67.

Çalışmada dil-düşünce analizi teorisi çerçevesinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi bölümünün nasıl öğretildiği üzerinde durulmuştur. Çalışmada, alan taraması yapılarak mevcut yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemlerin genel özellikleri ve eksik yönleri verilerek yöntem ihtiyacı tespit edilmiştir. Türkçeye özgü bir dil öğretim yönteminin olmadığı durum tespitiyle görülmüştür. Sonuçta, dil-düşünce analizi kuramının temeli "anlam merkezli yaklaşım"a dayanır. Ancak ana dili öğretimi olarak da bu konuda ciddi bir adım atıldığı söylenemez. Önerilen bu yöntem, otuz senelik bir gecikmenin belki de bir çözümüdür. Çünkü henüz bu alan yenidir. Yanlışlar üzerine kökleşmeler olmadan yol yakinken özgün çalışmalarla yapılan uygulamalar neticesinde kalıcı ve amaca uygun elde edilen sonuçlar bunun göstergesi konumundadır. Buna göre dil bilgisi öğretimine de cümle öğretimiyle başlanması gerekir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, dil bilgisi, dil düşünce.

Aydın, İ. (2009). Anadili Dersinin Etkinlik Alanları ve Dilbilgisi. *Millî Eğitim Dergisi*, Yıl 37 (181), 20-52.

Çalışma temelde iki bölümden oluşmuştur:1. bölümde anlama, anlatma ve dil bilgisi alanları tanıtılmış,2. bölümdeyse dil bilgisi üzerine örnek bir çalışma yapılmış ve bir dil incelemesi modeli oluşturulmaya çalışılmıştır. Yöntem olarak geleneksel dil bilgisindeki tümce çözümleme yöntemi benimsenmiş, örnek bir birleşik tümce seçilerek tümce ve sözcük

sınıflandırılmasına gidilmiş, yan tümcelerin ve sözcüklerin tümce içindeki işlevleri ele alınmış, bir senteze varılarak örnek bir model oluşturulmuştur. Sunulan dil bilgisi çözümlemesi, ilköğretimin ikinci kademesine yönelik olarak hazırlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Anadili, Türkçe, dilbilgisi, dil öğretimi, dil incelemesi

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır. Makalede yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Aydın, Ö. (1997a). Anadili Eğitimi, Yabancı Dil Öğretimi ve Evrensel Dilbilgisi. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (54), 23-30.

Yazar, ana dili eğitimiyle yabancı dil öğretimi arasında ortaklık aramanın anlamsız olduğunu çünkü ikisinin de dil eğitimi olduğunu söyler. Bu alanlar iç içedir. İnsan zihninde tek bir dil bilgisi vardır.

Dil bilgisi iki türdür: içgüdüsel dil bilgisi ve içgüdüsel dil bilgisinin sunuluşu. Çoğunlukla ikincisi üzerinde durulduğundan dil bilgisi kitaplar bilişsellikten uzaktır.

Yazara göre yabancı bir dili öğrenmek ana dili eğitiminden geçer. Ana dili eğitimi ise evrensel dil bilgisine göre yapılmalıdır. Bu da içgüdüsel dil bilgisine uygun olur.

Not: Çalışmada yöntem ve anahtar kelimeler yoktur.

Aydın, Ö. (1997b). Türkçe’de Belirtme Durumu Ekinin Öğretimi Üzerine Bir Gözlem. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (52), 5-17.

Çalışmada, Yönetme ve Bağlama (YB) kuramının Durum Kuramı çerçevesinde belirtme durumunun Türkçedeki görünümüne bakarak belirtme durumunun öğretimine yönelik önerilerde bulunmaya çalışılmıştır. Sonuçta; belirtme durumu Türkçede soyut ve biçim bilimsel görünümlere sahip olduğu bilinerek öğretim yapılmalıdır.

Not: Anahtar kelimeler ve yöntem bölümleri yoktur.

Aydın, Ö. (1999a). İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türkçe Dilbilgisi Betimlemelerinin Görünümü. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, (137-138), 33-41.

Çalışmada, Türkçe öğretimi açısından dil bilgisi betimlemeleri incelenmiştir. Dil bilgisinde durum kavramı, içtümce kavramının eksikliği, zaman, kip ve görünüş, geleneksel dil bilginin ad tümceleri, gizli özneler,

tümcede sözcük dizilişi başlıkları altında bir dizi örneklendirme yapılmıştır. Sonuç olarak, dil bilgisinin dildeki ilkeleri anımsatacak ve değiştirenleri üretime olanak verecek biçimde açıklaması gerekir.

Not: Çalışmada yöntem ve anahtar kelimeler yoktur.

Aydın, Ö. (1999b). Orta Okullarda Dilbilgisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşleri. Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, (81), 23-29.

Çalışmada, ortaokullardaki Türkçe öğretmenlerine dil bilgisinin Türkçe dersleri içindeki yeri, öğretilme nedenleri ve öğretmenlerin bu konudaki diğer görüşleri bir sormaca yoluyla sorulmuştur. Sonuçta; öğretmenler dil bilgisini kendilerine öğretildiği gibi öğrettiklerini, başarısızlığın da dil bilgisinin yeteri kadar uzun ve açık öğretilmemesine dayandığını ve dil bilgisini eğitim programından atmak yerine geleneksel öğretim yöntemlerinden vazgeçilmesini ileri sürmüşlerdir. Dil bilgisi öğretimini desteklerler ancak çağdaş ya da uygulamaya dönük bulmamışlardır. Öğretmenler dil bilgisine diğer konulara göre daha çok zaman ayırmakla bu zamanın yine de yetersiz olduğundan yakınmaktadırlar.

Not: Makalede anahtar kelimeler ve yöntem bölümleri yoktur.

Aydın Yılmaz, Z. ve Mahiroğlu, A. (2004). Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Geliştirilen Öğretim Materyallerinin Öğrencilerin Öğrenme Düzeyine Etkililiği. Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2 (1), 109-123.

Çalışmada, Türkçe dil bilgisi öğretiminde kullanılan öğretim materyallerinin öğrenmeye katkısı belirlenmeye çalışılmıştır. Yapım ekleriyle sözcük türetme yolları konusu seçilmiştir. Kontrol gruplu ön test-son test modeli kullanılmıştır. Evren, lise 1. sınıf seviyesi, örneklem bir lisenin öğrencileridir. Sonuçta; deney grubundaki öğretimin daha etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Dil bilgisi öğretimi, geleneksel öğretim materyalleri, yeni öğretim materyali.

Aytan, N. ve Kılıçarslan, R. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Müzik Klipleriyle Bazı Ünlem Kelimelerinin Öğretimi. International Journal of Languages' Education and Teaching UDES, 2007-2018.

Çalışmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretimi kapsamında Türkçede yer alan ünlemlerden bazılarının alt yazılı bir şekilde izlettirilip kavratılmasıdır. Dokuz çeşit ünlem seçilmiştir. Doküman incelemesi kullanılmıştır. Bu çalışmada Türkçe öğretimi müfredatında bulunan ünlemler konusunu daha eğlenceli ve daha etkili bir şekilde öğrenmeyi olanaklı kılmaya yönelik alternatif bir teknik sunulmuştur. Yabancı öğrencilerin, öğrendiği dili kullanırken rahat bir şekilde kendini ifade etmesi ve dil öğreniminde gerekli motivasyonun sağlanması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: yabancılara Türkçe öğretimi, müzik klipleri ve şarkılar, ünlem.

Not: Dergide cilt ve sayı numaraları belirtilmemiştir.

Aytaş, G. ve Çeçen, M. A. (2010). Ana Dili Eğitiminde Dil Bilgisi Öğretiminin Yeri ve Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (27), 77-89.

Çalışmanın amacı, ana dili eğitiminde dil bilgisinin nasıl bir yeri ve önemi olduğunu belirlemektir. Çalışmada, dil becerilerine doğrudan bir etkisi olmasa da dil bilgisi öğretiminin ana dili eğitimine sağladığı pek çok katkı açısından önemli ve gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dil bilgisi öğretiminin gerekçeleri, amaçları, onu ana dili eğitimi için zorunlu kıldığı gibi ana dili eğitiminin amaçlarının tam olarak gerçekleşebilmesi için de dil bilgisi öğretime ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, ana dili eğitimi, dil bilgisi öğretimi, dil becerileri.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Bağcı Ayrancı, B. (2017). Sezdirme Yöntemi ile Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Türkçe Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (4), 145-164.

Çalışmada, sezdirme yönteminin 6, 7 ve 8. sınıflarda dil bilgisi öğretimini sağlayıp sağlamadığını belirlemek amaçlanmıştır. Nitel model ve görüşme kullanılmıştır. Katılımcılar, 37 Türkçe öğretmenidir. Sonuçta; dil bilgisinin uygulamalı öğretilmesi, dil becerileriyle ilişkilendirilmesi, metin-cümle bütünlüğünde bir öğretimin olması ve dil bilgisine verilen önemin

artırılması gerektiği ve metinlerin dil bilgisi kazanımları açısından işlevsel ve materyalin önemli olduğu belirtilmiştir. Sınav odaklı eğitim sistemini ve dil bilgisinin programdaki yerini de çoğu katılımcı yetersiz bulmuştur. Yöntem ve teknikleri programda görmek isteyip istemedikleri konusuna da hemen hemen eşit sayıda katılımcı görüş bildirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, dil bilgisi öğretimi, sezdirme yöntemi.

Bahar, M. A. (2015). 11.Sınıf Dil ve Anlatım Ders Kitaplarının Dil Bilgisi Öğretimi Açısından İncelenmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 3 (1), 9-26.

Çalışmada, 11. sınıf dil ve anlatım ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi açısından incelemek amaçlanmıştır. Nitel yöntemlerden doküman analizi kullanılmış, 2 lise seçilmiş, ders kitapları belirlenmiş ve dil bilgisi etkinlikleri açısından değerlendirilmiştir. Sonuçta, kitaplarda çoğunlukla "tümdengelim" yönteminin kullanıldığı, geliştirilen etkinliklerde çoğunlukla "olgusal bilgi" boyutunu içeren konuların ele alındığı, bilişsel süreçlerden en çok "çözümle"ye yönelik uygulamaların yapıldığı, "cümle bilgisi"nin en sık işlenen konu olduğu, her iki kitapta da aynı terimin farklı adlarla anılmasının yanı sıra aynı kitap içerisinde aynı terimin diğer adlarına da yer verildiği, "yeniden üret" bilişsel sürecinde ve "üstbilişsel bilgi" boyutunda hiçbir etkinlik tasarlanmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, bilgi boyutu, bilişsel süreç boyutu, tümdengelim, tümevarım.

Bajramovic, I. ve Osmanbegović-Bakšić, S. (2018). Ömer Seyfettin'in Hikâyeleri Yoluyla Yabancılara Sıfat Öğretimi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl 6 (81), 481-491.

Çalışmanın amacı, genel anlamda öğretmenleri yabancılara Türkçe öğretimi derslerinde dil bilgisi konularını anlatmak ve sözcükleri öğretmek için edebî eserleri daha fazla kullanmalarına teşvik etmek, özel anlamda ise Ömer Seyfettin'in iki hikâyesinde bulunan sıfatları tespit edip sınıflandırarak sıfatlar ve sıfat çeşitleri için yabancılara Türkçe öğretimi derslerinde kullanılabilecek örnekleri göstermektir. Nitel yöntemlerden içerik analizi kullanılmıştır. Evren, Ömer Seyfettin'in hikâyeleri, örneklem, "İlk Cinayet" ve "And" hikâyeleridir. Sonuçta, hikâyelerin sıfatlar açısından zengin

olduğu, nitelik sıfatlarının sayısının belirtme sıfatlarına göre daha çok olduğu ve yabancıların sayı ve belirsizlik sıfatları olan ''bir'' kelimesinin anlamlarını anlayabilmeleri için hikâyelerdeki örnekler üzerinde belirlenen ilkeler yoluyla yabancılara bu konunun öğretimini kolaylaştırılabileceği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca materyal geliştirme önerileri verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, dil bilgisi, sıfat, Ömer Seyfettin, hikâye.

Not: Dergide 'cilt' yerine 'yıl' yazmaktadır.

Balcı, A. ve Şenyüz, A. (2015). Ortaokul 6-8.Sınıflar Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Konu Sıralaması ve Konu Tekrarı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (31), 87-148.

Araştırmada, Türkçe dil bilgisi öğretiminde konu sıralaması ve konu tekrarına ilişkin öğretmen görüşleri ile Türkçe ders kitaplarının incelenmesi amaçlanmıştır. Nicel ve nitel teknikli betimleyici bir araştırmadır. Evren, Türkçe ders kitapları ve Türkçe öğretmenleri; örneklem 6 ders kitabı ve 90 öğretmendir. Sonuçta; öğretmenlerin %80.51'i dil bilgisi öğretiminde 2005 Türkçe Dersi (6-8. Sınıflar) Öğretim Programını önceki programdan daha etkili bulmuşlardır. Yaklaşık dörtte üçü doğrusal yaklaşımın, dörtte biri ise sarmal yaklaşımın daha etkili olduğunu düşünmektedirler. Türkçe kitaplarının genel olarak programda yer alan konu sıralaması ile uyum içinde olduğu fakat konu tekrarına yönelik tekrar yönergelerinin çok kısıtlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe dil bilgisi öğretimi, konu sıralaması, konu tekrarı, Türkçe ders kitabı.

Balcı, M. (2015). Yabancılar İçin Özel Amaçlı Bir Dil Bilgisi Kitabı: A Grammar of the Turkish Language. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (11), 33-43.

Çalışmada *A Grammar of the Turkish Language*'de, dil öğretiminde nasıl bir yol izlendiği, kelime hazinesi, konuşma dili vb. açılardan incelenmiş; kitabın incelenmesiyle elde edilen veriler, günümüz dil öğretiminde başvurulan yöntemlerle karşılaştırılmıştır. Nitel yöntemlerden doküman incelemesi kullanılmıştır. Eserde dil bilgisi çeviri yöntemi kullanılmıştır. Türkçeye ilişkin kuralların sunumunda yapıyla ilgili İngilizce açıklamalar yapılmıştır. Metinler basit, kısa cümlelerden oluşturulmuş, kolaydan zora

ilkesi benimsenmiştir. Konuşma becerisi üzerinde durulmaktadır. Hedef dilin iletişim amaçlı öğretimi söz konusu olduğu için okuma özellikle de yazma becerisi üzerinde durulmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, *A Grammar of the Turkish Language*, ticaret Türkçesi, yöntem ve teknik.

Not: Dergide cilt numarası verilmemiştir.

Balyemez, S. (2009a). Dil Bilgisi Öğretiminde Diğer Derslerden Yararlanma. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Yıl 34 (365), 32-38.

Çalışmada, ortaöğretim dil ve anlatım dersi ile matematik, kimya ve geometri dersleri arasında ilişki kurulmuş, dil bilgisi öğretiminde bu derslerden nasıl yararlanılacağı örneklerle açıklanmıştır. Sonuçta, örnekler uygulandığında özellikle sayısal yeteneği gelişmiş öğrencilerin dil bilgisi konularını daha kolay öğrendikleri gözlenecektir. Öğretim programları ve ders kitapları hazırlanırken ön bilgiler ve diğer derslerle ilişki kurma üzerinde durulmalı, hangi dersle ne şekilde ilişki kurulacağı açıklanmalı; bu nokta, tezlere konu olmalı, tez hazırlayacak araştırmacılar saha taramalarına çıkarak öğretmenlerle görüşmeli ve örnekler derlemelidir. Bütün bu çalışmalar gerçekleştirildiğinde "dersler arası ilişki kurma", somut ve kullanılabilir birer örneğe dönüşecektir.

Anahtar Sözcükler: dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, Türkçe, Matematik, öğretim yönetimi ve sunumu.

Not: Dergide 'cilt' yerine 'yıl' yazmaktadır. Makalede yöntem olarak araştırma süreci anlatılmış, evren-örneklem veya çalışma grubuna yer verilmemiştir.

Balyemez, S. (2009b). Sınavlara Hazırlık Kitaplarında İsim Tamlamalarının İşlenişi Üzerine Bazı Tespitler ve Değerlendirmeler. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 97 (692), 112-123.

Çalışmada, "isim tamlamaları"nın sınavlara hazırlık kitaplarında nasıl işlendiği açıklanmış ve akademik kaynaklardaki bilgilerle karşılaştırılmıştır. Merkezî sınavlar bir çeşit ölçme-değerlendirme sürecidir. Bilimsel olmayan, yanlış olduğu kabul edilen herhangi bir konunun sınavlarda sorulması ve derslerde işlenmesi Türk dili açısından oldukça üzücüdür. Bu farklılıklar Türk diline zarar vermektedir. Bir konu hakkında çok farklı görüşlerin olması, aynı konunun her yerde farklı işlenmesi,

öğrencinin Türk diline karşı olan sevgisini ve güvenini sarsmaktadır. Bu karışıklığın giderilmesinin tek yolu ise TDK, MEB, ÖSYM ve üniversiteler arasında bir eş güdümün sağlanmasıdır.

Not: Makalede ‘anahtar kelimeler’ bölümü yoktur.

Balyemez, S. (2017). Türkçe Öğretmenlerinin Filimsi Grupları Konusundaki Alan Yeterliliklerine İlişkin Bazı Değerlendirmeler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (1), 562-587.

Çalışmada, Türkçe öğretmenlerinin filimsi gruplarındaki alan bilgisi incelenmiştir. Genel tarama araştırmasıdır. Çalışma grubu, ortaokullardaki 103 Türkçe öğretmendir. Öğretmenlerden 4’ü, bütün sorulara doğru açıklama yazmıştır. %65’i hiçbir soruya doğru açıklama yazamamıştır. Sonuçta, öğretmenlerin filimsi gruplarındaki alan bilgisi yeterliliklerinin düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: alan bilgisi yeterliliği, filimsi, filimsi grubu, filimsiye bağlı kelime, kelime grubu.

Barın, E. ve Başar, U. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen İranlıların İsimleştirme Sorunları ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 4 (2), 329-342.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlıların isimleştirme hatalarını, nedenlerini belirlemek ve öneri getirmek amaçlanmıştır. Nitel yöntemde, tarama modelindedir. Evren, orta ve yüksek düzeylerdeki kursiyerler, örneklem B1 sınavına giren 40 kursiyerdir. Fiillerin farklı durum eki istemesi kafa karıştırmakta, k/y değişimi unutulmaktadır. Türk soylu bireyler ise ‘’-mAk’’ ekinin yönelme ve belirtme çekiminde Azerbaycan Türkçesindeki şeklini olduğu gibi Türkiye Türkçesine aktararak ‘’-mAğA / -mAğı’’ şeklinde kullanmakta ve bu kullanımı C1 seviyesinde dahi devam ettirmektedirler. Öneriler: Önce ‘’-mAk’’ ve ‘’-Iş’’ ekleri öğretilmelidir. ‘’k/y’’ dönüşümü kavratılmalıdır. Fiillere göre durum ekleri kavratılmalıdır. Eklerden sonra gelebilecek çekim ekleri kavratılmalıdır. Anlatma becerileriyle desteklenmelidir. Gerçek hayata ve bağlama uygun örnekler seçilmelidir. Yapılması öngörülen hataların listesi öğrenciye verilebilir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe, İranlılar, isimleştirme öğretimi.

Baskın, S. (2018). Dil Bilgisi Öğretirken Neden Sözlüklere Başvurmalıyız? Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 21 (1), 30-40.

Çalışmada, sözlüklerle dil bilgisi ilişkisini gün yüzüne çıkarmak ve öğrencilerin neden sözlüklere başvurması gerektiğini "zamirler" üzerinden göstermek amaçlanmıştır. Doküman analizi kullanılmıştır. Türkçe Sözlük'teki ve dil bilgisi kitaplarındaki zamirlerin sayısı karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma, sözlüklerin ayrıntılı dil bilimsel kurallar içeren kitaplardan çok daha fazla bilgi içerdiğini örneklerle ortaya çıkarmış ve öğrencilerin sadece kelimenin anlamı için değil, öğrenmeye çalıştıkları dilin dil bilgisi kurallarını da görmeleri için sözlüklere başvurması gerektiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi öğretimi, sözlük, dil bilimsel bilgi, zamirler

Başar, U. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen İranlılar İçin Dil Bilgisi Konularının Sıralanmasına Yönelik Bir Öneri. Zeitschrift Für Die Welt Der Türken, 9 (1), 233-253.

Çalışmanın amacı, İran'da yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere Türkçe dil bilgisi konularının Türkçe öğrenen İranlıların (Fars soylu) hazır bulunuşluk özelliklerine uygun bir şekilde sıralanmasına yönelik bir öneri sunmaktır. Eylem araştırması kullanılmıştır. Sonuçta, amaç ve araç dillerin ortaklığı motivasyon açısından dikkate alınmalı, hedef kitlenin hazır bulunuşluğuna göre dil bilgisi sıralaması yapılmalı, kelime, deyim, atasözü gibi unsurlardan yararlanılmalı, C1 seviyesindeki konuların öğrenildiğinden emin olunmalı, fiilimsiler üzerinde önemle durulmalı, dil bilgisinin kullanımı için etkinlikler yapılmalı, görsel araçlardan ve gerçek örneklerden yararlanılmalıdır ve özellikle ülkemizdeki Suriyeliler için dil bilgisi sıralaması geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: İran, dil bilgisi sıralaması, yabancılara Türkçe öğretimi.

Batur, Z., Erkek, G., Kaplan, K. ve Ercan, E. (2017). Ana Dili/Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüş ve Öneriler. International Journal of Languages' Education and Teaching, 5 (4), 1049-1074.

Çalışmada, ana dili eğitimi ve yabancı dil öğretimi yapan öğretmenlerin görüşleri alınarak dil bilgisine yönelik sorunların belirlenmesi ve bunlara çözüm önerilerinin sunulması amaçlanmıştır. Çalışma betimseldir ve çalışmada içerik analizi yapılmıştır. İlköğretimdeki Türkçe ve İngilizce öğretmenleri seçilmiştir. Sonuçta, Türkçe öğretmenleri genelde dil becerilerinin öğretimiyle ilgili; özelde ise farklı konularda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. İngilizce öğretmenlerinin dil öğretiminde karşılaştıkları sorunlara dair görüşleri, temel olarak öğrencilerin dil öğrenimine karşı isteksizliği, İngilizce öğrenememe noktasındaki olumsuz ön yargılarına bağlamaktadır. Bunun yanı sıra öğrenilenlerin günlük hayatta kullanılmamasını da sorun olarak görmekteyiz. Hem Türkçe öğretmenleri hem de İngilizce öğretmenleri dil bilgisi kurallarının öğretildiğini ancak becerilerin öğretiminde, kazandırılmasında sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Müfredatın yoğunluğuna bağlı olarak süre yetersizliğini, ders kitaplarının niteliğini sorun olarak ifade etmişlerdir. Türkçe ve İngilizce öğretmenleri ilköğretimde dil bilgisinin öğretilmesi konusunda ikiye ayrılmışlardır. Dilin kurallarının temelinde dil bilgisi olduğu görüşünü savunan Türkçe ve İngilizce öğretmenleri dil bilgisinin öğretilmesi taraftarıdır. Dil bilgisi konularının ilköğretimi, sınıf seviyelerine göre dağılımı konusunda, hangi sınıfta hangi konunun yer alması gerektiğiyle ilgili dil öğreticileri arasında belirgin bir dağılım görülmemektedir. Türkçe öğretmenleri genel olarak konuların dengeli dağıtılıp ve bazı konuların bir üst sınıfa kaydırılmasının uygun olacağını dile getirmişlerdir. Türkçe dil bilgisi kuralları ile yabancı dil öğretimi arasında olumlu ilişki olduğu konusunda İngilizce öğretmenleri hemfikirdir. Türkçe öğretmenlerinin çok azı bu konuda olumsuz görüş beyan etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: ana dili, dil bilgisi öğretimi, öğretmen görüşleri.

Bayram, B. (2018). The Views of the Teachers About the Factors That Affect the Success of the Students on Turkish Grammar Course. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10 (4), 233-250.

Çalışmada, Türkçe dil bilgisine yönelik öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörleri öğretmen görüşlerine göre belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma nitel olup durum çalışması desenindedir. Katılımcılar 20 Türkçe öğretmenidir. Toplam 9 kategori vardır. En fazla olumlu etkileyen,

öğrenciden ve öğretim materyallerinden kaynaklanan faktörlerdir. Ardından sırayla öğretim programı, yöntem ve teknik ve öğretmen gelmektedir. Olumsuz etkileyen faktörlerin başında öğrenci kaynaklı, ardından sırayla yöntem ve teknik, öğretim materyalleri, öğretmen, konu alanı, yükseköğretim ve lisans eğitimi, sınav sistemi ve diğer faktörler gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi, akademik başarı, öğretmen görüşü.

Bayram, B. ve Kırbaşoğlu Kılıç, L. (2017). 5E Modelinin 6. Sınıf Dil Bilgisi Öğretiminde Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 1-20.

Çalışmanın amacı, 5E modelinin 6. sınıf dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin akademik başarısına ve kalıcılığa etkisini belirlemektir. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu, 6. sınıf seviyesinden 39 öğrencidir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir fark görülmüştür.

Anahtar sözcükler: 5E modeli, akademik başarı, Türkçe eğitimi, dil bilgisi öğretimi.

Benzer, A. (2010). İşleve Dayalı Dil Bilgisi: Türkçede Tahmin ve İhtimal Anlatımları. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7 (3), 144-153.

Araştırmada, dil bilgisi kitaplarından yararlanılarak Türkçede tahmin ve ihtimal anlatımları cümle üzerinden kelime ve ek düzeylerinde belirlenmiştir. Araştırmada, "Türkçede ihtimal anlatımı kaç farklı şekilde ifade edilir?" sorusuna cevap aranmış ve bilgiler işleve dayalı dil bilgisine göre derlenmiştir. Sonuçta, Türkçede 26 farklı biçimde tahmin, 18 farklı biçimde de ihtimal anlamı belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: İşleve dayalı dil bilgisi, tahmin, ihtimal, dil bağlamı, dil dışı bağlam.

Not: Makalede yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Beydoğan, H. Ö. ve Şahin, A. (2002). Türkçe Dil Bilgisi Öğretim Hedeflerine Ulaşma Düzeyi Açısından Kavram Haritaları ile Düz Metne Dayalı Öğretim Materyallerinin Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü E- Dergisi*, 1 (1).

Çalışmanın amacı, kavram haritalarıyla öğretimin düz metne dayalı öğretim materyalleri ile karşılaştırılmasıdır. İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerine yönelik dil bilgisi öğretimi çalışmasında ‘Yapım ve Çekim Ekleri’ konusu kontrol grubunda düz metin ile deney grubunda kavram haritası tekniği kullanılarak işlenmiştir. Araştırma sonucunda bilgi düzeyindeki davranışları kazandırmada, düz metin ile kavram haritaları arasında fark olmadığı diğer taraftan öğrencilerin kavrama ve uygulama düzeyindeki öğrenmelerinin gerçekleşmesinde kavram haritalarının düz metne göre etkili olduğu görülmüştür. Aynı gruplara iki ay sonra uygulanan hatırlama testi sonuçlarına göre de öğrencilerin bilgi ve uygulama düzeylerine ilişkin davranışları hatırlamada istatistik farklılık göstermedikleri ancak kavrama düzeyindeki davranışları hatırlamada kavram haritasıyla öğrenen grubun düz metinle öğrenen gruba göre daha başarılı olduğu görülmüştür.

Bolulu, O. (1998). Dilbilgisi Öğretiminde Özne Konusuna Değişik Bir Yaklaşım Denemesi. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, 11 (123), 12-24.

Çalışmada, yazar, Türk dil bilgisinin doğru öğrenilmesiyle dizgisel düşünüşe ulaşılabacağına, bilimsel kafanın oluşacağına, anlam sağlamlığı kazanılabacağına bunlarla da anlatımın, düşüncenin açılım kazanacağına inanmaktadır.

Girişte, süregelen özne öğretimine değinilerek öznenin biçimsel tanımıyla yetinildiği, eylemle öznenin birbirlerini etkilemesiyle eylemdeki değişikliklerin ve öznedeki oluşan anlam farkının bağlantılar kurularak bütünlük içinde öğretilmediği, öznenin işlevsel yönünün gözden kaçırıldığı ve okunan metnin anlamını algılamakta yetersizlik olduğu söylenmiştir.

Yazara göre özne, dil bilgisinde sadece durumun, oluşun yapıcısı, eylemi gerçekleştiren olarak öğretilirse yaşamın bütünlüğünde koparılmış olur. Dil bilgisi öğretiminde de öznenin insana ilişkin özelliği sezdirilmelidir. Konunun, felsefi anlamı ağır basmalıdır. Felsefede özne, bilinci, sezgisi, düş gücü olan, dış dünyaya tepkiler gösteren, yaratıcılıkta bulunan bireydir. Özne; yapıcılık, edimde bulunma, gerçekleştirci, değiştirici, dönüştürücü, üretici ve bunları gerçekleştirenin tavrını, tutumunu belirleyen bir kavramdır. Özne, yüklendiği değişik işlevler içinde incelenmelidir.

Çalışmada 32 özne türünden bahsedilmiştir.

Not: Çalışmada yöntem ve anahtar kelimeler yoktur.

Bölükbaş, F. (2014). Jigsaw-IV Tekniğinin Yabancı Öğrencilerin Türkçedeki Temel Zamanları Öğrenmeleri Üzerindeki Etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3 (3), 196-209.

Çalışmada, jigsaw-iv tekniğinin öğrencilerin Türkçedeki temel zamanları öğrenmeleri üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Evren, Türkçe öğrenen yabancılar, örneklem A1'den 32 öğrencidir. Sonuçta, deney grubunun ortalamalarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: işbirlikli öğrenme, Jigsaw-IV tekniği, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, temel zamanlar.

Börekçi, M. (2003). Türkçe Öğretimi Bakımından Dil Bilgisi Terimi ve Kavram Olarak Olumluluk-Olumsuzluk. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 1-2 (44), 45-61.

Çalışmada, olumluluk-olumsuzluk konusu, Türkçe dil bilgisi öğretimi açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır. Sonuçta, bu konu daha çok duyusal bir terimdir. Çoğu zaman öznel ve edim bilimsel olan bu terim nesnel olan dil bilgisi çözümlerindeki kullanımı öğretimi zorlaştırır. Kolaylık için biçimsel bir adlandırma olan kılma-olma ve kılmama-olmama terimleri daha uygundur. Bu şekilde biçim-anlam karşıtlığı kalkacaktır. Bir eylemin gerçekleşmemesinin her zaman olumsuzluk olmadığı düşünülürse yani yüzeysel yapıdaki "kılmama veya olmama" ile derin yapıdaki "olumsuzluk" kavramları birbirinden ayrılırsa sorular kendiliğinden cevaplanmış olacaktır. Ayrımın yapılması yeterli değildir. Kılma-olma ve kılmama-olmama ifade eden biçim birimlerin veya yapıların tam olarak sıralanması ve her birinin işlevinin tanımlanması gereklidir.

Not: Makalede 'anahtar kelimeler' ve 'yöntem' bölümleri yoktur.

Börekçi, M. ve Ekinci Çelikpazu, E. (2015). Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Türkçede Fiil Çatısı ile İlgili Kavram Yanılgıları. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1790-1835.

Çalışmada, 8. sınıf öğrencilerinin Türkçede çatı ile ilgili temel kavramları bilme ve uygulama düzeylerini, kavram yanılgılarına sahip olup olmadıklarını belirlemek ve var olan yanılgıların nedenleri üzerinde durmaktır. Karma desenlerden yakınsayan paralel desen kullanılmıştır.

Doküman analizi kullanılmıştır. Çalışma grubu 248 sekizinci sınıf öğrencisidir. Sonuçta, öğrencilerin büyük bir bölümünün ”çatı”yı ve alt kavramlarını tam olarak bilmedikleri, kavramları birbirleri ile ilişkilendiremedikleri, bilgilerini uygulama boyutuna taşıyamadıkları ve kavram yanılgılarına sahip oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, çatı, kavram yanılgısı.

Börekçi, M. ve Tepeli, Y. (2013). İşlevsel Dilbilim Yaklaşımıyla Türkçede Sözcük Türleri Üzerine. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2 (7), 93-102.

Çalışmada, işlevsel yaklaşımla sözcük türlerinin tartışılması amaçlanmıştır. Türkçenin, yapısal nitelikleri doğrultusunda sözcük türleri bakımından sanıldığı kadar belirsiz olmadığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Sözcüklerin sınıflandırılmasında dil sisteminin aşamaları (eklemlenme düzlemleri) dikkate alınmalı, kullanılan terimler bu aşamalara uygun olmalıdır. Sözlük bilimsel olan ile söz dizimsel olan kesin olarak ayrılmalıdır. Sıfat ve zarflar sözlük bilimsel niteleyenler olarak aynı dizide yer alır. Ancak sıfat da zarf da kurdukları kavram ilişkileri bakımından farklı özellikler taşır ve parçalar üstü nitelikleri ile söz dizimsel bağımlılıkları açısından kesin olarak ayırt edilebilir. Türkçede isimler ancak hâl ekleriyle dizimsel boyuta taşınarak belirten/niteleyen, belirtilen/nitelenen, eyleyen veya tümleyen görevi üstlenebilir. Bu nitelikleri ile sözlük bilimsel niteleyenlerden kesin olarak ayrılır. Dilin işlevsel bir sistem olduğu gerçeğinden hareket edilmeli; farklı işlev üstlenen birimler farklı biçim olarak değerlendirilmelidir. Her dilde olduğu gibi Türkçenin de kendine özgü yapısal özellikleri vardır. Bu özellikler sözcüklerin sınıflandırılmasında ve değerlendirilmesinde dikkate alınmalıdır. Türkçe sözcük türleri bakımından sanıldığı kadar belirsiz değildir. Ancak inceleme düzeylerinin iyi belirlenmesi, sözlüksel olan ile söz dizimsel olanın birbirine karıştırılmaması gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: işlev, ulam, sözcük türleri, bağımsal dil bilgisi, eksilteli yapı.

Bulut, M. (2014). Dil Bilgisi Öğretiminde Yaşanan Kavram Kargaşasının Türkçe Öğretimine Etkisi. *Turkish Studies*, 9 (12), 43-55.

Çalışmada, Türkçe dil bilgisi öğretiminde yaşanan kavram kargaşasının dile yansımaları konusu ele alınmış ve bu kavram kargaşasının

dilde birlik konusunda ne tür olumsuzluklara yol açtığı sorusuna cevap aranmıştır. Sonuçta, kavram kargaşasının dilde istikrarsızlığı tetiklediği, bu durumun en az seviyeye düşürülmesi için tüm eğitimcilerin, dilcilerin soruna çare aramaları gerektiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, kavram kargaşası.

Not: Çalışmada ‘yöntem’ bölümü yoktur.

Bulut, P. (2015). İlkokul Öğrencilerine Dil Bilgisi Öğretiminde Bir Yöntem Önerisi: Yaratıcı Drama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (37), 719-725.

Çalışmada, dil bilgisi konularının öğretiminde yaratıcı drama yönteminin önemi ve gerekliliği tartışılmış ve yaratıcı drama yöntemi ile oluşturulmuş örnek planlara yer verilmiştir. Sonuçta; bu yöntemle öğrenciler sıkılmayacak, konular sezdirilerek verilecek, kurallar fark edilecektir. Ayrıca öğrenciler için daha anlamlı olacak, dil bilgisi sevilecek ve olumlu tutum geliştirilecektir. Türkçe dersi gerçek anlamda bir beceri olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi öğretimi, yaratıcı drama, ilkokul öğrencileri.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Bülbül, A. ve Güven, Z. Z. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dilbilgisel Kaynaklı Güçlüklerin Belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (52), 83-91.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen uluslararası öğrenciler ve alanda çalışan öğretim elemanlarının karşılaştıkları temel düzeyde dil bilgisel güçlükleri belirlemek amaçlanmıştır. A2’den 66 öğrenci ve 7 öğretim elemanı katılmıştır. Betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Sonuçta; görüşler adlar hariç paraleldir. Öğrenciler genel olarak herhangi bir güçlükle karşılaşmamışlar, öğrenimi kolay görmüşlerdir. Okutmanlar da benzer görüştedir. Bu, katılımcıların temel düzey ve sınırlı bilgiye sahip olmasıyla ilgilidir. Kolay nitelmesi düzey ilerledikçe dil farkındalığına paralel olarak değişecektir.

Anahtar Kelimeler: dilbilgisi, dilbilgisi öğrenimi, dilbilgisel güçlük, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

Can Bakırlı, Ö. (2010). Anadili Türkçe Olan Öğrencilerde '-Seydı' ve '-Diyse' Koşul Tümcelerine Yönelik Bilinç Uyandırma Etkinlikleri Önerisi. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 27 (1), 73-87.

Çalışmada amaç, ana dili Türkçe olan öğrencilerde '-sEyDI' ve '-DIysE' koşul tümcelerine yönelik bilinç uyandırma etkinlikleri önerisi sunmaktır. Ortalama 12 yaşında olan öğrenciler hedef alınmıştır. Öneri nitelikli etkinliklerin tümünü, iç içe geçmiş bir biçimde '-sEyDI' ve '-DIysE' dil bilgisel biçimlerinin işlevine, kullanımına ve yapısal özelliklerine yönelik etkinlik testleri, boşluk doldurma alıştırmaları, özgün bağlam yaratma çalışmaları oluşturulmuş; bu dil bilgisel biçimlerin anlamsal ve edimsel işlevlerinin birlikte işlediği hakkında bilinç uyandırmak hedeflenmiştir.

Anahtar sözcükler: bilinç-uyandırma, dil farkındalığı, örtük bilgi, koşul tunceleri.

Not: Makalede yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Cem, A. (2005). Dilbilgisi Öğretiminde Biçim-Anlam-Kullanım Üçlüsü: Ders Malzemesi Hazırlama ve Uygulama Önerisi. Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, (128), 7-22.

Çalışmada amaç, dil bilim ve psikoloji alanlarındaki yabancı dil öğretimine yansıyan gelişmelerden ve Türkçe üzerine yapılan araştırmalardan yararlanarak Türkçe dil bilgisinin yabancılara öğretiminde kullanılacak malzeme hazırlama ve bu malzemeyi sınıfta kullanma konusunda öneriler geliştirmektir. Özellikle -DIr ekine odaklanan bu modelin Türkçenin diğer yapılarını öğretmeye de uyarlanabilir. Ancak, buradaki yönlendirmeler yalnızca 'öneri'dir.

Anahtar sözcükler: Dilbilgisi öğretimi, Türkçe dilbilgisi, farkındalık, tümevarımlı bilinçlendirme çalışmaları.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Cemiloğlu, İ. (2000). Cümle Tahlilinin Önemi ve Metot. Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, 2000/II (587), 478-482.

Çalışmada, cümle tahliliyle neyin hedeflendiği ve bunun nasıl yapılması gerektiğinin önemini vurgulamak amaçlanmıştır. Cümle tahlili yapabilmek, dilin yapısını ve özelliklerini kavramış olmak demektir. Cümle

tahlili söz dizimin son aşamasıdır. Gramer dil öğretiminde bir araçtır. Bu yüzden Türkçeyi yabancılara öğretirken cümle tahlilinden de yola çıkılmalıdır. Sonuç olarak, cümle tahlili yapmanın hedeflerinden biri, ilgililere kusursuz yazma dolayısıyla konuşma alışkanlığı kazandırmaksa, ikincisi de dilimizi tam anlamıyla öğrenmekse hareket noktası olan cümleyi ele alırken önce onun ögelerini çözümlenmek gerekir.

Not: Makalede ‘anahtar kelimeler’ ve ‘yöntem’ bölümleri yoktur.

Ceritoğlu, M. (2010). Dil Bilgisi Yöntemlerinden ‘Yer Düzeni’ ve Türkçede Yer Düzeni Yönteminin Kullanımı. *Dil Araştırmaları*, (7), 125-129.

Bu çalışmada, yer düzeni yönteminin Türkçedeki kullanımları belirlenmeye çalışılmıştır. Öznenin 3. şahıs olduğu isim cümlelerinde özne ve yüklem, yüklemi geçişli fiil olan cümlelerde belirtisiz nesnenin, belirtisiz isim tamlamasında tamlayan unsurun, durum ve miktar bakımından yüklemi tamamlayan isim soylu zarf tümlecinin ve sıfat tamlamasında sıfat belirlenmesinde yer düzeni yönteminden yararlanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Dil bilgisi görevi, Yer düzeni yöntemi, Söz türleri

Not: Çalışmada yöntem yoktur.

Ceylan, İ. ve Mete, F. (2018). Türkçe Kuralsız (Devrik) Cümle Yapısının Graf Çizimler ile Gösterilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33 (3), 631-643.

Çalışmanın konusu, Türkçede kuralsız cümle yapısının özelliğine göre cümle ögelerinin dizilimini graf ile göstermektir. Nitel bir çalışmadır. ”Sen bugün kitabı bana getir.” cümlesi örnek alınmıştır. Sonuçta, bütün olası devrik cümleler ve eksilteli cümlelerin olduğu graflar elde edilmiştir. Oluşturulan graflar görsel materyal olduğundan Türkçenin öğretiminde eğitim materyali olarak kullanılabilir.

Anahtar sözcükler: cümle yapıları, Türkçe öğretimi, kuralsız (devrik) cümle, graf.

Cihan, N. (2014). Eğitsel Araç Olarak Çizgi Romanın İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Konularına Uyarlanması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (3), 313-321.

Çalışmada, çizgi roman tekniğinin 8. sınıf Türkçe konularına uygunluğunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Nitel yaklaşımlı tarama modeli kullanılmıştır. "Fiilimsiyle, fiil ve isim soylu kelimeler arasındaki farkları kavrar." kazanımı için senaryo hazırlanmıştır. Çizgi romanın eğitsel boyutu üzerinde durulmuş ve 8. sınıf Türkçe konularının, programda belirtilen kazanımlara ve dersin hedeflerine uygun olarak çizgi roman tekniğine uyarlanması ile ilgili bir örnek sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Çizgi Roman, Türkçe Dersleri, Eğitsel Araç, Okuma-Anlama.

Çağlayan Dilber, N. (2017). Dilbilim Kavramları Işığında Türkçe Öğretimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (4), 777-786.

Çalışmada, dil bilim kuramlarında yer alan kavramların ana dili olarak Türkçe öğretiminde somut olarak nasıl yer alabileceğini ve zaten yer aldığını göstermek amaçlanmış, örneklendirilerek verilmiştir. Sonuçta, bazı kavramlar geleneksel dil bilgisinde varken bazıları yoktur. Somutlaştırma etkinlik örneklerinin kimi, kitaplarda yer almaktadır. Yani, örtük de olsa vardır. Ancak, öğretmenler dil bilgisi çalışmalarının dil bilimsel kavramlara dönük olduğunun farkında değildir. Bu yüzden dil bilime yönelik algılar olumsuzdur. Bu nedenle kavramların somutlaştırılabilmesi ve öğretmenlerin algılarının değişmesi için var olan bilgilerinden hareketle dil bilimsel açıklamalar ve tanımlamalar yapılmalıdır. Çalışmada yer verilen kavramlara dönük etkinlik örnekleri, Türkçe öğretmen adaylarının da somutlaştırmasına yardımcı olması açısından ortaokul öğrencileri düzeyine göre en basit şekilde vermeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dilbilim, Türkçe öğretimi, dilbilim kuramları, dilbilimsel kavramlar.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem ya da çalışma grubu yoktur.

Çakmak, M. C. ve Bulut, T. K. (2015). Ortaokul Türkçe Çalışma Kitaplarındaki Dil Bilgisi Konu Etkinliklerinin Aşamalık İlkesi Açısından Değerlendirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1592-1604.

Araştırmada, MEB yayınlarına ait olan 5, 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe çalışma kitapları, MEB'e ait olan 5, 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe öğretmen

kılavuz kitapları üzerinden incelenmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programının aşamalılık ilkesi çerçevesinde değerlendirilmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı incelendiğinde programın öğretim ilkeleriyle uyduğu söylenebilir. Bu anlamda program hazırlanırken aşamalılık ilkesinin göz önünde bulundurulduğu görülmektedir. Ancak çalışma kitapları hazırlanırken zaman zaman aşamalılık ilkesine dikkat edilmediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: dil, bilgisi, Türkçe, öğretimi, aşamalılık.

Not: Dergide cilt ve sayı numaraları verilmemiştir. Makalede yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Çangal, Ö. ve Başar, U. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ad Durum Eklerinin Yan İşlevlerinin Öğretilmesi. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7 (19), 155-189.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ad durum eklerinin yan işlevlerini belirleyerek bu işlevlerin kolaydan zora, basitten karmaşığa ilkeleri doğrultusunda bir sıra ile hedef kitleye öğretilmesine ilişkin bir yol geliştirebilmek ve bütün yan işlevlerin C1 seviyesinde öğrencilere verilmesinden çok aşamalı bir şekilde metinlere yerleştirilerek öğretilmesidir. Nitel yöntemlerden doküman incelemesi kullanılmıştır. Sonuçta, yan işlevler üzerinde yeterince durulmamıştır. Bu çalışmada, seviyelere uygun biçimde verilmeye çalışılmıştır. Bu işlevlerin göz ardı edilmesi veya tesadüfi bir öğretime bırakılması eksikliğe yol açacaktır. Temel seviyeden itibaren yan işlevler belirli bir çerçeve kapsamında dil öğretim setlerine örtük veya açık bir şekilde yerleştirilmelidir. Bu sayede, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi öğretiminin yeri, kapsamı ve işlevi üzerine süregelen tartışmalara yeni bir boyut kazandırılabilir.

Anahtar sözcükler: yabancılara Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, ad durum ekleri, hâl ekleri.

Çeçen, M. A. ve Aytaş, G. (2008). Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretiminin Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Başarısına Etkisi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (1), 133-149.

Araştırmada amaç, metne dayalı dil bilgisi öğretiminin, öğrencilerin dil bilgisi başarılarını nasıl etkilediğini, geleneksel öğretim yöntemi arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemektir. Ön test-son test deney ve kontrol gruplu bir çalışmadır. Evren 8. sınıf öğrencileri, örneklem 69

öğrenciyken 51'e düşmüştür. Sonuçta, metne dayalı dil bilgisi öğretiminin daha başarılı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, metne dayalı dil bilgisi öğretimi, dil bilgisi etkinlikleri.

Çeçen, M. A. ve Mete, G. (2011). 6-8.Sınıflarda Dil Bilgisi Etkinliklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (5), 47-62.

Çalışmanın amacı, Türkçe çalışma kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinliklerini Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinden yola çıkarak değerlendirmektir. Nitel yöntemlerden örnek olay ve görüşme kullanılmıştır. Araştırma 20 Türkçe öğretmeni üzerinde yapılmıştır. Sonuçta, yapılandırmacı yaklaşımın tam olarak bilinmediği, dil bilgisi etkinliklerinin yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Türkçe dersi çalışma kitapları, dil bilgisi etkinlikleri, öğretmen görüşleri.

Çetin, B. (2017). İletişimsel Edinç ve Yabancı Dil Olarak Türkçede Dilbilgisi Öğretimi. *Turkish Studies*, 12 (6), 179-196.

Çalışmada, bağlam oluşturma aşamasında göz önünde bulundurulması gereken bileşenler tartışılmıştır. Doküman incelemesi yapılmış, alanyazından derlenen iletişimsel edinç kavramı ve bileşenleri ile ilgili bilgilere yer verilmiş, dil bilgisi öğretiminde üç boyutlu dil bilgisi şeması açıklanmış ve iletişimsel edinç ve üç boyutlu dil bilgisi şemasının bileşenleri eşleştirilmiştir. Dil bilgisi öğretimi için uygun bağlamların nasıl oluşturulabileceğini örneklendirmek amacıyla taslak bir içeriğe yer verilmiştir. Kavramlar ortaya atıldıkları dönemden günümüze kadar ele alınış biçimleriyle açıklanmış ve üç boyutlu dil bilgisi şemasında yer alan biçim-anlam-kullanım bölümleri, iletişimsel edinç bileşenlerinden dilsel edinç, sosyokültürel edinç, söylem edinci, dilsel edinç, söz örüntüsü edinci, etkileşimsel edinç ve stratejik edinç ile eşleştirilmiştir. Bileşenlerin birbiriyle olan ilişkileri şemalaştırılarak somutlaştırılmış ve taslak bir içerikle bağlam oluşturmada nasıl yol gösterici olarak kullanılabilecekleri örneklendirilmiştir. İletişimsel edinç ve dil bilgisi öğretiminin somut olarak bağlantılandırılabilmesi için yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik bir örnek içeriğe yer verilmiştir. ”eylem+Abil+ir

MI+kişi eki?’’ yapısı seçilmiş ve karşılıklı konuşma bağlamında izin alma işleviyle kullanımına yönelik taslak oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: iletişimsel edinç, dilbilgisi öğretimi, üç boyutlu dilbilgisi şeması, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, bağlam.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Çetintaş Yıldırım, F. (2009). Türkçede Zaman-Tarz-Neden-Sonuç İlişkilerinin Ulaç Ekleriyle Belirginleştirilmesi: Sıklık Yüzdeleri ve Uzman Uyumlarına Dayalı Anket Sonuçları. Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, (146), 25-39.

Konu temelli zamansal çevreleme ilişkilerini belirginleştiren ulaç eklerinin kimilerinin ayrıca tarz, neden ve sonuç ilişkilerini de belirginleştirdiği ve bunlar arasında belirginleştirme sıradüzenleri oluşturulması gerektiği bu çalışmada ele alınmıştır. Bu çalışmada, tümceleri birleştirerek karmaşık tümceler oluşturan ve tümcecikler arasında oluşan çeşitli bağdaşıklık ilişkilerini belirginleştiren ulaç ekleri ele alınmaktadır. Bu makalede, sözü edilen bağdaşıklık ilişkileri, ankette yer alan madde girdileriyle yeniden değerlendirilmekte ve sapmaların bulunduğu bağdaşıklık ilişkileri SYC’den tanıtlamalarla açıklanmaktadır. Sonuç: Sözü edilen anket maddeleri yeniden incelendiğinde, zamansal çevreleme ilişkilerinden sapmalar gösteren ulaç ekleri için belirginleştirme sıradüzenlerinin oluşturulması gerekmektedir. Aşağıda, çözülemeye alınan ulaç ekleri için ayrı ayrı sıradüzenler verilmektedir. -DikçA ulaç eki ile katılımcılar zaman, neden ve sonuç ilişkilerinin belirginleştirilebildiğini düşünmüşler ve anket sonuçlarına göre en belirginden en az belirgine doğru aşağıdaki bir sıralanma olduğu görülmüştür. Konu temelli bağdaşıklık ilişkilerinden olan zamansal çevreleme ilişkisini belirginleştiren ulaç ekleri arasında yapılan sıklık ve uzman uyumuna dayalı anket sonuçlarına göre, sapmalar yalnızca sunum temelli ilişkilerde meydana gelmemektedir, bu türden ilişkilerin belirginleştirilmesinde de anlamsal sapmalar olabilir. Sapmaların bulunduğu maddeler için, belirginleştirilen bağdaşıklık ilişkilerinin sıradüzenler üzerinde gösterilmesi daha doğru sonuçlara ulaşılmasını sağlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Bağdaşıklık, ulaç eki, karmaşık tümce, tutarlılık bağlantıları, konu ve sunum temelli bağdaşıklık ilişkileri, zamansal çevreleme, tarz, neden ve sonuç ilişkileri.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem yoktur.

Çifçi, S. ve Dereköy, A. (2016). Türkçe Dersinde Çoklu Zekâ Kuramı'nın Kullanılmasının Ortaokul 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarı Durumlarına Etkisi. *International Journal of Language Academy*, 4 (4), 140-154.

Araştırmada, dil bilgisi öğretiminde Çoklu Zekâ Kuramının kullanılmasının, öğrencilerin başarı durumlarına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma kontrol ve deneysel desendir. Yedinci sınıftan, zarflar ve haber ve dilek kipleri; 8. sınıftan, fiilimsiler ve cümlenin öğeleri konuları seçilmiştir. Sonuçta, deney grubunun başarı durumlarının ve bilgini kalıcılığının son derece yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Çoklu Zekâ, dil bilgisi öğretimi, Türkçe dersi

Çıkla, S. (2008). Tepegözle Dilbilgisi Öğretimi. *Millî Eğitim Dergisi*, Yıl 37 (179), 8-24.

Yazıda, eğitim-öğretim ortamlarında çeşitli ders araç-gereçlerinin kullanılmasının önemi, "görme" duyusuna hitap eden etkinliklerin önemi, dil bilgisi öğretiminde tepegöz kullanımının faydaları ve Türkçe öğretmenlerinin bu gereci nasıl kullanabilecekleri ile saydamı nasıl hazırlayabilecekleri üzerinde durulmuştur. Her türlü ders araç-gerecinin öğrenmeyi olumlu yönde etkilediği bir gerçektir. Öğretmenlerin ders kitabı dışında bu araç-gereçleri kullanmaları özellikle günümüzde büyük öneme sahiptir. Eğitim faaliyetlerinin üretici, yaratıcı, değiştirici, geliştirici ve eleştirici beyinler ortaya çıkarması eğitim ortamlarının sürekli bir şekilde çeşitli araç-gereçlerle desteklenmesine bağlıdır. Eğitim ve bilimin gelişmesinde en önemli rolü öğretmenler oynadığına göre, bu noktada onlara büyük görevler düşmektedir. Öğretmen gayretli, üretici, yenilikçi olamadığı sürece genç beyinlerin yetişmesi yarım kalacaktır. Bu bakımdan öğretmenler öğrenmeyi kalıcı kılmak, üretken-eleştirici beyinler yetiştirmek, zamanı ve eldeki imkânları verimli kullanmak istiyorsa mesleğinde kendini daima taze tutmalıdır. Bunun yollarından biri de çalıştığı okulun mevcut imkânlarını, okuldaki görsel ve işitsel araç-gereçleri kullanmanın yollarını aramaktır. Böylece öğretmen kendini yenilemenin yanı sıra modern eğitim anlayışının gereklerini de yerine getirmiş olacaktır.

Anahtar Sözcükler: dilbilgisi öğretimi, eğitim araç-gereçleri, tepegöz, saydam.

Not: Dergide de ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır. Çalışmada yöntemden bahsedilmemiştir.

Çobanoğlu, E. O. ve Cirit Gül, A. (2017). İlkokul 4.Sınıf Müfredatında Yer Alan Cümlelerin Öğeleri Konusunun Sınıf Dışı (Outdoor) Etkinliklerle Desteklenerek Öğretilmesi. Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5 (9), 521-531.

Çalışma, cümlelerin öğeleri konusunun sınıf dışı uygulamalar ile desteklenerek öğretilmesi amacıyla yapılmıştır. Nitel yöntemlerden eylem araştırması ile gözlem, görüşme formları kullanılmış; 4. sınıf seviyesinden 20 öğrenci yer almıştır. Sonuçta, katılımcıların eğlenerek öğrendikleri, enerji atabildikleri, etkin katılım sağladıkları, akran etkileşimlerinin güçlendiği, derse karşı güdülenmelerinin ve merak duygularının arttığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: sınıf dışı eğitim, ilkokul, eylem araştırması.

Çotuksöken, Y. (1983). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Yabancıların Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Güçlükler ve Yaptıkları Yanlışlar. Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, 47 (379-380 Dil Öğretimi Özel Sayısı), 88-94.

Çalışmada, yabancıların Türkçe öğrenirken karşılaştıkları güçlüklerden yalnızca ekler ve tümceler ile ilgili olanlar incelenmiş ve bunları düzeltme yolları üzerinde durulmuştur. 1. Ekler: ad durum ekleri, kişi ekleri, tamlayan ve tamlanan ekleri, fiilimsi ekleri, yapım ve çekim ekleri. 2. Tümceler: öğelerin yerli yerinde kullanılmaması, yapım ve çekim ekleri, isim ve sıfat tamlamalarının yerli yerinde kullanılmaması, tümce girişinde ilgeç kullanımındaki yanlışlar, cümle türlerindeki yanlışlar, çatı yanlışları, kip yanlışları. Yanlışların en aza indirilmesinde yazılı ve sözlü alıştırma yapmanın gerektiği görülmüştür.

Not: Makalede ‘anahtar kelimeler’ ve ‘yöntem’ bölümleri yoktur.

Çotuksöken, Y. (1988). Yabancılarla Türkçe Yapım İşlevli Eklerin Öğretilmesinde Kullanılan Değişik Bir Yöntem Üzerine. Dünyada Türkçe Öğretimi, (1), 64-68.

Söz konusu yöntem yapım işlevli eklerin sözcük türetiminde anlamsal ve kavramsal özelliklerinin göz önünde bulundurulması ilkesine dayanıyor.

Bu yöntemde, hangi tür sözcüklere hangi tür yapım işlevli eklerin geldiğinin, hangi anlamsal ve kavramsal özellikler taşıyan sözcükler türettiğinin gösterilmesi amaçlanmıştır. Türkçeyi yabancılara öğretmek için yazılan kitaplarda en sık kullanılan ekler arasında “-lı, -sız, -lık, -gı, -cı, -ıcı, -ma, -ış” yer almaktadır. Yapım işlevli eklerin Orta Türkçe ve İleri Türkçede bulunmasında kullanım sıklıkları göz önünde bulundurulmalıdır.

Not: Çalışmada yöntem ve anahtar kelimeler yoktur.

Dağ Pestil, A. ve Kana, F. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Belaruslu Öğrencilerde Görülen Dil Aktarımları. *International Journal of Language Academy*, 5 (8), 426-435.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan dil aktarımlarını ortaya koymaktır. Nitel desenlerden durum çalışması deseni ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Evren ve örneklem üniversite 3. sınıf öğrencileridir. Örneklem, Belarusça ve Rusçayı iki resmî dil olarak konuşan Belaruslu üniversite öğrencileridir. Araştırmada söz konusu olan 25 öğrencinin Türkçeyi birinci yabancı dil olarak öğrenirken sergiledikleri dil aktarımları, öğrenim sürecinde sistematik olarak yazdıkları metinler üzerinden incelenmiştir. Sonuçta, en yaygın şekilde görülen hataların iyelik hâlinin kullanılmaması ya da yanlış kullanılması olduğu; isim ve sıfat tamlamaları arasındaki farkın tam olarak kavranmadığı; belirtili isim tamlaması yapılırken tamlanana gelmesi gereken iyelik eklerini eklemedikleri; ayrıca öğrencilerin kelime sıralamasından kaynaklı, hatalı kullanım yaptıkları; öğrencilerin yazılarında Rusçadan kelime kelime alıntı yaptıkları; imla yanlışları yaptıkları görülmüştür. Bu ana dili müdahalesinin ya da dil öğreniminde negatif aktarım denilen durumun bir sebebidir. Rusça ve Türkçe arasında aktarımların, genellikle ortak dil bilgisi konusu olan durum ekleri konusunda, özellikle en çok tamlanan-tamlayan / iyelik durumu kullanımında, söz diziminde, gereklilik kipi gibi belli kiplerin iki dildeki farklı kullanımlarında, kelime gruplarının farklı fiillerle kullanımı sürecinde gerçekleştiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ana dil müdahalesi, dil aktarımı, Türkçe öğretimi, yabancı dil Türkçe öğrenimi, dil öğrenimi.

Dağaşan, D. (1995). TÖMER’de Türk Soylulara Türkçe Öğretimi ve “Türkçe Öğreniyoruz” Adlı Kitaplar Üzerine Bir İnceleme. *Bilge*, (3), 14-17.

Burada asıl yapılmak istenen, Türk soylulara Türkçe öğretiminde amaç, metot ve materyal açısından uyumsuzluk bulunduğu gerçeğinin altını çizmek; Türk soylulara Türkiye Türkçesinin öğretiminin çok daha fazla ciddiye alınması gerektiğini bir defa daha vurgulamaktır.

Not: Makalede ‘anahtar kelimeler’ ve ‘yöntem’ bölümleri yoktur. Dergi sayılardan oluşmaktadır.

Dağıstanhoğlu, B. E. ve Karakoç Öztürk, B. (2013). Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiil Çekimlerindeki Birleşik Yapılar ve Kip Üzerine Görüşleri: Nitel Bir Araştırma. *Turkish Studies*, 8 (4), 543-562.

Araştırmada, 8. sınıf öğrencilerinin fiil çekimlerindeki birleşik yapılara ulaşma düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Nitel yöntem kullanılmıştır. Çalışma grubu, 15 öğrencidir. Veriler, görüşmeyle toplanıp içerik analiziyle incelenmiştir. Sonuçta, öğrencilerin tek zaman ekli yapılarda, yalnızca zaman ekini fark ettikleri, Türkçenin öğretiminde bakış kategorisi ve cümledeki ruh hâline dayalı kip kategorisinin göz ardı edilmesi ile Türkçede zaman/bakış eklerinin tekçillikten kaynaklanan durumun kip tespitine de yansıdığı, öğrencilerin yalnızca yüklemdeki eke ve onun literatürdeki adına odaklandıkları, bakışı da içerecek biçimde cümlenin bütünündeki zamanı sorguladıklarında, bunu karşılayacak bir terim bulamadıkları; birleşik çekimli yapılarda ise yüklemdeki iki eki de zaman eki olarak algıladıkları saptanmıştır. Bununla birlikte yüklemde yer alan zaman/tarz ekine yönelik olarak öğrenciler tek bir zaman ekinin bulunduğu yükleme sahip cümlelerde, yalnızca gördükleri eklerin adlarını yazmış, bu yapılarda yer alan {-Ar}, {-AcAk}, {-yor} eklerinin bakış kategorisindeki değerleri hakkında herhangi bir bilgi vermemişlerdir. Öğrenciler cümlelerdeki işin gerçekleştiği zamana yönelik yanıtlarında, tek zaman eki taşıyan yapılar ve birleşik çekimli yapılarda benzer şekilde, yüklemdeki ekin ne olduğu kadar, cümlenin bütününden algıladıkları zamanı da belirtmişlerdir. Öğrencilerin yüklemdeki işin nasıl gerçekleştiğine yönelik yanıtlarının ise oldukça çeşitlilik gösterdiği, tutarlı olsa bile terim eksikliğinden kaynaklanan ifade zorluğu yaşadıkları saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: fiil çekimi, zaman, kip-kiplik, öğrenci görüşleri, nitel analiz.

Demir, C. (2003). Türkçe Öğretiminde Zarf Tümlerleri. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (13), 407-423.

Çalışma, Türkiye Türkçesinin öğretilmesinde karşılaşılan zarf/belirteç, zarf tümleri /belirteç tümleri ile ilgili pedagojik sorunların belirlenmesi ve düzeltilmesi yolundaki tekliflerden oluşmaktadır. Cümle çözümlerini kendi içinde başlayıp biten müstakil bir bilim gibi öğretmenin dil becerisi kazandırmada hiçbir olumlu etkisi olmamıştır. Dilcilerin "zarf" dediği kelimelerin büyük bir bölümünü isim, pek azını da edat olarak değerlendirmekte ve "zarf"ın bir kelime çeşidinin veya kelime çeşitleri içinde bir kategorinin adı olmayıp bir tamlayıcı olduğu konusunda birleşmektedirler. Öyleyse "zarf" diye bir şey yoktur, "zarflık görevi" vardır. Bu nedenle kelime çeşitlerinden "zarf/belirteç" kategorisi çıkarılmalıdır.

Not: Dergide cilt numaraları yoktur, sayı numaraları vardır. Makalede yöntem ve anahtar kelimeler bölümleri yoktur.

Demir, S. ve Erdogan, A. (2017). The Role of Teaching Grammar in First Language Education. *European Journal of Educational Research*, 7 (14), 87-101.

Araştırmanın amacı, birinci dil öğretmenlerinin dil bilgisi öğretimiyle ilgili görüşlerini belirlemektir. Çalışma grubu, 10 Türk dili öğretmenidir. Nitel desen, görüşme ve içerik analizi kullanılmıştır. Sonuçta, metinlerin uygun ve yeterli olmadığı belirtilmiş ve dil bilgisi öğretiminin farklılık gösterdiği, bazı konularda beklentilerin altında olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: ilk dil eğitimi, dil bilgisi öğretimi (gramer), dil becerileri, iletişim.

Demir, T. (2013). Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi Konuları Öğrenilirken Kullanılan Öğrenme Stratejileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 6 (Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı 11), 167-206.

Araştırmada, 8. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi konularını öğrenirken kullandıkları öğrenme stratejilerinin neler olduğu ve ne düzeyde kullanıldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Tarama modeli kullanılmıştır. Evren, bir ilçe,

örneklem 169 öğrencidir. Sonuçta, öğrencilerin dikkat, zihinsel tekrar, gruplama, örtük ve açık tekrar, bellek destekleyici, geri getirmeyi artırıcı ve yürütücü biliş stratejilerini her zaman kullandıkları; ekleme, örgütlenme ve güdüleme stratejilerini ara sıra kullandıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi, öğrenme stratejileri, Türkçe öğretimi, bilgiyi işleme kuramı.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Demir, Ü. (2015). Türkçe Öğretiminde Zeki Öğretim Sistemi Eğitim Yazılımı Kullanımının Öğrenci Akademik Başarısına Etkisi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, Yıl 2 (4), 480-496.*

Araştırmada, Türkçe öğretiminde zeki öğretim sistemi yazılımlarının kullanımının kavram yanlışlarının belirlenmesinde ve düzeltilmesinde etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Konu, cümlenin öğeleridir. Ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu 10. sınıf seviyesinden 57 lise öğrencisidir. Sonuçta; deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, kavram yanlışları, Zeki Öğretim Sistemleri.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Demir, Ü., Şahin, A., Yiğın, M. ve Akgün, Ö. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kavram Yanlışlarını Gidermeye Yönelik Zeki Öğretim Sistemi Yazılımı Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi (ÇOMÜ TÖMER Örneği). *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES, 2690-2703.*

Araştırma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde zeki öğretim sistemi yazılımlarının kullanımının kavram yanlışlarının belirlenmesinde ve düzeltilmesinde etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Konu hâl ekleridir. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu, TÖMER’den 40 öğrencidir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, kavram yanlışları, Zeki Öğretim Sistemleri.

Not: Dergide cilt ve sayı numaraları belirtilmemiştir.

Demirci, M. ve Dinçaslan, M. F. (2016). The Use of Valence of Syrian Students Learning Turkish as a Foreign Language (Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Suriyeli Öğrencilerin Durum Ekli Tamlayıcıları Kullanımı). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi, 12 (5), 1011-1040.

Çalışmada amaç, durum ekli tamlayıcıların fiillerle ilişkisinde ad durum eklerinin kullanımına yönelik ne gibi yanlışlar yapıldığının belirlenerek yanlışları önlemeye ve düzeltmeye yönelik olarak çalışmalar yapmak ve önerilerde bulunmaktır. Nitel olan bu çalışmada betim analiz kullanılmıştır. Çalışma materyali; Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey adlı ders kitabı, uygulama örnekleri; çalışma grubu B1'den 20 Suriyelidir. Hatalar şöyledir: yanlış durum ekinin kullanılması, gereksiz kullanılması, hiç kullanılmaması, eklerin ünlü-ünsüz uyumlarına göre yanlış kullanılması. Öneriler: Programlar ya alan uzmanlarınca hazırlanmalı ya da çağcıl yaklaşıma göre düzeltilmelidir. Durum ekli tamlayıcılar müstakil ele alınmalı ve yöntem ve teknikler geliştirilmelidir. Öğretim ilkeleri göz önüne alınmalıdır. Eklerin fiillerle ilişkisinin ünlü-ünsüz uyumları altyapı olarak oluşturulmalıdır. Aynı tamlayıcının durum ekiyle tamamlanmış veya tamamlanmamış şekilleri art arda verilebilir. Sık karıştırılanlar bol bol örneklendirilmelidir. Hedef ve ana dillerin cümle yapıları karşılaştırılabilir. Çeşitli öğretim araçlarından yararlanılmalı. Etkinlikler öğrenci merkezli olmalı ve dil becerilerini desteklemeli. Fiillerin ve aldıkları eklerin listesi verilebilir.

Anahtar Sözcükler: yabancı dil olarak Türkçe, Suriyeli öğrenciler, valenz, B1 seviyesi.

Demirel, M. V. ve Kerimoğlu, C. (2015). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Kip. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 4 (3), 1268-1289.

Çalışmada, Türkçenin öğretiminde kip kategorisinin ele alınış biçimleri incelenmiştir. Tarama modeli ve doküman analizi kullanılmıştır. Önce, dil bilgisi ve dil bilim kitaplarındaki kip tanımları ve sınıflandırmaları değerlendirilmiş; kip ve zaman konusunda ayırım yapılamadığı ve bu konuların karıştırıldığı görülmüştür. Ardından 7. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarında, ortaöğretim 9. sınıf dil ve anlatım kitabında ve

yabancılara Türkçe öğretmek için hazırlanmış kitaplarda kiplerin tanımlanışı ve işlenişi incelenmiştir. Türkçe öğretiminde kiplerin tanımlanması ve sınıflandırılmasında dil bilgisi kitaplarındaki gelenekselleşen yaklaşımın izlendiği görülmüştür. Ayrıca kip sınıflandırma ve adlandırmalarında çelişen ifadeler tespit edilmiş, bunlarla ilgili değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, kip, kiplik.

Demirel, Ş. ve Çetinkaya, S. (2016). Senaryo Tabanlı Öğrenme Tekniğinin Dil Bilgisi Konularının (Kelime Bilgisi) Öğretimine Katkısı. *Turkish Studies, 11 (19), 267-282.*

Çalışmanın amacı, kelime bilgisi konusunun senaryo tabanlı öğrenme tekniği ile öğretilmesidir. Çalışma yarı deneysel bir niteliktedir ve çalışmada çoklu metot çerçevesinde gerçek deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Çalışmada 6. sınıf seviyesinden 70 öğrenci yer almıştır. Sonuçta, deney grubunun daha başarılı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: senaryo tabanlı öğrenme, Türkçe dersi, dil bilgisi, kelime bilgisi.

Demirgüneş, S. (2017). Alanyazınında ve Türkçenin Öğretiminde Kiplik, Görünüş ve (Dilsel) Zaman: Bir Sınıflama Önerisi. *Turkish Studies, 12 (5), 123-136.*

Çalışmada alanyazındaki kiplik, görünüş ve dilsel zaman betimlemeleri, Türkçe ders kitaplarındaki bilgilerle karşılaştırılmış ve yeni bir sınıflamaya ihtiyaç olduğu varsayımına dayanarak bir sınıflama önerisi ortaya konmuştur. Sonuç ve öneri olarak, kiplik adı altında bir üst ulam belirlenmelidir. Bu üst ulam altında, kiplik, görünüş ve dilsel zaman ulamlarının, Türkçedeki eylem çekimlerine gelerek tümce oluşturabilen (yan-tümce / yüklemcil öge durumlarını -şimdilik- dâhil etmeden) biçim birimleri, anlamsal baskınlığı göz önünde bulundurarak ilgili dil bilgisel ulamın altına yerleştirmek gerekir.

Anahtar Kelimeler: kiplik, görünüş, dilsel zaman, Türkçe ders kitapları.

Not: Çalışmada yöntem bölümü yoktur.

Derman, S. (2011). Dil Bilgisi Öğretiminde Metin Seçimi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, (31), 297-319.*

İlköğretim 7. sınıf Türkçe dersi dil bilgisi konularının öğretimine yönelik olarak seçilen Türk edebiyatına ait metinleri ve araştırmacının aynı konuların öğretimi için geliştirdiği metinleri kullanan öğrenciler ile ders kitabında yer alan metinleri kullanan öğrencilerin akademik başarıları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma, kontrol gruplu ön test-son test modele dayalı deneysel bir çalışmadır. Çalışma 107 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Kontrol grubunda kitaptaki metinler, deney 1 grubunda araştırmacının belirlediği metinler, deney 2 grubunda araştırmacının geliştirdiği metinler uygulanmıştır. Sonuçta, bünyesinde ders kitabındaki metinlerden daha fazla dil bilgisi konularına yönelik örnekler içeren metinlerle işlenen dil bilgisi konularının ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarını arttırmada etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar kelimeler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, metin geliştirme, metin seçimi, öğrenci başarısı.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır.

Dilâçar, A. (1971). Gramer: Tanımı, Adı, Kapsamı, Türleri, Yöntemi, Eğitimdeki Yeri ve Tarihçesi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 83-145.

Araştırmada, gramerin tanımından başlanarak adına, kapsamına, türlerine, yöntemine, eğitimdeki yeri ve tarihçesinden bahsedilmiştir.

Not: Dergide cilt ve sayı numaraları belirtilmemiştir. Makalede ise amaç, yöntem, sonuç ve anahtar kelimeler bölümleri yoktur.

Dilek, İ. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçede İkileme Öğretimi: Örnek Alıştırmalar. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1436-1452.

Araştırmanın amacı, ikilemelerin yabancı dil olarak Türkçe derslerinde öğretilmesinin gerekliliğini ve yararlarını göstermek, yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin ikileme öğretimine yönelik tutum ve davranışlarını belirleyerek bu konuya dikkat çekmektir. Evren yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler, örneklem 18 öğretmendir. Durum saptamaya yönelik betimleyici bir çalışmadır. Yabancılara Türkçe öğretim kitaplarında ikilemeler üzerinde yeterli örnek ve alıştırma yoktur. Mevcut ikilemeler gelişigüzel bir biçimde kitaplarda yer almaktadır; bu yüzden Türkçe öğrenenlerde bir ikileme farkındalığı oluşmamaktadır. Öğretmenler

ikilemeleri kendi bilgi ve deneyimleri çerçevesinde işlemektedir. İkilemeler sırası/yeri geldikçe ya da kitapta geçtikçe planına göre öğretilmektedir. En çok öğretilen ikilemeler ‘yansıma, eş anlamlı, zıt anlamlı ve yakın anlamlı sözcüklerle yapılan ikilemeler’ olarak sıralanmaktadır. Yakıştırma sözcüklerle yapılan ve kaynaşmış durumda olan ikilemeleri öğretirken öğretmenler zorlanmaktadır. İkilemelerin nerede, nasıl kullanılacağına bilinmesi öğrencilere kendi dilleri ve kültürleri ile Türkçeyi ve Türk kültürünü karşılaştırma olanağı sağlar. Bildirişimsel dil yeterliklerine ulaşmak için yabancı dil olarak Türkçe derslerinde öğretilmeli ve Türkçenin ikilemelerdeki gelişmişliği vurgulanmalıdır. İkilemeler seviyelere göre belirlenmeli, temel seviyeden başlanmalı, materyaller hazırlanmalı, kalıplaşmış dil birimleri üzerinde durulmalı, iki dilli ikileme sözlükleri hazırlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: İkileme, Yabancı Dil Olarak Türkçe, İkileme Alıştırmaları.

Dolunay, S. K. (2010). Dil Bilgisi Öğretiminin Amacı ve Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (27), 275-284.

Dil bilgisi öğretimi, anlama ve anlatma becerilerini destekleyici bir alan olarak görülebilir. Nitekim günümüzde uygulanmakta olan İlköğretim Türkçe Dersi (6-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzunda dil bilgisinin, “bir dilin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma temel becerilerini destekleyen kurallar bütünü” olduğu belirtilmiştir. Bu bakımdan dil bilgisi öğretimi, birtakım kuralları ezberletmeyi değil, onları kavratarak anlama ve anlatma becerilerinde kullanılabilmeyi hedefler. Türkçe öğretmenleri, dil bilgisi öğretiminin amaçlarını iyice özümsemeli ve derslerinde bu amaçlar çerçevesinde ve özellikle yapılandırıcı dil öğretim yaklaşımını temel alarak hareket etmelidirler. Çünkü dünyadaki son gelişmeler eğitim alanında geleneksel yaklaşımların yerine yapılandırıcı dil öğretim yaklaşımının tercih edildiğini göstermektedir. Değişik araştırmacıların yukarıda verilen görüşlerinde de esas olarak dil bilgisi öğretiminin bir amaç değil öğrencilere dört temel dil becerisini kazandırmada yararlanılabilecek bir alan olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, ana dili eğitimi, temel dil becerileri.

Not: Dergide cilt numaraları yoktur, sayı numaraları vardır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Dolunay, S. K. (2012). Türkçe ve Dil Bilgisi Öğretiminde Sıklık Çalışmalarının Yeri. *Gazi Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi, 1 (10), 81-89.*

Çalışmada sıklık çalışmalarının Türkçe ve dil bilgisi öğretimindeki yeri üzerinde durulmuştur. Araştırmacılar sıklık çalışmalarından dil, dil bilimi, dil öğretimi, edebiyat bilimi ve bunların alt dallarında yararlanılabileceğini belirtmişlerdir. Bu araştırmaların verilerinden yararlanmak için MEB bünyesinde bir komisyon kurulmalı ve bu komisyon her yaş grubu için kelime listeleri oluşturmalıdır. Sonuçta, sıklık çalışmalarının hangi konularda yararlanılabileceği ana çizgileriyle şöyle sıralanabilir: 1. Ana dili Türkçe olanlar için: kelime öğretimi, seviyeye uygun sözlük hazırlama, dil bilgisi öğretimi, Türkçe ders kitabı hazırlama. 2. Yabancılara Türkçe öğretimi için: kelime öğretimi, seviyeye uygun sözlük hazırlama, dil bilgisi öğretimi, Türkçe ders kitabı ve okuma kitapları hazırlama. 3. İki dillilere Türkçe öğretimi için: kelime öğretimi, seviyeye uygun sözlük hazırlama, dil bilgisi öğretimi, Türkçe ders kitabı ve okuma kitapları hazırlama. 4. Türk soylulara Türkiye Türkçesi öğretimi için: kelime öğretimi, seviyeye uygun sözlük hazırlama, dil bilgisi öğretimi, Türkçe ders kitabı ve okuma kitapları hazırlama. 5. Çocuk edebiyatına yönelik eserler hazırlama.

Anahtar kelimeler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, sıklık çalışmaları, kelime öğretimi.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Dolunay, S. K. (2016). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Kullandıkları Zaman Ekleri Üzerine Bir İnceleme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 4 (1), 119-133.*

Çalışmada, 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında kullandıkları zaman ekleri belirlenerek bunların kullanım sıklıkları ve oranları hesaplanmış ve dil bilgisi öğretiminde zaman eklerinin sistematik bir biçimde öğretilmesi için kılavuzluk edebilecek sonuçlara ulaşmak amaçlanmıştır. Nitel yöntemlerden içerik analizi kullanılmış ve veriler, doküman inceleme tekniği ile elde edilmiştir. Çalışma grubu 150 altıncı sınıf öğrencisidir. Sonuç

olarak, bazı zaman eklerinin, öğrencilerin yazılı anlatımlarında ya çok az kullanıldığı ya da hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, zaman ekleri, işlev, yazılı anlatım.

Dolunay, S. K. ve Savaş, Ö. (2018). Çoklu Zekâ Kuramı Destekli Dil Bilgisi Öğretimi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 1433-1455.

Çalışmada, çoklu zekâ kuramına dayalı ana dili olarak Türkçe dil bilgisi öğretiminin nasıl gerçekleştirildiğini alanyazından yararlanarak belirlemek, bu tür bir öğretimin nasıl gerçekleştirilebileceğine dair öneriler sunmak amaçlanmaktadır. Yöntem olarak alanyazın taraması kullanılmıştır. Sekizinci sınıflar için cümlenin öğeleri konusuyla ilgili bir ders planı hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi öğretimi, ana dili eğitimi, Çoklu Zekâ Kuramı.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Doyumğaç, İ. ve Tezcan, A. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Üretici Dönüşümsel Dilbilgisi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 6 (4), 244-265.

Bu araştırmada, Türkçenin ses yapısı ve anlam özellikleri göz önüne alınarak "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Üretici Dönüşümsel Dil Bilgisi (ÜDD)" konusunun önemi açıklanmış, ÜDD'den yararlanmanın yabancı dil olarak Türkçe öğretimine büyük katkı sağlayacağı belirtilmeye çalışılmıştır. Kitaplardan örnek cümleler alınmıştır. Nitel bir araştırmadır. Doküman olarak A1, A2, B1 seviyeleri yabancılara Türkçe öğretimi ders kitapları kullanılmıştır. Araştırmada, ÜDD kurallarını taşıyan cümlelerin bireysel farklılıklar açısından önemli olduğu anlaşılmıştır. Sonuçta, ÜDD türlerinin stilistik dönüşümler/yer değiştirme dönüşümleri, seçimli dönüşümler, çift tabanlı dönüşümler (genel dönüşümler), yerine koyma dönüşümleri / sözcük değiştirme dönüşümleri, katma ve silme dönüşümleri, edilgen dönüşümler ve karma dönüşümler olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda yabancılar için Türkçe ders kitaplarından hareketle ÜDD cümlelerine örnekler verilmiştir. Farklı üretici dönüşümsel özellikleri taşıyan cümleler ise karma dönüşümlü cümleler (çok özellikli dönüşümlü cümleler) başlığı altında

açıklanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda ÜDD'nin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde önemli olduğu anlaşılmıştır. Konuşma ve yazma dilinde kendisini açık bir şekilde gösteren ÜDD'nin her bireyin zihin yapısıyla ilgili olduğu ima edilmiştir. Ayrıca okuma metinlerinin ÜDD yapılarıyla dönüşümünün yapılması ve bu bağlamda değişik etkinliklerin hazırlanması yabancı dil olarak Türkçe öğretimini kolaylaştırılacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, dönüşümler, üretici dönüşümsel dilbilgisi, yabancılar için Türkçe ders kitapları.

Duman, G. B. (2013). Kırgızların Türkiye Türkçesi Öğrenirken Ad Durum Biçimbirimleriyle İlgili Yaptıkları Hatalar ve Çözüm Önerileri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2 (5), 82-94.

Çalışmada Kırgızların Türkiye Türkçesi öğrenirken ad durum biçim birimleriyle ilgili yaptıkları hatalar ile bunların sebepleri gözlemlenmiş ve öğretimiyle ilgili çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılmıştır. Üniversite ve lise seviyelerinden 55 yazılı anlatım kâğıdı incelenmiştir. 163 hata yapılmıştır: 71'i (% 44'ü) belirtme durumu, 38'i (%23) yönelme durumu, 37'si (%23) bulunma durumu, 17'si (%10) uzaklaşma durumu. Hatalarda; Kırgızistan'da ikinci resmî dil olan Rusçanın ve Türkçe ile Kırgızcanın fonetik, morfolojik farklılığı etkilidir. Öneri olarak; ortaklıklar kullanılmalı, ön yargılar kırılmalı, güven aşılanmalı, fiil-durum eki ilişkisini gösteren örnek cümle listeleri hazırlanmalı, karıştırılan fiillerle ilgili alıştırmalar yapılmalı, belirtili ve belirtisiz nesnelere ilgili alıştırmalar yapılmalı, çok hata yapılanlar için materyal hazırlanmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Kırgızlara Türkiye Türkçesi öğretimi, ad durum ekleri, olumsuz aktarım.

Not: Yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Durukan, E. (2010). Türkiye Türkçesinde Sözcük Grupları ve Öğretimi Üzerine. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (43), 145-166.

Çalışmanın amacı; sözcük gruplarının Türkçe dil bilgisi terimleri sözlüklerindeki, Türk dil bilgisi kitaplarındaki, Türkçe öğretimi kaynak kitaplarındaki, ilk ve ortaöğretim müfredatlarındaki ve ders kitaplarındaki durumunu belirlemektir. Çalışmanın sonunda; sözcük grupları konusunda gerek sözlüklerde gerekse kitaplarda terminoloji farklılıklarının olduğu,

tanımlamalar ve örneklemelemlerde karmaşanın yaşandığı, Türkçe öğretimi kaynak kitaplarının bu konuda yetersiz olduğu, ilk ve ortaöğretim müfredatları ve ders kitaplarında iyileştirmelerin yapılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, sözcük grupları, sözcük gruplarının öğretimi.

Not: Dergi cilt numaralarından oluşmamakta, sayı numaralarından oluşmaktadır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Durukan, E. (2011). İlköğretim 6.Sınıfta Bilgisayar Destekli Öğretimin Dil Bilgisi Başarısına ve Kavram Yanılgılarına Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (31), 319-334.*

Araştırmanın amacı, bilgisayar destekli dil bilgisi öğretiminin ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin başarılarına ve kavram yanılgılarına etkisini değerlendirmektir. Uygulama için hazırlanan öğretim yazılımında; isimler, zamirler, hâl ve iyelik ekleri konuları örnekleme olarak seçilmiştir. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu 6. sınıf seviyesindeki 53 öğrencidir. Araştırmada nicel ve nitel veriler toplanmıştır. Sonuçta, bilgisayar destekli dil bilgisi öğretiminin başarıyı daha fazla artırdığı ve kavram yanılgılarını azalttığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: bilgisayar destekli öğretim, dil bilgisi öğretimi, kavram yanılgıları.

Not: Dergi cilt numaralarından oluşmamakta, sadece sayı numaralarından oluşmaktadır.

Durukan, E. (2012). Öğretim Yazılımlarının Farklı Aşamalarda Kullanımının Başarıya Etkisi: Dil Bilgisi Öğretimi Örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 1 (4), 134-150.*

Çalışmanın amacı, dil bilgisi öğretiminde farklı aşamalarda öğretim yazılımı kullanımının başarıya etkisini karşılaştırmak ve buna ilişkin öğrencilerin görüşlerini tespit etmektir. Araştırmada kontrol gruplu ön test-son test modeli kullanılmış ve isimler konusu örnekleme alınmıştır. Çalışma grubu 49 yedinci sınıf öğrencisidir. Sonuçta, deney grubunun başarısının arttığı ve olumlu görüş bildirdiği görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: öğretim yazılımı, dil bilgisi öğretimi, başarı, öğrenci görüşleri.

Efendioğlu, S. ve İşcan, A. (2010). Türkçe Ses Bilgisi Öğretiminde Ses Olaylarının Sınıflandırılması. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, (43), 121-143.

Çalışmanın temel amacı dil bilgisi ve Türkçe/Türk dili ders kitaplarında ses bilgisi işlenirken eksikliği, karmaşıklığı en aza indirilmiş ortak kabul gören bilimsel bir yöntem ve anlatımın ortaya konabilmesidir. Belirlenen kusurların önemlileri şunlardır: sesle harfin karıştırılması ve Türkçede 29 sesin var olduğunun iddia edilmesi, uyum ve benzeşme konularının diğer ses olaylarıyla aynı grupta değerlendirilmesi, ses olaylarının karma hâlde verilmesi, ses olaylarıyla ilgili örneklendirmeler yapılırken yer yer ağızlardan ve konuşma dilinden misaller getirilerek konunun çarpıtılması.

Anahtar Sözcükler: Türkçe, ses, ses bilgisi, ses olayları.

Not: Dergide cilt numaraları yoktur, sayı numaraları vardır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Ekinci Çelikpazu, E. (2015). Ortaokul 5-8.Sınıf Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir İnceleme. Turkish Studies, 10 (15), 333-360.

Araştırmada, ortaokul dil bilgisi öğretimini öğretmen görüşlerinden hareketle değerlendirerek dil bilgisi öğretiminin yapılandırmacı yaklaşımla örtüşmeyen yönlerine dikkat çekmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmış, veriler 17 Türkçe öğretmeninden görüşmeyle toplanmış ve kategorisel analizle incelenmiştir. Sonuçta, öğretmenlerin çoğu dil bilgisi öğretimini gerekli görmekte, dil bilgisi etkinliklerini uygularken öğrencilere kazanımlarda verilen dil bilgisi konusunu niçin öğrenmeleri gerektiğini açıklamaktadır. 2006 Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzuna göre dil bilgisi öğretiminin sarmal olarak gerçekleştirilmesine vurgu yapılırken öğretmenler dil bilgisi etkinliklerini genellikle ayrı bir ders saatinde uygulamakta, ders kitaplarındaki dil bilgisi etkinliklerini dil bilgisi kazanımlarını gerçekleştirmede yeterli bulmamakta, dil bilgisi kazanımlarının sınıf düzeylerine göre doğru bir şekilde aşamalandırıldığını belirtmekte ve öğrencilerin dil bilgisini öğrenmede genellikle isteksiz olduklarını düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: dil, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi.

Ekinci Çelikipazu, E. ve Börekçi, M. (2018). Orta Öğretim Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Fiil Çatısı ile İlgili Kavram Yanılgıları. *Turkish Studies*, 13 (27), 661-702.

Çalışmanın amacı, ortaöğretim 10. sınıf öğrencilerinin Türkçede fiil çatısı ile ilgili temel kavramları bilme ve uygulama düzeylerini belirlemek, konu ile ilgili kavram yanılgılarına sahip olup olmadıklarını tespit etmek ve var olan yanılgıların nedenleri üzerinde durmaktır. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. 224 onuncu sınıf öğrencisi yer almıştır. Sonuçta, öğrencilerin büyük bir bölümünün ”çatı”yı ve alt kavramlarını tam olarak bilmedikleri, kavramları birbirleri ile ilişkilendiremedikleri, bilgilerini uygulama boyutuna taşıyamadıkları ve kavram yanılgılarına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: dilbilgisi öğretimi, çatı, kavram yanılgısı.

Epçaçan, C. (2013a). Functional Grammar in the Context of Linguistic Applications in Turkish Language Teaching. *Educational Research and Reviews*, 8 (12), 806-814.

Bu çalışma, Saussure'nin dil ve şartlı tahliye ayrımı, muhalefet kavramı, A. Martinet'in işlevsel dil bilimi ve R. Jakobson'un dil işlevleri tanımına referansla dil, dil bilim, işlevsel dil bilim ve işlevsel dil bilgisini ele alan teorik bir çerçeveyi tanımlamayı amaçlamaktadır. İşlevsel dil bilgisinin ana dil eğitiminde kullanılıp kullanılmayacağını bulmaya ve işlevsel dil bilgisi çerçevesini tanımlamaya çalışırken dil öğretimi sorunları da ele alınmıştır. Bu tanımlayıcı çalışmada, dil eğitiminde önemli bir ihtiyaç olan fonksiyonel dil bilim yaklaşımını açıklamak için örnekler kullanılmış ve teorik bir çerçeve oluşturmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada, öğrenme ünitelerinin dil birimlerinin algılanmasıyla elde edilebileceği ve bireylerin temel kazanabileceği sonucuna varılmıştır. Dil becerileri, dilin kuralcı işlevi yerine iletişim işlevine odaklanan bir dil eğitimi verilirse.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, dilbilim, işlevsel dilbilim, anadili öğretimi.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Epçaçan, C. (2013b). Yapılandırmacı Anlayışa Göre Düzenlenmiş Ortaokul Türkçe Dil Bilgisi Öğrenme Alanındaki Konular ve

Etkinliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (4), 409-430.

Araştırmanın amacı öğrencilerin yapılandırmacı anlayışa göre düzenlenmiş ortaokul Türkçe dil bilgisi öğrenme alanındaki konuları kavrayıp kavramadıklarının öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesidir. Betimsel ve nicel bir tarama yöntemine başvurulmuştur. Evren, ortaokullardaki Türkçe öğretmenleri, örneklem ise kolay ulaşılabilir ve rastgele örnekleme yöntemi ile seçilen öğretmenler oluşturmaktadır. Analizler sonucunda, Türkçe öğretmenlerinin Türkçe dersi öğretim programının yeterliliği ve öğrencilerin dil bilgisi konularını kavrama konusundaki görüşlerinin 'kararsızım' düzeyinde kaldığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: yapılandırmacı kuram, ortaokul, Türkçe, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi.

Er, K. ve Topçuoğlu Ünal, F. (2016). Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Dil Bilgisi Tutum Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (40), 343-356.

Çalışmada, öğrencilerin Türkçe dersi dil bilgisi alanına karşı tutumlarını belirlemeye yönelik 5'li Likert Tipi bir ölçme aracı geliştirmek ve bu aracın geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Ölçekleme temelli bir araştırmadır. Çalışma grubu 5, 6, 7 ve 8. sınıflar seviyelerinden rastlantısal olarak seçilen 217 öğrencidir. Çalışma sonucunda geçerli ve güvenilir bir ölçek elde edildiği ifade edilebilir.

Anahtar Sözcükler: Dil bilgisi, dil bilgisi tutum ölçeği, güvenilirlik-geçerlilik.

Erdem, C. (2016). Türk Dili Öğretimi Açısından "Materiały Do Praktycznej Nauki Języka Tureckiego". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5 (3), 1431-1447.

Araştırmanın amacı; Polonya'da Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılmış olan *Materiały Do Praktycznej Nauki Języka Tureckiego* adlı eseri Türk dili öğretimi açısından değerlendirmektir. Tarama modelinde desenlenmiştir. Veriler doküman incelemesiyle toplanmış ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Eser, ders kitabı mahiyetindedir. Eserde sistematik bir gramer öğretimi yoktur ve ek örnek kullanımlarla zenginleştirilmiş kelime

grupları üzerinde durulmuştur. Her metin sonrasında metin altı sorular, kelime gruplarına ilişkin cümle çalışmaları ve gramer konuları ile ilgili alıştırmalar metinle ilişkilendirilerek verilmiştir. Eserde, dil bilgisi çeviri yöntemi, soru-cevap yöntemi, iletişimci yaklaşım ve sözel yaklaşım metodlarının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türk Dili Öğretimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Ders kitabı, Polonya.

Erdem, İ. (2008). Öğretmen Görüşlerine Göre Dil Bilgisi Konularının Öğretilme Güçlükleri. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 85-105.

Araştırmanın amacı, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan Türkçe öğretmenlerinin dil bilgisi konularını öğretirken konuların öğretimine bakış açılarını tespit etmektir. Araştırmanın yöntemi alan araştırmasıdır. Evren, 2113 Türkçe öğretmeni, örneklem 257 Türkçe öğretmenidir. Sonuçta, öğrencilerin öğrenmekte ve öğretmenlerin öğretmekte en çok ve en az zorlandıkları konuların benzer olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin öğrenirken ve öğretmenlerin öğretirken en çok zorlandıkları konular; fiil çatıları, fiilimsiler ve birleşik cümlelerdir. Öğrencilerin öğrenmekte ve öğretmenlerin öğretmekte en az zorlandıkları konuların ise kaynaştırma harfleri, ünsüzlerle ilgili kurallar ve ünlü uyumu kuralları olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: dil bilgisi, öğretmen görüşü, dil bilgisi konuları.

Erdem, İ. ve Başaran, M. (2010). Mezun Oldukları Bölümlerin Öğretmenlerin Dilbilgisi Öğretimine İlişkin Görüşleri Üzerindeki Etkisi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (27), 321-339.

Araştırma, öğretmenlerin dil bilgisi öğretimine ilişkin görüşlerini almak ve mezun oldukları bölümlerin etkisini belirlemek için yapılmıştır. Araştırmanın yöntemi alan araştırmasıdır. Evren Türkçe öğretmenleri, örneklem 245 Türkçe öğretmenidir. Sonuçta, dil becerilerinin geliştirilmesinde dil bilgisinin önemli olduğu belirtilmiş ve genel olarak mezun olunan bölümlerin etkisinin olmadığına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi öğretimi, öğretmen görüşü, bölüm.

Not: Dergide cilt numaraları yoktur.

Erdem, İ. ve Çelik, M. (2011). Dil Bilgisi Öğretim Yöntemi Üzerine Değerlendirmeler. *Turkish Studies*, 6 (1), 1030-1041.

Dil bilgisi öğretiminin diğer dil becerilerinden ayrı ele alınması düşünülemez. Bu yüzden dil bilgisi öğretiminden amaç ana dili iyi kullanmaktır. Dil bilgisi öğretilirken ezberden kurtulmak için tanımdan örneklere değil örnekten ve sezirdikten sonra kurala ulaşılacak bir yöntem kullanılmalıdır. Sonuçta, dil bilgisi öğretiminde cümlelerden hareketle ve işlevsel olarak öğretilmesi gerektiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: ana dili, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, yöntem.

Not: Çalışmada amaç ve yöntemden bahsedilmemektedir.

Erdem, M. D., Gün, M. ve Sever, P. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yöntem Seçimi ve Alternatif Yöntemler. *Turkish Studies*, 10 (11), 549-566.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmada, 1982 yılında Avrupa Konseyi ile MEB'in düzenledikleri 'Yabancı Dil Öğretimleri Programları' konulu seminerlerde belirlenen belli başlı yöntemler genel özellikleriyle tanıtılmıştır. Bunun yanı sıra Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sıkça kullanılan bu yöntemler dışında kullanılabilecek alternatif bazı yöntemler tanıtılmış, söz konusu yöntemlerin güçlü ve zayıf yönleri üzerinde durulmuş, konuyla ilgili tartışma yapıp geliştirilen öneriler sunulmuştur. Bu çalışmada yabancıların Türkçeyi çeşitli sebeplerle öğrenme isteğinin çağımızda yoğun olarak artması sonucu Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan evrensel yöntemler ve bazı alternatif yöntemler üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırma verilerinden hareketle geliştirilen öneriler şöyle sıralanabilir. **Öneriler:** Genellikle İngilizce, Almanca ve Fransızca gibi yabancı dil öğretim yöntemleri kullanılarak yapılan Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi eksik ve yetersiz kalacağından, Türkçenin yapısına uygun yeni bilimsel yöntemler geliştirilmelidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretim yöntemleri üzerine Türkçe yazılmış eserlerin sayıca azlığı bu alanda çalışma yapılmasını engellemektedir. Bu nedenle bu alanda daha fazla ve nitelikli eserler hazırlanmalıdır. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan yöntem ve materyaller; içinde yaşanan teknolojik çağın ve bilimsel gelişmelerin ışığında güncellenerek düzenlenmelidir. Türkçeyi yabancı dil olarak

öğrenenlerin ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik çalışmaların desteğiyle; modern dil öğretim yöntemleri konusunda eğitimcilere hizmet içi eğitimler güncellenerek verilmelidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretim yöntemlerini çok iyi bilen uzman kadronun kısıtlı oluşu; bu alanda ihtiyaç doğrultusunda uzman yetiştirilmesini ve yeni eğitim programlarının açılmasını gerekli kılmaktadır. Bu nedenle konuyla ilgili uzman yetiştirmeye yönelik yeni eğitim programları açılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yöntem seçimi, dil öğretimi, alternatif yöntemler.

Ergin, M. (1995). Türkçe ve Dil Bilgisi Öğretimi. *Türk Kültürü Dergisi*, Yıl 33 (382), 65-67.

Yazar, insanların ana dillerini düzgün konuşmadıklarını ve doğru yazmadıklarını ortaya koyar. Dil bilgisi öğretimindeki bu yetersizlik ve eksikliğin nedenleri olarak müfredat programı, öğretmen, tatbikat ve ders kitapları, eğitim sistemi gibi unsurları söyler.

Not: Anahtar kelimeler ve yöntem yoktur.

Eroğlu, D. ve Sarar Kuzu, T. (2014). Türkçe Ders Kitaplarındaki Dilbilgisi Kazanımlarının ve Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. *Başkent University Journal of Education*, 1 (1), 72-80.

Çalışmada, 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe öğretmen kılavuz kitabında yer alan dil bilgisi kazanımlarının ve öğrenci çalışma kitabındaki dil bilgisi sorularının yenilenmiş Bloom taksonomisi basamaklarına göre dağılımları incelenmiştir, nitel yöntemlerden betimsel analiz modeli kullanılmış ve doküman analizi yapılmıştır. Sonuçta, çalışma kitabındaki dil bilgisi sorularının, %60,02'sinin bilişsel alanın "hatırlamak" ve "anlamak", %40,98'inin ise, "uygulamak" basamağına ait oldukları görülmüştür. Öğretmen kılavuz kitabında yer alan dil bilgisi kazanımlarının ise %54,7'sinin bilişsel alanın "hatırlamak" ve "anlamak", %45,3'ünün ise "uygulamak" basamağında yer aldığı belirlenmiştir. Bu durum ve araştırmanın bulguları göz önünde bulundurularak "uygulamak" basamağındaki dil bilgisi kazanım ve sorularına daha fazla yer verilmesinin dil bilgisi öğretiminin etkililiğini artıracığı değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: dilbilgisi öğretimi, dilbilgisi kazanımları, dilbilgisi soruları, yenilenmiş Bloom taksonomisi, Türkçe Ders Kitabı.

Eroğlu, S. ve Çağlayan, N. (2009). İlköğretim 6.Sınıf Türkçe Kitaplarındaki Kelime Grupları ve Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22 (2), 623-636.

Çalışmanın amacı, 6. sınıf Türkçe kitaplarındaki isim ve sıfat tamlamalarının kavratılması açısından öğretmen ve öğrenciye sunduğu olanakları Türkçe öğretim programı çerçevesinde değerlendirmektir. Sonuç olarak; farklı türlerdeki kelime gruplarını barındıran ÖDK'deki okuma metinleri, dil bilgisi öğretimi açısından oldukça elverişli durumdadır. ÖDK metinlerinin sunduğu bu olanak, Türkçe öğretim programında belirlenen sınırlar çerçevesinde, Türkçenin anlam ve söz dizimi özellikleri dikkate alınarak ÖÇK etkinliklerine mümkün olduğunca yansıtılmalı; ÖKK'deki yönlendirme ve açıklamalar da bu çerçevede belirlenmelidir. Dilin bir bütün olarak öğretilmesi, öğretim programının yanında öğretime esas olan araçların öğrenci seviyesine ve dilin özelliklerine uygun olarak düzenlenmesi ile mümkündür.

Anahtar Kelimeler: ilköğretim 6. sınıf, Türkçe ders kitapları, kelime grupları, isim tamlaması, sıfat tamlaması.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Erol, H. F. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde İstisnalar: Geniş Zaman Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi International Journal of Educational Studies, 2 (1), 20-26.

Çalışmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi açısından istisna kavramı üzerinde durulmuş ve geniş zaman kip eklerindeki istisnalar incelenmiştir. Çalışmada geniş zaman kip ekinin istisnaları olarak kabul edilen "gel-, bil-, öl-, gör-, al-, bul-, ol-, ver-, var-, kal-, vur-, dur-, san-" fiilleri ele alınmıştır. Türkçeyi ana dili olarak öğrenen bir öğrencinin, bu 13 istisnanın sebebini bilmese de fiil çekimlerini doğru şekilde kullanma ihtimali daha yüksektir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ise Türkçeyle ilk defa karşılaşan ve öğrendiği kurallar dışına çıkamayan öğrenci, bu istisna fiilleri yanlış kullanacak, mevcut kurallara göre hareket edecektir. Bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini zorlaştıracaktır. Çalışmada bahsedilen hususlara değinilerek yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde

istisna meselesi, geniş zaman kip eki üzerinden incelenmiştir. İstisna fiillerin öğrencilere liste halinde verilerek örneklerle pekiştirilmesine ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, istisna, geniş zaman.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Ertane-Baydar, A. S. (2003). İlköğretim Okullarının İkinci Kademesinde Dil Bilgisi Öğretimi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 86 (624), 779-783.

Konu, ülkemizdeki ilköğretim okullarının ikinci kademesinde dil bilgisi öğretiminin ne durumda olduğudur. Bu kadar hassas bir konunun öğretimi Türkçe dersinin önemini yansıtacak bir mahiyette değildir. İlköğretim okulu programında ikinci kademe de okutulacak dil bilgisi konuları sınıf seviyeleri göz önünde bulundurularak hazırlanmış, konuların hemen hepsine yer verilmiş ama konuyu pekiştirecek ayrıntılara değinilmemiştir. Türkçe haftalık ders saati azaltılmış bu da dersin işlenişinde sorunlara yol açmıştır. Lise müfredatında dil bilgisi ayrı bir derstir ancak ilköğretim ikinci kademe de böyle değildir. Türkçe dersinde ders kitabı, defter, yazı tahtası dışında araç kullanımı yoktur. Genellikle sunuş yolu stratejisi kullanılır. Sınavlar dil becerilerini tam olarak ölçmemektedir. Öğrenciler dil bilgisinin işlenmemesini istiyorlar. Dil bilgisi öğretiminin sorunları: 6, 7 ve 8. sınıflarda özel bir dil bilgisi saati yoktur. Bu da öğretmenleri serbestliğe itmektir. Kitaplardaki metinlerle bu metinlerin arkasındaki dil bilgisi konuları bağdaşmamaktadır. Seçilen metinler de özenle alınmamıştır. Genel olarak ezbere dayalı eğitim yapılmaktadır. Kullanılan yöntem ve teknikler de tam olarak uygulanmamaktadır. Sınav soruları tam bir ölçme sağlayamamaktadır. Öneriler: Eksiksiz bir Türkçe müfredatı hazırlanmalı ve dil bilgisi konuları sınıf düzeylerine ve konu bütünlüğüne uygun olarak belirlenmelidir. Müfredat eksiksiz şekilde yıllık plana konmalıdır. Türkçe ders saati 6'ya çıkarılmalıdır. 2 saat metin, 1 saat tür-şekil ve yazar, 2 saat dil bilgisi, 1 saat de dönüşümlü olarak okuma yazma işlenmelidir. Metinler özenle seçilmelidir. Tüm öğretmenler Türkçeye dikkat etmelidir. Türkçe derslerinde zengin materyaller kullanılmalıdır. Sınıf kütüphaneleri oluşturulmalıdır. Ezbercilikten kaçınılmalı, ders sevdirmelidir.

Not: Makalede yöntem, anahtar kelimeler yoktur.

Ertekinoglu, S. (2015). Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi Öğretimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2494-2513.

Araştırmanın amacı, Türkçe derslerinde dil bilgisi öğretimi üzerine öğretmen görüşlerinin incelenmesidir. Çalışmada tarama modeli uygulanmış, evren Türkçe öğretmenlerinden, örneklem ise 150 öğretmenden anketlere dönüş sağlayan 130 öğretmenden oluşmuştur. Bu araştırmadan çıkan sonuçlar şunlardır: Dil bilgisi öğretimi gereklidir. Dil bilgisi öğretime bakış açısı ve uygulamalar değişmektedir. Bu, yaş ve görev süresiyle ilgilidir. Öğrenciler sözcük türlerini kavramakta zorlanmaktadırlar. Sınıfların kalabalık olması ve materyal eksikliği öğretimi olumsuz etkilemektedir. Özel okullarda teknolojik imkân daha fazladır. Öğretmen çabalamaktadır. Ezberci eğitim devam etmektedir. Yeni öğretim, yöntem ve teknikler tanınmamakta ve uygulanmamaktadır. Dil bilgisinin kendisiyle ilgili sorunlar devam etmektedir. Terim kargaşası olumsuz etkilemektedir. Öğretim yöntemleriyle eğitim teknolojisi gereken uyum yoksundur.

Anahtar Kelimeler: gramer, öğretim, Türkçe dersleri.

Not: Dergide cilt ve sayı numaralarına yer verilmemiştir.

Eyüp, B. (2012). The Effect of Computer Assisted Grammar Teaching on the Academic Success of Classroom Teacher Candidates. *Educational Research and Reviews*, 7 (13), 309-314.

Çalışmanın amacı, bilgisayar destekli dil bilgisi öğretiminin sınıf öğretmeni adaylarının akademik başarısı üzerindeki etkisini belirlemektir. Çalışma grubu, Sınıf Öğretmenliği Bölümünün 2. sınıf öğrencileridir. Çalışmada ön test-son test gruplu deney deseni uygulanmıştır. Sonuçta, iki grubun da başarısı artmıştır. Ancak bu artış deney grubunda daha yüksek olmuştur.

Anahtar kelimeler: Bilgisayar destekli öğretim, gramer öğretimi, sınıf öğretmeni adayı, akademik başarı.

Fidan, D. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ders Kitaplarındaki Dilbilgisi Konuları ve Öğretmen-Öğrenci Görüşleri. *Turkish Studies*, 11 (14), 257-276.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının dil bilgisi konuları açısından betimlenmesi ve karşılaştırılması ile bu içeriklerin öğrenme ve öğretmeyi nasıl etkilediğinin görülebilmesi için görüş almak amaçlanmıştır. Örneklem, 4 üniversitenin hazırladığı ders kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü'nün *Yedi İklim Türkçe* (bundan sonra 'Kitap E') ders kitabı seçilmiştir. Anketin evreni, öğrenciler ve öğretmenlerdir. Örneklem, 109 C1 mezunu öğrenci ile 46 öğretmendir. Doküman incelemesi kullanılmıştır. Sonuçta, konuların verilişinde standartlaşma yoktur. Terim birliği yoktur. Ortak ölçütlere ihtiyaç vardır. Kitapların sunuş biçimi ve bilgi miktarlarında farklılıklar vardır. Yanlıklar da bulunmaktadır. Öğretmenlerin, ağırlıklı olarak B1 düzeyinde dil bilgisi öğretimine ağırlık verilmesi gerektiğini düşündüğü, %50'sinin ders kitabını dil bilgisi açısından yeterli bulmadığı ancak neredeyse tümünün (%91,3) ek materyal kullandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, ders kitabı, dilbilgisi, dilbilgisi öğretimi

Fidan, Ö. (2005). Dilbilgisi Öğretiminde Söylem-Dilbilgisi Yaklaşımı: Eski Köye Yeni Adet mi, Yoksa "Biz Bunu Zaten Yapıyoruz" mu? *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (128), 25-37.

Çalışmada, ikinci dil öğretimi çerçevesinde dil bilgisi öğretiminde eğitim amaçlı söylem-dil bilgisi yaklaşımını Türkçe sözlü söylem örnekleriyle tanıtmak amaçlanmıştır. Bu çalışmada dil bilgisi öğretimine, dildeki yapıların dilin doğal bağlamındaki işlevleriyle öğretilmesi gerektiğini, hatta kimi durumlarda dilsel yapıların dilin kullanımının öğretilmesinde basamak olarak kabul edilmesi gerektiğini savunan bir bakış açısı tanıtılmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede bugün var olan uygulamalarla söylem-dil bilgisel bakış açısının bütünleştirilebileceği ve bu doğrultuda oluşturulacak yeni dil bilgisi öğretimi materyallerinin geliştirilmesinin yabancı dil öğretimini daha ileri taşıyacağı inancındayız.

Anahtar sözcükler: İkinci dil öğretimi, dilbilgisi öğretimi, söylem-dilbilgisi, eğitim amaçlı söylem-dilbilgisi.

Not: Dergi sadece sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Gacsi İlhan, S. (2018). Üniversitelerde Kelime Gruplarının Öğretimi ve Kelime Gruplarının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies*, 13 (4), 583-598.

Kelime gruplarının genel özellikleri, kuruluşu, işleyişi ve kullanılışları hakkında kısa bilgi verildikten sonra başlıklar hâlinde bu gruplar incelenmiş ve üniversitelerde ne şekilde ele alınıp incelendiği ve öğrencilere öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri dile getirilmiştir. İçerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Evren ve örneklem cümle bilgisiyle ilgili kitap ve makalelerden alınan bilgilerdir. 29 kitap, 8 makale, 2 yüksek lisans tezi vardır. Bu çalışma sonucunda, konunun farklı yayınlarda nasıl ele alındığı ve bu yayınlarda kelime gruplarının farklı biçimlerde, farklı sayılar ve farklı başlıklar altında değerlendirildiği kabul edilmiştir. Özellikle kullanılan terim ile bu kelime gruplarının yapısı arasında bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. Türk yapısında önemli bir yere sahip olan kelime gruplarının öğretilmesi ihmal edilir. Okullarımızda, gramer öğretiminin aksamamasının temeli olan yanlış öğretim yöntemlerini düzeltmek gerekir. Teorik bilgi yerine uygulamalara daha fazla zaman ayrılmalıdır. Dil bilgisi ve ders kitaplarındaki çelişkilerin düzeltilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kelime grupları, söz dizimi, tasnif.

Gedik, S. ve Gedikoğlu, F. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde +Dan Hâl Ekinin Öğreniminde ve Öğretilmesinde Karşılaşılan Güçlükler. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2356-2368.

Çalışmada, yabancılara Türkçe öğretiminde +DAn hâl ekinin öğreniminde ve öğretiminde karşılaşılan güçlükleri belirlemek ve öneride bulunmak amaçlanmıştır. Betimsel bir durum çalışmasıdır. Evren, C1 mezunu 22 öğrencidir. Sonuçta, öğrencilerin %42,84'ü doğru kullanmıştır. Öğrenciler, -mAdAn zarf-fiili ile +DAn ekini karıştırmaktadırlar. Bunun için bol örnek, alıştırma yapılmalıdır. Türkçe ek üzerine kurulu bir dil olduğundan eklerin ayrımı üzerinde durulmalıdır. Fiiller mutlaka tamlayıcılar ve hâl ekleri ile öğretilmelidir. Fiilimsiler ve edatlarla kullanılırken durumlar örneklendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Hâl Ekleri, +DAn Hâl Eki.

Ghaffari, R. (2017). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Gazete Metinlerinin Kullanımı. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 2 (1), 34-48.

Hedef dili ana dili olarak kullanan kişilerce yazılmış olan özgün metinler, yabancı dil derslerinde kullanılmaya uygun metinler olarak değerlendirilmiştir. Gazete metinlerinden rastgele üç farklı metin seçilmiş, dil bilgisi açısından incelenmiş, konuları çıkarılmıştır. Nitel yöntem ve doküman incelemesi kullanılmıştır. B2 seviyesi temel alınmıştır. Sonuçta, metinlerin B2 seviyesinde ders malzemeleri olarak kullanılmaları uygun görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil öğretimi, özgün metinler, gazete metinleri.

Göçer, A. (2008). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Çözümleme Yönteminin Kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (10), 101-119.

Çözümleme yöntemi, dil bilgisi öğretiminde sıklıkla kullanılan tümevarım yönteminin bir tamamlayıcısı olarak düşünülebilir. Böylece öğrencilerin ilgi kurma, işlevini sezme, ayırt etme ve sınıflama gibi zihinsel becerileri geliştirilerek cümleyi oluşturan sözcükler ve bu sözcüklerdeki farklı dil bilgisel unsurların işlevlerini daha iyi kavramaları sağlanabilir. Tümevarım yöntemi ile öğretilmeye çalışılan dil bilgisel konu, kavram ve kuralların pekiştirilmesi, işlevsel ve kalıcı öğrenme ile dil becerilerinin etkin kullanılmasında katkısının sağlanması, çözümleme yönteminin amaca uygun bir biçimde uygulanmasına bağlıdır. Bu bakımdan çözümleme çalışmalarını tümevarım yönteminin bir bütünleyicisi, bir tamamlayıcısı olarak düşünmek ve öğrencilerin cümlede bulunan dil bilgisel yapıların işlevlerini, çözümleme etkinlikleriyle sezmeleri ve içselleştirmeleri büyük önem taşımaktadır. Tümevarım ve çözümleme yöntemlerinin bütünsel bir anlayışla uygulanması, öğrencilere edindikleri bilgileri beceriye dönüştürme ve dil becerilerini daha etkin biçimde kullanma niteliğini de kazandırabilmektedir. Bu tür çalışmalarla bilgi ve beceri bakımından donanımlı hâle gelmiş öğrencilerin yazılı sınav, seviye belirleme sınavı vb. sınavlarda başarılı olmalarının altyapısı oluşturulmuş olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, çözümleme yöntemi, işlevsel dil bilgisi öğretimi.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem yoktur.

Göçer, A. (2015). Temel Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Dil Bilgisi Öğrenme Alanının Yeri, İşlevi ve Öğretimi: Bütünlük İlkesi ve Tümevarım Yöntemi Ekseninde Tematik Bir Yaklaşım. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 233-242.

Çalışmanın amacı, dil bilgisi öğretiminde yaklaşım ve yöntem konusuna dikkat çekmek ve temel dil becerilerinin geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen etkinliklerde dil bilgisi öğrenme alanının temel işlevini vurgulamaktır. Bu çalışma, literatür taramasıyla oluşturulmuş bir alanyazın derlemesidir. Etkinliklerin bütünlük ilkesi ve tümevarım yöntemiyle yürütülmesine işaret edilmiş ve ilkeler ile tematik bir anlayışla hareket edilirse kazanımlara ulaşmada avantaj sağlayacağı vurgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe, dil becerilerinin gelişimi, dil bilgisi öğretimi, yaklaşım, ilke ve yöntem.

Göçer, A. ve Arslan, S. (2018). Türkiye’de Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Hazırlanan Lisansüstü Tezler Hakkında Bir Meta-Analiz Çalışması. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (1), 107-122.

Araştırmanın amacı, Türkiye’de dil bilgisi öğretimi üzerine 1996-2017 yılları arasında hazırlanan lisansüstü tezleri; türüne, yapıldığı yıllara, yürütüldüğü enstitülere, konusuna ve düzeyine, araştırma modellerine, hedef kitlesine göre sınıflandırarak değerlendirmektir. Meta-analiz yöntemi kullanılmıştır. Dil bilgisi öğretimiyle ilgili kavramlar belirlenmiştir. 49 yüksek lisans 11 doktora teziyle sınırlandırılmıştır. Sonuçta, hazırlanan tezlerin sayısında son yıllarda bir artış görülse de yeterli değildir.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi öğretimi, lisansüstü tezler, meta-analiz.

Göçer, A. ve Sayın, H. (2014). 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Kılavuz Kitaplarındaki Metinlerin Dil Bilgisi Öğretimindeki Yeterliliği ve Kullanım Durumlarının İncelenmesi. *Journal of European Education*, 4 (2), 11-28.

Araştırmanın amacı, 2006 Türkçe programından sonra 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe derslerinde okutturulan mevcut metinlerin (okuma parçası) dil bilgisi öğretimindeki yeterlilik düzeyi ve kullanım durumları ile ilgili durum tespiti yapmaktır. Nitel model kullanılmış, veriler görüşme ve doküman incelemesi

ile toplanıp içerik analizi ile incelenmiştir. Çalışmada; 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları ile 12 Türkçe öğretmeni yer almıştır. Sonuçta, dil bilgisi konularıyla ana metnin ilişkili olmadığı, diğer becerilerle bütün bir öğretimin yapılmadığı, konuların ayrı ders saatinde işlendiği ve nitelikli metinlere ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Türkçe eğitimi, kılavuz kitap, ana metin, tematik metin ve dil bilgisi öğretimi.

Gökçebağ, D. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Yunanlıların Yaptıkları Dilbilgisel Hataların İncelenmesi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 1 (2), 100-116.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Yunanların sıfat-fiil kullanımlarındaki hatalarını hata analizi yöntemiyle işlevsel dil bilim ilkeleri temelinde incelemek amaçlanmıştır. Nitel tarama yöntemi ve içerik analizi kullanılmıştır. Evren, B1-B2'den 200 yazılı kâğıdıdır. Hatalar, biçim birimsel hatalar ve söz dizimsel-anlam birimsel hatalar şeklinde ayrılmıştır. Sonuçta, sıfat-fiil eklerinde zorlanmaktadır. B1 seviyesinde %16,63, B2 seviyesinde ise %12,75 oranında hata yapıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe eğitimi, hata analizi, Yunan öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, işlevsel dilbilim.

Gökdoğan, E., Yiğit, S. ve Ekmekçi, V. (2015). Ana Dili Arapça Olan Öğrencilerin A2 Konuşma Becerisi Sınavlarındaki Dil Bilgisiyle İlgili Ortak Hataların Tespiti. *Turkophone*, 2 (1), 46-51.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen ve ana dili Arapça olan öğrencilerin A2 konuşma becerisi sınavlarındaki dil bilgisiyle ilgili ortak hatalarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Nitel yöntem ile doküman ve hata analizleri kullanılmıştır. A2 seviyesindeki ana dili Arapça olan 20 öğrenci kullanılmıştır. Sonuçta, yapılan hataların çoktan aza sıralaması şöyledir: hâl ekleri (%85), ses bilgisi (%75), isim tamlamaları (%50), iyelik ekleri (%40), kip yanlışları (%25).

Anahtar sözcükler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, A2 konuşma becerisi, ortak hatalar.

Göknel, Y. (1976). Üretici Dönüşümlü Dilbilgisi ve Türkçe Sözdizimi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 33 (295), 263-270.

Temel tümcelerın kurulması Üretici Dönüşümlü Dilbilgisinin üretim konusunu; bu tümcelerin olumsuzlaştırılmaları, sorulaştırılmaları, edilgen yapıya dönüştürülmeleri ya da başka temel tümcelerde kullanmak amacıyla bütün olarak dönüştürülmeleri dönüşüm konusunu ilgilendirir. Bütün Türkçe tümceler ayrıştırılacak olursa bunların 5 ayrı tümce tipi içinde toplandıkları görülür. Bütün doğal diller artık bu yöntemle göre incelenmekte ve kuralları ortaya konmaktadır. Bu yüzden geleneksel dil bilgisi önemini yitirmektedir.

Not: Makalede yöntem ve anahtar kelimeler yoktur.

Güler, E. B. ve Eyüp, B. (2016). Hâl Eklerinin İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrenciler Tarafından Kullanılması. *Turkish Studies*, 11 (14), 295-312.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazılı anlatımlarında ismin hâllerindeki hataları belirlemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu B1'den 34 öğrencidir. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin hâl eklerinden en çok "belirtme" ve "yönelme" hâllerinde hata yaptıkları; en sık "bulunma", en az ise "eşitlik" ve "vasıta" hâlini kullandıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: yabancılara Türkçe öğretimi, ismin hâlleri, yazılı anlatım.

Gülsevin, G. (1999). Türkçe Dilbilgisi Öğretiminde, Şartlandırılmış Yanlıların "Düşündürme-Sorgulama Soruları ile Düzeltilmesi" Yöntemi Üzerine Bir Örnek. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (3), 37-44.

İlk ve ortaöğretimdeki derslerin, "öğrenciye konuyu öğretmekten çok onu ilerdeki test sınavlarına hazırlamak" amacına yönelik sakıncalı bir yöntemle işlenmesi nedeniyle öğrenciler yanlış bilgilerle şartlanmakta ve doğrusunu öğrenmekte zorlanmaktadırlar. Gürer Gülsevin bu çalışmasında şartlandırılmış yanlışların düzeltilmesine yönelik bir metot örneği sunmaktadır. Önce öğrencilerin konu ile ilgili bilgileri yoklanır. Bilinenler üzerine hazırlık (düşündürme) soruları sorulur. Ardından sorgulama sorularına geçilir ve öğrencilerin düşünebilme ve muhakeme edebilme yeterliliklerine göre sorular sorulur. Son aşamada ise öğrencinin konuyu anlaması ve yeni karşılaştığı bilgiyi sorgulaması beklenir.

Not: Derginin cilt numarası belirtilmemiştir. Makalede ‘yöntem’ ve ‘anahtar kelimeler’ bölümleri yoktur.

Gültekin, İ. (2016). 20. Yüzyıl Başlarında Afganistan Coğrafyasında Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Üzerine Hazırlanan Bir Kitap: Sarf-ı Türkî. Kesit Akademi Dergisi, Yıl 2 (6), 61-83.

Çalışmada, Sarf-ı Türkî adlı eseri Türkçe öğretimi yöntem, teknik ve ilkeler açılarından incelemek amaçlanmıştır. Nitel betimsel tarama modelidir. Kitap, özellikle Arapçanın incelenmesi ve taklidi ile hazırlandığı söylenebilir. Kendi kendine öğrenmeye de uygundur. Soru cevap tekniğiyle hazırlanmıştır. Dil bilgisi çeviri yöntemine uygundur, tümevarım ve tümdengelim yöntemleri de vardır. Kitabın en önemli bir başka özelliği ise genel anlamda öğretim ve dil öğretimi ilkelerine uygun biçimde hazırlanmış olmasıdır. Kullanılan bu yöntem, teknik ve ilkeler kitabı değerli kılan özelliklerdir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, kaynak eserler, Sarf-ı Türkî, yöntem, teknik ve ilkeler.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Gümüş, İ. (2016). Türkçede Emir-İstek Kipi ve Yabancılara Türkçe Öğretimi. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, (39), 253-262.

Çalışmada, istek ve emir kipleriyle ilgili genel bilgi verilmiş, Türkçenin tarihsel dönemlerinde ve standart Türkiye Türkçesindeki kullanım sıklıkları ve işlevlerine değinilmiş, genel bir çerçeve çizilerek çözüm önerisi getirilmeye çalışılmıştır. Çağdaş Türkçedeki kullanım esas alınmalı, oldukça dar bir alanda kullanıldığı göz önüne alınmalı, emir kipi olarak verilen biçimlerin de işlev itibarıyla temel olarak isteği karşıladığı, belirli durumlarda (hiyerarşik yapılanmalarda) emir işlevinde kullanıldığı vurgulanmalı, birinci kişilerde işletilmediği anlatılmalı, bu iki kip birleştirilerek her kişi çekimi için ayrı ayrı olmak üzere ortak bir morphem uygulanmalı, istek kipi olarak verilen -(y)A morfeminin salt belirli kalıp anlatımlarda yer aldığı belirtilmeli, bunun yanında diğer biçimlerin de kullanıldığı bağlam gereği istek, emir, rica, yalvarma gibi anlamlara gelebileceği, ilgili konularda anlatılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi sorunları, emir kipi, istek kipi, işlev.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Gümüş, İ. ve Dağ, P. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapısal Etkenlerin Rolüne Türkçe-İran Dilleri Özelinde Bir Bakış. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (Özel Sayı), 65-79.

Çalışmada, dil ilişkilerinin Türkçeyi öğrenme sürecine olan katkısını İranlılar özelinde değerlendirmek amaçlanmıştır. TÖMER'den A2, B1, B2 seviyelerinden birer öğrenci seçilmiştir. A2 ve B1 öğrencilerinin tümce sayıları yakinken B2 öğrencilerinde artış gözlemlenmiştir. Nedeni, yazmaya ayrılan zamanın ve alıştırmaların artırılmasıdır. İlerledikçe B2 düzeyinin yanlış yapmadığı görülmüştür. Seksen bir tümceden 5'i yanlıştır. Yanlışlıklar; öge sıralaması, koşul tümcesindeki yapı ve temel tümcedeki yüklem, yardımcı fiil eksikliği, bağlaç yanlışı, zaman uyumsuzluğu, fazla bağlaç kullanımı. Bunların dışında, oluşturulan tümcelerde (kimi seslik ve biçimlik yanlışlıklar dışında) söz dizimi açısından bir yanlışlığa rastlanmamıştır. Tümce kuruluşundaki doğruluk oranının yüksekliği, iki dilin tarihî süreçte birbirlerini etkilemeleridir. Köken olarak birbirinden ayrı kollarda gelişen Türkçe ve Farsça tipoloji olarak tarihsel süreç içerisinde birbirine yaklaşmıştır. Bu yaklaşma bugün kültürlerin birbirlerini tanımaları, bilgi alışverişi yapmaları, siyasal, ticari ve kültürel alanlarda çeşitli ilişkiler kurabilmelerini sağlamaları açısından yabancı dil öğreniminde bir kolaylık olarak görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: yabancılara Türkçe öğretimi, dil ilişkileri, kopyalama, İran dilleri.

Not: Makalede yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Gün, M. (2016). The Effects of Using Animations on Sixth Grade Students' Academic Success in Turkish Grammar Learning. *International Journal of Progressive Education*, 12 (1), 13-20.

Çalışmanın amacı, öğrencilerin akademik başarısı ve tamamlama oranları ile ölçülen 6. sınıf dil bilgisinde animasyon kullanımının işitsel edinimi nasıl ve ne ölçüde etkileyeceğini belirlemektir. Ön test-son test deneysel tasarım kullanılmıştır. Çalışmada, 6. sınıf öğrencileri yer almıştır. Sonuçta, deney grubunun performansında daha fazla bir gelişim olmuştur.

Anahtar kelimeler: animasyon, gramer, öğretim.

Gün, M. ve Ağırman, F. (2018). Öğretim Elemanlarının Türkçe Öğrenen Suriyeli Arap Öğrencilere Dil Bilgisi Öğretimine Yönelik Görüşleri. Çukurova Araştırmaları, 4 (2), 252-267.

Çalışmanın amacı, Suriyeli Arap öğrencilere Türkçe dil bilgisi eğitimi sürecini, Türkçe öğretim merkezlerinde görevli öğretim elemanların görüşlerinden hareketle incelemektir. Nitel bir çalışmadır ve tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu 10 öğretim elemanıdır. Araştırmada elde edilen verilere göre; Arap öğrencilere Türkçe öğretimi konusunun yeni bir alan olması nedeniyle birçok sorunla iç içe olduğu ve bu sorunlara öğretim elemanlarının getirdiği çözümlerde uzlaşımın olmadığı, farklı çalışmalarla sorunların çözüldüğü görülmüştür. Ayrıca öğretim elemanlarının yöntem-tekniklerde ve dil bilgisini somutlaştırmak için kullandıkları araç-gereçlerde farklılıklar olduğu saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Suriyeli Arap öğrenciler, dil bilgisi, öğretim elemanı, görüş.

Güneş, F. (2013a). Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar. Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 2 (7), 71-92.

Çalışmada, dil bilgisinin ne olduğu, dil bilgisi türleri, okul dil bilgisi, yeni dil bilgisi, geleneksel ve yeni dil bilgisinin farkından, dil bilgisi öğretiminden, dil bilgisi öğretim yaklaşımlarından, dil bilgisi öğretim modellerinden, dil bilgisi öğretim yöntemlerinden, sezdirme yöntemi sürecinden, ülkemizdeki dil bilgisi öğretiminden bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: yeni dilbilgisi, dil bilgisi öğretimi, yapılandırıcı yaklaşım, sezdirme yöntemi.

Not: Çalışmada yöntem yoktur.

Güneş, F. (2013b). Yapılandırmacı Yaklaşımla Dil Bilgisi Öğretimi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi, 9 (3), 171-187.

Çalışmada, dil bilgisinin ne olduğundan, yeni dil bilgisinde, dil bilgisi öğretimindeki gelişmelerden, yapılandırmacı yaklaşımdan, tümevarım modelinden, sezdirme yönteminden, ülkemizdeki dil bilgisi öğretiminden bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi öğretimi, yapılandırıcı yaklaşım, sezdirme yöntemi.

Not: Çalışmada yöntem yoktur.

Güney, N., Aytan, T. ve Şengül, M. (2014). Müziksel-Ritmik Zekâya Yönelik Etkinliklerin Dil Bilgisi Öğretiminde Akademik Başarıya Etkisi. *NWSA-Education Sciences*, 9 (2), 120-134.

Çalışmanın amacı, müziksel-ritmik zekâya yönelik etkinliklerin akademik başarıya etkisini ortaya koymaktır. Araştırma, deney ve kontrol gruplu deneysel çalışmadır. 7. sınıflar üzerinde çalışılmıştır. Kip ve zaman konusu seçilmiştir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, dil bilgisi öğretimi, çoklu zekâ kuramı, müziksel-ritmik zekâ, akademik başarı.

Güven, A. Z. (2013). Dil Bilgisi Konularının Öğretim Sorunları. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2 (6), 1-10.

Çalışmada, dil bilgisi konularının öğretilmesi sorunu üzerinde durulmuştur. Öncelikle dil bilgisi konularının öğretiminde karşılaşılan temel problemler belirlenmiş, ardından dil bilgisi konularının öğretimiyle ilgili daha önce bu alanda öne sürülmüş fikirler ortaya konmuştur. Bu görüşlerin olumlu ve olumsuz yönleri belirlenmiş, son olarak da dil bilgisi konularının öğretiminde izlenilmesi gerekli yollar önerilmiştir: Çoklu zekâ ve aktif öğrenme olmalıdır. Seslerden başlanıp cümleye gidilmelidir. Sistemantik bir sıra olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi, Türkçe öğretimi, öğretim yöntemleri.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

Hasırcı, S. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretmenlerin Son Çekim Edatlarının Öğretimine İlişkin Görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (Özel Sayı), 197-221.

Çalışmanın amacı, "Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten bireylerin son çekim edatlarının öğretimine ilişkin görüşleri nelerdir?" sorusuna yanıt aramaktır. Odak grup görüşmesi tabanlı nitel bir yöntem kullanılmıştır. Çalışma grubu 8 öğretim elemanıdır. Veriler, TÖMER'de çalışan 8 öğretim elemanından görüşmeyle toplanmış ve betimsel çözümlemeyle incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgularda; son çekim edatlarının öğretiminde işlevleri ve anlamları ile Avrupa Dilleri İçin Ortak Başvuru Metnindeki kazanımların öne çıktığı, ayrıca son çekim edatlarının öğretiminde zorlanılan

noktanın farklı eklerle farklı işlevler kazanmaları olduğu, bazı yapıların öğrencinin ana diliyle olan benzerliğinin ise Türkçeyi öğrenmesinde olumsuz bir etki bıraktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: dilbilgisi öğretimi, son çekim edatları, yabancı dil olarak Türkçe.

Hirik, S. (2018). Öğretmen Adaylarının Cümle Bilgisi Dersine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 4 (2), 90-111.

Çalışmada, Türkçe Eğitimi ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin cümle bilgisi dersine tutumları ele alınmıştır. Olgu bilim deseniyle yapılmış nitel bir araştırmadır. Görüşme yöntemi kullanılmıştır. Yedişer öğrenci yer almıştır. Ayrıca 100 öğrenciye anket yapılmıştır. Sonuçta, öğrencilerin tutumlarının olumsuz olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: dil bilgisi, cümle bilgisi, Türkçe eğitimi, sınıf öğretmenliği, nitel araştırma modeli.

Hunutlu, Ü. (2018). Ek Fiilin Öğretim Yöntemindeki Sorunlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7 (1), 363-378.

Çalışmada, ek fiilin ortaöğretim ve yükseköğretimdeki öğretim şekilleri incelenmiş ve öğretim yöntemleri üzerinde durulmuştur. Ek fiilin geniş zaman çekimindeki görüş farklılıkları üç grupta toplanabilir: İ- ek fiilini kabul etmekle birlikte ek fiil ve zaman eklerinin erimesi sonucu şahıs eklerinin ek fiil kimliği kazandığını ve üçüncü şahıslarda /+Dİr/ ek fiilinin yaygınlık kazandığını savunanlar. Ek fiil + geniş zaman eki + şahıs eki sıralamasına bağlı kalarak ismin şahıslara göre çekiminde işaretli morfepler olduğunu savunanlar. Bunlar, geniş zamanın üçüncü şahıslardaki işaretli morfepleri üçe çıkarırlar: ø- (ek fiil) + -ø (kip eki) ø (şahıs ekleri). Ek fiil veya bildirme şekilleri sonradan ortaya çıkmıştır. Üçüncü şahıslarda tek başına yüklem olarak kullanılabilen bir isimde, işaretli veya düşen bir ek fiil yoktur. /+Dİr/ eki üçüncü şahsa ait bir ek fiil değildir. Ek fiil veya bildirme şekilleri isim cümlesi için zorunlu birimler değildir. Yüklem yerini belirten ve bildirme, pekiştirme, ihtimal anlamları katan dil birimleridir. Ortaöğretim ders kitaplarında ve öğretim programlarında ek fiil konusu üzerinde yeterince durulmamaktadır. Ders kitaplarında sınırlı sayıda örnek ek fiilin geniş zaman çekimine yer verilmiştir. Üniversitelerde, ek fiilin geniş zaman çekimi

farklı şekillerde ele alınmaktadır. Farklı üniversitelerde eğitim almış Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin rehberliğinde yapılan ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı derslerinde, ek fiil konusu tam anlamıyla açıklanmamaktadır. Bu sebeple, ek fiilin ilintili olduğu cümle bilgisi, şekil bilgisi, anlam bilgisiyle ilgili konular da öğretimde eksik kalmaktadır. Çünkü ek fiil; yüklem kip ve şahıs özellikleri görmede, isim ve fiil cümlesi ayırımında, isim ve fiil çekim eklerinin temel niteliklerini belirlemede etkilidir. Ek fiilin sınırları kesin olarak çizilmezse bir ilgi veya iyelik ekiyle ayırımını yapmak zorlaşır. Ek fiilin isme mi, fiile mi geldiği anlaşılmazsa bir isim cümlesi veya fiil cümlesinin öğeleri doğru bulunamaz. Ek fiilin geniş zaman kullanımında, birinci ve ikinci şahıs eklerinin ek fiil göreviyle doğrudan isimlerden sonra geldiğinin söylenmesi şahıs eklerinin zaman ve tasarı eklerinden sonra gelebileceği tezini çürütecektir. Böylece, şahıs eki teriminin nitelikleri yanlış yorumlanacaktır. Ek fiilin temel görevlerinden biri birleşik kip yapmaktır. Dil bilgisi kitaplarında klasik bir anlayışla verilen birleşik kip konusu Türkçenin zaman kabiliyetini yeterince yansıtmamaktadır. Birleşik kip konusu altında niyet / görünüş kipinden bahsetmek; ek fiil, kip ve cümlede anlam konularına katkı sağlayacaktır. “Bayramda onu görecektim.” şeklindeki bir cümledeki yüklem, gör- fiilinin gelecek zamanının hikâyesi olarak açıklamak, bu cümleyi anlamada ve ek fiilin cümleye kazandırdığı zaman değerini görmede yetersizdir. Bu cümlede, geçmiş zamanda gerçekleşmemiş bir niyet vardır. Eylem, geçmişten bir adım daha günümüze yakındır ve eylemin gerçekleşip gerçekleşmediği kendinden sonra gelecek cümleyle açıklığa kavuşacaktır. Buradan, ek fiilin sadece isimleri yüklem yapmak ve basit zamanlı yüklemeleri birleşik zamanlı yüklemelere çevirmek görevinin olmadığı anlaşılmaktadır. Ek fiil, yüklem zaman ve anlam inceliklerinin temel belirleyicisi olmuştur.

Anahtar Sözcükler: ek fiil, Türk dili, dil bilgisi öğretimi.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Ishoğlu, S. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Nesne Durum Ekinin Kullanımı ile İlgili Yanlışlar ve Çözüm Önerileri. *Route Educational and Social Science Journal*, 1 (2), 101-115.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin nesne durum ekinin kullanımında yaşadıkları sorunları belirleyerek bunlara öneriler

getirmektir. Nitel yöntemlerden örnek olay inceleme yöntemi kullanılmıştır. 30 öğrenci yer almıştır. İçerik analizi kullanılmıştır. Sonuçta, 179 yanlış belirlenmiştir. Bunlar; yanlış yazım, gereksiz yazım, kullanmama ve diğer hâl ekleriyle karıştırmadır. En çok yanlış diğer hâl ekleriyle karıştırmada yapılmıştır. Öneriler: Hâl ekleri ögeler arasındaki bağlayıcılık işleviyle ele alınmalı, eksiz nesnenin belirsiz, ek almış nesneninse belirli bir varlığa işaret ettiği belirtilmeli, resimler kullanılabilir, saatler kalıp olarak verilebilir, yönelme ve nesne durum eklerinin karıştırılmaması için sözcüklerle eylem eylem bağlantısı belirtilmeli, ünlü uyumu kurallarıyla verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, yabancı dil öğretimi, dil bilgisi, nesne durumu eki.

İnce, I. (1991). Türkçenin Çekirdek Tümcelerindeki Kurucu Yapılara Üretimsel-Dönüşümlü Dilbilgisi Açısından Bir Yaklaşım. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 2, 43-49.

Çalışmada, Türkçenin çekirdek tümceleri Chomsky'nin üretimsel-dönüşümlü yaklaşımıyla analiz edilmiş ve dilin yapı kurallarının belirlenmesine çalışılmıştır. Ayrıca dilin karmaşık tümce yapılarına ışık tutan tümcelerin birbiri içine yerleştirilmesi işlemi kısaca gözden geçirilmiştir. Bu analizde sınanan, dilin kurala-dayalı olma evrensel ilkesi ya da ad öbeği, eylem öbeği gibi evrensel söz dizim kategorileri, dilin yapısı hakkında genellemeler yapmayı ve bu genellemeleri kurallar şeklinde ifade etmeyi sağlamıştır. Bu yüzden, bu evrensel prensiplerin bazı değişikliklerle de olsa Türkçeye uygulanabilmesi doğal diller arasında evrensellik bulunduğu fikrini desteklemektedir. Fakat teorinin kendi içinde ya da Türkçeye uygulanışında aksayan noktalar, çok daha detaylı analizleri gerektirmektedir.

Not: Dergide sayı numaraları verilmemiştir. Makalede 'yöntem' ve 'anahtar kelimeler' bölümleri yoktur.

İşcan, A. (2007). İşlevsel Dil Bilgisinin Türkçe Öğretimindeki Yeri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (1), 253-258.

Çalışmada, Türkçe dil bilgisinin işlevsel yönleri üzerinde durulmuş, örnekler verilerek konu ile ilgili değerlendirme yapılmıştır. Sonuçta, amacın dil bilgisini öğretmek değil dili kavratmak olduğu, somut ve gelişim düzeylerine göre uygulamalı bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İşlevsel, dil bilgisi, Türkçe öğretimi.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

İşcan, A. ve Kolukısa, H. (2005). İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretiminin Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (1), 299-308.

Çalışmada, ilköğretim ikinci kademede Türkçe dil bilgisi öğretiminin durumu, sorunları ve bu sorunlara çözüm yolları tespit edilmeye çalışılmıştır. Sorunlar şunlardır: Kuralların ezberletilmesi, bağımsız bir ders olarak okutulması, kuralların verilmiş amaçlarının söylenmemesi, yazım kuralları öğretilirken kuraldan uygulamaya gidilmesi, noktalama işaretleri üzerinde fazla durulmaması, dil bilgisi öğretiminde kuralların genellikle sözcükten, sözcük gruplarından hareketle anlatılması, dil bilgisi öğretiminde dil bilimsel bir yaklaşımın olmayışı, dil bilgisi öğretiminde kullanılan materyallerin yetersizliği, terim karmaşası, dil bilgisi öğelerinin işlevsel olarak anlatılmaması. Öneriler: Kurallar verilmemeli, örneklerden hareketle sezdirilerek kullanma becerisi kazandırılmalıdır. Dil becerileriyle bütünlük içinde verilmelidir. Kuralların neden verildiği açıklanmalı, anlatıma katkısı söylenmeli ve somutlaştırılmalıdır. Uygulamadan kurala gidilmelidir. Noktalama işaretleri anlatımın sağlıklı olması için gereklidir. Cümleden hareket edilmelidir. Dil bilimsel bir bakış açısı kazandırılmalıdır. Zengin materyal olmalıdır. Terim konusunda birlik sağlanmalıdır. İşlevsel olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: dil, dil bilgisi, Türkçe dil bilgisi öğretimi.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

Kahraman, T. (2002). Dilbilgisi Öğretiminde “Tekil” ve “Çoğul” Sözcükleri. Çağdaş Türk Dili Dergisi, (171), 153-157.

Yazar, Türkçe dil bilgisi öğretiminde “teklik, çokluk” sözcüklerinin değil, “tekil, çoğul” sözcüklerinin kullanımının tercih edilmesini söylemektedir. Gereğesi ise “tekil, çoğul” sözcükleri, girdikleri sözcük türü ve taşıdıkları anlam özellikleri bakımlarından kullanılmaya daha uygundur. Ayrıca söyleyiş kolaylığı da kullanımlarının yaygınlaşmasında önemlidir. “teklik, çokluk” sözcükleri ise hem tür ve anlam hem de söyleyiş rahatlığı bakımlarından uygun değildir. Ses kakışmasına neden olmaktadır. Ayrıca “çokluk eki” teriminin aynı konunun “çoğul” sözcüğünü içeren öteki terimleri içinde tek başına kalması “değişik bir kavram bildiriyormuş” gibi yanlış anlamalara neden olabilecektir.

Bunun için +IEr ekinin adı, “çoğul” sıfatının ad görevinde kullanılmasıyla “çoğul eki” biçiminde söylenmelidir.

Not: Çalışmada, amaç, yöntem, anahtar kelimeler bölümleri belirtilmemiştir.

Kahraman, T. (2003). Dilbilgisi Derslerinde “Ad Çekimleri”nin İşlenişi Üzerine. Çağdaş Türk Dili Dergisi, 16 (187), 308-309.

Çalışmada, öncelikle “çekim, ad çekimi, ad çekim eki” kavramlarının tanımı yapılmıştır. Ardından “durum ekleri, iyelik ekleri, çoğul eki ve soru eki”nden kısaca bahsedilmiştir. En sonda ise bunların işlenişi üzerine örnek bir uygulama verilmiştir.

Not: Çalışmada, amaç, yöntem, anahtar kelimeler bölümleri yoktur.

Kahraman, T. (2010). Dilbilgisi Öğretiminin Durumu ve Sonuçları Üzerine Küçük Bir Araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (27), 5-13.

Araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde yapılmıştır. Yazının başlangıcında; araştırma ve değerlendirmeye konu olan öğrencilerin, yükseköğretime gelmeden önce geçtikleri öğretim basamaklarından söz edilmiş, İlkokul Müfredat Programından kısa alıntılarla dil bilgisi-ses bilgisi konularıyla hangi sınıflarda karşılaşmaya başladıkları belirlenmiştir. Birinci sınıfında okuyan 142 örgün öğretim öğrencisiyle 109 ikinci öğretim öğrencisine, Türk Dil Bilgisi ara sınavdan önceki derslerde, “ses uyumları”nın nasıl verildiği açıklanmıştır. Adı geçen Türk Dil Bilgisi-ses bilgisi sınavında, sorulan “ünsüz yumuşaması” ve “ünsüz sertleşmesi” ile ilgili uygulama sorularına öğrencilerin verdikleri yanıtlar, birleştikleri yönler göz önünde tutularak tiplere ayrılmış, bunların doğru ve yanlış yanları belirlenmiş ve yüzdeleri bulunmuştur. Öğrencilerin yaptıkları yanlışlar ve bıraktıkları eksiklikler değerlendirilmiştir, yanlışlık ve eksikliklerin nedenleri üzerinde durulmuştur. Türk dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için ilköğretimde, ortaöğretimde ve yükseköğretimde alınabilecek önlemler ve yapılabilecek uygulamalar konusundaki öneriler yazılarak yazı bitirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: ünsüz ses, ünsüz uyumu, ünsüz yumuşaması.

Not: Dergi ise sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Kahraman, T. (2015). Dilbilgisi Öğretiminde Tanım Sorunu ve Ad Tanımı. *Turkish Studies, 10 (3), 553-562.*

Kavramsal Çerçeve: Kitaplarında ya da yazılarında "ad" konusu işlenen ve "Kaynaklar" bölümünde kitaplarına ya da yazılarına ilişkin kaynak bilgisi verilen birer "ad" tanımı da yapmışlardır. Tartışma: Bu tanımlarda değişik sayıda eksikler ya da yanlışlar bulunmaktadır. Söz konusu on beş kaynaktaki ad tanımlarında bulunan eksikler, yanlışlar birlikte ele alındığında şu yedi maddede incelenebilir: 1. Gereksiz sözcük kullanılarak tanımın uzatılması, 2. Ad tanımına uygun olmayan sözcükler kullanılması, 3. Adın tanımının -"ada ad denir" biçiminde - kendisiyle yapılması, 4. Ayrıntılara girilmesi, 5. "Kavram adları"nın tanımın kapsamı dışında bırakılması, 6. "Öbek biçiminde adlar"ın tanımın kapsamı dışında bırakılması, 7. Adın tanımının, başka sözcük türlerinin tanımlarıyla karıştırılması. Sonuç ve Öneriler: Türkçe dil bilgisinde, "ad"ın iki farklı anlamı vardır: "Ad, sıfat, adıl, belirteç" türlerini kapsayacak anlamda ve bunları dışarıda bırakacak anlamda kullanılmaları. Toplumsal yaşamda her zaman 2. anlamda kullanılmaktadır. Bu anlamdaki "ad"a "dar anlamda ad" denebilir. Yukarıdaki ad tanımlarında bu ayırım gözetilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Ad, tanım, ad tanımı.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Kamadan, M. (1969). Ortaöğretimde Dilbilgisi Sorunu. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, 20 (216), 746-751.*

Çalışmada, ortaöğretimdeki dil bilgisi öğretimi yöntem açısından ele alınmıştır. Ortaöğretimdeki dil bilgisi sorunlarından birkaçı şunlardır: sözcük çeşitleri, isim ve sıfat tamlamaları, sıfat ve isim türeten ekler, -ki ve -de ekleriyle türetilen sözcükler. Gerçek dil bilgisi, dil bilgisinden şekilciliği tamamen atıp yerine anlamcılığı getirmektir. Dilimizde çeşitli sözcükler yerine, cümledeki yerine göre çeşitlenen sözcükler vardır. Sözcükler cümledeki görevleri bakımından ele alınırsa karışıklıklar ortadan kalkacaktır. Sonuçta, dilimizin gramerini daha pratik ve sağlam temellere dayanan bir duruma getirebilmek, karışıklıklardan kurtarabilmek için Türk Dili dergisinde tartışma açılmalı, tartışma sonunda "dil bilgisi kılavuzu" yayımlanmalıdır ve okullar için kitap yazacak olan yazarlar da bu kılavuza göre yazmalıdırlar.

Not: Makalede 'yöntem' ve 'anahtar kelimeler' bölümlerine yer verilmemiştir.

Kansızoğlu, H. B. ve Sulak, S. E. (2018). Öğrenci Merkezli Dil Bilgisi Öğretim Uygulamalarının Öğrenci Başarısına Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Doi: 10.16986/HUJE.2018038525.

Araştırmada, öğrenci merkezli dil bilgisi öğretim uygulamalarının öğrenci başarısını etkileme durumunu birincil çalışmalardan elde edilen sonuçların birleştirilmesi yoluyla belirlemektir. Ayrıca, öğretim düzeyine, örneklem büyüklüğüne, coğrafi bölgeye, yayın türüne, dil bilgisi alanına ve dil bilgisi yaklaşım, yöntem ya da tekniklerine göre farklılaşma durumunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Kırk bir çalışma sonucu meta-analiz yöntemiyle sentezlenmiştir. Sonuçta, öğrenci merkezli dil bilgisi öğretim uygulamalarının öğrencilerin başarılarını geniş düzeyde ve olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Ayrıca, öğrencilerin başarı düzeylerinin öğretim düzeyine, coğrafi bölgeye, yayın türüne, dil bilgisi alanına ve öğrenci merkezli dil bilgisi uygulamasına göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Bunun yanında örneklem büyüklüğü değişkeninin öğrencilerin başarı düzeyleri üzerinde anlamlı etkisinin olduğu, küçük örneklemle gerçekleştirilen uygulamalarda öğrenci başarısının daha yüksek olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar sözcükler: Türkçe öğretimi, öğrenci merkezli dil bilgisi, geleneksel dil bilgisi, başarı, meta analiz.

Not: Makalenin ise cilt ve sayı numaraları yoktur. Makale gelecek sayılarda basılacağından sadece doi numarası yazılmıştır.

Karababa, Z. C. ve Saltık, O. (2012). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Buyrum ve İstek Kipinin Görünümü ve İşlevleri. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (3), 179-190.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, buyrum ve istek kiplerinin hangi durumlarda birbiriyle örtüştüğünü, bağlam içinde hangi anlamlarda kullanıldıklarını, kullanıldıkları kişi çekim eklerine de bakarak bağlam içinde tümceye nasıl bir anlam yükledikleri incelenmiştir. Doküman incelemesine dayalı betimsel bir çalışmadır. Evren, yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki ders kitaplarıdır. İki büyük üniversitenin ders kitaplarıyla sınırlıdır. Biçimsel özelliklere odaklı anlatımlar yetersizdir. Bu kiplerin

ulamsal özellikleri, diğer kiplerden farklılıkları yeterli ve etkin olarak işlenememiştir. Türkçede, buyrum kipinin karşılamadığı anlam boşluğunu istek kipi; istek kipinin karşılamadığı anlam boşluğunu da buyrum kipi karşılamaktadır. Bu iki kipin birbiriyle örtüşen özelliği, A kitabında buyrum ve istek kiplerinin aynı üniteye yer almalarına (A1 düzeyi 5. ünite) ve aynı metinde örneklendirilmesine olanak sağlamıştır. A ve B kitaplarında buyrum kipi daha çok yapı, kısmen de anlam ve işlev boyutlarında ele alınmaktadır. İstek kipinin 2 ve 3. çekimlerinin Türkçede sıklıkla kullanılmadığının ve bu kişilerde isteği anlatmak üzere daha çok buyrum kipinin tercih edildiğinin bilinmesine karşın kitapta böyle bir çalışmanın yer alması istek kipinin geleneksel dil bilgisi kitaplarına koşut bir anlayışla hazırlandığını gösterir. Her iki kitapta da dil bilgisel sıralamaya göre konular ve temalar geliştirilmiştir. Alıştırmalar ve etkinliklerin düzenlenmesinde dil bilgisel yapının edindirilmesi ve pekiştirilmesi ön plana çıkarılmıştır. Böylece bağlam ve çeşitli işlevler ikinci planda yer almıştır. Kitaplarda tabloların bulunması Türkçeyi öğrenenlere görünüm açısından katkı sağlayabilir ancak tabloların anlaşılır olması gerekir. Özellikle, A kitabında tablolarda dil bilgisi terim adlarının yer alması ve örneklerin karmaşık bir düzende sunulması tabloların anlaşılabilirliğini güçleştirmektedir. Kitaplarda tabloların kullanılması aynı zamanda bir tartışmayı da açar: Dil bilgisi, kurallardan hareketle mi yoksa işlevlerden hareketle mi öğretim sağlanacak?

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, İstek Kipi, Buyrum Kipi.

Karadağ, E. (2016). İlk Latin Abeceli Türk Dili Gramerinin Dil Bilgisi Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi 'Codex Cumanicus'un Latince Dil Bilgisi Yaprağı (64r, 64v)'. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (51), 191-204.

Çalışmada, Codex Cumanicus'taki mezkûr dil bilgisi yaprağı ilk defa Türkçe olarak neşredilmiş ve modern dil öğretimi yöntemlerine göre değerlendirilmiştir. Sonuçta; isim ve fiillerde çokluk, üstünlük, sıfatlarda karşılaştırma, benzerlik, meslek adı yapımı, anlamı soyutlaştırma, fiilden isim yapma, soru anlamı verme, isimlerde yokluk yapma, keresini bildirme, fiillerde şahıs çekimiyle teklik çokluk durumu gibi dil bilgisi öğretiminin önemli olan ve örneksiz olarak anlaşılması kolay olmayan konuları Türkçe ve

bazı yerlerde Latince örnekler verilerek anlatılmıştır. Yazarın Türkçedeki kalınlık-incelik uyumunu bilmediği, kurallara eklediği notlardan anlaşılmıştır. Metinde 14 Türkçe yapı anlatılırken 37 Türkçe kelimenin kullanıldığı örneklere yer verilmiştir. Yalnızca fiilden isim yapan -mAK ekini anlattığı kısımda kuralı yanlış olarak “-mak eki emir fiilinin ikinci şahsına eklenince fiil-den isim yapar.” şeklinde verilir. Bu da yazarın Latince gözlüğüyle baktığını gösteriyor. Buradaki fiillerin mastar olduğunu anlamıyor, onları emir kipinin ikinci şahsında çekimlenmiş birer fiil gibi algılıyor, çekimsiz fiil olduklarını anlamadığı için de kural olarak çekimli fiilden isim türetildiğini yazıyor. Yabancı dil öğretim ve öğreniminde kullanılan sistemli ilk yöntem olarak bilinen dil bilgisi-çeviri yöntemini 16. yüzyılda yazıldığı düşünülen ortak Türkçenin ilk Latin abeceli grameri Kıpçakça Codex Cumanicus'ta da görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Dil Öğretimi, Geleneksel Yaklaşım ve Yöntemler, Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi, Latince Gramer, Codex Cumanicus.

Not: Dergi sayı numaralarından oluşmaktadır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Karadağ, Ö. ve Kurudayıoğlu, M. (2010). Türkçedeki Kelime Türetme Özelliğinin İlköğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarına Yansıması. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (27), 437-455.

Çalışmada, Türkçenin morfolojik yapısından kaynaklanan kelime türetme özelliğinin ilköğretim öğrencilerinin (1-8. sınıflar) yazılı anlatımlarında kullandıkları kelime hazinesine nasıl yansıdığını ortaya koymak için ilköğretim öğrencilerinin yazılı anlatımlarında kullandıkları türemiş kelimeler tespit edilmiş, bu kelimeler çözümlenerek kelime türetmede hangi yapım eklerinin kullanıldığı ortaya konmuştur. Araştırmada, betimsel tarama modeli, nitel araştırma ve içerik analizi kullanılmıştır. Evren, ilköğretim öğrencileri, örneklem 4.861 öğrencidir. Genel olarak araştırmada, ilköğretimin bütün sınıf düzeylerinde toplam 715, birbirinden farklı 325 türemiş kelimenin kullanıldığı, 44 farklı yapım ekiyle kelime türetildiği, fiilden isim yapan eklerin toplamda kullanılan yapım eklerinin yarısını karşıladığı ve sayı olarak en az fiilden isim yapan eklerin (2 ek kullanılmıştır.) kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil eğitimi, morfoloji, kelime türetme, yapım eki, kelime hazinesi.

Karademir, F. (2016). Türkçede Kapalı Biçim Birimlerin Öğretimi Üzerine. *Turkish Studies*, 11 (14), 371-410.

Çalışmada, kapalı biçim birimlerin genel çerçevesinin çizilmesi ve öğretiminde esas alınması gereken hususların belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmadaki veriler kaynak taraması ve yer yer ilgili kişilere görüş sorulması ile toplanmıştır. Alıntılanan örneklerde bir sayı sınırlaması yapılmamış, örneklerin seçiminde onların nitelik ve nicelikçe konuyu en iyi şekilde temsil edebilme özellikleri esas alınmıştır. Çalışma; 1. Türkçede Yapıca Kapalılık Gösteren Biçim Birimler, 2. Öğretim Kademelerinde Kapalı Biçim Birimlerin Öğretimi, 3. Tartışma ve Sonuç bölümlerinden oluşmaktadır. 1. Bölümde Türkçede yapıca kapalılık gösteren biçim birimlerin durumu ana hatları ile ele alınmış, 2. bölümde öğretim kademelerindeki biçim bilgisi öğretiminin içeriğine dikkat çekilmiş, 3. bölümde kapalı biçim birimlerin öğretiminde esas alınması gereken hususlar tartışılıp sonuca bağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: biçim bilgisi, kapalı biçim birim, kök, taban.

Karademir, F. (2017). Türkçe Ses Bilgisinde "Ünsüz Benzeşmesi Olayı"nın Öğretimi Üzerine. *Turkish Studies*, 12 (25), 467-490.

Çalışmada, Türkçenin eklerini aslen ötümlü sayan yaklaşım, gerek eş zamanlı gerekse art zamanlı dil bilgisi öğretimi açısından sorunludur. Bunun için öncelikle konuyla ilgili kaynaklardan derlenen veriler değerlendirilmiş, daha sonra ünsüz benzeşmesi olayının kavramsal çerçevesi çizilmeye çalışılmıştır. Çalışmada, akademik kaynaklar ile Millî Eğitim kaynaklarında konunun ne şekilde ele alındığı tanımlandıktan sonra öğretimine ilişkin öneride bulunulmuştur. Sonuçta; genelde ses uyumu ve benzeşmesi, özeldeyse ünsüz benzeşmesi tanımlarında sorunlar bulunmuştur: benzeşme ve uyum kavramlarının ayırtına varılamaması, benzeşmenin kapsamı konusunda uç yaklaşımların benimsenmesi ve verilen örneklerde toptancı yaklaşımın benimsenmesi. Öneriler: terimlerin sınırları belirlenmeli, yumuşama ile benzeşme tartışılıp öğretim kurumlarında uyumlu hâle getirilmeli, toptancı yaklaşımlardan vazgeçilmeli, alormorf seçimine dayalı örnekler benzeşme olarak değil, uyum olarak verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: ses olayları, ünsüz benzeşmesi, ünsüz uyumu.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Karadoğın, A. ve Hirik, E. (2015). Türkçe Fiillerde Kılınış Türlerinin Dil Öğretimindeki Yeri. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 48-59.

Çalışmada, kılınış türlerinden hareketle bunun diller arasındaki ilişkişine ve dil öğretimindeki yerine değinilmiştir. Sonuç: Dillerin içyapısından kaynaklanan farklılıkların vurgulanmaması ya da ele alınmaması dilde farklı türden sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Kılınış da dilin içyapısıyla ilgili konulardan birisidir. Türkçedeki birçok dil bilgisi ile ilgili durum kılınış konusu ile doğrudan bağlantılıdır. Her ne kadar kılınış, Türkçe açısından yeni ele alınan konulardan birisi olsa da bunun Türkçe öğretiminde de değlendirilmesi gerektiği aşikârdır. Ön sınırı vurgulayan fiiller ve bu türden fiillerin kendisine has özellikleri neticesinde ortaya çıkan kılınışsal yalancı eşdeğerlik konusuna gerek dil bilgisi kaynaklarında gerekse yabancılara Türkçe öğretmek için hazırlanan kaynaklarda yer verilmelidir. Bu konunun anlaşılabilir olması için bireylerin Türkçeyi en az C1 seviyesinde biliyor olmaları gerekmektedir. Yani Türkçe fiillerin kılınış türlerinin öğretilmesi ileri düzey Türkçe içerisinde değlendirilmelidir. Yabancılara Türkçe öğretmek üzere hazırlanan kaynaklarda ve çeviri üzerine hazırlanan kaynaklarda bu durum belirtilmelidir. Aksi hâlde hem dil öğreniminde hem de çeviri konusunda kılınışsal yalancı eşdeğerlik açısından sorunlar yaşanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kılınış, Türkiye Türkçesi, Fiil, Yabancılara Türkçe Öğretilmesi, Çeviri.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Karadüz, A. (2006). İlköğretim Türkçe Dil Bilgisi Kitaplarının "Öğreticilik" Kavramı Bağlamında Eleştirisi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (21), 13-31.

Araştırmada, ilköğretim okulları 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe kitaplarının dil bilgisi bölümleriyle Türkçe derslerinde kullanılan dil bilgisi kitapları öğreticilik yönüyle incelenmiştir. Dil bilgisi kitapları; işlenen konular, resim ve grafiklerin yeterli olma durumu, dil ve anlatım, konunun sunuluş sırasının öğretim yöntemleri bakımından uygunluğu gibi özellikler açısından değlendirilmiştir. Araştırma genel tarama modelindedir. 302 Türkçe

öğretmeni evren, rastgele seçilen 202 öğretmen de örneklemdir. Anket ve mülakat kullanılmıştır. Ayrıca ders kitapları araştırmacı tarafından da değerlendirilmiştir. Anket sonuçlarına göre öğretmenler, dil bilgisi konularını içeren kitaplarda tanım ve terimlerin ağırlıkta olduğunu, öğrencilerin dil becerilerini desteklemeye yönelik etkinlik, uygulama ve alıştırmalara yeterince yer verilmediğini, kitaplarda yer alan kavramlarla resimlerin öğrenciler için sayıca yetersiz ve öğretici olmadığını belirtmişlerdir. Sözü edilen kaynaklar araştırmacı tarafından da tarandıktan sonra yine benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Türkçe dil bilgisi, ders kitabı, öğrenci, öğrenme.

Karagöz, B. (2015). Ortaokul 8.Sınıf Dil Bilgisi Eğitiminde Kazanım ve Kullanım Becerilerinin Sosyoekonomik Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: Muğla Örneği. *Turkish Studies*, 10 (11), 909-926.

Araştırma, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 8. sınıf dil bilgisi kazanımlarına ulaşma düzeyini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Betimsel bir çalışmadır. Evren, 8. sınıf öğrencileri, örneklem ise 73 öğrencidir. Sonuçta, başarı ortalamasının %50'nin altında olduğu, beklenen düzeye ulaşamadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İletişim, dil bilgisi, ana dili eğitimi, dil bilgisi öğretimi.

Karagöz, M. ve Oryaşın, U. (2014). Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Etkinliklerinin Metinlerle İlişkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 187-194.

Çalışma, Türkçe ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinliklerinin metinlerle ilişkilerinin incelenerek dil bilgisi öğretiminde benimsenen bütüncüllük ilkesini karşılayıp karşılamadığını belirlemek amacıyla yapılmış nitel bir araştırma olup doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. Evren, ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri, örneklem ise incelenen 1-5 ve 6, 7, 8. sınıflar İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzlarından hareketle belirlenmiş, 6. sınıf dil bilgisi konularının daha çok olduğu saptanmıştır. Örneklem, İlköğretim Türkçe 6 Öğretmen Kılavuz Kitabı olarak belirlenmiştir. Sonuçta, etkinliklerin, işlenen metne dayalı olarak gerçekleştirilemediği görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Dil bilgisi etkinlikleri, Türkçe öğretimi, metinler.

Karahan, L. (2009). Dil Bilgisi Öğretiminde Bütün-Parça İlişkisinin Önemi. *Turkish Studies*, 4 (8), 23-30.

Bilgiyi bütün-parça ilişkisi çerçevesinde öğrenmek veya öğretmek, eğitimin vazgeçilmez yöntemlerinden biridir. Dil bilgisi öğretim programlarında öncelik, "parça"ya verilmiş, ancak bu sıralamanın gerekçeleri üzerinde durulmamıştır. Konu sırası, dil bilgisi öğretiminde de son derece önemlidir. Konu sıralamasında önceliğin parça mı bütün mü olacağı hususundaki tartışmalarda dilin bir "bildirişim" sistemi olma özelliği gözden uzak tutulmamalıdır. Sonuç olarak hangi seviyede olursa olsun dil bilgisi öğretim programlarında konu sırası, dilin mahiyeti gereği "bildirim yüklü bütünü" kavramaya yönelik olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, bütün-parça ilişkisi, öğretim programı.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Karakoç Öztürk, B. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğreticilerin Yöntemlere Yönelik Bakış Açısı ve Farkındalığı. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, Yıl 11 (33), 969-996.

Araştırmanın amacı, Suriyeli çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yabancı dil öğretim yöntemlerine yönelik bakış açılarını ve farkındalıklarını belirlemektir. Tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Evren Türkçe öğretmenleri, örneklem 122 Türkçe öğreticisidir. Ancak araştırmaya 114'ü dâhil edilmiştir. Görüş alınmıştır. Araştırma sonucunda yabancı dil öğretim yöntemlerine yönelik olarak verilen eğitimden önce Türkçe öğretmenlerinin çoğunun geleneksel yöntemler olarak adlandırılan dil bilgisi-çeviri yöntemi ve işitsel-dilsel yöntemde gönderimde bulunan maddelere katıldıkları ve bu yönde bir bakış açısı benimsedikleri saptanmıştır. Eğitim sonrasında ise Türkçe öğretmenlerinin çoğunun iletişimsel yöntemlere yönelik bir bakış açısı benimsedikleri yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Türkçe öğretmenlerinin yöntem farkındalıklarının da aldıkları eğitim öncesinde ve sonrasında farklılık gösterdiği elde edilen bulgular arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, yabancı dil öğretim yöntemleri, bakış açısı, farkındalık.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Karatay, H., Kartalhoğlu, N. ve Coşkun, S. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Dil Bilgisi Konularını Öğrenme Düzeyleri. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (32), 199-219.

Çalışma, ilköğretim öğrencilerinin dil bilgisi kazanımlarını öğrenme düzeyleri belirlemek amacıyla yapılmış olup ön test-son test yarı deneysel modelde desenlenmiştir. Çalışma grubuna 7. sınıf seviyesinden 193 öğrenci seçilmiştir. Sonuçta, basit, birleşik ve oluş fiillerinde ilerleme sağlandığı; iş ve durum fiillerinde ve fiilde anlamda sağlanmadığı görülmüştür. Görülen geçmiş zaman kipi dışındaki kiplerde başarılı olunmuş, zaman ve anlam kayması ve ek fiilde ilerleme sağlanamamıştır. Soru zarfı dışındaki zarflarda ilerleme sağlanmıştır. Bu sonuçlarda öğretim araçlarının yetersizliği ve bazı konuların öğrencilerin öğrenme düzeyine uygun olmadığı düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, kelime türleri, kipler, zaman ve anlam kayması, ek-fiil, fiillerin yapı özellikleri.

Not: Dergi sayı numaralarından oluşmaktadır.

Karçiç, A. ve Çetin, M. (2015). Bosna-Hersekliilere Türkçe Öğretimi Bağlamında Karşılaştırmalı Bir Çalışma: Türkçede ve Boşnakçada Çatı. *Turkish Studies*, 10 (15), 535-562.

Çalışma; Bosna-Hersek’te yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere çatı konusunun kavratılmasında karşılaşılan engellerin sebeplerini ortaya çıkarmak ve Türkçenin ifade alanına zenginlik katan, cümledeki temel ögeler arasındaki ilişkileri belirleyen çatı konusunun Bosna-Hersekli öğrencilere öğretimi sırasında karşılaşılan zorlukların temelindeki ana dilinde ve hedef dildeki çatı mantığı farklılıklarını ortaya koymak amacıyla yapılmış olup karşılaştırmalı dil bilimi yöntemiyle yürütülmüştür. Türkçede var olan bazı çatı türlerinin Boşnakçada olmadığı, aynı şekilde Boşnakçada tasniflere katılan bazı çatıların Türkçede farklı yapılara tekabül ettiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Türkçede geçişli fiiller, geçişsiz fiiller, etken çatı, edilgen çatı, dönüşlülük çatısı, işteş çatı ve ettirgen çatı türleri bulunmaktadır. Boşnakçada ise etken, edilgen, orta ve dönüşlü olmak üzere dört çatı türü mevcuttur. İşteş çatı dönüşlülüğün bir çeşidi olarak tasniflerde yer almaktadır. Bunun dışında Türkçede bulunan ettirgenlik çatısının Boşnakçada çatı türü olarak bulunmadığı ancak farklı yapılarla ettirgenliğin sağlandığı görülmüştür.

Özellikle ettirgen çatının Boşnakçada olmayışı bu yapıların Bosna-Hersekli öğrencilere öğretimini zorlaştırmaktadır. Karşılaştırmalı dil bilim yöntemiyle elde edilen bulgular ise karşılaştırılan iki dil arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koyacak şekilde çatı tasnifleri, türleri ve işlevleri bakımından değerlendirilmiş, seçilen romanlardan örneklerle birlikte yorumlanmıştır. Örnek cümleler *Derviş ve Ölüm*, *Ponornica (Yer Altı Irmağı)*, *Kiralık Konak*, *Küçük Ağa* romanlarından verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: yabancılara Türkçe öğretimi, karşılaştırmalı dil bilimi, dil bilgisi, çatı, fiiller.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Kardaş, D. (2016). The Use of Personalized Texts for Teaching Turkish as a Second Language. *Educational Research and Reviews*, 11 (6), 252-259.

Çalışma, yabancılara Türkçe dil bilgisi kurallarını öğretmek için kişiselleştirilmiş metinleri kullanmanın avantajlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada, tek değişkenli bir model kullanan gerçek bir deneysel tasarım olan ön test ve son test kontrol grubu kullanılmıştır. Örneklem, TÖMER’de iki homojen gruptur. Sonuçlar, deney grubundakilerin dil bilgisi derslerinde daha yüksek başarılar sergilediklerini ve dili kullanma konusunda ilerleme kaydettiklerini göstermiştir.

Anahtar kelimeler: ikinci dil olarak Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, kişiselleştirme.

Kartalhoğlu, Y. (2009). Ortaöğretimde Ekler ve Eklerin Gösterimi Üzerine. *Türk Yurdu Dergisi*, 29 (261), 76-78.

Araştırmada, ortaöğretim dil ve anlatım kitabındaki yapım ve çekim ekleri incelenmiştir. Sonuç: Ortaöğretim 9. sınıf dil ve anlatım kitabında yapım ve çekim eklerinin anlatımında keyfiliğin olduğu görülmüştür. Kitaptaki anlatım tarzı ile öğrencilerin özellikle Türkçenin yapım eklerini anlaması mümkün değildir. Eklerin kelimelerin içinde gösterilmesi bir hatadır. Çekim ekleri daha detaylı anlatılmış gibidir ancak hatalar vardır. Bu hatalar daha sonra yükseköğretim öğrencilerini etkilemektedir. Ortaöğretimde eklerin gösterilmesinde yükseköğretimdeki sistem uygulanmalıdır. Bu sistem şudur: İsme gelen ekler '+', fiile gelen ekler '-' işareti konur. Böylece öğrenci ekleri ezberlemeden rahatça anlayabilir. Çok biçimli yapım ve çekim

eklerinin bütün biçimlerinin yan yana yazılması da öğrencinin kafasını karıştırmaktadır. Bunu önlemek için ekte değişen seslerin büyük harflerle yazılması gerekmektedir. Bunlar yapılırsa ortaöğretim ile yükseköğretimde ekler ve eklerin gösterimi konusunda birlik sağlanmış olur.

Not: Makalede ‘amaç’, ‘yöntem’ ve ‘anahtar kelimeler’ bölümlerine yer verilmemiştir.

Kayaokay, İ. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Divan Şiirinden Faydalanmak: Arthur Lumley Davids’in a Grammar of the Turkish Language Örneği. *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*, (21), 19-40.

Çalışmada, Davids’in Arap harfleriyle verdiği örnek manzumeler üzerinde durulmuş ve bu materyallerden hareketle sonuçta bazı çıkarım ve günümüzde yabancılara Türkçe öğretiminde divan şiirinden nasıl yararlanılması gerektiğine dair bazı tekliflerde bulunulmuştur. Nitel yöntem ve belgesel tarama kullanılmıştır. Sonuçta, dil bilgisi-çeviri yönteminin kullanılmıştır. Örnek olarak beyitler kullanılmıştır. Yazar, divan edebiyatından yararlanan ilk dil bilimci olarak kabul edilebilir. Öneriler: Yunus Emre, Bâkî, Nedim, Edirneli Nazmî gibi şairlerden de yararlanılabilir. Ezber yardımcı olacaktır. Divan şiiri C2 seviyesinde kullanılabilir. Ahenk unsurları öğrenimi kolaylaştıracak ve özümsemesini sağlayacaktır. Özellikle ana dili Arapça, Farsça olanlar için kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Arthur Lumley Davids, Türk Dili, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Divan, Hümâyûn-nâme.

Kerimoğlu, C. (2006a). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Söz Dizimi ile İlgili Kabuller Üzerine I (Kelime Grupları). *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (20), 106-118.

Çalışmanın amacı, farklı eğitim kademelerindeki kelime gruplarının işleniş biçimlerini tespit etmektir. Yöntem: Eğitim aşamaları yükseköğretim-ortaöğretim-ilköğretim şeklinde üçe ayrılmıştır. Türkçe öğretimiyle ilgili yapılan çalışmalarda temel yaklaşımlar ve sorunlar araştırılmış, çözüm yolları önerilmiştir. Sonuç ve öneriler: Terim birliği sağlanmalı, temel konulardaki kargaşayı bitirecek ve özellikle de akademisyenlerin ilköğretim ve ortaöğretime yönelik bir fikir birliği olmalı, isim tamlamasının iki türü (takısız, zincirleme), birleşik fiil grubu, birleşik isim grubu (özel isim grubu),

aitlik grubu ve kısaltma grubunun açıklanmaya ihtiyacı vardır, kelime grupları ilköğretimde tanıtılmalı ve cümle konusundan sonra öğretilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, söz dizimi, cümle bilgisi, kelime grupları

Not: Dergi sayı numaralarından oluşmaktadır. Yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Kerimoğlu, C. (2006b). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Söz Dizimi ile İlgili Kabuller Üzerine II (Cümle Öğeleri). *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (20), 119-129.

Türkçe dil bilgisi öğretimindeki cümle öğeleriyle ilgili değerlendirmeler, eğitim aşamaları (ilköğretim-ortaöğretim-yükseköğretim) göz önünde bulundurularak karşılaştırmalı bir şekilde incelenmiştir. Cümle ögesi olarak nelerin kabul edildiği ve bu kabulde hangi ölçülerin kullanıldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuç: Terim kargaşası çözülmeli, cümle öğeleriyle ilgili önemli görüş ayrılıkları yoktur, öğelerin belirlenmesi ölçünün ne alındığı sorunu vardır: İşlev mi, şekil mi? Eğitim aşamalarında dil bilgisi öğretimiyle ilgili konuların işlenişinde belirsizlik vardır. Akademik yayınlarda fikir birliğinin sağlanması mümkün olmasa da en azından ilköğretim ve ortaöğretimde bir birlik olması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, cümle bilgisi, söz dizimi, cümle öğeleri

Not: Makalede yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Kerimoğlu, C. (2007). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Yapı Bakımından Cümle Sınıflandırmaları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (21), 98-107.

Bu çalışmada Türkçe dil bilgisi öğretimindeki cümle yapısı ile ilgili görüşler incelenmiş, konunun farklı eğitim aşamalarında ele alınış şekilleri üzerinde durulmuştur. Yükseköğretim, ortaöğretim ve ilköğretime yönelik yayınlara karşılaştırmalı bir şekilde değerlendirilmiştir. Sonuç: Cümle yapısı kavramı akademik yayınlarda açık bir şekilde belirlenemediği için sınıflandırmalar farklıdır. Bu, ilk ve ortaöğretime de yansımıştır. Birleşik cümle kavramı sağlam bir temele oturtulamamıştır. Sıralı ve bağlı cümlelerde birçok araştırmacı tarafından noktalama işaretlerinin ölçüt kabul edilmesi de ayrı bir sorundur. Konunun işlenişine ilişkin olarak devamlılıktan söz etmek

güçtür. Temel kavramlarda bir fikir birliği gereklidir. Yapılandırmacı yaklaşımın kitaplarda yetersiz olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, söz dizimi, cümle yapısı.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Kerimoğlu, C. (2010). Türkiye Türkçesi Gramerinin Yazımı ve Öğretiminde 3.Kişiyile İlgili Sorunlar Üzerine (Bildirme ve İyelik). *Turkish Studies*, 5 (3), 1618-1631.

Çalışmada, Türkiye Türkçesi gramer yazımında 3. kişi bildirme eki olarak kabul edilen -Dir ekinin bildirme eki olamayacağı üzerinde durulmuş, bu ekin kişi ve zamanı işaretlemediği örnek cümleler üzerinde gösterilmiş ve ekin kiplik işaretleyicisi olarak ele alınması gerektiği vurgulanmıştır. Gramerlerde 3. kişi iyelik ekleri açıklanırken çokluk kişi için yalnızca +IArI ekinin verilmesinin Türkiye Türkçesindeki kullanımları yansıtmadığı belirtilmiş ve +(s)I ekinin de 3. çokluk kişiyi işaretlediği örnekler üzerinde tartışılmıştır. Sonuç ve Öneriler: Sorunların çoğu eski bilgilerin tekrarındandır. Araştırmacılarca belirlenen hatalar gramere yansıtılmaz, bu yüzden yeniliklerden uzak durulmakta ve açıklanamayanlar "istisna" olarak addedilmektedir. Üçüncü şahısların çekiminde 2 noktaya değinilmelidir: 1. -Dir eki, şimdiki zamanın ve şimdiki zamanın basit zamanını rapor eden koşaç değildir. Fiil ve isimlere eklendiğinde kesinliği işaretleyen ve modalite kategorisinde değerlendirilebilecek bir unsurdur. 2. +IArI taşıyan her eleman üçüncü çoğul kişiyi işaretlemez. Bu son ekin temsili, bağlamına göre çoğul son ++Ar veya iyelik eki +I olarak yapılmalı ve bu son ekin kullanımı kendi bağlamında verilmelidir. Son söz olarak, üçüncü çoğul şahıs sahip olan sonek sadece +IArI değildir. Gramerlerde üçüncü çoğul kişi olarak sahip olan son eki olarak vermek için kullanılan +I (I) eki, aynı anda üçüncü çoğul kişi için sahip olan sonek için kullanılır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Türkçesi, dilbilgisi, bildirme, iyelik, dilbilgisi yazımı ve öğretimi.

Kılıç, M. ve Akçay, A. (2011). Türkçe Öğretmen Adaylarının Görüşleri Çerçevesinde Dilbilgisi Eğitimi. *Sakarya University Journal of Education*, 1 (1), 26-31.

Çalışma, Türkçe öğretmenlerinin görüşleri çerçevesinde dil bilgisi eğitimi alanının incelenmesi amacıyla yapılmış, nitel desenlerden görüşme ile yürütülmüştür. Evren, Türkçe Öğretmenliği Bölümündeki 340 öğretmen adayı, örneklem 30 adaydır. Veriler betimsel analizle incelenmiştir. Sonuçta, öğretmen adaylarının en çok karşılaştıkları sorunlar; dil bilgisi derslerine ayrılan zamanın yetersizliği, dil bilgisi öğretiminin kavramlar üzerinden yürütülmesi, öğretim üyeleri arasında terim birliğinin sağlanamamış olması ve yazım kılavuzunun sürekli yenilenmesi olarak tespit edilmiştir. Türkçe öğretmen adaylarının dil bilgisi alanında Türkçe Öğretmenliği ders programları, dil bilgisi derslerinde izlenen yöntemler ve öğretim üyeleri ile karşılaştıkları sorunlara ve Türkçe öğretmenliği ders programında dil bilgisi öğretimi adlı bir derse yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dilbilgisi, Türkçe öğretmen adayı, dilbilgisi eğitimi

Kılıçarslan, R. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Temel Seviye Öğrencilerinin Haber ve Dilek Kiplerini Kullanımı. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2303-2315.

Çalışmada, yabancılara Türkçe öğretiminde dil bilgisi konuları içinde hayati öneme sahip olan haber ve dilek kiplerini temel seviyeyi bitirmiş öğrencilerin ne kadar anlayıp anlamadığı amaçlanmış, nitel araştırma yöntemi kullanılmış, veriler betimsel analizle çözümlenmiştir. Çalışmanın evreni, yabancı uyruklu öğrenciler, örnekleme ise B1 kuruna yeni geçmiş 25 öğrencidir. Sonuçta, kiplerin genel olarak iyi bir şekilde öğrenildiği görülmüştür. Geçmiş zaman kiplerinin ikisinde de zorlanıldığı, şimdiki ve gelecek zamanlarda ses değişiminin zorladığı, geniş zamanda fiillere göre değişen kip eklerinin kullanımında zorlanıldığı görülmüştür. Dilek kiplerinde göze çarpan en önemli husus, öğrencilerin kipleri kullanım başlığı altında yanlışlık yapması olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, kip ekleri, temel seviye, Yabancılara Türkçe öğretimi.

Kılıçarslan, R. ve Yavuz, A. (2014). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Sosyal Medya Kullanımında Yaptıkları Yazma Hataları. *Turkish Studies*, 9 (3), 863-877.

Araştırmanın amacı, Fatih Üniversitesi TÖMER'deki B1, B2 ve C1 seviyesindeki öğrencilerin Facebook, Viber, Whats Up gibi sosyal medya organlarındaki yazışmalardaki çekim eki yanlışlıklarını belirlemektir. Nitel araştırma yaklaşımı betimsel bir durum ve tarama çalışmasıdır. Yirmi dokuz öğrenci katılmıştır. Sonuçta, daha çok isim çekim eklerinde yanlışlık yapıldığı görülmüştür. Özellikle de yönelme ve belirtme ekleriyle iyelik eklerinde daha çok yanlış vardır.

Anahtar Kelimeler: Fatih TÖMER, Yabancı dil olarak Türkçe, Yanlış çözümlenmesi, Ek yanlışları, Yazılı anlatım, Sosyal Medya.

Kınay, D. E. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi İçin Materyal Geliştirme. *E-Dil Dergisi*, (5), 243-260.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe alanında, öğrencilere dil bilgisi öğretiminde yardımcı olacak ders materyalleri geliştirmelerini sağlayacak altyapıyı hazırlamaktır. Aynı zamanda bir ders kitabının bir ünitesini oluşturacak şekilde “Geçmişten Günümüze” adlı, dil bilimsel olarak geniş zaman + -DI (-(A/I)rdI}) yapısının geçmişteki terk edilmiş alışkanlıklar/davranışlar işlevi ile karşı olgusal (gerçek olmayan) durumlarda kullanılan işlevinin sunulduğu materyal tasarımı da yapılmıştır. Seviye B2'dir. Bu çalışmada Avrupa Ortak Dil Çerçevesine göre B2 düzeyi bir yabancı dil olarak Türkçe sınıfında kullanılmak üzere “Geçmişten Günümüze” adlı bir ünite hazırlanmıştır. Sonuç olarak, bu durumda öğrencilere, öğrendikleri dilin biçimsel, anlamsal ve kullanımsal özelliklerinin öğretilmesinin daha yararlı olacağı düşünülmektedir. Dört temel beceriyle dil bilgisi öğretimi iç içe yapılmalıdır. Dil bilgisi gerçek hayatla ilintilendirilmelidir. Bu noktada dil bilgisi öğretimi sürecinde oluşturulan materyallerin dil kullanımı ve öğrenimi arasında bir merkez ara buluculuğu yansıtacak şekilde hazırlanması, etkin bir dil öğretimini gerçekleştirmekte öğrencilerin temel yardımcılarını olmalarını sağlayabilecekleri düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, materyal geliştirme, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntemden bahsedilmemiş, uygulama süreci anlatılmıştır.

Kızıltan, N. ve Atlı, I. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Belirtme Durumu Kullanımlarının İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6 (3), 730-746.

Araştırmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen uluslararası öğrencilerin belirtme durumu kullanımlarını incelemektir. Bunun için önceki yıllarda OMÜ Türkçede B2 ve C1 kurlarını bitirmiş öğrencilerin ara sınav ve yıl sonu sınavında yazdıkları 40 adet örnek metin araştırmacılar tarafından rastlantısal olarak seçilerek bir mini-derlem oluşturulmuştur. Katılımcılar TÖMER'den B2'yi ve C1'i bitirmiş 40 öğrencidir. 7177 sözcük ve 2991 farklı sözcük içeren bu derlemin incelenmesinde, öncelikle belirtme durumu eki olan –i ve biçimdeşleri belirlenmiştir. Daha sonra bu ekin doğru ve yanlış kullanımları ve ekin unutulduğu durumlar, araştırmacılar tarafından elle işaretlenmiştir. Belirlenen tüm hatalı kullanımlar yerine geçme, çıkarma, ekleme ve diğerleri olmak üzere toplam dört başlık altında toplanmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular, belirtme durum ekinin 201 kez kullanıldığını, bunlardan 76'sının ise hatalı olduğunu göstermiştir. Ayrıca, araştırmacılar bu ekin gerekli olduğu hâlde 62 kez kullanılmadığını belirlemiştir. Tüm hataların, %25,66'sını yerine geçme, %23,68'ini ekleme, %40,79'unu çıkarma ve %9,87'sini diğer hataların oluşturduğu saptanmıştır. Sonuçlar, belirtme durum ekinin yabancı dil öğrenenler için öğrenilmesi güç yapılardan biri olduğunu ve eylemlerle birlikte C-seçme kurallarının öğretiminin önemini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Hata Analizi, Derlem, Türkçe, Belirtme Durumu, Yabancı Dil Öğretimi.

Koç, S. ve Cem Değer, A. (2008). Türkçe'de Özne Ad Öbeği ve Boş Artgönderim Kullanımının Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerdeki Gelişimsel Görünümleri. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 19, 51-61.

Çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin ürettikleri metinlerde gözlenen özne boş art gönderim kullanımının gelişimsel görünümünü belirlemeyi amaçlamaktadır. Bulgular, öğrencilerin başlangıç düzeyinden itibaren metin üretiminde konu sürekliliğini sağlamaya yönelik özne ad öbeği silme işleminde başarılı, öte yandan konu değiştirimine yönelik adıl ve tam ad öbeği kullanımında daha az başarılı olduklarını göstermiştir.

Veri tabanı TÖMER'deki 151 öğrencinin yazılı kâğıtlarıdır. Metin ayıklamasına gidilip sayı 146'ya düşürülmüştür. Araştırmada Yüksek Türkçe 4 (YT4) grubundan sadece bir metin toplanabilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe, Aradil, Özne AÖ silme, Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimi, Türkçenin ikinci dil olarak edinimi.

Not: Dergi, cilt numaralarından oluşmaktadır. Makalenin yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Korkmaz, Ö. ve Mahiroğlu, A. (2007). Ayrıntılama Kuramına Dayalı Bir Öğretimde Bellek Destekleyicilerin Öğrencilerin Başarılarına ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8 (2), 1-17.

Araştırmanın amacı; öğretimi ayrıntılama kuramı uyarınca ve kuramın önerdiği bilişsel strateji uyaranları kısmında bellek destekleyicilere yer verilerek oluşturulan tasarımın başarıya ve kalıcılığa etkisini araştırmaktır. Örneklem, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 2. sınıftaki 54 öğrencidir. Araştırmada ön test-son test-izleme testi kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Sonuçta, deneysel yöntemin bilgi ve kavramada başarıya ve kalıcılığa daha çok katkı sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretimi ayrıntılama Kuramı, Bellek destekleyiciler, Türkçe dil bilgisi öğretimi.

Not: Makalede evren ve örneklem başlığı altında evren yazılmamıştır.

Köse, D. ve Özsoy, E. (2017). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde “Muhtasar Sarf ve Lügat-ı Türki”. *Turkophone*, 4 (2), 33-47.

Araştırmada, Teğmen Von der Berswordt'un kendi çalışmaları sonucu yazmış olduğu Muhtasar Sarf ve Lügat-ı Türki “Grammatik der Türkischen Sprache” adlı dil bilgisi ve sözlük ağırlıklı Türkçe öğretimi kitabı şekil, içerik ve yöntem açılarından incelenmiştir. Türkçe öğretimi amacıyla izlemiş olduğu yollar gösterilmiş, kullandığı sözcük, tümce, metin ve dil bilgisi yapılarından örnekler verilerek değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmada yazım veya alfabe özelliklerinden ziyade kitabın dil öğretimi bakımından incelenerek sergilenmesi amaçlandığından kitaptan alınan örnekler genel olarak bugünkü yazımı ile belirtilmiş sadece özelliği olan

durumlarda kitabın orijinal yazımından örnek kelimeler verilme yoluna gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, görev odaklı öğretim, ders kitabı, ortak başvuru metni.

Not: Yöntem bölümü yoktur.

Madan, D. ve İpek Eğilmez, N. (2014). Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Bir Soluk: Fiilimsi Hazine Avcıları Etkinliği. *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi*, 4 (1), 45-57.

“Fiilimsi Hazine Avcıları” etkinliği ile yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda öğrenciyi aktif kılmak, fiilimsi konusunu, kurallar çerçevesinde ezberlemeye yönlendirmeden; cümle ve metin içinde kullanılan fiilimsi örnekleriyle öğrencilerin konuyu daha iyi kavramalarını sağlayarak öğretmek ve böylece öğrenilenlerin kalıcı olması amaçlanmıştır. On altı 8. sınıf öğrencisi yer almıştır. Fiilimsi konusu işlendikten sonra uygulanmıştır. Sonuçta, konu pekiştirilmiş, aktif katılım gösterilerek iş birliği içinde daha iyi kavranmış ve konunun genel olarak anlaşıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretim Programı, Dil bilgisi Öğretimi, Fiilimsi.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Maden, S. ve Maden, A. (2016). Bilgisayar Destekli Dil Bilgisi Öğretimi: Hipermetin Kullanımı. *Giresun Üniversitesi Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (15), 359-377.

Araştırmanın amacı, dil bilgisi öğretiminde bilgisayar destekli hipermetinsel ortamın öğrenci başarısı üzerindeki etkisini ve öğrencilerin hipermetinle öğretim çalışmalarına yönelik görüşlerini belirlemektir. Çalışmada karma metot; kontrol gruplu ön test-son test ve tarama modelleri kullanılmıştır. Örneklem, 58 sekizinci sınıf öğrencisidir. Cümlenin öğeleri konusu seçilmiştir. Sonuçta, hipermetinle öğretimin daha etkili olduğu ve yönteme farklı görüşlerin sunduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Bilgisayar destekli öğretim, dil bilgisi öğretimi, hipermetin, başarı, görüş.

Not: Makalede evren belirtilmemiştir.

Melanlıoğlu, D. (2012). Yabancılara Türkçe Öğretmenlerin Hâl Eklerinin Öğretimine İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Araştırma. *Turkish Studies*, 7 (4), 2401-2411.

Çalışmada, yabancılara hâl eklerinin öğretimi sırasında öğretmenlerin yaşadığı problemleri ortaya koymak amaçlanmıştır. Nitel yöntemlerden fenomografi kullanılmıştır. Çalışma grubu, TÖMER'den 5 okutmandır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Problemler şunlardır: Öğrencilerin hâl eklerinin öğretimi sırasında eklere anlam yükleme çabaları ve uygulama aşamasında yeterli başarıyı gösterememeleri, eklerin gereksiz yerde kullanılması, gerekli yerlerde kullanılmaması ve fiillerle kullanımı. Öğrencilerin yaptıkları bu hataların hâl eklerinin soyut bir yapıya sahip olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Araştırma sonucunda görüşlerine başvurulmuş okutmanların, hâl eklerinin öğretimi sırasında doğru uygulamaların yanı sıra yanlış uygulamalara da yer verdikleri belirlenmiştir. Öneri olarak; somutlaştırmadan yararlanılmalı, hangi sırayla verilmesi konusunda birlik olmalı, uygulama sayısı artırılmalı, Türkçenin imkânlarından yararlanılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, yabancılara Türkçe öğretimi, dil bilgisi, hâl ekleri.

Memiş, M. R. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sürecinde Kullanılmak Üzere Geliştirilen Dil Bilgisi Materyallerinin Akademik Başarı ve Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (3), 859-877.

Çalışmada amaç, zarflar konusunda animasyonla zenginleştirilmiş materyallerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin akademik başarısına etkisi olup olmadığını ve yazma sırasında öğrendiklerini kullanma noktasında gruplar arasında herhangi bir değişime yol açıp açmadığını ortaya koymaktır. Gerçek deneme modellerinden son test kontrol gruplu model ile desenlenmiştir. Çalışma grubu B1 düzeyinden 32 öğrencidir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıktığı ve yazmada daha çok zarf kullanıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: yabancılara Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, yazma, öğretim materyali, zarflar.

Memiş, M. R. (2018). Yapım Eki Öğretiminin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Kelime Hazinesi Üzerindeki Etkisi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47 (2), 439-491.

Yapım eki öğretiminin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin kelime hazinesi üzerindeki etkisini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada nicel yöntemlerden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu, B2 düzeyindeki 26 öğrencidir. Sonuçlar, yapım eki öğretiminden yararlandığını, bu öğretimi alan grubun kelime hazinesinin daha fazla geliştiğini, öğrenenler için ana dillerinin kökeninin ve yapısının da etkili olduğunu göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapım eki, ek öğretimi, kelime hazinesi.

Memiş, M. R. ve Kara, M. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Yapım Bilgisi Eğitiminin Okuduğunu Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisi. *International Journal of Language Academy*, 6 (1), 266-288.

Sözcük yapım bilgisi eğitiminin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin okuduğunu anlama becerisi üzerindeki etkisini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu, B2 düzeyindeki 26 öğrencidir. Sonuçta, deney grubunun başarılı olduğu görülmüş, bunda ise ana dillerin kökeni ve yapısının da etkili olduğu belirlenmiş ve bilinmeyen kelimelerin anlamını tahmin etme stratejisini kullanmalarının etkili olduğu düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sözcük yapım bilgisi, yapım eki, ek öğretimi, okuduğunu anlama becerisi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

Meran, T. ve Şahbaz, N. K. (2015). Tedrisat, Terbiye ve Yeni Mekteb Dergilerindeki Dil Bilgisi Öğretimiyle İlgili Makalelerin Değerlendirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2616-2638.

Çalışmanın amacı; II. Meşrutiyet Dönemi'nde çıkarılan Tedrisat, Terbiye ve Yeni Mekteb dergilerinde dil bilgisi öğretimi ile ilgili makaleleri günümüz dil bilgisi öğretimi verileriyle değerlendirip tanıtmaktır. Tarihsel yöntem kullanılmıştır. Nitel yöntem ve doküman incelemesi kullanılmıştır.

Veri tabanı, adı geçen makalelerdir. Dil bilgisi öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin düşüncelerin II. Meşrutiyet Dönemi'nde de var olduğu belirlenmiş ve dönemin eğitimcileri görüşlerini dergilerde belirtmiştir. Yapılan çalışmada dil bilgisi öğretiminin bir bütün hâlinde gerçekleştirilmesine ilişkin düşünceler, öğretim aşamalarındaki fikir ayrılıklarının görülmesi ve bunun yarattığı sonuçlar, öğretimin hedef kitlesi ve bunların sürece dâhil edilmesinde izlenecek yollar, dil bilgisi öğretimi sürecini başarıyla tamamlayan öğrencilerin ne gibi kazanımlar edineceği gibi konular üzerinde de durulmuştur. Araştırma sonucunda, bugün de geçerliliğini koruyan yapılandırıcı yaklaşıma uygun dil bilgisi öğretim yöntem ve tekniklerinin kavramsal altyapısının ortaya konduğu ve bu yöntem ve tekniklere uygun "ders numuneleri"nin öğretmenlere rehberlik etmesi için dergilerde yer aldığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, dil bilgisi öğretimi, Tedrisat, Terbiye, Yeni Mekteb.

Mert, O. (2003). Türkçe'de Hâl Kategorisi ve Öğretimi. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, (21), 25-31.

Çalışmada; hâl kategorisi, hâl kategorisinin yapımında kullanılan görevli dil öğeleri ve bunların öğretimi üzerinde durulmuştur. Hâl kategorisi konusunda yerli ve yabancı araştırmacılar tarafından bugüne kadar çoğu kez benzer, bazen de değişik görüşler ileri sürülmüştür. Türkçenin grameriyle ilgili çalışmalarda hâl kategorisi, "Adlarda Çekim/ İççekim Hâlleri, Dış Çekim Hâlleri", "Türkçede İsmi Hâlleri ve Hâl Ekleri", "Hâl Ulamı", "Türkçede Durum", "İsim İşletme Ekleri", "Hâl Ekleri ve İsmi Hâlleri", "İsim Çekim Ekleri", "Ad Durumları", "İsmi Hâlleri", "Çekim Ekleri", "Ad Durumu", "Hâl Kategorisi", "Kavram İlişkileri / Çekimli Yapılar / İsim Çekimleri / Hâl ve Hâl Çekimi"...vb. başlıklar altında ele alınmış; konuyla ilgili tanımlara, izahlara yer verilmiştir.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede anahtar kelimeler ve yöntem bölümleri yoktur.

Mete, F., Ceylan, İ. ve Keskin, H. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapısına Göre Cümle Türlerinin Matematikteki Kümeler ile İlişkilendirilmesi. Zeitschrift Für Die Welt Der Türken, 9 (2), 17-38.

Çalışmanın amacı, matematiğin evrensel dilini kullanarak Türkçe öğretimini kolaylaştıracak görsel bir materyal oluşturmaktır. Belirtilen amaçla bir matematik konusu olan kümeler ile Türkçe cümle yapıları ilişkilendirilmiştir. Nitel bir çalışmadır. Cümle türleri konusu seçilmiştir. Bu şekilde işlevsel bir kolaylaştırıcılık oluşacaktır. Öğrencide merak, eğlenme duyguları oluşturarak olumlu etki yapacaktır. Böylece, farklı dil düzeylerine uygun olacak şekillerde; fıkra oluşturma/çözümleme, ad durum, zaman ve şahıs eklerini pekiştirme gibi farklı konularda etkinlikler hazırlamak mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Yapısına Göre Cümleler, Kümeler.

Not: Makalede evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

Mete, G. (2017). Ortaokul Türkçe Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *International Journal of Language Academy*, 5 (3), 306-328.

Araştırmada, ortaokul dil bilgisi öğretimi öğretmen görüşlerinden hareketle değerlendirilerek dil bilgisi öğretiminin yapılandırmacı yaklaşımla örtüşmeyen yönlerine dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Nitel araştırmalardan görüşme tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar 50 Türkçe öğretmenidir. Sonuçta, çoğu işlevsel dil bilgisi öğretimi yapmakta, tümevarımı kullanmakta, %72'si dil bilgisinin 4 temel beceri içerisinde uygulamalı olması gerektiği belirtmekte ancak ayrı şekilde işlenmekte, kazanımların sınıf düzeylerine göre doğru bir şekilde aşamalandırılmadığını belirtmekte, ders kitaplarındaki dil bilgisi etkinliklerinin kazanımlar için yeterli görmemekteler. Katılımcıların %12'sinin dil bilgisi kazanımlarının sınıf düzeylerine göre doğru bir şekilde aşamalandırıldığını düşündükleri görülmektedir. Öğretmenler gerekçe olarak konuların birbirine paralel olmasını ve kazanımların öğrencilerin seviyeleri ve ilgileri dikkate alınarak hazırlanmış olmasını belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Türkçe dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, öğretmen görüşleri.

Namdar, M. K. (1998). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ettirgen Çatı Sorunu ve Ettirgen Eylemin Dilbilgisel Açıdan Önemi. *Dil ve İnsan, Yıl 3 (14), 27-32.*

Çalışmada, öncelikle Türkçedeki yapım eklerine değinilmiş, ettirgenlik eklerine değinilmiş, bir yazardan tanımı alınmış ve ettirgenlik konusuna geçmeden önce oldurganlıktan bahsedilmiştir. “Etken ve geçişsiz bir eylem nasıl oldurgan yapılır?” başlığı altında 1) tek heceli ve sonu ünsüzle biten geçişsiz eylemler denmiş ve “-ır” ile “-t” eklerinden; 2) sonu “-l” ünsüzüyle biten geçişsiz eylemlerin “-t” ile oldurgan yapılacağı söylenmiş; 3) eylem kök veya gövdesi ünlüyle ya da “-r” ünsüzüyle bitiyorsa, eylem “-t” ile oldurgan yapılır denmiş ve kök veya gövde sonu ünlüyle biten eylemler, kök veya gövde sonu “-r” ünsüzüyle biten eylemlerden bahsedilmiş; 4) 1, 2 ve 3. Maddelerin dışında kalan geçişsiz eylemler “-DIR” ekiyle geçişli yapılır denmiştir.

Bir eylemin tümcede ettirgen olabilmesi için şu formüllere uyması gerekmektedir: a) Biri birine bir şey yaptırıyor. b) Cümledeki nesne ad tamlaması durumundaysa veya iyelik eklerinin 3. tekil ve çoğul eklerini almışsa yönelme durum ekinde önce adıl n’si kullanılır.

“Etken ve oldurgan eylemler nasıl ettirgen yapılır?” başlığı altında 1) sonu “-r” ünsüzüyle ve ünlüyle biten eylemler “-t” ile ettirgen yapılır. 2) Diğer 1. derecede geçişli ve oldurgan eylemler “-DIR” ekiyle ettirgen yapılır.

Ettirgen eylemli tümceye bu ekin fazla getirilmesi hem anlamı kavramayı zorlaştıracak hem de kakaşmaya neden olarak telaffuzu güçleştirecektir.

Not: Çalışmada, yöntem ve anahtar kelimeler bölümleri yoktur.

Ocak, G. (2005). Buluş Yoluyla Öğretimin Öğrenmede Kalıcılığa Etkisi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (2), 289-297.

Çalışmanın amacı, ilköğretim dördüncü sınıf Türkçe dersinde, yapılandırılmış buluş yoluyla öğretimin öğrenmede kalıcılığa etkisini incelemektir. Çalışmada kontrol gruplu deney deseni kullanılmıştır. Dördüncü sınıflardan 30 öğrenci seçilmiştir. Zamirler ve fiiller konusu alınmıştır. Sonuçta deney grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: ilköğretim, buluş yoluyla öğretim ve zamir-fiil.

Oganova, E. (2016). Rus Öğrencilere Türkçenin Zaman Paradigmasının Anlatılması ile İlgili Yöntemler. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, 64 (2), 189-201.

Çalışmada, Rusça ve Türkçe zaman paradigmaları karşılaştırılmış ve iki dilin zaman paradigmalarının getirdiği semantik farktan kaynaklanan çeviri zorluklarına dikkat edilmiştir. Çalışmada Türkçe ve Rusçanın zamanlarının yapısal ve semantik özelliklerine vurgu yapılmış ve iki dil arasında ortaya çıkan semantik farkı anlatabilecek ve Rus öğrencilerin çeviri hatalarını önleyebilecek Türkçe ve Rusça örnekler verilir ve bu örneklerin analiz edilmesine dayalı bazı sonuçlar tespit edilmiştir. Sonuç: Rusçanın ve Türkçenin zaman paradigmalarında bazı biçimsel ve semantik benzerlikler olmakla beraber çoğu kez Türkçenin ile Rusçanın zamanlarının getirdiği semantikler çok farklıdır. Çalışmadan anlaşılacağı gibi Rus öğrencilerin en çok zorluk çektiği, geçmiş zamanlar grubu; bunun asıl sebebi, Rusçada fiillerin semantik ayrımı bakımından son derece etkin bir dil bilgisel kategori olan vid'in (yani görünüşün) Türkçenin geçmiş zaman paradigmasını birebir karşılamada yetersiz kalmasıdır çünkü Rusçanın tek geçmiş zamanı hem fiillerin bitmemiş hâli hem de fiillerin bitmiş hâli ile ifade edilebilmektedir. Dolayısıyla Türkçenin zamanlarının semantikleri Ruslara anlatıldığında Türkçe ve Rusça olarak verilen örneklerde asgari bağlamın sunulması şarttır. Çalışmada gösterildiği gibi bu bağlam sözcüksel ve dil bilgisel yollar ile oluşabilmektedir. Verilen tipik örneklerden görüldüğü gibi basit zamanların (şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman, duyulan geçmiş zaman ve görülen geçmiş zaman) oluştuğu cümlelerin bağlamı sözcüksel yöntemlerle belirlenmektedir, birleşik zamanların (şimdiki zamanın hikâyesi, geniş zamanın hikâyesi, -miş'lı geçmiş zamanın hikâyesi) oluştuğu cümlelerin bağlamı hem sözcüksel hem dil bilgisel yöntemlerle belirlenmektedir. Türkçe ve Rusça örnekleri bazen yapay olmakla beraber Türkçe öğrenenlere zaman seçimi konusunda bir yön verebilmektedir.

Anahtar kelime: Türkçe dil bilgisi, çeviri hataları, tipik örnekler, asgari bağlam, karşılaştırmalı araştırmalar.

Not: Makalede 'yöntem' bölümü yoktur.

Onan, B. (2009a). Eklemeli Dil Yapısının Türkçe Öğretiminde Oluşturduğu Bilişsel (Kognitif) Zeminler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 237-264.

Ana dili eğitiminde, dilin yapısal karakterinden de yararlanması gerektiği düşüncesinden hareketle bu çalışmada, Türkçenin ana dili olarak

öğretilmesi sürecinde eklemeli dil yapısının oluşturduğu bilişsel zeminler, disiplinler arası bir bakış açısıyla tespit edilmiştir. Sonuç: Eklemeli dil yapısı Türkçenin ana dili olarak öğretilmesi sürecinde, yeni bakış açıları oluşturabilecek bilişsel (kognitif) zeminler oluşturmaktadır. Türkçede statik bir yapıya sahip olan isim ve fiil kökleri, yapım eklerinin türetme, çekim eklerinin bağımlılaştırma işlevlerine bağlı olarak söz dizimi yapısı içerisinde etkinlik kazanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Yapım Eki, Çekim Eki, Bilişsel Zeminler

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

Onan, B. (2009b). Türkçe Dil Yapılarının Ana Dili Eğitimindeki İşlevleriyle İlgili Bazı Tespitler. *Gazi Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 1 (4), 83-92.

Çalışmada, Türkçenin fonetik, morfolojik, semantik ve söz dizimi yapılarının ana dili eğitiminde oluşturduğu bilişsel zeminler tespit edilmiştir. Çalışma, Türkçe eğitiminin birinci ve ikinci kademesiyle sınırlandırılmıştır. Sonuçta, dil alanında yapılan çalışmalarda, genel olarak dilin doğal yapısından kaynaklanan bilişsel özelliklerin ana dili eğitimindeki işlevleri üzerinde yeterince durulmadığı görülmektedir. Oysa diller arasındaki yapısal farklılıklar, bu dillerin eğitim sürecine de yansıtılmalı; ana dili eğitimi bu verilerden yola çıkılarak yapılandırılmalıdır. Bu açıdan bakıldığında, Hint-Avrupa Dillerinden farklı olarak Türkçenin ses, anlam, şekil ve söz dizimi yapısında anlatma ve özellikle algılama süreci için bilişsel zemin oluşturabilecek işlevlerin olduğu görülmektedir. Ana dili eğitiminde uygulanan yöntem, metot ve tekniklerde bu özelliklerin göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Öte yandan, yukarıdaki tespitler doğrultusunda, eklemeli dil yapısının Türkçenin ana dili olarak öğretilmesi sürecinde ses, şekil, anlam ve söz dizimi yapıları üzerinde son derece etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Ana dili, Dil yapıları, Türkçe eğitimi.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

Onan, B. (2017). Dil Bilgisi Öğretiminde Sentezci Yaklaşım. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6 (4), 2627-2638.

Bu çalışmada dil bilgisi öğretiminde sentezci yaklaşımı ele alınmıştır. Çalışma, iki bölümden oluşmuştur. 1. bölümde, davranışçı ve yapılandırıcı

eğitim yaklaşımlarının dil bilgisi öğretimine yönelik bakış aılları üzerinde durulmuştur. 2. bۆlümde, dil bilgisi öğretiminde sentezci yaklaşım ele alınmıştır. Davranışçı ve yapılandırıcı dil bilgisi öğretimini birleştiren sentezci yaklaşım dۆrt aşamadan meydana gelmektedir. Ontolojik farkındalık oluşturma aşamasında, dil bilgisi konusunun dildeki ontolojik (mevcudiyet) işlevi sorgulanmaktadır. Dil yapısı veya kuralı, dile ne kazandırıyor, kullanılmadığında metin içerisinde hangi eksiklikler ortaya çıkıyor gibi sorgulamalar yapılmaktadır. Konu anlatımı aşamasında, içerik üzerinde durulmaktadır. Ele alınan dil bilgisi konusu bu aşamada kavram haritaları ve bilgi haritaları ile sunulmalıdır. Kavrama ve kavratma aşamasında, içerik sunumunda verilen bilginin anlaşılma dۆzeyi farklı zeminlerde kontrol edilmelidir. Bu alışmalar, birbirinden farklı nitelikteki uygulamalarla gerçekleştirilmelidir. Pragmatik aşama, sentezci dil bilgisi öğretiminin son aşamasıdır. Dil bilgisi öğretiminde pragmatik sۆre, dil farkındalığının da oluşabilmesi için geniş bir zaman dilimine yayılmalıdır. Pragmatik sۆre, kendi içinde iki aşamalı olarak ele alınabilir. Birinci aşamadaki çalışmalar, okuma ve yazma becerileri üzerinden yۆrۆtۆlmelidir. Bu aşamada, kuralın yoğun olarak kullanıldığı okuma metinleri kullanılabilir. İkinci aşama, sarmal yaklaşım açısından uzun vadeli bir sۆreci kapsamaktadır. Yıl boyunca yaptırılan okuma, yazma, konuşma ve dinleme çalışmalarında, daha ۆnce üzerinde durulmuş yapı ve kurallara sۆrekli dikkat çekilmelidir. Dil bilgisi öğretiminde sarmal yaklaşım, konuların belirli aralıklarla tekrar edilmesine zemin hazırlamaktadır.

Anahtar Sۆzcükler: Ana Dili Öğretimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Sentezci Yaklaşım.

Not: Makalede yۆntem, evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

Ozil, ř. (1994). Temel Tۆmcelerde ve Ortalı Yapılarda Kip Anlatımı. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 5, 112-127.

Çalışmanın amacı, Tۆrkede kip ulamının temel tۆmcelerle ortalı kuruluşlarda nasıl dile getirildiğini incelemektir. Varılan saptama, temel tۆmcelere kip anlatımı katan /-IR/ ve /-MELI/ eklerinin, ortalı kuruluşların içindeki fiillerde kullanılamamaları olmuştur. Ayrıca, ortalı kuruluşların kendi tۆmcelerinin kip ulamlarını yardımcı sۆzlüksel birimler ile dile getirebilmişlerdir.

Not: Dergi ciltlerden oluşmaktadır. Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu ve anahtar kelimeler bölümleri yoktur.

Ögeyik, M. C. (2008). Türkçe’de Sesbilim Betimlemesi ve Dil Öğretiminde Kullanımı İçin Bir Örnek Çalışma: Jaklin Kornfilt, Turkish. İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (10), 39-57.

Çalışmada, Türkçenin ses bilim betimlemesi üzerine yapılan bir çalışmanın, kuramsal yaklaşımlarla değerlendirilmesi ve yapılan bu tür bir betimsel çalışmanın dil öğretimine katkısı tartışılmaktadır. Sonuç: Jaklin Kornfilt’in Türkçenin ses bilimi üzerine yaptığı betimsel çalışma, kuramsal verilerle üst söylem düzeyinde değerlendirildiğinde dil öğretiminde kullanılabilir kaynak model niteliğindedir. Bu model gibi dil bilim alanında yapılan dilleri betimleyen çalışmalar, uygulamada yol gösterici konumdadırlar.

Anahtar Sözcükler: Dilbilim, Sesbilim, Betimsel Dilbilim, Dil Öğretimi.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Ökten, C. E. ve Özdemir, H. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreniminde Plato Etkisinin Sebebi ve Çözümü: Belirtme Hali. Turkish Studies, 10 (15), 379-400.

Çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kişilerin çoğunlukla B1-Eşik Düzey seviyesinde yakalandıkları dil öğrenme platosunu aşmada, belirtme hâlinin neden seçildiği ve nasıl bir strateji olarak kullanılabilirliğini açıklamaktadır. Eylem araştırması uygulanmıştır. Katılımcılar, TÖMER’den 15 öğrencidir. Ancak 10 öğrenci iki dönem boyunca araştırmaya katılmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin dikkati gerçek hayattaki kavramların içselleştirilmesine çekilmiş ve daha sonra öğrencilere yardım amaçlı, fiillerin kullanımındaki belirtme hâllerinin anlam bilimsel ve edim bilimsel işlevselliğini belirlemek için bir fiil listesi hazırlanmıştır. Ayrıca, fiillerin kullanımı ile belirtme hâllerinin sözelleştirilmesi stratejisi, dil öğrenme platosu için bir çözüm olarak verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Dil öğrenme platosu, belirtme hali, yabancı dil olarak Türkçe, sözelleştirme.

Ömeroğlu, A. F. (2018). Dil Bilgisi Öğretiminin 2004-2017 Yılları Arası Türkçe Dersi Öğretim Programları Açısından İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6 (1), 260-280.

Araştırmanın amacı; 2004, 2005, 2015 ve 2017 Türkçe dersi öğretim programlarında dil bilgisi öğretiminin nasıl ele alındığını tespit etmektir. Programlar, ilkokul ve ortaokul düzeyinde ele alınmış ve ilke, amaç, kazanım ve konular açısından incelenmiştir. Nitel yöntemlerden tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Veriler, doküman incelemesiyle toplanmıştır. Sonuçta, programlarda "ilke" açısından ortak bir anlayış; amaç, kazanım ve konularda ise benzer ve farklı yönlerin olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, Program, Türkçe dersi öğretim programları.

Özbay, M. ve Balcı, A. (2008). İlköğretim Okullarında Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi ve 2005 Türkçe Öğretim Programı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41 (Özel Sayı), 175-199.

Amaç, ilköğretim Türkçe programlarından hareketle dil bilgisi öğretiminde gelinen noktayı değerlendirmektir. Betimsel bir çalışmadır, tekil tarama modeli kullanılmıştır. Veriler, alanyazın ve ilköğretim Türkçe programları taranarak toplanmıştır. Sonuç: İlköğretim 1. Kademe (1-5. Sınıflar) için hazırlanan 1924, 1926, 1948, 1968 ve 1981 tarihli Türkçe öğretim programlarında dil bilgisi öğretimi için ayrı bir bölüm hazırlanmış ve öğretilecek dil bilgisi konu başlıkları belirlenmiştir. Dil bilgisi konularına sadece 1936 tarihli programda yer verilmemiştir. Bu programlarda dil bilgisi öğretiminde kural öğretimi yerine Türkçeyi doğru kullanma becerisi kazandırılmak istenmektedir. İlköğretim ikinci kademe (6-8. sınıflar) için hazırlanan 1924, 1929, 1931, 1948 ve 1981 Türkçe öğretim programlarında da dil bilgisi konu başlıklarına yer verilmiştir. Bunlar 1. kademedен daha ayrıntılıdır. 2005 Türkçe öğretim programına göre dil bilgisi konuları birinci kademe (1-5. Sınıflar) için bağımsız bir öğrenme alanı değilken ikinci kademe için bağımsız bir öğrenme alanı olmuştur. Türkçe dil bilgisi öğretimiyle ilgili hazırlanan tüm programlarda dil bilgisi öğretiminin ezberden kurtarılarak kuralı hissettirmeye ve dili doğru kullanmayı sağlayacak şekilde yürütölmek istenmiştir. Ancak tüm bunlar kâğıt üzerinde kalmıştır. 2005 Türkçe Öğretim Programında da tam olarak çözülememiştir.

Yeni Türkçe programıyla konu birliği sağlanmıştır. Ancak bu birliğin öğretim yöntemleri, öğretim süreci ve konu ayrıntılarında da sağlanması şarttır.

Anahtar sözcükler: İlköğretim, dil bilgisi öğretimi, Türkçe öğretim programı.

Özdemir, B. ve Balkan, H. (2017). 5E Yapılandırmacı Öğretim Modelinin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanımı. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 5 (1), 56-64.

Çalışmanın amacı, 5E öğrenme modelinin Türkçe dersindeki dil bilgisi kavramlarının öğrenilmesinde kullanılabileceğini göstermektir. 5E öğretim modeliyle ilgili alanyazın taranmış ve dil bilgisi öğretiminde kullanılabilirliğine yönelik kanıtlar incelenmiştir. Örnek bir ders işleniş planı da sunulmuştur. Sonuç olarak farklı alanlardaki etkililiği kanıtlanmış olan modelin Türkçe derslerinde öğrencinin kavram oluşturma ve geliştirmesi, dil becerilerinin etkin kullanılmasına olanak sağlaması, derslere yönelik olumlu tutum oluşturulması, düşünme becerilerini desteklemesi dolayısıyla akademik başarıyı artırması bakımından etkili sonuçlar sunacağı düşünülmektedir. Çalışmanın ekler kısmında 6. sınıf seviyesinde öğretmenlere ders planlarını geliştirirken kılavuzluk etmesi için zamirlerle ilgili örnek bir ders işleniş planı sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: 5E öğrenme modeli, yapılandırmacı yaklaşım, dil bilgisi öğretimi.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Özgen, M. (2010). Türkçe Soru Tümcesi Türleri ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Materyallerindeki Yeri. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (150), 50-69.

Çalışmanın amacı, Türkçe soru tümcelerinin çağdaş dil bilim çalışmalarındaki betimlemeleri aracılığıyla ayrıntılı bir sınıflamasına ulaşmak ve bu sınıflamanın mevcut dil öğretim materyallerinde doğrudan ve ne ölçüde yer aldığını betimlemektir. Veri tabanı olarak 54 yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitabı, ders kitapları ve yardımcı kaynaklar adı altında incelenmiştir. Sonuç olarak, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarında soru tümcelerine ayrı bir bütüncül bölüm ayrılmamış; ayrılan bölümlerde de klasik betimlemelerden yola çıkılarak yalnızca “evet/hayır” ve “ne” sorularına

değinilmiştir. Bunun yanı sıra soru tümceleri başlığı altında birkaç kitapta yansımali ve seçenekli soru tümceleri de sunulmuş ancak bu soru tümcelerinin yapısal ve işlevsel çözümlenmeleri irdelenmemiştir. Ezgi sorularına ise hemen hemen hiçbir kitapta değinilmemiştir. Elde edilen bulgular, Türkçe soru tümcesi türlerinin ayrıntılı olarak betimlenmediğini göstermektedir. Ayrıca, Türkçenin söz dizimsel oynaklığının bilgi yapısı ile birebir ilintili olması soru tümcelerinin en azından klasik betimlemeler aracılığıyla öğretilmeyeceğine yönelik bir göstergedir.

Anahtar Sözcükler: soru tümceleri, evrensel dilbilgisi, Türkçe bilgi yapısı, Türkçe soru tümcesi türleri, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır. Evren-örneklem veya çalışma grubu yerine veri tabanı ifadesi kullanılmıştır.

Özgen, M. ve Metin, G. (2017). Anadil Olarak Türkçe Öğretiminde Belirteç Yantümceleri: Bir Öğretim Önerisi Denemesi. *International Journal of Language Academy*, 5 (1), 82-108.

Çalışmanın amacı, dil bilim alanyazınında ele alındığı biçimiyle belirteç yan tümcelerinin hem yapısal hem de işlevsel görünümelerini bütüncül bir biçimde Türkçe eğitim-öğretim ortamlarına aktarmaktır. Belirteç yan tümcelerinin dil bilim alanyazınındaki görünümü kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır. Daha sonra fiilimsi başlığı altında yer alan görünüm ayrıntılı olarak betimlenmiştir. Nitel bir araştırmadır. Doküman incelemesi kullanılmıştır. Kitaplar; MEB'in ve Dikey Yayıncılık'ın 8. sınıf Türkçe öğretmen kılavuz kitaplarıdır. Araştırma kapsamında incelenen öğretmen kılavuz kitaplarındaki veriler çağdaş dil bilim verileri ile karşılaştırıldığında, ders kitaplarının çağdaş dil bilim verilerinden yararlanmadığı, bu verileri etkinliklere yansıtmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, belirteç yantümceleri, fiilimsi, doküman incelemesi.

Özkan, A. (1994). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ad Durum Ekleri Öğretilmesiyle İlgili Kimi Görüşler. *Dil Dergisi*, (17), 40-52.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ad durum eklerinde yapılan hatalar incelenmiştir. Çalışma TÖMER'de yapılmıştır. 6 farklı

düzeyden seçilen yazılı kâğıtları taranmıştır. Yanlışlar şunlardır: ad durum eklerinin kullanılmaması %52,7; ad durum eklerinin gereksiz kullanılması %21,9; kullanılması gereken ad durum ekinin yerine başka bir ad durum ekinin kullanılması %25,4. Ayrıca ad durum eklerinin ünlü-ünsüz uyumlarına göre yanlış kullanılması ve cümlelerin yanlış ögesinde kullanılması ile ilgili hatalar da vardır ancak bunlar çalışma kapsamı dışında tutulmuştur. Tüm kurlarda en çok yanlış yapılan ek “belirtme durumu”dur. En çok yapılan yanlış türü ise ad durum eklerinin kullanılmamasıdır. Tüm kurlarda en az yanlış yapılan ek “çıkma durumu”dur. En az yanlış yapılan tür (4 ve 5. gruplar hariç) ad durum eklerinin birbirinin yerine kullanılmasıdır. En çok birbirinin yerine kullanılan ekler belirtme ve yönelme durumu ekleridir.

Özkan, A. (1995). Türkiye Türkçesi Öğrenen Özbeklerin Ad Durumları Açısından Karşılaştıkları Öğrenme Güçlükleri Üzerine. Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, (29), 34-42.

Çalışmada, Türkiye Türkçesini öğrenen Özbeklerin ad durum eklerinde karşılaştıkları güçlükler hem dil içi hem de diller arası olarak incelenmiştir. AÜ TÖMER’den 23 öğrencinin yazılı anlatımları incelenmiştir. Sonuç olarak toplamda 53 yanlış belirlenmiştir. Bunlar sırayla şöyledir: tamlayan durumu 16, belirtme durumu 11, kalma durumu 7, yönelme durumu 5, çıkma durumu 2 yanlış. Ayrıca iyelik eklerinin ve adıl n’siyle ilgili 12 yanlış bulunmuştur. Yanlışlar iki dilin farklılık gösteren konularında yoğunlaşmaktadır. Öğrencilerin ana dillerinden etkilenme oranı fazladır çünkü iki dil arasındaki farklar azdır. Ayrıca Rusçadan yapılan olumsuz aktarım yanlışları da vardır. Yanlışların önemli bir bölümü öğrencilerin kendilerinden ve diğer etkenlerden kaynaklanan dil içi yanlışlardır.

Not: Çalışmada, yöntem ve anahtar kelimeler bölümleri yoktur.

Özkan, B. (2010). Türkçenin Öğretiminde Sıfatların Eşdizim Sözlüğü -Yöntem ve Uygulama-. E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1 (2), 51-65.

Çalışmanın amacı, Türkiye Türkçesi söz varlığında sıfat olarak tanımlı sözlük birimlerin eş dizim sözlüğünün oluşturulma aşamalarını yöntem ve uygulama açısından ortaya koymak, ana dili ve yabancı dil öğretiminde önemli bir yere sahip olan eş dizim kavramını sıfatlar açısından bu anlamda değerlendirmektir. Sonuç: 1. Genelde dil özelde de Türkçede yoğun bir

kullanıma sahip olan sıfatların dizimsel özellikleri belirlenmiş olacaktır. 2. Türkçenin söz varlığını barındıran TS’de sıfatların anlamsal ve dizimsel bir derlem-denetimi yapılmış olacaktır. 3. Türkçede sıfat-ad ve ad-sıfat ilişkisinde kavram alanları belirlenmiş olacaktır. 4. Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretimi konusunda sıfat-ad ilişkiselliği temelinde var olan kullanım görünümleri sıklık temelli olarak belirlenmiş olacaktır. 5. “Türkiye Türkçesinin Eşdizim Sözlüğü” için temel veriler derlenmiş olacaktır. 6. Sıfatların kullanım sıklıkları ve dil öğretimindeki önceliklerinin yanında adların da sıklıkları ve dil öğretimindeki öncelikleri belirlenmiş olacaktır. 7. Türkiye Türkçesinde sıfatlar ile ilgili devam çalışmalarında önemli ölçüde veri derlenmiş ve diğer araştırmacıların kullanımına sunulmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sözlükbilim, eşdizimlilik, sıfat, Türkçe öğretimi.

Not: Makalede yöntem ve uygulama bölümünde model, desen vb. belirtilmemiştir.

Özkan, B. (2018/1). Ana Dili ve Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Sözlükbirimsel Bileşenler Açısından Önadlar. *Uluslararası Eğitim ve Dil Dergisi, 1 (1), 1-6.*

Çalışmanın amacı, ana dili ve yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde önemli bir yere sahip olan sözcük öğretimi çerçevesinde GTS’de madde başı olarak ön ad tanımlı sözcük birimleri sözlük birimsel bileşenler açısından ortaya koymaktır. Araştırma 25 milyon (+/-) sözcük birim içeren bir araştırma derlemi üzerinden yürütülmüştür. Derlem sorgusunda ≥ 10 sıklığa sahip ön ad tanımlı sözlük birimler değerlendirilmeye alınmıştır. Tamlayan yapılar olan derecelendirmeli yapılar değerlendirme dışı tutulmuştur. Çalışmada, Türkiye Türkçesinin yazın diline ait 25 milyon (+/-) sözcüklük konu duyarlı bir derlem (corpus) kullanılmıştır. Söz konusu derlem, %60 basılı eserler (yazın türleri), %40 İnternet metinlerinden (sanat, ekonomi, güncel haber, makale, hobi vb.) oluşmaktadır. Derlem sorgusu sonucunda veri işleme aşamalarında etiketlenmiş durum eki tamlayıcıları ve sayı adı alan sözlük birimler değerlendirilmiştir. Derlenen bu veriler bir sözlük birimsel analiz yazılımı olan “WordSmith” ile işlenmiştir. Sonuç: Türkçede sıklığı yüksek 380 ön adın sözlük birimsel bileşenler açısından sözlüklerde madde içi tanımlanmalarına eklemeler yapılması gerekmektedir. Bu

anlamda madde içi açıklamalarına dizgesel kullanımlarının eklenmesi sözlük kullanıcılarına dili öğrenmede önemli katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Sözlükbilim, önadlar, sözlükbirimsel bileşenler.

Not: Yöntem bölümünde model, desen vb. belirtilmemiştir.

Özkaya, P. G. ve Coşkun, M. V. (2018). Dil Bilgisine Yönelik Tutum Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6 (3), 636-651.

Araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin dil bilgisine yönelik tutumlarını belirleyebilecek bir ölçme aracı geliştirmektir. Çalışma grubu, 200 sekizinci sınıf öğrencisidir. Sonuçta ölçeğin, ortaokul öğrencilerinin dil bilgisine yönelik tutumlarını belirleyebilecek nitelikte bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi, dil bilgisine yönelik tutum ölçeği, geçerlik, güvenirlik.

Not: Makalede yöntemden belirtilmemiştir.

Öztürk, B. (2013). Türkçede Ettirgen Yapılar: Bir Bilinçlilik Uyandırma Etkinliği. *International Journal of Language Academy*, 1 (1), 121-127.

Bu çalışmanın amacı, dil bilgisi kitaplarında daha çok yapı ve biçime odaklanılarak sunulan ettirgenlik olgusunun bilinçlilik uyandırma yaklaşımı çerçevesinde öğrencilere sunulmasını sağlayacak etkinlikler hazırlamaktır. Sonuç: Bu çalışmada Türkçede biçim bilimsel ettirgenlik, BU yaklaşımı çerçevesinde ele alınmış ve bu doğrultuda Bloom'un öğrenme alanları taksonomisindeki basamaklar temel alınmıştır. Bu yolla öğrencilerin; 1. Ana dili bilgilerinde zaten var olan ettirgenlik yapısının farkına varmasının, bu yapı hakkındaki bilgilerinin gözden geçirmesini, 2. Etken çatıdaki eylemlerle ettirgen çatıdaki eylemleri bir arada görmelerini sağlayarak biçimsel ve işlevsel olarak ettirgenliği anlamalarını, 3. Farkına vardıkları ve anlamlandırdıkları yapıyı kendi tümcelerinde kullanmalarını, 4. Biçim ve işlev ilişkisindeki örüntüleri tanımlarını, 5. Edindikleri bilgiyi kullanarak akla uygun seçimler yapmalarını sağlayacak 5 farklı öğrenme etkinliği hazırlanmış ve bu etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin bu yapıya ilişkin farkındalıkları artırılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ettirgen yapılar, bilinçlilik uyandırma yaklaşımı, öğrenme alanları taksonomisi.

Not: Makalenin yöntem bölümünde, sunulan etkinliklerin hedefleri verilmiştir.

Öztürk, E. (2004). Cümle, Kelime Grupları ve Kelime Öğretimi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 88 (635), 687-691.

Çalışmada, Türkçe öğretiminin dil bilgisi alanında, cümle ve cümleyi oluşturan unsurların (kelime grupları, kelime) öğretiminde yaşanan bazı sorunlardan ve bu sorunlar üzerindeki düşüncelerden bahsedilmiştir: Dil bilgisi öğretiminde okuma yazma öğretiminde olduğu gibi cümlenin esas alınması gerekir. Parçadan bütüne değil, bütünden parçaya gidilmeli, çözümleme yöntemi kullanılarak cümleden başlanıp kelime grupları, kelime ve sese doğru bir sıra izlenmelidir. Cümle çözümlemedeki en önemli sorun ise terimden başlanıp tanım, unsurlar ve cümlenin yapı özelliklerine kadar süren farklı yaklaşım ve değerlendirmelerdir. Diğer bir sorun da morfolojinin sentaks ile bağlantısının sağlanamamasıdır. Yargının tespiti için eklerin bilgisi gereklidir ancak bunların öğretimi de cümle içerisinde göstermekle mümkün olur. Kelime grupları da ihmal edilen konulardan biridir. Ya teorik kelime bilgisi verilmekte ya da kelime grupları olarak isim ve sıfat tamlamaları anlatılmaktadır. Kelime gruplarını öğrenemeyen bir öğrencinin de kelime türlerini öğrenmesi mümkün değildir. Bu onu ezbere götürür. Sonuçta, temel iş cümle çözümlemesi olmalı, cümlelerse Türkçesi güzel eserlerden öğrenci seviyesine uygun şekilde alınmalı, ilk ve ortaöğretimde kelimelerin ve kelime gruplarının ne kadarının, nasıl verileceği dikkatle düşünülmeli, örnekler az olmamalı, dil bilgisi öğretiminde “en çok kullanılan kurallara en çok yer verme” ilkesi benimsenmeli, kelime grupları anlatılmadan kelimeye geçilmemelidir. Sonuç olarak, yanlış öğretim metotları düzeltilmeli, teorik bilgiler yerine uygulamaya zaman ayrılmalı, seviyeye göre gramer kitaplarının hazırlanması ve yardımcı ders kitaplarının ortadan kaldırılması, kitaplardaki çelişkilerin düzeltilmesi, dil bilgisi öğretiminin konuşma ve yazma eğitimi ile tam olarak bağdaştırılması, öğrencilerin üniversite sınav sorularında karşılaşılabilecekleri kadar gramer bilgisinin yeterli olacağı düşüncesinden kurtarılması gerekir. Dil bilgisi öğretimi en

fazla etkileyen husus, MEB, ÖSYM, TDK ve üniversitelerin ortak bir zeminde buluşamamalarıdır.

Not: Makalede ‘yöntem’ ve ‘anahtar kelimeler’ bölümlerine yer verilmemiştir.

Öztürk, J. (2015a). Dil Bilgisi Öğretiminde Kavram Kargaşasının Sorular ve Görsellerle Giderilmesi Üzerine Örnek Bir Çalışma. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (31), 230-241.

Çalışmada, ”Dil bilgisi kuralları kavratılarak öğretilmelidir.” görüşünden hareket ederek dil bilgisi öğretiminde kavram kargaşasını gidermekle ilgili örnek bir çalışma yapılmıştır. Öğrencinin fiilimsi ekleri ile diğer yapım ekleri arasındaki farkı kavraması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, Gürer Gülsevin'in “Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Şartlandırılmış Yanlıkların ‘Düşündürme-Sorgulama Soruları ve Düzeltmesi’ Yöntemi Üzerine Bir Örnek” çalışmasındaki sorular rehber olarak kullanılmıştır. Bu vaka çalışması, Türkçe Eğitimi Bölümü ikinci sınıftaki otuz öğrenciyle yapılmıştır. Konu işlenirken yönlendirici sorulardan, grafik ve şekillerden yararlanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Dil Bilgisi, kavrama, model uygulaması, fiilimsi ekleri.

Not: Çalışmada yöntem belirtilmemiştir.

Öztürk, J. (2015b). Türkçe Eğitimi Bölümlerinde Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Düşünceler. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1503-1509.

Çalışmada, dil bilgisi öğretiminin amaçları üzerinde durulduktan sonra ortaokullara öğretmen yetiştiren Türkçe Eğitimi Bölümlerinde dil bilgisi öğretiminin durumu tartışılmış ve Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin sınav sorularına verdikleri cevaplardan yola çıkarak ”Niçin dil bilgisi öğretemiyoruz?” sorusunun cevabı bulunmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak Türkçe Eğitimi Programı Bölümüne gelen öğrenciler akademik altyapı olarak tamamen yetersizdirler. Bu yetersiz altyapının üzerine sağlam bir üstyapı oluşturmak ise toplam dil bilgisine ayrılan 9 kredi ile asla mümkün olmamaktadır. Türkçe öğretmeni yetiştiren bölümlerin programlarına zorunlu olarak Tarihi ve Çağdaş Türk Lehçeleri dersleri konmalıdır. 7. dönemde de öğrencinin öğretmenlik uygulaması dersi almadan önce lisansta gördüğü

“Türk Dil Bilgisi” ile “Okul Deneyimin”de gözlemlendiği Türk dil bilgisini karşılaştıracığı bir ders olarak da Türkiye Türkçesi dersi konulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anadili, Türkçe Eğitimi, Dil Bilgisi.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Öztürk, J. ve Ömeroğlu, A. F. (2015). Dil Bilgisi Öğretiminde Kavram Haritalarının Kullanımı. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12 (31), 69-86.

Çalışmada, Türkçe derslerinde dil bilgisine yönelik konuların öğretilmesine yardımcı olacak kavram haritası tekniğinin ders ortamında ve ders dışı ortamda kullanımına yönelik uygulamalar, anlamlı öğrenme ile ilişkilendirilerek ele alınmıştır. Türkçe Eğitimi ve Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının meslek hayatına başladıklarında kullanabilecekleri bir etkinlik olarak görülmüştür. Araştırmada nitel yöntemlerden betimsel analiz kullanılmıştır. Hâl ekleri, sıfat ve cümlenin öğeleri konuları örneklendirilmiştir. Bu aşamalar incelendiğinde, kavram haritalarının öğretim ortamına uygun bir teknik olduğu anlaşılmaktadır. Eğitimin kalitesini artırmada bu tekniğin doğru şekilde kullanılması öğretmenlerin ve öğrencilerin istenen hedefe ulaşmalarını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil Bilgisi Öğretimi, Kavram Haritaları, Anlamlı Öğrenme.

Parlak, H. (2018). Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarında Görevsel Sesbilimin Kullanım Özellikleri Üzerine Bir Değerlendirme. International Journal of Languages' Education and Teaching, 6 (4), 230-243.

Çalışmanın amacı, yabancılar Türkçe öğretmek üzere hazırlanan ders kitaplarında ses ile ilgili konuların nasıl ve ne tür etkinlikler içerisinde verildiğini tespit etmek, öğrencilerin gerek yazma becerisinde gerekse konuşma becerisinde yaptıkları yanlışların düzeltilmesi için görevsel ses bilimden faydalanmanın gerekliliğini ortaya koymaktır. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemine göre “belge tahlili” ile “belgesel kaynak” derlemesi modeli kullanılmıştır. Çalışmanın verileri; Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe (GYT), İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı (İYT), Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit (YH), Yunus Emre Enstitüsü Yediiklim (Yİ)

ders kitaplarından toplanmıştır. Sonuç: İncelenen kitaplarda ses konusunu arka arkaya ele alan tek kitap Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi kitabıdır. Diğer ders kitapları ses bilgisi konularını A1'in geneline dağıtmıştır. Her setin müstakil dil bilgisi kitabı yoktur, ses bilgisi konularının arka arkaya verilmesi dil bilgisinin dil öğretiminde ön plana çıkmasına sebep olur. İncelenen ders kitaplarında karıştırılan seslerle ilgili bir uygulamaya rastlanmamıştır. Kitaplarda alfabe ile ilgili hazırlanan etkinlikler çoğunlukla bir görsel ve görsele bağlı kelimedeki eksik bırakılan harflerin tamamlanması şeklindedir. Hem işitsel hem de görsel yönü bulunan seslerin kavratılmasında özellikle işitsel özellikler ön plana çıkmaktadır. İncelenen ders kitaplarında alfabe konusu özellikle dil bilgisi bölümünde yer almış, dinleme becerisi içerisinde üç sette bir etkinlikle yetinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil öğretimi, görsel sesbilim, sesbirim, Türkçenin öğretimi.

Pılanrı, H. ve Saltık, O. (2018). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dilbilgisi İçeriğini Etkileyen Faktörler: A1, A2 Düzeyleri. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4 (9), 122-149.

Çalışmada yabancılar Türkçe öğretiminde dil bilgisi içeriğini etkileyen faktörler ele alınmış, A1 ve A2 düzeylerinde bir model ortaya konmaya çalışılmıştır. Sonuçta, bu çalışmada, literatür taraması sonucunda, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde; Türkçenin tipolojik özellikleri, yaş grubu, dil düzeyi, dil kullanım alanları, temalar, bağlam ve kazanımlar dil bilgisi içeriğini etkileyen faktörler olarak belirlenmiştir. Söz konusu faktörler, dil bilgisel yapılarla bütünleştirilerek Türkçenin yaşam kapsamında öğrenilmesi hedeflenmiş ve A1/A2 düzeylerinde bir dil bilgisi modeli geliştirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dilbilgisi, içerik geliştirme.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Polat, H. (2014). Ana Dili Rusça Olanlara Türkçe Öğretiminde Ortaçlar I. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (28), 369-392.

Araştırmada, ortaçların Türkçe ve Rusçadaki durumlarını belirleyip Türkçe ortaçların ana dili Rusça olanlara öğretilmesi konusunda önerilerde bulunmak amaçlanmış ve tarama modeli kullanılmıştır. Bulgular: Türkçedeki

ortaçların ana dili Rusça olanlara öğretimi için Türkçe ve Rusçada teknik bakımdan benzer olan ortaç yapma yollarından hareket etmek araştırmanın işlevsel bir hâle gelmesini sağlayacaktır. Bu bağlamda ortaç yapılacak fiilin cümledeki anlamının hangi zaman diliminde gerçekleştiğini bilmek ana dili Rusça olanların Türkçedeki ortaçları kavramasını hızlandıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Ortaç, Rusça, Anadil, Eğitim

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede evren-örneklem veya çalışma grubu belirtilmemiş ve sonuç bölümü yazılmamıştır.

Polat, H. (2015). Ana Dili Rusça Olanlara Türkçe Öğretiminde Ortaçlar II. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (31), 311-326.

Çalışmada, ana dili Rusça olan bireylerin Türkçedeki ortaçlar konusunda yaptıkları yanlışlardan örnekler verilerek bu yanlışları ortadan kaldırmanın yöntemleri üzerinde durulmuştur. Sonuç: Türkçe ve Rusça hem köken hem de yapı bakımından farklı olduğundan ortaç yapma yöntemleri de farklıdır. Türkçedeki ortaçlar sadece eklerle yapılırken Rusçada hem eklerle hem de bağımsız kelimelerle yapılmaktadır. Türkçede ortaçlardan sonra gelen ekler, ad durum ekleri aldıkları zaman ünsüz yumuşaması dışında belirgin olduğu hâlde Rusçada ortaçların üzerine gelen ad durum ekleri ortaç eklerini değişime uğratmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Ortaç, Rusça, Anadil, Eğitim.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır.

Polat, H. (2017). Türkçe Öğrenen Rusça Konuşurların Yazılı Anlatımlarında Yaptıkları Dil Yanlışları Üzerine Bir Araştırma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl 5 (53), 397-422.

Araştırmada, Rusça konuşanların Türkçe öğrenirken dil bilgisinde karşılaştıkları sorunlar ele alınmıştır. Karma yöntem kullanılmıştır. Nicel yöntemlerden betimsel tarama modeli uygulanmıştır. Evren; Ankara Üniversitesi TÖMER, Gazi Üniversitesi TÖMER ile Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Hazırlık Sınıfında okuyan öğrencilerdir. Veri toplamak için görüşme yöntemi kullanılmıştır. Sonuçta, genel olarak kaynak sorunlarıyla karşılaştıkları görülmüştür. Özellikle yazılı anlatımda ve dil bilgisinde zorlandıkları belirlenmiştir. Nedenleri arasında ise

Türkçe ve Rusçanın yapısı ve kökenleri bakımından aynı dil ailesinden olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Türkçe, Türkçe yabancı dil olarak öğretim, Türkçe kompozisyon

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Polat, H. (2018a). Türkçe, İngilizce, Arapça ve Rusçadaki Temel Söz Varlığına Giren Fiillerin Gerektirdiği Ad Durum Ekleri ve Öğretimi. İstanbul Aydın Üniversitesi Aydın TÖMER Dil Dergisi, Yıl 3 (2), 17-48.

Araştırmanın amacı, Türkçe, İngilizce, Arapça ve Rusçada kullanılan temel fiillerin gerektirdiği ad durum eklerine göre uğradıkları anlam değişikliklerini belirleyerek kısa zamanda öğretilmesini sağlamaktır. Betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubu; Türkçe, İngilizce, Arapça, Rusça konuşan bireyler ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen İngilizce, Arapça, Rusça konuşurlarıdır. 1436 fiil belirlenmiş, oluşturulan fiil listesi 200 yabancıya verilerek ana dillerindeki isimlere yüklenen durum eklerini yazmaları istenmiştir. Ayrıca, her dil grubundan yirmişer kişinin sözlü anlatımı değerlendirilmiştir. Sonuçta, fiillerin adlara yüklediği eklerde zorlanılmıştır. Nedeni, ana dillerindeki isimlerde fark durum ekleri yüklenmesidir. Farklı dil ailelerinden olmaları da etkindir. En çok yönelme, belirtme ve çıkma durumu eklerinde zorlanmaktadır. Türkçedeki durum eklerinin tam olarak kavranmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, ad durum ekleri, yabancı dil, fiiller, fiil listesi.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Polat, H. (2018b). Türkçedeki Bazı Ulaçların Anadili Rusça, Arapça ve İngilizce Olanlara Öğretimi (1) ”-(Y)Ip, -Mayıp/, -Madan” Ulaçları. Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi, 2 (1), 90-114.

Araştırmanın amacı, anadili Arapça, İngilizce ve Rusça olanlara Türkçedeki ulaçlar yapısının en kısa zamanda kavratılmasını sağlamaktır. Alanyazın taranmış ve betimsel tarama kullanılmıştır. ”-(y)Ip, -mAyIp, -mAdAn” ulaçları belirlenmiştir. Sonuçta, sözü geçen dillerin Türkçeyle farklı yapıda olmaları bu ulaçların dış yapı ve kullanım açılarından benzer yönlerinin az olduğu görülmüş ve öğrenilmesinde zorlanılabileceği sonucuna varılmıştır. Çalışmaya konu olan Türkçe dışındaki dillerden Rusça ve

İngilizce köken bakımından aynı dil ailesine mensup oldukları hâlde ulaçların dış yapısı bakımından farklılık gösterdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Rusça, Arapça, İngilizce, ulaç, Türkçenin öğretimi.

Polat, Y. (2002). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Bir Sorun Olarak Ünsüz Yumuşaması Kuralı. *Anadili Dil Kültürü ve Eğitim Dergisi*, (25), 7-15.

Çalışma, "ünsüz yumuşaması"nın öğretimindeki güçlüklerin aşılması için amacıyla yapılmıştır. Sonuçta, kuralın belli ölçütlere oturtulmasının zor olduğu, özellikle -t ile biten kelimelerde kimi tutarsızlıkların bulunduğu, bunun da öğretimi zorlaştırdığı görülmüştür. En belirgin nedeni dünden bugüne yabancı sözcük girişidir. Öğretimde "ses birim" ölçütü esas alınmalıdır.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalenin yöntem ve anahtar kelimeler bölümleri yoktur.

Polatcan, F. (2014). Kavram Haritalarının Türkçe Dersinin Öğretiminde Öğrenci Başarısına Etkisiyle İlgili Öğrenci Görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2 (4), 1-15.

Araştırmanın amacı, kavram haritalarıyla dil bilgisi öğretiminin ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin başarılarına etkisini değerlendirmektir. Araştırma tarama modelindedir. Evren, 6. sınıf öğrencileri, örneklem 20 öğrencidir. Çalışmada; isimler, sıfatlar, hâl ve iyelik ekleri konuları seçilmiştir. Sonuçta, kavram haritaları kullanımının başarıyı artırdığı ve yöneme olum görüş belirtildiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kavram, kavram haritaları, Türkçe öğretimi.

Rentzsch, J. (2016). Dil Öğrenimi Açısından Adeylemler ve Ortaçlar. *Türkbilgi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, (31), 57-77.

Çalışmada ad-eylem ve ortaç dizgeleriyle ilgili sorunlar örneklerle gösterilmiş, dizgeler arası işlevsel farklar açıklanmış, dizgeler içi anlam bilimsel ve söz dizimsel karşıtlıklar tespit edilmiş ve bu değişkenlerin dil öğrenimi açısından önemi saptanmıştır. Türk diline ilişkin ulam içi ve ulamlar arası karmaşıklıktan ve diller arası farklılıklardan yabancılara dil öğretiminde ad-eylemler ve sıfat-eylemler özellikle dikkate alınmalı, anlam bilimsel, biçim bilimsel ve söz dizimsel nitelikleriyle, aralarındaki işlevsel ortaklıklar

ve farklılıklarla öğretilmeli ve Türkçe eğitiminin farklı basamaklarında önce teker teker sonra tekrar bağlamda ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, Yabancı dil, Adeyem, Ortaç, Sözdizimi, Anlambilim, Karmaşıklık, Gizli karmaşıklık.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Saat, H., Er, M. ve Uslu Üstten, A. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karikatürün A2 Seviyesinde Dil Bilgisi Öğrenme Becerilerine Katkısı Üzerine Bir Uygulama: Hâl Ekleri Örneği. Zeitschrift Für Die Welt Der Türken, 10 (3), 200-217.

Araştırma, karikatür destekli dil bilgisi öğretiminin Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin dil bilgisi düzeylerini belirlemedeki kullanılabilirliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubu, TÖMER’de A2 seviyesindeki 30 öğrencidir. Nitel yöntemlerden içerik analizi kullanılmıştır. Sonuçta, karikatür kullanımının öğrenme güçlüklerini gidermede ve başarıyı artırmada etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: yabancılara Türkçe eğitimi, dil bilgisi eğitimi, görsel materyal, karikatür.

Sağır, M. (2002). İlköğretim Okullarında Dil Bilgisi Öğretimi. Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, 2002/1 (601), 56-59.

Çalışmada, ilköğretim okullarındaki dil bilgisi öğretiminin sorunları üzerinde durulmuş ve sorunlara çözüm önerileri getirilmiştir: Sınıf Öğretmeliği Ana Bilim Dallarında ya da Türkçe Öğretmenliği Bölümlerinde öğretmen adaylarına verilen derslerin konu alanı olarak da kredi saati olarak da yeterli olmaması, Sınıf ya da Türkçe Öğretmenliği Bölümlerine gelenlerin dil bilgisi becerileri kazanamamış olmaları, programların yetersizliği, kişisel çabanın azlığı, yükseköğretim kurumlarında dil bilgisinin önemsenmemesi, konunun eğitimi ve öğretimi açısından yetersizlik gösterilmesi ve gereksiz tartışmalarla uğraşılması, diğer derslerde de dilin doğru kullanılması gerektiğinin unutulması, kuralların ezberletilip kullanımlarının göz ardı edilmesi, öğretmenlerin gerektiğinde başvuracakları bir akıl defterlerinin olmaması, hayata geçirilemeyen bilgilerle doldurulması, birden fazla yönteme başvurulmaması, Türkçe sınavındaki dil bilgisi sorularının ezberi ölçmesi. Çözüm Önerileri: Ders programları ve kredi saatleri gözden geçirilmeli, 4

temel beceri, dil bilgisi, yazım ve noktalama alanlarına geniş yer veren programlar oluşturulmalı, öğretmenler için ders işleme kılavuzları hazırlanmalı, 4 ve 5. sınıflarda Türkçe derslerini branş öğretmenleri vermeli, hizmet içi eğitim kursları yapılmalı, okulların ders araçları artırılmalı ve her sınıf için kitaplık oluşturulmalı, üniversiteye Türkçe sınavıyla seçim yapılmalı, adaylar için dil bilimi dersleri konmalı ve Türk dili kitapları dil bilimsel bir anlayışla oluşturulmalıdır.

Not: Makalede ‘yöntem’ ve ‘anahtar kelimeler’ bölümleri yoktur.

Sakallı, E. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türk Soylu Öğrencilerle Türk Soylu Olmayan Öğrencilere Durum Eklerinin Öğretilmesi Meselesi. Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2 (2), 101-108.

Çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde durum eklerinin nasıl daha verimli öğretilbileceği konusunda yeni fikirler sunma amacıyla yapılmıştır. Sonuç ve Öneriler: Her fiil bir durumu gerekli kılmaktadır. İstem kavramı göz önüne alınmalıdır. Konu, A1-A2 seviyelerinde ayrıntılı işlenmelidir. Gerektiğinde ana dili de kullanılabilir. Eklerin önemi kavratılmalı ve tümevarım kullanılmalıdır. Ekler, fiil istemleri olarak öğretilmelidir. İsim-fiil ilişkisi üzerinde durulan özel sözlükler hazırlanmalıdır. Fiillerle ya da sıfatlarla kullanılan edatların listesi verilip ezberlenmesi beklenmelidir. Türk soylu öğrenciler için benzerlikler bir avantaja çevrilmeli, kendi dillerindeki eklerin doğru biçimleri için daha çok okuma ve yazma çalışmaları yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, Durum ekleri, istem.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Salman, B. ve Aydın, İ. (2018). Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Dil Bilgisi Öğretimine Yönelik Öğretmen Görüşleri. Turkish Studies, 13 (27), 1265-1284.

Çalışmanın amacı, mevcut Türkçe öğretim programlarında yer alan uygulamaların yapılandırmacı yaklaşıma göre kullanım durumlarını öğretmen görüşlerine dayandırarak değerlendirmektir. Katılımcılar, ortaokullardaki 100 öğretmendir. Nitel yöntemde, durum saptaması deseninde oluşturulmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmış, içerik çözümlemeyle de analiz edilmiştir. Sonuçta, öğretmenlerin %50’si

yapılandırmacı anlayışa göre dil bilgisi öğretimi gerçekleştirmektedirler. Öğretmenler, müfredatın yoğunluğunun, sınıf mevcutlarının fazlalığının, materyallerin yetersizliğinin, ders kitaplarının yaklaşımdan uzak ve yetersiz olmasının, sürenin yetmemesinin, merkezî sınav sisteminin yaklaşıma uygun olmamasının yaklaşımı uygulama konusunda güçlük yarattığını belirtmişlerdir. Öğretmenler, yaklaşımın kalıcı olduğunu, ilgi ve istekleri olumlu etkilediğini, dil bilinci kazandırmada etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: yapılandırmacı yaklaşım, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, Türkçe öğretmenleri.

Saraç Süzer, H. S. (2010). Türkçe Dilbilgisi Öğretimine İlişkin Öğretmen Bilgisi: Fulbright Bursiyerlerinin Bakış Açısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (34), 70-79.

Bu çalışma, uygulamacıların bilgisi aracılığıyla Türkçenin öğretimi alanında yapılacak araştırmalara ilk adımı atmayı amaçlamaktadır. Nitel bir araştırmadır. Beş yabancı dil öğretimi elemanı katılmıştır. Sonuçlar, otantik dil kullanımının ve materyallerin, “iletişimsel değere” sahip oldukları iddia edildiğinden katılımcılar arasında tercih edildiğini göstermiştir. Türk öğretmenler, dili öğretmek için bir haftada ders saatlerini çok kısıtladığından, dilsel detaylara odaklanmak yerine dilin iletişimsel yönünü vurgulamayı tercih ederler.

Anahtar kelimeler: Öğretmen bilgisi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Türkçe dilbilgisi.

Sarıca, N. ve Od, Ç. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Tamlama Algısı Sorunları. *International Journal of Language Academy*, 3 (1), 389-398.

Araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin tamlamalar konusunda yaptıkları hataları belirlemek ve bu hataları yanlış çözümlenmesi yaklaşımına göre değerlendirmektir. Evren, A1-2 düzeyinde 12, B1 düzeyinde ise 17 öğrencidir. Nitel araştırmalardan durum çalışması desenindedir. Yanlışlar; isim tamlamasını oluşturan eklerin kullanılmaması, belirtili ve belirtisiz isim tamlamalarının ayırt edilememesi, durum eki alan kelimelerde tamlama eklerinin kullanılmaması ve tamlanan ekinin yanlış kullanımı şeklinde gruplandırılmıştır. Belirlenen birçok yanlışın, öğrencilerin ana dilinden olumsuz aktarım yapılması sonucu ortaya çıktığı anlaşılmıştır.

Fakat birinci yabancı dilin etkisiyle de öğrenciler hatalı cümleler oluşturmaktadır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, tamlamalar ve yanlış çözümlemesi.

Not: Özette evrenin; A1-2 düzeyinde 12, B1 düzeyindeyse 17 kişiden oluştuğu yazılmışken; evren ve örneklem başlığı altında A1-2 düzeyinde 17, B1 düzeyinde 12 kişi olduğu yazılmıştır. Makalede sadece evren verilmiştir.

Sayar, S. (2015). İlköğretim 6-8 Türkçe Programının Dil Bilgisi ve Yabancı Dil Öğretimi Açısından Taşıdığı Yapısal Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2369-2378.

Çalışmada konu, ana dili öğretimi ve yabancı dil öğretimi olmak üzere iki başlık altında incelenerek programın taşıdığı sorunlar ortaya konmaya çalışılmıştır. Gözlem ve görüşme kullanılmıştır. Evren, İlköğretim Türkçe Programıdır. Sonuçta, programın yapısal sorunları olduğu görülmüştür. Ana dili ve yabancı dil programlarında konuların sınıflara dağılımında sorun vardır. Öğrenci, ana dilindeki bir konuyu öğrenmeden yabancı bir dilde öğrenmek zorunda kalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Programı, dil bilgisi öğretimi, yabancı dil öğretimi.

Not: Makalenin yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Sebzecioğlu, T. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilbilgisi Öğretimi Üzerine Dilbilim Temelli Uygulamalar. *Kesit Akademi Dergisi, Yıl 2 (3), 97-112.*

Çalışmanın temel amacı, öğretmenlere, öğrencilere dil bilgisi öğretiminde dilin birçok yönünü göz önünde bulunduran uygulanabilir bazı örnek ve teknikleri sunmaktır. Sonuçta, dil bilgisi kuralları ezberletilmemeli, dil becerilerini kapsayıcı nitelikte verilmelidir. Dil birçok boyutuyla öğretilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, dil öğretimi, yabancı öğrenciler, biçim-anlam-işlev, dilbilgisi uygulamaları.

Not: Dergide 'cilt' yerine 'yıl' yazmaktadır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Sever, E. ve Çetinkaya Özdemir, E. (2018). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Çalışmalarında Kullandıkları Sözcüklerin Türleri Üzerine Bir Değerlendirme. *İlköğretim Online*, 17 (1), 440-449.

Çalışmada, 4. sınıf öğrencilerinin yazılı ürünlerde kullandıkları söz türlerini belirlemek amaçlanmıştır. Betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubu, 28 4. sınıf öğrencisidir. Sonuçta; "Sağlık ve Çevre" teması ile ilgili yazılı anlatım çalışmasında kız ve erkek öğrencilerin sözcük türlerinde isim, fiil ve sıfatı daha çok kullandığı tespit edilmiştir. "Değerlerimiz" teması ile ilgili yazılı anlatım çalışmasında ise kız öğrencilerin sözcük türlerinden isim, fiil ve zamiri; erkek öğrencilerin isim, fiil ve zarfı daha fazla kullandığı belirlenmiştir. Sekiz ayrı sözcük türündeki toplam sözcük sayılarına bakıldığında iki temada da kız öğrencilerin lehine bir fark vardır.

Anahtar Sözcükler: Dördüncü sınıf, yazılı anlatım, sözcük sıklığı, sözcük türü.

Sezer, A. (1981). Üretimsel-Dönüşümlü Dilbilgisinin Türkçe'ye Uygulanması Üzerine Bir Gözlem. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 165-172.

Çalışmada, üretimsel dönüşümlü dil bilgisi Türkçeye uygulanmıştır. Sonuç: Türkçenin söz dizimi oynaktır ama işlevsiz değildir. Söz dizimi değişikliği anlam değişikliğine yol açar. Üretimsel dönüşümlü dil bilgisi yaklaşımı seçilirse söz dizimindeki değişiklikleri derin yapılar doğurur. Türkçenin üretimsel dönüşümlü dil bilgisi derin yapılar ile söz dizimindeki değişiklikler arasındaki bağıntıyı saptamalıdır.

Not: Dergide cilt ve sayı numaraları belirtilmemiştir. Makalede 'yöntem' ve 'anahtar kelimeler' bölümlerine yer verilmemiştir.

Solmaz, M. (2011a). Ortaöğretim Ders Kitaplarındaki Biçim Bilimi Alanıyla İlgili Konular Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies*, 6 (3), 1183-1203.

Araştırmada, farklı öğretim programları için hazırlanmış 3 ayrı ortaöğretim dil bilgisi kitabında yer verilen biçim bilimi alanıyla ilgili konular ele alınmıştır. Sonuçta, konularda ve örneklerde eksiklik ve yanlışlıklar vardır. Geleneksel dil bilgisinin ifadeleri vardır. Tanım, açıklama, ifadeler dil

bilim temelli olmalıdır. Türklük bilimi çalışmalarıyla da çelişmemelidir. Yeni kitapların biçim bilimin ilke ve yöntemleri çerçevesinde olması ve son araştırmalara yer verilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Biçim bilimi, ders kitapları, dil bilgisi, dil bilimi, ortaöğretim.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Solmaz, M. (2011b). Ortaöğretim Ders Kitaplarındaki Söz Dizimiyle İlgili Konular Üzerine Bir Değerlendirme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2011-2 (23), 79-110.

Araştırmada, farklı öğretim programları için hazırlanmış 3 ayrı ortaöğretim dil bilgisi kitabında yer alan söz dizimi alanıyla ilgili konular ele alınmıştır. Sonuçta, konularda çeşitli eksiklik ve problemler vardır. Temel sebepleri, dil bilimin ilke ve yöntemlerine uyulmaması ve Türklük bilimi çalışmalarının sonuçlarının kitaplara yansıtılmamasıdır.

Anahtar Kelimeler: Ders kitapları, dil bilgisi, dil bilimi, ortaöğretim, söz dizimi.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Solmaz, M. (2011c). Ortaöğretim Dil Bilgisi Kitaplarındaki Ses Bilgisi ve Ses Bilimiyle İlgili Konular Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies*, 6 (2), 851-880.

Araştırmada, ortaöğretim basamağında kullanılan dil bilgisi ders kitapları, dil biliminin ses bilgisi ve ses bilimi alanıyla ilgili konular açısından değerlendirilmiştir. Farklı öğretim programları için hazırlanmış olan üç ayrı ders kitabının incelendiği çalışmada, söz konusu ders kitaplarında ses bilgisi ve ses bilimiyle ilgili çeşitli eksikliklerle ele alınan konularda birçok problem tespit edilmiştir. Araştırmanın bulguları, ortaöğretim basamağında kullanılan dil bilgisi ders kitaplarının hazırlanmasında bilimsel ilke ve yöntemlere yeterince uyulmadığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Ders kitapları, dil bilgisi, dil bilimi, ortaöğretim, ses bilgisi, ses bilimi.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Solmaz, M. (2012). Ortaöğretim Dil Bilgisi Kitaplarında Dil Olgusu. *Turkish Studies*, 7 (1), 1875-1890.

Araştırma, ortaöğretim sürecinde ders kitapları aracılığıyla öğrencilere aktarılan dil olgusuyla ilgili bilgilerin, dil bilimi açısından geçerliğini ortaya koymayı amaçlayan betimsel bir çalışmadır ve tarama modelindedir. Evren, Türkiye’de ortaöğretimde kullanılmak üzere yazılan Latin harfli dil bilgisi kitaplarıdır. Örneklem, MEB’in 3 ders kitabıdır. Sonuçta, kitaplar dil olgusu hakkında yeterli bilgiyi sağlamaktan uzaktır. Dil yetisi ile söz dil başlığı altında ele alınmıştır. Ağız ve lehçe kavramları, yeryüzündeki konuşulan dil sayıları ve sınıflandırmalarında yanlışlıklar vardır. Dil bilgisi öğretimi için en uygun seviye ortaöğretimdir.

Anahtar Kelimeler: Ders kitapları, dil bilgisi, dil bilimi, dil olgusu, orta öğretim.

Söylemez, Y. (2018). Oklama Yönteminin 6.Sınıf Öğrencilerinin ’İsim Tamlamaları’ Konusunda Akademik Başarı ve Kalıcılık Düzeylerine Etkisi. *Turkish Studies*, 13 (19), 1615-1632.

Araştırmanın amacı oklama yönteminin 6. sınıf öğrencilerinin ’isim tamlamaları’ konusunda akademik başarı ve kalıcılık düzeylerine etkisini belirlemektir. Karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel yöntem, nitel boyutunda ise görüşme ve gözlem yöntemleri uygulanmıştır. Örneklem, 6. sınıflardan 120 öğrencidir. Altmışar öğrenciden deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Nitel veriler de bunu desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: oklama yöntemi, dil bilgisi, isim tamlamaları.

Şahin, Ç. ve Öрге Yaşar, F. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının ’Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi’ Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 11 (2), 187-208.

Çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının “Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi” dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Betimsel nitelikteki bu araştırma tarama modelindedir. Evren, sınıf öğretmeni adayları, örneklem 3 ve 4. sınıflardan seçilen 255 adaydır. Araştırma sonuçlarına göre, sınıf öğretmeni adaylarının “Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi” dersine yönelik tutumlarının cinsiyete, yaşa, öğretim türüne ve başarı notuna göre anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Buna karşın sınıf öğretmeni adaylarının

“Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi” dersine yönelik tutumlarının geldikleri bölgeye, okudukları lise türüne ve sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi, tutum, öğretim türü, sınıf seviyesi.

Şahin, E. Y. (2013a). Materyal Destekli Eğitsel Oyunların Sokakta Çalıştırılan Çocukların Türkçe Dil Bilgisi Başarı ve Tutumlarına Etkisi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6 (28), 459-468.

Araştırmada, materyal destekli eğitsel oyunların sokakta çalıştırılan ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi öğretimindeki başarıları ve Türkçe dersine yönelik tutumları üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Deneysel araştırma modellerinden ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen uygulanmıştır. Deney grubunda 20, kontrol grubunda 18 öğrenci vardır. Sonuçta, deney grubundaki uygulamaların daha etkili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Sokakta Çalıştırılan İlköğretim Öğrencileri, Materyal Destekli Eğitsel Oyunlar, Dil Bilgisi Öğretimi, İsimler.

Şahin, E. Y. (2013b). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Ek Yanlışları. Tarih Okulu Dergisi (TOD), Yıl 6 (15), 433-449.

Araştırmanın amacı, B2 seviyesindeki öğrencilerin yazılı anlatımlarından yola çıkarak daha çok hangi eklerin yazımında ne tür yanlışlar yaptıklarını belirlemek ve sonuçlardan hareketle önerilerde bulunmaktır. Nitel yaklaşımın kullanıldığı durum ve betimsel bir tarama çalışmasıdır. TÖMER’den 23 öğrenci yer almıştır. Sonuçta öğrencilerin daha çok hâl, tamlama, kip ve şahıs, fiilimsi, fiil çatısı ve çokluk eklerinde hata yaptıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: ÇOMÜ TÖMER, Yabancı dil olarak Türkçe, Yanlış çözümlemesi, Ek yanlışları, Yazılı anlatım.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Şen, E. ve Özgen, M. (2016). Türkçede Edilgen Çatı: Bilişsel Yaklaşım Çerçevesinde İşe-Dayalı Öğretim Materyali Önerisi. International Journal of Language Academy, 4 (2), 247-270.

Çalışmanın amacı, Türkçede edilgenliğin özelliklerini alanyazına uygun olarak tartışmak ve bu özelliklerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

ortamlarına aktarılmasına yönelik örnek bir materyal önerisi sunmaktır. Bu materyal önerisinin dilsel seviyesi B1+ olarak belirlenmiştir. Bu materyalin hazırlanışında bilişsel yaklaşım ve buna uygun olarak da işe dayalı öğrenme modeli kullanılmıştır. Sonuç: Bu malzemede öğretimi planlanan edilgen yapının özellikleri öğrenciye girdi, seçici algı, bilinçli düzgüleme, uzun süreli belleğe düzgüleme, varsayım oluşturma ve sınama, uzun süreli belleğe erişim ve çıktı olmak üzere 7 basamakta işler aracılığıyla sunulmuştur. Bu çalışmanın çıktı basamağı ise hem yazma hem de konuşma etkinliğine yöneliktir. Hazırlanan materyalin çağdaş alanyazında edilgenliğe yönelik ayrıntılı betimlemelerinin, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ortamına bütüncül bir biçimde aktarılabilirdiği görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Edilgenlik, yabancı dil olarak Türkçe, çatı, bilişsel yaklaşım, işe-dayalı öğrenme.

Not: Makalede yöntem olarak araştırma süreci anlatılmıştır.

Şen, E., Oflaz Köleci, E. ve Tülü, T. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Sınıflarında Ulaçların Öğretimine İlişkin Öneriler: -(Y)Arak, -(Y)Ip, -Dıktan Sonra. *Turkophone*, 2 (1), 1-9.

Çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği sınıflarda -(y)Ip, -(y)ArAk ve -DıktAn sonra ulaçlarının işlevlerinin açık ve örtük sunumları sonrasında elde edilen verilerin karşılaştırılmasıdır. A2 sonu B1 başı 100 öğrenci vardır. -(y)ArAk ulacı için yapılan hatalar her iki uygulama sonucunda da işlevsel ve önermelerin dizilişi düzeylerinde gözlemlenmektedir. Bu ulaca koşul olarak -DıktAn sonra ulacının kullanımında yapılan hatalar da her iki uygulamada işlevsel hata özelliği taşımaktadır. -(y)Ip ulacı için yapılan hatalar ise ikinci uygulamada işlevsel düzeyden çıkıp söz dizimsel düzeyde kalmıştır. Bu durumda -(y)Ip ulacının işlevinin ediniminin diğer ulaçlara göre daha hızlı gerçekleştiğinden söz edilebilir. Fakat kesin sonuçlara varılabilmesi için Türkçeyi hem yabancı dil olarak öğrenen hem de ana dili olarak edinen bireylerle daha kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır. Bu noktada, bu ulaçların öğretilmesinde kullanılan ders malzemelerinin bu yapıların anlamsal ayrımlarının farkındalığını öğrenciye sağlayabilecek farklı anlamsal içerikli eylemlerin kullanıldığı çeşitli dil bilgisel bağlamları içermesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun yanı sıra bu ulaçların öğretilme sırasının belirlenebilmesi için bu yapıların

öncelikle ana dili konuşucularındaki edinim sırasının ortaya koyulması gerekliliği açıktır. Ana dili konuşucuları ile yapılacak olan uzun soluklu edinim sırası çalışmalarının sonuçları yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında ulaçların öğretilmesi sorununa çözüm önerileri getirecektir.

Anahtar sözcükler: Ulaş, Karmaşık Tümceler, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Ders Malzemesi Geliştirme.

Not: Makalenin yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Şeylan, A. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Şimdiki Zamanı Öğretme Tekniği. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (1), 29-48.

Bu makalede, yabancılara Türkçe öğretiminin A1 (Başlangıç 1) seviyesinde, şimdiki zamanın en kolay ve en anlaşılır biçimde öğretilmesi hedeflenmiştir. Sonuçta; dil öğretiminin çağdaş yöntemlerle öğretilmeye başlandığı zamanlardan günümüze değin dil bilgisinin öğretiminin hep tartışma konusu olduğu, Türkçenin; kurallı, sistemli, kendisine özgü matematiksel mantığı olan bir dil olduğu ve beş temel becerinin geliştirilmesine yardımcı olmak üzere eş zamanlı olarak dilin bilgisi öğretildiğinde öğretim sürecinin daha başarılı ve daha hızlı olacağı belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, yabancı dil olarak Türkçe, şimdiki zaman.

Not: Yöntem bölümü yoktur.

Şeylan, A. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Fiil Çekimi ve Fiil Çekimlerindeki Düzensizlikler. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1436-1452.

Çalışmada, Türkçenin özellikle yabancılara öğretimi sürecinde, öğrencilerin fiil çekimleri sırasında karşılaştığı sorunların tespitini yapmak ve bunların hangi zaman ve kiplerle birlikte ne tür değişikliklere uğradığını örneklerle açıklamaya çalışmak ayrıca Türkçe fiillerde istisnaî durumların ve düzensiz olarak isimlendirilebilecek fiillerin sayısının ne kadar az olduğunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Türkiye Türkçesindeki düzensiz fiiller: son harfi -t ünsüzü olup bu ünsüzü iki ünlü arasında sadalılaştıran fiiller: -a/-e ünlüleriyle biten fiillerin şimdiki zamanın olumlu çekimleri sırasında darlaşması hadisesi: Şimdiki zamanın olumsuz fiil çekimlerinde -ma/-me

olumsuzluk ekinin durumu: Geniş zaman çekiminde görülen istisnaî durum: Sonuç: Dildeki gelişimin ve değişimin takip ve tespit edilerek bir araya getirilmesi, hem dilin tarihî seyrine ışık tutar hem de Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılabilecek sıra dışı yapılardan haberdar olunmasını sağlar. Bu durum da öğretimi nispeten kolaylaştırır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, fiil çekimi, düzensiz fiiller.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Şimşek, Ş. (2017). Klasiklerle Dil Bilgisi Öğretimi Küçük Prens Örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (4), 951-957.

Çalışmanın amacı, klasik eserlerdeki cümle ve pasajların 5. sınıf Türkçe dil bilgisi öğretiminde kullanımını ortaya koymaktır. Çalışma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır. Veriler, nitel yöntemlerden doküman incelemesiyle elde edilmiştir. Bu çalışmada verilerin analizinde, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Toplanan veriler çalışmanın amacı doğrultusunda sınıflandırılmıştır. Küçük Prens kitabındaki eş-zıt anlamlı ve eş sesli kelimelerin, isim ve sıfatlarla isim ve sıfat tamlamalarının öğretiminde kullanılabilecek cümle ve pasajlar tespit edilmiştir. Resimleriyle, mesajıyla, filmiyle, yeni baskılarıyla gündemde olan klasik bir eserin dil bilgisi öğretiminde kullanılmasıyla hem öğrencinin ilgisi daha kolay çekilmiş olacak hem de öğrenci için edebî eserlerin kapısı aralanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, klasik eser, Küçük Prens.

Şimşek, T., Topal, Y., Maden, S. ve Şahin, A. (2010). İlköğretim II.Kademe Türkçe Dersinde Zarf (Belirteç) Konusunun Drama Yöntemi Kullanılarak Öğretimi. *Millî Eğitim Dergisi*, Yıl 39 (186), 106-120.

Çalışmada, zarfın öğretilmesinde drama yönteminin öğrenci başarısı üzerinde etkisinin olup olmadığı araştırılmış, ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu, 7. sınıflardan 63 öğrencidir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Drama yöntemi, Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, zarf öğretimi.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Teke, S. ve Gedizli, M. (2016). Drama Technique in Teaching Pronouns in Turkish (Türkçe Zamirlerin Öğretiminde Drama Tekniği). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi, 12 (5), 1056-1066.

Araştırmanın amacı, ortaokul 6. sınıflarda zamirler konusunda drama tekniğinin öğrenci başarısına etkisini belirlemektir. Nicel ve nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Evren, 6. sınıf öğrencileri, örneklem 16 öğrencidir. Sonuçta, deney grubunun başarısının ve derse katılımının arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Dil Bilgisi, Drama Tekniği, Zamirler.

Tekşan, K. (2012). Atasözlerinin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılabilirliği. Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi, (31), 301-322.

Araştırmanın temel amacı, atasözlerinin dil bilgisi öğretiminde örnek metin olarak kullanılabilirliğini göstermektir. Araştırmada ses, yapı ve cümle bilgileri alanlarıyla ilgili örnek atasözleri tarama yöntemiyle belirlenmiştir. Sonuçta, dil bilgisi öğretiminde atasözleri kullanılmalıdır. Uygun örnekler çoktur. Öğretimi kolaylaştırır. İlgi çeker, isteği artırır. Ezberi kolay olduğundan kural da kolayca hatırlanır. Dilin doğal ve günlük kullanımını gösterir. Tarihî olarak dildeki değişimlerin takibini sağlar: eklerin değişimi gibi. Kültür öğretimi ve nesiller arası diyalogu sağlar. Anlatım yeteneklerini geliştirir.

Anahtar Kelimeler: Atasözleri, dil bilgisi, kültür öğretimi, ses bilgisi, yapı bilgisi, cümle bilgisi.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Temizyürek, F. ve Türktan, R. (2015). Yapılandırılmış Grid Test Tekniğinin Türkçe Eğitiminde Kavram Öğretimine Katkısı. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11 (2), 271-287.

Çalışmanın amacı, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinde yapılandırılmış grid test tekniğinin kavram öğrenme düzeyleri üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Ön test-son test ve kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Evren, 7. sınıf öğrencileri, örneklem 23 öğrencidir. Fiilde yapı konusu seçilmiştir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: alternatif ölçme ve değerlendirme, yapılandırılmış grid, kavram öğretimi.

Temizyürek, F. ve Ünlü, H. (2018). Türkiye Türkçesini Yabancı Dil Olarak Öğrenen Gürcü Öğrencilerin Yazma Becerisinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Language Academy*, 6 (1), 316-327.

Araştırmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Gürcü öğrencilerin yazma becerisinde yaptıkları hatalar, dönem sonunda ortaya konan sınav kâğıtlarından hareketle analiz edilmiştir. Yapılan yanlışlar, başlıklar hâlinde incelenmiştir. Çalışma grubu A1-1 ve A1-2 düzeylerindeki Gürcü öğrencilerdir. Tarama modeli kullanılmıştır. Sonuçta, hedef kitlenin ses düzeyinden ek ve kelime düzeyine kadar birçok yanlış kullanımları söz konusudur. Kâğıtlarda öğrenenlerin kendi dilinde yer alanlarla bahsi geçen durumu karşılama eğilimi sıklıkla görülmektedir. Dil bilgisinde ise en çok hâl, iyelik ve ek fiil eklerinin kullanımında hata yapıldığı tespit edilmiştir. Buna karşılık Türkçe ve Gürcüce arasındaki cümle yapısının benzerliğinden hedef kitlenin cümle kurmada ve Latin alfabesinin dünya genelindeki yaygın kullanımından alfabe yazımında çok zorlanmadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: internet, Avrupa, Yunus Emre Enstitüsü, Türkçe, Gürcüce.

Temizyürek, F., Başar, U. ve Boylu, E. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen İranlılara Birden Fazla (Çok) Çatılı Fiillerin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 4 (7), 203-219.

Araştırmanın amacı, Türkçe öğrenen İranlıların birden fazla (çok) çatılı fiillerin kullanımına yönelik yaptıkları hataları belirleyerek çözüm önerileri sunmaktır. Tarama modelinde ve nitel yöntemindedir. Evren, ileri düzeydeki Fars dilli İranlılardır. Örneklem ise 25 öğrencidir. Sonuçta, öğrenmekte sorun yaşadıkları görülmüştür. Sebebiyse Fars dilinde bir fiilde birden çok çatının kullanılmaması ileri sürülebilir. Sorunları en aza indirmek adına aşağıdakiler yapılabilir: Öğretimde kolaydan zora, basitten karmaşığa ilkesine uyulmalı, dönüşlü ve ettirgen fiillerin bağımsız fiillermiş gibi verilmesi ve ezberlenmesinin istenmesi, dönüşlü fiillerin cümle içerisinde gösterildiği çalışma notlarının hazırlanması ve bu notlarla birlikte çeşitli

etkinliklerin hedef kitleye verilmesi fayda sağlayacaktır. Öğretim, C1 seviyesine bırakılmalıdır. İlk olarak edilgen ve işteş çatılar öğretilmelidir. Ayrıca birden fazla (çok) çatılı fiillerde edilgen çatı var ise bu yapının en son çatı eki olacağı ve bu ekten sonra zaman ile şahıs eklerinin geleceği kavratılmalıdır. Fiil çatılarının ve birden fazla (çok) çatılı fiillerin öğretiminde kesinlikle ders kitabı ile yetinilmemelidir. Öğretici tarafından ekstra çalışma kâğıtları ve etkinlikler hazırlanmalı ve muhtelif zamanlarda hedef kitle ile çalışılmalıdır. Bu çalışma, hedef kitlenin geçmişte öğrenilen konuyu unutmasını da engelleyecektir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, İran, Fiilde Birleşik Çatı, Problemler

Not: Dergide 'cilt' yerine 'yıl' yazmaktadır.

Tiryakiol, S. ve Benzer, A. (2018). İkinci/Yabancı Dil Öğretiminde Pedagojik Dil Bilgisinin Yeri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 6 (2), 353-361.

Çalışma, pedagojik dil bilgisi (PD) türünü tanıtmayı ve ikinci/yabancı dil derslerinde kullanım imkânlarını tartışmayı amaçlayan kuramsal bir çalışmadır. Durum çalışması modeli kullanılmıştır. Alanyazından derlenen bilgiler iki başlık altında tartışılmıştır: Birinci başlık altında PD tanıtılmış, ikinci başlık altında onun kuramsal temelleri sunulmuştur. Sonuç olarak; PD, üç farklı disiplinden beslenmektedir ve kendisi için gerekli olan üç farklı birleşeni oluşturmaktadır. Bunlar sırasıyla dil bilimin verilerinden faydalanarak dil bilimsel içerik oluşturulması, psikolojinin verilerinden faydalanarak öğrencilerin öğrenme/edinim sürecini anlamaya çalışması, eğitim bilimlerinin verilerinden faydalanarak öğretim süreci için yöntem, teknik, strateji ve materyal geliştirilmesidir. Öneriler: Yapılan kaynak taraması PD'nin dil bilgisi dersleri ya da kitapları için bilimsel dayanak olabilecek veriler sağladığını göstermektedir. Türkçe dil bilgisinin yazımında ve öğretiminde yaşanan problemler farklı disiplinlerin bakış açılarını kendisinde toplayan PD çalışmaları ile en aza indirilecektir. Ayrıca PD bakış açısıyla yazılmış Türkçe dil bilgisi kitaplarının hazırlanması gereklidir.

Anahtar Kelimeler: İkinci/Yabancı Dil, Dil Bilgisi, Pedagojik Dil Bilgisi.

Tiryakiol, S., Sarıtaş, H. ve Benzer, A. (2018). Kuralavarım Yaklaşımıyla Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-ENAD*, 6 (3), 372-393.

Çalışmada, kuralavarım yaklaşımını tanıtmak ve örnek uygulamayla uygulanabilirliğini test etmek amaçlanmıştır. İç içe karma yöntem deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu 7. sınıf düzeyinden 48 öğrencidir. Kip konusu seçilmiştir. Nicel verilere göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur. Nitel verilere göre deney grubundaki öğrencilerin dil bilgisi kurallarını %83,3 oranında ifade edebildikleri, kontrol grubunda ise bu oranın %30,7'de kaldığı görülmüştür. Bu farkın sebebi kuralavarım yaklaşımında yönlendirici soruların yer alması ve öğretmenin öğrenciyi bir tanım üretmeye teşvik etmesi olarak gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kuralavarım, kip, dil bilgisi.

Topuzkanamış, E. (2011). Müyessiretü'l-'Ulûm'da Dil Bilgisi Öğretimi. *Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 3-13.

Müyessiretü'l-'Ulûm, Türkiye Türkçesinin ilk dil bilgisi kitabıdır. Kitabın yazılış amacı, ana dili Türkçe olanların Türkçeyi iyi öğrendikten sonra başka dilleri öğrenirken Türkçeyle kıyas ederek yabancı dilleri daha kolay öğrenmelerini sağlamaktır. Yazar, bir kişinin bir yabancı dil öğrenebilmesi için önce ana dilini iyi bilmesi gerektiği düşünmektedir. Bu amaca yönelik ikinci bir durumun da eserin Arapça dil bilgisi kuralları örnek alınarak ve Farsçayla da karşılaştırmalar yapılması olduğu söylenebilir. Türkçe dil bilgisi öğretimi açısından bir kaynak konumunda olan eserde yazar anlatma, tümevarım, tümdengelim, soru-cevap ve çözümlene gibi yöntemlerine uygun bir yol izlemiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Müyessiretü'l-'Ulûm.

Not: Makalede yöntem bölümü yoktur.

Tseng, L.-Y. (2017). Ana Dili Çince Olan Tayvanlı Öğrencilerin Türkçedeki "Siz" Adılını Öğrenirken Karşılaştıkları Bazı Özel Durumlar. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (168.2), 19-29.

Çalışmanın amacı, ana dili Çince olan Tayvanlı öğrencilerin Türkçe çokluk ikinci şahıs adılını öğrenirken ana dillerinin etkisinden kaynaklanan avantajları ve zorlukları göstermek, yanlış kullanımların nedenlerini ortaya

koymak ve düzeltme önerilerinde bulunmaya çalışmaktır. Sonuç: Ana dili Çince olan Tayvanlı öğrencilerin Türkçedeki “siz” adılını kullanmalarının nedenleri; Çince ikinci şahıs adlarının teklik ile çokluğu farklı iki terimle karşılandığı için Tayvanlılarca “sen” ile “siz” kolayca ayırt edilebilmektedir; Türkçedeki “saygı-nezakat” ile “alçak gönüllülük” ayrımlarının çokluk biçimleriyle sağlanması, ana dili Çince olanlar için rahatça anlaşılabilir bir kavramdır; Ana dili Çince olan Tayvanlı öğrencilerin “siz” adılını yersiz kullanmalarının nedenleri şunlardır: Ana dilinin etkisi altında kalınarak ortaya çıkan durumlar, daha çok Türkçe öğrenmeye yeni başlayanlarda görülür; ihmal ve dikkatsizlikten dolayı, yaygın olarak “siz” adlı sadece teklik anlamına ağırlık verilerek “sen” olarak Çinceye çevrilir ya da cümlede “sen” ve “siz” adları karışık olarak kullanılır; Gençler günlük hayatlarında “sen” adılını sık kullanmakta oldukları için alışkanlık olarak “sen” adılını daha çok tercih ederler; toplumsal eğilimlerinden dolayı “sen” adlı daha yaygın kullanılır ve dolayısıyla Tayvanlıların Türkçe kullanımına da yansır.

Anahtar kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Ana Dilinin Etkisi, Çokluk İkinci Şahıs Adılı, Teklik İkinci Şahıs Adılı.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem bölümü yoktur. Evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

Tuna, O. N. (1986). Türkçede Transitive- Causative ‘Geçişli-Ettirgen’ Fiiller ve Bunlarla İlgili Morfoloji ve Öğretim Meselelerinin Çözümü. İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 24-25, 381-428.

Yazar, ettirgenlik ekleri ile görünen eylemlerin geçişli eylem olmaları üzerinde durmuştur. Bu tarz eylemleri geçişli-ettirgen terimini kullanarak ele almıştır.

Yazara göre verilen bir fiilden her zaman doğru bir ettirgenlik elde edilemez. Bunun düzeltilmesi için önce her özel kategoriye giren bütün fiillerin toplanması sonra da bu kategorilerin bir sistem içinde tek tek kurallara bağlanması gerekir.

Not: Çalışmada yöntem ve anahtar kelimeler yoktur.

Tunçel, H. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bulunma Eklerinin Görsel Materyal Kullanarak Öğretiminin Başarıya Etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (7), 1109-1125.

Araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde bulunma hâl eklerinin görsel materyal kullanılarak öğretiminin başarıya olan etkisinin belirlenmesidir. Nitel bir çalışma olup deneme modeli kullanılmıştır. Evren, 37 üniversite öğrencisidir. Sonuçta, deney grubunun daha başarılı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Hâl Ekleri, Başlangıç (A1) Seviyesi Türkçe Öğretimi.

Tunçel, H. (2014). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Yöntem Seçimine İlişkin Bir Durum Çalışması: Farklı Yöntemler Üzerinden Geçmiş Zaman Öğretimi. *Turkish Studies*, 9 (6), 1023-1042.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe geçmiş zaman öğretimine ilişkin A1 seviye sınıfı dersinde ne tür yabancı dil öğretim yaklaşımı/yaklaşımları kullanıldığını tespit etmektir. Araştırmada karma desen ve eş zamansız karma model kullanılmıştır. Evren, üniversite öğrencileri, örneklem A1 grubudur. Sonuçta, sadece bir yabancı dile ait yönteme ilişkin yabancı dil öğretim tekniği/teknikleri kullanılmadığı; bunun aksine pek çok yabancı dil öğretimi yaklaşımına ait tekniklerin aynı anda kullanıldığı belirlenmiştir. Konu değerlendirme sınavında üç ve üzeri yabancı dil bilen katılımcıların, bir yabancı dil bilen katılımcılara göre daha başarılı sonuçlar aldıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe öğretimi, A1 seviye grubu, yabancı dil öğretim yöntemleri, yabancı dil öğretim teknikleri.

Tüm, G. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarına Yöntemsel Bakış: Tümevarım ve Tümdengelim Yöntemleri. *Turkish Studies*, 12 (33), 491-500.

Çalışmanın amacı, Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Setinde (A1-C2) yer alan dil bilgisi konularının verilme biçimi, dil bilgisi etkinliklerinin dağılımı ile tümdengelim ve tümevarım yöntemleriyle öğretimin ne oranda yer aldığını incelemek ve bu ders kitaplarını kendi aralarında karşılaştırmaktır. Doküman incelemesi kullanılmıştır. Sonuçta, kitaplarda dil bilgisi konularıyla etkinliklerin yeterli

oranda kullanıldığı ve dil öğretim yöntemlerini içerdiği ancak kitaplar arasında dengeli bir dağılımın olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Tümevarım ve Tümdengelim Yöntemi, dil bilgisi öğretimi, ders kitapları.

Ulaş, A. H., Epçaçan, C., Mutlu Aydın, S. ve Kurtlu, Y. (2015). İlkokul 4.Sınıf Öğrencilerine Cümlenin Ögelerinin Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Tekniklerinden Takım Oyun Turnuvasının Akademik Başarıya Etkisi. *Turkish Studies, 10 (7), 935-950.*

Çalışmanın amacı, iş birlikli öğrenme tekniklerinden takım-oyun-turnuva tekniğinin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin cümlenin ögelerini konusundaki akademik başarılarına etkilerinin incelenmesidir. Araştırma ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen modelinde tasarlanmıştır. Evren, 4. sınıf öğrencileri; örneklem 42 öğrencidir. Sonuçta, takım-oyun-turnuva tekniğinin daha etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İşbirlikli Öğrenme Yöntemi, Takım Oyun Turnuva Tekniği, Cümlenin Ögeleri.

Ulutaş, M. ve Batur, Z. (2015). Görsel-Soru Temelli Dil Bilgisi Öğretimi: Resimli Türk Lisanı Örneği. *Turkish Studies, 10 (7), 951-966.*

Çalışmada, iki ders kitabında yer alan dil bilgisi öğretimiyle ilgili etkinliklerin karşılaştırılması yapılmıştır. Araştırma, tarama modelinde olup betimsel bir çalışmadır. Araştırmada 1926 tarihli "Resimli Türk Lisanı: Türkçe Sarf ve Nahiv-Gramer" adlı kitap ile hâlen okutulmakta olan "5. Sınıf Türkçe Çalışma Kitabı", görsel-soru temelli etkinlikler ölçütüne göre taranmıştır. Günümüzde okutulmakta olan ders kitabında dil bilgisi konularını öğretmede örnek ve etkinliklerden yararlanılmaktayken Resimli Türk Lisanı ders kitabında görsel ile ilgili soru sorularak konunun sezdirilmesine çalışılmaktadır. Resimli Türk Lisanı adlı ders kitabında dil bilgisi öğretiminin sadece anlatım ya da örnekler yoluyla gerçekleştirilmediği; bunun yanında öğretilen dil bilgisi konularının kitaptaki görsellere yöneltilen türlü sorular yardımıyla kavratıldığı görülmektedir. Öğrencilere sorulan sorular öğrencilerin seviyelerine uygun seçilmiştir. Görsellerle sorular uyumlu bir şekilde verilmiştir. Sorular birer ipucu olarak da kullanılmıştır. Bu ipuçlarıyla öğrencilerin dikkatleri sürekli canlı tutulması sağlanmaktadır. Bu bağlamda soyut konuların bile aktarılması kolaylaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ders kitabı, dil bilgisi, görsellik, soru.

Uslu Üstten, A. ve Er, M. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde B1-B2 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazma Çalışmalarında Özne-Yüklem Uyumunun Değerlendirilmesi. Zeitschrift Für Die Welt Der Türken, 10 (3), 169-182.

Araştırmanın amacı, Yabancılara Türkçe öğretiminde özne-yüklem uyumunun yazma çalışmalarında istenen uygulama seviyesine ne derece ulaştığının belirlenmesidir. Tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubu, TÖMER'den 24 öğrencidir. Araştırma, TÖMER'deki 30 öğrencinin B1 ve B2 düzeyindeki yazma uygulamalarını kapsamaktadır. Doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bulgular, özne ve yüklem cümle içerisinde tekillik-çoğulluk bakımından uyumlu kullanılmadığını; sıralı cümlelerde ortak olan öznenin, yüklemelere uygun olmadığını ve bu nedenle anlatım bozukluklarının ortaya çıktığını göstermektedir. Sonuç olarak, doğru ve eksiksiz cümle kurmanın temel koşullarından olan özne-yüklem uyumunun, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yapılan yazma çalışmalarında istenen uygulama seviyesine ulaşmadığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, yazma becerisi, anlatım bozuklukları.

Not: Kaç kişi üzerinde çalışıldığı konusunda özet ile çalışma grubu sayıları farklıdır.

Uzun, N. E. (2005). Modern Bulgular Açısından Türkçenin Öğretiminde Sorun Çıkarma Potansiyeli Olan Dilbilgisel Görünümler. Anadili Dil Kültürü ve Eğitim Dergisi, (35), 61-65.

Çalışmada, mevcut dil bilgisi kitapları ile bunların denetlenmiş biçimde ders kitaplarına aktarılan bilgileri üzerinde durularak bu bilgilerin dil biliminin bulgularına göre eksik, yanlış ve gereksiz olan bazı yönleri ortaya konmuştur. Sorunlu dil bilgisel görünümler: dilin tanımının dil bilgisel olmaması, dil bilgisi hakkında yanlış anlamalar bulunması, dil bilgisi çalışmalarında yazı dilinin mi yoksa konuşma dilinin mi temel alınması gerektiği sorunsalı, anlamın dil bilgisel sistemin içinde olup olmaması, türetimin belirli tabanlardan yeni sözcükler türetme olduğu düşüncesi, tümcenin tek ve tam bir yargı bildiren sözcük kümesi olduğu düşüncesi, koşacın “-dır” olduğu düşüncesi, ad tümcesinin de yüklemi ad olan tümcenin

de olmaması, devrik tümcenin kurlsız tümce olduğu, Türkçenin ''yabancı'' eylem çekimi. Sonuç: Bulguların daha geniş çevrelerce tanınması için dil bilimcilerin sözlük hazırlama, dil bilgisi yazma, eğitim materyali geliştirme gibi uygulama alanlarına da yönelmeleri gerekmektedir.

Not: Dergide cilt numarası verilmemiştir. Makalede 'yöntem' ve 'anahtar' kelimeler bölümlerine yer verilmemiştir.

Uzun, N. E. (2006). Türkçenin Öğretimi İçin Soru Tümcesi Türleri Üzerine Bir Sınıflama Denemesi. Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, (131), 15-31.

Bu çalışma, Türkçenin soru tümceleri üzerine ayrıntılı bir sınıflama önerisi getirmektedir. Sonuç: Türkçenin yüksek orandaki söz dizimsel oynaklığı ve ezginin soru tümceleri ile bilgi yapısı açısından çok yönlü ilişkiler sergilemesi, soru tümceleri üzerine daha ayrıntılı gözlemler ve betimlemeler yapılmasını gerektirmektedir.

Anahtar sözcükler: soru, evet/hayır sorusu, ne-sorusu, yansımali soru, ezgi, odak, konu, sözcük dizilişi.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

Ünal, E. ve Şahinci, C. (2011). Türkçe Öğretmenlerinin İlköğretim 6, 7 ve 8.Sınıf Türkçe Dil Bilgisi Konularının Öğretimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. Turkish Studies, 6 (1), 1915-1929.

Araştırmada, ilköğretim ikinci kademedede dil bilgisi konularının öğretimine ilişkin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Tarama modeli kullanılmıştır. Evren, Türkçe öğretmenleri, örneklem 120 öğretmendir. Öğretmenlere ölçek gönderilmiş ancak ölçek formunu öğretmenlerin 100'ü doldurmuştur. Sonuçta, öğretmenlerin kıdemlerine, cinsiyetlerine, mezun oldukları bölümlerine, görev yaptıkları okullara göre dil bilgisi konularının öğretimine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi.

Ünlü, N. A. (2015). Yabancılarla Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarından Hitit 1 ve Yeni Hitit 1'deki Dilbilgisi Sunumu ve Alıştırmaların Karşılaştırılması. Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi, (2), 137-150.

Çalışma, yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yurt içinde ve dışında kullanılan Hitit ve Yeni Hitit serisinin ilk kitaplarının dil bilgisi konularını ve alıştırmalarını işleyişleri açısından karşılaştırıp Hitit serisindeki kitapların dil bilgisi öğretimi anlayışında gerçekleşen değişimi ortaya koymayı amaçlamıştır. Sonuçta, iki kitap arasında yöntem ve anlayış bakımlarından önemli farklılıklar vardır. Hitit'te geleneksel dil bilgisi anlayışı hâkimken Yeni Hitit'te iletişimsel edincin öne çıktığı ve dil bilgisinin 4 temel becerinin etkinliklerinde hedef dilde iletişimi gerçekleştirmeye yardımcı unsur olarak ele alındığı ve dil bilgisi öğretiminin 4 temel beceriyle bütünlük gösterdiği ancak yine de dil bilgisi öğretimi açısından gözden geçirilmesi gerektiği görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Hitit, Yeni Hitit, dil bilgisi öğretimi, Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem bölümü yoktur.

Ünsal, G. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yansıma Biçim ve Sözcüklerin Yeri. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 223-242.

Çalışmada, yansıma biçim ve sözcüklerin yeri ile ilgili alanyazın taraması yapılmış, Türkçe ve Fransızca kaynaklar kullanılmış ve yansıma biçim ve sözcüklerle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi buluşturulmaya çalışılmıştır. Sonuç: Sınıfta ağızdan çıkan her sesin, sözün, tümcenin anlaşılır olması gerekir. Çünkü yabancı dil öğretiminde her zaman anlaşılmama ve doğru iletişim kuramama endişesi taşınır. Bu durumun dil öğreticilerini doğal, akıcı olmaktan alıkoyduğu düşünülse de amaç, ilgi çekici bir öğretim gerçekleştirmektir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de bağlama ve öğrenci düzeyine göre yansıma sözcük ve ünlemler kullanılabilir. Sözlü kültür de dil ortamına sokulabilir. Zengin anlamlar ve anlatım elde edilebilir.

Anahtar Sözcükler: Yansıma sözcükler, Dilin Doğuşu, Yansımalarda Anlamlama, İkilemeler, Yansıma Sözcüklerde Türeme, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi.

Not: Yöntem ve evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Üstünova, K. (2004). Eklerin Öğretimi Üzerine Bir İki Söz. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl 5 (6), 173-182.*

Çalışmada, Türkçedeki eklerin öğretimleri üzerinde durulmuştur. Türkçe, yapı bakımından sondan eklemeli bir dildir. Gerek yeni kavramlara karşılık yaparken gerek sözcükleri başka sözcüklere bağlarken eklerden yararlanır. Türkçenin eklemeli yapısı, eklerin değerini artırmakta, onları ön plana çıkarmaktadır. Ekler, sözlük anlamı olmayan ama görev anlamları olan dil birimleri olduklarından diğer dil birimleri gibi hem görevsel hem anlamsal işlevleri bakımından değerlendirilmeli; bulunduğu yerdeki iki işlevi de açıkça ortaya konmalıdır. İşlevlerinin sağlıklı belirlenebilmesi için ait olduğu bütün içinde ele alınmalı, buldukları yere katkıları belirlenmelidir. Ancak o zaman dilin mantığı kavranacak, daha etkili ve yetkin bir Türkçeye ulaşılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Ek, türetme, çekim, işlev.

Not: Dergide 'cilt' yerine 'yıl' yazmaktadır. Yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

Varişoğlu, B. ve Sevim, O. (2014). Proje Tabanlı İş Birlikli Öğrenmenin Öğrencilerin Türkçe Dersindeki Ekler Konusunu Öğrenmelerine Etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7 (32), 540-550.*

Çalışmanın amacı, ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersindeki ekler konusunu öğrenmelerinde proje tabanlı iş birlikli öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin başarıları üzerinde etkili olup olmadığını araştırmaktır. Nicel yöntemlerden yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu 87 altıncı sınıf öğrencisidir. Sonuçta, deney grubunun öğrenmeleri daha çok artmıştır.

Anahtar kelimeler: Proje Tabanlı İş Birlikli Öğrenme, Türkçe Dersi, Ekler, Öğrenme.

Yakışan, O. ve Ateş, M. (2017). Ortaokullarda Dil Bilgisi Öğretiminde Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisinin Öğrenci Başarısına ve Kalıcılığa Etkisinin İncelenmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 5 (4), 801-816.*

Çalışmanın amacı, ortaokullarda dil bilgisi öğretiminde buluş yoluyla öğretim stratejisinin öğrenci başarısına ve kalıcılığa etkisini incelemektir. Çalışmada, ön test-son test kontrol gruplu deneysel model kullanılmış ve 40 altıncı sınıf öğrencisi yer almıştır. Sonuçta, deney grubunu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil Bilgisi Öğretimi, Sunuş, Buluş, Yöntem, Teknik, Strateji, Öğrenci Başarısı, Kalıcılık.

Yalap, H. (2016). Türkçeden Sırpçaya Geçen Kelime ve Eklerle Bu Unsurların Sırlara Türkçe Öğretimindeki Katkısı. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (39), 239-259.

Çalışmada, Sırpçadaki Türkçe ekler, kelimeler ve bu kelimelerin ana dili Sırpça olanlara Türkçe öğretimindeki faydaları üzerinde durulmuştur. Sonuç: Sırlar için özel bir Türkçe öğretimi kitabı hazırlanmalıdır. Kitapta Sırpçada kullanılan ve herkesin bildiği Türkçe kelimeler muhakkak tercih edilmeli, Türkçe eklerle türetilmiş kelimeler vurgulanmalı, ortak kültür değerlerine atıf yapılmalıdır. Bazı Sırpça fiillerin etimolojik olarak tahlili ve tenkidi yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Türkçe, Sırpça, Türkçe Ek, Türkçe Öğretimi.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Makalede yöntem yoktur.

Yaman, H. (2010). Bir Öğretim Aracı Olarak Karikatür: Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10 (2), 1215-1242.

Araştırmanın amacı, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinde Türkçe dil bilgisi derslerinin karikatür kullanılarak işlenmesinin öğrenci başarısına etkisini belirlemektir. Karma metot uygulanmıştır. Gerçek deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu model ve mülakat kullanılmıştır. Çalışma grubu 54 altıncı öğrencisidir. Sonuçta, karikatür kullanımının başarıyı artırdığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dil bilgisi Öğretimi, Karikatürler.

Yaman, H. ve Karaarslan, F. (2010). İlköğretim Türkçe Dersi Programının Dil Bilgisi Öğretimindeki Etkililiği: Nitel Bir Araştırma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl 14 (1), 251-269.

Araştırma, İlköğretim Türkçe Dersi Programının dil bilgisi öğretimindeki etkililiğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Ayrıca değişen

öğretim etkinliklerinin ve ders kitaplarının öğrencilerin dil bilgisine yönelik ilgisini artırmaya olan etkisi ve yeni programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin öğretim sırasında karşılaştığı sorunlar araştırılmıştır. Nitel desenlerden olgu bilim ile maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu, 15 Türkçe öğretmendir. Dil bilgisi konularında aşamalılık ilkesinin göz ardı edilmiş olmasının ve çok fazla etkinliğe yer verilmesinin öğretmenler tarafından eleştirildiği belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin ön bilgi eksiklerinin olması, Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarında dil bilgisi öğretimine yönelik etkinliklerde konuların bütün olarak verilmesi yerine iki üç haftalık sürece yayılması ve dil bilgisi öğretiminin temel ilkelerinden olan “aşamalılık” ilkesine uyulmaması da belirlenenler arasındadır. Diğer bir bulguya göre hizmet yılı 1-5 olan Türkçe öğretmenleri, İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programının temelini oluşturan yapılandırmacı yaklaşım konusunda bilgi sahibiyken hizmet yılı çok olan Türkçe öğretmenlerinin söz konusu yaklaşım hakkındaki bilgileri azdır. Türkçe öğretmenleri dil bilgisini, bir dilin doğru olarak konuşulup yazabilmesi için gerekli olduğunu düşünmektedir. Öneriler: Dil bilgisinin neden verildiği açıklanmalı, örnekler iyi seçilmeli ve bol olmalı, bütünlük olmalı, keşif ve tümevarım uygulanmalı, kısa notlar aldırılmalı, somutlaştırılmalı, öğretmen dili iyi kullanılmalıdır.

Anahtar kelimeler: İlköğretim Türkçe Dersi Programı, dil bilgisi öğretimi.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Yaman, H. ve Süğümlü, Ü. (2009). Dilbilgisi Öğretiminde Senaryo Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Etkililiği: Kelime Türleri Örneği. Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, (144), 56-73.

Araştırmanın amacı, ilköğretim ikinci kademe Türkçe dil bilgisi derslerinde, senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrenci başarısına etkisini belirlemektir. Araştırmada karma yöntem uygulanmış; video kamera, senaryo metni ve gerçek deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Evren, 6. sınıf öğrencileri, örneklem 23 öğrencidir. Sonuçta, senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımının başarıyı artırdığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Dilbilgisi öğretimi, senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımı.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır.

Yapıcı, M. (2004). İlköğretim Dilbilgisi Konularının Çocuğun Bilişsel Düzeyine Uygunluğu. *İlköğretim-Online*, 3 (2), 35-41.

Çalışmada, ilköğretim 1, 2, 3, 4 ve 5. sınıflarda okutulan Türkçe ders kitaplarında yer alan dil bilgisi konularının çocuğun bilişsel düzeyine uygun olup olmadığı tartışılmıştır. İlk beş yılın seçilmesi, söz konusu çocukların 6/7-11/12 yaş arasında ve somut işlemler döneminde olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda; bu çalışmada, ders kitaplarında yer alan dil bilgisi (noktalama işaretleri hariç) konuları somut olarak ele alınmamakta; bunun yerine, genel bir olgu olarak Türkçe ders kitaplarında dil bilgisi konularına yer verilmemesi gerektiği görüşü teorik bulgular ışığında ele alınmaktadır. Çalışmada, dil bilgisinin genel özellikleri sergilenmiş, ilköğretim 1. kademe öğrencilerinin bilişsel düzeyleri betimlenerek yapılan dil bilgisi öğretiminin eksiklikleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak, mevcut ilköğretim 1. kademe dil bilgisi öğretiminin, çocukların bilişsel düzeyine uygun olarak yeniden tasarlanması gerekliliği görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Somut İşlemler Dönemi, Bilişsel Düzey, Dilbilgisi.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu yoktur.

Yavuz, S. ve Şahin, Ç. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Zaman Algısı. *Kesit Akademi Dergisi*, Yıl 1 (1), 37-57.

Çalışmanın ana hatlarını öğrencilerin yazma becerilerinde ortaya çıkan sorunlar oluşturmaktadır. Bu amaçla öğrencilerden, belirlenen bir konuda yazı yazmaları istenmiş, ardından yazılı kâğıtlar fiil çekimleri konusunda incelenmiş ve tespit edilenler sınıflandırılarak gösterilmiştir. İncelemeler; 92'si A, 32'si B, 10'u C seviyelerinden 134 öğrenciyle yapılmıştır. İncelenen kompozisyonlarda A seviyesinde 999 fiil cümlesi ve 453 isim cümlesi; B seviyesi öğrencilerinde 220 fiil cümlesi, 80 isim cümlesi; C seviyesi öğrencilerinde 193 fiil cümlesi ve 32 isim cümlesi tespit edilmiştir. Öğrencilerin oluşturdukları cümlelerde gelecek zamana bağlı olarak ortaya çıkan zaman algısında örneklerin birçoğunda -y ünsüzünün kullanılmadığı, yazıma uygun olarak yumuşamanın gerçekleşmediği, seslerin yanlış kullanıldığı, şimdiki zaman ile kurulan cümlelerde pek çok kez ünsüzle biten kelimelere -yor zaman ekinin yardımcı ünlü kullanılmadan eklendiği ve ünlü

uyumuna uymayan durumların meydana geldiği, şimdiki zaman ve gelecek zaman ekinin kullanımına bağlı olarak ünlü daralmasının gösterilmediği ve anlamsal açıdan birbirini takip eden cümlelerde, zamanların uyumsuzluk meydana getirecek şekilde kullanıldığı, geçmiş zaman ile kurulan cümlelerde zaman ekinin yardımcı sesle birlikte kullanıldığı, ünlü ve ünsüz uyumuna uymayan durumların ortaya çıktığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin öğretiminde zaman algısı, yazma becerisi, örneklem yöntemi.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Yenen Avcı, Y. (2014). Türkçe Ders Kitaplarında Ses Olayları. Ege Eğitim Dergisi, 15 (2), 497-520.

Araştırma, Türkçe ders kitaplarındaki ses olaylarının öğretilme durumunun betimlenmesi amacıyla yapılmış olup nitel yöntemlerden doküman incelemesi modeliyle yürütülmüştür. Çalışma materyalleri, Türkçe 6, 7 ve 8. sınıflar ders kitapları olarak belirlenmiştir. Kitaplarda; ses olaylarının gerektiğince yer almadığı, etkinliklerle desteklenmediği, çoğunun sezdirilme düzeyinde kaldığı, bazılarının ise öğretilmeden değerlendirmeye dâhil edildiği, terimlerde birliğin olmadığı görülmüştür. Bu konunun öğretimine daha fazla yer verilmeli, ses olaylarının etkinlikler yoluyla pekiştirilmesi ve tekrar edilmesi sağlanmalıdır.

Anahtar sözcükler: dil bilgisi, ses olayları, ders kitapları, Türkçe Öğretim Programı.

Yeşilyurt, Ş. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde ”-Dık” ve ”-An” Sıfat Fiil Ekiyle Yapılan Cümle Birleştirmelerini Cümle Ögesi ve Zaman Ekine Göre İnceleme. Turkish Studies, 13 (27), 1693-1710.

Araştırmada, yabancı öğrencilere -An ve -Dık eklerinin öğretimindeki farklılıklara değinilmiş, farklılıklardan ve kaynaklardan hareketle bu eklerin öğretimine yönelik bir yöntem sunmak amaçlanmıştır. Eylem araştırması ve betimsel tarama kullanılmıştır. Çalışma grubu, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan dört kitap ile TÖMER’den 40 öğrenci ve 16 öğretim görevlisidir. Sonuçlar: -An ve -Dık eklerinin öğretimi kaynaklarda farklı seviyelerde verilmiştir. (Gazi TÖMER B2, HİTİT B1-B2, Yedi İklim A2-B1) Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi kitabında, edilgenlik

konusu, kitapta sıra olarak fiilimsi konusundan sonra verilmiş ancak edilgen fiilli fiilimsi örnekleri vardır. Sıfat-fiil konusu B2 (orta seviyede) anlatılmıştır. Cümle öğeleri konusu (C1), fiilimsi konusundan sonra olduğu için; cümle birleştirme örneklerinde «öznesel», «tümleşsel» ifadesi kullanılmamış, örneklerde öğeler (özne, tümleş), sezdirilerek cümle birleştirmeleri yapılmıştır. Cümle örnekleri ağırlıklı olarak geçmiş ve şimdiki zamanlardan seçilmekle birlikte geniş ve gelecek zamanlı fiil cümlesi örneklerine, isim cümlesi örneklerine yer verilmiştir. Yeni Hitit Türkçe öğretim setinin ayrı bir dil bilgisi kitabı yoktur. Konuların içinde dil bilgisi kuralları tablolaştırılarak verilmiştir. Cümle öğeleri konusunun öğretimi dil bilgisi konuları içinde ayrı bir başlık olarak yer almamaktadır. Buna rağmen fiilimsi konusu anlatılırken öznesel ve tümleşsel ortaçlar başlığı kullanılmıştır. Edilgenlik konusu, fiilimsilerden önce verilmiştir. Fiilimsi örneklerinin içinde edilgen yapı fiiller bulunmaktadır. Cümle birleştirme örnekleri vardır. Kipe/zamana ya da yüklem türüne vurgu yapılmadan örnekler verilmiştir. Yedi İklim öğretim setinde, edilgenlik konusu fiilimsilerden önce verilmiştir. Ancak bir tane edilgen çatılı fiil örneği verilmiştir. Cümle öğeleri konusuyla ilgili kitapta açıklama ya da örnek yer almamaktadır. “Öznesel” ve “tümleşsel” fiilimsilerden söz edilmemiş, sezdirilmeye çalışılmıştır. Örnekler verilirken farklı zaman, kip ve tür kullanılmasına dikkat edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Dil Bilgisi, Sıfat Fiil, Cümle Öğeleri.

Yıldız, Ü. ve Tepeli, Y. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretimi Bağlamında Yabancı Dil Öğretim Yöntemlerinin Dil Bilgisi Öğretimine Yansımaları: İletişimsel Yöntem, Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi ve Dil Bilgisi Öğretimi. *International Journal of Language Academy*, 3 (1), 265-286.

Betimsel olan bu çalışmanın amacı, İY ve İY'nin YDTÖ alanındaki uygulamalarında karşılaşılan sorunları tartışmak ve çözüm önerileri sunmaktır. Çalışmanın diğer bir amacı ise YDTÖ ortamlarında dil bilgisi öğretiminin mevcut durumunu ve karşılaşılan sorunları ortaya koyarak bu sorunlara çözüm önerilerinde bulunmaktır. Sonuç olarak, İY'nin temel felsefesinden harmanlanmış YDTÖ ortamlarında dil bilgisinin bağlamsal olarak öğretmen merkezli, temaların içinde desenlenmiş, örtük ama aynı

zamanda görünür ve Bruner'in Sarmal Program Tasarımını temel alacak program içerikleriyle öğretilmesi gerektiği söylenebilir. İY'nin örtük dil bilgisi felsefesinin yeterince/gerektiği gibi anlaşılması adına üzerinde düşünülmesi ve YDTÖ bağlamı için yeniden tanımlanması ve/veya tanımının netleştirilmesi faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, iletişimsel yöntem.

Yılmaz, E. (2003). Türkiye Türkçesinde İkili Çatı Sorunu ve Bunun Öğretimi ile İlgili Meseleler. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 1-2 (44), 251-289.

Araştırmada, bugünkü Türkiye Türkçesindeki ikili çatı sorunu incelenmiştir. Çatı kavramı ile ilgili bilgi verilmiş ardından ikili çatı konusunun kaynaklarda nasıl incelendiğine geçilmiştir. Sonuç: Çatı kavramı sadece fiiller için geçerlidir. Bir fiilin hem edilgenlik hem dönüşlülük işleviyle kullanılabilmesi fonetik bir mecburiyetten kaynaklanmaktadır. Bu durum için yazar "çatı kayması" (çatı aktarımı) terimini önermektedir. TDK'nin çıkardığı 1998 baskılı Türkçe Sözlük'ten toplam 100 fiilin ikili çatı özelliği gösterdiği tespit edilmiştir. -(I)l- eki alan fiillerin %100'ü temel anlamları itibarıyla edilgenlik ifade etmekte, -(I)n- eki getirilen fiillerinse %13'ü temel anlamları itibarıyla dönüşlülük bildirmektedir. Kalan 87 fiilse temel anlamı itibarıyla edilgenlik bildirmektedir. Yani -(I)n- eki getirilen bir fiil temel anlamı itibarıyla %87 ihtimalle edilgenlik, %13 itibarıyla dönüşlülük bildirecektir. Sadece 13 fiil temel anlamı itibarıyla dönüşlülük özelliği göstermektedir. 5. Edilgenlik işleviyle kullanılan fiillerin %97'si pasiflik, %3'ü meçhullük ifade etmektedir. 6. Yazara göre dönüşlülük ifade eden fiiller 35'i asıl dönüşlü fiiller ve 56'sı dönüşlülük eğilimi gösteren fiiller olmak üzere 2'ye ayrılmaktadır. 7. İkili çatı özelliği gösteren bir fiil mecazi anlam özelliği kazanmışsa %100 dönüşlüdür. 8. Durum tamlayıcısı alan 28 fiil dönüşlülük, 5 fiilse edilgenlik eğilimi göstermektedir. Bu durumda durum tamlayıcısı almış bir fiilin dönüşlü olma ihtimali %84, edilgen olma ihtimali ise %16'dır. 9. Bir fiil geçer dilden aşağı seviyedeki bir dil tabakasındaki anlamıyla kullanılıyorsa %100 dönüşlüdür. 10. Bir eyleme (s(I)l- ve s(I)n- eklerini almadan önceki hâliyle) söz diziminde kim, kimi, kime soruları sorulduğunda, kendi zamirinin çekimli şekillerine cevap alınabiliyorsa o fiil

dönüşlüdür. 11. Edilgen eylemin gerçek öznesi (tümcenin öznesi olarak değil) olarak cümleye giren “tarafından” ifadesi ve “+CA” eki eğer eylemle anlam bakımından bir bütünlük oluşturuyorsa bu eylem edilgen çatılıdır.

Not: Makalede anahtar kelimeler, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur. Yöntem olarak çalışmanın nasıl yürütüldüğü anlatılmıştır.

Yılmaz, E. ve Yaman, H. (2002). Niteleme İşlevli Sıfatların Sınıflandırılması ve Bunların Öğretimiyle İlgili Yeni Yaklaşımlar. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, (16), 183-196.

Araştırmanın amacı, niteleme sıfatlarını kendi arasında varlıkların renk, biçim, ölçü, tat vb. özelliklerini göstermesi bakımından sınıflayarak konuya farklı bir yaklaşım getirmektir. 6. sınıf seviyesine uygundur.

Anahtar Sözcükler: Niteleme Sıfatlarının Sınıflandırılması, Niteleme Sıfatlarının Öğretimi, Öğretim Uygulamaları.

Not: Yöntem bölümü yoktur.

Yılmaz, F. (2014). Görülen Geçmiş Zamanın Etkinliklerle Yabancılara Öğretimi. International Journal of Language Academy, 2 (4), 286-307.

Çalışmada, görülen geçmiş zamanın oyunlarla ve değişik etkinliklerle etkin bir şekilde nasıl öğretilmesi gerektiği örneklerle açıklanmıştır. Bu çalışmada dil bilgisinin örneklerden hareket edilerek verilmesi gerektiği vurgulanmış, farklı uygulamaların yer aldığı etkinliklerin kullanılması ve konuların görsel materyallerle desteklenmesi istenmiştir. Bu amaçla hazırlanan bu çalışmada öğrenci merkezli ve aktif bir öğretim metodu olan oyunla dil öğretimi uygulanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, yabancı dil öğretimi, oyun, etkinlikler, geçmiş zaman.

Not: Makalede yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Yılmaz, F. ve Çolak, H. (2017). 2006 ve 2015 Türkçe Öğretim Programlarında Yer Alan Dil Bilgisi Kazanımlarının Değerlendirilmesi. Route Educational and Social Science Journal, 4 (5), 1-17.

Çalışma, 2006 ve 2015 Türkçe Öğretim Programlarının dil bilgisi kazanımlarının (5-8. sınıflar) benzerliklerini ve farklılıklarını incelemek

amacıyla yapılmıştır. Doküman incelemesi ve odak grup görüşmesi kullanılmıştır. Sonuçta, 2015 programında kazanım sayıları ve derslerdeki yoğunluğun azaltıldığı, dil bilgisinin okuma ve yazma alanlarında verilerek daha işlevsel hâle getirildiği ve kazanımların sarmal bir yapıya kavuştuğu gözlenmiştir. Bu olumlu özelliklerin yanında Türkçe öğretmenlerinin programı yeterince bilmedikleri için benimsemedikleri de gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi, Türkçe Öğretim Programı, Dil Bilgisi Kazanımları.

Yılmaz, F. ve Eren, Z. (2015). Çoklu Zekâ Kuramı ile Niteleme Sıfatlarının Öğretimi. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, (48), 157-170.

Çalışmada, çoklu zekâyâ dayalı uygulamaların dört temel dil becerisini destekleyici özgün etkinlikler tasarlanmış ve niteleme sıfatlarının öğretimi yapılmıştır. Çoklu zekâ; aktiflik sağlar, farklı biçimde görme imkânı tanır, somutlaştırmaya yardımcı olur. Çalışmadaki eğitsel sıfat oyunu, öğrenciler açısından çoğunlukla sıkıcı bulunan ve öğrenmesi güç olan Türkçe dersi ve sıfatlar konusunun eğlenirken öğrenilmesini sağlayacak bir etkinlik olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çoklu zekâ kuramı, Türkçe öğretimi, etkinlikler, temel dil becerileri, yapılandırmacı yaklaşım.

Not: Dergi sayılardan oluşmaktadır. Yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Yılmaz, F. ve Temiz, Ç. (2015). İsim Hal Eklerinin Yabancı Öğrencilere Etkinliklerle Öğretimi. The Journal of Academic Social Science Studies, (36), 139-155.

Çalışmada; Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimindeki isim hâl ekleri sorununa değinilmiş, sorunun nedenleri ortaya konmaya çalışılmış ve soruna örnek etkinliklerle çözüm önerileri getirilmiştir. A2 seviyesi için ders planı hazırlanmıştır. Sonuçta, öğrenci etkin kılınmalı, birçok duyuya seslenilmeli, kavram haritası kullanılarak bilgiler somut ve düzenli olmalı, amaç beceri kazandırmak olmalı, bilinenden, basitten ve yakından başlanmalı, metinler kullanılmalı, birden fazla yöntem uygulanmalı, sezdirme ve uygulama olmalı, dil becerileri geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: ders planı, etkinlik, isim hâl ekleri, Türkçe eğitimi, yabancı dil eğitimi.

Not: Yöntem, evren-örneklem veya çalışma grubu bölümleri yoktur.

Yılmaz, M., Tezcan, A. ve Doyumğaç, İ. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Eğitimcilerinin Türkçe Öğretim Yöntemleri Hakkındaki Görüşleri. *International Journal of Language Academy*, 6 (2), 263-280.

Araştırmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi eğitimcilerinin Türkçe öğretim yöntemleri hakkındaki görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Nitel olgu bilim deseni kullanılmıştır. Evren Türkçe eğitimcileri, örneklem TÖMER'den 4 eğitimcidir. Sonuçta, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ile ana dili olarak edinilmesinin farklı olduğu belirtilmiş ancak derslerin benzer şekilde işlendiği görülmüştür. Öğrencilerin en çok yazmada ve dil bilgisinde zorlandıkları görülmüştür. Bu durumun Türkçenin farklı dil ailesinde olmasından kaynaklandığı belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, eğitimciler.

Yılmaz, O. (2012). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Becerilerinin Sosyokültürel Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: Erzincan Örneği. *Turkish Studies*, 7 (2), 1251-1266.

Çalışmada, 7. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi becerilerini sosyokültürel değişkenler açısından incelemek amaçlanmıştır. Tarama modelinde ve kümelere göre örnekleme tekniğindedir. Evren 7. sınıf öğrencileri, örneklem 135 öğrencidir. Sonuçta kendine ait bir kütüphanesi olan öğrencilerin dil bilgisi becerileri bakımından üst düzeyde olduğu; cinsiyet, aylık gelir, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi, oturulan evin mülkiyet durumu, kendine ait oda durumu, eve gazete alma alışkanlığı, ders çalışma ve boş zamanları değerlendirme faaliyetleri gibi değişkenlerin öğrencilerin dil bilgisi becerileri üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Dil bilgisi, öğrenci, sosyokültürel değişkenler, öğretim.

Yılmaz Atagül, Y. ve Yahşi Cevher, Ö. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Hâl Eki Sorunsalı (Sakarya Üniversitesi

Örneği). *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, Yıl 3 (5), 294-332.*

Çalışmada, hâl eklerinin öğreniminde ve kullanımında yapılan hataları belirleyerek bunlara çözüm önerileri getirmek amaçlanmıştır. Nitel betimsel tarama kullanılmıştır. A1-A2 seviyelerinden 86 öğrenciye yer verilmiştir. Sonuçta, hataların çoktan aza sıralaması şöyledir: yönelme, uzaklaşma, belirtme, bulunma ekleri. Hata türleri ise şöyledir: eklerin kullanılmaması veya gereksiz kullanılması ile karıştırılması. Öneriler: Hâl ekinin isim ve fiili bağlayıcı bir görevi olduğu örneklerle anlatılmalı ve öğrencilere hâl eki-fiil listesi verilmeli, hâl ekleri tamlama ekleriyle karıştırıldığından bu iki ek farklı haftalarda işlenecek şekilde ders programı hazırlanmalı, konunun pekiştirilmesi için bol resimli çalışma kâğıtları hazırlanmalı ve görsel materyaller kullanılmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Sakarya TÖMER, Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Afrikalı öğrenciler, hâl ekleri.

Not: Dergide ‘cilt’ yerine ‘yıl’ yazmaktadır.

Yücel, C., Batur, Z. ve Akar, C. (2004). Sekizinci Sınıf Türkçe Programındaki Dilbilgisi Hedeflerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (2), 39-50.

Çalışmada, 8. sınıf öğretmenlerinin programlardaki hedeflere ne derecede önem verdiklerine ve öğrencilerin bu hedefleri ne düzeyde kazanabildiklerine yönelik görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Betimsel bir alan araştırmasıdır. Evren, 8. sınıf Türkçe öğretmenleri, örneklem 83 öğretmendir. Hedeflerin kazanım düzeylerinin çoktan aza sıralaması şöyledir: Dil bilgisi: 2,9; konuşma: 2,8; okuma: 2,8; dinleme: 2,6; yazma: 2,6. Öğretmenlerin önem verme oranı: 3,1; öğrencilerin kazanma oranı: 2,9. Dil bilgisinin iyi sayılabilecek bir düzeyde kazanılabildiği söylenebilir. Öğretmenlerin önem verme dereceleriyle öğrencilerin kazanma düzeyleri nötrdür. İlçe merkezindeki öğretmenlerin diğer gruplara göre daha fazla önem verdikleri buna karşılık öğrencilerin hedefleri kazanımı konusunda gruplar arasında bir farklılık olmadığı görülmektedir. Kıdem ve mezuniyet durumu öğretmenlerin dil bilgisi ile ilgili hedeflere önem verme dereceleri ve öğrencilerin hedefleri kazanma düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya yol açmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Programı, Dilbilgisi, Hedef.

4.1.4. Tez Çalışmalarının Tasvirî (Açıklamalı) Bibliyografyaları

Tez çalışmalarının alfabetik olarak tasviri yapılırken önce APA'ya göre kaynakçaları verilmiştir. Ardından içerik analizi yapılırken çalışmanın amacı, yöntemi, sonucu ve anahtar kelimeleri hakkında bilgi verilmiştir. Bazı çalışmalarda bu unsurlar yoktur. Bunlar da not olarak belirtilmiştir. Ayrıca çalışmaların bibliyografyaları eklerde sunulmuştur.

Abacı, O. (2018). 10. Sınıf Dil ve Anlatım Dersindeki Dil Bilgisi Konularına Yönelik Çoklu Zekâ Uygulamaları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Araştırmanın amacı, 10. sınıf dil ve anlatım dersindeki filimsiler konusunun öğretiminde çoklu zekâ kuramı uygulamasının öğrenci başarısı ve tutumu üzerindeki etkisini belirlemektir. Deneysel yöntem ve ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Çalışma grubu 10. sınıf öğrencileridir. Sonuçta, iki grupta da başarı artmış, olumlu tutum gelişmiştir.

Anahtar Kelimeler: ÇZK, deney-kontrol grubu, ön test, son test, tutum ölçeği.

Akalın, S. (2017). 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dil Bilgisi Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri ile Derse Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.

Çalışmada, 6. sınıf öğrencilerin dil bilgisi kazanımlarına ulaşma düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşma durumunun incelenmesi amaçlanmıştır. Betimsel niteliktedir. Evren 237, örneklem 230 6. sınıf öğrencisidir. Sonuçta, kazanımlara ulaşılma düzeyi %65,6'dır ve bunda çeşitli değişkenler etkili olmuştur.

Dizin: Dil eğitimi, Dilbilgisi, Eğitim, Eğitim programları, Türkçe, Türkçe dersi, Öğrenci davranışı, İlköğretim öğrencileri.

Not: Kısıtlanmıştır. Özet YÖKTEZ'den alınmıştır.

Akbaba, N. (2007). Görsel Araçların İlköğretim İkinci Kademedeki Dil Bilgisi Öğretimine Katkısı Üzerine Deneysel Bir Çalışma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, Türkçe dil bilgisi öğretiminde görsel araç kullanımının öğrenci başarısına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Elli dokuz 6. sınıf öğrencisi yer almıştır. Zamir konusu seçilmiştir. Sonuçta, deney grubunun daha başarılı olduğu görülmüştür.

Not: Anahtar kelimeler veya dizin bölümleri yoktur.

Akçay, A. (2009). *Webquest (Web Macerası) Öğretim Yönteminin Türkçe Dersindeki Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Çalışmanın amacı, web macerası öğretim yönteminin 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarı düzeylerinde ve tutumlarında etkili olup olmadığını incelemektir. Betimsel ve deneysel yöntemler ile ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Kırk 6. sınıf öğrencisine yer verilmiştir. Sonuçta, başarı ve tutumun arttığı görülmüştür.

Dizin: Bilgisayar destekli dil eğitimi, Dil öğretimi, Türkçe eğitimi, Web tabanlı eğitim, Webquest, Öğretim, Öğretim yöntemleri.

Akdoğan, G. (1993). *Yabancıların Türkçe Öğreniminde Ad Durumu ve Çekim Açısından Sık Rastlanan Yanlışlar ve Nedenleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çalışmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin ad durum eklerinde ve çekimdeki yanlışları ve bunların kaynaklarını bulmaktır. Yüz sekiz denek vardır. Yanlışlar; Temel I-II, Orta I-II, Yüksek I-II olarak gruplandırılmıştır. Durum eklerindeki yanlışlar çoktan aza şöyledir: belirtme, tamlayan, yönelme, kalma ve çıkma. Nedeni ana dilinin özelliklerinin aktarma eğilimidir. Eylem çekimlerinde; çekimli biçimi yanlış yazma, çekimleri karıştırma, çatı morfeplerini yanlış kullanma görülmüştür. Türkçenin bağlantılı bir dil olması, değişmeyen bir köke, zaman, kip, kişi, sayı morfeplerinin eklenmesi, farklı dil yapılarına sahip olan öğrencilerin yanlışlar yapmasına neden olmaktadır. Ad durumu ve eylem çekimleri yanlışlarının yanı sıra diğer yanlışlara da kısaca yer verilmiştir.

Dizin: Dilbilgisi-ad durum ekleri, Fiil çekimleri, Türkçe, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi.

Not: Yöntem bölümü yoktur.

Akgül, E. (2010). *İlköğretim II. Kademedede Yaşanan Dil Bilgisi Öğretimi Sorunları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmada, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinde dil bilgisi öğretiminde karşılaşılan sorunları belirlemek amaçlanmıştır. Saha araştırması kullanılmıştır. Evren Türkçe öğretmenleri, örneklem 60 öğretmendir. Görüş alınmıştır. Sonuçta; öğrencilerin öğrenirken çokça zorlandıkları konuların fiil çatıları, birleşik cümleler, fiilimsiler ve yazım kuralları; en az zorlandıkları konunusa kaynaştırma harfleri olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin öğretirken çokça zorlandıkları konuların fiil çatıları, fiilimsi ve birleşik cümleler; en az zorlandıkları konunusa kaynaştırma harfleri olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin ve öğrencilerin en çok morfoloji alanında zorlandıkları görülmüştür. Öğretmenler lisans eğitimleri sırasında ve öğretim yaparken yine morfoloji konusunda zorlandıkları görülmüştür. Öğretmenlerin katıldığı problemler şunlardır: Araç gereç eksikliği, referans kaynağının olmayışı, ÖSYM sınavlarıyla okullardaki sınavların farklı olması, terim farklılığının ve sınav kaygısının olması.

Anahtar kelimeler: Dil bilgisi, Türkçe eğitimi, Dil bilgisi öğretimi.

Akhmetova, İ. (2017). *Kazakistan'da Türkiye Türkçesi Öğretiminde Sıfat-Fiiller Konusunda Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmada, Kazak Türkçesindeki sıfat-fiillerle Türkiye Türkçesindeki sıfat-fiiller karşılaştırılarak sıfat-fiiller konusu açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca Kazak Türkçesinde Türkiye Türkçesi öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunlar tespit edilmiştir. Kazakistan'da, Türkiye Türkçesi öğretiminde kullanılan Yeni Hitit Ders Kitabında yer alan sıfat-fiil konusu ve alıştırmaları incelenip değerlendirmeler yapılmıştır. Almatı şehrindeki üniversitelerin Türkçe bölümlerinde okuyan ikinci ve üçüncü sınıflardan 43 öğrenciye anket uygulanmıştır. Sonuçta, 2 dil arasında geçmişten bugüne ses farklılıkları olduğu için buna dikkat ederek öğretim yapılmalıdır. Sıfat-fiillerde de değişiklik olmuştur. Ders kitapları yetersizdir. Kitaptaki alıştırmalar yaratıcı değildir.

Anahtar kelimeler: Kazak Türkçesi, Türkiye Türkçesi, sıfat-fiil, öğretim, etkinlik.

Not: Yöntem bölümü yoktur.

Akkaya, A. (2011). *Karikatürlerle Dil Bilgisi Öğretimi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Çalışmada, dil bilgisi öğretiminde karikatür kullanımının akademik başarıya, derse karşı tutuma ve öğrenilenin kalıcılığına etkisini incelemek amaçlanmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Çalışma grubu 6. sınıf öğrencileridir. Kelimede yapı konusu seçilmiştir. Sonuçta, karikatür kullanımının etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Ön Bilgileri Hatırlatıcı Karikatürler, Kavram Karikatürleri, Dil Bilgisi, Görsel Okuryazarlık.

Aksu, C. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçede -Dir Biçimbiriminin Öğretimi Üzerine Ders Malzemesi Hazırlama.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe dil bilgisi öğretiminde iletişimsel edinci destekleyecek bir ders malzemesi geliştirmek amaçlanmıştır. Bütüncü temelli çözümleme yöntemi kullanılmıştır. A2 ve B1 için hazırlanmıştır. Hazırlanan malzemelerin -Dir biçim biriminin bilgisellik kipliği öğretiminde etkili olup olmadığının ortaya konabilmesi için deney grubu ve kontrol grubu olmak üzere iki dil öğretim ortamında denenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı Dil Öğretimi, Ders Malzemeleri, Eğitim Amaçlı Söylem-dilbilgisi, Bütüncü İnceleme Yöntemi, Kiplik.

Not: Makalenin yöntem bölümünde desen, model vb. bahsedilmemektedir.

Albayrak, F. (2010). *Türkçe Öğrenen Moğol Öğrencilerin Yazılı Anlatım Yanlışlarının Dil Bilgisi Açısından Değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Çalışmada, ana dili Moğolca olan öğrencilerin Türkçeyi öğrenirken yaptıkları dil bilgisi yanlışlarını belirlemek amaçlanmıştır. Doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışma grubu, Türkoloji Bölümü 2 ve 3.

sınıflardan 35 öğrencidir. Sonuçta, ses bilgisindeki yanlışların toplam hata tipindeki oranı %17,98'dir. Bunlardaki en yüksek oran %54,65 ile ünsüzlere aittir. Kavram işaretlerindeki yanlışlıkların yarısından fazlasını %63,47 ile ''kavramların işaretlenmesi'' oluşturmaktadır. Kavram işaretlerinin seçimi ile ilgili %36,52'lik bir yanlışlık yapılmıştır. En az orana sahip olan %2,97 ile isim ve fiil tabanlarıdır. Öğrenciler özellikle isimlerin tekil ve çoğul şekillerinde büyük oranda yanlışlık yapmıştır. Türkçe öğrenen Moğolların yazılı anlatım kâğıtlarında tespit edilen toplam yanlışlıklar arasında en büyük oran %26,57 ile ''Kavram İlişkileri''ne aittir. Öğrencilerin konuyla ilgili büyük oranda yanlışlık yapmalarında en büyük etkenin ana dillerinden olumsuz aktarım yapmaları ve yabancı dillerin özellikle de İngilizcenin etkisinde kalmaları olduğu kanısına varılmıştır. Kavram ilişkileriyle ilgili yapılan yanlışlıklar arasında en çarpıcı olanı ise %45,25 ile ''belirtili tamlamalarla ilgili olan yanlışlıklar''dır. Cümleyle ilgili yapılan yanlışların toplam hata sayısı içerisindeki oranı %17,57'dir. Yazım ve noktalama ile ilgili yapılan yanlışların toplam hata sayısı içerisindeki oranı %16,31'dir. Öğrencilerin %73,33'lük oranla yazım kurallarıyla ilgili olarak daha fazla yanlışlık yaptıkları görülmüştür. Genel olarak yazılı anlatım kâğıtlarındaki yanlış tipleri değerlendirildiğinde Türkçe öğrenen Moğol öğrencilerin dil bilgisi konularından en fazla ''Kavram İlişkileri''nde, en az da ''İsim ve Fiil Tabanları''nda hata yaptıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Moğollara Türkçe Öğretimi, Dil Bilgisi Yanlışları.

Albiladi, M. (2012). *Arapça ile Türkçe Arasındaki Sözdizimsel Farklılıkların Araplara Türkçe Öğretiminde Etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, Arapça ile Türkçenin söz dizimsel özellikleri belirlenerek bu özelliklerin Araplara Türkçe öğretiminde etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Evren, üniversite 3 ve 4. sınıflardan 18 öğrencidir. Sonuçta, söz dizimsel hatalar, olumsuz aktarımdan kaynaklanan hataların %34'ünü oluşturmaktadır. Bu, genellikle Arapça ve Türkçenin cümle yapısındaki terslikten kaynaklanmaktadır. Bunun yanı sıra kelimenin sonuna konan

harekeler de etkilidir. Ayrıca yanlış bulunma eklerinin ve bağlaçların fazla kullanıldığı da görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sözdizimsel Farklılıklar, Türkçe Öğretimi, Karşıtsal Dilbilimi.

Not: Makalenin yöntem kısmında model, desen vb. bahsedilmemektedir.

Alkan, E. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinde “de”, “ki” Bağlaç ve Eklerin Öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Çalışmada; “de”, “ki” bağlaç ve eklerin ilköğretim ikinci kademe öğretimini daha nitelikli duruma getirmeyi, bu bağlaç ve eklerin doğru kullanımının, yazımının işlevini, önemini farklı öğretim etkinlikleri düzeyinde ele almak amaçlanmıştır. Altıncı sınıflardan 80 öğrenci seçilmiştir. Çalışma kâğıtlarında yirmişer “de”, “ki” bağlaç ve ekleri vardır. “De” bağlaç ve ekinde başarısızlık oranı %7,55, başarı oranı %92,45’tir. “Ki” bağlaç ve ekinde başarısızlık oranı %4,4, başarı oranı %95,6’dır. Genel ağırlıklı başarı ortalaması %94’tür.

Anahtar kelimeler: ilköğretim, “de” bağlacı, “ki” bağlacı, “-de” eki, “-ki” eki.

Not: Yöntem olarak araştırma süreci anlatılmıştır.

Al-Khudhur, M. (2016). *Yapım Eklerinin Öğretiminde Eğitsel Oyun Temelli Bir Model Önerisi: Kerkük Türkmenleri Örnelemi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Türkiye Türkçesi öğrenen Kerkük Türkmenlerine yapım eklerinin eğitsel oyunlar temelli bir model çerçevesinde öğretilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, karma yöntem kullanılmış, evren olarak Kerkük Üniversitesindeki öğrenciler, örneklem olarak Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü 1. sınıf öğrencileri seçilmiştir. Sonuçta, yapım eklerini öğrenmede bir ilerleme olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi, Kerkük Türkmenleri, Eğitsel Oyun, Yapım Ekleri, Türkçe Öğretimi.

Alshirah, M. (2013). *Arap Kökenli Öğrencilerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaştıkları Zorluklar ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmada, Arap kökenli öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunları ele almak amaçlanmıştır. Alan araştırması ve anket kullanılmıştır. Evren, Türkiye ve Ürdün'deki öğrenciler, örneklem TÖMER öğrencilerdir. Sonuçta, yazımdaki sorunların alfabe kaynaklı olduğu görülmüştür. Ayrıca eş değerlilik ve aynı dilin farklı lehçeleri olarak ortaklıklardan yola çıkılıp genellemeler yapılması da anlamada ve yazımda hatalara yol açmıştır. Türkçenin sondan eklemeli yapısı ve büyük-küçük ünlü uyumu ile nadiren de olsa ünsüz uyumundan kaynaklanan yazım yanlışlarının yanında isim hâl eklerinin kullanılışıyla ilgili sorunlar da görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, Türkçe eğitimi.

Altas, S. (2009). *Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Tarihi ve İçerik Odaklı Dil Bilgisi Öğretimi ile Görev Odaklı Dil Bilgisi Öğretiminin Uygulamalı Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Çalışmada, Türkçe dil bilgisi öğretiminin günümüze kadar gelişimini, geçirdiği değişimleri ve bunların eğitim-öğretim sürecine nasıl yansıdığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Kontrol gruplu ön test-son test modeli kullanılmıştır. Çalışma grubu kırk 8. sınıf öğrencisidir. Sonuçta, metin odaklı öğretim daha etkilidir. Görev odaklı öğretimde kurallar verilmeden istenen görevlerin yerine getirilmesinde sorunlar gözlemlenmiştir. Görev odaklı öğretim dil bilgisini eğlenceli hâle getirirken metin odaklı öğretim kuralların öğrencilerce bulmasını amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Dil, Dil Bilgisi Öğretimi, Metinden Öğrenme, Görev.

Altaş Özkan, A. (1992). *Yabancıların Türkçeyi Öğrenmeleri Esnasında Yaptıkları İsim Hal Ekleri Yanlışları ve Bu Konunun Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çalışmanın amaçları, isim hâl eklerinde yanlış yapılabildiğini tespit etmek, isim hâl eklerini yanlış yapma oranlarına göre sıralamak, ne tür

yanlışlar yapıldığını belirlemek, bu bulguların, Türkçenin özelliklerinin dil öğretiminde kullanılan modern yöntem ve tekniklerin ışığı altında konunun öğretilmesiyle ilgili bazı görüşler bildirmektir. Araştırma TÖMER kur sistemine göre yapılmıştır. Ağırlıklı olarak “Orta Türkçe 1” üzerinde durulmuştur. Sonuçta; belirtme hâli %48.3, yönelme hâli %19.8, tamlayan hâli %14.9, bulunma hâli %13.4, çıkma hâli %3.6 oranlarında yanlış yapılmıştır. Eklerin kullanılmasıyla ilgili olarak da ekin kullanılmaması, başka bir ekin kullanılması, ekin gereksiz kullanımı, ekin cümlede yanlış ögesinde kullanılması, ekin yanlış kullanılması gibi yanlışlar belirlenmiştir.

Dizin: Türkçe, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi, İsim hal ekleri

Not: Çalışmada yöntemden bahsedilmemiştir.

Altıntop, E. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Kompozisyonlarındaki Ek Yanlışları ve Nedenleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, yabancı öğrencilerin Türkçeyi ek kurallarına uygun kullanmalarını ve anlatım bozukluklarına sebep olan yanlışları ortadan kaldırmak amaçlanmıştır. Nitel yöntemlerden doküman incelemesi uygulanmıştır. Çalışmanın veri tabanı Temel, Orta ve Yüksek seviyelerde Türkçe öğrenmiş 290 öğrencinin kâğıtlarıdır. Sonuçta, en çok yanlış çekim eklerinde ve yönelme hâl ekindedir. İsim çekim eklerindeyse yönelme ve nesne hâl eklerindedir. Fiil çekimlerindeyse haber kiplerinde ve şahıs eklerindedir. Zamanlar da karıştırılmıştır. Yapım ekleri ise fazla yanlış yapılmayan bir konudur.

Anahtar Sözcükler: Yapım eki, Çekim eki, Ek hataları, İD Türkçe Öğretimi.

Altunkaya, H. (2010). *Eski ve Yeni II. Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programları ve Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretiminin Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Çalışmanın amacı, eski ve yeni 2. kademe Türkçe dersi öğretim programlarında ve ders kitaplarındaki dil bilgisi öğretimini karşılaştırarak benzerlik ve farklılıkları ortaya çıkarmaktır. Bilimsel doküman analizi kullanılmıştır. Sonuçta, dil bilgisi öğretiminin eski program ve kitaplarda

tanımdan yola çıkılarak verildiği, yeni program ve kitaplarda ise sezdirmenin hedeflendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dersi, Dil Bilgisi, Öğretim Programı, Ders Kitabı.

Arabacı, A. (2012). *Günlük Gazetelerin Dilinde Eksilteli Anlatımlar ve Bunların İlköğretim Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarına Yansıması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın amacı, eksilteli anlatımları, günlük gazetelerin dilinde incelemek ve bunların 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe ders ve öğrenci çalışma kitaplarına ne ölçüde yansıtıldığını belirlemektir. Tarama modellerinden genel tarama yöntemi uygulanmıştır. Evren günlük gazeteler, 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe ders ve öğrenci çalışma kitapları; örneklem, Zaman ve Posta gazeteleriyle 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe ders ve öğrenci çalışma kitaplarıdır. Sonuçta, günlük gazetelerin dilinde eksilteli anlatım örneklerinin çok sık bulunduğu ancak ilköğretim 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe ders ve öğrenci çalışma kitaplarında yeterince işlenmediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Eksilti, Eksilteli Anlatım, Söz Dizimi, Türkçe Dilbilgisi Öğretimi.

Arhan, A. (2015). *Türkçe Öğrenen Mısırlı Öğrencilerin Yazılı Anlatımında Yaptıkları Ad Durum Eki Yanlıları (İskenderiye Yunus Emre Enstitüsü Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Mısırlı öğrencilerin yazılı anlatımdaki ad durum eki yanlılarını belirlemektir. Nitel yöntemlerden tarama modeli kullanılmıştır. Evren, temel seviyedeki Arap öğrenciler, örneklem 75 öğrencidir. İskenderiye Yunus Emre Türk Kültür Merkezi öğrencilerinin Türkçe yazılı anlatım çalışmaları, dil bilgisi konularından biri olan ad durum eki başlığı altında incelendiğinde, öğrencilerin yazma çalışmasında ad durum ekleri, sözcük bilgisi yanlıları, biçim bilgisi yanlıları yaptığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil, yabancı dil olarak Türkçe.

Arıcı, B. (2012). *Çoklu Zekâ Destekli Türkçe Dersi Sunumunun İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiilimsileri Kavrama*

Durumlarına Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Araştırmanın amacı, çoklu zekâ destekli Türkçe dersi sunumunun 8. sınıf öğrencilerinin eylemsileri kavrama durumlarına etkisini belirlemektir. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Doksan 8. sınıf öğrencisi üzerinde çalışılmıştır. Sonuçta, deney grubunda anlamlı bir fark görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Çoklu Zekâ Kuramı, Türkçe Eğitimi, Türkçe Dersine İlişkin Tutum, Fiilimsiler.

Arslantürk, H. (2012). Türkçe Kelime Gruplarının Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Önemi Hakkında Bir İnceleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmanın amacı, kelime gruplarının Türkçe öğretimindeki yerini incelemek ve yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında kelime gruplarının öğretimini değerlendirmektir. Betimsel bir çalışmadır, tarama modeli kullanılmıştır. 2 farklı TÖMER'den alınan birer kitap karşılaştırılmıştır. Sonuçta, kitaplardaki yaklaşım sorunlarına rağmen öğretim açısından başarı oldukları kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, kelime grubu, yabancılara Türkçe öğretimi, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplar.

Aslan, N. (2011). 9. Sınıf Dil ve Anlatım Dersinde Yapım ve Çekim Eklerinin Öğretimiyle İlgili Öğretmen Görüşleri: İzmir Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Çalışmanın amacı, lise 9. sınıf dil ve anlatım dersi konuları içinde bulunan yapım ve çekim eklerinin öğretilmesinde öğrencilerin öğrenme düzeylerinin ve problemlerin belirlenmesi ve çözüm önerilerinde bulunulmasıdır. Alan taraması modeli kullanılmıştır. Evren, Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri, örneklem 115 öğretmenden 95 öğretmendir. Sonuçta, öğrencilerin zorlandığı ortaya çıkmıştır. Eklerin çokluğu, benzer ses yapısına sahip eklerin farklı işlevlerde kullanılması, köklerin anlaşılması, bütün eklerin öğretilmeye çalışılması yapım ve çekim eklerinin öğrenilmesini zorlaştırmaktadır. Ekleri ezberletmektense işlevini sezdirmek yeterlidir.

Ayrıca öğrencilere dil bilinci kazandırılmalı, Türkçenin eklemeli yapısı kavratılmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Dil Eğitimi, Kelimedeki Yapı, Çekim Ekleri, Yapım Ekleri, Dil ve Anlatım Dersi, Öğretmen Görüşleri.

Atak, A. (2010). *Fransızca ve Türkçedeki Yer Belirticilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi ve Yabancı Dil Olarak Türkçede Yer Belirticilerinin Öğretimi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın iki amacı vardır: Fransızcadaki yer belirticilerinin özelliklerinden yola çıkılarak Türkçedeki yer belirticilerinin betimlenmesi ve bu betimlemeler aracılığıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uzam hakkında malzemeler geliştirilmesi. Sonuçta, Türkçedeki yer belirticileri Fransızcadaki yer belirticilerinin özelliklerinden yola çıkılarak incelenmiş ve yabancı dil olarak Türkçede yer belirticilerinin öğretimi üzerine örnek malzemeler sunulmuştur.

Dizin: Dil eğitimi, Dil problemleri, Dil özellikleri, Dil öğretimi, Dilbilgisi-zarf, Fransızca, Karşılaştırmalı dilbilgisi, Türkçe, Türkçe öğretimi, Yabancı dil eğitimi, Yabancı dil öğretimi.

Not: Çalışmada yöntem bölümü yoktur.

Avcı, S. (2012). *İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Dersinde Yapım Ekleri Öğretiminde Reklam Filmlerinin Kullanımı.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Araştırma, 6. sınıf öğrencilerinin yapım eklerini öğrenmesinde reklam filmlerinin etkililiğini belirlemek amaçlanmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Evren 6. sınıf öğrencileri, örneklem 50 (60) öğrencidir. Sözcükte yapı konusu seçilmiştir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Reklam Filmleri, Yapım Ekleri.

Not: Örneklem sayısı özette 60, evren ve örneklem başlığı altında 50 olarak verilmiştir.

Bağcı, A. B. (2010). *İlköğretim Türkçe Dersi 6.Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabının Türkçe Dersi Öğretim Programı Dil Bilgisi Alanı*

Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Araştırmanın temel amacı, 6. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Öğretmen Kılavuz Kitabının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında içerik olarak örtüşüp örtüşmediğini belirlemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmış ve 41 öğretmen yer almıştır. Sonuçta, program ile kitabın uyumsuz olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi, Öğretmen Kılavuz Kitaplarının verimliliği, Öğretim Programı.

Bağçevan, İ. (2015). *MEB Ortaöğretim Dil ve Anlatım Ders Kitaplarındaki Basit Zaman Çekimli Fiillerde Zaman ve Görünüş. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.*

Çalışmanın konusu; -mİş, -DI, -(I)yor, -mAktA, -mAdA, -AcAk, -(A/I)r/-z eklerinin sahip olduğu görünüş ve zaman değerlerini tespit etmektir. Bu eklerin; zaman boyutunda fiilin hangi zaman dilimine (geçmiş, gelecek, şimdi gibi) göndermede bulunduğu; görünüş boyutunda fiilin gerçek zaman üzerindeki yayılımıyla eylemin bitmişlik, bitmemişlik ya da sürme belirtip belirtmediği tespit edilmiştir. Çalışmanın evreni Türkiye Türkçesindeki basit çekime giren zaman eklerinin zaman ve görünüş özellikleri; örnekleme ise MEB ortaöğretim dil ve anlatım ders kitaplarından (9, 10, 11 ve 12. sınıf olmak üzere dört adet kitap) alınmış olan 1966 cümledir. Çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, Türkiye Türkçesinde zaman ekleri olarak bilinen eklerin her birinin farklı zaman, görünüş değerlerine sahip olduğu görülmüş ve bu değerlere sahip olma durumunun yalnızca cümlede yüklem tarafından değil, cümle içindeki çeşitli yönlendiriciler tarafından da oluşturulduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmanın bulgularının ders kitaplarında yer almasıyla öğrencilerin zaman ekleri olarak bilinen eklerin sahip olduğu birçok görevi doğru bir şekilde öğrenmesi beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Zaman, dilbilgisel zaman, görünüş, Türkçe.

Bal, B. (2013). *İlköğretim 4.Sınıf Türkçe Ders Kitabında Bulunan Metinlerdeki Cümlelerin İncelenmesi ve Türkçe Öğretimi Açısından*

Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Çalışmada, MEB 4. sınıf Türkçe ders kitabının cümle bakımından incelemesi yapılarak cümle öğretimi bakımından çeşitliliği değerlendirilmiş, nitel yöntemlerden kaynak taraması kullanılmış ve betimsel model tercih edilmiştir. Evren ilköğretim Türkçe ders kitapları, örneklem seçilen bir kitaptır. Sonuçta, çeşitlilik açısından zengin olduğu görülmüş, bütün cümle çeşitlerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, cümle, cümle yapılarının incelenmesi, cümle bilgisi öğretimi.

Barak Yılmaz, B. (2008). Cümle Bilgisi Konusundaki Terim, Tanım ve Tasnif Farklılıklarının Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmanın temel amacı, günümüzde dil bilgisi öğretiminde kullanılan kaynaklardaki cümle türleriyle ilgili terim, tanım ve tasnif konusunda verilen bilgilerin ortaya konması, karşılaştırılması ve bilgilerdeki benzerliklerin ve farklılıkların tespit edilmesiyle bu farklılıklara çözüm önerileri sunulmasıdır. Nitel yöntemlerden genel tarama ve betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Evren dil bilgisi konusunda yazılmış tüm kaynaklar, örneklem cümle türleri konusunu ele alan temel dil bilgisi kitapları, monografiler, yardımcı ders kitapları, sözlükler ve bu konuda yazılmış makaleler

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, cümle tasnifi, cümle tanımı, cümle bilgisi.

Barın, E. (1998). Grameri Türkçe Olan Topluluklara Türkiye Türkçesinin Öğretimi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, Türkî Cumhuriyetlerinden gelen öğrencilerin Türkçeyi öğrenirken karşılaştıkları zorluklar ortaya konmuş, bu alanda yeni öğretim stratejilerinin belirlenmesi ve dil öğretiminin daha sağlıklı yapılması amaçlanmıştır. Öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar belirlenmiş ve bu sorunlara çözüm önerileri getirilmiştir. Ana dillerinin olumsuz etkileri, harflerin farklılığı, Rusçanın etkileri, lehçeler arasındaki fonetik, morfolojik, sentatik farklılıklar ile anlam kaymaları gibi sorunlar vardır. Uygulanan yöntemler yetersizdir. Bu yüzden hedef kitleye yönelik yöntem ve teknikler

kullanılmalı, öğrencilere neyin, ne zaman, nerede, ne kadar öğretileceği planlanmalı, işlevsellik göz önünde tutulmalı, dili yaşatarak öğretilmeli, materyal seçiminde ortak kültür unsurları gözetilmeli, öğretim elemanları lehçeleri, Türkçenin tarihini, Türkolojiyi, dil bilimini bilmelidir.

Dizin: Dil öğretimi, Dilbilgisi, Türk Cumhuriyetleri, Türkiye Türkçesi, Türkçe, Türkçe öğretimi

Not: Yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Baydar, T. (2006). *Türkçede Söz Diziminin Öğretimi ve Kavratılması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.*

Söz dizimini bütün yönleri ve öğrenci seviyeleri ile ortaya çıkarmak, konuyu öğrenenler ve öğretenler için en iyi biçimde sunmaya çalışmak temel amaçtır. Alan araştırmasıdır. Araştırma, ilköğretim okullarındaki öğrencilerden toplanan kompozisyon kâğıtları, ilköğretim okullarının 6, 7 ve 8. sınıflarında okutulan Türkçe ders kitaplarındaki metinler ve 6 ilköğretim okulu ile 2 Anadolu Lisesi hazırlık sınıflarında okuyan 1362 öğrenci ile sınırlandırılmış ve yürütülmüştür.

Not: Tezde anahtar kelimeler veya dizin bölümleri yoktur.

Bayram, B. (2015). *5E Modelinin 6. Sınıf Dil Bilgisi Öğretiminde Başarıya, Akademik Motivasyona ve Kalıcılığa Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.*

Araştırmanın amacı, 5E modeliyle dil bilgisi öğretiminin 6. sınıf öğrencilerinin başarılarına, akademik motivasyonlarına ve hatırlama düzeylerine olan etkilerini değerlendirmektir. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu 39 altıncı sınıf öğrencisidir. Konu sıfat ve sıfat tamlamalarıdır. Sonuçta, deney grubunda başarı, motivasyon ve hatırlama artmıştır.

Anahtar Kelimeler: 5E modeli, akademik başarı, akademik motivasyon, Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, sıfat, sıfat tamlaması.

Bedirhanoğlu, H. (2010). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Görülen Kurucu Yanlılıklarının Sezdirilmesi ve Cümlelerin Doğru Kuruluşlarının Kavratılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.*

Araştırmada, 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarını kurucu yanlışlarından kaynaklanan anlatım bozuklukları açısından değerlendirip cümlelerin doğru kuruluşlarını göstermektir. Çalışma betimsel niteliktedir ve uygulamalı bir alan araştırmasıdır. Evren 8. sınıf öğrencileri, örneklem 60 öğrencidir. 316 anlatım bozukluğu tespit edilmiştir. Bunların; 132'si kurucu, 57'si sözcük grubu, 21'i söz diziminde sıra, 5'i fiilimsi yanlışlıklarından, 38'i sözcüğün yanlış anlamda kullanılmasından, 20'si yinelemeden, 15'i fazlalıktan, 9'u argo ve yerel dil kullanımlarından, 8'i bozuk anlatımdan 4'ü eksiklikten, 4'ü mantıksal tutarsızlıktan, 3'ü anlam belirsizliğinden kaynaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yazılı anlatım, cümle, kurucu, anlatım bozukluğu.

Berk, S. A. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dolaylı ve Dolaysız Anlatımlar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.*

Çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dolaylı ve dolaysız anlatımların kullanımı, yapısı ve özellikleri hakkında bilgi vermektir. Betimsel bir çalışma olup tarama modeli kullanılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanıyla ilgili tez, kitap, makale vs. ulaşılabilen tüm kaynaklar taranmıştır.

Anahtar kelimeler: Türkçe, uluslararası öğrenci, dolaylı anlatım, dolaysız anlatım.

Bıyık, T. (2016). *Türkçe Öğretmenlerinin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullandıkları Yöntemler ve Ortaokul Türkçe Kitap Setindeki Dil Bilgisi Öğrenme Alanı İçin Verilen Yönerge ve Etkinlikler Hakkındaki Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.*

Araştırmanın amacı, Türkçe öğretmenlerinin dil bilgisi öğretiminde kullandıkları yöntemler ve Türkçe kitap setinde dil bilgisi öğrenme alanı için verilen yönerge ve etkinlikler hakkındaki görüş ve düşüncelerini almaktır. Nitel desen kullanılmıştır. Evren Türkçe öğretmenleri, çalışma grubu 20 öğretmendir. Kitap setleri 5, 6, 7 ve 8. sınıflar seviyesindedir. Sonuçta, geleneksel yöntemlerin ezbere itip kalıcı olmadığı ancak sınav, zaman ve sınıf mevcudu nedenleriyle kullandıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenler düz

anlatım, gösterip yaptırma ve soru-cevap yöntemlerini çokça tercih ederken proje, tartışma ve tündengelimi az tercih etmektedirler. Yönerge ve etkinliklerin etkisiz ve verimsiz olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe dersi, dil bilgisi, anadil, dil bilgisi öğretim yöntemleri, Türkçe kitap setleri, yönerge ve etkinlikler, dil bilgisi etkinlikleri, Türkçe eğitimi.

Bilgin, B. (2018). *Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Cümle Ögesi Olarak Özneyi Bulma Durumu Üzerine Bir Araştırma.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Çalışmada, 8. sınıf öğrencilerinin özneyi bulma durumlarının incelenmesi ve farklı değişkenler açısından özneyi bulma durumlarında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubu, nicel boyutta 120, sekizinci sınıf öğrencisi; nitel boyutta ise açık uçlu soruya cevap veren 82 sekizinci sınıf öğrencisi ile 11 Türkçe öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada karma yöntem gömülü desen kullanılmıştır. Sonuçta, öğrencilerin cümleleri doğru cevaplama oranı %58,78; yanlış cevaplama oranı %32,47; boş bırakma oranı ise %8,73 olarak tespit edilmiştir. Özneyi bulma durumlarının cinsiyet, okul türü, TEOG puanı açısından anlamlı farklar gösterdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: özne öğretimi, özne çeşidi, özne yapısı.

Bora, N. (2016). *İlköğretim II. Kademe 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Sözcük Türlerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Çalışma, MEB yayınlarının okullarda kullanılan İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabından seçilmiş farklı türlerde metinlerde yer alan sözcük türlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Sonuçta, metinlerin programdaki sözcük türlerini örneklendirdiği, isimlerin en çok, ünlemlerin en az kullanıldığı görülmüştür. Tüm metinler hitap ettikleri yaş grubunun dil özelliklerine uygundur.

Anahtar Kelimeler: Sözcük Türleri, Türkçe Ders Kitabı, Metin, Dil.

Bozel, M. (2008). *Türkiye Türkçesindeki Türemiş Adların Aldıkları Yapım Eklerine Göre Anlam ve Görev Özellikleri Bu Konudaki Bilgi ve Bulguların İlköğretim 2. Kademe Türkçe (Dilbilgisi) Derslerinde Kullanılışı.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Tezin amacı, Türkiye Türkçesindeki türemiş adların aldıkları yapım eklerine göre anlam ve görev özelliklerini açıklamak ve bu konudaki bilgi ve bulguların ilköğretim Türkçe dil bilgisi derslerinde kullanımına öneriler getirmektir. Tarama modeli ve betimsel yöntem uygulanmıştır. Evren TDK Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu ile dil bilgisi kaynakları, örneklem evrenden seçilen türemiş adlardır (ad, ön ad, belirteç, adıl). Sonuçta, saptanan 127 ad yapım ekinin 72'si addan ad, 55'i eylemden addır. 72'si addan ad yapan, 58'i eylemden ad yapan olmak üzere toplam 130 adet ad yapan ek saptanmıştır. En çok addan ad türetme tercih edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türemiş Adlar, Yapım Ekleri, Türkçe Öğretimi.

Calp, M. (2001). *İlköğretim Okulları İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma (Erzurum İli Örneği).* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Araştırma, Türkçe Eğitim Programında yer alan dil bilgisi dersinin amaçlarının gerçekleşme düzeyini belirleyerek öneriler sunmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma, betimsel bir alan araştırmasıdır. Evren; 8. sınıf öğrencileri, Türkçe dil bilgisi dersini veren öğretmenler, okul müdürleri, ilköğretim müfettişleri ve akademisyenlerdir. Örneklem; 677 öğrenci, 31 Türkçe öğretmeni, 16 okul müdürü, 28 ilköğretim müfettişi ve 22 akademisyen. Gözlem formunu 28 müfettişten 16'sı doldurmuştur. Sonuçta, amaçların gerçekleşme düzeyinin istenen seviyeye ulaşmadığı belirlenmiştir.

Dizin: Dilbilgisi, Erzurum, Türkçe, Türkçe öğretimi, Öğretim, İlköğretim.

Camkıran, Ö. (2007). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Şimdiki Zamanın Metinlerle Öğretimi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için şimdiki zamanın öğretimine yönelik materyal geliştirmek amaçlanmıştır. Bu çalışma yalnızca

materyal geliştirmeye yönelik olduğu için herhangi bir anket çalışması ya da deney yapılmamıştır. Bu nedenle çalışmanın veri sonuçları yoktur.

Dizin: Metin, Yabancı dil.

Not: Yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Ceylan, İ. (2016). *Türkçe Kuralsız (Devrik) Cümle Yapısının Graf Teori ile Gösterilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Bu çalışmada, Türkçe dil bilgisi konularından olan kuralsız (devrik) cümleler graf teori ile gösterilmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Alan taraması yapıldıktan sonra graf çizimlerine geçilmiştir. Özne, nesne, dolaylı tümle ve zarf tümleci ile biten kuralsız cümleler olmak üzere sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: dil, Türkçe öğretimi, disiplinler arası, matematiksel yapı, kuralsız (devrik) cümle, graf teori.

Çakır, S. (2004). *1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı ve Bu Programa Göre Yazılan 8. Sınıfların Türkçe Kitaplarında İşlenen Dilbilgisi Konuları Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Çalışmada, 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı ve bu programa göre yazılan 8. sınıf ders kitaplarındaki dil bilgisi konularının incelenmesi amaçlanmıştır. Betimleme yöntemi eş zamanlı biçimde kullanılmıştır. Elli öğretmen yer almıştır. Sonuçta, dil bilgisinin ayrı bir derste işlenmesi ve ayrı bir kitabının olması, Türkçenin ders saatinin artırılması ve programın buna bağlı olarak değiştirilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Kitaplardaki konuların yeni yaklaşımlar açısından programa uygun olduğu görölmüştür. Önceki programlardan daha iyi tasarlanmıştır. Öğretim yılı yerine dönemi, bilgi aktarma yerine davranış kazandırma, öğrenci düzeeye göre basamaklandırma, işlevsel yöntemle işleme, yeni araç, gereç kullanma gibi yenilikleri kapsamaktadır. Kitapların MEB'in zorunlu kıldığı ders kitabı niteliklerine sahip oldukları görölmüştür.

Dizin: Ders kitapları, Ders programları, Dilbilgisi, Kitaplar, Program geliştirme, Türkçe, Türkçe kitaplar, İlköğretim okulları.

Çakmak, M. C. (2015). *Ortaokullarda Edatların Öğretimi ve Öğrencilerin Edatları Kullanma Yeterlikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Çalışmanın amacı; ortaokullarda edat, bağlaç ve ünlemlerin öğretimine dair bir durum değerlendirmesi yapmaktır. Karma yöntemin sıralı zamanlama deseni ve genel tarama modeli kullanılmıştır. Evren, Türkçe öğretmenleri ve 7. sınıf öğrencileri; örneklem 20 öğretmen ve 699 öğrencidir. Sonuçta, öğrencilerin sorun yaşadıkları, kavrama ve kullanma başarılarının orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bağlaç, Dil bilgisi, Edat, Ünlem.

Çarkıt, C. (2013). *Ortaokullarda Dil Bilgisi Öğretim Sürecinin Yapılandırmacı Yaklaşım Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Araştırmada, ortaokullarda dil bilgisi öğretim sürecinin yapılandırmacı yaklaşım açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Nitel yöntemlerden betimsel analiz, nicel yöntemlerden tarama modeli kullanılmıştır. Evren, Türkçe öğretmenleri, örneklem ortaokullardan Türkçe öğretmenleridir. Cinsiyet ve meslekte çalışma süresi açılarından incelenmiştir. Sonuçta, cinsiyet açısından bir maddede, meslekte çalışma süresi açısından on maddede fark görülmüştür. Öğretmenlerin büyük bölümü konuları kendileri anlatıp not ettirdikten sonra kitaptaki etkinlikleri yaptıklarını ifade etmişlerdir. Düz anlatımı ve soru-cevabı çokça kullandıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Dil, Dil Bilgisi, Yapılandırmacı Dil Bilgisi Öğretimi, Geleneksel Dil bilgisi Öğretimi.

Çeçen, M. A. (2007). *Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Araştırmanın temel amacı, metne dayalı dil bilgisi öğretiminin öğrencilerin dil bilgisi başarılarını nasıl etkilediğini belirlemektir. Ön test-son test deney ve kontrol gruplu deneysel bir çalışmadır. Evren, 8. sınıf öğrencileri, örneklem 51 öğrencidir. Ek fiil, yapım ekleri, yapı bakımından kelimeler, sıfatlar, zarflar, cümlenin ögeleri konuları seçilmiştir. Sonuçta,

metne dayalı dil bilgisi öğretiminin daha başarılı olduğu görülmüştür. Bu gelişme testin tümünde anlamlıdır ancak konulara tek tek bakıldığında belirli bir artış olmasına rağmen bunun anlamlı olmadığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, metne dayalı dil bilgisi öğretimi, dil bilgisi etkinlikleri.

Çelik, M. (2018). *Cümlelerin Öğelerinin Kuklalar ile Öğrenilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Araştırmanın amacı, kuklalar ile cümlelerin öğelerinin öğretiminin başarıya etkisini ölçmektir. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel bir çalışmadır. Evren, ortaokullar, örneklem 8. sınıftan 40 öğrencidir. Sonuçta, başarı ve tutum açılarından deney grubu lehine anlamlı bir fark oluşmuştur. Ancak kalıcılık düzeyinde oluşan fark anlamlı değildir.

Anahtar Kelimeler: Tiyatro, Kuklayla Öğrenme, Çoklu Zekâ Kuramı, Cümlelerin Öğeleri.

Çiftlik Akçakaya, T. (2011). *Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Kavram Yanılgılarını Gidermede Çalışma Yapraklarının Etkliliği: Kelime Türleri Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Araştırmada, ilköğretim ikinci kademe Türkçe dil bilgisi derslerinde kavram yanılgılarına göre hazırlanan çalışma yapraklarının öğrenci başarısına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Nitel ve nicel yöntem, ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Elli 7. sınıf öğrencisi yer almıştır. Sonuçta, deney grubunun başarısının, güdüsünün, katılımının arttığı; kavram yanılgılarının da azaldığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Türkçe Eğitimi, Dil bilgisi Öğretimi, Kavram Yanılgıları, Çalışma Yaprakları.

Çil, N. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller ve Deyimleşmiş Birleşik Fiiller*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmanın amacı, anlamca kaynaşmış ve deyimleşmiş birleşik fiillerin yabancılarla nasıl aktarılacağını belirlemektir. Çalışmada öncelikle yabancı dil öğretim yöntem ve teknikleri genel hatlarıyla açıklanmış, sözcük

türleri ve fiil türünün özellikleri belirlendikten sonra birleşik fiiller ve anlamca kaynaşmış ve deyimleşmiş birleşik fiillerin nitelikleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. TÖMER'in kullandığı Yeni Hitit Ders Kitaplarındaki (Temel, Orta, Yüksek) alıştırılarda yer alan anlamca kaynaşmış ve deyimleşmiş birleşik fiiller tespit edilip fiillerin kullanım biçimleri değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonunda yabancı dil öğretiminin temel ilkeleri ve Avrupa Dil Portfolyosu bağlamında anlamca kaynaşmış ve deyimleşmiş birleşik fiillerin aktarımında dikkat edilecek hususlar belirlenerek buna uygun öğretim yapıları ve etkinlikler oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fiil, anlamca kaynaşmış birleşik fiil, deyimleşmiş birleşik fiil, dil bilgisi, dil öğretimi, etkinlik, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları.

Not: Çalışmada yöntem bölümü yoktur.

Çimen, A. (2014). Ortaokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımda Fiilimsileri Kullanma Becerileri Üzerine Bir Değerlendirme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Çalışmada, 2005 Ortaokul Türkçe Öğretim Programının öğrencilere fiilimsileri kullanma becerisi kazandırmadaki yeterlilik düzeyini belirlemek amaçlanmıştır. Evren ve örneklem ortaokul 4. sınıf öğrencileridir. Sonuçta, programın yetersiz kaldığı görülmüştür. Kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olmuştur. Ayrıca SBS puanı yüksek olan, toplamda kullanılan fiil sayısı fazla olan, Türkçe not ortalaması yüksek olan, akademik başarısı yüksek olan, kurduğu toplam cümle sayısı fazla olan ve kullandığı sözcük sayısı fazla olan öğrencilerin fiilimsileri kullanma becerisi yönünden daha yeterli oldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Beceri, fiilimsi, kazanım, yazılı anlatım, program, ilköğretim, ilkokul, ortaokul, dilbilgisi.

Not: Yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Çocuk, H. E. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitapları Bağlamında Sıfat Öğretiminde Aşamalılık Sorunu. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Çalışmada, ilköğretim 2. kademe Türkçe ders kitaplarındaki sıfatların niceliğini saptamak, sıfat öğretimi etkinliklerinin beceri, dil bilgisi, kavram-sözcük öğretimi yaklaşımları ve bilişsel basamaklara dağılımlarını incelemek ve verileri Türkiye Türkçesi Söz Varlığında Sıfatların Eşdizimliliği-Derlem Tabanlı Bir Uygulama- (<http://derlem.mersin.edu.tr>) ulusal derlem projesi ve İlköğretim Türkçe Ders Kitapları Derlemi ile karşılaştırmak amaçlanmıştır. Belgesel tarama kullanılmıştır. Sonuçta, yayınevlerinin dikey ve yatay eksenlerdeki sıfat dağılımları arasında aşamalılık ilkesinin gözetilmediği saptanmıştır. Sıfat öğretimiyle ilgili etkinlikler sadece konuşma becerisiyle ilişkilendirilmemiştir. Sıfat öğretimi etkinliklerindeki kavram-sözcük öğretimine ilişkin bulgular, ayırt etme (f=18), anlamlı hâle getirme (f=13) ve bağlam (f=10) olarak belirginleşmiştir. Aktarma ve tanımlama yaklaşımlarının frekans değerleri (f=4) eşittir. Şartlanma yaklaşımına göre etkinlik sayısı ise sadece bir tanedir. Belirginleştirme, genelleme ve sınıflandırma yaklaşımlarına ilişkin bir etkinlik bulunmamaktadır. Çalışma kitaplarındaki sıfat öğretimine yönelik etkinliklerin bilişsel basamaklara yönelik dağılımında, etkinliklerin bilgiyi tanıma ve hatırlama düzeyinde kaldığı göze çarpmaktadır. Çalışmanın genel sıfat dizini ile Ulusal Türkiye Türkçesi Söz Varlığında Sıfatların Eşdizimliliği Projesi arasında ilk elli sıfatta 30; İlköğretim Türkçe Ders Kitapları Derlemi arasında ilk elli sıfatta 28 sıfat aynıdır.

Anahtar Sözcükler: Dilbilim, Türkçe eğitimi-öğretimi, sıfatlar, sıfat öğretimi, sıfat öğretiminde aşamalılık sorunu.

Çolak, F. (2013). *Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Genel Sorunları ile Alan Literatüründeki Tartışmalı Konuların İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretimine Yansımaları ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kilis.

Çalışmada amaç, Türkçe dil bilgisi öğretiminin genel sorunları ile alan literatüründeki tartışmalı konuların dil bilgisi öğretimine yansımalarını ortaya koyarak çözüm geliştirmektir. Nitel yöntem ve betimsel model kullanılmıştır. Dil bilgisi ve öğretimi ile ilgili yazılmış kitaplar, makaleler, tezler ele alınmış; doküman incelemesiyle irdelenmiştir. Çalışmanın evreni, dil bilgisi öğretim programları ve dil bilgisi yayınları, örnekleme ise 2006 Türkçe Öğretimi

Programı ve geçmişten günümüze dil bilgisi öğretimi yayınlarıdır. Sonuçta, sorunlar şöyledir: karar vericinin, politikanın olmaması, programların çok değiştirilmesi ve alan bilgisinin eksikliği.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi, Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi.

Daloğlu, K. (2005). *İlköğretim Okullarında Okutulan Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Konuları Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Çalışmanın amacı, ilköğretim okullarında okutulan Türkçe ders kitaplarının fiziki özellikleriyle dil bilgisi konularındaki eksikliklerini ve farklılıklarını belirleyerek önerilerde bulunmaktır. Araştırma, tarama modeline ve incelemeye dayalıdır. Evren, Türkçe ders kitapları, örneklem ele alınan ders kitaplarının fiziki özellikleri ve ders kitaplarındaki dil bilgisi konularıdır. Sonuçta, dil bilgisi konularının Türkçe dersinin hedef ve davranışlarını gerçekleştirmeye yönelik hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Ders kitabı.

Demir, M. (2013). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarından Hareketle Adların Anlatımdaki Yeri ve Bu Türün Kavratılması ile İlgili Uygulamalar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Çalışmanın amacı, ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin yazılı anlatımlarını incelemek ve adları kullanma yeterliliklerini belirlemektir. Araştırma betimsel niteliktedir, nicel ve nitel bir çalışmadır. Evren, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri, örneklem 90 öğrencidir. Sonuçta, öğrencilerin; yazılı anlatımlarında kullandıkları toplam ad sayısına göre sınıfları ve günlük okudukları ortalama sayfa sayıları arasında, günlük okudukları ortalama sayfa sayılarına göre kardeş sayıları arasında, sınıflarına göre yazılı anlatımlarında kullandıkları eylem adı, soyut ad, tekil ad, topluluk adı, cins ad ortalamaları arasında anlamlı farklar bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Yazılı anlatım, yazma öğretimi, sözcük, ad.

Demir, S. (2016). *Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ders Kitaplarında -mış Biçimbiriminin İşlevlerinin İncelenmesi*.

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın amacı, Türkçede {-mİş} biçim biriminin zaman, kiplik ve görünüş işlevlerini betimleyerek yabancı dil olarak Türkçe öğretim ders kitaplarında bu biçim birimin işlevlerinin hangilerinin öğretildiğini tespit etmek ve her düzey yabancı dil olarak Türkçe öğretim ders kitabında nasıl kapsanması gerektiği ile ilgili önerilerde bulunmaktır. Nitel yöntem ve doküman analizi kullanılmıştır. Sonuçta, kitaplarda {-mİş} biçim birimi işlevlerinin tam olarak betimlenmemiş olduğu hem de buradaki eksikliğin yabancı dil olarak Türkçe öğretim ders kitaplarına da bir eksiklik ve düzensizlik olarak yansıdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, {-mİş}, Biçimbirim, Ders kitapları.

Demirbüken, S. (2011). *İlköğretim I.Kademe 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabının Sözcük Türleri Bakımından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Araştırma ilköğretim 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki sözcük türlerinin metin türlerine göre dağılımını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Kelime türlerinin temalara göre farklılaştığı ancak genel olarak sırasıyla isim, fiil, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç ve ünlem şeklinde sıralandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sözcük Türleri, Metin Türleri.

Demirel, M. V. (2018). *Türkçenin Kiplik Özelliklerinin Belirlenmesi ve Bunların Dil Bilgisi Öğretimine Yansıtılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, Türkçe fiil çekiminde yer alan eklerin ayrıntılı incelenmesi sonucunda biçim birimlerin zaman, görünüş ve kip anlamlarının dışında hangi kiplik anlamları işaretledikleri belirlenmiştir. Tipolojik kiplik sınıflaması temel alınmıştır. Nitel bir araştırmadır, durum saptaması deseninde doküman incelemesiyle yürütülmüştür. Sonuçta, kiplik anlam alanları belirlenmiştir. Ayrıca dil bilgisi öğretiminde biçim birimler yerine işlevlere odaklanılarak biçim birimlerin dilde işaretledikleri ifade biçimlerine odaklanması gerektiği vurgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Dil bilgisi öğretimi, dil bilgisel zaman, görünüş, kip, kiplik.

Demirkol, S. (2007). *İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Dilbilgisi Terimleri Üzerine Bir İnceleme.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Bu çalışma örnekleme alınan ilköğretim 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe ders kitaplarında yer alan gramer terimlerini tespit etmek, bu terimlerle ilgili farklılıkları ortaya koymak ve terim birliğini sağlamak amacıyla yazılan “Gramer Terimleri Sözlüğü”nün, amacına ulaşip ulaşmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Tarama yöntemi ve modeli kullanılmıştır. Evren ve örneklem 13 Türkçe ders kitabı, 5 Türkçe ders kitabı ve “Gramer Terimleri Sözlüğü”dür. Sonuçta, 233 terim belirlenmiştir. Terimlerin çoğu hem “Gramer Terimleri Sözlüğü”nde hem de ilköğretim kitaplarında yer almıştır ancak bazı terimlere sadece “Gramer Terimleri Sözlüğü”nde bazılarında da sadece ilköğretim kitaplarında rastlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Terim, Gramer Terimleri Sözlüğü, ilköğretim Türkçe ders kitabı.

Dereköy, A. (2014). *Türkçe Dersinde Çoklu Zekâ Kuramının Kullanılmasının Ortaokul 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarı Durumlarına Etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Çalışmada, Türkçe dersinde çoklu zekâ kuramının kullanılmasının ortaokul 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin başarıları üzerindeki etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır. Çalışma grubu, 7 ve 8. sınıflardan 76 öğrencidir. Konular; zarflar, haber ve dilek kipleri, fiilimsiler, cümlenin ögeleridir. Sonuçta, deney grubunun başarı ve kalıcılığı daha yüksektir.

Anahtar kelimeler: zekâ, çoklu zekâ, Türkçe dersi, başarı durumu, dil bilgisi öğretimi.

Derjaj, A. (2005). *Arnavut Öğrencilerin Türkçe Öğreniminde Karşılaştıkları Biçimbilimsel Düzlemdeki Sorunlar.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, Arnavutça ve Türkçenin kimi biçim bilimsel yönlerinin yapılmış çalışmalar çerçevesinde betimlenmesi ve Türkçe öğrenen Arnavut öğrencilerin karşılaştıkları güçlüklerin deneysel yöntemle saptanması amaçlanmıştır. Sormacayı içeren özgün veri tabanı kullanılmıştır. Örneklem, Tirana Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi Türkoloji bölümünden 40 öğrencidir. Sonuçta, 14 farklı olumsuz aktarım yanlışı görülmüştür. Nedenleri ise diller arası yapılan belirgin olumsuz aktarım yanlışıdır.

Not: Anahtar kelimeler veya dizin bölümlerine yer verilmemiştir.

Derman, S. (2008). *Dil Bilgisi Öğretiminde Metinlerin Seçimi Üzerine Bir Araştırma (7. Sınıf)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Çalışmanın amacı, 7. sınıf Türkçe dersi dil bilgisi konularının öğretimine yönelik olarak araştırmacının seçtiği Türk edebiyatına ait metinleri ve araştırmacının aynı konuların öğretimi için geliştirdiği metinleri kullanan öğrenciler ile ders kitabında yer alan metinleri kullanan öğrencilerin akademik başarıları arasındaki farkı belirlemektir. Ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmış ve 107 yedinci sınıf öğrencisi yer almıştır. 2 deney, 1 kontrol grupları vardır. Kontrol grubunda ders kitabındaki, deney 1 grubunda araştırmacı tarafından belirlenen, deney 2 grubunda ise araştırmacı tarafından geliştirilen metinlerle öğretim yapılmıştır. Bulgular, ders kitabındaki metinlerden daha fazla örnek içeren metinlerle işlenen dil bilgisi konularının ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarını artırmada etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar kelimeler: 1. Türkçe Öğretimi, 2.dil bilgisi öğretimi, 3.metin, 4.ders kitapları, 5.öğrenci başarısı.

Dinçay, M. (2008). *Yapım ve Çekim Ekleri Arasındaki Farkın Öğretiminde Görsel Ögelerin Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Araştırma, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin dil ve anlatım dersi konusu olan yapım ve çekim eklerinin arasındaki farkı öğrenmesinde geleneksel yöntem ile görsel ögelerin kullanımının etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır.

Evren 9. sınıf öğrencileri, örneklem 40 öğrencidir. Sonuçta, görsel öğeler kullanımı başarıyı olumlu etkilemiştir.

Dizin: Eğitim, Eğitim etkinliği, Yapım ekleri.

Doğan, A. (2007). *Lise 1. Sınıflarda Anadili Öğretiminde (Dil ve Anlatım Dersinde) Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmanın amacı, öncelikle ana dili ve özellikle dil bilgisi öğretimi ile dili kullanma becerisinin eğitim içindeki durumunu çeşitli araştırma teknikleri kullanarak tespit etmektir. İkinci olarak ana dili öğretimi konusunda geliştirilecek metotlarda, faydalanılması gereken bilim dallarının konu ile ilgili alanlarını belirleme ve Türkçenin yapısını ve ilişkiler düzeneğini öğretim metotlarında ihtiyaç duyulan bir çerçeve içinde ortaya koymaktır. Üçüncü olarak da günümüz eğitiminde, geniş manada Türkçe öğretimi dar manada dil bilgisi öğretimindeki problemleri ortaya koymak ve çözüm yolları konusunda araştırma verilerini değerlendirerek tavsiyelerde bulunmaktır. Tarama türü bir araştırma olan bu çalışmada, ana dili öğretimi ile ilgili bütün bilgiler öğretmen ve öğrenciler için hazırlanan iki ayrı anket ve geliştirilen bir ölçek ile elde edilmeye çalışılmıştır. Ana dili öğretimi anketinin öğretmen formundaki 25 soru, lise 1 ve 2. sınıfları okutan 45 öğretmene, öğrenci formundaki 20 soru da 9. sınıftaki 279 öğrenciye sorulmuştur. Değerlendirme ve yorumlar da örnekleme yoluyla elde edilen bu bilgilerin yüzdelere bakılarak yapılmıştır. Sonuçta; öğretmenler, Türkçe dil bilgisi çalışmalarının önemli olduğunu bilmektedir. İlkokulun 4. ve 5. sınıflarında haftada 2 veya 3 saatlik bir zaman ayırmaktadır. 5. sınıfta ise 4. sınıfa göre daha fazla zaman ayrılmaktadır. Dersler daha çok öğretmenin bilgi vermesi ve bu bilgileri pekiştirmesiyle işlenir. Öğrencilerin yarıya yakın bir kısmı dil bilgisi çalışmalarını "biraz zor" veya "zor" bulmakta, yine yarıya yakını ders işlenirken sıkılmaktadır. Özellikle 4 ve 5. sınıflarda, müstakilen dil bilgisi dersi için yazılmış kitaplara ihtiyaç duyulmaktadır. İlkokul öğretmenlerinin tamamına yakın bir kısmı yardımcı dil bilgisi kitabı kullanmaktadır. Öğrencilerin dörtte üçü sınıf içinde veya ödevlerini yaparken "Yardımcı Dil Bilgisi" kitabı kullanmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin üçte biri yardımcı ders kitaplarını yeterince açıklayıcı ve anlaşılır bulmamaktadır.

Öğretmenler çalışmalarını sadece teorik olarak yapmamakta, verilen ödevlerle konuları pekiştirmektedir. 5. sınıfta, test türü çalışmalara ağırlık verilmektedir. 4 ve 5. sınıflarda öğrenciler, dil bilgisi dersine önem vermekte ve yoğun ilgi göstermektedirler. Bu ilginin ana sebeplerinden biri, “Anadolu ve Kolej Sınavları”nda, dil bilgisi sorularına verilen ağırlıktır. Öyle ki bu, özel okullarda olduğu kadar devlet okullarında da derslerin işleniş şeklini etkileyerek Türkçe derslerinin dil bilgisi ağırlıklı ve sınava hazırlayıcı mahiyette test türü ölçme araçları kullanılarak uygulanması ve çözümüne dayanan bir faaliyet olarak sürdürülmesine sebep olmaktadır.

Dizin: Anadil, Dil gelişimi, Liseler, Ortaöğretim okulları, Türkçe, Türkçe öğretimi.

Dolunay, S. K. (2009). *İlköğretim İkinci Kademedeki Zaman Ekleri ve Fonksiyonlarının Öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, dil bilgisi öğretiminde zaman eklerinin sistematik bir şekilde öğretilmesi için kılavuzluk edebilecek sonuçlara ulaşmak amaçlanmış, alan araştırması ve literatür taraması kullanılmıştır. Evren; 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri, Türkçe ders kitapları ve Cumhuriyet Devri şair ve yazarlarına ait 39 edebî eserdir. 450 öğrenciye yazılı anlatım çalışması yaptırılmıştır. Sonuçta, bazı zaman eklerinin, öğrencilerin yazılı anlatımlarında ve ders kitaplarındaki metinlerde ya çok az kullanıldığı ya da hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, zaman, zaman ekleri, fonksiyon, Türkçe ders kitabı, yazılı anlatım.

Doymuş, İ. (2017). *Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.

Çalışmada, yabancılar için Türkçe ders kitaplarının dil bilgisi açısından değerlendirmesini yapmak, yabancılar için Türkçe ders kitaplarındaki dil bilgisi konularının ünitelere göre dağılımını tespit etmek ve yabancılar için Türkçe ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminin nasıl ele alındığını belirlemek amaçlanmıştır. Nitel yöntemlerden doküman analizi kullanılmıştır. Çalışma kapsamı YİTDK'nin A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeylerindeki dil bilgisi konularıdır. Sonuçta, konuların düzeylere göre

paralellik göstermediği, farklı yöntemlerle ele alındığı, birçok dil bilgisi konusunun farklı terimlerle verildiği ve genel olarak yabancılar için Türkçe dil bilgisi konularının ana dili Türkçe dil bilgisi konuları gibi bir sıralama ve yöntemle ele alındığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar için Türkçe öğretimi, yabancılar için Türkçe ders kitapları, yabancılar için Türkçe dil bilgisi öğretimi.

Dönmez, B. (2017). *7. Sınıf Türkçe Dersinde Ayrılıp Birleşme Tekniği (Jigsaw) Kullanımının Öğrencilerin Tutum, Erişi, Öz-Düzenleme Becerileri ve Bilginin Kalıcılığına Etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Araştırmada, 7. sınıf Türkçe dersi dil bilgisi konularından "Fiilde Yapı" konusunda ayrılıp birleşme IV tekniği kullanımının öğrencilerin erişilerine, öz-düzenleme becerilerine, derse yönelik tutumlarına ve öğrenmelerinin kalıcılığına etkisi amaçlanmıştır. Ön test-son test gruplu yarı deneysel desen kullanılmış, 36 7. sınıf öğrencisi yer almıştır. Sonuçta, deney grubunda anlamlı bir fark görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: İşbirlikli Öğrenme, Ayrılıp Birleşme, Tutum, Kalıcılık, Dil Bilgisi.

Durukan, E. (2011). *İlköğretim 6. Sınıfta Bilgisayar Destekli Dil Bilgisi Öğretiminin Başarı ve Tutuma Etkisi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Araştırmanın amacı, bilgisayar destekli dil bilgisi öğretiminin 6. sınıf öğrencilerinin başarılarına, kavram yanlışlarına ve Türkçe dersine yönelik tutumlarına etkisini değerlendirmektir. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmış, nitel ve nicel verilere yer verilmiştir. Altıncı sınıf seviyesinden 53 öğrenci yer almıştır. İsim, zamir, hâl ve iyelik ekleri konuları seçilmiştir. Sonuçta, bilgisayar destekli öğretimin başarıyı, tutumu artırdığı; kavram yanlışlarını azalttığı görülmüş ve ayrıca yönteme olumlu görüş bildirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, bilgisayar destekli öğretim.

Düzenli, S. (2008). *Türkçede Ortaçlaştırma Belirticilerinin Öğretimine Yönelik Ders Malzemesi Hazırlama.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere ortaçaştırma belirticilerinin öğretimi üzerine işlevsel malzeme geliştirme amaçlanmıştır. -An, -DIK, -AcAK ve -mlş belirticileri kullanılmıştır. Bu belirticilerin sadece ortaçaştırma işlevi incelenmiş ve bu işlevin öğretilmesi hedeflenmiştir. Malzemelerin uygunluğunun denetlenmesi için uygulanmaları ve öğrenci geri bildirimleriyle değerlendirilmeleri gereklidir. Bu çalışma farklı bakış açılarıyla geliştirilen malzemelerle geliştirilebilir.

Not: Çalışmada anahtar kelimeler veya dizin bölümleri yoktur. Yöntemden bahsedilmemiştir.

Ekinci Çelikpazu, E. (2012). *Dil Bilgisi Öğretiminde Çatı Kavramı ve Bu Kavramla İlgili Yanılgılar*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Çalışmanın amacı, 8 ve 10. sınıf öğrencilerinin fiil çatısıyla ilgili temel kavramları bilme ve uygulama düzeylerini, kavram yanılgılarına sahip olup olmadıklarını belirlemektir. Karma yöntem kullanılmıştır. Çalışmada, 248 8. sınıf ve 224 10. sınıf öğrencisi yer almıştır. Sonuçta, öğrencilerin büyük bir bölümünün "çatı"yı ve alt kavramlarını tam olarak bilmedikleri, kavramları birbirleri ile ilişkilendiremedikleri, bilgilerini uygulama boyutuna taşıyamadıkları ve kavram yanılgılarına sahip oldukları görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Dilbilgisi Öğretimi, Çatı, Kavram Yanılgısı.

Erdem, İ. (2007). *İlköğretim II. Kademe Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada amaç, öğretmen görüşlerinden hareketle dil bilgisi öğretiminin sorunları üzerinde durmak ve bu sorunlara çözüm önerileri getirmektir. Alan araştırması yöntemi kullanılmıştır. Evren Türkçe öğretmenleri, örneklem 257 öğretmendir. Sonuçta, dil bilgisi öğretimi anlama ve anlatma becerilerini geliştirmektedir. Öğretmenler en çok ders kitabını kullanmakta, dil bilgisini öğretirken en çok fiil çatıları, filimsiler ve birleşik cümlelerde; en az ünlü uyumları ve ünsüzlerle ilgili kurallarda zorlanmakta ve dil bilgisi öğretimiyle ilgili verilen problemlere çoğunlukla katılmaktadırlar. Dil bilgisi öğretiminin sorunlarına ilişkin önerilen çözümlere de öğretmenler büyük oranda katılmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi, Türkçe eğitimi, dil bilgisi öğretimi.

Eren, P. (2008). *İlköğretim Yedinci Sınıflar Türkçe Ders Kitaplarında İşlenen Fiil Çatıları Konusuna Eleştirel Bir Yaklaşım*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Çalışmada, 7. sınıflar Türkçe ders kitaplarında işlenen fiil çatıları konusunun akademik kaynaklarla karşılaştırılarak bilgi yanlışlığının olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Doküman incelemesi kullanılmıştır. İlköğretim 7. sınıflar düzeyine göre hazırlanmış ders kitaplarında ele alınan "Etken Çatı, Edilgen Çatı, Geçişli Çatı, Geçişsiz Çatı" eski Türkçe müfredatına uygun olarak hazırlanmıştır. Yeni programda ise incelenen "Fiil Çatısı" konusu 8. sınıf düzeyinde ders kitaplarında ele alınmıştır. Sonuçta, ders kitapları ve akademik kaynaklar çoğu zaman birbirleriyle çelişebilmektedir. Öğretim, bir bütünlük içinde gitmeli, her bilgi sezdirilmelidir. Konularla öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları arasında bağlantı kurulmalıdır. Soyut olarak algılanan konuların öğretiminde öncelikle konunun, öğrencinin yaş düzeyi de dikkate alınarak somutlaştırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fiil Çatısı, Dilbilgisi, Eğitim, Dil.

Ermatova, D. (2014). *Özbek Türklerine Türkiye Türkçesi Öğretiminde Ek-Fiil Birleşik ve Katmerli Zaman Çekimleri, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmada, "Ek fiil, onun birleşik ve katmerli zamanın çekimleri" dil bilgisi araştırmacılarının görüşleri incelenerek ele alınmıştır. Türkiye Türkçesinde ek fiilin birleşik ve katmerli zamanın çekimlerinin Özbek Türklerine öğretimi ve öğrenim sürecinde karşılaşılan sorunlar tespit edilmeye ve konuya ilişkin anket uygulaması yapılarak saptanan sorunlar üzerinde çözüm önerileri ortaya konmaya çalışılmıştır. Karşılaştırmalı bir araştırmadır. Denek grubu üniversite öğrencileridir. Sonuç ve önerilerde; farklı yöntemlerin kullanılması, dil bilgisi kitaplarının çoğaltılması, dört temel beceriyle eğitim yapılması, kültür aktarımının da olması ve disiplinli bir eğitim programının olması gerektiğinden bahsedilmiştir.

Anahtar kelimeler: Türkiye Türkçesi, Özbek Türkçesi, Ek Fiil, Karşılaştırma.

Not: Künyede noktalama yanlışlığı vardır. Yöntemden bahsedilmemiştir.

Erol, E. (2009). *Orta Öğretim ile Yüksek Öğretim Arasında Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Benzerlik ve Farklılıklar, Çözüm Yolları.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Çalışmada, liselerin dil bilgisi kitaplarındaki tanım, kavram ve özellikler ile yükseköğretimdeki tanım, kavram ve özellikler arasındaki farklar ve benzerlikler tespit edilmeye çalışılmıştır. Dilin mahiyeti, şekil bilgisi, kelime çeşitleri, yazım kuralları ve noktalama işaretleri, kelime grupları ve cümle konularının benzerlik ve farklılıkları sunulmuş; bunlarla ilgili çözüm yolları üzerinde durulmuştur. Çalışmada kaynak taraması yapılmıştır. Sonuçta, özellikle şu anda liselerde okutulan ders kitaplarına bakıldığında bilginin neredeyse ortadan kalktığı görülmektedir. Kitaplar ağırlıklı olarak uygulamaya yöneliktir. Yalnız dil ve anlatım kitaplarına bakıldığında dil bilgisinin bilgi ve konu olarak neredeyse ortadan kalktığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lehçe, Yazım kuralları, Ekler, Kelime grupları, Cümle.

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Erol, H. F. (2008). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bildirme ve Tasarlama Kiplerinin Öğretimi ve Sıralaması.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretim programlarındaki bildirme ve tasarlama kiplerinin öğretimi ve sıralaması sorununa öneriler sunmak amaçlanmıştır. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde, Türkçenin fiil çekimi; 2. bölümde bildirme ve tasarlama kipleri; 3. bölümde öğretim sıralaması üzerinde durulmuş, 5 öğretim setinin açıklamalı bibliyografyası verilmiş ve Türkçe öğrenen 88 öğrencinin görüşlerine başvurularak bir ders planı hazırlanmıştır.

Dizin: Bildirme kipleri, Dilbilgisi-zaman, Kipler, Türkçe, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi.

Not: Çalışmada yöntemden bahsedilmemiştir.

Ersoy, S. (1997). *Türkçe Öğrenen Yabancıların Yazılı Anlatım Yanlıklarının Dilbilgisi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Ankara.

Çalışmada, Türkçe öğrenen yabancıların yazılı anlatım yanıışları dil bilgisi açısından değerlendirilmiştir. Bu yanıışları bir araya getirmek ve bundan sonraki öğretimlerde bu yanıışların giderilmesini önlemek için bu konu seçilmiştir. Yanlıklar, TÖMER’de uygulanan kur sistemine göre (Temel Türkçe I-II, Orta Türkçe I-II, Yüksek Türkçe I-II) gruplara ayrılmıştır. Araştırmada değişik ülkelerden gelen 150 deneğin kompozisyon kâğıtlarını gözden geçirilmiştir. Yanlıklar şu şekildedir: Fonetik yanıışların en çok büyük ünlü uyumunda, ikinci sırada ise ünsüz benzeşmesinde olduğu görülmüştür. Biçim bilimsel alanda her düzeyde en çok yapılan yanıışın eylem çekimi, ad çekimleri ve belirtme durum eki kullanımlarında olduğu görülmüştür. Söz diziminde en çok yanıışın nesne+yüklem uyumunda yapıldığı görülmüştür. Yazım yanıışlarında ise kesme işaretiyle yapılan yanıışların fazla olduğu görülmüştür. Özel isimlerden sonra kullanılan kesme işaretinin, cins isimlerden sonra da kullanılarak bir genellemeye gidildiği tespit edilmiştir.

Dizin: Dil öğretimi, Dilbilgisi, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi, Yazılı anlatım.

Not: TÜBESS’ten erişilebilir. Özet YÖKTEZ’den alınmıştır. Yöntem yoktur.

Ertekinoglu, S. (2003). *Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Araştırmada, 2. kademe Türkçe öğretmenlerinin dil bilgisi öğretimine bakış açılarını ve bu öğretimle ilgili uygulamalarını belirlemek amaçlanmıştır. Tarama modeli kullanılmıştır. Evren resmî ve özel okullar, örneklem 130 Türkçe öğretmenidir. Sonuçta, görüşlerde; cinsiyete, görev yapılan kuruma, yaşa, kıdeme ve mezun olunan fakülteye göre bazı sorularda anlamlı farklar görülmüştür.

Dizin: Ders programları, Dilbilgisi, Türkçe, Türkçe dersi, Öğretim, Öğretmenler.

Eyüp, B. (2013). *Dil Bilgisi Öğretiminde Beyin Temelli Öğrenmenin Akademik Başarı, Tutum ve Kalıcı Öğrenme Üzerindeki Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Çalışmanın amacı, beyin temelli öğrenmenin 6. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi konularındaki (sözcük türleri) akademik başarı, tutum ve bilgilerinin kalıcılığına etkisini belirlemektir. Çalışmada; karma yöntem ve ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmış; altmış altı öğrenci yer almıştır. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir fark görülmüştür. Yönteme olumlu görüş bildirilmiş; dersin zevkli, eğlenceli geçtiği ve kolay hatırlandığı ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, sözcük türleri, beyin temelli öğrenme, geleneksel öğretim.

Fil, O. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Sözcük Türlerinin Öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Çalışma, öğrencilerin sözcük türlerinin öğreniminde güçlük çektikleri ve sonunda başarısız oldukları konuların anlatımında görülen eksiklikler veya yanlışlıkların neler olduğunu belirleyip, bunların nedenlerini tespit edip sözcük türlerinin daha iyi öğretilmesi için yapılması gerekenlerin ortaya konması amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın materyalleri Türkçe ders kitaplarıdır. Sonuçta, kitaplardaki sözcük türlerinin öğretimiyle ilgili açıklama ve örnekler çok yetersiz olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Sözcük Türleri, Dil, Dil Öğretimi, Dil Bilgisi.

Not: Yöntem bölümünde çalışma süreci anlatılmıştır.

Ghaffari, R. (2016). *Türkçedeki ve Farsçadaki Tamlamaların Karşılaştırılması ve Türkçe Öğrenen Fars Öğrenciler İçin Bir Öğretim Durumu Geliştirme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın amacı, Türkçedeki ve Farsçadaki tamlamaların karşılaştırmasını yaparak Türkçe öğrenmek isteyen Fars öğrencilerin Türkçe tamlamaları öğrenmelerine ilişkin öğretim durumu geliştirmektir. Nitel yöntemlerden doküman incelenmesi kullanılmıştır. Aşamalar şöyledir: İki

dildeki tamlamalar incelenmiş, karşılaştırılmış, yapısal farklar ortaya çıkarılmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Türkçe, Farsça, Tamlamalar, Karşılaştırma, Öneri

Gök, İ. (2015). *Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ne Göre Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerde Karşılaşılan Ses Olayları.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada amaç, “Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni”ne göre yabancılara Türkçe öğretimi yapan kurumlardaki öğrencilerin ses hatalarını belirlemektir. Karma model kullanılmıştır. Altmış dört öğrenci yer almıştır. Kızların, Somaliceyi ana dili olarak bilenlerin ve Türkçe 3. dil olarak öğrenilirken ana dili ve eğitim dili aynı olan öğrenciler ile sözcük seslendirme etkinliğinde daha fazla; Gazi Üniversitesi TÖMER’de daha az hata yapıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ses Eğitimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni, Ses Olayları.

Görgün, S. (2010). *Türkçe Dersinde Beyin Temelli Öğrenmenin Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Araştırmanın amacı, 8. sınıf Türkçe dersinde beyin temelli öğrenmenin akademik başarıya ve kalıcılığa etkisini belirlemektir. Ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Çalışmada, altmış sekiz öğrenci yer almıştır ve konu fiilimsilerdir. Sonuçta, deney grubunda anlamlı bir fark ortaya çıkmış ve öğrencilerin yöneme olumlu görüş bildirdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Beyin temelli öğrenme, Türkçe Öğretimi, fiilimsiler, dil bilgisi öğretimi.

Güçer, H. (2010). *-(A/I)R Biçimbiriminin Betimlenmesinde Kuram ve Yabancılara Öğretilmesinde Yöntem Sorunları.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın amacı, -(A/I)r’ın betimlenmesindeki kuramsal sorunlar ve eksiklikler ile yabancılara öğretilmesinde yöntemle ilgili sorunları belirlemektedir. Çalışmada, betimleyici model kullanılmıştır. Evren

alanyazındaki geleneksel dil bilgisi ve dil bilimsel kaynaklar, örneklem edebî ve dinî metinler, makaleler ve gazetelerdir. Sonuçta; geniş zaman öğretiminin eksik ve yanıltıcı olduğu, bağlam dışı yapay örnekler kullanıldığı bu yüzden öğrencilerin gerçek işlevleri öğrenmelerinin de zor olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: -(A/I)r biçimbirimi, zaman-kip-görünü, yabancı dil öğretimi.

Gümüş, M. (2010). *Türkçe ile Kırgızca Dil Yapılarının Dil Öğretimi Amaçlı Karşılaştırması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, Türkçedeki ve Kırgızcadaki dil yapılarının karşılaştırılması yoluyla Türkçenin ve Kırgızcanın öğretiminde karşılaşılan sorunlara yönelik karşıtsal çözümlerinin yapılması amaçlanmıştır. Türkçe/Kırgızca öğrenen bireyler için düzenlenen örneklem üç alt evren üzerinde yapılmıştır. Bunlar: Temel, Orta, Yüksek düzeylerdir. Bulgular şunlardır: Karşıtsal dil çalışmaları dil biliminde daha yoğun olmalıdır. Filoloji ya da Türkoloji çalışmaları daha ayrıntılı olmalıdır. Programların konu deseni ve dil bilgisi sıralaması hedef düzeye uygun olmalıdır. Akraba diller arasında da yapılmalıdır. Yaklaşım, yöntem, teknikler de bu şekilde belirlenmelidir. İki dilin benzerlikleri teoride kalmamalı, pratiğe geçirilmelidir. Dil öğretimi, yabancı dil öğretim yöntemleriyle desteklenmelidir. Materyallerin geliştirilmesi ve içeriğinin önemi görülmüştür.

Dizin: Dil özellikleri, Dil öğretimi, Dilbilgisi, Karşılaştırmalı analiz, Karşılaştırmalı dilbilgisi, Kırgızca, Türkçe, Yabancı dil öğretimi, Öğretim.

Not: Yöntemde desen, model vb. bahsedilmemiştir.

Güney, N. (2011). *İlköğretim II. Kademedeki Fülimsilerin Öğretiminde Aktif Öğrenmenin Tutum, Başarı ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Araştırmanın amacı; isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil, isim, sıfat, fiil ve zarfların öğretiminde aktif öğrenme yönteminin başarıya, tutuma ve kalıcılığa etkisini ortaya koymaktır. Ön test-son test kontrol gruplu deney desen kullanılmıştır. Kırk 8. sınıf öğrencisi vardır. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir fark görülmüştür. Ayrıca 3 öğrenciyle yapılan görüşmede olumlu görüş bildirildiği görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Türkçe Öğretimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Aktif Öğrenme, Başarı, Tutum, Kalıcılık.

Güven, E. (2007). *Yabancıların Türkçe Öğrenirken Ad Durum Eklerinde Yaptıkları Hataların Çözümlemesi ve Bu Hataların Giderilmesine Yönelik Öneriler.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin ad durum biçim birimlerindeki yanlışları belirleyerek bunlara çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır. Çalışmanın veri tabanı, TÖMER’de Türkçe öğrenmiş ve öğrenmekte olan öğrencilerin yazılı anlatım kâğıtları oluşturmaktadır. Bu yazılı anlatım kâğıtları tek bir ülkeden değil çeşitli ülkelerden gelen öğrencilerin yazdığı kâğıtlardır. Bugüne kadar karşılaşılan ve Türkçe öğretilen gruplarda ad durum biçimlerinin kullanımıyla ilgili yanlışların çok sık yapıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Hata, Hata çözümlemesi, Ad durum eki.

Not: Çalışmada yöntemden bahsedilmemiştir.

Hacıoğlu, Ö. (2010). *İlköğretim 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Cümle Bakımından İncelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmada, ilköğretim 6, 7, 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki cümle uzunlukları ile cümle çeşitliliğinin incelenerek cümle öğretimi açısından yeterliliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nitel yöntemlerden kaynak taraması ve betimsel model kullanılmıştır. Evren, 6, 7 ve 8. sınıflar tüm Türkçe ders kitapları; örneklem, MEB’in kitaplarıdır. Sonuçta, fiil cümlesi isim cümlesine, kurallı cümle devrik cümleye, basit cümle birleşik cümleye göre fazla kullanılmış; sıralı, bağlı ve eksilteli cümlelere fazla yer verilmemiş ve bütün cümle türlerinden örneklere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cümle, cümle çeşitleri, cümle bilgisi öğretimi, Türkçe ders kitabı.

Hacıömeroğlu, M. S. (2007). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Kiplik Öğretimi Üzerine Materyal Geliştirme.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için kiplik öğretimi üzerine işlevsel materyal geliştirme amaçlanmıştır. Microsoft PowerPoint programıyla {-Abil} ve {-mAll} öğretimine yönelik iki ayrı sunu hazırlanmıştır. Materyal geliştirme ilkeleri doğrultusunda ve bilgisayar destekli öğretim tekniğiyle hazırlanan ders materyali, dil öğretimine iletişimsel yaklaşım ve göreve dayalı yaklaşım temel alınarak oluşturulmuştur. Görsel unsurlarla desteklenen bu ders materyalleri, gerek derste kullanacak öğretmene gerekse bireysel çalışma ya da tekrar amacıyla kullanacak öğrenciyi kolaylık sağlaması umularak geliştirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Kiplik, bilgisayar destekli öğretim, göreve dayalı dil öğretimi, iletişimsel yaklaşım, dil öğretim materyali.

Not: Yöntem bölümünde araştırmanın yöntemine değil, yabancı dil olarak Türkçe öğretim yöntemlerine yer verilmiştir.

Hannoud, S. A. (2016). *Arapça Konuşurlara Türkçe İsim-Füllerin Öğretimi Hakkında Bir Araştırma (Ürdün Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Çalışmanın amacı, Arapça konuşurların Türkçe isim-fiilleri öğrenirken karşılaştıkları güçlükleri belirlemek ve bu güçlükleri aşmak için çözüm önerileri sunmaktır. Çalışmada betimsel model kullanılmıştır. Sonuçta, zorlanmalarının en önemli sebebinin diller arası yapısal farklılıklardan kaynaklandığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: İsim-fiil, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Türkçeyi Öğrenen Arap Öğrencilerin Karşılaştığı Zorluklar.

Hasekioğlu, I. (2009). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisi Öğretimi -Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 Serisinde Sözcük Öğretiminin Değerlendirilmesi ve Sözcük Öğretimi İçin Uygulama Örnekleri-*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde yararlanılabilecek sözcük öğretim teknikleri ve etkinlikleri konusunda farkındalık kazandırmaktır. Bu amaçla çalışmada, sözcük öğretim teknikleri ve sözcük öğretiminde kullanılabilecek etkinlikler ayrıntılı olarak ele

alınmıştır. Bu teknikler ve etkinlikler çerçevesinde, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi amacıyla A1-A2 temel düzeyde hazırlanmış Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 serisi, sözcük öğretimi açısından çözümlenmiş ve değerlendirilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlere ışık tutması amacıyla adı geçen seriye, sözcük öğretim teknikleri ve etkinlikleri göz önünde bulundurularak, öneriler sunulmuştur. Sonuç olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, her yabancı dil öğretiminde olduğu gibi, belirli yöntem ve yaklaşımların kullanılması gerektiğinin, sözcük öğretimi konusunda yararlanılabilecek tekniklerin, stratejilerin ve etkinliklerin öğrenme sürecini hızlandıracağına bir kez daha altı çizilmiştir.

Dizin: Kelime öğretimi, Kelimeler, Sözcük bilgisi, Türkçe, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi.

Hergüner, E. (2013). *Ortaokullarda Dil Bilgisi Öğretiminin Değerlendirilmesi: Hâl Ekleri Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Araştırmanın amacı, 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında hâl eki kullanma düzeylerini belirlemek ve dil bilgisi öğretimini değerlendirmektir. Bu, karma teknikli betimleyici bir araştırmadır. Evren, Türkçe öğretmenleri ve 6. sınıf öğrencileri; örneklem öğretmenler ve 328 öğrencidir. Sonuçta, hâl eki kullanım oranı %55,41; doğru kullanım oranı %98'dir ve 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerisi ile hâl ekleri test başarıları birbirine oldukça yakın çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Hâl Ekleri, 6. Sınıf Öğrencileri, Türkçe Öğretmenleri, Yazma Becerisi, Çoktan Seçmeli Test Becerisi.

Hong, S. (2018). *Türkçe ve Korecedeki Emir Kiplerinin Kalıp Sözlerde İncelenmesi ve Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Çalışmanın amacı, Türkçe öğrenen Koreli öğrencilerin dolaylı emir kipinde kalıp sözlerin kullanımına ilişkin öneri sunmaktır. Ayrimsal dil bilimsel yöntem kullanılmıştır. Türkçe dil öğretim merkezlerinde kullanılan Türkçe ders kitapları ve yabancı dil olarak Korece öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki emir kipi ve kalıp sözlerin kullanım durumları incelenmiştir. Benzerlik ve farklar tanımlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Türkçe ve Korece emir kipi, kalıp sözler.

Not: Yöntemde model, desen vb. bahsedilmemiştir.

Ishoğlu, S. (2008). *Şiirde "Gibi" Edatının İşlevi ve İlköğretim II. Kademe Türkçe Öğretiminde Kullanılma Boyutu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, "gibi"nin halk şiirinde, divan şiirinde, çağdaş şiirde ve ilköğretimin ikinci kademesinde okutulan Türkçe ders kitaplarında yer alan şiirlerde ne görev yaptığı incelenmiştir. Nitel ve nicel yöntemler kullanılmıştır. Evren, "gibi" edatı, şiir ve bu alanda yazılmış kitaplardır. Örnekleme; Necati Beg'in, Nedim'in gazelleri, Turgut Uyar'ın, Karacaoğlan'ın, Erzurumlu Emrah'ın tüm şiirleri, Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Daha ve Arküstü Uçsuz Bucaksız adlı kitaplarında yer alan şiirleridir. "gibi"nin benzetme ögesi olma özelliği üzerine durulmuştur. Daha sonra bu benzetmelerde "gibi"ye bağlanan sözcüklerin somut/soyut ve cins/özel olma durumları incelenerek "gibi"nin şiirdeki işlevi ortaya konmuştur. İlköğretimin ikinci kademesinde okutulmuş olan Türkçe ders kitaplarındaki şiirler için de aynı inceleme yapılarak "çocuk, şiir, benzetme, gibi" arasındaki bağ ortaya konmuş, çocuğun bilişsel gelişim süreci dikkate alınarak okutulan şiirlerdeki benzetmelerin somut/soyut algılayışlarına uygun olup olmadıkları ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: gibi edatı, şiir, işlev, çocuk, somut, soyut, özel, cins

Ishoğlu, S. (2015). *Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, çekim eklerinin öğretiminde yaşanan sorunları ele almak amaçlanmıştır. Nitel yöntemli betimsel bir çalışmadır. Örnek olay inceleme yöntemi kullanılmıştır. Evren, yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin dil bilgisi konusunda yaşadıkları sorunlar; örnekleme ise ad ve eylem çekim eklerinde yaşanan sorunlardır. A1-A2 düzeyinden 51 öğrenci yer almıştır. Sonuçta, 2429 yanlış yapılmıştır. 1104'ü ad, 546'sı ise eylem çekim eklerindedir. 779'u bu eklerle ilgili ses olaylarındandır. Ekler, cümle içerisinde anlam bütünlüğünü gerçekleştiren birimlerdir. Eklerin öğretimi

anlam çerçevesinde ele alınarak birimler arasındaki bağı vurgulayacak şekilde gerçekleştirilmelidir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Dil bilgisi, Çekim eki.

İncebacak, Z. (2010). *Ortaöğretim 1992 ve 2005 Eğitim Programlarında Ses Bilgisi Öğretiminin İncelenip Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Araştırmada, ses bilgisi, 1992 Eğitim Programının Türk Dili Edebiyatı Türk Dili dersi ve 2005 Eğitim Programının dil ve anlatım dersi öğretim programlarında ele alınmıştır. Genel tarama modeli kullanılmıştır. Sonuç olarak, 2005 Dil ve Anlatım Programı ve yapılandırmacı anlayış ses bilgisinin öğretiminde bazı farklılıklar meydana getirmiştir. Bu farklılıklar daha çok strateji, yöntem ve tekniklerin çeşitliliğindedir. Yapılandırmacı modele göre hazırlanan programda ön bilgiler harekete geçirilmiş, yeni bilgilerin kazandırılmasında tartışma, araştırma, eleştirel düşünme gibi metotlar kullanılmıştır. 2005 Eğitim Programında ses bilgisi bölümüne söyleyiş, imla kuralları ve noktalama işaretleri eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Ortaöğretim Programları, Ses Bilgisi, Davranışsal Öğrenme, Yapılandırmacı Öğrenme.

İtmeç, F. (2008). *İlköğretim Altıncı Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı Dil Bilgisi Öğrenme Alanının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Araştırmanın genel amacı, Türkçe Dersi Öğretim Programının, dil bilgisi öğrenme alanını 6. sınıf Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirmektir. Betimsel tarama modeli kullanılmış, 151 öğretmen yer almıştır. Sonuçta, öğretmenlerin kazanımları öğrenci dil gelişimine çoğunlukla uygun buldukları, programda önerilen etkinliklerin öğretmenler tarafından kullanıldığı, öğretmenlerin daha çok kolay ulaşılabilir materyalleri tercih ettikleri ve dil bilgisi öğretiminde daha çok anlatım, soru-cevap vb. yöntem ve teknikleri kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dersi Öğretim Programı, Dil bilgisi, Değerlendirme.

Kahramanoğlu, S. (2000). *İlköğretim Okulları Türkçe Programının Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Ailelerinin Çocuklarının Öğrenim Gördüğü Okulların 5. Sınıflardaki Dilbilgisi Konularına Ait Hedef Davranışların Gerçekleşme Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Araştırmada, hâlen uygulanmakta olan İlköğretim Okulları 5. Sınıf Türkçe Programının "Dil bilgisi" bölümüne ait hedef davranışların ulaşılabilirliği ve ön koşul oluş ilişkileri, farklı sosyoekonomik çevre okullarında değerlendirilmeye çalışılmıştır. Denekler 5. sınıf öğrencileridir. Sonuçta, "Dil bilgisi" bölümünün hedef davranışlarının genel olarak ulaşılabilir olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hedef Davranışlar, Hedef Davranışların Gerçekleşme Düzeyi, Türkçe Programı, Türkçe Programında Dilbilgisi Konuları.

Not: Yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır. Evren-örneklem yoktur.

Kalandia, İ. (2016). *Türkçe Öğrenen Gürcü Öğrencilerin Türkçe Zamanları Öğrenirken Karşılaştıkları Zorlukların İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, Gürcüce ile Türkçe arasında zamanlar açısından bir karşılaştırma yaparak karşılaşılan sorunları incelemek amaçlanmıştır. B1'den 7, A2'den 6 öğrenci vardır. Sonuçta, geniş zamanda zorlanılmıştır. Günlük olaylarda basit kelimeler ve şimdiki zaman kullanılmıştır. Genel olarak zaman konusunda, özel olarak da geniş zamanda zorlanılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe Zamanlar, Gürcüce Zamanlar, karşılaştırma.

Not: Araştırmanın modeli bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Kanat, A. (2016). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Metinlerin Dil Bilgisi Konularıyla İlişkisi Üzerine İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Çalışmada 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında verilen metinlerin 2005 Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programında verilen dil bilgisi

konuları ile örtüşme düzeyi, öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan dil bilgisi öğrenme alanı ile ilgili etkinliklerde metinlerden hareket edilip edilmediği, bu etkinliklerde kullanılan örnek metinlerin işlenen dil bilgisi konularına uygunluğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Tarama modeli kullanılmıştır. Sonuçta, konulara ilişkin örneklere dikkat edilmediği, kılavuz kitaplarda çoğunlukla cümleden hareket edildiği görülmüştür. Kılavuz kitaplarında ilgili konuya sınırlı sayıda örnek verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Türkçe Ders Kitabı, Türkçe Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı, Metin, Dil Bilgisi Kazanımları.

Karadüz, E. (2004). *İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sözcük Türlerini Öğrenme ve Kullanma Düzeyleri ile Kavram Edinimleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Amaç, ilköğretim okulları 8. sınıf öğrencilerinin sözcük türlerini öğrenme düzeyleri ve kavram edinimlerini araştırmaktır. Genel tarama modeli kullanılmıştır. Evren, 8. sınıf öğrencileri, Türkçe ve sınıf öğretmenleri ile müfettişlerdir. Örneklem, 543 öğrenci, 68 Türkçe öğretmeni, 106 sınıf öğretmeni, 13 müfettiştir. Sonuçta, öğrencilerin öğrenme düzeylerinin düşük, kavram edinimlerinin yetersiz olduğu görülmüştür.

Dizin: Dilbilgisi-sözcük türleri, Kavram öğretimi, Kavramsal öğrenme, Kelime öğretimi, Kelimeler, Sözcük kullanımı, Türkçe öğretimi, İlköğretim okulları, İlköğretim öğrencileri.

Karagöz, M. (2013). *İlköğretim 6-7-8. Sınıflarda Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Fiil*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışma; fiillerin akademik yayımlar, 2005 Türkçe Öğretim Programı ve 6, 7, 8. sınıflar ders kitaplarında nasıl yer aldığını belirlemek ve bu üç değişkenin dil bilgisi öğretimini nasıl etkilediğini saptamak amacıyla yapılmıştır. Betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Evreni; 2005 Türkçe Öğretim Programı, ikinci kademe (6, 7, 8. sınıflar) Türkçe ders kitapları ve akademik yayımlar; örnekleme, 2005 Türkçe Öğretim Programında ve ikinci kademe (6, 7, 8. sınıflar) Türkçe ders kitaplarında fiillerle ilgili bölümler, her sınıf düzeyi için seçilmiş ikişer öğrenci çalışma kitabından konularla ilgili

tercihe göre bir örnek etkinlik ve ulaşılabilen akademik yayınlar oluşturmaktadır. Sonuçta, akademik yayınlarda fiil konusunun kapsam geçerliliği farklılıklar göstermektedir. 2005 Türkçe Öğretim Programında ise akademik yayınlara oranla konunun kapsam geçerliliği azaltılmıştır. Öğretim programındaki azaltılmışlık 6, 7, 8. sınıf ders kitaplarına da yansımış, konuyla ilgili etkinliklerde yetersizliklerin olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Dil bilgisi öğretimi, fiil, Türkçe Öğretim Programı, 6, 7, 8. Sınıf Türkçe ders kitapları.

Karaman, S. (2018). *Tüm Dil Yaklaşımı Işığında Türkçe Öğretimi Programlarındaki Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Araştırmanın amacı, tüm dil yaklaşımının temel ilkelerinin Türkçe öğretimi programlarındaki dil bilgisi anlayışına yansıyor yansımadığını ortaya koymaktır. Bu amaçla 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı (6, 7 ve 8. sınıflar), 2006 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6, 7 ve 8. sınıflar), 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) ve 2017 Türkçe Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) içerik analiziyle incelenmiştir. Sonuçta, tüm dil yaklaşımının dayandığı yapılandırmacı yaklaşım 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programında benimsenmemiş, diğerlerinde benimsenmiştir. 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programında informal değerlendirme türlerinden yalnızca gözleme yer verilirken diğerlerinde informal değerlendirme türlerine ve araçlarına büyük oranda yer verilmiştir. Dil becerilerinin bütünleştirilmesi ve dil bilgisinin bağımsız olarak ele alınmaması ilkesi tüm programlarda benimsenmiştir. Tüm dil yaklaşımı ilkeleri tüm programlarda yer almaktadır ancak bu ilkeler 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programında ve 2017 Türkçe Öğretim Programında daha belirgin olarak yer almaktadır.

Anahtar sözcükler: tüm dil yaklaşımı, Türkçe öğretimi programı, dil bilgisi, yapılandırmacı yaklaşım, informal değerlendirme.

Kartalhoğlu, N. (2008). *İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Kazanımlarına Erişi Düzeyi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Çalışmada, 7. sınıf öğrencilerinin; kelime türleri, fiillerin yapı, fiil kiplerinde zaman ve anlam kayması, ek-fiil ve zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama düzeyleri incelenmiş ve dil bilgisi kazanımlarına erişimi düzeyi tespit edilmiştir. Betimsel bir çalışmadır. Evren 7. sınıf seviyesindeki 880 öğrenci, örneklem 250 öğrencidir. Sonuçta; öğrencilerin fiil konusuna %73,05, zarf konusuna %74,99, kipler konusuna %73,70, ek-fiil konusuna ise %65,56 oranlarında eriştikleri; en başarılı oldukları konunun zarflar olduğu, zarfları da kipler, fiiller, ek-fiiller konularının izlediği; isme getirilen ek-fiillerle birleşik kip yapan ek-fiiller konuları arasında birleşik kiplerin lehine anlamlı bir fark olduğu ve öğrencilerin ek-fiilin birleşik kip yapan görevini daha iyi kavradıkları görülmüştür.

Anahtar kelimeler: dil, dil bilgisi, öğretim, öğretim programı.

Kasapoğlu, A. (2012). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Ulaçların (Zarf-Fiillerin) Öğretimine Yönelik Materyal Geliştirme.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere ulaçların öğretimi üzerine işlevsel materyal geliştirme amaçlanmıştır. Betimsel yöntem ve doküman inceleme kullanılmıştır. Evren, Türkçedeki ulaç belirticileri, örneklem B2'ye odaklı seçilmiş -ArAK, -Ip, -IncA ve -All ekleridir. Sonuç olarak, bu çalışmada -ArAk, -Ip, -IncA ve -All ulaç yapılarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere öğretilmesine yönelik materyal geliştirilmiştir. Bu çalışma, ulaç konusunun, görev odaklı dil öğretimi esas alınarak iletişimin sağlanmasına yönelik anlam odaklı etkinlikler yoluyla öğretilebileceğini fark ettirmiştir.

Anahtar Sözcükler: Zarf-Fiil, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Materyal Geliştirme.

Kaya, B. (2012). *Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Fiil Yapım Ekleri, Bunlarla Türemiş Fiiller, Bu Fiillerin Anlam Özellikleri ve Bunların İlköğretim Dil Bilgisi Öğretimine Yansımaları.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, çağdaş Türkiye Türkçesindeki fiil yapım ekleri, bunlarla türemiş fiiller, bu fiillerin anlam özellikleri incelenerek bunların ilköğretim

dil bilgisi öğretimine nasıl yansıdığı araştırılmıştır. Tarama ve fişleme yöntemleri kullanılmıştır. Evren, TDK'nin Türkçe Sözlük'ü ve Yazım Kılavuzu ile Dil Derneğinin Türkçe Sözlük'ü, fiil ve yapım ekleriyle ilgili dil bilgisi kaynaklarıdır. Örnekleme, türemiş fiillerdir. Sonuçta, 24'ü addan 36'sı fiilden fiil türeten 60 ek belirlenmiştir. Sözlüklerde "Ayrıl-" ve "ayrıl-" kelimelerinin aradaki anlam farklılıkları dikkate alınarak ayrı ayrı yer alması gerekir. TDK ve Dil Derneğinin sözlüklerinde bu anlam farklılığının göz ardı edildiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Fiil, türemiş fiiller, yapım ekleri, fiil yapım ekleri, Türkçe öğretimi.

Kaya, S. (2018). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ders Kitaplarında Dil Bilgisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.*

Araştırmada, A1'den C1'e kadar Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ders kitaplarında öğretilen dil bilgisi konularının öğretim sırası incelenmiştir. Öğretmen görüşü alınmıştır. İçerik analizi ve doküman inceleme kullanılmıştır. Sonuçta, kitaplarda öğretimle ilgili bir tutarlılığın olmadığını görülmüştür. Ayrıca, tutarlı olunan dil bilgisi konuları ile ilgili kitaplarda yer alan öğretim etkinliklerinin niteliği ve tekrar sıklığı da aynı değildir. Konuların öğretimi ile ilgili öğretmenlerden alınan görüşler arasında da bir tutarlık yoktur. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisi konularının düzeylere göre öğretim sırası hakkında hem yayınevlerinin hem de öğretmenlerin ortak bir bakış açısına sahip olmadıkları söylenebilir. Dil bilgisi konularının öğretiminin, yayınevlerinin ve alanda çalışan öğretmenlerin bireysel tercihlerine kaldığı söylenebilir. Bu konuda hem öğretim programına hem de nitelikli öğretim etkinlikleri içeren ders kitaplarına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi (TYDÖ), dil bilgisi, Türkçe dil bilgisi konularının öğretimi, Türkçe öğretimi ders kitapları.

Kaya, S. (2011). *TÖMER'de Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan İngilizce ve Türkçe Kitaplarının Geçmiş Zaman Öğretiminin Genel Öğretim İlkeleri Açısından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi.*

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Bu çalışmada, TÖMER’de yabancılara dil öğretiminde kullanılan ilk kur Türkçe ve İngilizce ders kitaplarındaki geçmiş zaman öğretiminin genel öğretim ilkeleri kıstas alınarak değerlendirilmesi ve karşılaştırılması amaçlanmıştır. Sonuçta, Türkçe kitabında geçmiş zaman öğretimi başlığı altına birleşik zaman konularının da dâhil edildiği görülmüştür. İngilizce kitabına bakıldığında ise geçmiş zaman öğretimi başlığı altına sadece ”past simple tense” konusunun dâhil edildiği görülmüştür. İncelenen kitapların ilk kur kitapları olduğu göz önüne alındığında İngilizce kitabında yapılan bu tercihin, öğretimi kolaylaştırıcı ve oldukça yerinde bir tercih olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra değerlendirmede kullanılan genel öğretim ilkeleri kıstas alınarak yapılan değerlendirme sonucunda Türkçe kitabında, daha kapsamlı bir konu yelpazesine karşın genel öğretim ilkelerinin kullanılma sıklığının İngilizce kitabına göre daha az olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: TÖMER, geçmiş zaman, genel öğretim ilkeleri, ilk kur İngilizce ders kitabı, Türkçe ders kitabı, yabancı dil öğretimi.

Not: Yöntem bölümünde araştırma sürecinden bahsedilmiştir.

Kayasandık, E. (2018). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Öğretim Yöntemlerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Çalışmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki dil bilgisi öğretim yöntemlerinin izlencesinin çıkarılarak kitaplarda kullanılan dil bilgisi öğretiminin yöntemlere uygun olup olmadığını tespit etmektir. Nitel modellerden doküman incelemesi kullanılmıştır. Evren, TÖMER 3 öğretim setinin A1-A2 kitaplarıdır. Sonuçta, sağlam bir plan ve programın yapılması gerektiği görülmüştür. Kitaplar yapılandırmacı anlayışla hazırlanmıştır. Bazı dil bilgisi konularının öğretilmesi konusunda eksiklikler vardır. Konular ortak bir sırayla verilmemişlerdir. Kitaplardaki birkaç etkinlik dışında hepsi A seviyesine hitap etmektedir. Tüm öğrenciler aynı seviyede varsayılmıştır. Tablolarda ve açıklamalarda belirtilen konuların ilgili etkinlik ile ilişkili olmadığı tespit edilmiştir. Bunların arasında etkinlik öncesi verilmeyen gramer bilgisinin etkinlikte yer alması, dil bilgisini gerçekleştiremeyecek

görsellere yer verilmesi, terim farklılıkları, sezdirme tekniğinin kullanılmaması, ana dili öğretimine benzer dil bilgisi yapılarının bulunması gibi eksiklikler göze çarpmaktadır. Etkinlikler kısmında kullanılan sezdirme yöntemi dikkate alınmamıştır. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe A1-A2 ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1-A2 ders kitaplarında yer alan dil bilgisi yapılarında ve etkinliklerde bir seferde birden fazla yapının yer aldığı bir durum tespit edilmemiştir. Ancak Gazi Yabancılar İçin Türkçe A1-A2 Ders Kitabında benzer durum gözlenememiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Dil Bilgisi, Dil Bilgisi Öğretim Yöntemleri, Ders Kitabı.

Kaygusuz, T. (2006). *İlköğretim İkinci Kademedeki Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Çalışmada; dil bilgisi öğretiminde karşılaşılan sorunların en aza indirilmesinde, öğrencilerin dil bilgisini daha kolay kavramasında, uygulamasında ve dil bilgisi öğretiminin okullarda işlevsellik kazanmasında doğru yöntemlerin seçimini tespit etmek amaçlanmıştır. Betimsel bir çalışmadır. İlköğretim 2. kademedeki Türkçe ders kitapları incelenmiştir. Sonuçta, dil bilgisinin soyut bir bilgi yığını olarak görüldüğü, kalıcı bir şekilde öğretilmediği, dil bilgisi öğretiminin hedef davranışlarının uygulama aşamasına geçemediği görülmüş ve çözüm olarak da eğitim kurumlarında Türkçe dil bilgisi öğretiminin uygun yöntemlerle ve özenli uygulamalarla yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, yöntem.

Keleş, M. (2007). *Orta Öğretim Türk Dili ve Edebiyatı Derslerinde Bilmecelerin Öğretim Aracı Olarak Kullanılma Biçim ve Düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Çalışmanın amacı, bilmecelerin dil bilgisi çalışmalarında kullanım düzeylerini ve biçimlerini incelemektir. Tarama modelinde yapılan araştırmada veriler anketle toplanmıştır. Katılımcılar 67 Türk dili ve edebiyatı öğretmenidir. Araştırmada literatür taraması ve anket kullanılmıştır. Sonuçta, kullanım düzeyleri ve biçimleri açılarından cinsiyete göre fark önemsizdir; okul türüne göre fark yoktur.

Not: Anahtar kelimeler veya dizin bölümleri yoktur.

Kılıç, İ. (2017). *Sakarya TÖMER’de Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin İyelik ve Hâl Eklerini Öğrenmelerinde Dolaylı ve Doğrudan Geribildirim Etkisi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Çalışmada, yurt dışından Türkiye’ye gelmiş olan A1 düzeyindeki yabancı öğrencilere yazılı olarak verilen doğrudan ve dolaylı geri bildirimlerin hâl ve iyelik eklerini öğrenmelerindeki etkisini sunmak amaçlanmıştır. Karışık desen kullanılmıştır. Ön değerlendirme ve son değerlendirmeli yarı deneysel ve zaman serisi araştırma deseni ile görüşme kullanılmıştır. Kırk öğrenci vardır. Sonuçta, doğrudan geri bildirim daha etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yazılı Düzeltici Geribildirim, Dolaylı ve Doğrudan Geribildirim Etkisi, Öğrenci Tutumları.

Kılıç, R. (2014). *Ahmed Rasim’in ‘‘Yeni Sarf Dersleri’’ Adlı Eserlerinin Metin Çevirisi ve Türkçe Eğitimi Açısından İncelemesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Çalışmada, Ahmed Rasim’in Yeni Sarf Dersleri adlı eserlerinin metin çevirileri ve incelemesinin literatüre kazandırılması ve daha sonra başta dil bilgisi öğretimi olmak üzere Cumhuriyet’in ilk yıllarındaki Türkçe eğitimi üzerine yapılacak olan çalışmalara kolaylık sağlanması amaçlanmıştır. Çalışmanın bir diğer amacı Ahmed Rasim’in dil bilimci yönüne ve Cumhuriyet Dönemi’nin yeni harflerle eğitime geçilmeden hemen önceki aşamasında ilkokullarda ağırlıklı olarak dil bilgisi öğretimi başta olmak üzere Türkçe eğitiminin genel durumuna ışık tutmaktır. Çalışmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Kaynaklar doküman incelemesiyle taranmış, çalışmanın amacına doğrudan ve dolaylı olarak hizmet edecek olan bilgiler sınıflandırılmıştır. Çalışmaya konu olan Yeni Sarf Dersleri adlı ders kitapları, Ahmed Rasim’in 1924 İlk Mektepler Müfredat Programına göre ilkokul dördüncü ve beşinci sınıfların dil bilgisi derslerinde kullanılmak üzere 1924 yılında yazdığı iki kitaptır. Bu kitaplar, aynı tarihlerde ilkokulların sarf derslerinde kullanılmak üzere onay alan diğer sarf dersi kitaplarıyla 1928 yılında yapılan Harf İnkılabına kadar ilkokullarda kullanılmışlardır.

Kitaplarda, dil bilgisi öğretiminden başka dil becerilerine de hitap eden yönler vardır. Öğüt verici cümleler de vardır. Anlatımı ağırdır, görselle desteklenmemiştir. Bugünkü seviyenin üzerindedir. Belirlenen terimler kullanım şekillerinden hareketle açıklanarak verilmiştir. Bu terimler daha önceki terimlerle neredeyse aynıdır. Tümevarım yaklaşım vardır. Alıştırmaların konulara dağılımında aksaklıklar olsa da sınıflandırılmasında ve aşamalı olmasın da günümüz anlayışına yakındır.

Anahtar Kelimeler: Ahmed Rasim, Yeni Sarf Dersleri, Cumhuriyet'in ilk yılları, Türkçe Eğitimi, Dil Bilgisi Öğretimi.

Kılıçer, A. (2016). *MEB 10. Sınıf Dil ve Anlatım Ders Kitabında Yer Alan Fiillerde Birleşik Kip ve Zaman Konusunun Adlandırılması ve Öğretilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Araştırmanın amacı, lise 10. sınıf öğrencilerinin uygulamadaki programda kip ve zaman kavramlarını ayırt edip edemediklerini görmek ve onlara kip ve zaman kavramlarının farkının nasıl daha iyi öğretilebileceğini ortaya koymaktır. Ön test-son test deney çalışması yapılmıştır. Kırk yedi öğrenci vardır. Sonuçta, deney grubunun öğrenme düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kip, Kiplik, Zaman, Birleşik Zaman.

Kırtıl, O. (2012). *İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarında Dilbilgisi Öğretim Yöntemlerinin ve Dilbilgisi Alıştırmalarının 2005 Programı Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmanın genel amacı, ana dili edinimi, dil bilgisinin dil öğrenimi içindeki yeri ve dil bilgisi çalışmalarının tarihi konularında, özellikle yurt dışında yapılan çalışmaları ve ortaya çıkan kuramları inceleyerek dil bilgisi öğretimi konusunda bir kuramsal çerçeve oluşturma; özel amacı ise ilköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarındaki dil bilgisi konularının nasıl ele alındığını, bir modele dayanıp dayanmadığını ortaya çıkarmaktır. Betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Evren, 2. kademe Türkçe ders kitapları, örneklem 6, 7 ve 8. sınıflar ders kitaplarıdır. Sonuçta, 6-8. sınıflar programı 1-5. sınıflar programının devamı niteliğindedir.

Dizin: Ders kitapları, Dil edinimi, Dil öğretimi, Dilbilgisi, Kitaplar, Türkçe, Türkçe dersi, Türkçe eğitimi, Türkçe öğretimi, Öğretim, Öğretim yöntemleri, İlköğretim.

Kıvırcık, Ş. Y. (2004). *Türkçedeki Bazı Bileşik Yapıların (İsim-Fiil, Sıfat-Fiil, Zarf-Fiil) Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Türkçeyi yabancı veya ikinci dil olarak öğrenen kişilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlara çözüm üretmek amacıyla yapılmıştır. Bilişsel yöntem benimsenmiştir. Adlaştırma, sıfatlaştırma ve zarflaştırmada yapılan hatalar eklerin ya yanlış kullanılmasından ya da hiç kullanılmamasından kaynaklanmaktadır. ÜDD kullanılarak derin yapıdan yüzey yapıya dönüşümler örneklendirilmiştir. Adlaştırma ve sıfatlaştırmada başarı yüksekken zarflaştırmada düşüktür. Nedenleri, zarf eklerinin fazla olması ve eklerin anlam değerlerinin yüzey yapıyı etkimesidir. Sıfat eklerindeyse -An ve -DIK karıştırılmaktadır.

Dizin: Dilbilgisi, Dilbilgisi-eylem, Dilbilgisi-isim-eylem, Dilbilgisi-sıfat-eylem, Dilbilgisi-zarf-eylem, Türkçe, Türkçe eğitimi, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi.

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Kodaz, A. (2007). *Ortaöğretim 9. Sınıflarda Dil Öğretiminde Drama Yönteminin Etkililiği.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmanın amacı, drama yönteminin dil bilgisi konularının öğretiminde öğrencilerin öğrenme düzeyini artırıp artırmadığını belirlemektir. Ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Evren, 9. sınıf öğrencileri, örneklem 200 öğrencidir. Konu cümlenin öğeleridir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı fark görülmüştür.

Not: Anahtar kelimeler veya dizin bölümleri yoktur.

Konedralı, G. (1999). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Ortaokul III. Sınıf Türkçe Dilbilgisi Öğretiminde Kullanılan Klavuz Kaynak Kitabın Erişime Etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, Türkçe dil bilgisi öğretiminde kullanılan kılavuz kaynak kitabın öğrenci erişimine etkisi belirlenmek amaçlanmıştır. Ön test-son test kontrol grup deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu ortaokul 3. sınıf öğrencileridir. Dil bilgisi düzey belirleme testine göre deney grubu lehine anlamlı bir fark görülürken yazılı anlatım becerisi testinde anlamlı bir fark görülmemiştir. Araştırmanın 2. kısmında dil becerilerini kapsayan ancak yine dil bilgisi odaklı bir kılavuz kitap oluşturulmuştur. Aynı aşamalar sonrasında yazılı anlatım becerisinin de geliştiği görülmüştür. Genel sonuç göstermiştir ki dil bilgisi ağırlıklı bir öğretim başarı getirmemektedir. Dilsel becerilerle iç içe olduğunda daha etkili olduğu görülmüştür. Dilsel becerilerle iç içe olacak şekilde programlar ve kılavuz kitapları hazırlanmalıdır.

Dizin: Ders kitapları, Dilbilgisi, Kitaplar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Ortaokullar, Türkçe öğretimi.

Not: Teze TÜBESS üzerinden erişilebilir. Özet YÖKTEZ'den alınmıştır.

Koreli, Z. D. (2007). *Eylem ve Ad Olarak Kullanılan ve Türkçe Sözlükte Bulunmayan Öbekler ve Bunların Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimindeki Yeri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, eylem ve ad olarak kullanılan ancak TDK'nin Türkçe Sözlük'ünde sözlüksel bir birim olarak bulunmayan öbekler belirlenmiştir. Bu öbeklerin Türkçe Sözlük'te neden bulunması gerektiği tartışılmış; öbekler, biçimsel ve anlamsal özelliklerine göre irdelenmiştir. Betimleyici model kullanılmıştır. Evren, 330 gazetenin taranmasıyla belirlenen ve Türkçe Sözlük'te bulunmayan eylem ve ad öbekleri oluşturmaktadır. Örneklem, 140 gazeteden 377 sözcüktür. Sonuçta, söz varlığının taşıyıcısı olan kelimeler sözlükte bulunmazsa dil, gerçek sözcük zenginliğini yansıtamayacaktır. Eski, kullanılmayan sözcüklerle devam edilecektir. Dilin gelişmesi ve değişmesi sözcüklerin alınıp atılmasıyla kendini gösterir. Bu yüzden sayısı az olmayan bu sözcüklerin neden sözlükte yer almadığına yanıt bulunmalıdır. Böylece kapsam geçerliği artacak ve öğrenim kolaylaşacaktır.

Anahtar sözcükler: Öbek yapılar, bileşik sözcükler, sözvarlığı ve sözlükselleşme.

Korkmaz, C. B. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Birleşik Zamanlı Fiillerin Öğretimi ve Öğretimine Yönelik Etkinlik Oluşturma.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde birleşik zamanlı fiillerin alana kaynaklık eden kitaplarda nasıl öğretildiği ile ilgili taramanın yapılması, birleşik zamanlı fiillerin öğretilmesine yönelik konu anlatımı ve etkinlik hazırlanmasıdır. Betimsel ve nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkçede yer alan birleşik zamanlı fiiller oluşturmuştur. Örneklem ise yabancı dil öğretim yöntemlerinden, dil bilgisi öğretim tekniklerinden, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ilkelerinden ve ADOÖÇM'den faydalanarak hazırlanan hikâye, rivayet ve şart birleşik zamanlı fiillerin öğretimine konu anlatımı ve öğretimine yönelik etkinliklerden meydana getirilmiştir. Sonuçta, mevcut kitaplardaki birleşik zamanlı fiillerin öğretimi konusunun zayıf, etkinliklerinin sayısının ve çeşitliliğinin yetersiz ve az olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, dil bilgisi öğretimi, birleşik zamanlı fiiller, etkinlikler.

Koşucu, F. Z. (2007). *Türkçenin Yabancılar Öğretiminde Ulaçların Düzeylere Göre İncelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmada, yabancılar Türkçe öğretimi bağlamında ulaçlar TÖMER'de yabancılar Türkçe öğretirken kullanılan Hitit 1-2-3 kitapları esas alınarak incelenmiş ve öngörülen dil düzeylerine uygun olup olmadıkları irdelenmiştir. Ulaçların düzeylere göre öğretiminde kullanılan alıştırmaların, okuma ve dinleme metinlerinin dil öğretme amacına yönelik uygunlukları değerlendirilmiştir. Ders kitabında ele alınan ulaçların düzeye uygunluğu, verilen örneklerin ve alıştırmaların işlevselliği, seçilen metinlerin çeşitli açılardan ulaç öğretimine uygunluğu incelenmiştir. Sonuçta, ulaçların öğretimi; kullanım sıklığı ve kolaylığı, düzeye uygunluk gibi konulara dikkat edilerek kurlara dağılımı yapıldığında başarılı sonuçlar alınmaktadır ki Hitit kitabı bu yönden başarılıdır. Ayrıca Hitit kitabı ulaçların en fazla ele alındığı kitaptır.

Dizin: Dil öğretimi, Dilbilgisi-ulaç, Türkçe, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi, Yabancı uyruklu öğrenciler, Yabancılar.

Not: Çalışmada yöntemden bahsedilmemektedir.

Köse, E. (2018). *Ortaokul Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Dil Bilgisi Konuları Açısından EBA ve Türkçe Öğretim Programı ile Eşgüdümlülüğü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Çalışmanın amacı, ikinci kademe Türkçe dersi öğrenci çalışma kitapları ve öğretmen kılavuz kitaplarının dil bilgisi konuları açısından EBA içerikleri ve Türkçe öğretim programı ile eş güdümlülüğünün belirlenmesidir. Nitel yöntemlerden doküman incelemesi kullanılmıştır. Sonuçta, dil bilgisi konu ve kavramları, belirlenen üç farklı kaynaktan farklı içeriklerle yer almıştır. Kitapların programdaki kazanımları tam olarak yansıtmadığı, video ders içeriklerindeki dil bilgisi konularının da program ve kaynak kitaplara yönelik hazırlanmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil Bilgisi Öğretimi, Öğretmen Kılavuz Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı, Eğitim Bilişim Ağı.

Kurnaz, B. (2018). *-miş Biçimbiriminin Betimlenmesi ve Öğretiminde Yöntem Sorunları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmada, Türkçede -miş biçim birimi ile çekimlenen ve "geçmiş zaman" terimi ile karşılanan çekimli fiillerin kiplik anlam alanları belirlenmiştir ve betimleyici model kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini Türkçedeki yazılı metinler oluşturmaktadır. Örneklemini ise amaçsal örneklem yöntemine göre belirlenmiş ve buna bağlı olarak -miş'in yoğunlukla kullanıldığı masal, roman, şiir, fable, fıkra, biyografi, radyo oyunu, eleştiri, deneme, atasözü, öykü, söyleşi, tekerleme, mizahi anlatı ve bilimsel çalışmalar oluşturmaktadır. Bu türlerin incelenmesinde kip özelliği olarak farklılaşan kullanımlar dikkate alınmıştır. Bu metinler üzerinde semantik ve bağlama dayalı yapılan çözümlenmeler sonucunda -miş biçim birimi ile çekimli cümlelerde, zaman odaklı değil, özne (konuşucu) odaklı kiplik anlamlarının belirgin olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kiplik, kip, zaman, fiilde zaman, görünüş, çekimli fiil, mXş biçimbirimi, geçmiş zaman.

Kurt, E. (2009). *Ortaöğretim 1992 ve 2005 Müfredat Programlarında Cümle Bilgisi Öğretiminin İncelenip Karşılaştırılması.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Araştırmada, 1992 Ortaöğretim Müfredat Programında kullanılan davranışçı öğrenme kuramıyla, 2005 Ortaöğretim Müfredat Programında kullanılan yapılandırmacı öğrenme kuramının cümle bilgisi öğretimindeki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak amaçlanmıştır. Genel tarama modeli kullanılmıştır. Sonuçta, 2005 Dil ve Anlatım Programı genel ve özel amaçlar ile kazanımları açıkça anlatmış çağdaş bir programdır ve 1992 Türk Dili ve Edebiyatı Programından sistem ve yapıca üstündür. Dil ve Anlatım Programının ders kitabı da öğrencilerin farklı öğrenme stillerine ve alanlarına yer veren strateji, yöntem ve tekniklerle cümle bilgisi öğretimini gerçekleştirerek öğretimin başarısını artırmaktadır. Bunlardan farklı olarak yapılandırmacı yaklaşım, cümle bilgisinin alt konularında ve cümle çözümlerinde geleneksel dil bilgisi öğretimiyle benzerlik göstermektedir. Sonuç olarak 2005 Dil ve Anlatım Programı ve yapılandırmacı anlayış, cümle bilgisinin öğretiminde bazı farklılıklar meydana getirmiştir. Bu farklılıklar daha çok öğretim sürecinde kullanılan strateji, yöntem ve tekniklerin çeşitliliğinden kaynaklanmaktadır. Programın ve öğrenme yaklaşımının asıl başarısı, cümle bilgisini öğretme ve öğrenme sürecinde gerçekleşmektedir. Bu başarının kaynağı, şüphesiz, modern çağın gereğine ve eğitim hedeflerine uygun hazırlanan ders programıdır. Bunlardan farklı olarak yapılandırmacı yaklaşım, cümle bilgisinin alt konularının öğretiminde ve cümle çözümlerinde geleneksel dil bilgisi öğretimiyle benzerlik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Ortaöğretim Programları, Cümle Bilgisi, Yapılandırmacı Öğrenme.

Kurt, P. (2006). *Zarf-Fiillerin Anlam Farklılıklarının Kavratılması.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yapılan araştırmada "Birbirinin yerine kullanılan zarf-fiil ekleri arasında gerçekte hangi farklılıklar vardır ve dil bilgisi derslerinin zevkli bir

biçimde işlenmesinde zarf-fiil eklerinden nasıl yararlanılır?’’ sorularına cevap aranmıştır. Araştırmada tarama deseni ile tanımlama, betimleme, yorumlama ve karşılaştırma yöntemleri kullanılmıştır. Evren 20 zarf-fiildir, örneklem yoktur. İşlevi belirlenen zarf-fiillerle ilgili 8. sınıf öğrencilerine etkinlik uygulanmıştır. Sonuçta, birbirinin yerine kullanılan zarf-fiil ekleri arasında anlam farklarının ve etkinliklerin yararlı olduğu görülmüştür.

Not: Anahtar kelimeler veya dizin bölümleri yoktur.

Kutlubay, H. (2015). 1928’den Günümüze Kadar Türkçe Öğretimi Programlarında Dil Bilgisi Öğretiminin Durumu. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Çalışmanın amacı 1928’den günümüze kadar Türkçe öğretim programlarında dil bilgisi öğretiminin durumunun nasıl değiştiğini incelemektir. Betimsel tarama modelindedir. Bu amaçla 1928 tarihinden günümüze kadar geçen sürede geliştirilmiş ve uygulanmış ilkökul ve ortaokul Türkçe öğretim programlarının dil bilgisi bölümleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular çerçevesinde, ’’dil bilgisi öğretiminin içeriği, nasıl ve hangi sırayla öğretileceği, hangi sınıfta öğretilmeye başlanacağı’’ gibi sorunlar nedeniyle programlarda dil bilgisi öğretimi bölümlerinde değişiklikler yapılmıştır. Programların tümünde dil bilgisi öğretiminin dinleme, konuşma, okuma ve yazma temel dil becerilerini destekleyecek şekilde öğretilmesinin vurgulandığı dil bilgisi öğretim sürecinde uygulanacak yöntem ve teknikler, öğretim sürecinde kullanılacak materyaller hakkında yeterli bilgilerin verilmediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Dil bilgisi, öğretim programı, dil becerileri.

Memiş, M. R. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Zarfların Öğretimine Yönelik Materyal Geliştirme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için zarfların öğretimine yönelik materyal geliştirmektir. Çalışmada tarama modeli kullanılarak ‘‘Avrupa Birliği Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı’’nda belirtilen Yabancı Dil Yeterlilik Seviyelerinden B1’e uygun şekilde zarfların öğretimine yönelik bilgisayar destekli öğretim materyali hazırlanmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda ulaşılan tüm kaynaklar taranmıştır. Daha

sonra yabancılar için hazırlanmış Türkçe kitapları incelenerek zarfların öğretimi konusundaki eksiklikler saptanmış ve bu eksiklerin giderilmesine yönelik özgün materyaller oluşturulmuştur. Materyaller hazırlanırken konuyla ilgili bilgiler yabancı öğrencilerin anlayabileceği düzeye indirilmiş, öğretilecek zarflar özenle seçilmiş ve materyaller mümkün olduğunca görselleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, materyal geliştirme, dil bilgisi öğretimi, zarf.

Memiş, M. R. (2018). *Yapım Eki Öğretiminin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Kelime Hazinesi, Kelime Türetme Becerisi ve Okuduğunu Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, yapım eki öğretiminin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin kelime hazinesi, kelime türetme becerisi ve okuduğunu anlama becerisi üzerindeki etkisini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Nicel yöntemlerden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu B2 düzeyindeki 26 yabancı öğrencidir. Sonuçta, yapım eki öğretiminin öğrencilerin kelime hazinesi, kelime türetme becerisi ve okuduğunu anlamada başarı kazandırdığı görülmüş, bunda öğrencilerin ana dillerinin kökeni ve yapısının da etkili olduğu görülmüş; görüşme formu aracılığıyla elde edilen veriler de bu öğretiminin öğrenenler tarafından benimsendiğini ve öğrenenlerin bilinmeyen kelimelerin anlamını tahmin etme becerisi kazandıklarını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapım eki, ek öğretimi, kelime hazinesi, kelime türetme becerisi, okuduğunu anlama becerisi

Menteş Bolat, K. (2004). *İlköğretim II. Kademe VI. Sınıflarda Dil Bilgisi Öğretiminde Aktif Öğrenme Yönteminin Etkililiği.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Araştırmada, aktif öğrenme ve geleneksel öğretimlerin ilköğretim öğrencilerinin Türkçe başarısı üzerindeki etkilerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Gerçek deneme modellerinden ön test-son test deseni ve öğrenci stili indeksi uygulanmıştır. Yazım-noktalama ve söz dizimi

konularıyla sınırlandırılmıştır. 6. sınıf seviyesinden ve yirmi sekizer öğrenciden deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Bulgulara göre; ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe başarıları üzerinde aktif öğrenme yönteminin, geleneksel öğretim yöntemine göre daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Aktif öğrenme yönteminin zihne uygunluğu, kullanışlı, ekonomik olması, öğrenciye kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu yüklemesi gibi özellikleri bu etkililiği desteklemektedir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe Eğitimi - Aktif Öğrenme - Öğrenci Stilleri-Geleneksel Öğretim.

Mete, F. (1997). *Özbek ve Azeri Öğrencilerin Türkçe Öğreniminde Ad Durum Ekleri ve Eylem Çekimi Yanlıları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, yabancı dil öğretiminde ana dilin amaç dile olumsuz etkisini göstermeyi ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bu olumsuz etkiyi örnekleyerek giderilmesine yönelik öneriler getirebilmek amaçlanmıştır. Çalışmaya, ayrımsal-karşılaştırmalı dil bilimi tanıtılarak ve yöntem belirlenerek başlanmıştır. II. bölümde Türkiye Türkçesinin genel özelliklerine değinildikten sonra öğrencilerin ana dilleri olan Özbek ve Azeri Türkçeleri özetlenmiştir. III. bölümde ilk önce Türkiye Türkçesindeki ad durum eklerinin kullanımlarına değinilerek bu eklerin Özbek ve Azeri Türkçelerindeki kullanımları araştırılarak karşılaştırılmıştır. Daha sonra 220 Özbek ve Azeri öğrencinin kompozisyon kâğıtlarını inceleyerek TÖMER kur sistemine göre (Temel Türkçe I-II, Orta Türkçe I-II, Yüksek Türkçe I-II) ad durum eklerinin kullanımında yaptıkları yanılılar tespit edilmiştir. Elde edilen yanılıların sayısal değeri düzeylere ve ülkelere göre çizelgelerde verilmiştir. Öğrencilerin genelde ana dillerinde farklı kullanılan eklerde yanılılar yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin ana dilleriyle benzerlik gösteren konularda zorlanmadıkları ama farklılık gösteren konularda kendi dillerindeki özellikleri öğrendikleri dile aktarma eğiliminde oldukları anlaşılmıştır. IV. bölümde öğrencilerin eylem çekimi yanılılarına yer verilmiştir. Öğrencilerin, eylemin çekimli biçimini yanılı yazdıkları, eylem şahıs uyumunu bulamadıkları, sözcükleri iyi bilmediklerinden leksikolojik yanılılar yaptıkları, çatı eklerini kullanımlarında yanılılıkları ve ana dillerinden eylem aktarması yaptıkları görülmüştür. Özbek Türkçesi ve Azeri

Türkçesi Türk dillerinin birer kolu olmalarına rağmen Türkiye Türkçesi ve bu iki dil arasındaki farklı yapılar öğrencilerin yanlış yapmalarına neden olmuştur. V. bölümde öğrencilerin kompozisyon kâğıtlarındaki diğer yanlışlara kısaca değinilmiştir. Son bölümde konunun genel bir değerlendirilmesi yapılarak Türkçenin yabancılara öğretimi konusunda bazı önerilerde bulunulmuştur.

Dizin: Azerbaycan, Dilbilgisi-ad durum ekleri, Türkiye Türkçesi, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi, Yabancı uyruklu öğrenciler, Özbekistan.

Not: Çalışmada yöntem bölümü yoktur.

Onat, N. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Fiilde Çatı.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmada, fiilde çatı konusu ve çatının öğrenimini etkileyen çatıdan önce bilinmesi gereken konular dil bilimcilerin verdikleri bilgilerin ışığında açıklanmış, daha sonra da konunun öğretimine ilişkin iki uygulama örneğine yer verilmiştir. Uygulamalardan sonra da yine konunun daha kalıcı öğrenimini sağlayacak ve öğrenilenlerin uygulanabileceği etkinlikler hazırlanmıştır. Etkinliklerde Türkçenin dört temel becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma ile dil bilgisi konusunun birlikte verilmesine dikkat edilmiştir. Son olarak da TÖMER’de yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarında yer alan çatı konusu ve alıştırmaları bu doğrultuda incelenip değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fiil, fiilde çatı, dil bilgisi, dil öğretimi, etkinlik, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları.

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Oruçoğlu, Y. (2004). *İlköğretim II. Kademe Eylemlerin Öğretilmesinde Aktif Öğrenme Yönteminin Etkililiği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Araştırmada, ilköğretim 2. kademe öğrencilerine eylemlerin öğretilmesinde aktif öğrenme yönteminin etkililiğini ortaya koymak amaçlanmış, kontrol gruplu ön test-son test deseni kullanılmıştır. Otuz 7. sınıf

öğrencisi katılmıştır. Sonuçta, aktif öğrenme yöntemin daha etkili olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Aktif Öğrenme, Anadili, Eğitim, Dilbilgisi.

Öktem Öztürk, K. (2012). *Türkçe'deki Tanıtsallık Belirten Sıfatların ve Belirteçlerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın üç temel amacı vardır: Birincisi Türkçedeki tanıtsallık kavramının net çerçevesini çizmektir. İkincisi, tanıtsallık belirten belirteçlerin ve sıfatların saptanması ve bunların kullanımsal/anlamsal farklılıklarının ortaya konmasıdır. Sonuncusu ise bu saptanan ve tanımlanan belirteçlerin ve sıfatların Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik materyallerin hazırlanmasına ilişkin öneriler sunmaktır. Kip ve kiplik kavramlarından yola çıkan çalışma kip-zaman, kip-görünüş ilişkileri ve kiplik ulamları hakkında detaylı bilgiler içermektedir. Çalışmada incelenen sözcüklerin anlamını ve kullanımını bağlam içinde örneklendirmek amacıyla doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bunun için her bir sıfat ve belirteç için beş farklı gazeteden alınan tümcelerle örneklem oluşturulmuştur. Araştırmada 12 belirteç ve 8 sıfat incelenmiştir. Çalışmanın sonunda bu belirteçlerden ve sıfatlardan bazıları için yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin ders materyali örneklerine yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: belirteç, ders materyali, kiplik, sıfat, tanıtsallık, yabancı dil.

Ömeroğlu, A. F. (2016). *Ortaokul 6, 7, 8. Sınıflarda Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Sözcükte Yapı Konusunun Öğretimi Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Çalışmada, ortaokul 6, 7, 8. sınıflar Türkçe ders kitaplarının (öğretmen kılavuz kitabı/ öğrenci çalışma kitabı) dil bilgisi bölümünde sözcükte yapı konusunun nasıl öğretildiğini ve bu konuda ne tür uygulamalara yer verildiğini belirlemek amaçlanmıştır. Tarama modeli kullanılmıştır. Evren, 6, 7, 8. sınıflar Türkçe ders kitapları, örneklem her sınıf düzeyinden en az üçer kitaptır. Sonuçta, çekim ekleriyle ilgili etkinliklerin daha fazla ve dört çeşit yapım ekinin kullanım sıklığı incelenmiş olup akademik düzeydeki dil bilgisi

kitaplarında işleklik derecesi fazla olan yapım ekleriyle Türkçe ders kitaplarında sıklıkları ve oranları yüksek olan yapım eklerinin genel itibarıyla uyumlu olduğu görülmüştür. Ancak ek öğretiminin sınıf düzeylerine yayılmadığı ve aşamalı olarak öğretilmediği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Dil Bilgisi Öğretimi, Eklemeli Dil Yapısı, Sözcükte Yapı, Ek Öğretimi, Ortaokul Türkçe Ders Kitapları.

Önal, M. E. (2010). *Türkçe Öğretmenlerinin İlköğretim II. Kademedede Gerçekleştirilen Dil Bilgisi Öğretimi Hakkındaki Görüşleri (Kırıkkale İl Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Araştırma, ilköğretim ikinci kademedede görev yapan Türkçe öğretmenlerinin dil bilgisi öğretimi hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Betimleme yöntemi ve anket kullanılmıştır. Evren, Türkçe öğretmenleri, örneklem 83 öğretmendir. Sonuçta, öğretmenlerin dil bilgisi öğretiminde yeniliklere açık olduğu ve kendilerini geliştirmeye çalıştıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi.

Özarlan, A. (2018). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Suriyelilerin Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Bu araştırmanın amacı, ileri düzey Türkçe öğrenen Suriyelilerin karşılaştıkları yazma sorunlarını tespit edip değerlendirmek ve bunlara çözüm önerileri sunmaktır. Bu amaçla elde edilen yazılı metinlerin analizi ve yorumlanmasında doküman araştırması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Malatya Beydağı Konaklama Merkezinde öğrenim gören Suriyeli 107 C1 sınıfı öğrencisidir. Araştırmanın uygulama sürecinde öğrencilere uzman görüşü doğrultusunda belirlenmiş, farklı türlerde sekiz kompozisyon yazdırılmıştır. Araştırmada çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki dil bilgisi yanlışları sınıflandırılmış ve yazma unsurları açısından metin üretebilme durumları tespit edilmiştir. Suriyeli öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki dil bilgisi yanlışları dağılımı ses bilgisinde % 15, biçim bilgisinde % 34, yazım konusunda % 24, söz diziminde % 15, anlatım bozukluklarında % 12'dir.

Anahtar Sözcükler: Suriyeli öğrenciler, Türkçe, Türkçenin öğretimi, yazılı anlatım.

Özbulur, E. P. (2011). *İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarında Yer Alan Dil Bilgisi Etkinlikleri Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Çalışmanın amacı, 6-8. sınıflar Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinliklerinin kazanımlara uygunluğunu belirlemek ve farklı yayınevlerinin öğrenci çalışma kitaplarının dil bilgisi etkinlikleri açısından karşılaştırmaktır. Çalışma tarama modelinde yapılmıştır. Evren, 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe dersi öğrenci çalışma kitapları, örneklem 9 kitaptır. Sonuçta, dil bilgisi etkinlik sayılarının yayınevlerine göre değişiklik gösterdiği belirlenmiştir. Öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin Türkçe öğretim programındaki kazanımları karşıladığı ancak resimleme ve örnek uygulamaya yer verme açılarından yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Dil bilgisi konularına verilen ağırlıklar bakımından üç yayınevine ait 6, 7 ve 8. sınıflar çalışma kitaplarının paralellik gösterdiği ancak dil bilgisi terimleri açısından yayınevleri arasında bir tutarlılık bulunmadığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara bağlı olarak Türkçe dersi çalışma kitaplarının dil bilgisi etkinlikleri hazırlanırken daha özenli bir yaklaşım içerisinde olunması gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ana Dili Öğretimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Öğrenci Çalışma Kitabı, Dil Bilgisi Kazanımları, Etkinlik.

Özcan, M. F. (2015). *7. Sınıf Türkçe Dersi "Bildirme ve Dilek Kipleri" Konusunun Öğretiminde Animasyon Destekli 5e Modelinin Başarı, Kalıcılık ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Araştırmanın amacı, 7. sınıf Türkçe dersi "bildirme ve dilek kipleri" konusunun öğretiminde animasyon destekli 5E yönteminin öğrencilerin başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve görüşlerine etkilerini incelemektir. Karma yöntem kullanılmıştır. Altmış 7. sınıf öğrencisi vardır. Sonuçta, 5E yönteminin başarı ve tutumda daha etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yedinci sınıf Türkçe dersi, dil bilgisi, bildirme ve dilek kipleri, 5E öğrenme modeli, karma metot, animasyon.

Özdemir, M. (2011). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Edatlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmada, Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında seri olarak hazırlanmış yedi eserdeki son çekim edatlarının öngörülen düzeylere uygun olup olmadıkları değerlendirilmiştir. Konunun nasıl öğretildiği, bu ders için nasıl hazırlandığı, öğrencilerin neler yaptıkları, ne tür etkinliklerin beklendiği, öğrenme sürecini olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörler araştırılmıştır. Kırk yedi kitap vardır. Anket de uygulanmıştır. Yapılan anket çalışmalarında öğrencilerin orta ve ileri seviyede edatları öğrendikleri hâlde sınırlı sayıda edatı kullanabildikleri, edatların öğretiminin temel seviyede ise yeterli olmadığı görülmüştür.

Dizin: Dil öğretimi, Dil-kültür, Dilbilgisi-edatlar, Türkçe, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi, Yabancılar.

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Özel, S. (2010). *Yabancılara Türkçe Öğreten Resmî Kurumlarda Dil Bilgisi Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışma, yabancılara Türkçe öğretimi için birçok resmî kurum ve kuruluşlarda Türkçe öğretmek amacıyla kullanılan ders kitaplarında yer alan dil bilgisi konu sıralamasının ve öğretiminin ortaklık arz edip etmediğini tespit etmek ve standart bir dil bilgisi öğretiminin önemine dikkat çekmek amacıyla yapılmıştır. Betimsel yöntem ve nitel model kullanılmıştır. Evren, yabancılara için Türkçe ders kitaplarıdır. Örneklem yoktur. Sonuçta, kitapların hepsinde dil bilgisine aynı ölçüde yer verilmediği, yöntem birliği olmadığı tespit edilmiştir.

Dizin: Dil öğretimi, Dilbilgisi, Kamu kuruluşları, Türkçe, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi, Yabancılar, Öğretim

Özgen, M. (2010). *Türkçe Soru Tümcelerinin Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türkçe soru tümcelerinin yerini tartışarak öğretimine ilişkin öneriler sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda, evrensel dil bilgisi (Yetinmeci Çizgi Dil Kuramı) ve bilgi

yapısı kuramları çerçevesinde Türkçe soru tümcelerinin yapılanışı alanyazına gönderimlerde bulunularak incelenmiş, elde edilen kuramsal tartışmalar neticesinde Türkçe soru tümcelerinin ayrıntılı bir sınıflaması oluşturulmuştur. Son olarak, çalışmada sunulan “ne” sorularına ilişkin öneri uygulamasının ilerdeki materyal geliştirme çalışmalarına öncülük edebileceği üzerinde durulmuş, sonraki çalışmalar için çeşitli yaş düzeyindeki öğrencilerle çalışıp bu önerinin geçerliği hakkında bilgi edinilebileceği belirtilmiştir.

Dizin: Cümle, Dil edinimi, Dil eğitimi, Dil öğretimi, Dilbilim, Soru cümleleri, Türkçe, Türkçe eğitimi, Türkçe öğretimi, Yabancı dil eğitimi, Yabancı dil öğretimi.

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Özkoyuncu, Y. (2016). Ortaöğretim 10. Sınıf Öğrencilerinin Fiil ve Fiilimsiler Konusunu Öğrenmede Bilgisayar Destekli Öğretim Yönteminin Öğrenci Başarısı ve Kalıcılığına Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.

Araştırmanın amacı, ortaöğretim 10. sınıf öğrencilerinin fiil ve fiilimsileri öğrenmesinde bilgisayar destekli öğretimin öğrenci başarısına ve kalıcılığına etkisini belirlemektir. Nicel yöntemlerden ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma grubu 66 onuncu sınıf öğrencisidir. Sonuçta, son testte deney grubunun başarı puanı artmış ancak anlamlı olmamıştır. Kalıcılık testinde anlamlı farklılaşma olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar Destekli Öğretim, Dil Bilgisi, Fiil ve Fiilimsiler.

Özok, T. (2015). Ahmet Rasim'in Yeni Usul Muhtasar Sarf-ı Türkî Eseri (1907) ile İlköğretim İkinci Kademe Yeni Türkçe Ders Programının (2006) Karşılaştırılması Üzerine Bir Çalışma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmanın amacı, Ahmet Rasim'in Yeni Usul Muhtasar Sarf-ı Türkî ile günümüz ilköğretim ikinci kademe dil bilgisi öğretimini karşılaştırmaktır. Nitel yöntemlerden belge tarama, metin içeriği inceleme; nicel yöntemlerden parametrik olmayan istatistiksel testler kullanılmıştır. Evren 6, 7, 8. sınıflar Yeni Usul Muhtasar Sarf-ı Türkî ve Türkçe Ders Programında (2006) yer alan konu başlıklarından oluşmaktadır. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak hazırlanmıştır. Yapılandırmacı

yaklaşımına göre bilgi öğrenciye doğrudan verilmez, aksine öğrenci bilgiyi sezerek ve keşfederek kendisi bulur. Aynı zamanda bu yaklaşıma göre öğrencinin gelişimsel düzeyi de göz önüne alındığı için konular kolaydan zora, basitten karmaşığa şeklinde bir sistemle işlenmektedir. Ahmet Rasim'in Yeni Usul Muhtasar Sarf-ı Türkî kitabı ise yapılandırmacı yaklaşım göz önünde bulundurularak hazırlanmamıştır.

Dizin: Ahmed Rasim, Ders programları, Dil eğitimi, Eğitim, Karşılaştırmalı eğitim, Türkçe dersi, Türkçe eğitimi, Yeni Usul Muhtasar Sarf-ı Türkî, İlköğretim.

Öztabur, A. (2010). *İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi Kavramlarının Öğretilmesi ve Kavratılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Araştırmada, ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi kavramlarını algılama düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Nedensel karşılaştırmalı yöntem modeli kullanılmıştır. Biri özel 9'u devlet okulundan 217 öğrenci yer almıştır. Sonuçta, öğrencilerin çoğunun algılama düzeyleri düşük bulunmuş ve özel okulun daha başarılı olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Kavram, Dil bilgisi kavramları, Dil bilgisi kavramlarının Öğretimi.

Palii, O. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Açısından Türkçe ve Ukraynaca Dil Yapılarının Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Araştırmanın amacı Ukraynaca ve Türkçenin fonetik, sözcük, söz dizim, cümle yapısı gibi dil bilgisini biçimsel ve işlevsel açıdan karşılaştırıp Türkçeyi ve Ukraynacayı yabancı dil olarak öğrenenlere bu iki dili öğrenmekte kolaylık sağlamaktır. Ders kitapları yetersizdir, dışarıda Türkçe konuşma pratiği yoktur. Yeni ders kitabı lazımdır. Zor dil bilgisi konuları ayrıntılı anlatılmalı ve çok alıştırmalıdır. Kelimeler günlük yaşamda kullanılabilir nitelikte olmalıdır. Deyim ve atasözlerin kullanımı; ilginç metinler, diyaloglar ve konuların olması; dinleme alıştırmalarının olması; görsel materyallerin olması; hem öğretmenler hem de tercümanlar için faydalı olabilecek tematik konular ve alıştırmalar. Hem Ukraynalıların

hem de Türklerin Ukraynacayı veya Türkçeyi öğrenirken en çok zorlandıkları alan söz dizimidir. Ukraynalılara Türkçe söz dizimini iyi öğretebilmek için tamlayan (-ın) hâline daha çok zaman ayırmak lazım. Kelime grupları bir bağlamda metin olarak verilmelidir. Öğrenciler bazı dil bilgisi konularını daha bilmeden bir metni okudukları sırada tahminlerini kullanarak konuyu daha rahat anlayabilmektedirler. Ukraynalılara Türkçe öğretiminde dil bilgisi çeviri ve iletişimsel yöntemler birlikte kullanılmalıdır. İki dilin mantığı ve yapısı farklı olduğu için öğrenim de zor olmaktadır Ukraynacada ünlü veya ünsüz uyumu yoktur ve bu kurallar öğrencileri başta şaşırtmaktadır. Ukraynacada bulunmayan ğ, ö ve ü seslerine de daha çok çalışmak lazımdır. Okumada ilk başta c sesi sıkıntı yaratmakta çünkü İngilizce ile karıştırılıp k olarak okunmaktadır. Sözcük türlerinde Türkologların çoğu Türkçedeki sayı sıfatı bölümünü sıfat türüyle birleştirmektedir. Ukraynacada ise sayı sıfatı ayrı bir sözcük türü olarak değerlendirilmektedir. Kelime grupları veya bazı dil bilim yapıları öğretilirken Türkçenin bazı formlarının eş değer veya eş anlamlı olması öğrencileri çok zorlamaktadır (mesela ulaçlar ve ortaçlar). Ukraynacada üç zaman varken (şimdiki, geçmiş ve gelecek zamanlar) Türkçede ise geniş, rivayet ve birleşik zamanlar da vardır. Türkçede isimlerin cinsiyeti ve buna bağlı sıfatların ve zamirlerin değişmemesi Ukraynalı öğrencilerin işini biraz kolaylaştırmaktadır. Ama hâl çekimi Ukraynaca fiillerinde Türkçedeki gibi değildir. Bu unsur da öğrencileri zorlamaktadır. Söz dizim düzeyinde ise Türkçenin cümle yapısı Ukraynacaya göre terstir. Ukraynacaya Türkçeden çeviri yapılırken cümlenin sonundan başlamak gerekmektedir. Bu olgu da başta öğrencileri şaşırtmaktadır. –dık eki olduğu her konu zor olmaktadır ama tamlayan ve tamlanan eklerinin mantığını anlayan bir öğrenci –dık eki ile cümleleri de daha çabuk öğrenebilmektedir.

Anahtar kelimeler: Ukraynaca, Türkçe, dilbilgisi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Pirinç, D. (2010). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ortaçların İncelenmesi ve Öğretimi -Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı Orta 2 Örneğinde-*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bu tez çalışmasında, yabancılara Türkçenin öğretimi alanında ortaçlar kategorisel, anlamsal ve işlevsel yönden ele alınmıştır. Çalışma, Türkçede ortaçlı yapıların öğretimine katkıda bulunabilmek amacıyla hazırlanmıştır. Türkçedeki ortaç ekleri Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Orta 2 (B1) (Yeni Hitit Orta 2) kitabı temel alınarak incelenmiştir. Bu inceleme bağlamında öznesel, tümleşsel ve sözlüksel olarak sınıflandırılan ortaçların yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde nasıl öğretileceği ile ilgili öneriler geliştirilmiş ve Yeni Hitit Orta 2 kitabında yer alan örnekler ve alıştırmalar bu doğrultuda değerlendirilmiştir. Sonuçta görülmüştür ki eklerin karmaşıklığını azaltacak yöntemler olmalıdır. Dil bilgisi öğretimi yapılırken anlam ve biçim odaklı iki bakış açısıyla dilin hem iletişimsel hem de biçimsel ve anlamsal boyutu göz önünde bulundurulmalıdır. Kategorileştirme tekniği yararlı olabilir. Bu görüşler çerçevesinde bakıldığında Yeni Hitit Orta 2 ders kitapları ortaçların öğretimini sınıflandırarak verdiği için başarılıdır. Ancak kitapta ortaçlara ilişkin verilen örnek sayısı yeterli değildir.

Dizin: Ders kitapları, Dil öğretimi, Dilbilgisi, Kitaplar, Ortaçlar, Türkçe dersi, Türkçe kitaplar, Yabancı dil öğretimi, Öğretim.

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Polatcan, F. (2013). 6. Sınıflarda Kavram Haritalarıyla Dil Bilgisi Öğretiminin Başarıya Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Araştırmanın amacı, kavram haritalarıyla dil bilgisi öğretiminin ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin başarılarına etkisini değerlendirmektir. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Kırk 6. sınıf öğrencisi yer almıştır. Konular; isimler, sıfatlar, hâl ve iyelik ekleri seçilmiştir. Sonuçta, kavram haritalarının başarıyı daha fazla artırdığı ve öğrencilerin yönetime olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Dil bilgisi öğretimi, kavram, kavram haritaları.

Salman, B. (2018). Yapılandırmacı Yaklaşım Göre Dil Bilgisi Öğretimine Yönelik Öğretmen Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın amacı, mevcut Türkçe öğretim programlarında yer alan kazanımların yapılandırmacı yaklaşıma göre kullanım durumlarını öğretmen görüşlerine dayandırarak değerlendirmektir. Nitel yöntem ve durum

saptaması deseni kullanılmıştır. Katılımcılar 100 Türkçe öğretmendir. Sonuçta, öğretmenler yapılandırmacı yaklaşımın yararlı olduğunu belirtilerek uygulanabilirliğinin artmasını önermişlerdir ancak zaman, fiziksel yetersizlikler, sınıf mevcutlarının fazlalığı, ders kitaplarının yetersizliği, müfredatın yoğunluğu gibi etmenlerin uygulamayı zorlaştırdığını düşünmektedirler. Müfredat yoğunluğunun azaltılması, okulların fiziksel şartlarının düzeltilmesi, materyal zenginliğinin sağlanması, ezberci anlayıştan uzaklaşılması, farklı öğretim, yöntem ve tekniklerinin kullanılması, ders kitaplarının ve merkezî sınavın yaklaşıma uygun şekilde düzenlenmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: yapılandırmacı yaklaşım, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, Türkçe öğretmenleri.

Sancak, H. (2011). *Ayrılma Hâli Ekinin (+Dan) İşlevleri ve İlköğretim 6. Sınıf Düzeyinde Animasyon (Canlandırma) Tekniği ile Öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Araştırma, ilköğretim 6. sınıf Türkçe dil bilgisi konularından hâl ekleri konusunda ayrılma hâli ekinin öğretiminde animasyon tekniğinin öğrenci başarısına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır. Kırk iki 6. sınıf öğrencisi yer almıştır. Sonuçta, deney grubunun başarısı ve tutumu anlamlı ve olumlu bir artış göstermiş ve her iki grupta da uygulama sonucu ile öğrencilerin bazı kişisel durumları arasında bir farklılık olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Hâl Ekleri, Ayrılma Hâli Ekinin (+Dan) İşlevleri, Animasyon (Canlandırma) Tekniği.

Saraç, H. (2004). *İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, Yıldırım Yayınları ile MEB Yayınları Türkçe 8. Sınıf Ders Kitabı dil bilgisi öğretimi balonundan karşılaştırılarak incelenmek amaçlanmıştır. Onar metin seçilmiştir. Sonuçta, MEB kitabında; 17 dil bilgisi konusu, cümle ve kelimeyle ilgili 52 örnek, 17 tanım, 26 uygulama, 124 terim vardır. Yıldırım Yayınlarında; 30 dil bilgisi konusu, cümle ve kelimeyle ilgili 85 örnek, 30 tanım, 60 uygulama, 139 terim vardır. Ortak terim sayısı 55,

toplam terim sayısı 263, ortak terim kullanma oranı %22'dir. Dil bilgisiyle ilgili MEB kitabında 71, Yıldırım Yayınlarıdaysa 73 tanım vardır. Aynı tanım sayısı 32'dir. Ortak tanım oranı %22,2'dir. Ortak kullanılan tanımların oranı da çok düşüktür.

Dizin: Dilbilgisi, Türkçe, Türkçe dersi, Türkçe eğitimi, Türkçe öğretimi, İlköğretim okulları.

Not: Yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Sarıçiyil, F. (2008). *İstek ve Emir Kiplerinin Öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin öğrenme etkinliğini kolaylaştırma konusunda dil bilgisel katkılarda bulunmak ve öneriler getirmektir. Çalışmada, istek ve emir kiplerinin anlam-biçim-kullanım ölçütlerini temel alan iletişimsel yaklaşım yöntemine göre öğretilmesi gerektiği ortaya konmuştur. Kuramsal bilgi ve yöntemlere dayanarak istek ve emir kiplerinin öğretiminde kullanılan dildeki yapıların öğretilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmış, istek ve emir kiplerinin nasıl öğretilmesi gerektiği konusunda örnek ders planı verilmiştir.

Not: Çalışmada yöntemden bahsedilmemiştir. Anahtar kelimeler veya dizin bölümleri de yoktur.

Sarıkaya, E. (2013). *İlköğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Görülen Çatı Yanlışlıkları ve Cümlelerin Doğru Kuruluşlarının Kavratılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Araştırmada, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri çatı yanlışlıkları açısından değerlendirilmiştir. Çalışma betimsel, uygulamalı bir alan araştırması ve veri değerlendirme açısından nitel ve nicel niteliktedir. Tarama modeli kullanılmıştır. Evren, 6, 7, 8. sınıf öğrencileri; örneklem 100 öğrencidir. Yapılan tasnifler doğrultusunda yazılı anlatımdaki anlatım bozukluklarının 43'ünün yüklem yanlışlığından, 213'ünün yazım yanlışlığından, 1'inin yapı yanlışlığından, 25'inin yanlış anlamda kullanılan sözcüklerden, 39'unun gereksiz sözcüklerden, 1'inin yinelemeden, 13'ünün tamlama yanlışlığından, 9'unun özne yanlışlığından, 26'sının tümleç yanlışlığından, 1'inin yanlış yerde bulunan sözcüklerden, 1'inin çeviri koku

sözcüklerden, 43'ünün bozuk anlatımlardan, 2'sinin deyimlerde yapılan yanlışlıklardan kaynaklandığı belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yazılı anlatım, cümle, fiilde çatılar, anlatım bozukluğu.

Sözer, Z. (1996). *Türkçe Cümlelerde Zaman, Nasıllık ve Neden İlişkileri Açısından "iken" Biçimi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmanın 2 amacı vardır: Birincisi, yabancıların Türkçe öğrenirken yaptığı yanlışlardan kaynaklı "iken" ulacı için bugüne kadar yapılan sınıflamalardan farklı olarak yeni bir sınıflandırma yapmak. İkincisi, "iken" in neden büyük ünlü uyumu dışında kalışını bulmak. Denek grubu TÖMER öğrencileridir. Testler uygulanmıştır. İşlevsel açıdan yeni bir sınıflandırma yapılmıştır. Sonuçta, "iken" ekinin işlevlerden yola çıkılarak öğretilmesinin olumlu sonuçlar vereceği düşünülmüştür. Neden büyük ünlü uyumu dışında kaldığı ise bulunamamış, kitaplardaki biçimsel yaklaşımlara bağlı kalınmıştır.

Dizin: Dilbilgisi, Dilbilgisi-zaman, Nedensel yükleme, Nedensellik, Türkçe, Zaman

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Sügümlü, Ü. (2009). *Dil Bilgisi Öğretiminde Senaryo Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Etkililiği: Kelime Türleri Örneği.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Araştırma, ilköğretim ikinci kademe Türkçe dil bilgisi derslerinde senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımının (STÖY) öğrenci başarısına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Nitel ve nicel yöntemler ile ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Kırk altı 6. sınıf öğrencisi yer almıştır. Konu kelime türleridir. Sonuçta, STÖY'de başarı, güdü, katılım, öğrenme artmış, kavram karmaşıklığı azalmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Dil Bilgisi Öğretimi, Senaryo Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı.

Sülükçü, Y. (2011). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde (Temel Seviye A1) Bilgisayar Destekli Materyal Geliştirme ve Bunun Öğrenci Başarısına Etkisi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Çalışmada, bilgisayar destekli yabancı dil öğretimi ile düz anlatım yöntemi arasında akademik başarıyı artırmada fark olup olmadığı belirlenmek amaçlanmıştır. Kontrol gruplu ön test-son test deneysel model ve tarama modeli kullanılmıştır. Otuz dört öğrenci yer almıştır. Sonuçta, 5 konudan birinde anlamlı bir fark görülmüştür. Genel olarak yöntemler arasında anlamlı bir fark olmamıştır. Öğrencilerin 13'ü bilgisayar destekli eğitimin, 7'si düz anlatım yolunun yararlı olduğunu belirtmiştir. Araştırmacının gözlemlerine göre ise bilgisayar destekli öğretim düz anlatım yoluyla öğretime göre sınıf yönetimi, öğrencilerin dikkat ve motivasyonunu artırma, konuların anlaşılmasındaki kolaylık vb. yönlerden daha başarılıdır.

Anahtar kelimeler: 1. Yabancılar Türkçe Öğretimi 2. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi 3. Bilgisayar Destekli Materyal 4. Materyal Geliştirme 5. Akademik Başarı

Sülüsoğlu, B. (2008). *İşe Dayalı Dil Öğretim Malzemelerinin Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Uygulanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın amacı, Türkçedeki *-mA*, *-DIK* ve *-AcAK* biçim birimleriyle oluşturulan ad yan tümcelerini ve içinde buldukları ana tümcenin eylemlerine göre bu biçim birimlerin biçimi ve anlamını yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlere öğretmek amacıyla işe dayalı dil öğretimi çerçevesinde odaklanmış işler düzenlemek ve bu malzemeleri gerekçeleriyle birlikte sunmaktır. Bu çalışmada sadece Türkçedeki belirli ad yan tümceleme yapılarının öğretimi için malzeme geliştirmeye odaklanılmaktadır.

Dizin: Dil, Dil edinimi, Dil eğitimi, Dil öğretimi, Yabancı dil eğitimi, Yabancı dil öğrenimi, Yabancı dil öğretimi.

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Şahin, T. (2018). *Durum ve Olay Hikâyelerinde Öbek-Anlam İlişkisi Kurma Becerisinin Cümle Bilgisi Öğretim ve Öğrenimine Katkısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Çalışmanın amacı, Ömer Seyfettin'in olay hikâyeleri (And, Binecek Şey, Falaka) ve Memduh Şevket Esendal'ın durum hikâyelerini (Ana-Baba, İhtiyar Çilingir, Mendil Altında) söz dizimi bakımından anlam ve terim

odaklı inceleyip nitelik ve nicelik yönünden karşılaştırarak öbek-anlam ilişkisi kurma becerisinin cümle bilgisi öğretim ve öğrenimine katkısını belirlemektir. Nitel yöntemlerden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Veriler doküman incelemesiyle toplanmıştır. Bunun için olay ve durum hikâyelerinde yer alan toplam 1063 cümle, önce anlamları göz önüne alınarak öbeklere ayrılmış ve her öbeğin anlam adı tespit edilmiş; daha sonra oluşturulmuş olan anlam adı tablosundan, cümlede tespit edilmiş olan öbeklerin, anlam adlarına karşılık gelen terim adları bulunmuştur. Böylelikle, öbeklerin anlam adları ve terim adlarının aynı anda öğrenilmesinin mümkün olabileceğine dikkat çekilmiştir. Buna ek olarak çalışmanın tartışma, sonuç ve öneriler bölümlerinde, dil bilgisinin öğrenilmesi en zor konularından olan cümlenin öğeleri konusunun, öbek-anlam ilişkisinden yola çıkılarak işlenmesinin, öğrencilerin dil becerilerinin üst seviyede gelişmesine, kendi iç dünyalarına, çevrelerine ve dünyaya bakış açılarına olumlu katkılar sağlayacağı hususlarındaki görüşlere yer verilmiştir. Ayrıca çalışmanın ekler bölümünde, elde edilen söz dizimsel bulgularla hazırlanmış etkinlik önerileri sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Söz dizimi, dil bilgisi öğretimi, olay ve durum hikayeleri, öbek-anlam ilişkisi.

Şahinci, C. (2011). *İlköğretim İkinci Kademedeki Dil Bilgisi Konularının Öğretimine İlişkin Türkçe Öğretmenlerinin Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Araştırmada, ilköğretim ikinci kademedeki dil bilgisi konularının öğretimine ilişkin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Tarama modeli kullanılmıştır. Evren, Türkçe öğretmenleri, örneklem 100 öğretmendir. Sonuçta, öğretmenlerin olumsuz görüşe sahip oldukları; kıdemlerine, cinsiyetlerine, mezun oldukları bölümlere, görev yaptıkları okullara göre görüşleri arasında anlamlı fark bulunmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi.

Şanlı, S. (2013). *Yapım Eklerinin Öğretiminde Atasözlerinin Kullanılmasının Öğrenci Başarısı ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi*.

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Çalışmada, yapım ekleri öğretiminde atasözlerini kullanmanın başarı ve kalıcılığa etkisi belirlenmek amaçlanmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Altmış 6. sınıf öğrencisi yer almıştır. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: ''atasözleri, dil bilgisi öğretimi, sözcükte yapı, yapım ekleri, öğretim yöntemleri''

Şekerci, H. (2011). İlköğretim 4-5. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programının Dil Bilgisi Öğretimi Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Araştırmanın amacı, ilköğretim 4-5. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programında (TDÖP) yer alan dil bilgisi ile ilgili kazanımların öğrenci seviyesine ne derece uygun olduğunu, ilköğretim 4-5. Sınıflar TDÖP’de yer alan dil bilgisine ilişkin kazanımlarla ilgili ders işlerken ne oranda problem yaşandığını belirlemektir. Bunun yanında araştırmada ilköğretim TDÖP’de dil bilgisi öğretimine ve dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç ve gereçlere ilişkin sınıf öğretmeni görüşlerinin belirlenmesi istenmiştir. Ayrıca araştırmada dil bilgisi öğretiminde ölçme-değerlendirme ve dil bilgisi öğretim sürecine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Tarama modelinde, betimsel bir niteliktedir. Evren, sınıf öğretmenleri, örneklem 296 öğretmendir. Sonuçta, kazanımların çoğu çok uygun, bir kısmı uygun bulunmuştur. Dinleme kazanımları daha uygundur ve az problem yaşanmıştır. Yazma kazanımları daha az uygundur ve daha fazla problem yaşanmıştır. İl ve ilçede çalışanlar köydekilere göre daha uygun bulmuşlardır. Araştırmada 1-5 ve 6-10 yıl meslekî kıdeme sahip öğretmenlerin meslekî kıdemi 11 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlere göre dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde alternatif ölçme araçlarından ve dil bilgisi öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerden yararlanmanın gerekliliğini daha çok kabullendikleri tespit edilmiştir. Eğitim fakültesi ve eğitim enstitüsü yüksekokulu mezunu öğretmenlerin diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere göre ülkemizdeki sınav sisteminin dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir niteliğe ulaşmasını engellediğine ilişkin görüşü ve işlevsel dil

bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testlerin yetersiz olduğuna ilişkin görüşü daha fazla kabullendikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dersi Öğretim Programı, Dil Bilgisi Öğretimi, Dil Bilgisi Kazanımları.

Şengül, K. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejilerine Dayalı Etkinliklerin Anlama Becerileri ile Dil Bilgisine Yönelik Başarıya, Kalıcılığa ve Türkçeye Yönelik Tutuma Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.*

Çalışmada, bellek, bilişsel ve telafi stratejilerine göre oluşturulan öğrenme etkinliklerinin B2 seviyesindeki öğrencilerin anlama becerileri ile dil bilgisine yönelik başarı / kalıcılık ve Türkçeye yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Karma yöntem kullanılmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu desen ile odak grup görüşmesi ve nitel veri toplama teknikleri kullanılmıştır. TÖMER B'2 seviyesinden 41 öğrenci yer almıştır. Sonuçta, deney grubu öğrencilerinin okuduğunu anlama, dinlediğini anlama, dil bilgisi başarı testleri ön test-son test puan ortalamaları ile Türkçeye yönelik tutum ölçeği ön tutum-son tutum puan ortalamalarının anlamlı bir düzeyde arttığı, kontrol grubu öğrencilerinin okuduğunu anlama, dil bilgisi başarı testleri ön test-son test puan ortalamaları ile Türkçeye yönelik tutum ölçeği ön tutum-son tutum puan ortalamalarının anlamlı bir düzeyde arttığı, kontrol grubu öğrencilerinin dinlediğini anlama başarı testi ön test-son test puan ortalamalarının anlamlı bir düzeyde artmadığı, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin okuduğunu anlama, dinlediğini anlama, dil bilgisi başarı testi puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu, deney grubu öğrencilerinin okuduğunu anlama son test-kalıcılık testi puan ortalamalarının anlamlı bir düzeyde düşmediği, deney grubu öğrencilerinin dinlediğini anlama, dil bilgisi başarı testleri son test-kalıcılık testleri puan ortalamalarının anlamlı bir düzeyde düştüğü, kontrol grubu öğrencilerinin okuduğunu anlama, dinlediğini anlama, dil bilgisi başarı testleri son test-kalıcılık testleri puan ortalamalarının anlamlı bir düzeyde düştüğü, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin okuduğunu anlama, dinlediğini anlama, dil bilgisi başarı testi son test-kalıcılık testleri puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu, kız öğrencilerin mimik, fiziksel tepki

kullanma gibi bedensel hareketleri içeren stratejileri kullanmaktan çekindikleri ve bu durumun da kültürel arka plandan kaynaklandığı, çağrışım kurma stratejisinin, Türk soylu öğrenciler tarafından rahatlıkla kullanıldığı ve bunun da dil-kültür ilişkisi bakımından yakınlıktan kaynaklandığı, öğrencilerin yeniden birleştirme stratejisini, Türkçenin yapısı gereği kolaylıkla kullanabildikleri, dil seviyesi geliştikçe öğrencilerin karşılaştırmalı çözümleme stratejisini kullanmayı tercih etmedikleri, öğrencilerin Türkçe öğrenmeye yönelik isteklerinin arttığı, Türkçeyi nasıl daha iyi öğrenebilecekleri yönünde bilgi sahibi oldukları, bireysel ve kültürel özelliklerine uygun stratejilerle daha etkili öğrenmeler sağladıkları, dil öğrenme stratejilerini ders dışındaki gündelik yaşantılarına aktarabildikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dil öğrenme stratejileri, okuma, dinleme, dil bilgisi, tutum, karma yöntem.

Not: Kısıtlanmıştır. Özete YÖKTEZ'den ulaşılmıştır.

Şenol, E. (2013). *Cümle Bilgisi Öğretiminde Sözlü Kültür Ürünleri ve Şiirlerin Öğrenci Başarısına ve Kalıcığa Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Çalışmada; cümle türlerinin öğretiminde sözlü kültür ürünleri (atasözleri, mani, ninni, türkü, tekerleme) ve şiirlerin etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Deneysel yöntem, tür olarak ise "iki grup, sonrası testi, rastlantılı tasarım" kullanılmıştır. Altmış 8. sınıf öğrencisi vardır. Sonuçta, deney grubunun daha başarılı olduğu ve konuları unutmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil Bilgisi Öğretimi, Cümle Türleri, Sözlü Kültür Ürünleri, Şiirler, Başarı, Kalıcılık.

Şentürk, H. (2008). *Ana Dil (Türkçe) Öğretiminde Tekerlemelerin Kullanılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Bu çalışmada, tekerlemelerin ana dili öğretiminde nasıl kullanılacağı ve ne gibi faydalar sağlayabileceğinin incelenmesi amaçlanmıştır. İkinci kademe Türkçe derslerinde metin olarak kullanılabilir. Her yaş grubuna uygundur. Toplumun ortak bir paydasıdır. Doğal öğrenme kolaylığı sağlar. Dış dünyanın varlık sahasını bünyelerinde taşırlar. Kelime dağarcığını

geliştirir. Öğrenmede kolaylık sağlar. Ritmik ve hareketlidirler. Yaratıcılığı tetikler. Güncel unsurlarla tazelenebilirler. Oyunlarda iş birlikçi bir yanları vardır. Sosyal yaşantı kazandırır. Toplum kurallarını öğrenmede kolaylık sağlar. Dilin dört temel becerisini ve özellikle de konuşma becerisini geliştirir. Boğumlama kusurlarında yardımcı olurlar.

Anahtar Kelimeler: Tekerleme, Dil, Ana Dil (Türkçe).

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Şenyüz, A. (2014). *İlköğretim 6-8. Sınıflar Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Konu Sıralaması ve Konu Tekrarı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Araştırmanın amacı, Türkçe dil bilgisi öğretiminde konu sıralaması ve konu tekrarına ilişkin öğretmen görüşleri ile Türkçe ders kitaplarını incelemektir. Nicel ve nitel değerlendirmeli betimleyici bir araştırmadır. Evren, Türkçe öğretmenleri ile ders kitapları, örneklem 90 öğretmen ile 6 kitaptır. Sonuçta, öğretmenlerin %80,51'i İlköğretim 2005 Türkçe Dersi (6-8. Sınıflar) Öğretim Programını etkili bulmuştur. Yaklaşık dörtte üçü (f=65, %72,22) doğrusal yaklaşımın, yaklaşık dörtte biri ise (f=22, %24,44) sarmal yaklaşımın daha etkili olduğunu düşünmektedir. Türkçe ders kitaplarının genel olarak programda yer alan konu sıralaması ile uyum içinde olduğu fakat konu tekrarına yönelik tekrar yönergelerinin çok kısıtlı olduğu tespit edilmiştir. Hatta bazı kitaplarda konu tekrarı yönergelerinin hiç yer almadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi, Konu Sıralaması, Konu Tekrarı, Türkçe Ders Kitabı, Türkçe Öğretmenleri.

Şimşek, B. (2015). *Türkçe ve Macarca Dilbilgisi Tipolojilerinin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi Temelinde Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Bu çalışma, çeşitli dil tipolojilerinin dil kullanımları üzerindeki kolaylaştırıcı ve zorlaştırıcı etmenler olarak betimlenmesinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi amacıyla yazılan kaynak kitapların hazırlanması sırasında gözetilmesinin öğretim süreçlerinin daha verimli planlanmasını sağlayacağına ilişkin öngörülerden yola çıkarak hazırlandı.

Çalışma üç bölümden oluşuyor. Birinci bölüm Macarlar ile Türkler ve Macarca ile Türkçe arasındaki ilişkiyi tarihsel bağlamda incelerken ikinci bölüm Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili tarihi süreçler, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ilkeleri ve Macarlar Türkçe öğretimi ile ilgili deneyimler incelenmektedir. Üçüncü bölümde ise Macarca ile Türkçe arasında ses bilimsel, yapı bilimsel ve söz dizimsel karşılaştırmalar yapılarak her bulgudan yola çıkarak Türkçenin öğretiminde bu bulguların nasıl değerlendirilebileceği üzerinde durulmuş ve bölüm, Türkçenin yabancılarla A1, A2, B1 ve B2 düzeylerinde öğretilmesi için bir izlençe önerisiyle son buluyor.

Anahtar sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Macarca, karşılaştırmalı dilbilgisi, dilbilgisi tipolojisi, dil aileleri.

Not: Yöntem bölümünde araştırma süreci anlatılmıştır.

Tan, E. (2008). *İlköğretim 7. Sınıf Dil Bilgisi Öğretiminde Zarflar Konusuyla İlgili Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Hazırlanmış Çalışma Yapraklarının Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Araştırmanın amacı, 7. sınıf dil bilgisi öğretiminde zarflar konusuyla ilgili yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış çalışma yapraklarının öğrenci başarısına etkisini belirlemektir. Ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Evren bir ilköğretim okulu, örneklem 59 yedinci sınıf öğrencisidir. Sonuçta, deney grubu lehine anlamlı bir fark görülmüştür.

Dizin: Dilbilgisi, Dilbilgisi-zarf, Türkçe, Türkçe öğretimi, Yapılandırmacı öğretim yöntemi, Çalışma yaprakları, Öğrenci başarısı, İlköğretim, İlköğretim okulları.

Tarahija, A. (2008). *Kavâ'id-i Türkiyye'nin Modern Türkçe Öğretimi Yöntemleri Bakımından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Kavâ'id-i Osmâniye ''akademik/bilimsel gramer anlayışı''yla; Kavâ'id-i Türkiyye ise ''öğretimsel gramer anlayışı'' dikkate alınarak hazırlanmıştır. Her iki eserin hazırlanış amaçları, yöntemleri ve hedef kitleleri önemli farklılıklar arz etmektedir. Ayrıca, Türkçenin öğretimi ile ilgili

inceleme konusu olan eserde önerilen yöntem/teknik ve yaklaşımlar ile modern Türkçe öğretimi yöntem/teknik ve yaklaşımları, özellikle de Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan modern yöntem/teknik ve yaklaşımlar değerlendirilmiş, yeni ve özgün öneriler ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi uygulanmıştır. Kavâ'id-i Türkiyye bir ders kitabı niteliğindedir. Kitapta, alfabenin Türkçenin ses özelliklerine uygun hâle getirilmesi düşünülmüştür. Dil bilgisi, yaş düzeyi de dikkate alınarak somutlaştırılmalıdır. Bu konuda da gösteri yöntemi kullanılabilir. Fiillerde çatı konusu için de kavram haritası yararlı olacaktır.

Anahtar kelimeler: Ahmet Cevdet Paşa, Yabancılar için Türkçe Öğretimi, Dilbilgisi Öğretimi.

Taşkaya, Y. (2018). *Yabancılar Türkçe Dil Bilgisinin Öğretiminde "Özel Metin" Kullanımı ve Bu Metinlerin Öğrenci Başarısına Etkisi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Çalışma, yabancılar Türkçe dil bilgisinin öğretiminde özel metin kullanımının öğrenci başarısına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Karma gömülü deneysel bir çalışmadır. Nicel ve nitel veriler bir arada kullanılmıştır. Nicel veriler SPSS, nitel veriler ise içerik analizi ile çözümlenmiştir. Örneklem, B1 öğrencileridir. Sonuçta; yabancılar Türkçe dil bilgisinin öğretiminde amaca yönelik, hızlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayacak özel metinlere ihtiyaç olduğu ve bu metinlerin dil bilgisi öğretimini kolaylaştırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Yabancılar Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, özel metin kullanımı.

Not: Çalışma kısıtlanmıştır. YÖKTEZ'deki özetten alınmıştır.

Tiryaki, D. E. (2014). *Türkçede Belgisiz Sıfat ve Adılların Anlamsal ve İşlevsel Özellikleri ve Yabancı Dil Olarak Türkçede Belgisizlerin Öğretimi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Bu çalışma ile iki sözcük ulam türünün betimlenmesi ve yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerini hedef almış kitaplarda, bu ulam türlerine nasıl yer verildiğine ve bu kaynaklardan hareketle belgisiz sıfat ve adılların nasıl ele alınması gerektiğinin anlatılması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemi

kullanılmıştır. Evreni; Türkçe dil bilgisi kitapları, Türkçe Ulusal Derlemi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine hazırlanmış ders kitapları oluşturmaktadır. Örnekleme, evrendeki belgisiz sıfatlar, adılar ve bunların öğretime yönelik her türlü etkinliktir. Sonuçta, kitaplarda 2 türe yönelik ortak bir sözcük listesi yoktur. Fark sıfat ve adılar vardır. Her sıfat ve adıl açıklanmamış ve farklı boyutlarda incelenmiştir. Günlük dilde kullanılmayan sıfat ve adılara da yer verilmiştir. Öğretim, AOÖÇ'ye göre yapılmalıdır. Basitten karmaşığa gitmelidir. Günlük hayatta kullanım sıklığı fazla olan yapılar örneklendirilmelidir. Dilin biçimsel, anlamsal ve kullanımsal özellikleri birlikte öğretilmelidir.

Anahtar Sözcükler: Belgisiz adılar, belgisiz sıfatlar, derlem, dil bilgisi öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

Tiryakiol, S. (2018). *Türkçenin İkinci/Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Pedagojik Dilbilgisi Kullanımına Yönelik Ders Modeli Önerisi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çalışmada, Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğretiminde pedagojik dil bilgisi kullanımına ilişkin ders modeli önerisi sunmak amaçlanmıştır. Bu bir eylem araştırmasıdır. Gruplar, amaçlı örneklemeden ölçüt örneklemeyle seçilmiştir. Veriler nitel araçlarla toplanmıştır. Sonuçta, ihtiyaç analizinde dil bilgisinin gerekli olduğu ve en çok zorlanılan yapının isim-fiiller olduğu görülmüştür. Ayrıca pedagojik dil bilgisi derslerinin %25'i öğrencilerin dile maruz kalacakları etkinliklere, %25'i açıklama ve alıştırmalara, %25'i öğrenilen konuyla ilgili etkinliklere, %25'i ise dilin akıcı kullanılmasıyla ilgili etkinliklere ayrılması gerektiği görülmüştür. Pedagojik dil bilgisinin ilk basamağı dikkat çekme, 2. basamağı içeriğin sunumu, 3. basamağıysa alıştırma ve etkinliklerin tasarımıdır.

Anahtar Kelimeler: Pedagojik Dilbilgisi, Eylem Araştırması, İkinci/Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilbilgisi Öğretimi, Ders Modeli Önerisi.

Toksöz, A. (2000). *Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Kazandıkları Davranışlar Açısından Dil Bilgisi Eğitiminin Değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Araştırma, 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe programının dil bilgisi davranışlarından ne kadarını, hangi ölçüde kazandıklarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Yüz otuz altı öğrenciye test uygulanmıştır. Sorulara cevap verilme başarıları %44'tür. En yüksek başarı %75 sıfatları kullanabilme, en düşük başarı %22 ekleri ünlü uyumu kuralına göre kullanma ve cümlelerin öğelerini tanıma davranışlarından elde edilmiştir. Dil bilgisi davranışlarını kazandırma eğitiminin tam öğrenme düzeyinde yapılmadığı görülmüştür. İnceleme sonucunda ders kitaplarının ilköğretim Türkçe programının dayandığı yaklaşıma göre hazırlanmadığı, her üç kitabın da model ve uygulama bakımından birbirini taklit ettiği, dil bilgisi davranışlarını tümevarım yoluyla çok sayıda örneklerle sezdirerek öğretme yerine konu merkezli ders işleme anlayışına uygun olarak dil kurallarının ve tanımlarının verildiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlarla, mevcut kitaplarla dil bilgisi davranışlarının kazandırılmayacağı yargısına varılmıştır.

Dizin: Ders kitapları, Dilbilgisi, Türkçe, Türkçe dersi, Türkçe eğitimi, Öğrenciler, İlköğretim okulları, İlköğretim öğrencileri.

Not: TÜBESS'ten erişilebilir. Özet YÖKTEZ'den alınmıştır.

Uscuplic, E. (2014). *Boşnaklara Türkçe Öğretiminde Yöntem Geliştirmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, Türkçe öğrenen Boşnak öğrencilerin öğrenme sürecinde yaşadıkları zorlukların tespiti ve örnekleme yoluyla çözüm yollarının gösterilmesi amaçlanmıştır. Tespit edilmiş hatalar genel olarak dil bilgisinin farklı yönlerinden kaynaklanmaktadır. Öğretim materyallerinin kolaylaştırıcı özelliğinden yararlanılmalıdır. Öğretim için hazırlanmış CD ve internet siteleri yoktur. Öğrencilerin dili öğrenme amaçlarına uygun olarak haftalık ders saatlerinin ve öğretimde ulaşılabilecek sonuçların belirlenmemiş olması da yabancılara Türkçe öğretiminin sorunlarından biridir. Öğretici, Türkçeye yabancıların gözünden bakabilmeli, öğrettiği dile hâkim olmalı, materyal kullanabilmeli ve geliştirebilmeli, beden dilini etkili kullanmalı, 5 duyuya da hitap edebilmeli, yenilikleri takip etmeli ve öğrencinin ilgisine ve ihtiyacına yönelik hazırlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Boşnaklara Türkçe Öğretimi, Yöntem Geliştirme, Türkçe Öğretimi, Dilbilgisi

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Ülkümen, M. (2017). *Dil Bilgisi Öğretiminde Kip, Zaman ve Görünüş Konusunun Öğretiminin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışmanın amacı, kip, görünüş ve zaman konusunun ortaöğretim dil bilgisi öğretimi programında ve öğrenci çalışma ve ders kitapları ile öğretmen kılavuz kitabında nasıl yer aldığını ve ne şekilde öğretildiğini incelemektir. Betimsel analiz yöntemine dayalı nitel bir çalışmadır. Öğretmenlerle tam yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Seviye 7. sınıftır. Sonuçta, öğretim programında ve ders kitaplarında kipun, zaman ve görünüş kategorileri ile farkının açıkça ortaya konmadığı, görünüş kavramına hiç yer verilmediği, kip ve zaman kavramlarının aynı başlık altında haber kipleri ve dilek kipleri şeklinde sınıflandırılıp biçim birimler üzerinden tanımlanarak öğrencilere ezberletildiği ve konuya anlam odaklı yaklaşılmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, konuya dil bilimin sunduğu şekliyle hâkim olunamadığı, biçimci yaklaşıldığı ve farklılıkları, standart dışılıkları, "anlam kayması" vb. genellemelerle yorumlandığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: dilbilim, dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, kip-zaman-görünüş.

Ünal, A. (2018). *Türkiye Türkçesi Öğreniminde Kırgız Öğrencilerin Yaptığı Hataların Tespiti ve Çözüm Önerileri (Manas Üniversitesi Örneği, A1-A2 Seviyesi)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Araştırmada, Kırgızistan'da Türkiye Türkçesi öğrenen Kırgız öğrencilerin yaşadıkları zorlukları ve yaptıkları hataları belirlemek amaçlanmıştır. Nitel bir araştırmadır ve karşıtsal çözümleme ile yanlış çözümlemesi kullanılmıştır. A1-A2 seviyesinde işlenen konularla sınırlıdır. Araştırmanın planı, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Türkçe ders kitabı olan Altın Köprü'nün konu içeriğine göre düzenlenmiştir. A1-A2 kitaplarındaki her bir konuyla ilgili, KTMÜ Yabancı Diller Yüksek Okulu Hazırlık Sınıflarından toplanan materyallerden tespit edilen hatalar ayrı başlıklar altında incelenerek ayrıntılı bir çalışma yapılmıştır. Araştırmada, yapılan hataların birçoğunun ana dilinden kaynaklı olumsuz aktarım nedeniyle gerçekleştiği görülmüştür. Bunun yanında

Türkiye Türkçesinin kendi yapısal zorluklarından kaynaklanan hataların da meydana geldiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Kırgız Öğrenciler, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Hazırlık Sınıfları, Olumsuz Aktarım, Hatalar.

Ünlücömert, N. (2010). *-Mış Biçim Biriminin Farklı İşlevlerinin Bilinç Uyandırma Teknikleriyle Öğretimine Yönelik Malzeme Oluşturma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.*

Çalışmanın amacı –miş biçim biriminin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere bilinç uyandırma tekniği ile öğretimine yönelik malzeme oluşturmaktır. Betimsel ve nitel bir araştırmadır. İçerik analizi kullanılmıştır. Malzemelerin bir kısmı saydamlardan oluşmakta ve bilgisayar ortamında kullanılmaktadır. Ayrıca tepegöz ile yansıtılarak öğretmen tarafından tahtaya yazılabilecek ya da çalışma yaprağı olarak dağıtılabilecek nitelikte de hazırlanmıştır. Çalışmada –miş biçim biriminin birden çok işlevine değinilmiş. Görsel açıdan zenginleştirilmiştir. Süre sınırlandırmasına tabi tutulmadan üretilmiştir. Ancak kolaydan zora, basitten karmaşığa ilkesine göre hazırlanan malzemeler, farklı etkinlikler ve çalışma yaprakları ile bir bütün oluşturmaktadır. Malzemelerimizin tasarlanması sırasında bilinç uyandırma tekniği temel alınmıştır. Ek olarak etkinlik havuzu oluşturulmuş ve öğretmenin kullanabileceği farklı etkinliklere bu bölümde yer ayrılmıştır. Tüm etkinliklerin sonunda yer alan etkinlik havuzunda resimli eylem kartları hazırlanmış ve eylemler resim-eylem-tümce olarak bir bütün hâlinde sunulmuştur. Genç ve orta yaş grubunun ilgisini çekebilecek malzemeler oluşturulmuştur.

Dizin: Bilinç uyandırma tekniği, Dilbilgisi, Materyal geliştirme, Türkçe öğretimi, Yabancı dil eğitimi, Yabancı dil öğretimi, Öğretim teknikleri.

Yakışan, O. (2017). *Ortaokullarda Dil Bilgisi Öğretiminde Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisinin Öğrenci Başarısına ve Kalıcılığa Etkisinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.*

Çalışmada, ortaokullarda dil bilgisi öğretiminde buluş yoluyla öğretim stratejisinin öğrenci başarısına ve kalıcılığa etkisini incelemek amaçlanmıştır.

Ön test-son test kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır. Kırk 6. sınıf öğrencisi yer almıştır. Sözcükte yapı konusu seçilmiştir. Sonuçta, başarı ve kalıcılık açılarından deney grubu lehine anlamlı bir fark görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil Bilgisi, Sunuş, Buluş, Yöntem, Teknik, Strateji, Öğrenci Başarısı, Kalıcılık.

Yaman, H. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Derslerinde Kavram Haritası Tekniğinin Öğrenci Başarısına ve Hatırlamaya Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.*

Çalışma, ilköğretim ikinci kademe Türkçe dil bilgisi derslerinde kavram haritası tekniği kullanımının öğrenci başarısına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Nicel ve nitel yöntemler kullanılmıştır. Gerçek modellerden ön test-son test kontrol gruplu deneme kullanılmıştır. Kelime türleri konusu seçilmiştir. Birer tane özel ve devlet okulu seçilmiştir. Evren 7. sınıf seviyesi, örneklem 95 öğrencidir. Sonuçta, kavram haritası başarıyı, güdüyü, katılımı artırmış ve olumlu tutum geliştirmiş, kavram yanlışlarını azaltmıştır. Özel okul öğrencileri daha başarılıdırlar.

Not: Anahtar kelimeler veya dizin bölümleri yoktur.

Yenen, E. (2012). *Meslek Liseleri ile Genel Liselerin Dokuzuncu Sınıf Dil ve Anlatım Dersi Ses Bilgisi ve Telaffuz Ünitesi Hedeflerine Ulaşma Düzeylerinin Karşılaştırılması (Karaman İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

Araştırmanın amacı, meslek liseleri ve genel liselerin 9. sınıf dil ve anlatım dersi içerisinde ses bilgisi ve telaffuz ünitesi hedeflerine ulaşmada farklılık olup olmadığını belirlemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni Karaman il merkezindeki meslek liseleri ile genel liselerdir. Örnekleme ise farklı sosyokültürel çevreden ve tesadüfi yöntemle seçilmiş meslek liseleri ile genel liselerdeki 240 dokuzuncu sınıf öğrencisidir. Araştırma sonucunda ilgili hedeflerden "Türkçedeki seslerin özelliklerini açıklar, ses olaylarının oluşumunu açıklar, yazı ile telaffuz ilişkisini gösterir." davranışlarına ulaşma bakımından genel liselerin, meslek liselerinden daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. "Vurgu ile ilgili kuralları uygular." davranışı için ise meslek liselerinin genel liselerden teorik bilgi

açısından daha başarılı olduğu, genel liselerin de uygulamada meslek liselerinden iyi durumda olduğu görülmüştür. İlgili hedeflere ulaşma düzeyi ile demografik özellikler arasında fark olup olmadığı araştırılmış, her iki okul türünde "cinsiyet", "kardeş sayısı" ve "kaynak kullanımı" değişkenleri açısından fark olduğu saptanmıştır. Meslek lisesi öğrencilerinin dil ve anlatım dersine karşı tutumları genel lise öğrencilerinininkine göre daha olumlu düzeydedir. Ancak tutum ile hedeflere ulaşma arasında negatif ve orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin birçoğu öğrencilerin derse hazırlıksız geldikleri, ilköğretimden itibaren bilgi eksiklerinin olduğu, dersten sonra gerekli tekrarları yapmadıkları, derse dikkatlerini vermekte zorlandıkları, konuları ilgi çekici bulmadıkları, bunları günlük hayatta kullanmayacaklarını düşünmeleri konusunda ortak fikirdedir. Öğrencilerin bu derste konuları gereksiz bulmadıkları yönünde de ortak bir fikir söz konusudur. Ders materyalleri ve öğretim programı konusunda öğretmenlerin büyük çoğunluğu yetersiz olduğunu bildirmiştir. Ayrıca öğretmenler, sınıflardaki öğrenci sayısının fazla olmadığını düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: dil ve anlatım, ses bilgisi, meslek lisesi, genel lise.

Yeşilyurt, E. (2011). 6. Sınıflarda Yapım Eklerinin Öğretimine Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Araştırmanın amacı, 6. sınıf öğrencilerinde yapım eklerinin öğrenimi açısından yaratıcı drama yönteminin uygulandığı grup ile geleneksel yöntemlerin uygulandığı grup arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını görmektir. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Sonuçta, yaratıcı dramanın daha etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Türkçe Öğretimi, Yaratıcı Drama, Yapım ekleri, Dil Bilgisi, Eğitim.

Yeşilyurt, D. (2016). Cumhuriyet Dönemi Ortaokul Türkçe Ders Programlarındaki Dil Bilgisi Öğretiminin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Çalışmada, Cumhuriyet döneminde Türkiye’de uygulanan ortaokul Türkçe öğretim programlarındaki dil bilgisi öğretimindeki gelişim ve

değişimleri belirlemek amaçlanmıştır. Betimsel yöntem ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Tarama modelinde de değerlendirilebilir. 1924 programı yüzeysel ve ayrıntıdan uzaktır. 1938 programında dil bilgisi yoktur. 1949'da tekrar dâhil edilmiştir. 1962 programı 1949'un tekrarıdır. 1981 programı geçmiştekilerden daha ayrıntılıdır. 2005 programı en ayrıntılı ve kapsayıcı olanıdır. Programlarda, temel dil becerilerini öğrencilere kazandırmak için yapılacak etkinlikler ve seçilmiş olan konular yıldan yıla değişiklik göstermiştir. Programlarda öğrenciye verilen önem kademe kademe artmış ve son olarak 2005 programıyla öğrenci eğitimin tam merkezine konmuştur.

Anahtar kelimeler: Türkçe öğretimi, dil bilgisi, öğretim programı.

Yiğit, S. Y. (2011). *İlköğretim İkinci Kademe Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiilimsiler Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Çalışmanın amacı, 8. sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanılgılarını belirlemektir. Evren, tüm 8. sınıf öğrencileri, örneklem bir ilçedeki 8. sınıf öğrencileridir. 302 öğrenci yer almıştır. Sonuçta, konunun ek ezberleyerek öğrenilmeye çalışıldığı, öğretmenlerin anlattıklarının farklı ve yanlış düşünceler içerisinde oldukları, bazı öğrencilerin bu konuda bilgi eksikliğinin bulunduğu ve bazı öğrencilerin de fiilimsi konusunun ön koşulu olan kavramları hatırlayamadıkları görülmüştür. Öğretmenlerin anlattıklarından farklı ya da yanlış düşünen öğrenciler ile ön koşul kavramları yanlış hatırlayan veya bu kavramlar hakkındaki bilgileri yetersiz olan öğrencilerde, kaynaklarda yer alan bilgilere göre kavram yanılgısı olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kavram, Kavram Yanılgısı, Fiilimsiler, Üç Aşamalı Test, Türkçe Öğretimi.

Yiğit, Z. Ş. (2009). *İlköğretim Türkçe 8. Sınıf Ders Kitabı'ndaki Metinler Üzerinde Cümle Çeşitlerinin İncelenmesi ve Cümle Çeşitlerinin Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Çalışmada, cümle çeşitlerinin incelenmesi ve Türkçe öğretimi açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Materyal, İlköğretim 8. Sınıf

Türkçe Ders Kitabıdır. Cümle çeşitleri; yapılarına, kuruluşlarına, yüklem türüne ve anlamlarına göre cümleler şeklinde sınıflanmıştır. Yapılarına göre cümleler; basit, birleşik, sıralı; kuruluşlarına göre cümleler; kurallı, devrik ve eksilteli; yüklem türüne göre cümleler fiil ve isim; anlamlarına göre cümleler; soru, ünlem, emir, dilek/şart cümleleri olarak sınıflanmıştır. Birleşik cümleler; şart'lı, iç içe, ki'li ve bağlaçlı birleşik cümleler olarak sınıflanmıştır. Ayrıca kaynaklarda bağlaçlı birleşik cümle türüne değinilmemiş, bu çalışmada ise bu tür görülmüş ve birleşik cümlenin ayrı bir türü olarak kabul edilmiştir. İçinde fiilimsi olan cümleler girişik birleşik cümle olarak alınmıştır. Kitapta her cümle türü vardır. Kitapta cümle çeşitleriyle ilgili 19 etkinlik vardır, bu yeterli değildir. Program ile çelişki hâlinindedir.

Dizin: Cümle, Cümle, Cümle yapısı, Dil, Emir tümceleri.

Not: Yöntemden bahsedilmemiştir.

Yıldırım, F. (2014). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Temel Seviyedeki Öğrencilerin Yazılı Metinlerindeki Dilbilgisel Zaman Yapılarının Görünümleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen temel seviyedeki (A2) öğrencilerin yazılı metinlerindeki zaman yapılarını bağdaşıklık ilişkileri açısından incelemek amaçlanmıştır. Tarama türündedir. Nitel yöntemlerden doküman inceleme kullanılmıştır. İçerik çözümlemesinden kategorisel çözümlemeyle incelenmiştir. Veri tabanı, TÖMER'den 50 öğrencinin 1055 tümcesidir. Sonuçta, farklı zamansal yapılar kullanarak zamanda dalgalanmaya ve metnin zamansal bağdaşıklığının olumsuz etkilenmesine neden olduğu görülmüştür. Ayrıca tümceleri birbirinden bağımsız düşünerek yazdıkları sonucuna varılmıştır.

Dizin: Bağdaşıklık, Dilbilgisi, Dilbilgisi-zaman, Metin dilbilim, Türkçe, Türkçe öğretimi, Yabancı dil öğretimi.

Yıldırım, H. Ç. (2011). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Türkçe Dil Bilgisi ve Ad Durum Eklerine İlişkin Öğrenci Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Araştırmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin Türkçe dil bilgisi ve ad durum ekleriyle ilgili görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. İntrospektif odak grup görüşmesi tabanlı nitel bir yöntem kullanılmıştır. Evren TÖMER'deki öğrenciler, örneklem Temel I-B ve Temel II-A öğrencileridir. 17 öğrenciye bilgi ölçme amaçlı uygulama yapılmıştır. Sonunda, öğrencilerin doğru ve yanlışları belirlenmiş ve 8 öğrenci üst, orta ve alt grup şeklinde sınıflandırılarak bu öğrencilerle odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Sonuçta, Türkçenin ve Türkçe dil bilgisinin zor olmadığı, ana dilinin Türkçeyi öğrenmede ve Türkçedeki ad durum eklerini kullanmada olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğu, ad durum ekleri kullanırken hata yapmanın dikkatsizlikten ana dilinin etkisine kadar pek çok nedenin olduğuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Yabancı Dil, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Dil Bilgisi, Ad Durum Eki, Odak Grup Görüşmesi.

Yılmaz, A. R. (2000). *İlköğretim Okullarının Birinci Kademe 5. Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Öğretimindeki Bilişsel Alan Hedef Davranışlarına Ulaşma Düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Araştırmada, 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dil bilgisi dersinde bilişsel alanın bilgi, kavrama ve uygulama basamakları düzeyindeki davranışları kazanmalarında aile yapısının ve okul tiplerinin etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Tarama modeli ve survey yöntemi uygulanmıştır ve betimsel bir çalışmadır. Evren 5. sınıf öğrencileri, örneklem 321 öğrencidir. Anket ve bilgi testi uygulanmıştır. Analizlerde anlamlılık testlerinde $\alpha=0,5$ düzeyi esas alınmıştır. Sonuçta; öğrencilerin bilişsel alan hedef davranışlarına genel olarak ulaşma düzeyleri %53'tür. Bilgi basamağına ulaşma düzeyi %50, kavrama basamağına ulaşma düzeyi %60, uygulama basamağına ulaşma düzeyi %50'dir. Öğrencinin başarısında; annenin öğrenim durumu, annenin mesleği, babanın öğrenim durumu, babanın mesleği anlamlı farklılık oluşturmuş; ailede yaşayan kişi sayısının ise anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Öğrencinin başarısında cinsiyet ve yaş değişkeninin de anlamlı fark oluşturmadığı görülmüştür. A tipi okullardaki öğrencilerin başarı yüzdesi %66'dır. B tipi okullardaki öğrencilerin başarı yüzdesi %47'dir.

Dizin: Bilişsel hedef, Dilbilgisi, Hedef davranışlar, Türkçe öğretimi, İlköğretim.

Yılmaz, Ö. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Odaklı Dilbilgisi Öğretimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Çalışmanın amacı, hedef yapıları metin yoluyla bağlam içinde biçim, anlam ve kullanımıyla bütüncül olarak öğrencilere sezdirmek, çeşitli dil bilgisi etkinlikleriyle bu yapıların pekiştirilmesini ve hatırdaki kalmasını sağlamaktır. B1'den 16 öğrenciye uygulama, 14 öğrenciye de odak grup görüşmesi yapılmıştır. Sonuçta, dil bilgisinin gerekli olduğu, metin odaklı dil bilgisinin başarıya götürdüğü görülmüştür. Bu öğretim öğrencilerce anlamlı, faydalı, eğlenceli ve hatırlanabilir bulunmuştur. Öğrenciler hedef dil bilgisi yapılarının biçim, anlam ve işlevini metinler içinde sorguladıktan sonra bu yapıları bağlama uygun şekilde uygulayarak dili iletişimsel bir şekilde kullanabilmişlerdir. Metin kullanımı hususunda ise konu ve dil seviyesi bakımından çeşitlilik sağlanması ve derslerde kullanılan metinlerin hem ders kitabındaki metinlerden hem özgün metinlerden oluşması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Dilbilgisi, metin, keşfederek öğrenme, bilinçlendirme çalışmaları, yaratıcı dilbilgisi etkinlikleri.

Yılmaz, Z. A. (2001). *Kız Meslek Liseleri I. Sınıf Öğrencilerinin Türk Dili Dersi Amaçlarını (Yapım Ekleri ile Sözcük Türetme) Gerçekleştirmek İçin Yeni Öğretim Yöntemi ve Materyallerinin Geliştirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

Çalışmanın amacı; Türk dili dersi amaçlarını (yapım ekleriyle sözcük türetme) gerçekleştirmek için yeni geliştirilen yöntem ve materyallerin etkililiğini araştırmaktır. Yarı deneysel bir çalışma olup deneme ve kontrol gruplu ön test-son test (izleme testi) modeli uygulanmıştır. Evren, kız meslek liseleri 1. sınıf öğrencileridir. Sonuçta, son testte anlamlı bir fark, izleme testinde kalıcılık olduğu görülmüştür.

Dizin: Araç-gereçler, Dilbilgisi, Kız meslek liseleri, Lise öğrencileri, Sözcük türetme, Türkçe dersi, Türkçe öğretimi, Yapım ekleri, Öğrenciler, Öğretim yöntemleri.

Yolcusoy, Ö. (2008). *Türkçe Koşullu Yapıların Öğretimine Yönelik Malzeme Tasarımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için Türkçe koşullu tümcelerın öğretimi üzerine göreve dayalı öğrenme ve öğretme modelini temel alarak malzeme hazırlamaktır. Orta ileri seviyedeki öğrenciler temel alınmıştır. Türkçede koşullu tümceler incelenerek birçok dilin öğretiminde kullanılan ve üzerinde çalışmalar yapılan göreve dayalı öğrenme çerçevesinde koşullu tümcelerın öğretimi için biçim, anlam ve işlev boyutları da ele alınarak malzeme geliştirilmiştir. Bu çalışmada eylem gövdesine ulanan –sA soneki ve zaman/ görünüş/ kipliğe ulanan –(y)sA biçim birimi ve “e-er” koşul bağlaçlarıyla oluşturulan koşul tümcelerinin, şimdi-gerçek, şimdi-gerçek değil, gelecek ve geçmiş-gerçek değil kullanımları temel alınarak, bu kullanımların öğretimine yönelik malzeme geliştirilmiştir. Çalışmada tasarlanan görevlerin gerçek öğretim ortamlarında değerlendirilmesi daha sonraki çalışmalara bırakılmıştır.

Önerilen Dizin Terimleri: Göreve dayalı dil öğretimi, koşul tümceleri, yabancı dil öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

Not: “Anahtar kelimeler” veya “Dizin” yerine “Önerilen Dizin Terimleri” ifadesi kullanılmıştır. Yöntem bölümünde yabancı dil tekniklerinden bahsedilmiştir.

4.2. Türkçe Dil Bilgisi Öğretimiyle İlgili Akademik Çalışmaların Analizleri

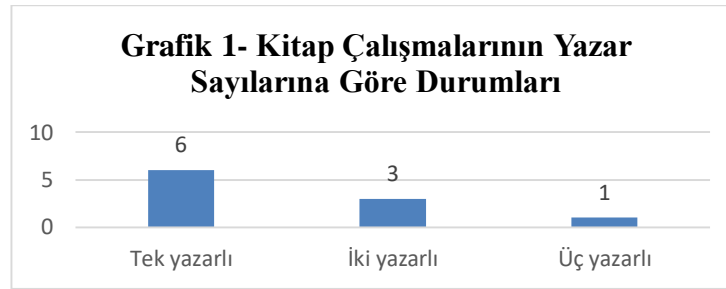
Bu bölümde, toplanmış olan kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmaları sırasıyla çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmiştir.

4.2.1. Kitap Çalışmalarının Analizleri

Bu bölümde, elde edilmiş 10 kitap çalışması yazar sayılarına, yayımlandıkları yıllara, yayımlandıkları şehirlere, yayımlandıkları yayınevlerine göre analiz edilmiştir. Analiz edilirken önce grafik verilmiş, grafiğin alt kısmına da yorumlar yazılmıştır.

4.2.1.1. Kitap Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Analizleri

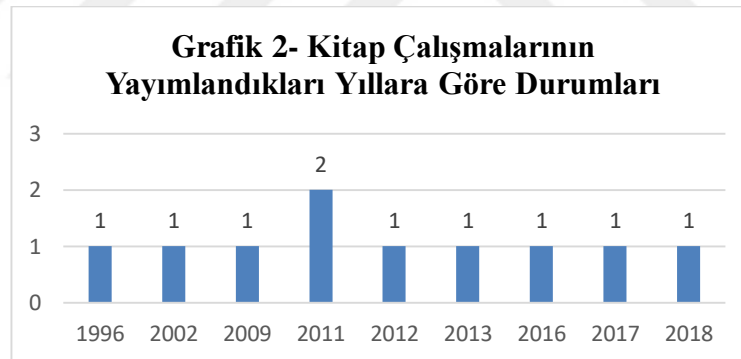
Bu bölümde, çalışmaların kaç yazar tarafından oluşturulduklarına ilişkin sayısal veriler Grafik 1’de sunulmuştur. Grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 1- Kitap Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Durumları

Kitap çalışmalarının 6'sı tek yazarlı, 3'ü iki yazarlı, 1'i de 3 yazarlıdır. Görüldüğü gibi kitap çalışmalarının çoğu tek yazar tarafından oluşturulmuştur.

4.2.1.2. Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Yıllara Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi yıllarda yayımlandığıyla ilgili sayısal veriler Grafik 2'de sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır. Veriler yorumlanırken Türkçe Öğretim Programları esas alınmıştır.

Grafik 2- Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Yıllara Göre Durumları

Çalışmaların yıllara göre dağılımı neredeyse eşittir. Sadece 2011 yılında 2 çalışma yayımlanmıştır.

1968-1980 arasındaki Türkçe öğretim programının yürürlükte olduğu dönem boyunca bir kitap çalışmasına rastlanmamıştır.

1981-2004 arasındaki Türkçe öğretim programının yürürlükte olduğu dönem boyunca 2 çalışma yayımlanmıştır. Onlar da 1996 ve 2002 yıllarına aittir.

2005-2014 arasındaki Türkçe öğretim programının yürürlükte olduğu dönem boyunca 5 çalışma yayımlanmıştır. Bu çalışmalar da 2009, 2011, 2012 ve 2013 yıllarına aittir.

2015 yılında gelen ve hâlen yürürlükte olan Türkçe öğretim programı boyunca 2018 yılına kadar 3 çalışma yayımlanmıştır.

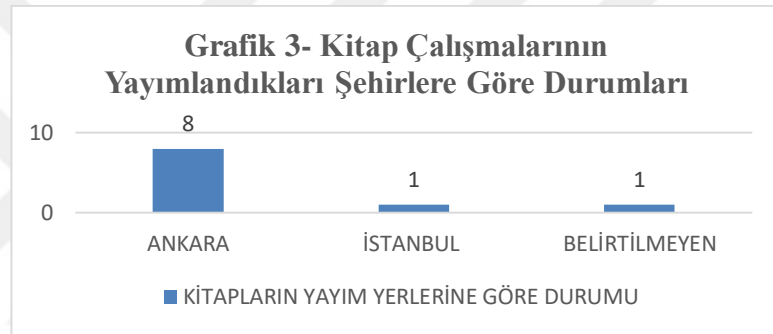
Yayımlanan ilk çalışma 1996, son çalışma 2018 yıllarına aittir.

En çok çalışmanın yayımlandığı yıl 2011'dir. Bu yılda 2 çalışma yayımlanmıştır.

4.2.1.3. Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Şehirlere Göre Analizleri

Bu bölümde, kitap çalışmalarının hangi şehirlerde yayımlandığıyla ilgili sayısal veriler Grafik 3'te sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 3- Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Şehirlere Göre Durumları

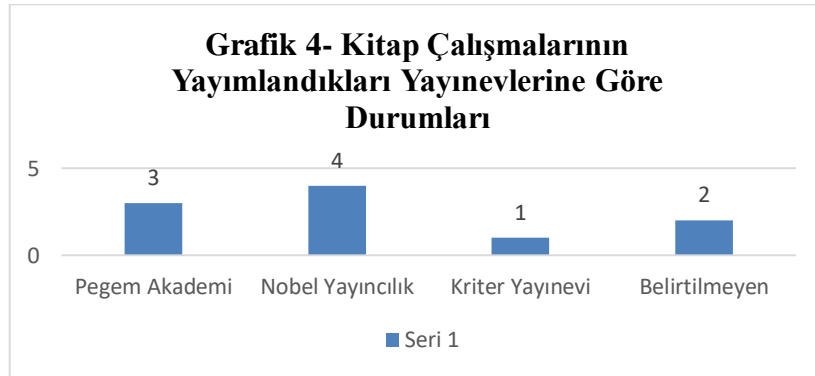
Çalışmaların 8'i Ankara, 1'i ise İstanbul şehirlerinde yayımlanmıştır. 1 tane çalışmanın yayım yeri bilgisi bulunmamaktadır. Görüldüğü üzere en çok çalışma Ankara'da yayımlanmıştır.

4.2.1.4. Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Yayınevlerine Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi yayınevlerine ait olduğuyla ilgili sayısal veriler Grafik 4'te sunulmuş, grafiğin altında da yorumlanmıştır.

Grafik 4- Kitap Çalışmalarının Yayımlandıkları Yayınevlerine Göre Durumları

Çalışmaların 4'ü Nobel Yayıncılık'a, 3'ü Pegem Akademi'ye, 1'iye Kriter Yayınevine aittir. 2 çalışmanın yayınevi bilgisi bulunmamaktadır. Görüldüğü gibi en çok çalışmanın yayımlandığı yayınevi Nobel Yayıncılık iken en az çalışma ise Kriter Yayınevi'nde yayımlanmıştır.

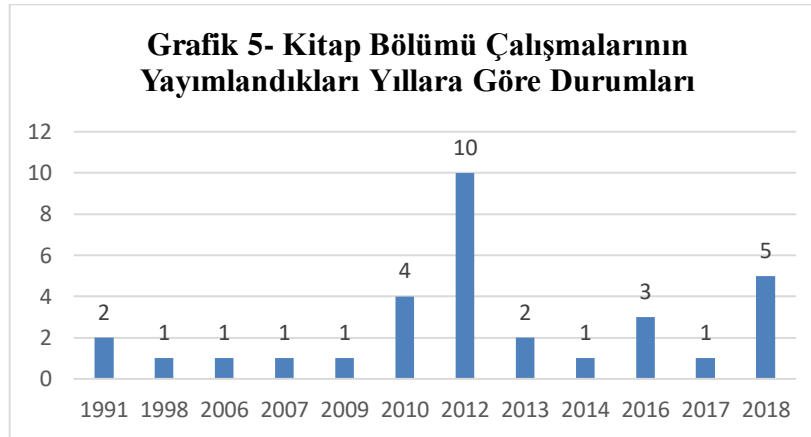
4.2.2. Kitap Bölümü Çalışmalarının Analizleri

Bu bölümde, elde edilmiş 32 kitap bölümü çalışması yıllara, yazar sayılarına, yazarların bölüm sayılarına, editörlere ve editörlü yaptıkları çalışma sayılarına, yazarların kaç bölümde editörlük yaptıklarına, yayım yerlerine ve yayınevlerine göre analiz edilmiştir. Analiz edilirken önce grafik veya tablo verilmiş, grafiğin veya tablonun alt kısmına da yorumlar yazılmıştır.

4.2.2.1. Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayımlandıkları Yıllara Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi yıllarda yayımlandığıyla ilgili sayısal veriler Grafik 5'te sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır. Veriler yorumlanırken Türkçe Öğretim Programları esas alınmıştır.

Grafik 5- Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayımlandıkları Yıllara Göre Durumları

Toplam çalışma sayısı 32'dir. İlk çalışma 1991, son çalışma 2018 yıllarına aittir.

1968-1980 arasındaki Türkçe öğretim programının yürürlükte olduğu dönem boyunca çalışmaya rastlanmamıştır.

1981-2004 arasındaki Türkçe öğretim programının yürürlükte olduğu dönem boyunca 3 çalışma yayımlanmıştır. Onlar da 1991 ve 1998 yıllarına aittir.

2005-2014 arasındaki Türkçe öğretim programının yürürlükte olduğu dönem boyunca 20 çalışma yayımlanmıştır. Bu çalışmalar da 2006, 2007, 2009, 2010, 2012, 2013, 2014 yıllarına aittir.

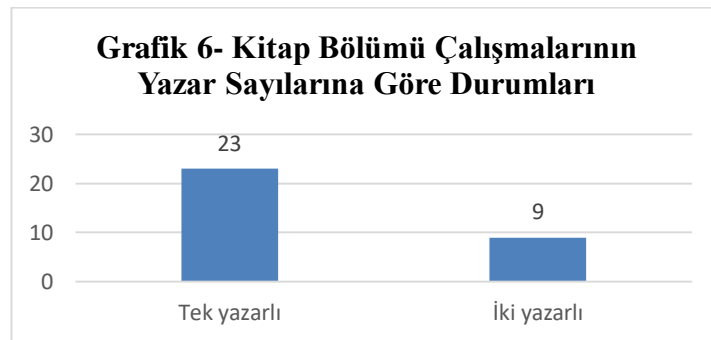
2015 yılında gelen ve hâlen yürürlükte olan Türkçe öğretim programı boyunca 2018 yılına kadar 9 çalışma yayımlanmıştır. Bu çalışmalar 2016, 2017 ve 2018 yıllarına aittir.

10 çalışmayla en çok çalışma yapılan yıl 2012'dir.

4.2.2.2. Kitap Bölümü Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların kaç yazar tarafından oluşturulduklarına ilişkin sayısal veriler Grafik 6'da sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır. Yorumun altında ise Tablo 5'te kitap bölümü olan yazarların kaç bölümü olduğuna ilişkin veriler sunulmuş, tablonun altında da yorumlanmıştır. Tablodaki sayısal veriler soldan sağa ve çoktan aza doğru sıralanmıştır. Aynı sayıdaki sayısal verilerin sıralanmasında ise alfabetik sıra gözetilmiştir.

Grafik 6- Kitap Bölümü Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Durumları

Çalışmaların 23'ü tek yazarlı, 9'uysa iki yazarlıdır. Görüldüğü gibi çalışmaların çoğunluğu tek yazarca oluşturulmuştur.

Tablo 5- Kitap Bölümü Sahibi Yazarların Sahip Oldukları Bölüm Sayıları

Alpaslan Okur: 2	Dönercan Dönük: 2	Salih Kürşad Dolunay: 2
Adnan Karadüz: 1	Ahmet Balcı: 1	Anna Golynskaia: 1
Ayhan Sezer: 1	Aziz Kılınç: 1	Bayram Baş: 1
Betül Çetin: 1	Bilginer Onan: 1	Celal Demir: 1
Ceren Berber Özmen: 1	Dudu Kaya: 1	Esra Güven: 1
Esra Karakuş Tayşi: 1	Fatma Açık: 1	Gökçen Göçen: 1
Güneş Müftüoğlu: 1	Hatice Çiğdem Yıldırım: 1	Hüseyin Duru: 1
İlhan Erdem: 1	İlker Aydın: 1	Kemal Zeki Zorbaz: 1
Mehmet Gürlek: 1	Mehmet Kurudayıoğlu: 1	Mehmet Temizkan: 1
Melis Ülkümen: 1	Muammer Nurlu: 1	Mustafa Kurt: 1
Nadir Engin Uzun: 1	Namık Kemal Şahbaz: 1	Sabri Koç: 1
Tazegül Demir Atalay: 1	Tülay Sarar Kuzu: 1	Vildan Özdemir: 1
Yakup Yılmaz: 1	Yusuf Çotuksöken: 1	

İlk 3 sırada Alpaslan Okur, Dönercan Dönük ve Salih Kürşad Dolunay yer almakta ve ikişer çalışmaları bulunmaktadır. Diğer yazarların ise birer çalışmaları vardır.

4.2.2.3. Kitap Bölümü Çalışmalarındaki Editörler ve Editörlük Yaptıkları Çalışmaların Sayısı

Bu bölümde, çalışmaların editörlerinin olup olmadığı, varsa kaç editörlü oldukları hakkında sayısal veriler Grafik 7’de sunulmuş, grafiğin altında da yorumlanmıştır. Ardından Tablo 6’da ise yazarların editörlük yaptıkları çalışma sayıları sunulmuş, tablonun altında da yorumlanmıştır. Tablodaki sayısal veriler soldan sağa ve çoktan aza doğru sıralanmıştır. Aynı sayıdaki verilerin sıralanmasında ise alfabetik sıra gözetilmiştir.

Grafik 7- Kitap Bölümü Çalışmalarının Editör Sayılarına Göre Durumları

Çoğunlukla 1 ve 2 editörlü çalışmalar yapılmıştır. 16 çalışma 1 editörlü, 14 çalışma ise 2 editörlüdür. Bunun dışında 3 ve 4 editörlü çalışmalara rastlanmamış, 5 editörlü 1 çalışma bulunmuştur. 1 tane de editörsüz bir çalışma vardır.

Tablo 6- Yazarlar ve Kaç Kitap Bölümü Çalışmasında Editörlük Yaptıklarının Sayısı

Murat Özbay: 9	Ümit Bozkurt: 6	Abdullah Şahin: 4
Leylâ Subaşı Uzun: 4	Burak Tüfekçioğlu: 2	Cemal Yıldız: 2
Faruk Yıldırım: 2	Nadir Engin Uzun: 2	Abdurrahman Güzel: 1

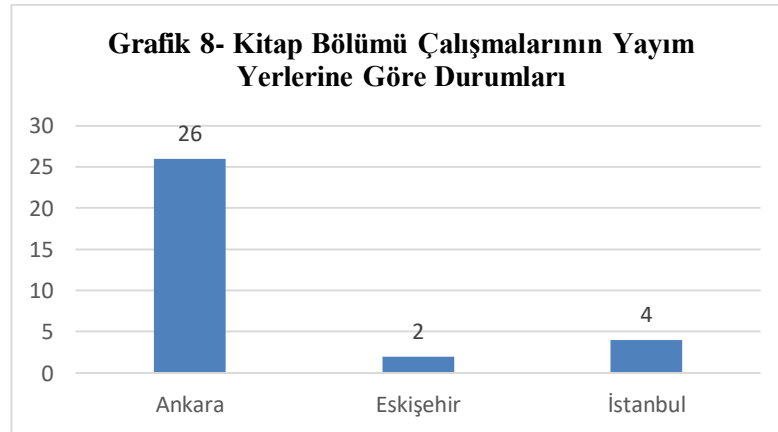
Ahmet Kırkkılıç: 1	Alpaslan Okur: 1	Aziz Kılınç: 1
Bekir Özer: 1	Celal Demir: 1	Deniz Melanlıoğlu: 1
Fatma Susar Kırmızı: 1	Halit Karatay: 1	Hayati Akyol: 1
Hayati Develi: 1	Hayrettin Parlakyıldız: 1	İbrahim Gültekin: 1
Mustafa Balcı: 1	Mustafa Durmuş: 1	Nilüfer Tapan: 1
Seyhun Topbaş: 1	Şeyda Ozil: 1	

Editörlük açısından ilk sırada Murat Özbay yer almaktadır. Toplam 9 çalışmanın editörlüğünü yapmıştır. İkinci sırada 6 çalışmalık editörlüğüyle Ümit Bozkurt gelmektedir. Ardından dörder çalışmalık editörlükleriyle Abdullah Şahin ve Leylâ Subaşı Uzun gelmektedir.

4.2.2.4. Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayım Yerlerine Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi şehirlerde yayımlandığıyla ilgili sayısal veriler Grafik 8’de sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 8- Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayım Yerlerine Göre Durumları

Kitap bölümü çalışmalarının büyük kısmı Ankara’da yayımlanmıştır. Toplam 26 çalışma Ankara’da yayımlanmıştır. Ardından İstanbul ve Eskişehir gelmektedir. İstanbul’da 4, Eskişehir’de 2 çalışma yayımlanmıştır.

4.2.2.5. Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayınevlerine Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi yayınevlerine ait olduğuyla ilgili sayısal veriler Tablo 7’de sunulmuş, tablonun altında da yorumlanmıştır. Tablodaki sayısal veriler soldan sağa ve çoktan aza doğru sıralanmıştır. Aynı sayıdaki verilerin sıralanmasında ise alfabetik sıra gözetilmiştir.

Tablo 7- Kitap Bölümü Çalışmalarının Yayınevlerine Göre Durumları

Pegem Akademi: 18	Ankara Üniversitesi: 4	Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları: 2
Okan Üniversitesi: 2	Akçağ Yayınları: 1	Anı Yayıncılık: 1
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği: 1	Grafiker Yayınları: 1	Kesit Yayınları: 1
TDK Yayınları: 1		

Tabloda da görüldüğü üzere Pegem Akademi, kitap bölümü çalışmalarının basımlarında çokça tercih edilen bir yayınevidir. Toplamda 18 çalışma Pegem Akademi tarafından yayımlanmıştır.

4.2.3. Makale Çalışmalarının Analizleri

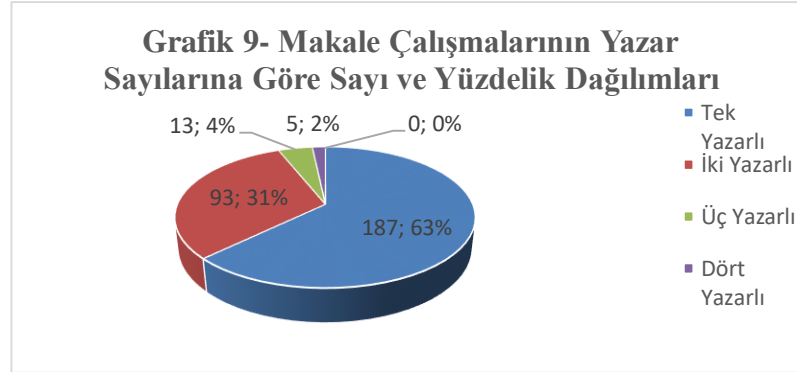
Bu bölümde, elde edilmiş 298 makale çalışması yazar sayılarına, yazarların makale sayılarına, yıllara, dil bilgisi öğretiminin alanlarına, eğitim kademelerine, strateji-yaklaşım-yöntem-teknik açılarına, ana dili-yabancı dil olarak öğretimlerine, dergilerdeki sayılarına ve anahtar kelimelerine göre analiz edilmiştir. Analiz edilirken önce grafik veya tablo verilmiş, grafiğin veya tablonun alt kısmına da yorumlar yazılmıştır.

4.2.3.1. Makale Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların kaç yazar tarafından oluşturulduklarına ilişkin sayısal veriler Grafik 9’da sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır. Ardından Grafik 10’da en çok makalesi olan yazarlar ve onların makale sayıları verilmiş, grafiğin alt kısmında da bunlar yorumlanmıştır. Tablo 8’de ise tüm makale yazarları ve çalışmaları sunulmuş, bunlar da tablonun altında yorumlanmıştır. Tablodaki sayısal veriler soldan

sağa ve çoktan aza doğru sıralanmıştır. Aynı sayıdaki verilerin sıralanmasında ise alfabetik sıra gözetilmiştir.

Grafik 9- Makale Çalışmalarının Yazar Sayılarına Göre Sayı ve Yüzdeler Dağılımları

Toplam makale sayısı 298, makale çalışması bulunan yazar sayısı da 320'dir. Çalışmaların 187'si tek yazarlı, 93'ü iki yazarlı, 13'ü üç yazarlı ve 5'i dört yazarlıdır.

Yüzdeler dağılımlarına bakıldığında; tek yazarlı %63, iki yazarlı %31, üç yazarlı %4, dört yazarlı %2'dir.

Aşağıdaki grafikte makale sahibi yazarlar ve makale sayıları verilmiştir. Ancak tamamı grafikleştirilememiş, bunun yerine en çok makalesi olan ilk 13 yazar sunulmuştur. Diğer yazarlar ise Tablo 8'de verilmiştir.

Grafik 10- En Çok Makalesi Olan Yazarlar ve Makale Sayıları

Tabloya bakıldığında en çok makale çalışması yapan araştırmacı sayısı 2'dir. Caner Kerimoğlu ve Hüseyin Polat beşer makaleyle ilk iki

sıradaki isimlerdir. Diğer yazarlar olan Abdullah Şahin, Ali Göçer, Fatih Yılmaz, Havva Yaman, İlhan Erdem, Mehmet Solmaz, Muhsine Börekçi, Özgür Aydın, Salih Kürşad Dolunay, Tahir Kahraman ve Umut Başar ise 4 makaleye sahiptirler.

Aşağıdaki tabloda tüm yazarlar ve kaç makale yazdıkları verilmiştir:

Tablo 8- Bütün Yazarların Makale Sayıları

Caner Kerimoğlu: 5	Hüseyin Polat: 5	Abdullah Şahin: 4
Ali Göçer: 4	Fatih Yılmaz: 4	Havva Yaman: 4
İlhan Erdem: 4	Mehmet Solmaz: 4	Muhsine Börekçi: 4
Özgür Aydın: 4	Salih Kürşad Dolunay: 4	Tahir Kahraman: 4
Umut Başar: 4	Adem İşcan: 3	Ahmet Benzer: 3
Betül Çetin: 3	Bilginer Onan: 3	Cahit Epçayan: 3
Erhan Durukan: 3	Esra İkinci Çelikpazu: 3	Fahri Temizyürek: 3
Jale Öztürk: 3	Mehmet Akif Çeçen: 3	Mesut Gün: 3
Muhammet Raşit Memiş: 3	Murat Özgen: 3	Ramazan Kılıçarslan: 3
Sedat Balyemez: 3	Yusuf Tepeli: 3	Zekerya Batur: 3
Ahat Tezcan: 2	Ahmet Akçay: 2	Ahmet Balcı: 2
Ahmet Mahiroğlu: 2	Ali Ferhat Ömeroğlu: 2	Ali Şeylan: 2
Aliye Uslu Üstten: 2	Aydanur Özkan: 2	Ayşen Cem Değer: 2
Başak Karakoç Öztürk: 2	Bircan Eyüp: 2	Bora Bayram: 2
Bülent Özkan: 2	Ekin Şen: 2	Engin Yılmaz: 2
Esin Yağmur Şahin: 2	Fevzi Karademir: 2	Filiz Mete: 2
Firdevs Güneş: 2	Gıyasettin Aytaş: 2	Gülşah Mete: 2
Hayrettin Tunçel: 2	İbrahim Doyumğaç: 2	İnan Gümüş: 2
İpek Ceylan: 2	Mehmet Er: 2	Melda Karagöz: 2
Mustafa Arslan: 2	Nadir Engin Uzun: 2	Nilay Çağlayan Dilber: 2
Olçay Saltık: 2	Pınar Bulut: 2	Sedat Maden: 2
Selim Tiryakiol: 2	Utku Oryaşın: 2	Ümit Demir: 2

Yusuf Çotuksöken: 2	Abdulhak Halim Ulaş: 1	Adnan Karadüz: 1
Agop Dilâçar: 1	Ahmet Dereköy: 1	Ahmet Karadoğan: 1
Ahmet Zeki Güven: 1	Ajla Karçiç: 1	Akın Yavuz: 1
Akif Arslan: 1	Arzu Sema Ertane Baydar: 1	Aslı Maden: 1
Ata Atak: 1	Ayça Cirit Gül: 1	Ayhan Sezer: 1
Ayşe Dağ Pestil: 1	Ayşe Erdoğan: 1	Ayşegül Şenyüz: 1
Ayten Bülbül: 1	Banu Özdemir: 1	Behice Varışoğlu: 1
Berna Salman: 1	Beytullah Karagöz: 1	Bilge Bağcı Ayrancı: 1
Bilge Öztürk: 1	Can Akcaoğlu: 1	Celâl Demir: 1
Celil Altın: 1	Celile Eren Ökten: 1	Cem Erdem: 1
Cemil Yücel: 1	Cihan Şahinci: 1	Cihaner Akçay: 1
Cüneyt Akar: 1	Çağrı Temiz: 1	Çavuş Şahin: 1
Çiğdem Şahin: 1	Çilem Od: 1	Damla Elif Kımay: 1
Demet Kardaş: 1	Deniz Melanlıoğlu: 1	Derya Atak: 1
Dilek Atay Genç: 1	Dilek Fidan: 1	Dilek Madan: 1
Dursun Dağaşan: 1	Dursun Köse: 1	Duygu Ak Başoğlu: 1
Duygu Eroğlu: 1	Düriye Gökçebağ: 1	Elena Oganova: 1
Elif Arıca Akkök: 1	Elif Omca Çobanoğlu: 1	Elife Karadağ: 1
Emine Oflaz Köleci: 1	Emrah Boylu: 1	Emre Gökdoğan: 1
Emre Ünal: 1	Erdem Dağistanlıoğlu: 1	Ergün Özsoy: 1
Erhan Akın: 1	Erkan Hirik: 1	Erol Barın: 1
Erol Öztürk: 1	Erol Sakallı: 1	Erson Kömürcüoğlu: 1
Ersoy Topuzkanamış: 1	Ertuğrul Ercan: 1	Esra Arısoy: 1
Esra Birsen Güler: 1	Esra Sever: 1	Ezgi Çetinkaya Özdemir: 1
Faruk Polatcan: 1	Fatih Kana: 1	Fatma Bölükbaş: 1
Fazilet Gedikoğlu: 1	Feridun Karaarslan: 1	Feyzullah Ağırman: 1
Filiz Çetintaş Yıldırım: 1	Fulya Topçuoğlu Ünal: 1	Funda Amanvermez: 1
Funda Öрге Yaşar: 1	Gökhan Arı: 1	Gül Banu Duman: 1
Gülden Tüm: 1	Gülece Metin: 1	Gülhan Ağbaba Maclaren: 1

Gülhanım Ünsal: 1	Gülsüm Atasoy: 1	Gülten Erkek: 1
Gürbüz Ocak: 1	Gürer Gülsevin: 1	Hacı Ömer Beydoğan: 1
Hakan Akca: 1	Hakan Yalap: 1	Halit Çolak: 1
Halit Karatay: 1	Hamza Kolukısa: 1	Hande Balkan: 1
Hande Özdemir: 1	Hasan Basri Kansızoğlu: 1	Hasan Fehmi Erol: 1
Hatice Altunkaya: 1	Hatice Parlak: 1	Hatice Saat: 1
Hatice Ünlü: 1	Hilal Keskin: 1	Himmat Sarıtaş: 1
Hülya Pilancı: 1	Hüseyin Anılan: 1	Hüseyin Sayın: 1
İda Bajramovic: 1	Işıl Atlı: 1	Işıl İnce: 1
İbrahim Dilek: 1	İbrahim Gültekin: 1	İbrahim Seçkin Aydın: 1
İlker Aydın: 1	İlyas Kayaokay: 1	İmran Nazike Avcı: 1
İsmet Cemiloğlu: 1	Julian Rentzsch: 1	Kadir Kaplan: 1
Kerime Üstünova: 1	Kevser Er: 1	Keziban Tekşan: 1
Kübra Şengül: 1	Lan-Ya Tseng: 1	Latife Kırbaşoğlu Kılıç: 1
Leylâ Karahan: 1	Mehmet Akif Kaya: 1	Mehmet Ali Bahar: 1
Mehmet Cengiz Çakmak: 1	Mehmet Dursun Erdem: 1	Mehmet Fatih Dinçaslan: 1
Mehmet Gedizli: 1	Mehmet Kara: 1	Mehmet Kurudayıoğlu: 1
Mehmet Volkan Demirel: 1	Mehmet Yapıcı: 1	Mehmet Yılmaz: 1
Meryem Arslan: 1	Mesut Bulut: 1	Metin Demirci: 1
Muhammet Sani Adıgüzel: 1	Muharrem Ergin: 1	Muhittin Çelik: 1
Muhlise Coşgun Ögeyik: 1	Mukim Sağır: 1	Murat Ateş: 1
Murat Ceritoğlu: 1	Murat Özbay: 1	Murat Şengül: 1
Musa Yiğın: 1	Mustafa Balcı: 1	Mustafa Başaran: 1
Mustafa Caner: 1	Mustafa Çetin: 1	Mustafa Kemal Namdar: 1

Mustafa Ulutaş: 1	Mustafa Volkan Coşkun: 1	Muzaffer Kamadan: 1
Müzahir Kılıç: 1	Nail Güney: 1	Nalan Kızıltan: 1
Namık Kemal Şahbaz: 1	Nazlı Cihan: 1	Necmi Aytan: 1
Nigar İpek Eğilmez: 1	Nihan Aylin Ünlü: 1	Nilüfer Akgün: 1
Nurettin Kartallıoğlu: 1	Nurten Sarıca: 1	Oğuzhan Sevim: 1
Oğuzhan Yılmaz: 1	Osman Bolulu: 1	Osman Mert: 1
Osman Nedim Tuna: 1	Osman Yakışan: 1	Ömer Demircan: 1
Ömer Savaş: 1	Önder Çangal: 1	Özay Karadağ: 1
Özden Fidan: 1	Özge Can Bakırlı: 1	Özgen Korkmaz: 1
Özlem Akgün: 1	Özlem Yahşi Cevher: 1	Pelin Sever: 1
Perihan Gülce Özkaya: 1	Pınar Dağ: 1	Rabia Türktan: 1
Roghayyeh Ghaffari: 1	Sadi Gedik: 1	Sait Sayar: 1
Sami Baskın: 1	Samira Osmanbegović- Bakšić: 1	Seçil Coşkun: 1
Seçil Hirik: 1	Selcen Çifçi: 1	Selçuk Çıkla: 1
Selma İshoğlu: 1	Semra Alyılmaz: 1	Serap Gacsi İlhan: 1
Serap Mutlu Aydın: 1	Sercan Demirgüneş: 1	Serdar Derman: 1
Serdar Yavuz: 1	Serhat Küçük: 1	Serkan Koç: 1
Serkan Teke: 1	Servet Ertekinioğlu: 1	Sevil Hasırcı: 1
Sevtap Arslan: 1	Sezgi Saraç Süzer: 1	Sezgin Demir: 1
Sibel Yiğit: 1	Süheylâ Bayrav: 1	Süleyman Çetinkaya: 1
Süleyman Efendioğlu: 1	Süleyman Erkam Sulak: 1	Süleyman Eroğlu: 1
Şahin Şimşek: 1	Şener Demirel: 1	Şeyda Ozil: 1
Şeyda Yeşilyurt: 1	Tacettin Şimşek: 1	Taha Kaan Bulut: 1
Tahir Meran: 1	Talat Aytan: 1	Tazegül Demir: 1
Tuğba Tülü: 1	Turgay Sebzecioğlu: 1	Tülay Sarar Kuzu: 1
Ümit Hunutlu: 1	Ümit Yıldız: 1	Ümran Acar: 1
Üzeyir Süğümlü: 1	Vedat Ekmekçi: 1	Veli Doğan Günay: 1
Yakup Topal: 1	Yasemin Aköz: 1	Yasemin Kurtlu: 1
Yasemin Yılmaz	Yavuz Kartallıoğlu: 1	Yıldız Yenen Avcı: 1

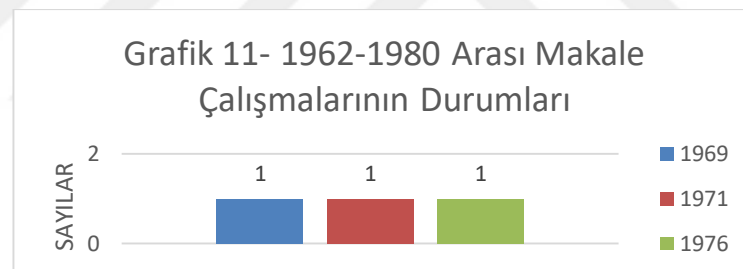
Atagül: 1		
Yusuf Avcı: 1	Yusuf Polat: 1	Yusuf Söylemez: 1
Yüksel Göknel: 1	Z. Canan Karababa: 1	Z. Zuhal Güven: 1
Zeynep Aydın Yılmaz: 1	Zeynep Eren: 1	

Toplam yazar sayısı 320'dir. 2 yazarın beşer, 10 yazarın dörder, 17 yazarın üçer, 37 yazarın ikişer ve 254 yazarın ise birer çalışmaları vardır. Az sayıda çalışma yayımlayan yazar sayıları oldukça fazladır.

4.2.3.2. Makale Çalışmalarının Yıllara Göre Analizleri

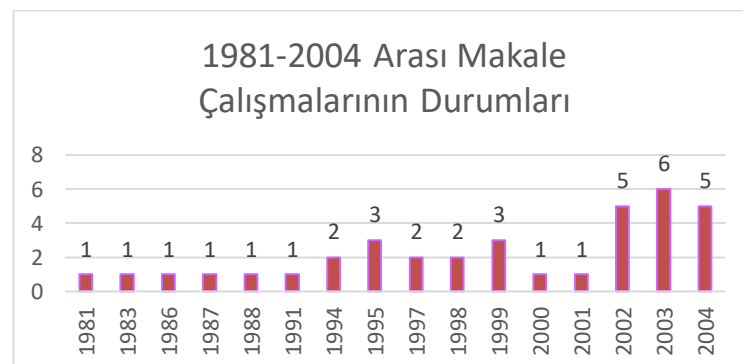
Bu bölümde, çalışmaların hangi yıllarda yayımlandığıyla ilgili sayısal veriler Grafik 11'de, Grafik 12'de, Grafik 13'te ve Grafik 14'te sunulmuş, grafiklerin alt kısımlarında da yorumlanmıştır. Veriler yorumlanırken Türkçe Öğretim Programları esas alınmıştır. Grafik 11'de 1962-1980, Grafik 12'de 1981-2004, Grafik 13'te 2005-2014 ve Grafik 14'te 2015-2018 yılları arasındaki çalışmalar bulunmaktadır.

Grafik 11- 1962-1980 Arası Makale Çalışmalarının Durumları

Bu dönemde 3 çalışma yapılmıştır. İlk çalışma 1969, ikinci çalışma 1971, üçüncü çalışmaya 1976 yıllarına aittir. Oldukça kısır geçen bir dönemdir.

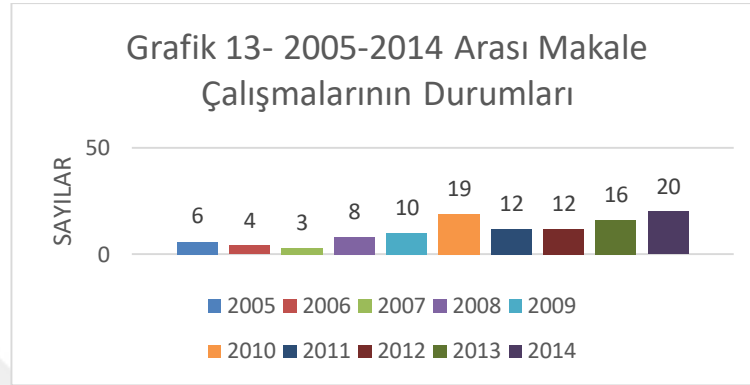
Grafik 12- 1981-2004 Arası Makale Çalışmalarının Durumları

Bu dönemde yapılan çalışma sayısı önceki döneme göre artış göstermiştir. Bu dönemdeki makale sayısı 36'dır. 2001 yılına kadar ya hiç

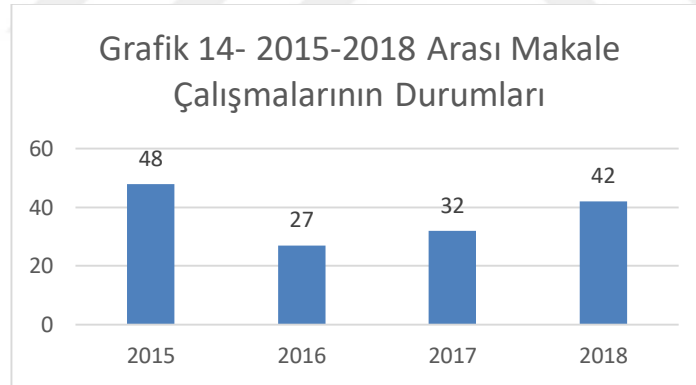
yayımlanmaz ya da 1, 2,3 gibi seyrek sayılarda yayımlanırken 2002 yılından itibaren 5-6 dolaylarında makale yayımlandığı görülmektedir. En çok çalışma 2003 yılında 6 makale ile yapılmıştır. İlk çalışma 1981, son çalışma 2004 yıllarına aittir.

Grafik 13- 2005-2014 Arası Makale Çalışmalarının Durumları

Bu dönemde ciddi bir artışla toplamda 110 makale yayımlanmıştır. En çok makale 20 sayısıyla 2014 yılına aittir. En az makale ise 3 sayıyla 2007 yılında verilmiştir. İlk çalışma 2005, son çalışma 2014 yıllarına aittir. Her yıl az ya da çok makale yayımlandığı görülmektedir.

Grafik 14- 2015-2018 Arası Makale Çalışmalarının Durumları

Bu dönemde 149 makale yayımlanmıştır. En çok makale 48 sayıyla 2015, en az makale 27 sayıyla 2016 yıllarına aittir. Önceki dönemlerle karşılaştırıldığında en fazla makale yayımlanan dönemdir.

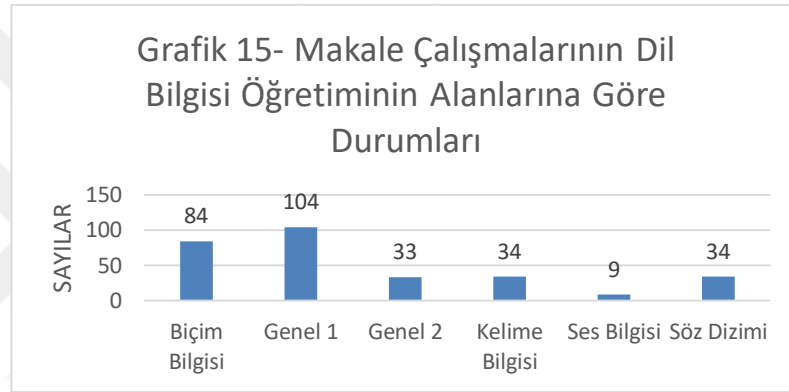
4.2.3.3. Makale Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretiminin Alanlarına Göre Analizleri

Türkçe dil bilgisi öğretiminin hangi alanlardan oluştuğu farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde ifade edilmektedir. Biz, bu çalışmada Zeynep Korkmaz'ın sınıflamasını dikkate alıp Türkçe dil bilgisi öğretimini 4 alanda inceledik: biçim bilgisi, kelime bilgisi, ses bilgisi ve söz

dizimi. Ancak bu 4 alana girmeyen birtakım çalışmalar da vardır. Bunlar da “Genel 1” ve “Genel 2” başlıkları altında değerlendirilmiştir. “Genel 1”in içerisinde Türkçe dil bilgisi öğretiminin bütününe kapsayan, biçim bilgisi, kelime bilgisi, ses bilgisi ve söz dizimi alanlarına özel olarak girmeyen çalışmalar vardır. “Genel 2”ye ise biçim bilgisi, kelime bilgisi, ses bilgisi ve söz dizimi alanlarından en az ikisi içeren çalışmalar alınmıştır.

Dil bilgisi öğretiminin alanlarına ait sayısal veriler Grafik 15’te sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır. Grafik 16’da ise bu verilerin yüzdelik dağılımları verilmiş ve yorumlanmıştır.

Grafik 15- Makale Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretiminin Alanlarına Göre Durumları

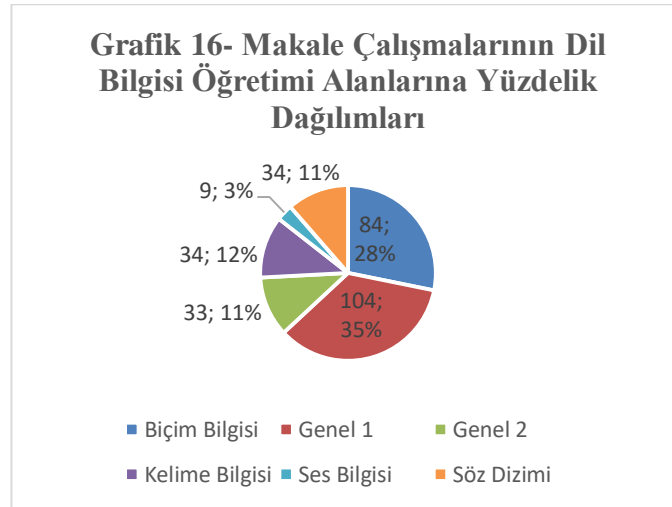

En çok çalışma 104 makaleyle “Genel 1” alanında, en az çalışmaya 9 makaleyle “Ses Bilgisi” alanında yapılmıştır.

Dil bilgisi öğretiminin özel alanları birbirleriyle karşılaştırıldıklarında biçim bilgisi alanının öğretimiyle ilgili yapılan makale çalışmalarının kelime bilgisi, ses bilgisi ve söz dizimi alanlarının öğretimiyle ilgili çalışmalardan fazla olduğu görülmektedir.

Aşağıdaki grafikte de alanların yüzdelik dağılımları verilmiştir:

Grafik 16- Makale Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretimi Alanlarına Yüzelik Dağılımları

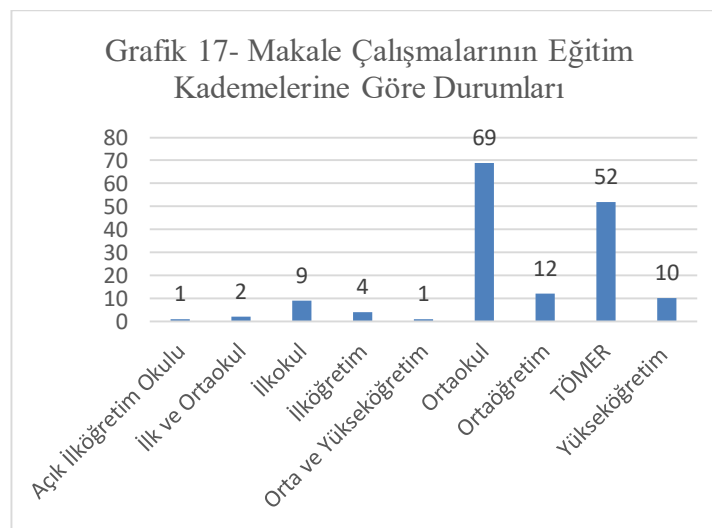

Grafikte de görüldüğü gibi “Genel 1” alanı %35 ile en yüksek orana sahiptir. Onu takiben %28 ile “Biçim Bilgisi”, %12 ile “Kelime Bilgisi”, %11 ile “Genel 2” ve “Söz Dizimi”, % 3 ile de “Ses Bilgisi” gelmektedir.

4.2.3.4. Makale Çalışmalarının Eğitim Kademelerine Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların eğitimin hangi kademesine yönelik olarak yapıldığıyla ilgili sayısal veriler Grafik 17’de sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 17- Makale Çalışmalarının Eğitim Kademelerine Göre Durumları

Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış ve tespit edilebilen 298 makale çalışmasının 160’ında eğitim kademeleri belirtilmiş, 138’indeyse

belirtilmemiştir. Eğitim kademeleri belirtilmiş olan çalışmaların sayıları grafikte gösterilmiştir. 160 çalışmanın grafiğine bakıldığında “ortaokul” eğitim kademesiyle ilgili çalışmaların oldukça fazla olduğu görülmektedir. Özellikle Türkçe dil bilgisinin ana dili olarak öğretildiği eğitim kademeleriyle karşılaştırıldığında öğretimin ortaokulda ağırlık kazandığı ve yoğunlaştığı görülmektedir. Açık ilköğretim okulu, ilk ve ortaokul, ilkokul, ilköğretim, orta ve yükseköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim başlıklarının makale sayısı 39’dur. Sadece ortaokul başlığında ise 69 çalışma vardır.

108 çalışma Türkçe dil bilgisinin ana dili olarak öğretilmesiyle ilgilidir. Türkçe dil bilgisinin yabancı dil olarak öğretildiği “TÖMER”lere bakıldığında 52 makale çalışması yapıldığı görülmektedir. Eğitim kademesi belirtilmiş olan toplam 160 çalışmanın 108’inin Türkçe dil bilgisinin ana dili olarak öğretildiği, 52’sininse yabancı dil olarak öğretildiği; bunun da neredeyse yarı yarıya denk geldiği görülmektedir.

4.2.3.5. Makale Çalışmalarının Kuram-Yaklaşım-Model-Strateji-Yöntem-Teknik Açıklarından Analizleri

Bu bölümde, çalışmalarda hangi kuramın, yaklaşımın, modelin, stratejinin, yöntemin veya tekniğin yer aldığıyla ilgili sayısal veriler Tablo 9’da, Tablo 10’da, Tablo 11’de, Tablo 12’de, Tablo 13’te ve Tablo 14’te sunulmuş, her tablonun alt kısmında da yorumlanmıştır. Tablodaki sayısal veriler soldan sağa ve çoktan aza doğru sıralanmıştır. Aynı sayıdaki verilerin sıralanmasında ise alfabetik sıra gözetilmiştir.

298 çalışmanın 77’inde kuram, yaklaşım, model, strateji, yöntem veya teknik belirtilmiştir. Dolayısıyla analiz, 77 çalışma üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Bazı çalışmalarda teknik bazı çalışmalarda ise yöntem olarak kullanılan aynı unsur, çalışmada nasıl kullanılmışsa araştırmamıza da o şekilde alınmıştır.

Tablo 9- Makale Çalışmalarındaki Kuramlar

Çoklu Zekâ Kuramı: 3	Dil-Düşünce Analizi Kuramı: 1	Yönetme ve Bağlama Kuramı: 1
-------------------------	----------------------------------	---------------------------------

Toplam 5 çalışmada kuram belirlenmiştir. En çok kullanılan kuram 3 ile “Çoklu Zekâ Kuramı”dır. Dil-düşünce analizi ve yönetme ve bağlama kuramları birer kez kullanılmıştır.

Tablo 10- Makale Çalışmalarındaki Yaklaşımlar

Bilişsel Yaklaşım: 2	Yapılandırmacı Yaklaşım: 2	Bilinç Uyandırma Etkinliği Yaklaşımı: 1
İşlevsel Dilbilim Yaklaşımı: 1	Kuralavarım Yaklaşımı: 1	Senaryo Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı: 1
Sentezci Yaklaşım: 1	Söylemdilbilgisi Yaklaşımı: 1	

Toplam 10 çalışmada yaklaşım belirlenmiştir. İkişer çalışmayla en çok kullanılan yaklaşımlar bilişsel ve yapılandırmacı yaklaşımlardır. Bilinç uyandırma etkinliği, işlevsel dilbilim, kuralavarım, senaryo tabanlı öğrenme, sentezci ve söylemdilbilisel yaklaşımlar birer kez kullanılmıştır.

Tablo 11- Makale Çalışmalarındaki Modeller

5E Modeli: 1	Gazete Reklam Metinleri Modeli: 1
--------------	-----------------------------------

Toplam 2 çalışmada model belirlenmiştir. İkisinde de birer model kullanılmıştır: 5E modeli ve gazete reklam metinleri modeli.

Tablo 12- Makale Çalışmalarındaki Stratejiler

Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisi: 2	Dil Öğrenme Stratejilerine Dayalı Etkinlikler Stratejisi: 1	Yapı Bilgisi Eğitimi Tahmin Etme Stratejisi: 1
-------------------------------------	---	--

Toplam 4 çalışmada strateji belirlenmiştir. En çok kullanılan strateji 2 ile “Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisi”dir. Dil öğrenme stratejilerine dayalı

etkinlikler stratejisi ile yapı bilgisi eğitimi tahmin etme stratejisi birer kez kullanılmıştır.

Tablo 13- Makale Çalışmalarındaki Yöntemler

Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemi: 3	Drama Yöntemi: 2	Karikatür Yöntemi: 2
Kavram Haritası Yöntemi: 2	Meta Analiz Yöntemi: 2	5E Modeli Yöntemi: 1
Atasözleri Yöntemi: 1	“Cümle Ögesi” ve “Zaman Anlamı” İlgisi Yöntemi: 1	Çizgi Roman Yöntemi: 1
Çözümleme Yöntemi: 1	Divan Şiiri Yöntemi: 1	“Düşündürme-Sorgulama Sorularıyla Düzeltilmesi” Yöntemi: 1
Etkinlik (Oyun Oynama) Yöntemi: 1	Görsel Materyal Yöntemi: 1	Grammer-Tercüme Yöntemi: 1
İletişimsel Edinç Yöntemi: 1	Karşılaştırmalı Dil Bilimi Yöntemi: 1	Kişiselleştirilmiş Metinlerin Kullanımı Yöntemi: 1
Konu Sıralaması ve Tekrarı Yöntemi: 1	Masal/Hikâye Yöntemi: 1	Matematikteki Kümeler ile İlişkilendirilmesi Yöntemi: 1

Materyal Destekli Eğitsel Oyunlar Yöntemi: 1	Metin Seçimi Yöntemi: 1	Metne Dayalı Yöntem: 1
Morfo-Semantik Yöntem: 1	Müziksel-Ritmik Zekâya Yönelik Etkinlikler Yöntemi: 1	Oklama Yöntemi: 1
Öğretim Yazılımları Yöntemi: 1	Proje Tabanlı İş Birlikli Öğrenme Yöntemi: 1	Sezdirme Yöntemi: 1
Sınıf Dışı Etkinlik Yöntemi: 1	Soru ve Görsel Yöntemi: 1	Tepegöz Yöntemi: 1
Yanlış Çözümlemesi Yöntemi: 1	Yaratıcı Drama Yöntemi: 1	Yer Düzeni Yöntemi: 1
Web Macerası Yöntemi: 1		

Toplam 43 çalışmada yöntem belirlenmiştir. En çok kullanılan yöntem 3 ile “Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemi”dir. Drama, karikatür, kavram haritası ve meta analiz yöntemleri ikişer kez kullanılmıştır. “Cümle ögesi” ve “zaman anlamı” ilgisi, “düşündürme-sorgulama sorularıyla düzeltilmesi”, 5e modeli, atasözleri, çizgi roman, çözümleme, divan şiiri, etkinlik (oyun oynama), görsel materyal, gramer-tercüme, iletişimsel edinç, karşılaştırmalı dil bilimi, kişiselleştirilmiş metinlerin kullanımı, konu sıralaması ve tekrarı, masal/hikâye, matematikteki kümeler ile ilişkilendirilmesi, materyal destekli eğitsel oyunlar, metin seçimi, metne dayalı, morfo-semantik, müziksel-ritmik

zekâyâ yönelik etkinlikler, oklama, öğretim yazılımı, proje tabanlı iş birlikli öğrenme, sezdirme, sınıf dışı etkinlik, soru ve görsel, tepegöz, yanlış çözümlenmesi, yaratıcı drama, yer düzeni ve web macerası yöntemleri birer kez kullanılmıştır.

Tablo 14- Makale Çalışmalarındaki Teknikler

Animasyon Tekniği: 2	Bellek Destekleyiciler Tekniği: 1	Diğer Derslerden Yararlanma Tekniği: 1
Drama Tekniği: 1	Görsel Soru Temelli Teknik: 1	Hareketli Resimler Tekniği: 1
Jigsaw Tekniği: 1	Jigsaw-IV Tekniği: 1	Müzik Klipleri Tekniği: 1
Senaryo Tabanlı Öğrenme Tekniği: 1	Takım-Oyun-Turnuva Tekniği: 1	Yapılandırılmış Grid Test Tekniği: 1

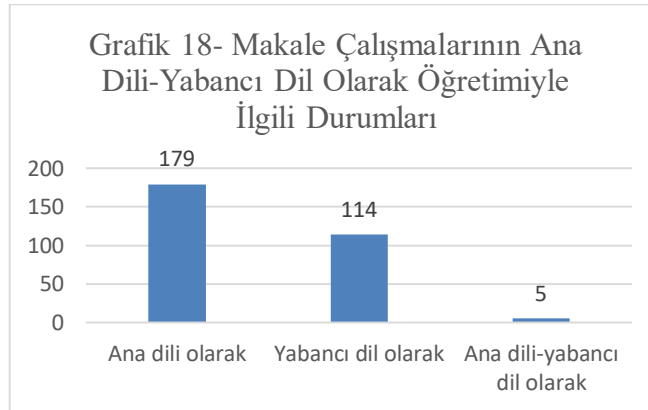
Toplam 13 çalışmada teknik belirlenmiştir. En çok kullanılan teknik 2 ile “Animasyon Tekniği”dir. Bellek destekleyiciler, diğer derslerden yararlanma, drama, görsel soru temelli, hareketli resimler, jigsaw, jigsaw-ıv, müzik klipleri, senaryo tabanlı öğrenme, takım-oyun-turnuva ve yapılandırılmış grid test teknikleri birer kez kullanılmıştır.

298 makale çalışmasının 77’sinde kuram, yaklaşım, model, strateji, yöntem veya teknik belirtilmiştir. Bu 77 çalışmanın 5’inde kuram, 10’unda yaklaşım, 2’sinde model, 4’ünde strateji, 43’ünde yöntem ve 13’ünde teknik belirtilmiştir. Görüldüğü gibi yöntemler oldukça fazla kullanılmıştır.

4.2.3.6. Makale Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların ana dili-yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili sayısal verileri Grafik 18’de sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 18- Makale Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Durumları

Çalışmaların 179'u ana dili, 114'ü yabancı dil, 5'iye hem ana dili hem de yabancı dil olarak öğretimiyle ilgilidir. Görüldüğü gibi dil bilgisi öğretiminin ana dili olarak öğretilmesine daha fazla ağırlık verilmiştir.

4.2.3.7. Makale Çalışmalarının Dergilerdeki Sayılarına Göre Analizleri

Bu bölümde, hangi dergide kaç çalışma yayımlandığıyla ilgili sayısal veriler Tablo 15'te sunulmuş, tablonun alt kısmına da yorum yapılmıştır. Tablodaki sayısal veriler soldan sağa ve çoktan aza doğru sıralanmıştır. Aynı sayıdaki verilerin sıralanmasında ise alfabetik sıra gözetilmiştir.

Tablo 15- Makale Çalışmalarının Dergilerdeki Sayılarına Göre Durumları

Turkish Studies	36	IJLET	26
IJLA	16	Dil Dergisi	14
TÜBAR	8	Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi	8
JASSS	6	Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	6
TEKE	6	Ana Dili Eğitimi Dergisi	5
Çağdaş Türk Dili Dergisi	5	Türk Dili Araştırmaları	5

		Yıllığı Belleten	
Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks	5	Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi	4
Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi	4	Millî Eğitim Dergisi	4
Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	4	Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	3
Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi	3	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi	3
Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi	3	Dilbilim Araştırmaları Dergisi	3
Educational Research and Reviews	3	Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi	3
Kesit Akademi Dergisi	3	Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları	3
Turkophone	3	Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi	3

		Dergisi	
Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	2	Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi	2
Anadili Dil Kültürü ve Eğitim Dergisi	2	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2
Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2	Education Sciences	2
Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	2	Gazi Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi	2
Giresun Üniversitesi Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi	2	Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2
International Online Journal of Educational Sciences	2	İlköğretim Online	2
Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler	2	Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri	2

Dergisi			
Route Educational and Social Science Journal	2	Tarih Okulu Dergisi	2
TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi	2	Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi	1	Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi	1	Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi	1
Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi	1	Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1

Başkent University Journal of Education	1	Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
Bilge	1	Bilig	1
Çağdaş Eğitim Dergisi	1	Çukurova Üniversitesi Çukurova Araştırmaları Dergisi	1
Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
Dil Araştırmaları	1	Dil ve Edebiyat Araştırmaları	1
Dil ve İnsan	1	Dünyada Türkçe Öğretimi	1
E-Dil	1	Ege Üniversitesi Ege Eğitim Dergisi	1
Eğitim ve Bilim	1	Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi	1
EKEV Akademi Dergisi	1	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	1
Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
E-Uluslararası	1	Eurasian Academy of	1

Eğitim Araştırmaları Dergisi		Sciences Social Sciences Journal	
European Journal of Educational Research	1	Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	1
Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakóltesi Dergisi	1	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-Dergisi	1
Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi	1	International Journal of Progressive Education	1
İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi	1	İstanbul Kültür Üniversitesi Yaşadıkça Eğitim Dergisi	1
İstanbul Üniversitesi Dilbilim Dergisi	1	İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakóltesi Dergisi	1
İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi	1	Journal of European Education	1

Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	1	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	Modern Türklük Araştırmaları Dergisi	1
Researcher: Social Science Studies	1	Sakarya Üniversitesi Journal of Education	1
Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi	1	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi	1
Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi	1	Süleyman Demirel Üniversitesi International Journal of Educational Studies	1

Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	1	Türk Kültürü Dergisi	1
Türk Yurdu Dergisi	1	Türkbilig	1
Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları	1	Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi	1
Uludağ Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi	1
Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi	1	Uluslararası Eğitim ve Dil Dergisi	1
Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi	1	Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi	1
Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi	1	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1

21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi	1		
--	---	--	--

Tabloya göre en çok çalışma yapılan dergi Turkish Studies'tir. Bu dergide toplam 36 makale yayımlanmıştır. Ardından 26 makale ile IJLET, 16 makale ile IJLA ve 14 makale ile Dil Dergisi gelmektedir.

Makale tespit edilen dergi sayısı 114'tür. Bu dergilerde 298 makale tespit edilmiştir.

4.2.3.8. Makale alışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Analizleri

Bu bölümde, çalışmalardaki anahtar kelimelerin analizleri yer almaktadır. 298 çalışmanın 258'inde anahtar kelime bulunmakta, 40'ındaysa bulunmamaktadır. 258 çalışmanın 4'ndeysen anahtar kelimeler yabancı dille yazılmıştır. Bu kelimeler Türkçeye çevrilmek istenmiş ancak kelimelerin karşıladığı kavramın tam olarak yansıtılamayacağı düşüncesiyle evrilmekten vazgeçilmiş ve kelimeler analiz dışında bırakılmıştır. Sonuç olarak anahtar kelime analizi 254 makale çalışmasıyla gerçekleştirilmiştir. zmlenen 254 makale çalışmasından ise toplamda 1006 anahtar kelime elde edilmiştir.

Anahtar kelime analizi iki şekilde gerçekleştirilmiştir: anahtar kelimelerin değiştirilmemiş ve değiştirilmiş biçimleri.

4.2.3.8.1. Anahtar Kelimelerin Değiştirilmemiş Biçimleri

Bu bölümde, anahtar kelimeler üzerinde hiçbir değişiklik yapılmamış, makalelerdeki özgün hâlleri korunmuş ve bu şekilde analiz edilmiş ve sıklık grafiği çıkarılmıştır.

Bu kelimeler öncelikle alfabetik olarak üç sütün şeklinde sıralanmış, ardından Grafik 19'da sıklıkları çıkarılmıştır. Ancak tüm anahtar kelimeler grafikleştirilemeyeceğinden bir sınırlama getirilerek grafiğe, 15 ve üzerinde sıklığı bulunanlar alınmıştır.

Gazete Metinleri
Geçerlik
Geçmiş Zaman
Geçmiş Zaman
Geleneksel Dil Bilgisi
Geleneksel Öğretim Materyalleri
Geleneksel Yaklaşım ve Yöntemler
Geniş Zaman
Gıf
Gizli Karmaşıklık
Görev Odaklı Öğretim
Görevsel Sesbilim
Görsel Materyal
Görsellik
Görünüş
Görünüş Belirteçlikleri
Görüş
Görüş
Graf
Gramer
Gramer
Gramer
Gramer-Fercüme Metodu
Gürcüce
Güvenirlilik
Güvenirlilik-Geçerlilik
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hata Analizi
Hata Analizi
Hatalar
Hedef
Hikâye
Hikâye Anlatımı
Hipermetin
Hitit
Hümâyûn-Nâme
İçerik Geliştirme
İhtimal
İkileme
İkileme Alıştırmaları
İkilemeler
İkinci Dil Öğretimi
İkinci/Yabancı Dil
İletişim
İletişimsel Edinç
İletişimsel Yöntem
İlke
İlkeler
İlkokul
İlkokul
İlkokul Öğrencileri
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim 6. Sınıf
İlköğretim İkinci Kademe
İlköğretim Türkçe Dersi Programı
İngilizce
İnternet

İran
İran
İran Dilleri
İranlılar
İsim Hâl Ekleri
İsim Tamlamaları
İsim Tamlaması
İsimler
İsimleştirme Öğretimi
İsmin Hâlleri
İstek Kipi
İstek Kipi
İstem
İstisna
İşbirlikli Öğrenme
İşbirlikli Öğrenme Yöntemi
İşe Dayalı Ders Malzemeleri
İşe-Dayalı Öğrenme
İşlev
İşlev
İşlev
İşlev
İşleve Dayalı Dil Bilgisi
İşlevsel
İşlevsel Dil Bilgisi Öğretimi
İşlevsel Dilbilim
İyelik
Jigsaw Tekniği
Jigsaw-Iv Tekniği
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Kahıcılık
Kapalı Biçim Birim
Karikatür
Karikatürler
Karmaşık Tümece
Karmaşık Tümece
Karmaşıklık
Karşılaştırmalı Dil Bilimi
Kavram
Kavram Haritaları
Kavram Haritaları
Kavram Kargaşası
Kavram Öğretimi
Kavram Yanılgıları
Kavram Yanılgıları
Kavram Yanılgıları
Kavram Yanılgısı
Kavram Yanılgısı
Kavrama
Kavramsal Metafor Kuramı
Kaynak Eserler
Kazanım
Kelime Bilgisi
Kelime Grubu
Kelime Grupları
Kelime Grupları
Kelime Grupları
Kelime Hazinesi
Kelime Hazinesi
Kelime Öğretimi
Kelime Türetme
Kelime Türleri
Kılavuz Kitap

Kılış
Kırgınlara Türkiye Türkçesi Öğretimi
Kip
Kip
Kip Ekleri
Kip-Kiplik
Kipler
Kiplik
Kiplik
Klasik Eser
Konu
Konu
Konu Sıralaması
Konu Tekrarı
Konu ve Sunum Temelli Bağdaşıklık İlişkileri
Kopyalama
Koşak
Koşul Tümece
Kök
Kuralavırım
Kuralsız (Devrik) Cümle
Küçük Prens
Kültür Öğretimi
Kümeler
Latince Gramer
Lisansüstü Tezler
Masal Anlatımı
Matematik
Materyal Destekli Eğitimsel Oyunlar
Materyal Geliştirme
Meta Analiz
Meta-Analiz
Metin Geliştirme
Metin Seçimi
Metinler
Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretimi
Model Uygulaması
Morfoloji
Morfo-Semantik
Müyessiretî'l-Ulûm
Müzik Klipleri ve Şarkılar
Müziksel-Ritmik Zekâ
Neden ve Sonuç İlişkileri
Nesne Durumu Eki
Ne-Sorusu
Nitel Analiz
Nitel Araştırma Modeli
Niteleme Sıfatlarının Öğretimi
Niteleme Sıfatlarının Sınıflandırılması
Odak
Odak
Oklama Yöntemi
Okuduğunu Anlama Becerisi
Okuma-Anlama
Olay Eylemleri
Olumsuz Aktarım
Orta Öğretim
Ortaç
Ortaç

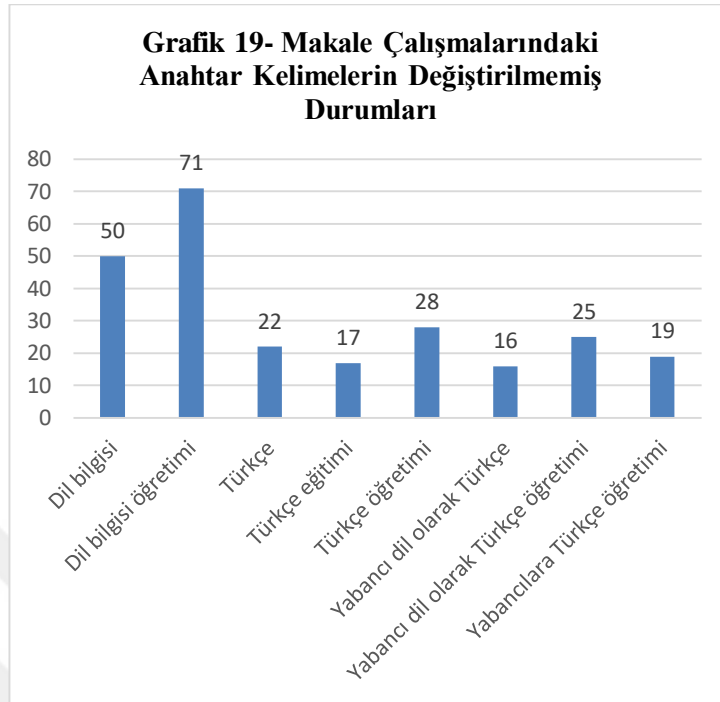

Grafik 19- Makale Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmemiş Durumları

Grafığe göre makalelerde en çok kullanılan anahtar kelime “Dil bilgisi öğretimi”dir. Bu kelimenin 71 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Ardından sırasıyla 50 kelime ile “Dil bilgisi”, 28 kelime ile “Türkçe öğretimi”, 25 kelime ile “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi”, 22 kelime ile “Türkçe”, 19 kelime ile “Yabancılara Türkçe öğretimi”, 17 kelime ile “Türkçe eğitimi” ve 16 kelime ile “Yabancı dil olarak Türkçe” gelmektedir.

Makalelerin “dil bilgisi öğretimi” ile ilgili oluşu doğal olarak anahtar kelimenin de “Dil bilgisi öğretimi” olarak belirlenmesinde etkili olmuştur.

4.2.3.8.2. Anahtar Kelimelerin Değiştirilmiş Biçimleri

Anahtar kelimeler analiz edilirken birtakım sorunlarla karşılaşmıştır:

Bazı kelimelerin aynı kavramı karşılamalarına rağmen farklı biçimlerde yazıldıkları görülmüştür. Bu kelimeler tek başlık altında toplanmıştır. Örneğin sıfat ve ön ad kelimeleri aynı kavramı karşılar. Dolayısıyla farklı şekilde yazılan aynı kavram birleştirilmiştir.

Bazı kelimelerin yine aynı kavramı karşılamaları rağmen bitişik veya ayrı yazıldıkları görülmüştür. Bunlar da yine TDK'nin yazım kılavuzu esas alınarak tek başlık altında toplanmıştır. Örneğin “dil bilgisi” ve “dibilgisi” aynı kavramı karşılar. Bunlar “dil bilgisi” başlığında birleştirilmiştir. Fakat

Dil Öğretimi
Dil Öğretimi
Dil ve Anlatım Kitabı
Dil Yapıları
Dil-Düşünce
Dilin Doğuşu
Dilsel Zaman
Divan
Doküman İncelemesi
Dönüşümler
Dördüncü Sınıf
Drama Yöntemi
Drama Yöntemi
Drama Yöntemi
Düzensiz Fiiller
Edilgenlik
Eğitim
Eğitim
Eğitim
Eğitim Amaçlı Söylem-Dil Bilgisi
Eğitim Araç-Gereçleri
Eğitmenler
Eğitsel Araç
Ek Öğretimi
Ek Öğretimi
Ek Yanlıları
Ek Yanlıları
Ek-Fiil
Ek-Fiil
Ekler
Ekler
Eksiltili Yapı
Emir Kipi
Emir Kipi
Eş Biçimli Biçim Birimler
Eş Biçimlilik
Eş Dizimlilik
Etkinlikler
Etkinlikler
Etkinlikler
Etkinlikler
Etkinlikler
Etirgen Yapılar
Evet/Hayır Sorusu
Evrensel Dil Bilgisi
Eylem Araştırması
Eylem Öğretimi
Ezgi
Farkındalık
Farkındalık
Fiil
Fiil
Fiil
Fiil Çekimi
Fiil Çekimi
Fiil Listesi
Fiilde Birleşik Çatı
Fiilimsi
Fiilimsi
Fiilimsi
Fiilimsi Ekleri
Fiilimsi Grubu
Fiilimsiye Bağlı Kelime
Fiillerin Yapı Özellikleri
Gazete Metinleri
Geçerlik

Geçmiş Zaman
Geçmiş Zaman
Geleneksel Dil Bilgisi
Geleneksel Öğretim Materyalleri
Geleneksel Yaklaşım ve Yöntemler
Geniş Zaman
GIF
Gizli Karmaşıklık
Görev Odaklı Öğretim
Görevsel Ses Bilimi
Görsel Materyal
Görsellik
Görünüş
Görünüş Belirteçlikleri
Görüş
Görüş
Graf
Gürcüce
Güvenirlilik
Güvenirlilik-Geçerlilik
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hata Analizi
Hata Analizi
Hatalar
Hedef
Hikâye
Hikâye Anlatımı
Hipermetin
Hitit
Hümâyün-Nâme
İçerik Geliştirme
İhtimal
İkileme
İkileme
İkileme Alıştırmaları
İletişim
İletişimsel Edinç
İletişimsel Yöntem
İlke
İlke
İlkokul
İlkokul
İlkokul Öğrencileri
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim 6. Sınıf
İlköğretim İkinci Kademe
İlköğretim Türkçe Dersi Programı
İngilizce
İnternet
İran
İran
İran Dilleri
İranlılar
İsim Tamlamaları
İsim Tamlamaları

İsimler
İsimler
İstek Kipi
İstek Kipi
İstem
İstisna
İş Birlikli Öğrenme
İş Birlikli Öğrenme
İşe Dayalı Ders Malzemeleri
İşe Dayalı Öğrenme
İşlev
İşlev
İşlev
İşlev
İşleve Dayalı Dil Bilgisi
İşlevsel
İşlevsel Dil Bilgisi Öğretimi
İşlevsel Dil Bilimi
İyelik
Jigsaw Tekniği
Jigsaw-IV Tekniği
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Kahıcılık
Kapalı Biçim Birim
Karikatür
Karikatür
Karmaşık Tümce
Karmaşık Tümce
Karmaşıklık
Karşılaştırmalı Dil Bilimi
Kavram
Kavram Haritaları
Kavram Haritaları
Kavram Kargaşası
Kavram Öğretimi
Kavram Yanılgıları
Kavram Yanılgıları
Kavram Yanılgıları
Kavram Yanılgıları
Kavram Yanılgıları
Kavram Yanılgıları
Kavramsal Metafor Kuramı
Kaynak Eserler
Kazanım
Kelime Bilgisi
Kelime Grupları
Kelime Grupları
Kelime Grupları
Kelime Grupları
Kelime Grupları
Kelime Hazinesi
Kelime Hazinesi
Kelime Öğretimi
Kelime Türetme
Kelime Türleri
Kelime Türleri
Kelime Türleri
Kılavuz Kitap
Kılımsız
Kırgızlara Türkiye Türkçesi Öğretimi
Kip
Kip
Kip
Kip

Kip-Kiplik
Kiplik
Kiplik
Klasik Eser
Konu
Konu
Konu Sıralaması
Konu Tekrarı
Konu ve Sunum
Temelli Bağdaşıklık
İlişkileri
Kopyalama
Koşaç
Koşul Tümceleri
Kök
Kuralsız (Devrik)
Cümle
Küçük Prens
Kültür Öğretimi
Kümelere
Latince Gramer
Lisansüstü Tezler
Masal Anlatımı
Matematik
Materyal Destekli
Eğitsel Oyunlar
Materyal Geliştirme
Meta-Analiz
Meta-Analiz
Metin Geliştirme
Metin Seçimi
Metinler
Metne Dayalı Dil
Bilgisi Öğretimi
Model Uygulaması
Morfo-Semantik
Müeyessiretü'l-Ulûm
Müzik Klipleri ve
Şarkılar
Müziksel-Ritmik
Zekâ
Neden ve Sonuç
İlişkileri
Ne-Sorusu
Nitel Analiz
Nitel Araştırma
Modeli
Niteleme Sıfatlarının
Öğretimi
Niteleme Sıfatlarının
Sınıflandırılması
Odak
Odak
Oklama Yöntemi
Okuma-Anlama
Okuma-Anlama
Olay Eylemleri
Olumsuz Aktarım
Ortak Başvuru Metni
Ortak Hatalar
Ortaokul
Ortaöğretim
Ortaöğretim
Ortaöğretim
Ortaöğretim
Ortaöğretim
Oyun
Öğrenci
Öğrenci
Öğrenci Başarısı
Öğrenci Başarısı
Öğrenci Çalışma

Kitabı
Öğrenci Görüşleri
Öğrenci Görüşleri
Öğrenci Merkezli
Dil Bilgisi
Öğrenme
Öğrenme
Öğrenme Alanları
Taksonomisi
Öğrenme Stratejileri
Öğretim
Öğretim
Öğretim
Öğretim
Öğretim Elemanı
Öğretim Materyali
Öğretim Programı
Öğretim Türü
Öğretim
Uygulamaları
Öğretim Yazılımı
Öğretim Yönetimi ve
Sunumu
Öğretim Yöntemleri
Öğretimi
Öğretimi
Ayrıntılama Kuramı
Öğretim-Öğrenim
Öğretmen Bilgisi
Öğretmen Görüşleri
Öğretmen Görüşleri
Öğretmen Görüşleri
Öğretmen Görüşleri
Öğretmen Görüşleri
Öğretmen Görüşleri
Öğretmen Görüşleri
Ömer Seyfettin
Örneklem Yöntemi
Örtük Bilgi
Özgün Metinler
Özne AÖ Silme
Pedagojik Dil Bilgisi
Polonya
Program
Proje Tabanlı İş
Birlikli Öğrenme
Reklam Metinleri
Rusça
Rusça
Rusça
Sarf-ı Türkî
Saydam
Senaryo Tabanlı
Öğrenme
Senaryo Tabanlı
Öğrenme
Sentezci Yaklaşım
Ses
Ses Bilgisi
Ses Bilgisi
Ses Bilgisi
Ses Bilimi
Ses Bilimi
Ses Birimi
Ses Olayları
Ses Olayları
Ses Olayları
Sezdirmeye Yöntemi
Sezdirmeye Yöntemi
Sezdirmeye Yöntemi
Sıfat
Sıfat
Sıfat

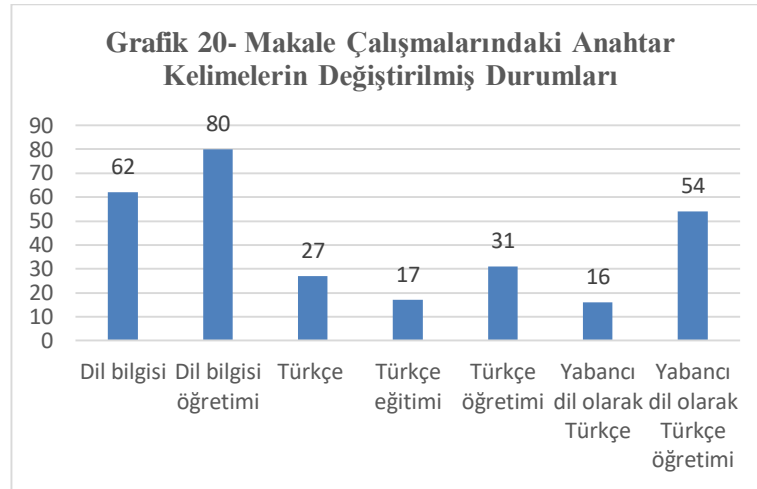
Sıfat
Sıfat Tamlaması
Sıfat-Fiil
Sıfat-Fiil
Sıfat-Fiil
Sıfat-Fiil
Sıfat-Fiil
Sıfat-Fiil
Sıklık Çalışmaları
Sınıf Dışı Eğitim
Sınıf Öğretmeni
Sınıf Öğretmenliği
Sınıf Seviyesi
Sırpça
Sokakta Çalıştırılan
İlköğretim
Öğrencileri
Somut İşlemler
Dönemi
Son Çekim Edatları
Soru
Soru
Soru Tümceleri
Sorunlar
Sorunlar
Sosyal Medya
Sosyokültürel
Değişkenler
Söylem-Dil Bilgisi
Söz Dizimi
Söz Dizimi
Söz Dizimi
Söz Dizimi
Söz Dizimi
Söz Dizimi
Söz Dizimi
Söz Türleri
Sözcük Dizilişi
Sözcük Dizilişi
Sözcük Gruplarının
Öğretimi
Sözcük Öğretimi
Sözcük Sıklığı
Sözcük Yapım
Bilgisi
Sözleşme
Sözlük
Sözlük Bilimi
Sözlük Bilimi
Sözlük Birimsel
Bileşenler
Strateji
Sunuş
Suriyeli Arap
Öğrenciler
Suriyeli Öğrenciler
Şam Üniversitesi
Şimdiki Zaman
Taban
Tahmin
Takım-Oyun-
Turnuva Tekniği
Tamlamalar
Tamlamalar
Tanım
Tarz
Tasnif
Teknik İkinci Şahıs
Adlı
Teknik
Teknik
Tematik Metin

Grafik 20- Makale Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmiş Durumları

Tüm anahtar kelimeler grafikleştirilemeyeceğinden bir sınırlama getirilerek grafiğe, 15 ve üzerinde sıklığı bulunanlar alınmıştır.

Grafiğe göre makalelerde en çok kullanılan anahtar kelime “Dil bilgisi öğretimi”dir. Toplamda 80 kez kullanılmıştır. Ardından sırasıyla 62 ile “Dil bilgisi”, 54 ile “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi”, 31 ile “Türkçe öğretimi”, 27 ile “Türkçe”, 17 ile “Türkçe eğitimi” ve 16 ile “Yabancı dil olarak Türkçe” gelmektedir.

4.2.4. Tez Çalışmalarının Analizleri

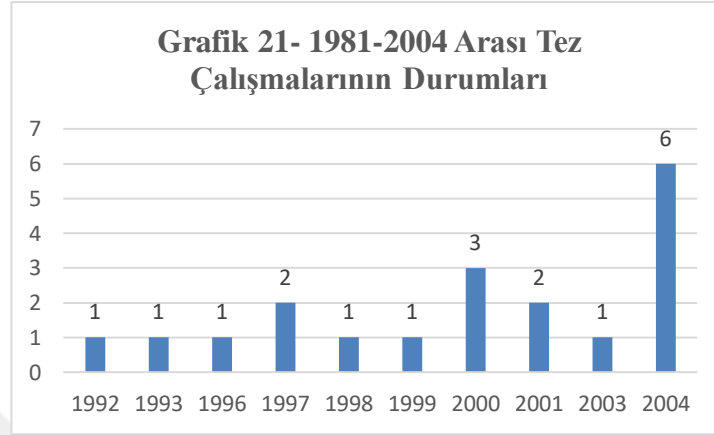
Bu bölümde, elde edilmiş 187 tez çalışması yıllara, dil bilgisi öğretiminin alanlarına, ana dili-yabancı dil olarak öğretimlerine, eğitim kademelerine, yayımlandıkları üniversitelere, danışmanlara, enstitülere, yayımlandıkları şehirlere, bilim dallarına, ana bilim dallarına, programlara, türlere, yaklaşım-kuram-strateji-yöntem-teknik açılarına ve anahtar kelimelere göre analiz edilmiştir. Analiz edilirken önce grafik verilmiş, grafiğin alt kısmına da yorumlar yazılmıştır.

4.2.4.1. Tez Çalışmalarının Yayımlandığı Yıllara Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi yıllarda yayımlandığıyla ilgili sayısal veriler Grafik 21’de, Grafik 22’de ve Grafik 23’te sunulmuş, grafiklerin alt kısımlarında da yorumlanmıştır. Veriler yorumlanırken Türkçe Öğretim Programları esas alınmıştır. Grafik 21’de 1981-2004, Grafik 22’de 2005-2014 ve Grafik 23’te 2015-2018 yılları arasındaki çalışmalar bulunmaktadır.

Not: 1968 Türkçe Öğretim Programının yürürlükte olduğu yıllarda Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış bir tez çalışmasına rastlanmamıştır. Bu yüzden doğrudan 1981-2004 aralığından başlanmıştır.

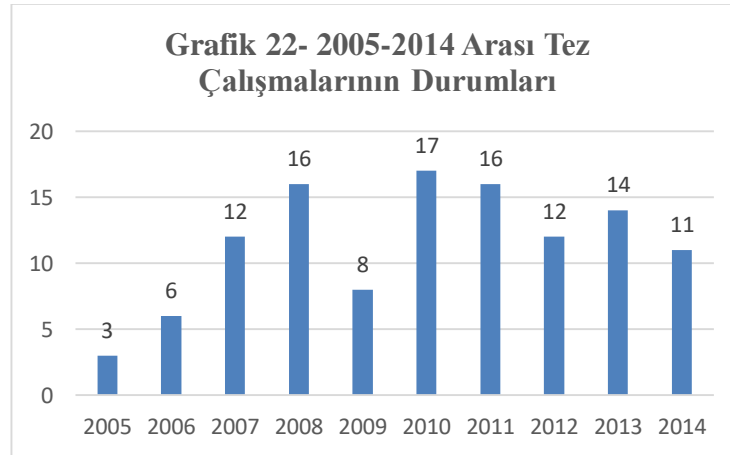
Grafik 21- 1981-2004 Arası Tez Çalışmalarının Durumları

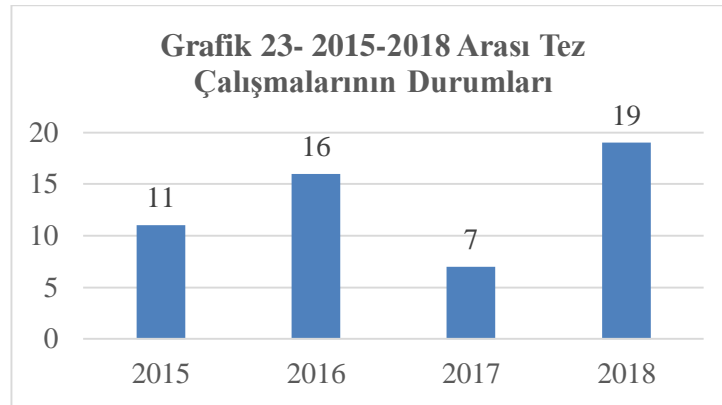
Bu dönemde 19 çalışma yapılmıştır. İlk çalışma 1992, son çalışma 2004 yıllarına aittir. En çok çalışmanın yayımlandığı yıl ise 6 tez ile 2004 yılıdır.

Ayrıca 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1994, 1995 ve 2002 yıllarında Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine bir tez çalışması tespit edilememiştir.

Grafik 22- 2005-2014 Arası Tez Çalışmalarının Durumları

Bu dönemde 115 çalışma yapılmıştır. İlk çalışma 2005, son çalışma 2014 yıllarına aittir. En çok çalışmanın yayımlandığı yıl ise 17 tez ile 2010'dur. En az çalışma ise 2005 yılında 3 tez ile yapılmıştır.

Grafik 23- 2015-2018 Arası Tez Çalışmalarının Durumları

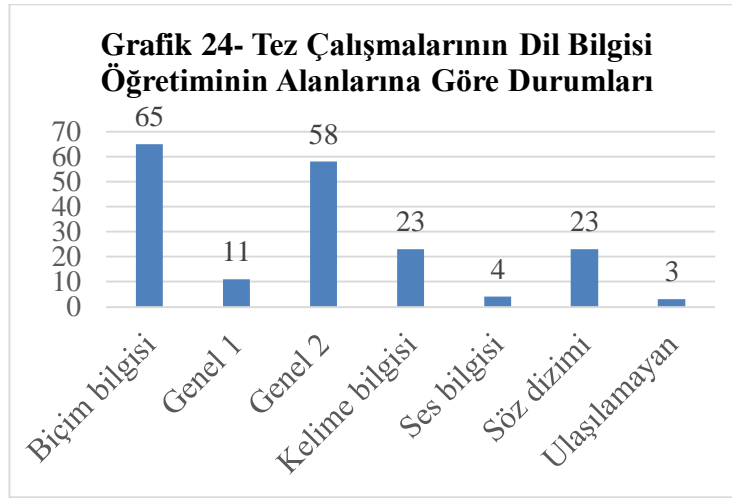
Bu dönemde 53 çalışma yapılmıştır. İlk çalışma 2015, son çalışma 2018 yıllarına aittir. En çok tez çalışmasının yayımlandığı yıl 19 tez ile 2018 yılıdır.

4.2.4.2. Tez Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretiminin Alanlarına Göre Analizleri

Türkçe dil bilgisi öğretiminin hangi alanlardan oluştuğu farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde ifade edilmektedir. Biz, bu çalışmada Zeynep Korkmaz'ın sınıflamasını dikkate alıp Türkçe dil bilgisi öğretimini 4 alanda inceledik: biçim bilgisi, kelime bilgisi, ses bilgisi ve söz dizimi. Ancak bu 4 alana girmeyen birtakım çalışmalar da vardır. Bunlar da "Genel 1" ve "Genel 2" başlıkları altında değerlendirilmiştir. "Genel 1" in içerisinde Türkçe dil bilgisi öğretiminin bütünü kapsayan, biçim bilgisi, kelime bilgisi, ses bilgisi ve söz dizimi alanlarına özel olarak girmeyen çalışmalar vardır. "Genel 2"ye ise biçim bilgisi, kelime bilgisi, ses bilgisi ve söz dizimi alanlarından en az ikisi içeren çalışmalar alınmıştır.

Dil bilgisi öğretiminin alanlarına ait sayısal veriler Grafik 24'te sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 24- Tez Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretiminin Alanlarına Göre Durumları

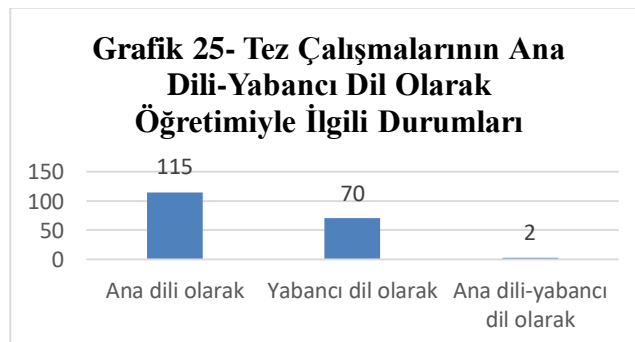

Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış ve tespit edilebilmiş 187 tez çalışmasının 184'ünden veri elde edilebilmiştir. Kalan 3 çalışmaya ise kısıtlandığından veya elektronik ortama yüklenmediğinden ulaşılamamıştır. Buna göre 184 tez çalışması 65 ile en çok “biçim bilgisi” alanında kendini göstermiştir. Onu 58 çalışmayla “genel 2” alanı takip etmektedir. “Kelime bilgisi” ve “söz dizimi” alanlarının sayıları 23 ile birbirine eşittir. “Genel 1” adını verdiğimiz, Türkçe dil bilgisi öğretiminin özel bir alanını değil de bütününe kapsayan çalışmalarda ise sayı 11’dir. Son olarak da en az çalışmaya sahip alan 4 ile “ses bilgisi”dir.

4.2.4.3. Tez Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların ana dili-yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili sayısal verileri Grafik 25’te sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 25- Tez Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Durumları

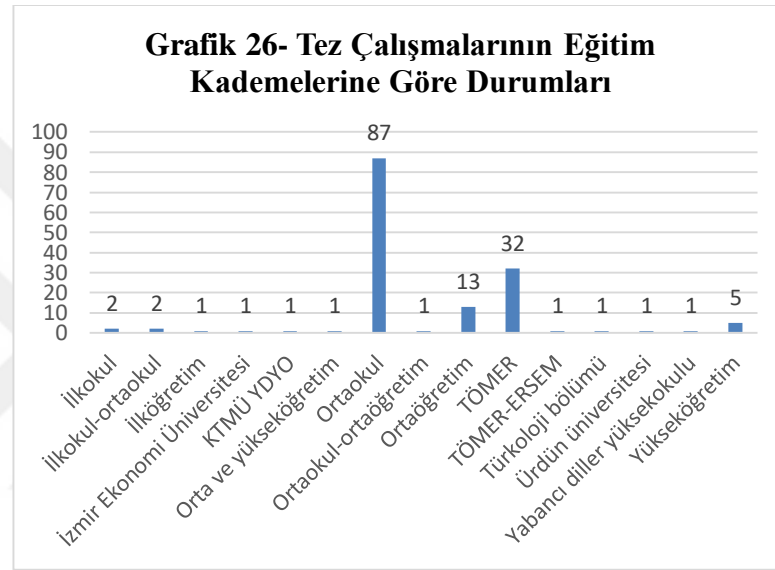

Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış ve tespit edilebilmiş 187 tez çalışmasının 115'i ana dili olarak, 70'i yabancı dil olarak, 2'si de hem ana dili hem yabancı dil olarak öğretilmesiyle ilgilidir.

4.2.4.4. Tez Çalışmalarının Eğitim Kademelerine Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların eğitimin hangi kademesine yönelik olarak yapıldığıyla ilgili sayısal veriler Grafik 26'da sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 26- Tez Çalışmalarının Eğitim Kademelerine Göre Durumları

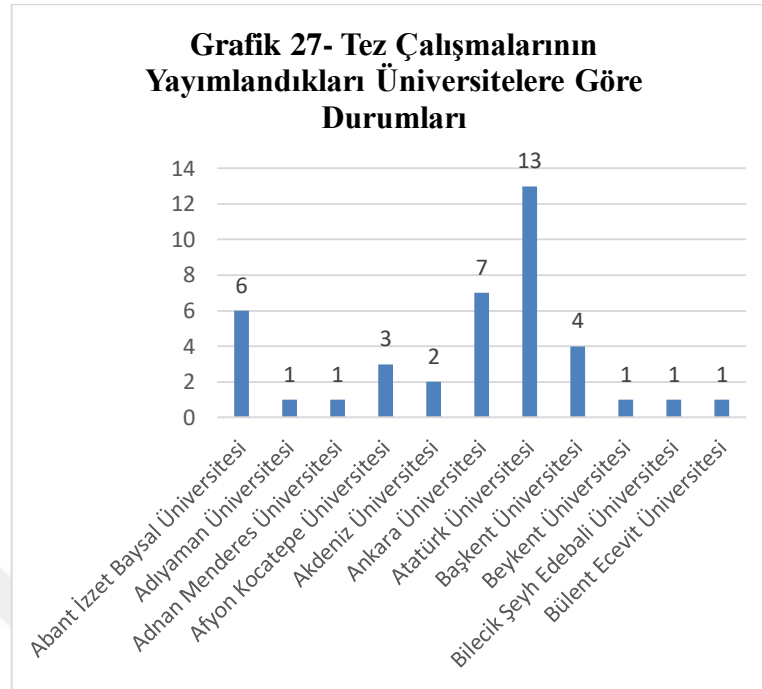
Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış 187 tez çalışmasının 151'inde kademe belirtilmiştir. Kalan 36 çalışmada ise belirtilmemiştir.

151 tez çalışmasının 87'si ortaokul, 32'si TÖMER kademelerine aittir.

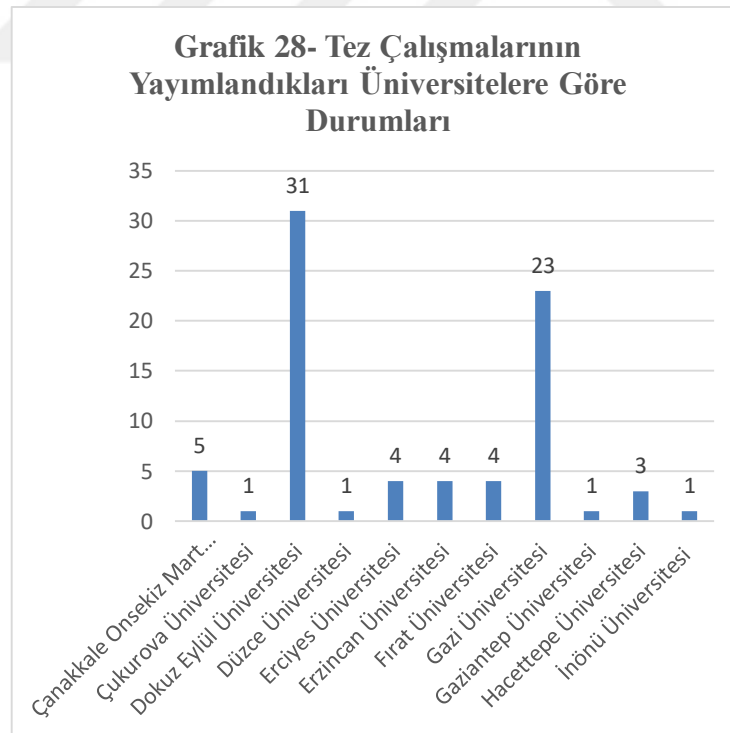
4.2.4.5. Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Üniversitelere Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi üniversitelerde yayımlandığına yönelik sayısal veriler Grafik 27'de, Grafik 28'de, Grafik 29'da ve Grafik 30'da sunulmuş, Grafik 30'un alt kısmında ise yorumlanmıştır.

Grafik 27- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Üniversitelere Göre Durumları

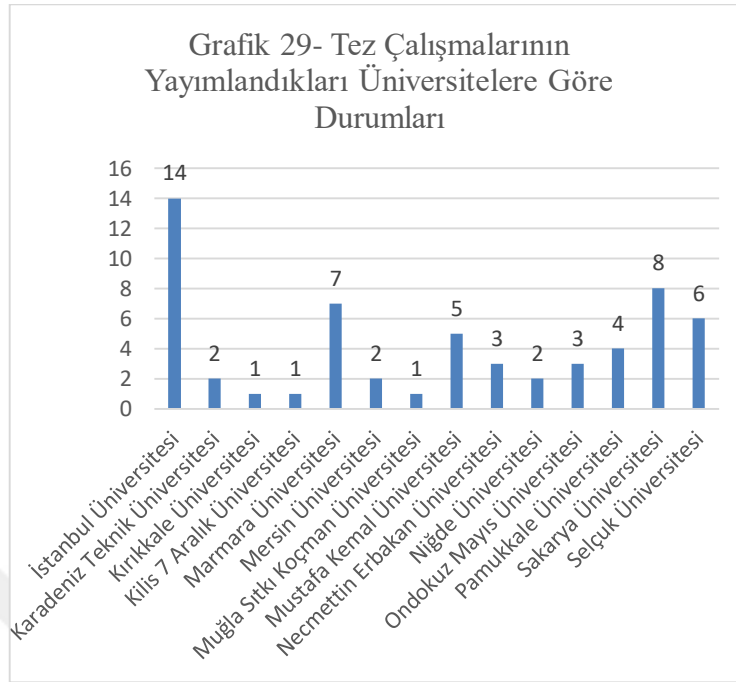

Grafik 28- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Üniversitelere Göre Durumları

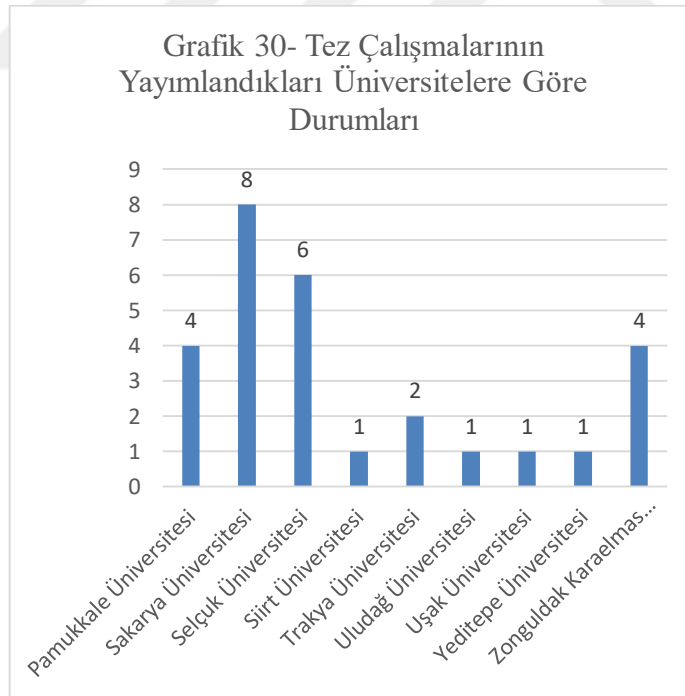

Grafik 29- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Üniversitelere Göre Durumları

Grafik 30- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Üniversitelere Göre Durumları

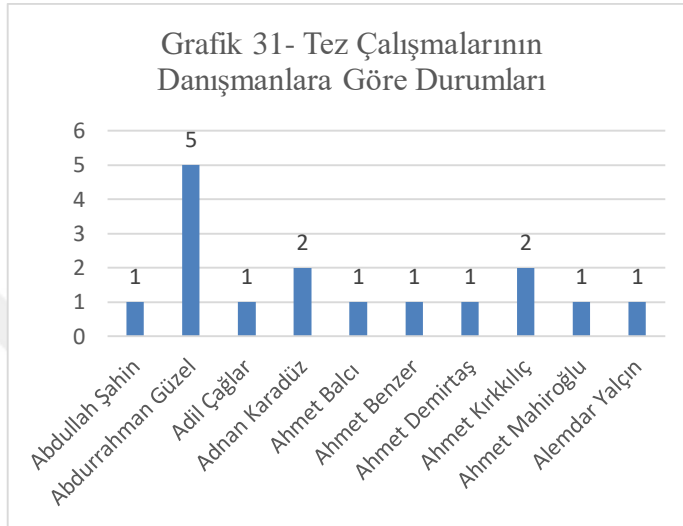

Çalışmaların en çok yayımlandığı üniversite 31 çalışmayla “Dokuz Eylül Üniversitesi”dir. Onu 23 çalışmayla “Gazi Üniversitesi” takip etmektedir. Ardından 14 çalışmayla “İstanbul Üniversitesi”, 13 çalışmayla da “Atatürk Üniversitesi” gelmektedir.

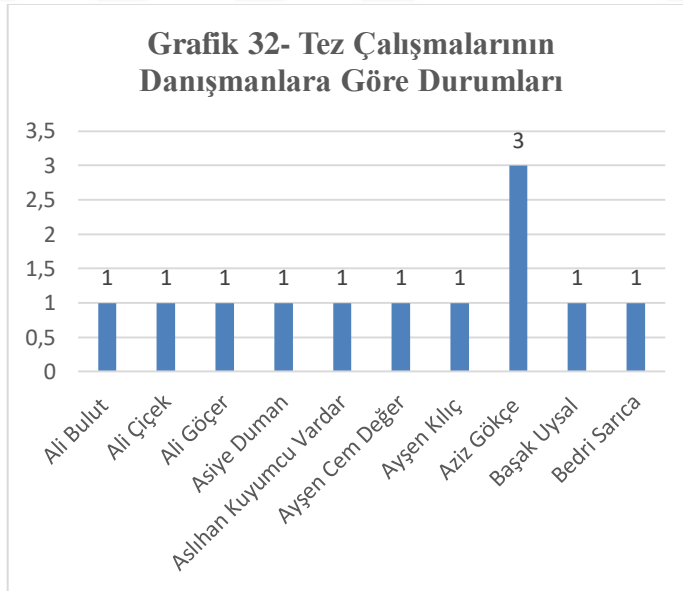
4.2.4.6. Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Analizleri

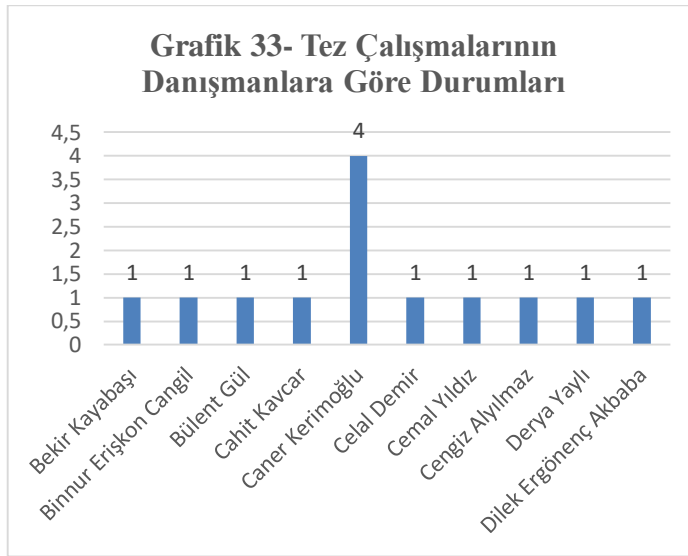
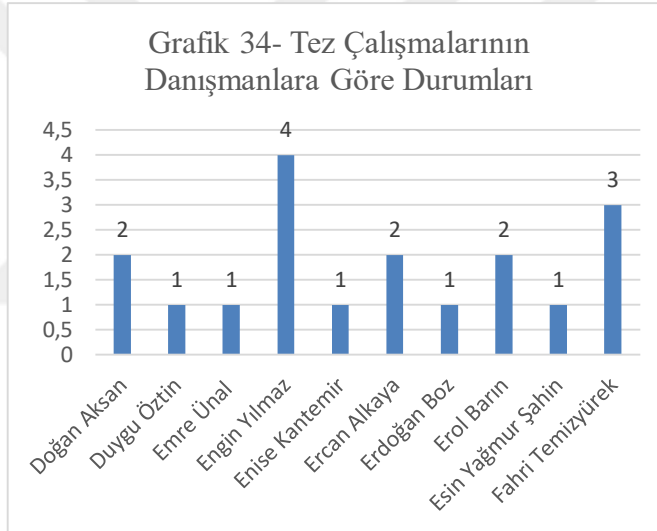
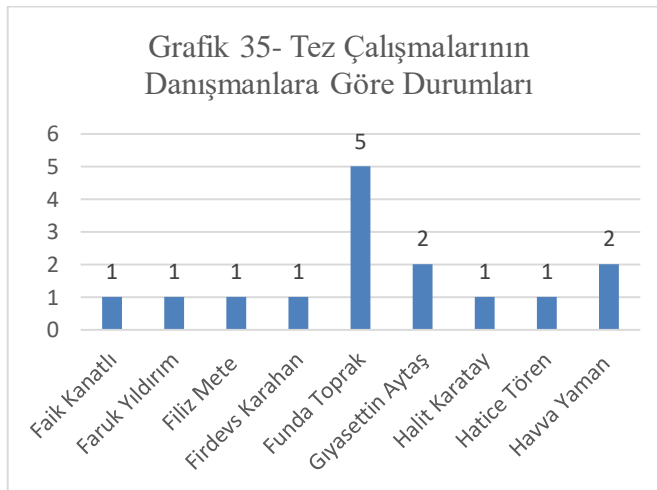
Bu bölümde, hangi danışmanın kaç tez çalışmasında danışmanlık yaptığına yönelik sayısal veriler Grafik 31’de, Grafik 32’de, Grafik 33’de, Grafik 34’te, Grafik 35’de, Grafik 36’da, Grafik 37’de, Grafik 38’de, Grafik 39’da, Grafik 40’ta, Grafik 41’de, Grafik 42’de ve Grafik 43’te sunulmuş, Grafik 43’ün alt kısmında da yorumlanmıştır.

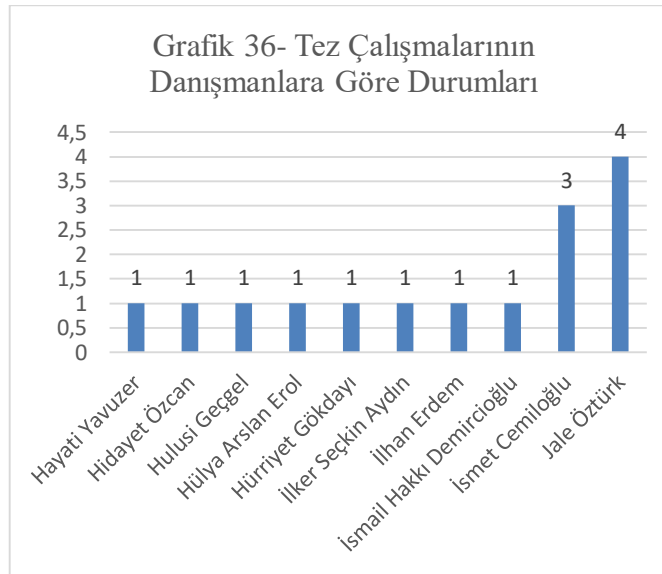
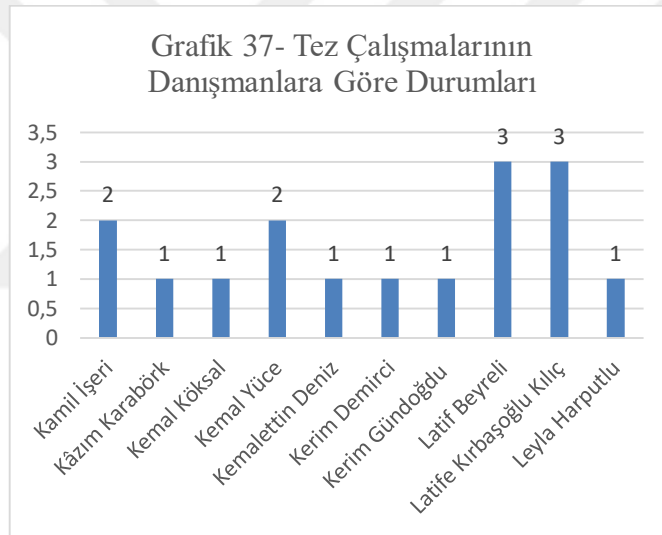
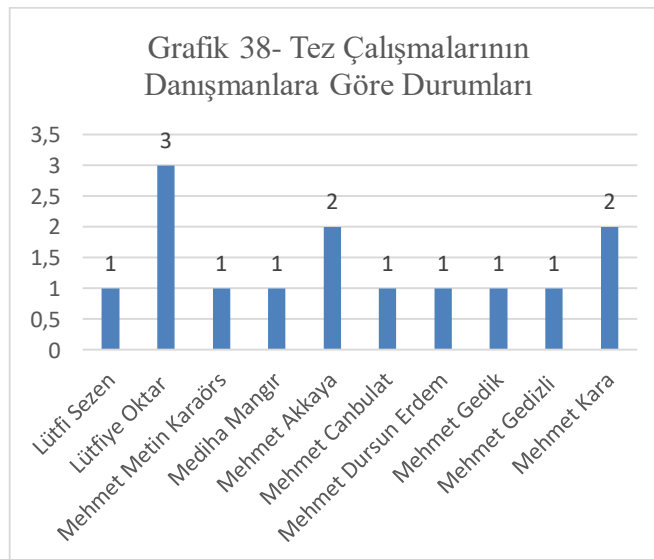
Grafik 31- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları

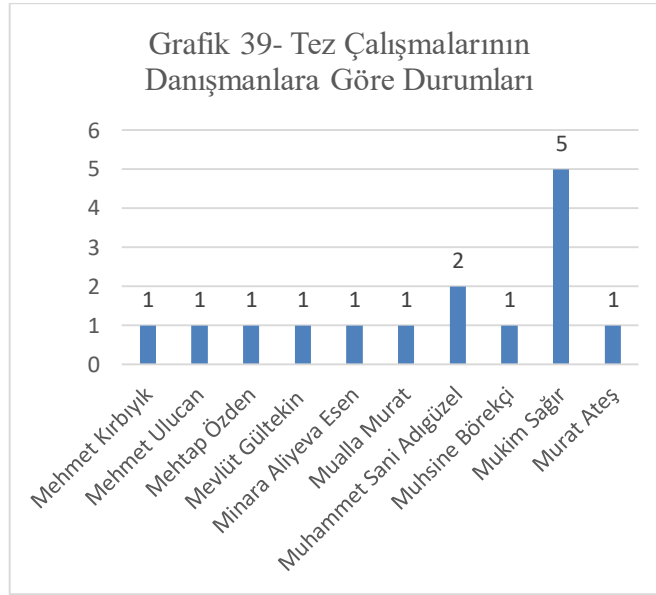
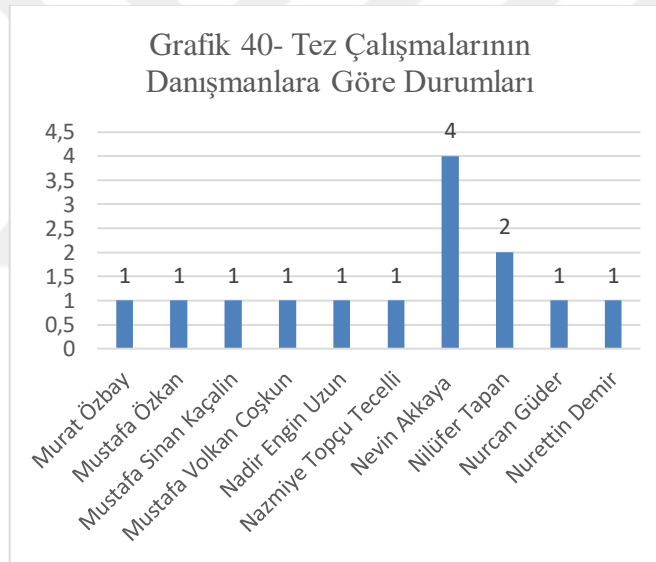
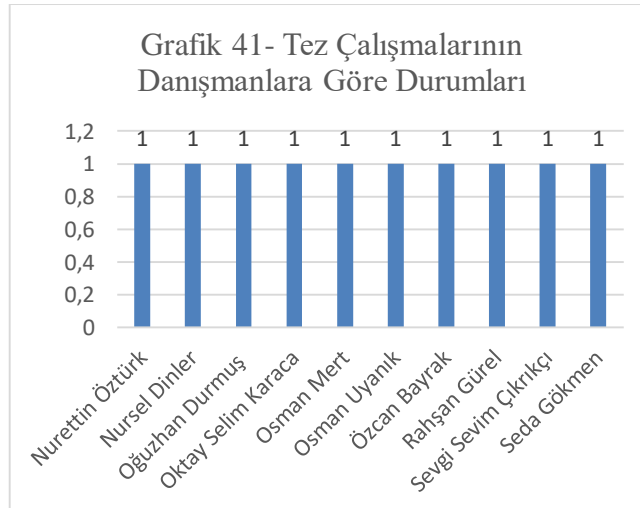

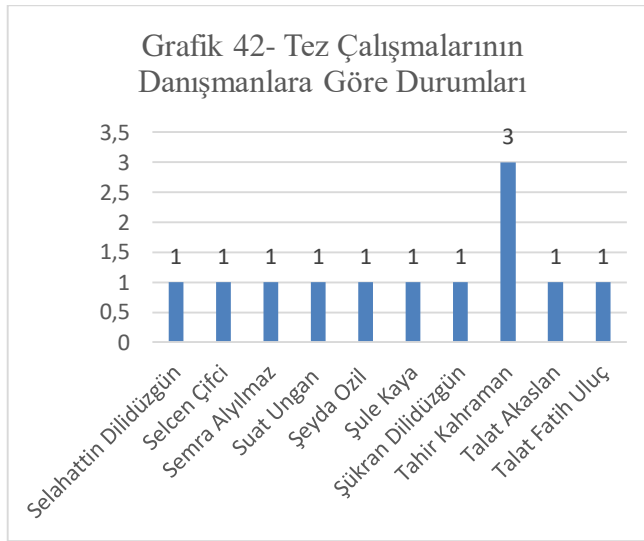
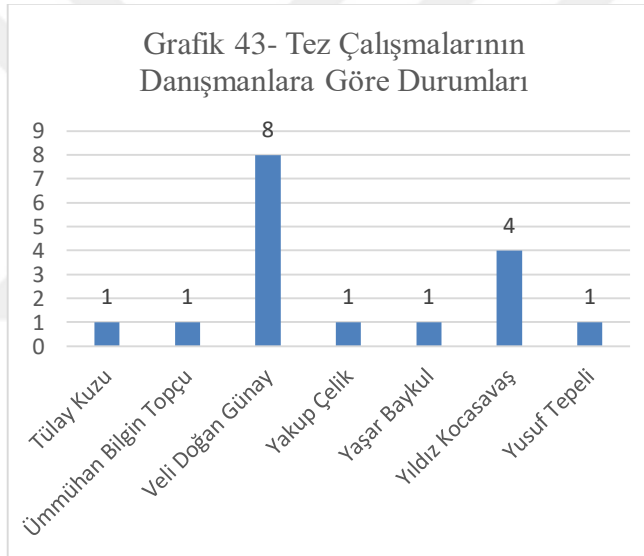
Grafik 32- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları

Grafik 33- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları**Grafik 34- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları****Grafik 35- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları**

Grafik 36- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları**Grafik 37- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları****Grafik 38- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları**

Grafik 39- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları**Grafik 40- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları****Grafik 41- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları**

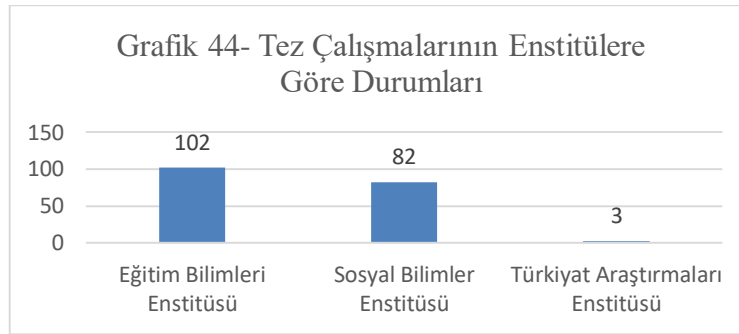
Grafik 42- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları**Grafik 43- Tez Çalışmalarının Danışmanlara Göre Durumları**

En çok danışmanlık yapan akademisyen 8 çalışmayla Veli Doğan Günay'dır. Ardından sırasıyla beşer çalışmayla Abdurrahman Güzel, Funda Toprak ve Mukim Sağır; dörder çalışmayla da Caner Kerimoğlu, Engin Yılmaz, Jale Öztürk, Nevin Akkaya, Yıldız Kocasavaş gelmektedir.

4.2.4.7. Tez Çalışmalarının Enstitülere Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi enstitülerde yayımlandıklarına yönelik sayısal veriler Grafik 44'te sunulmuş, grafiğin alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 44- Tez Çalışmalarının Enstitülere Göre Durumları

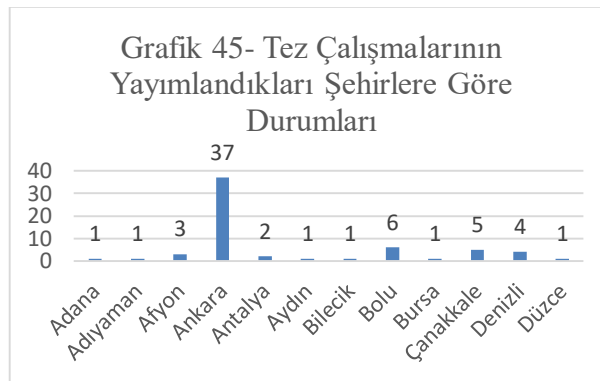

Grafiğe göre tez çalışmalarının 102'si "Eğitim Bilimleri Enstitüsü"ne aittir. Ardından 82 çalışmayla "Sosyal Bilimler Enstitüsü" gelmektedir. En az çalışmanın yayımlandığı "Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü"nde ise 3 tez bulunmaktadır.

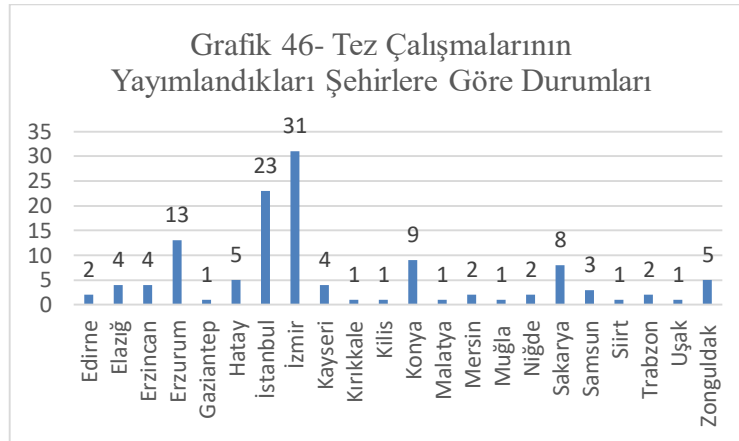
4.2.4.8. Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Şehirlere Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi şehirlerde yayımlandıklarına yönelik sayısal veriler Grafik 45'te ve Grafik 46'da sunulmuş, Grafik 46'nın alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 45- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Şehirlere Göre Durumları

Grafik 46- Tez Çalışmalarının Yayımlandıkları Şehirlere Göre Durumları

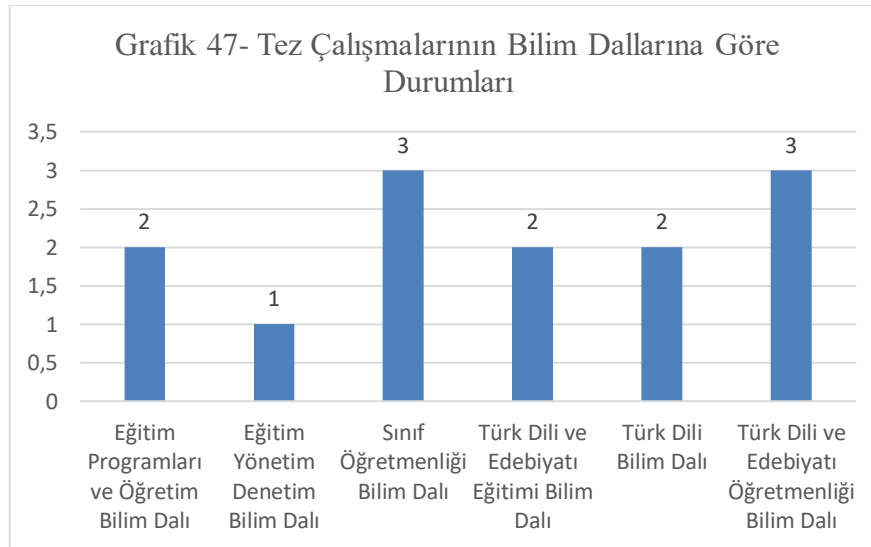

Tez çalışmalarının çoğunluğu üç büyük şehirde toplanmıştır. 37 çalışmayla Ankara 1., 31 çalışmayla İzmir 2. ve 23 çalışmayla İstanbul 3.sıradadır.

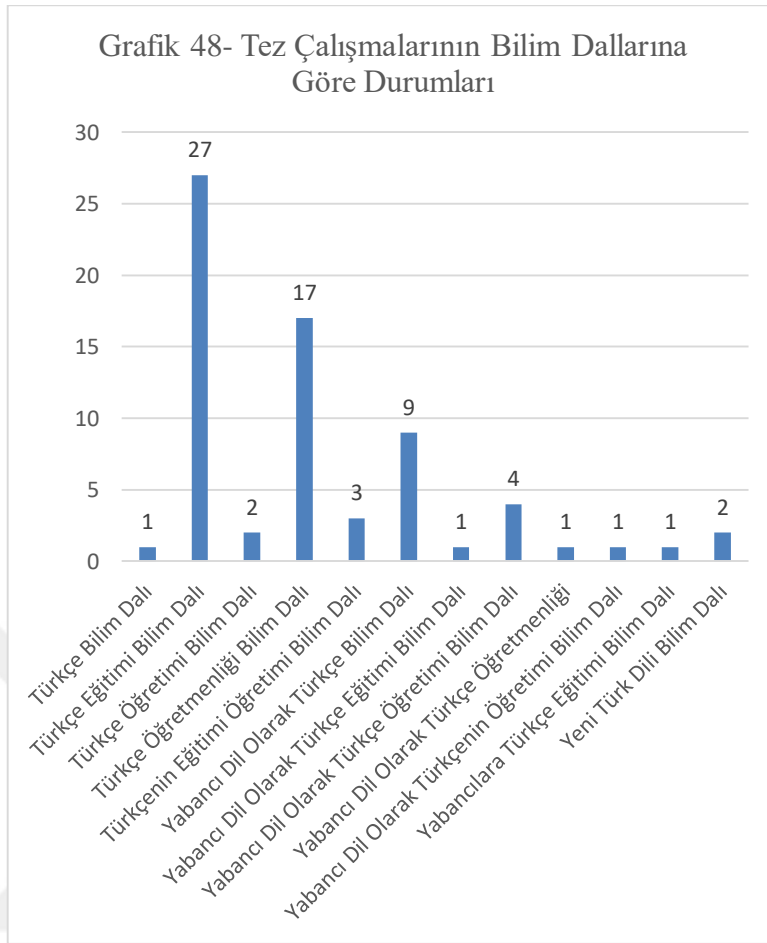
4.2.4.9. Tez Çalışmalarının Bilim Dallarına Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi bilim dallarında yayımlandıklarına yönelik sayısal veriler Grafik 47 ve Grafik 48’de sunulmuş, Grafik 48’in alt kısmında da yorumlanmıştır.

Grafik 47- Tez Çalışmalarının Bilim Dallarına Göre Durumları

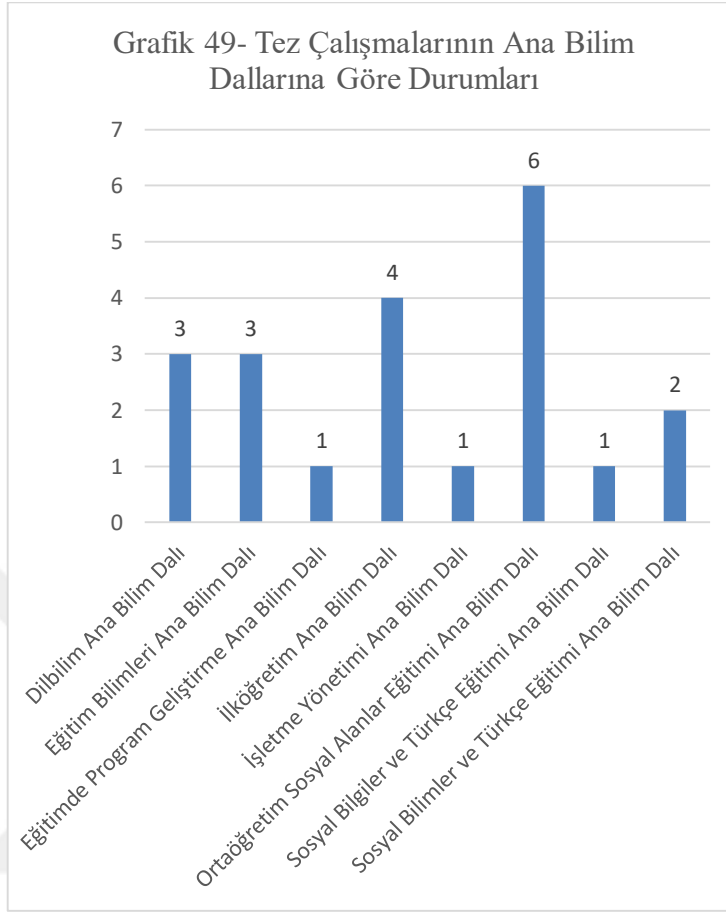
Grafik 48- Tez Çalışmalarının Bilim Dallarına Göre Durumları

Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış ve tespit edilebilen toplam 187 tez çalışmasının 82'sinde bilim dalları belirtilmiş, 105'inde belirtilmemiştir. 105 çalışma içerisinde ilk sırada 27 çalışma ile “Türkçe Eğitimi Bilim Dalı”, 17 çalışmayla da “Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı” yer almaktadır.

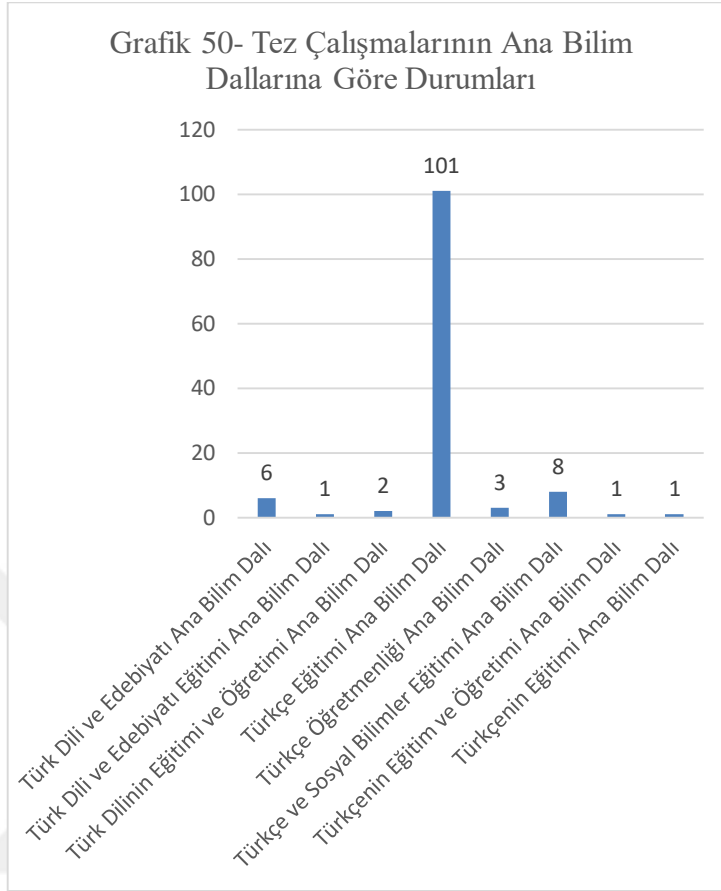
4.2.4.10. Tez Çalışmalarının Ana Bilim Dallarına ve Programlara Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların hangi ana bilim dallarında ve programlarda yayımlandıklarına yönelik sayısal veriler verilmiştir. Grafik 49'da, Grafik 50'de ve Grafik 51'de ana bilim dallarıyla ilgili bilgiler yer almış ve bunların yorumları Grafik 51'in altında yapılmıştır. Grafik 52'de ve Grafik 53'te ise programlarla ilgili bilgiler yer almış, bunların yorumları da Grafik 53'ün alt kısmına eklenmiştir.

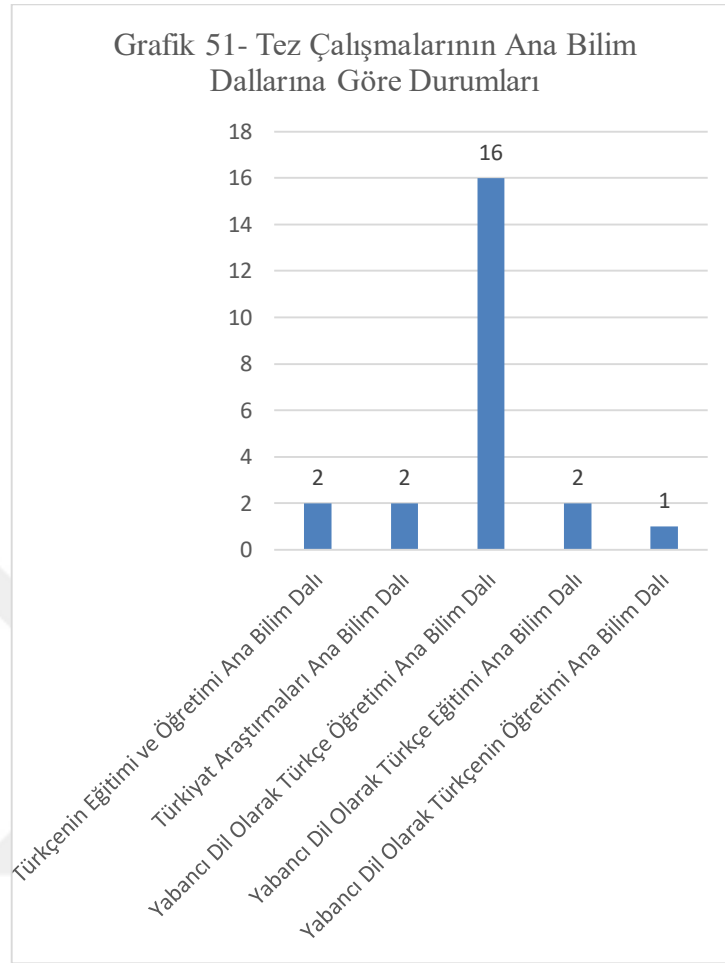
Grafik 49- Tez Çalışmalarının Ana Bilim Dallarına Göre Durumları

Grafik 50- Tez Çalışmalarının Ana Bilim Dallarına Göre Durumları

Grafik 51- Tez Çalışmalarının Ana Bilim Dallarına Göre Durumları

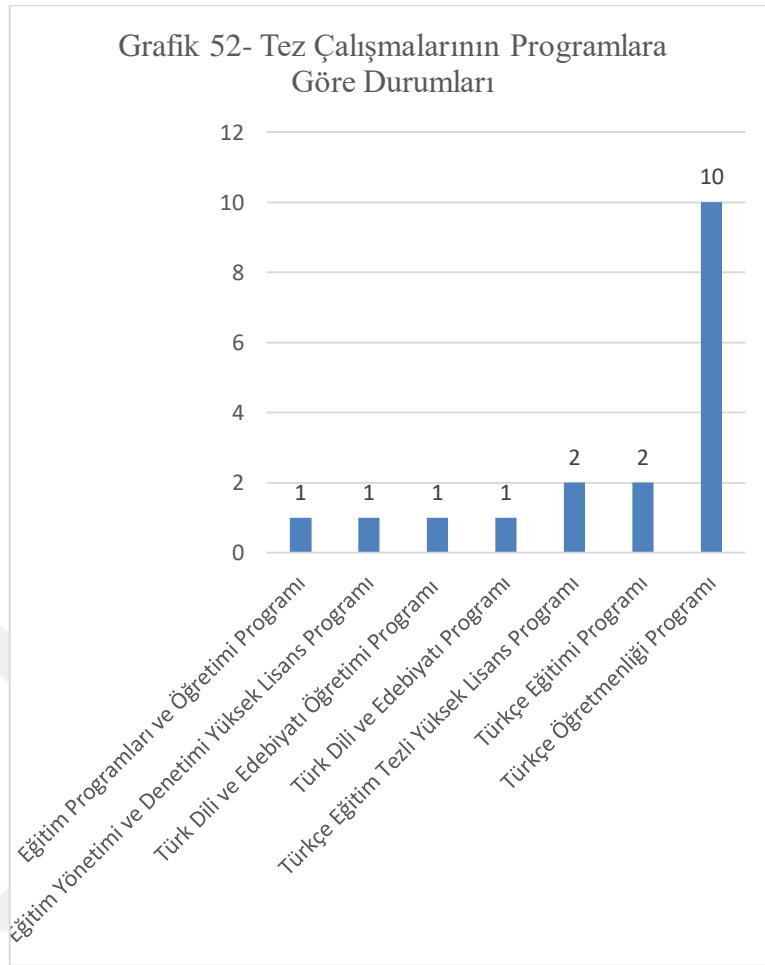
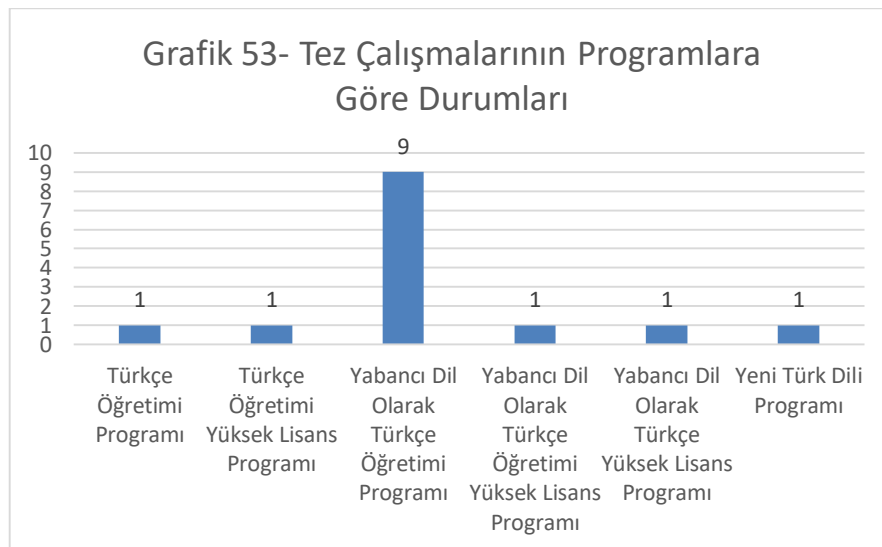
Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış ve tespit edilebilen 187 tez çalışmasının 167'sinde ana bilim dalları belirtilmiş, 20'sindeyse belirtilmemiştir. 167 çalışmanın 101'i "Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı"nda yapılmıştır. Ardından 16 çalışma ile "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı" gelmektedir.

NOT: Bilim dalları ve ana bilim dalları dışında "bölüm" ve "program" başlıkları da vardır. İki tane bölüm belirtilmiştir:

Eğitim Bilimleri Bölümü: 1

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü: 1

Programlar:

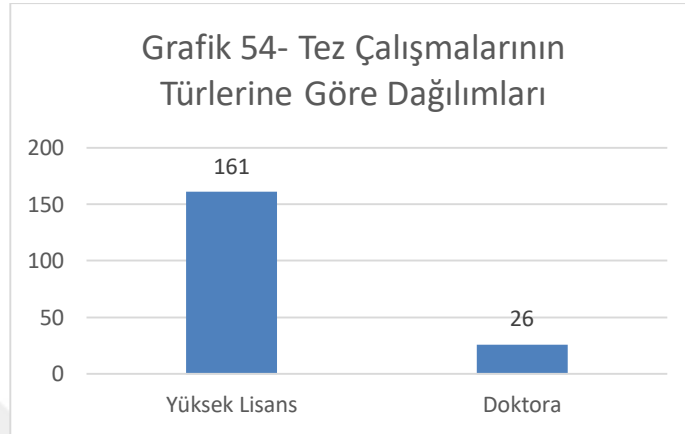
Grafik 52- Tez Çalışmalarının Programlara Göre Durumları**Grafik 53- Tez Çalışmalarının Programlara Göre Durumları**

Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış ve tespit edilebilen 187 tez çalışmasının 32'sinde programlar belirtilmiş, 155'inde belirtilmemiştir. 32 programın 10'u "Türkçe Öğretmenliği Programı", 9'u ise "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı"na aittir.

4.2.4.11. Tez Çalışmalarının Türlerine Göre Analizleri

Bu bölümde, çalışmaların yüksek lisans mı yoksa doktora tezleri mi olduklarına yönelik sayısal veriler Grafik 54'te sunulmuş, grafiğin alt kısmına da yorumlanmıştır.

Grafik 54- Tez Çalışmalarının Türlerine Göre Durumları

Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış ve tespit edilebilen 187 tez çalışmasının 161'i yüksek lisans, 26'sı doktora türlerindedir. Görüldüğü gibi dil bilgisi öğretimiyle ilgili çalışmalar için genellikle yüksek lisans tercih edilmektedir. Dil bilgisi öğretimiyle ilgili yeni bir yöntem, model vb. ortaya koymanın güçlüğünden kaynaklı olarak doktora çalışmalarının az olduğu ileri sürülebilir. Yüksek lisans çalışmalarındaysa genellikle yeni bir yöntem, model vb. ortaya konmamış, var olanların farklı yerlerde uygulanmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır.

4.2.4.12. Tezlerin Kuram-Yaklaşım-Model-Strateji-Yöntem-Teknik Açılımlarından Analizleri

Bu bölümde, çalışmalarda hangi kuramın, yaklaşımın, modelin, stratejinin, yöntemin veya tekniğin yer aldığıyla ilgili sayısal veriler Tablo 16'da, Tablo 17'de, Tablo 18'de, Tablo 19'da, Tablo 20'de ve Tablo 21'de sunulmuş, her grafiğin altına da yorumlanmıştır. Tablolardaki sayısal veriler soldan sağa ve çoktan aza doğru sıralanmıştır. Aynı sayıdaki verilerin sıralanmasında ise alfabetik sıra gözetilmiştir.

187 tez çalışmasının 47'sinde kuram, yaklaşım, model, strateji, yöntem veya teknik belirtilmiştir.

Bazı çalışmalarda teknik bazı çalışmalardaysa yöntem olarak kullanılan aynı unsur, çalışmada nasıl kullanılmışsa araştırmamıza da o şekilde alınmıştır.

Tablo 16- Tez Çalışmalarındaki Kuramlar

Çoklu Zekâ Kuramı: 3	Graf Teorisi (Kuramı): 1
----------------------	--------------------------

Toplam 4 çalışmada kuram belirlenmiştir. En çok kullanılan kuram 3 ile “Çoklu Zekâ Kuramı”dır. Graf teorisi ise 1 kez kullanılmıştır.

Tablo 17- Tez Çalışmalarındaki Yaklaşımlar

Yapılandırıcı Yaklaşım: 3	Beyin Temelli Öğrenme Yaklaşımı: 1
Senaryo Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı: 1	Tüm Dil Yaklaşımı: 1

Toplam 6 çalışmada yaklaşım belirtilmiştir. En çok kullanılan yaklaşım 3 ile “Yapılandırıcı Yaklaşım”dır. Beyin temelli öğrenme, senaryo tabanlı öğrenme ve tüm dil yaklaşımları birer kez kullanılmıştır.

Tablo 18- Tez Çalışmalarındaki Modeller

Eğitsel Oyun Modeli: 1	İşe Dayalı Öğretim Malzemeleri Modeli: 1	Pedagojik Dil Bilgisi Modeli: 1
------------------------	--	---------------------------------

Toplam 3 çalışmada model belirtilmiştir. Bunlar da birer kez kullanılan eğitsel oyun, işe dayalı öğretim malzemeleri ve pedagojik dil bilgisi modelleridir.

Tablo 19- Tez Çalışmalarındaki Stratejiler

Buluş Yolu Stratejisi: 1	Dil Öğrenme Stratejilerine Dayalı Etkinlikler: 1
--------------------------	--

Toplam 2 çalışmada strateji belirtilmiştir. Bunlar da birer kez kullanılan buluş yolu ve dil öğrenme stratejileridir.

Tablo 20- Tez Çalışmalarındaki Yöntemler

Metin Yöntemi: 5	Aktif Öğrenme Yöntemi: 3	Bilgisayar Destekli Yöntem: 3
5E Modeli Yöntemi: 2	Atasözü Yöntemi: 1	Beyin Temelli Öğrenme Yöntemi: 1
Bütünce Temelli Çözümleme Yöntemi: 1	Drama Yöntemi: 1	Görsel Araçlar Yöntemi: 1
Görsel Öğeler Yöntemi: 1	Karikatür Yöntemi: 1	Kavram Haritası Yöntemi: 1
Kuklalar Yöntemi: 1	Öbek-Anlam İlişkisi Kurma Becerisi Yöntemi: 1	Söylem Temelli Çözümleme Yöntemi: 1
Yaratıcı Drama Yöntemi: 1	Web Macerası Yöntemi: 1	

Toplam 26 çalışmada yöntem belirtilmiştir. En çok kullanılan 5 ile “Metin Yöntemi”dir. Aktif öğrenme ve bilgisayar destekli yöntemler üçer kez kullanılmışlardır. 5E modeli yöntemi 1 kez kullanılmıştır. Atasözü, beyin temelli öğrenme, bütünce temelli çözümleme, drama, görsel araçlar, görsel öğeler, karikatür, kavram haritası, kuklalar, öbek-anlam ilişkisi kurma becerisi, söylem temelli çözümleme, yaratıcı drama ve web macerası yöntemleri birer kez kullanılmışlardır.

Tablo 21- Tez Çalışmalarındaki Teknikler

Animasyon Tekniği: 1	Bilinç Uyandırma Teknikleri: 1	Jigsaw Tekniği: 1
Kavram Haritası	Reklam Filmleri Tekniği: 1	Sözlü Kültür Ürünleri ve Şiirler Tekniği: 1

Tekniği: 1		
------------	--	--

Toplam 6 çalışmada teknik belirtilmiştir. Bütün çalışmalar da birer kez kullanılmıştır: Animasyon, bilinç uyandırma, jigsaw, kavram haritası, reklam filmleri ve sözlü kültür ürünleri ve şiirler teknikleri.

187 tez çalışmasının 47'sinde kuram, yaklaşım, model, strateji, yöntem veya teknik belirtilmiştir. Bu 47 çalışmanın 4'ünde kuram, 6'sında yaklaşım, 3'ünde model, 2'sinde strateji, 26'sında yöntem ve 6'sında teknik belirtilmiştir. Görüldüğü gibi yöntemler oldukça fazla kullanılmıştır.

4.2.4.13. Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Analizleri

Bu bölümde, çalışmalardaki anahtar kelimelerin analizleri yer almaktadır. 187 tez çalışmasının 178'i analiz edilmiştir. Kalan 9 çalışmada "anahtar kelime" ya da "dizin" bölümleri bulunmadığından analiz edilememişlerdir.

178 tez çalışmasının 34'ünde anahtar kelime başlığı yoktur, onun yerine dizin başlığındaki kelimeler değerlendirilmiştir. 144 çalışmada anahtar kelime başlığı bulunmaktadır.

Sonuçta, 178 tez çalışmasından elde edilen anahtar kelime sayısı 871'dir.

Anahtar kelime analizi iki şekilde gerçekleştirilmiştir: anahtar kelimelerin değiştirilmemiş ve değiştirilmiş biçimleri.

4.2.4.13.1. Anahtar Kelimelerin Değiştirilmemiş Biçimleri

Bu bölümde, anahtar kelimeler üzerinde hiçbir değişiklik yapılmamış, tezlerdeki özgün hâlleri korunmuş ve bu şekilde analiz edilmiş ve sıklık grafiği çıkarılmıştır.

Bu kelimeler öncelikle alfabetik olarak üç sütun şeklinde sıralanmış, ardından Grafik 55'te sıklıkları çıkarılmıştır. Ancak tüm anahtar kelimeler grafikleştirilemeyeceğinden bir sınırlama getirilerek grafiğe, 15 ve üzerinde sıklığı bulunanlar alınmıştır.

-(A/İ)r Biçimbirimi
{-miş}
''de'' Bağlacı

''-de'' Eki
''ki'' Bağlacı
''-ki'' Eki

5E Modeli
5e Öğrenme Modeli
6 7 8. Sınıf Türkçe Ders Kitapları

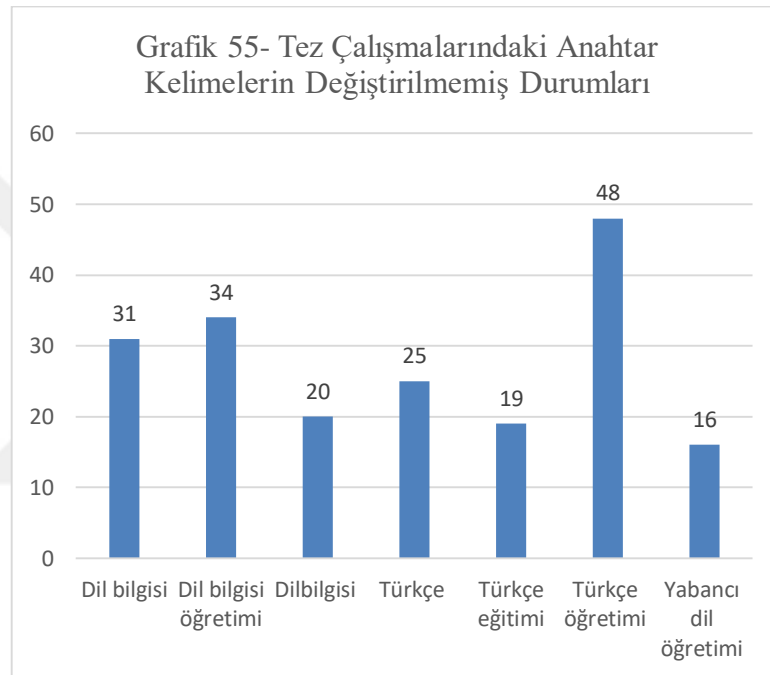

Yapım Ekleri
Yapım Ekleri
Yaratıcı Dilbilgisi Etkinlikleri
Yaratıcı Drama
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Düzeltici Geribildirim
Yazım Kuralları

Yazma Becerisi
Yazma Öğretimi
Yedinci Sınıf Türkçe Dersi
Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları
Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları
Yeni Sarf Dersleri
Yeni Usul Muhtasar Sarf-İ Türki
Yönerge ve Etkinlikler
Yöntem
Yöntem
Yöntem Geliştirme

Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi
Zaman
Zaman
Zaman
Zaman
Zaman Ekleri
Zaman-Kip-Görünüş
Zarf
Zarf-Fiil
Zarflaştırma
Zekâ

Grafik 55- Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmemiş Durumları

Görüldüğü üzere en çok kullanılan anahtar kelime 48 kez kullanılmış olan “Türkçe Öğretimi”dir. Ardından sırasıyla 34 ile “Dil bilgisi öğretimi”, 31 ile “Dil bilgisi”, 25 ile “Türkçe”, 20 ile “Dilbilgisi”, 19 ile “Türkçe eğitimi” ve 16 ile “Yabancı dil öğretimi” gelmektedir.

4.2.4.13.2. Anahtar Kelimelerin Değiştirilmiş Biçimleri

Anahtar kelimeler analiz edilirken birtakım sorunlarla karşılaşmıştır:

Bazı kelimelerin aynı kavramı karşılamalarına rağmen farklı biçimlerde yazıldıkları görülmüştür. Bu kelimeler tek başlık altında toplanmıştır. Örneğin sıfat ve ön ad kelimeleri aynı kavramı karşılar. Dolayısıyla farklı şekilde yazılan aynı kavram birleştirilmiştir.

Bazı kelimelerin yine aynı kavramı karşılamaları rağmen bitişik veya ayrı yazıldıkları görülmüştür. Bunlar da yine TDK'nin yazım kılavuzu esas

Eğitim
Eğitim
Eğitim
Eğitim
Eğitim Amaçlı
Söylem-Dil Bilgisi
Eğitim Bilişim Ağı
Eğitim Programları
Eğitsel Oyun
Ek Hataları
Ek Öğretimi
Ek Öğretimi
Ek-Fiil
Ekleme Dil Yapısı
Ekler
Eksilti
Eksilti Anlatım
Emir Tümceleri
Erzurum
Etkinlik
Etkinlik
Etkinlik
Etkinlik
Etkinlik
Eylem Araştırması
Farsça
Fiil
Fiil
Fiil
Fiil
Fiil
Fiil Çekimleri
Fiil Yapım Ekleri
Fiilde Çatı
Fiilde Çatı
Fiilde Çatı
Fiilde Zaman
Fiilimsiler
Fiilimsiler
Fiilimsiler
Fiilimsiler
Fiilimsiler
Fransızca
Geçmiş Zaman
Geçmiş Zaman
Geleneksel Dil
Bilgisi Öğretimi
Geleneksel Öğretim
Geleneksel Öğretim
Genel Lise
Genel Öğretim
İlkeleri
Gibi Edatı
Görev
Göreve Dayalı Dil
Öğretimi
Göreve Dayalı Dil
Öğretimi
Görsel Okuryazarlık
Görünüş
Görünüş
Görünüş
Graf Teori
Grammer Terimleri
Sözlüğü
Gürecüce Zamanlar
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hâl Ekleri
Hata Çözümlemesi

Hatalar
Hatalar
Hedef Davranışlar
Hedef Davranışlar
Hedef Davranışların
Gerçekleşme Düzeyi
İletişimsel Yaklaşım
İlk Kur İngilizce
Ders Kitabı
İlkokul
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim
İlköğretim Okulları
İlköğretim Okulları
İlköğretim Okulları
İlköğretim Okulları
İlköğretim Okulları
İlköğretim Öğrencileri
İlköğretim Öğrencileri
İlköğretim Öğrencileri
İlköğretim Türkçe
Ders Kitabı
İnformal
Değerlendirme
İsim-Fiil
İş Birlikli Öğrenme
İşlev
İşlev
Kahcılık
Kahcılık
Kahcılık
Kahcılık
Kalıp Sözcükler
Kamu Kuruluşları
Karma Yöntem
Karma Yöntem
Karşılaştırma
Karşılaştırma
Karşılaştırmalı Dil
Bilgisi
Karşılaştırmalı Dil
Bilgisi
Karşılaştırmalı
Eğitim
Karşıtsal Dil Bilimi
Karşıtsal Dil Bilimi
Karşıtsal Dil
Çözümlemeleri
Kavram
Kavram
Kavram
Kavram Haritaları
Kavram
Karikatürleri
Kavram Öğretimi
Kavram Yanılgısı
Kavram Yanılgısı
Kavram Yanılgısı
Kavram Yanılgısı
Kavramsal Öğrenme
Kazak Türkçesi
Kazanım
Kelime Dağarcığının
Boyutu

Kelime Grubu
Kelime Grubu
Kelime Hazinesi
Kelime Öğretimi
Kelime Öğretimi
Kelime Türetme
Becerisi
Kelime Türetme
Becerisi
Kelimede Yapı
Kelimede Yapı
Kelimede Yapı
Kelimeler
Kelimeler
Kelimeler
Kerkük Türkmenleri
Keşfederek Öğrenme
Kırgız Öğrenciler
Kırgızistan-Türkiye
Manas Üniversitesi
Hazırlık Sınıfları
Kısa Hikâye
Kız Meslek Liseleri
Kip
Kip
Kip
Kip
Kiplik
Kiplik
Kiplik
Kiplik
Kiplik
Kiplik
Kip-Zaman-Görünüş
Kitaplar
Kitaplar
Kitaplar
Kitaplar
Konu Sıralaması
Konu Tekrarı
Koşul Tümceleri
Kuklayla Öğrenme
Kuralsız (Devrik)
Cümle
Kurucu
Kuzey Kıbrıs Türk
Cumhuriyeti
Lehçe
Lise Öğrencileri
Liseler
Macarca
Matematiksel Yapı
Materyal Geliştirme
Materyal Geliştirme
Materyal Geliştirme
Materyal Geliştirme
Meslek Lisesi
Metin
Metin
Metin
Metin
Metin
Metin Dil Bilimi
Metin Türleri
Metinden Öğrenme
Metne Dayalı Dil
Bilgisi Öğretimi
Moğollara Türkçe
Öğretimi
Mxş Biçim Birimi
Nahv
Nedensel Yükleme

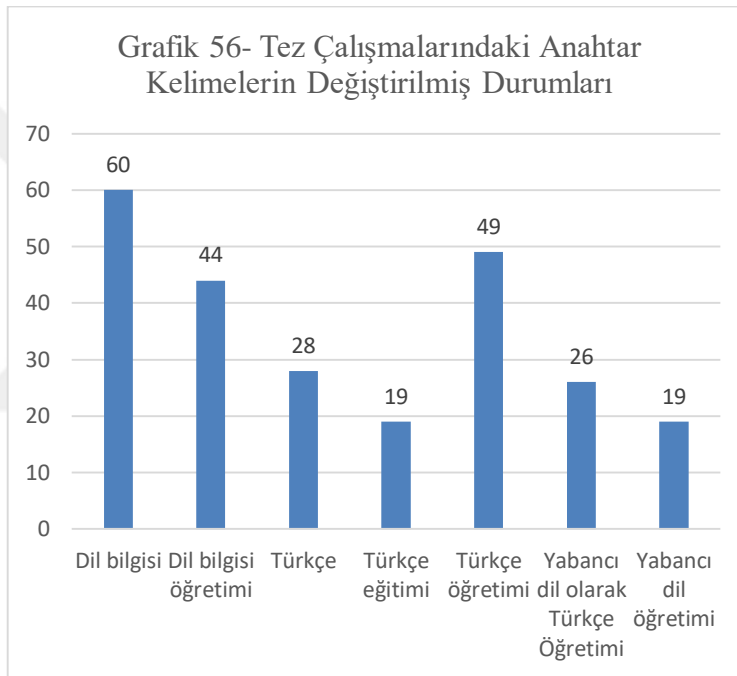

Yapım Ekleri
Yaratıcı Dil Bilgisi Etkinlikleri
Yaratıcı Drama
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Anlatım
Yazılı Düzeltici Geri Bildirim
Yazım Kuralları
Yazma Becerisi
Yazma Öğretimi

Yedinci Sınıf Türkçe Dersi
Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları
Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları
Yeni Sarf Dersleri
Yeni Usul Muhtasar Sarf-I Türki
Yönerge ve Etkinlikler
Yöntem
Yöntem

Yöntem Geliştirme
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi
Zaman
Zaman
Zaman
Zaman
Zaman Ekleri
Zaman-Kip-Görünüş
Zarf
Zarf
Zarf-Fiil
Zarflaştırma
Zekâ

Grafik 56- Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmiş Durumları

Grafiğe göre tezlerde en çok kullanılan anahtar kelime “Dil bilgisi”dir. Toplamda 60 kez kullanılmıştır. Ardından sırasıyla 49 ile “Türkçe öğretimi”, 44 ile “Dil bilgisi öğretimi”, 28 ile “Türkçe”, 26 ile “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi” ve 19 ile de “Türkçe eğitimi” ve “Yabancı dil öğretimi” gelmektedir.

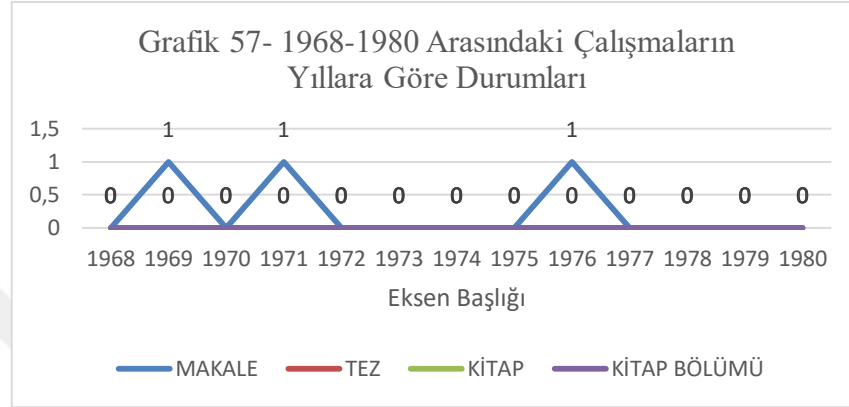
4.3. Türkçe Dil Bilgisi Öğretimiyle İlgili Akademik Çalışmaların Birbirleriyle Karşılaştırılması

Bu bölümde, belirlenmiş olan kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmaları birbiriyle çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılmıştır.

4.3.1. Tüm Çalışmaların Yıllar Açısından Karşılaştırmaları

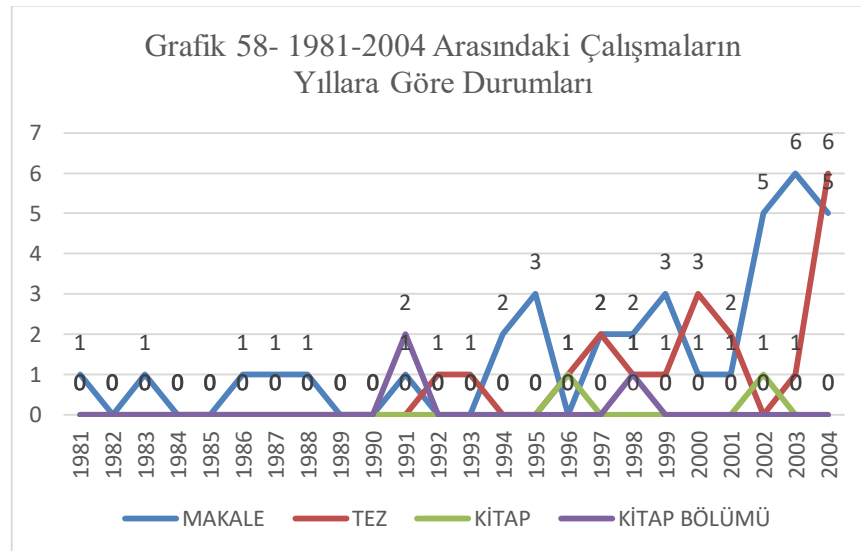
Bu bölümde, kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmaları yıllar açısından karşılaştırılmıştır. Karşılaştırılırken Türkçe öğretim programlarının sınırlılıkları gözlemlenmiştir. Grafik 57’de, Grafik 58’de, Grafik 59’da ve Grafik 60’ta sayısal veriler sunulmuş, her grafiğin altına yorum eklenmiştir.

Grafik 57- 1968-1980 Arasındaki Çalışmaların Yıllara Göre Durumları

1968 ile 1980 yılları arasında sadece 3 tane makale çalışmasına rastlanmıştır. Kitap, kitap bölümü ve tez çalışmalarına rastlanmamıştır. Çalışma sayısı açısından oldukça kısır geçen bir dönemdir.

Grafik 58- 1981-2004 Arasındaki Çalışmaların Yıllara Göre Durumları

1981 yılında; 1 makale vardır, diğer çalışmalar yoktur.

1982 yılında hiçbir çalışma yayımlanmamıştır.

1983 yılında 1 makale vardır, diğer çalışmalar yoktur.

1984 yılında hiçbir çalışma yayımlanmamıştır.

1985 yılında hiçbir çalışma yayımlanmamıştır.

1986 yılında 1 makale vardır, diğer çalışmalar yoktur.

1987 yılında 1 makale vardır, diğer çalışmalar yoktur.

1988 yılında 1 makale vardır, diğer çalışmalar yoktur.

1989 yılında hiçbir çalışma yayımlanmamıştır.

1990 yılında hiçbir çalışma yayımlanmamıştır.

1991 yılında 1 makale, 2 kitap bölümü yayımlanmıştır; diğer çalışmalar yoktur.

1992 yılında 1 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

1993 yılında 1 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

1994 yılında 2 makale yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

1995 yılında 3 makale yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

1996 yılında 1 tez ve 1 kitap yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

1997 yılında 2 makale ve 2 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

1998 yılında 2 makale, 1 tez ve 1 kitap bölümü yayımlanmıştır; kitap çalışması yoktur.

1999 yılında 3 makale ve 1 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

2000 yılında 1 makale ve 3 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

2001 yılında 1 makale ve 2 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

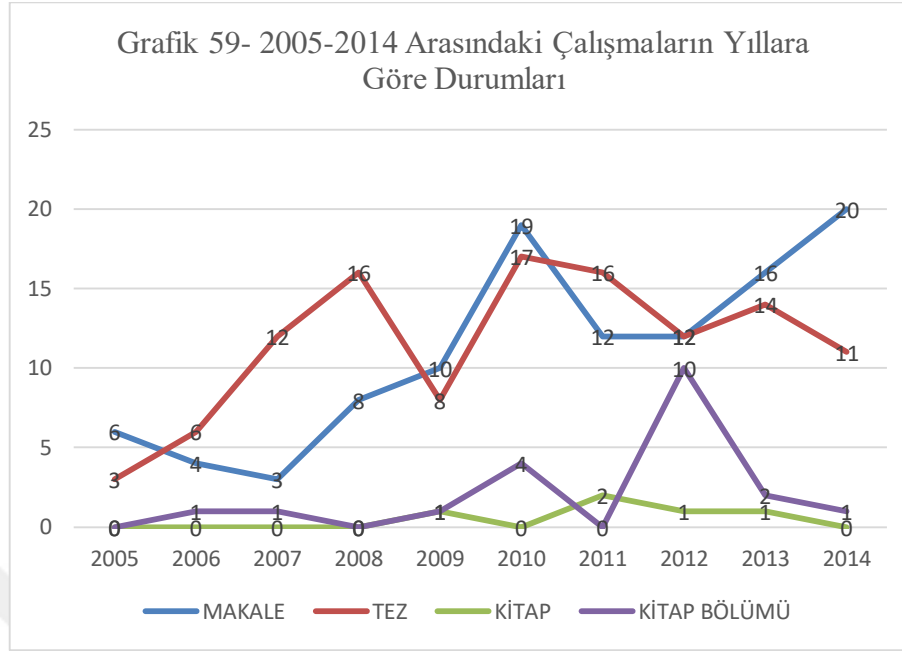
2002 yılında 5 makale ve 1 kitap yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

2003 yılında 6 makale ve 1 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

2004 yılında 5 makale ve 6 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur.

Önceki döneme göre çalışma sayısında artış olmuştur. En çok çalışma 36 ile makale türündedir. Ardından 19 ile tez çalışması gelmektedir. Az yapılan çalışmalarsa 3 taneyle kitap bölümü ve 2 taneyle kitap çalışmalarıdır. En çok çalışmanın yayımlandığı yıl 2004'tür. Bu yılda 11 çalışma yayımlanmıştır.

Grafik 59- 2005-2014 Arasındaki Çalışmaların Yıllara Göre Durumları

2005 yılında 6 makale ve 3 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur. Bu yılda toplam 9 çalışma verilmiştir.

2006 yılında; 4 makale, 6 tez ve 1 kitap bölümü yayımlanmıştır, kitap çalışması yoktur. Bu yılda toplam 11 çalışma verilmiştir.

2007 yılında; 3 makale, 12 tez ve 1 kitap bölümü yayımlanmıştır, kitap çalışması yoktur. Bu yılda toplam 16 çalışma verilmiştir.

2008 yılında 8 makale ve 16 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur. Bu yılda toplam 24 çalışma verilmiştir.

2009 yılında; 10 makale, 8 tez, 1 kitap ve 1 kitap bölümü yayımlanmıştır. Bu yılda toplam 20 çalışma verilmiştir.

2010 yılında; 19 makale, 17 tez ve 4 kitap bölümü verilmiştir, kitap çalışması yoktur. Bu yılda toplam 40 çalışma verilmiştir.

2011 yılında; 12 makale, 16 tez ve 2 kitap yayımlanmıştır, kitap bölümü çalışması yoktur. Bu yılda toplam 30 çalışma verilmiştir.

2012 yılında; 12 makale, 12 tez, 1 kitap ve 10 kitap bölümü yayımlanmıştır. Bu yılda toplam 35 çalışma verilmiştir.

2013 yılında; 16 makale, 14 tez, 1 kitap ve 2 kitap bölümü verilmiştir. Bu yılda toplam 33 çalışma verilmiştir.

2014 yılında; 20 makale, 11 tez ve 1 kitap bölümü yayımlanmıştır, kitap çalışması yoktur. Bu yılda 32 çalışma verilmiştir.

Bu dönemde çalışma sayısı ciddi bir artış göstermiştir. En çok çalışma 115 ile tez türündedir. Ardından 110 ile makale çalışmaları gelmektedir. Kitap bölümü çalışması 20, kitap çalışmasıysa 5 tane verilmiştir. En çok çalışma 40 sayıyla 2010 yılında yayımlanmıştır. En az çalışma 9 sayıyla 2005 yılında verilmiştir.

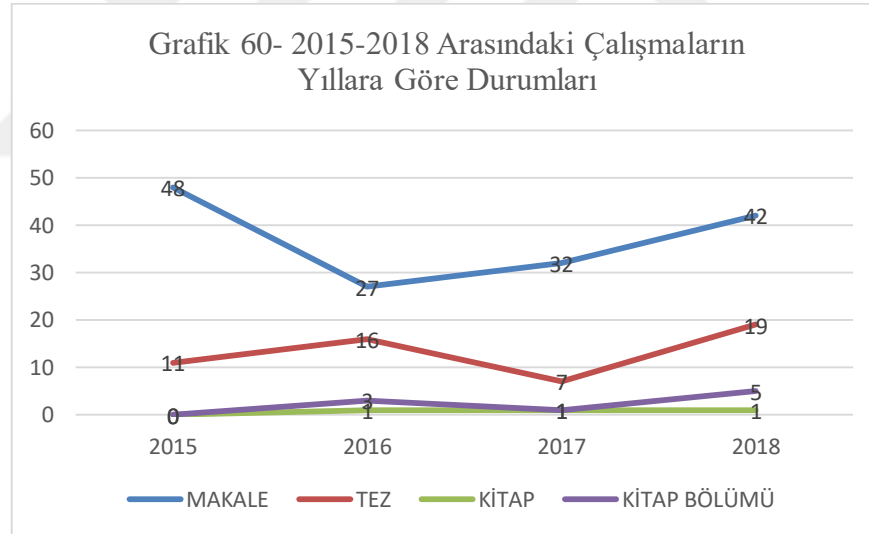
Kitap çalışmalarının en çok yayımlandığı yıl 2 sayıyla 2011'dir.

Kitap bölümü çalışmalarının en çok yayımlandığı yıl 10 sayıyla 2012'dir.

Makale çalışmalarının en çok yayımlandığı yıl 20 sayıyla 2014, en az yayımlandığı yıl 3 sayıyla 2007 yıllarıdır. Makalenin yayımlanmadığı yıl yoktur.

Tez çalışmalarının en çok yayımlandığı yıl 17 sayıyla 2010, en az yayımlandığı yıl 3 sayıyla 2005'tir. Tezin yayımlanmadığı yıl yoktur.

Grafik 60- 2015-2018 Arasındaki Çalışmaların Yıllara Göre Durumları

2015 yılında 48 makale ve 11 tez yayımlanmıştır, diğer çalışmalar yoktur. Bu yılda toplam 59 çalışma verilmiştir.

2016 yılında; 27 makale, 16 tez, 1 kitap ve 3 kitap bölümü yayımlanmıştır. Bu yılda toplam 47 çalışma verilmiştir.

2017 yılında; 32 makale, 7 tez, 1 kitap ve 1 kitap bölümü yayımlanmıştır. Bu yılda toplam 41 çalışma verilmiştir.

2018 yılında; 42 makale, 19 tez, 1 kitap ve 5 kitap bölümü verilmiştir. Bu yılda toplam 67 çalışma verilmiştir.

Bu dönemde;

En çok çalışma 67 sayıyla 2018 yılında verilmiştir.

En az çalışma 41 sayıyla 2017 yılında verilmiştir.

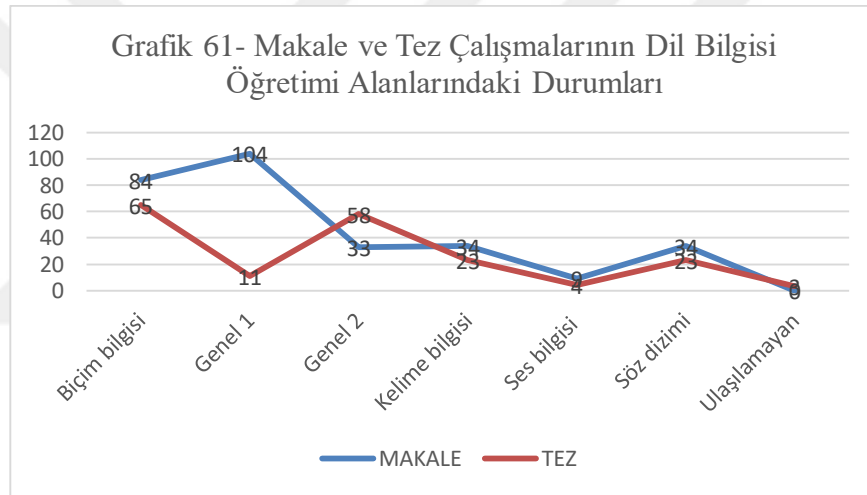
En çok çalışma 149 sayıyla makale türündedir.

En az çalışma 3 sayıyla kitap türündedir.

4.3.2. Makale ve Tez Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretimi Alanlarındaki Durumları Açısından Karşılaştırılması

Bu bölümde, sadece makale ve tez çalışmaları karşılaştırılmıştır. Bu iki tür, dil bilgisi öğretiminin alt alanları olan biçim bilgisi, kelime bilgisi, ses bilgisi ve söz dizimi açılarından karşılaştırılmıştır. Ayrıca genel 1 ve genel 2 olarak adlandırdığımız başlıklarla da karşılaştırılmıştır.

Grafik 61- Makale ve Tez Çalışmalarının Dil Bilgisi Öğretimi Alanlarındaki Durumları

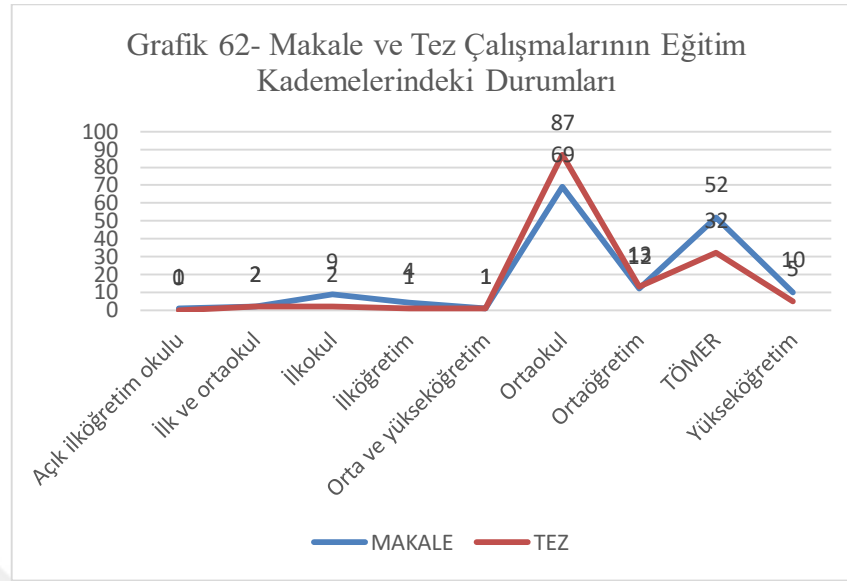

Biçim bilgisi alanında yapılmış makale sayısı 84'ken tez sayısı 65'tir. Genel 1 alanında yapılmış makale sayısı 104'ken tez sayısı 11'dir. Genel 2 alanında yapılmış makale sayısı 33'ken tez sayısı 58'dir. Kelime bilgisi alanında yapılmış makale sayısı 34'ken tez sayısı 23'tür. Ses bilgisi alanında yapılmış makale sayısı 9'ken tez sayısı 4'tür. Söz dizimi alanında yapılmış makale sayısı 34'ken tez sayısı 23'tür.

4.3.3. Makale ve Tez Çalışmalarının Eğitim Kademelerindeki Durumlarının Karşılaştırılması

Bu bölümde, sadece makale ve tez çalışmaları karşılaştırılmıştır. Bu iki tür, çalışmaların eğitim kademelerindeki durumları açısından incelenmiştir.

Grafik 62- Makale ve Tez Çalışmalarının Eğitim Kademelerindeki Durumları

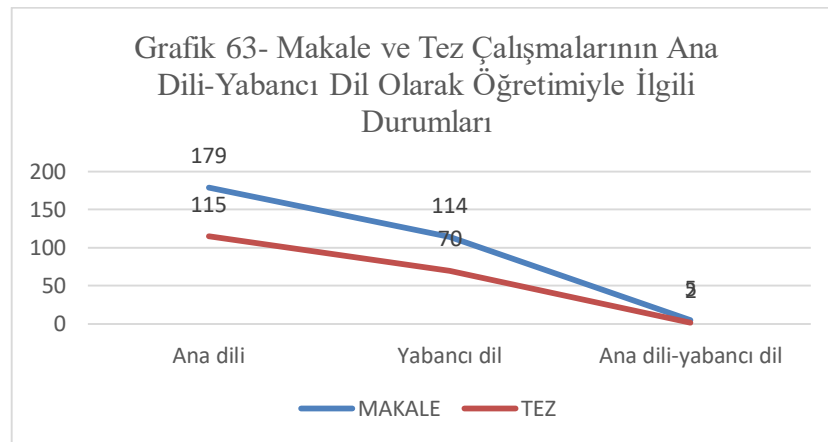

En çok çalışma ortaokul kademesi üzerine yapılmıştır. Bunda da 87 tez ile 69 makale çalışmaları bulunmaktadır. Ardından yabancılara Türkçe öğretim kurumu olan TÖMER gelmektedir. 52 makale çalışması ve 32 tez çalışması yapılmıştır.

4.3.4. Makale ve Tez Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Durumlarının Karşılaştırması

Bu bölümde, sadece makale ve tez çalışmaları karşılaştırılmıştır. Bu iki tür, çalışmaların ana dili-yabancı dil olarak öğretimleri açısından incelenmiştir.

Grafik 63- Makale ve Tez Çalışmalarının Ana Dili-Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Durumları

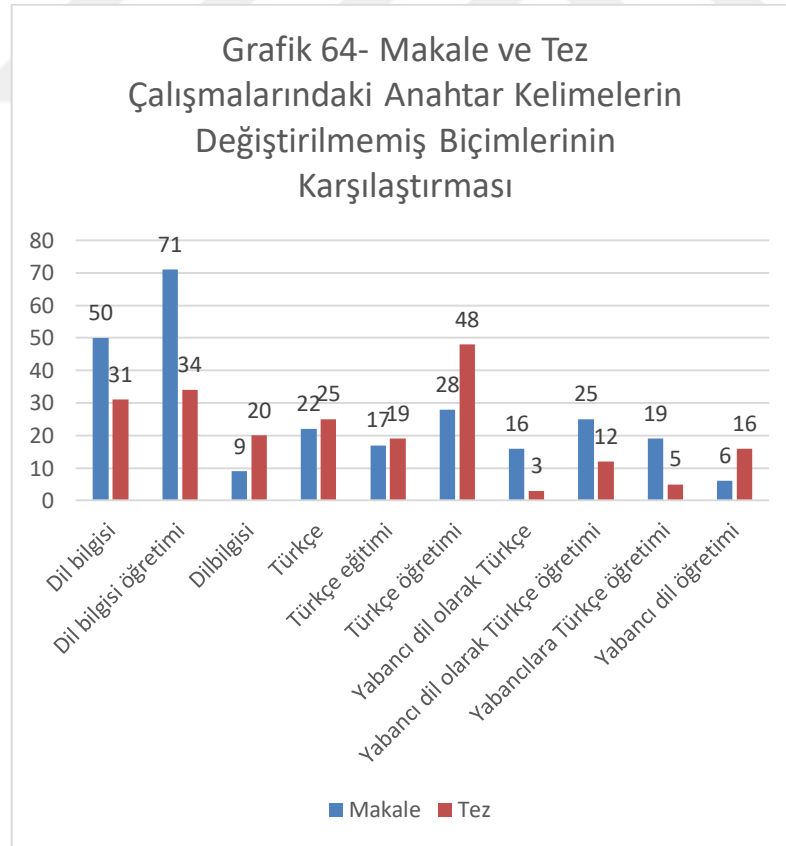
Ana dili olarak makalede 179, tezde 115 çalışma; yabancı dil olarak makalede 114, tezde 70 çalışma; hem ana dili hem yabancı dil olarak makalede 5, tezde 2 çalışma yapılmıştır.

Türkçe dil bilgisinin ana dili olarak öğretimi için yapılan çalışma sayısı oldukça fazladır. Ana dili öğretimindeki toplam çalışma sayısı 294'tür. Yabancı dil öğretimindeki toplam çalışma sayısı ise 184'tür.

4.3.5. Makale ve Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Durumlarının Karşılaştırması

Bu bölümde tez ve makale çalışmalarından elde edilen anahtar kelimelerin sıklık analizleri karşılaştırılmıştır. Karşılaştırılırken 15 ve üzerinde sıklığı bulunan anahtar kelimeler grafiklere konmuştur. Ancak makale veya tez çalışmalarının herhangi birindeki bir anahtar kelimenin sıklığı 15'in altında olsa da aynı anahtar kelimenin diğer türdeki sıklığı 15 ve üzerindeyse o da grafiğe eklenmiştir.

Grafik 64- Makale ve Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmemiş Biçimlerinin Karşılaştırması

“Dil bilgisi” makalelerde 50, tezlerde 31 kez kullanılmıştır. Toplamda 81 kez kullanılmıştır.

“Dil bilgisi öğretimi” makalelerde 71, tezlerde 34 kez kullanılmıştır. Toplamda 105 kez kullanılmıştır.

“Dilbilgisi” makalelerde 9, tezlerde 20 kez kullanılmıştır. Toplamda 29 kez kullanılmıştır.

“Türkçe” makalelerde 22, tezlerde 25 kez kullanılmıştır. Toplamda 47 kez kullanılmıştır.

“Türkçe eğitimi” makalelerde 17, tezlerde 19 kez kullanılmıştır. Toplamda 36 kez kullanılmıştır.

“Türkçe öğretimi” makalelerde, 28, tezlerde 48 kez kullanılmıştır. Toplamda 76 kez kullanılmıştır.

“Yabancı dil olarak Türkçe” makalelerde 16, tezlerde 3 kez kullanılmıştır. Toplamda 19 kez kullanılmıştır.

“Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi” makalelerde 25, tezlerde 12 kez kullanılmıştır. Toplamda 37 kez kullanılmıştır.

“Yabancılara Türkçe öğretimi” makalelerde 19, tezlerde 5 kez kullanılmıştır. Toplamda 24 kez kullanılmıştır.

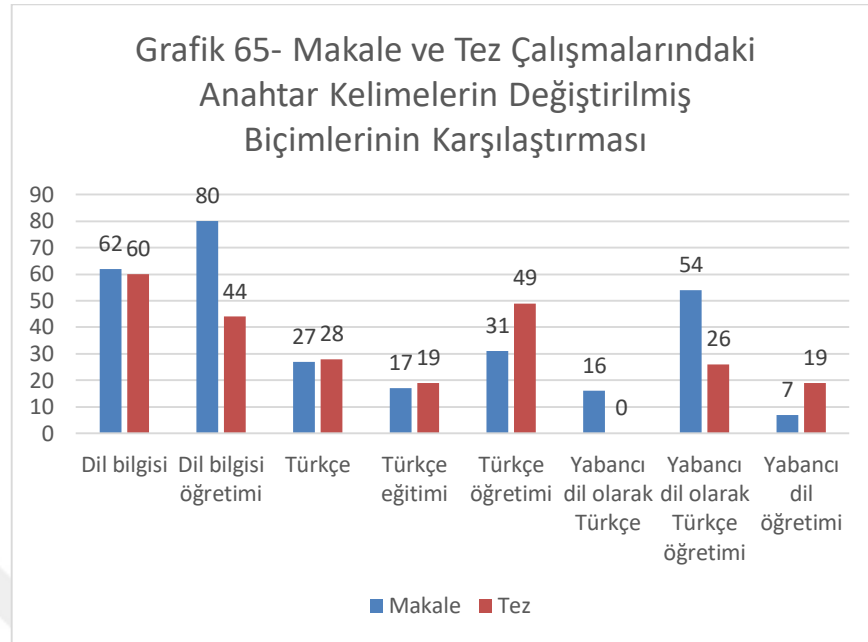
“Yabancı dil öğretimi” makalelerde 6, tezlerde 16 kez kullanılmıştır. Toplamda 22 kez kullanılmıştır.

Makaleler içerisinde en çok kullanılan anahtar kelime 71 ile “Dil bilgisi öğretimi”dir.

Tezler içerisinde en çok kullanılan anahtar kelime 48 ile “Türkçe öğretimi”dir.

Her iki tür de dâhil edilerek en çok kullanılan anahtar kelime 105 ile “Dil bilgisi öğretimi”dir.

Grafik 65- Makale ve Tez Çalışmalarındaki Anahtar Kelimelerin Değiştirilmiş Biçimlerinin Karşılaştırması

“Dil bilgisi” makalelerde 62, tezlerde 60 kez kullanılmıştır. Toplamda 122 kez kullanılmıştır.

“Dil bilgisi öğretimi” makalelerde 80, tezlerde 44 kez kullanılmıştır. Toplamda 124 kez kullanılmıştır.

“Türkçe” makalelerde 27, tezlerde 28 kez kullanılmıştır. Toplamda 55 kez kullanılmıştır.

“Türkçe eğitimi” makalelerde 17, tezlerde 19 kez kullanılmıştır. Toplamda 36 kez kullanılmıştır.

“Türkçe öğretimi” makalelerde 31, tezlerde 49 kez kullanılmıştır. Toplamda 80 kez kullanılmıştır.

“Yabancı dil olarak Türkçe” makalelerde 16 kez kullanılmış, tezlerde kullanılmamıştır. Toplamda 16 kez kullanılmıştır.

“Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi” makalelerde 54, tezlerde 26 kez kullanılmıştır. Toplamda 80 kez kullanılmıştır.

“Yabancı dil öğretimi” makalelerde 7, tezlerde 19 kez kullanılmıştır. Toplamda 26 kez kullanılmıştır.

Makaleler içerisinde en çok kullanılan anahtar kelime 80 ile “Dil bilgisi öğretimi”dir.

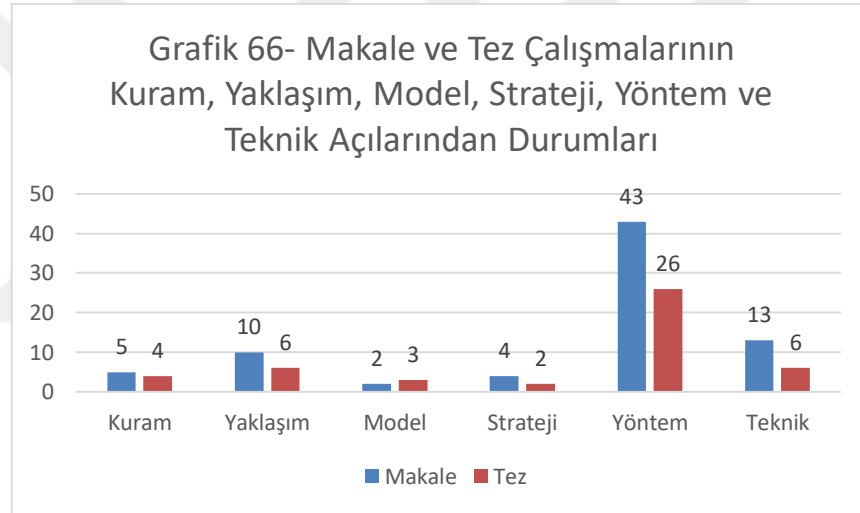
Tezler içerisinde en çok kullanılan anahtar kelime 60 ile “Dil bilgisi”dir.

Her iki tür de dâhil edilerek en çok kullanılan anahtar kelime 124 ile “Dil bilgisi öğretimi”dir. Ona en yakın “Dil bilgisi” anahtar kelimesi de 122 ile oldukça fazla kullanılmıştır.

4.3.6. Makale ve Tez Çalışmalarındaki Kuramların, Yaklaşımların, Modellerin, Stratejilerin, Yöntemlerin ve Tekniklerin Karşılaştırması

Bu bölümde tez ve makale çalışmalarından elde edilen kuramlar, yaklaşımlar, modeller, stratejiler, yöntemler ve teknikler ile ilgili sayısal veriler Grafik 66’da sunulmuş, grafiğin altında da yorumlanmıştır. Analize, 77 makale ve 47 tez çalışmasından alınan veriler katılmıştır.

Grafik 66- Makale ve Tez Çalışmalarının Kuram, Yaklaşım, Model, Strateji, Yöntem ve Teknik Açılarında Durumları

Kuram, makalelerde 5, tezlerde 4 kez kullanılmıştır. Toplamda 9 kez kullanılmıştır.

Yaklaşım, makalelerde 10, tezlerde 6 kez kullanılmıştır. Toplamda 16 kez kullanılmıştır.

Model, makalelerde 2, tezlerde 3 kez kullanılmıştır. Toplamda 5 kez kullanılmıştır.

Strateji, makalelerde 4, tezlerde 2 kez kullanılmıştır. Toplamda 6 kez kullanılmıştır.

Yöntem, makalelerde 43, tezlerde 26 kez kullanılmıştır. Toplamda 69 kez kullanılmıştır.

Teknik, makalelerde 13, tezlerde 6 kez kullanılmıştır. Toplamda 19 kez kullanılmıştır.

Görüldüğü gibi yöntem makalelerde de tezlerde de en çok kullanılanıdır.

5. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde, yapılan araştırmayla neye ulaşıldığı, ne elde edildiği üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın amacı, 1962-2018 yıllarında Türkiye’de doğrudan Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış kitap, kitap bölümü, makale ve tez çalışmalarının tasvirî bibliyografyasını yapmak ve bibliyometrik analizini çıkarmaktı.

Elde edilen çalışmaların sayısı şöyledir: 10 kitap, 32 kitap bölümü, 298 makale, 187 tez.

En çok çalışma makale türünde, en az çalışmaysa kitap türünde yapılmıştır.

Kitap Çalışmalarındaki Bulguların Sonuçları

Kitap çalışmalarının çoğunlukla tek yazarlı olduğu görülmüştür. 6 kitap çalışması tek yazarlıdır.

1968-1980 arası yıllarında kitap çalışması yapılmamıştır.

1981-2004 arası yıllarında 2 kitap çalışması yapılmıştır.

2005-2014 arası yıllarda 5 kitap çalışması yapılmıştır.

2015-2018 arası yıllarda 3 kitap çalışması yapılmıştır.

En çok kitap çalışmasının yayımlandığı yıl 2011’dir ve 2 çalışma yapılmıştır.

Kitap çalışmalarının büyük çoğunluğu Ankara’da yayımlanmıştır. Toplam 8 kitaptır.

Kitap çalışmalarının yayınevlerine göre dağılımları yakındır. En çok kullanılan yayınevi Nobel Yayıncılık’tır ve 4 kitap basılmıştır.

Türkçe dil bilgisi öğretimiyle ilgili diğer türlere kıyasla kitap türü fazla tercih edilmemiştir. Yapılan çalışmalarda dil bilgisinin alt alanlarından çok geneli üzerinde durulmuştur.

Kitap Bölümü Çalışmalarındaki Bulguların Sonuçları

1968-1980 arası yıllarda çalışma yapılmamıştır.

1981-2004 arası yıllarda 3 çalışma yapılmıştır.

2005-2014 arası yıllarda 20 çalışma yapılmıştır.

2015-2018 arası yıllarda 9 çalışma yapılmıştır.

En çok çalışmanın yapıldığı yıl 2012'dir ve 10 çalışma vardır.

2005-2014 arası dönemde yani 10 yıllık sürede 20 çalışma yapılmışken 2015-2018 arası dönemde yani 4 yıllık sürede 9 çalışma yapılmıştır. Süreler ve çalışma sayılarına bakıldığında birbirlerine yakın şekilde oldukları söylenebilir.

Çalışmaların 23'ü tek yazarlıdır.

En çok çalışması bulunan 3 isim Alpaslan Okur, Dönercan Dönük ve Salih Kürşad Dolunay'dır ve ikişer çalışmaları vardır.

16 çalışma tek editörlü, 14 çalışma iki editörlüdür.

En çok editörlük çalışması olan isim Murat Özbay'dır ve 9 çalışmada editörlük yapmıştır.

Çalışmaların büyük çoğunluğu Ankara'da yayımlanmıştır. 26 çalışma.

En çok kullanılan yayınevi Pegem Akademi'dir. 18 çalışma.

Makale Çalışmalarındaki Bulguların Sonuçları

Çalışmaların 187'si tek yazarlı, 93'ü iki yazarlı 13'ü üç yazarlı, 5'i dört yazarlıdır.

Beşer çalışmayla Caner Kerimoğlu ve Hüseyin Polat en çok çalışma yapan iki isimdir.

1968-1980 arası yıllarda 3 çalışma yapılmıştır.

1981-2004 arası yıllarda 36 çalışma yapılmıştır.

2005-2014 arası yıllarda 110 çalışma yapılmıştır.

2015-2018 arası yıllarda 149 çalışma yapılmıştır.

En çok çalışma "Genel 1" alanında 104 çalışma yapılmıştır. En az ise 9 çalışmayla "Ses Bilgisi"dir. Dil bilgisi öğretiminin alt alanları arasındaysa en çok "Biçim Bilgisi" alanında çalışma yapılmıştır ki sayısı 84'tür.

En çok ortaokul kademesinde çalışma yapılmıştır ki sayısı 69'dur.

77 çalışmanın 5'inde kuram, 10'unda yaklaşım, 2'sinde model, 4'ünde strateji, 43'ünde yöntem ve 13'ünde teknik vardır. En çok yöntem kullanılmıştır.

179 çalışma dil bilgisinin ana dili olarak öğretimiyle ilgiliyken 114'ü yabancı dil olarak öğretimiyle ilgilidir.

En çok çalışmanın yayımlandığı dergi Turkish Studies'tir, 36 çalışma yayımlanmıştır. 26 çalışma IJLET, 16 çalışma IJLA, 14 çalışma Dil Dergisi'nde yayımlanmıştır.

Değiştirilmemiş biçimleriyle en çok kullanılan anahtar kelime “Dil bilgisi öğretimi”dir ve 71 kez kullanılmıştır.

Değiştirilmiş biçimleriyle en çok kullanılan anahtar kelime “Dil bilgisi öğretimi”dir ve 80 kez kullanılmıştır.

Tez Çalışmalarındaki Bulguların Sonuçları

1968-1980 arasında çalışma yapılmamıştır.

1981-2004 arasında 19 çalışma yapılmıştır.

2005-2014 arasında 115 çalışma yapılmıştır.

2015-2018 arasında 53 çalışma yapılmıştır.

En çok çalışma 65 ile “Biçim Bilgisi” alanında yapılmıştır. En az çalışmaya “Ses Bilgisi”nde 4 çalışmayla sahiptir.

En çok çalışma ana dili olarak öğretimiyle ilgilidir. 115 çalışma yapılmıştır.

En çok çalışma 87 ile ortaokul kademesinde yapılmıştır.

En çok çalışmanın yayımlandığı üniversite 31 ile Dokuz Eylül Üniversitesi'dir.

En çok danışmanlık yapan akademisyen “Veli Doğan Günay”dır, 8 çalışmaya danışmanlık etmiştir.

En çok çalışma yayımlanan enstitü 102 ile Eğitim Bilimleri Enstitüsüdür.

En çok çalışma yayımlanan şehir 37 ile Ankara'dır.

En çok çalışma yayımlanan bilim dalı “Türkçe Eğitimi Bilim Dalı”dır ve 27 çalışma yayımlanmıştır.

En çok çalışma yayımlanan ana bilim dalı “Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı”dır ve 101 çalışma yayımlanmıştır.

En çok çalışma yayımlanan program “Türkçe Öğretmenliği Programı”dır ve 10 çalışma yayımlanmıştır.

En çok çalışma yüksek lisans türünde yayımlanmıştır. Çalışma sayısı 161'dir.

47 çalışmanın 4'ünde kuram, 6'sında yaklaşım, 3'ünde model, 2'sinde strateji, 26'sında yöntem ve 6'sında teknik belirtilmiştir.

Değiştirilmemiş biçimleriyle en çok kullanılan anahtar kelime “Türkçe öğretimi”dir ve 48 kez kullanılmıştır.

Değiştirilmiş biçimleriyle en çok kullanılan anahtar kelime “Dil bilgisi”dir ve 60 kez kullanılmıştır.

5.2. Öneriler

Bu bölümde, araştırmadan çıkan sonuçlardan hareketle gerek araştırma yapmak isteyenlere gerekse de tespit edilen eksiklerin giderilmesine yönelik birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Bu tür tasvir ve bibliyometrik analiz çalışmaları her alanda yapılabilir.

Kitap çalışmalarının sayısı azdır, bu türde daha fazla çalışma verilmelidir.

Ses bilgisi alanındaki çalışma sayısı azdır, bu alanda daha fazla çalışma verilmelidir.

Bazı makale ve tez çalışmalarında araştırmanın hangi yöntemle yürütüldüğünden bahsedilmemiştir, yapılacak çalışmalarda bunlara dikkat edilmelidir.

Bazı makale ve tez çalışmalarında anahtar kelime bölümüne yer verilmediği görülmüştür, yapılacak çalışmalarda anahtar kelimeler mutlaka verilmelidir.

Bazı makale ve tez çalışmalarında, yazılması gereken amaç, yöntem, çalışma grubu ve sonuç bilgilerinde eksiklik vardır. Yapılacak çalışmalarda bu unsurlar unutulmamalıdır.

Bazı makale ve tez çalışmalarında çalışmanın başlığı ve içeriği arasında uyumsuz olduğu görülmüştür. Başlık yazarken bunlara dikkat edilmelidir.

Kaynakça yazım konusuna dikkat edilmelidir. Örneğin kitap bölümü çalışmaları kaynakçada gösterilirken asıl kitabın adı ile bölümün adının yer değiştirdiği veya yazarların adlarının ya da soyadlarının yanlış yazıldığı görülmüştür. Kaynağa ulaşma konusunda sorun teşkil edeceğinden bunlara özen gösterilmelidir.

KAYNAKÇA

- Acaroğlu, T. (1961). Bibliyografya Nedir? *Türk Kütüphaneciliği*, 10 (3-4), 135-140.
- Adalı, O. (1983, Temmuz). Türkçe Öğretimi: Anadili Olarak Türkçe Öğretimi Üstüne. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 47 (379-380), 31-35.
- Akkaya, N. (2016). Türkçe Öğretiminde Yöntem ve Teknikler. Susar Kırmızı, F. (Ed.), *İlk ve Ortaokullarda Türkçe Öğretimi 2015 Programına Uygun* (s. 309-348), (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aksan, D. (2015). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim* (6. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Akyüz, Y. (2013). *Türk Eğitim Tarihi* (24. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aslan, K., Aslan, N. ve Arslan Cansever, B. (2012). *Eğitim Bilimine Giriş* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Arı, E. (2011). Temel Kavramlar. Büyükalın Filiz, S. (Ed.), *Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları* (s. 1-23), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Arıcı, A. F. (2006). Türkçe Öğretiminde Kullanılan Strateji-Yöntem ve Teknikler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (1), 299-307.
- Arslan, M. [Mehmet]. (2007). Eğitimde Yapılandırmacı Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40 (1), 41-61.
- Arslan, M. [Mustafa]. (2017). Ortaöğretim Türkçe Dersinde Dil Bilgisi Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Belirlenmesi. *Researcher: Social Science Studies*, 5 (3), 231-241.
- Aykaç, N. (2006a). Eğitim Programı ve Program Geliştirme. Aykaç, N. ve Aydın, H. (Ed.), *Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Planlama ve Uygulama* (s. 29-76), (1. baskı). Ankara: Naturel Kitap Yayın Dağıtım.
- Aykaç, N. (2006b). Öğrenme-Öğretme Sürecinde Öğretim Stratejileri, Yöntem ve Teknikleri. Aykaç, N. ve Aydın, H. (Ed.), *Öğrenme-Öğretme Sürecinde Planlama ve Uygulama* (s. 173-242), (1. baskı). Ankara: Natural Kitap Yayın Dağıtım.
- Aytaş, G. ve Çeçen, M. A. (2010). Ana Dili Eğitiminde Dil Bilgisi Eğitiminin Yeri ve Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (27), 77-89.
- Azar, B. (2007). Grammar-Based Teaching: A Practitioner's Perspective. *TESL-EJ*, 11 (2), 1-12.
- Bada, S. O. (2015). Constructivism Learning Theory: A Paradigm for Teaching and Learning. *IOSR Journal of Research & Method in Education (IOSR-JRME)*, 5 (6), 66-70.

- Bağcı Ayrancı, B. ve Mutlu, H. H. (2017). 2006, 2015 ve 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *International Journal of Language Academy*, 5 (7), 119-130.
- Başkan, Ö. (1975, Haziran). Yabancı Dil Öğretiminde Dilbilgisinin Yeri. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 31 (285), 435-438.
- Bay, E. (2011). Eğitim Bilimleri ile İlgili Temel Kavramlar. Kıncal, R. Y. (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 11-25), (1. baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (17. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Bhattacharjee, A. (2012). *Social Science Research: Principles, Methods, and Practices* (2nd Edition). USF Tampa Library Open Access Collections Textbooks Collections Book 3. University of South Florida.
- Brown, G. and Atkins, M. (1988). *Effective Teaching in Higher Education* (1st Edition). London: Routledge.
- Calp, M. (2010). Özel Eğitim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi. Calp, Ş. (Ed.), (4. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Cemiloğlu, M. (2009). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi* (5. baskı). Bursa: Alfa Akademi.
- Cinoğlu, M. (2009). Eğitimin Bilimsel Temelleri. Çiçek Sağlam, A. (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 183-200), (2. baskı). Ankara: Maya Akademi.
- Chang, S.-C. (2011). A Contrastive Study of Grammar Translation Method and Communicative Approach in Teaching English Grammar. *English Language Teaching*, 4 (2), 13-24.
- Chomsky, N. (1957). *Syntactic Structures* (2nd Edition). De Gruyter Mouton.
- Chomsky, N. (1988). *Language and Problems of Knowledge The Managua Lectures* (3rd Edition). Cambridge, Massachusetts, London: The MIT Press.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational Research* (4th Edition). 501 Boylston Street, Boston, MA: Pearson Education.
- Çeçen, M. A. ve Aytaş, G. (2008). Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretiminin Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Başarısına Etkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 133-149.
- Çelik, T. (2011). *Dil ve Edebiyat Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çetin, İ. (2010). Öğretim Yöntem ve Teknikleri. Çetin, İ. (Ed.), *Dil ve Edebiyat Öğretim Yöntemleri* (s. 73-87), (1. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çıkılı, Y. (2009). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. Keskinılıç, K. (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 1-34), (5. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Çiftçi, M. (2015). *Dil Bilgisi Öğretiminin Geleceği*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.(<http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01>).
- Çoban, A. (2012). Temel Kavramlar. Ocak, G. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (s. 1-55), (4. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çubukçu, Z. (2011). Eğitim Programı Tasarımı ve Geliştirilmesi. Duman, B. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (s. 57-106), (2. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi* (1. baskı). İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Demirel, Ö. (2004). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı* (7. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe Öğretimi* (7. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirezen, M. (1988). Behaviorist Theory and Language Learning. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (3), 135-140.
- Della Corte, V., Del Gaudio, G., Sepe, F. and Sciarelli, F. (2019). Sustainable Tourism in the Open Innovation Realm: A Bibliometric Analysis. *Sustainability*, 11 (21), 6114, 1-18.
- Dendrinos, B. (1992). *The Efl Textbook and Ideology* (1st Edition) Athens, Greece: N.C.Grivas Publications.
- Dilâçar, A. (1961, Mayıs). Gramer Öğretimininde Metot. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 10 (116), 516-518.
- Dilâçar, A. (1971). Gramer: Tanımı, Adı, Kapsamı, Türleri, Yöntemi, Eğitimdeki Yeri ve Tarihçesi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 83-145.
- Dilci, T. (2011). Öğretimde Kuram, Model, Strateji, Yöntem ve Teknik. Dilci, T. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (s. 101-177), (1. baskı). İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Dinçay, T. (2010). Yabancı Dil Öğretim Metodlarının Teknik ve İlkeleri ile Birlikte Kronolojik Bir İncelemesi: Seçmeli Yöntem. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (147), 40-62.
- Dolunay, S. K. (2010). Dil Bilgisi Öğretiminin Amacı ve Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (27), 275-284.
- Dolunay, S. K. (2012). Dil Bilgisi Öğretiminde Temel Yaklaşımlar, Yöntemler ve Teknikler. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 105-128), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Duman, B. (2011). Eğitim ve Öğretimle İlgili Temel Kavramlar. Duman, B. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (s. 2-56), (2. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ediskun, H. (2010). *Türk Dilbilgisi* (12. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Elizabeth, M. (2007). *Methods of Teaching English* (1st Edition). New Delhi, India: Discovery Publishing House.
- Epçaçan, C. (2013). Yapılandırmacı Anlayışa Göre Düzenlenmiş Ortaokul Türkçe Dil Bilgisi Öğrenme Alanındaki Konular ve Etkinliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (4), 409-430.
- Erdem, İ. ve Bahşi, B. (2019). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi. Erdem, İ., Doğan, B. ve Altunkaya, H. (Ed.), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi* (s. 177-200), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Erdem, İ. ve Çelik, M. (2011). Dil Bilgisi Öğretim Yöntemi Üzerine Değerlendirmeler. *Turkish Studies*, 6 (1), 1030-1041.
- Ergin, M. (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- Ergün, M. ve Özdaş, A. (1997). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. İstanbul: Kaya Matbaacılık.
- Eskicumalı, A. (2015). Eğitimin Temel Kavramları. Turan, S. ve Özden, Y. (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 1-22), (5. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Fer, S. ve Cırık, İ. (2011). Temel Kavramlar. Fer, S. (Ed.), *Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları* (s. 1-15), (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1998). *Eğitime Giriş*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. and Hyun, H. H. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education* (8th Edition). New York: The Mcgraw-Hill Companies.
- Gencan, T. N. (1979). *Dilbilgisi* (4.baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Göçer, A. (2015). Temel Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Dil Bilgisi Öğrenme Alanının Yeri, İşlevi ve Öğretimi: Bütünlük İlkesi ve Tümevarım Yöntemi Ekseninde Tematik Bir Yaklaşım. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 233-242.
- Gökçen, D. ve Arslan, M. (2019). Türkçe Eğitimi Araştırmalarına Genel Bir Bakış: Bibliyometri Çalışması. *Journal of Research in Turkic Languages*, 1 (1), 39-56.
- Gül, A. (2019). *Eleştirel Okuma Tasviri Bibliyografyası*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma* (1. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güneş, F. (2009). Türkçe Öğretiminde Günümüz Gelişmeleri ve Yapılandırmacı Yaklaşım. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 1-21.
- Güneş, F. (2013). Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2 (7), 71-92.

- Güneş, F. (2016). *Türkçe Öğretimi Yaklaşım ve Modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gür, T., Dilci, T. ve Arseven, A. (2013). Geleneksel Yaklaşımdan Yapılandırmacı Yaklaşımına Geçişte Öğretmen Adaylarının Görüş ve Değerlendirmeleri: Bir Söylem Analizi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 1 (18), 123-135.
- Hamzadayı, E. (2010). Yapılandırmacı Öğrenme Kuramının Anadili Öğretimi Açısından İşlevselliği. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 31-48.
- Hesapçioğlu, M. (2011). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Eğitim Programları ve Öğretim* (7. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kale, M. (2013). Eğitimin Temel Kavramları. Karip, E. (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (1-19), (5. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin Dil Bilgisi* (1. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karadüz, A. (2006/2). İlköğretim Türkçe Dil Bilgisi Kitaplarının “Öğreticilik” Kavramı Bağlamında Eleştirisi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 13-31.
- Karagöz, B. ve Şeref, İ. (2019). Yunus Emre ile İlgili Araştırmaların Bibliyometrik Analizi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13 (27), 123-141.
- Karakoç, E. (2017). *Yunus Emre Hakkında Yazılmış Kitaplarla İlgili Açıklamalı Bibliyografya Denemesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler* (31. baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1997). *Türkçe Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Engin Yayınevi.
- Kaya, D. (2016). Dil Bilgisi Öğretimi. Susar Kırmızı, F. (Ed.), *İlk ve Ortaokullarda Türkçe Öğretimi 2015 Programına Uygun* (s. 235-272), (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kerimoğlu, C. (2019). *Dilbilgisi Yazımı ve Öğretimi* (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Keskinkılıç, K. (2005). *İlkokuma Yazma Öğretimi* (3. baskı). Ankara: Nobel Dağıtım.
- Kıran, Z. ve Kıran, A. (2012). *Dilbilime Giriş* (3. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Koçak, R. (2012). Temel Kavramlar. Oral, B. (Ed.), *Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları* (1-35), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Korkmaz, Z. (1996, Temmuz). Gramer Konularımızla İlgili Bazı Sorunlar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 1996/2 (535), 3-18.

- Kutlu, O. (2011). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. Dilci, T. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (9-71). İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (1992). *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (4. baskı). Ankara: Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Matbaası.
- Laine, E. (1985). The Notional-Functional Approach: Teaching the Real Language in Its Natural Context. Master's Thesis, George Mason University: ABD.
- Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching* (2nd Edition). Oxford : Oxford University Press.
- Levend, A. S. (1969, Ocak). Dilbilgisi Gereksiz midir? *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 19 (208), 562-565.
- Lewis, M. (1993). *The Lexical Approach*. London, England: Language Teaching Publications.
- Macun, M. (2018). *Üsküdar'da Medfun Olan Mutasavvıflar Hakkındaki Kitap ve Tez Çalışmalarının Açıklamalı Bibliyografyası (1928 - 2017)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Mak, M. (2011). *Akşam (1941-1950) Gazetesinde Yer Alan Müzik Yazıları Açıklamalı Bibliyografyası ve Dönemsel Değerlendirmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Manual, F. (2002). *Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development*. OECD, 2 rue André Pascal, 75775 Paris Cedex 16, France.
- Memiş, M. R. ve Erdem, M. D. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler. *Turkish Studies*, 8 (9), 297-318.
- Munohsamy, T. (2012). *Effects of Traditional Grammar Teaching on Standard Six Learners' Performance in Understanding and Using Simple Present Tense, Simple Past Tense, Pronouns and Articles*. Brunei.
- Nagaraj, G. (1996). *English Language Teaching: Approaches, Methods, Techniques* (1st Edition). Hyderabad: Orient Longman Private Limited .
- Ocak, G. (2012). Yöntem ve Teknikler. Ocak, G. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (s. 237-336), (4. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Oflaz, A. (2015). Geleneksel ve Alternatif Yabancı Dil Öğretim Yöntemlerinde Almanca Kelime Öğretimi. *Turkish Studies*, 10 (3), 695-712.
- Okubo, Y. (1997). *Bibliometric Indicators and Analysis of Research Systems: Methods and Examples*. OECD, 2 rue André Pascal, 75775 Paris Cedex 16, France.

- Onan, B. (2012a). Dil Bilgisi Öğretiminde Temel İlkeler ve İzlenen Aşamalar. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 71-103), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Onan, B. (2012b). Dil Bilgisi ve Okuma Öğrenme Alanları Arasındaki Etkileşim Üzerine Bir Analiz Çalışması. *İDİL Sanat ve Dil Dergisi*, 1 (3), 30-47.
- Orlich, D. C., Harder, R. J., Callahan, R. C., Trevisan, M. S. ve Brown, A. H. (2009). *Teaching Strategies: A Guide to Effective Instruction* (9th Edition). Wadsworth, 25 Thomsen Place Boston, MA: Wadsworth Cengage Learning.
- Önal, S. (2003). *Klasik Türk Edebiyatı Kitap Bibliyografyası*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Önkaş, N. A. (2010). Ana Dili Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 121-128.
- Öz, F. (2011). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi* (4. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özan, N. (2001). *Cumhuriyet Gazetesinde Yayımlanmış Müzik Yazıları Açıklamalı Bibliyografyası (1924-1980)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özbay, M. (2006). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II* (1. baskı). Ankara: Öncü Kitap
- _____.(2013a). *Türkçe Öğretimi Üzerine Araştırma ve İncelemeler* (1. baskı). Ankara: Öncü Kitap.
- _____.(2013b). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I* (6. baskı). Ankara: Öncü Kitap.
- Özdemir, O. (2006). Eğitime İlişkin Temel Kavramlar: Eğitim, Öğrenme ve Öğretim. Aykaç, N. ve Aydın, H. (Ed.), *Öğrenme-Öğretme Sürecinde Planlama ve Uygulama* (s. 1-28), (1. baskı). Ankara: Naturel Kitap Yayın Dağıtım.
- Öztürk, N. (2009). Tanzimat Edebiyatı Bibliyografyası. *Turkish Studies*, 4 (1-2), 1203-1225.
- Platon, (1942), *Menon*, Çev. Adnan Cemgil, Maarif Matbaası.
- Robinson, L. and Feng, J. (2016). Effect of Direct Grammar Instruction on Student Writing Skills. *Presented at Eastern Educational Research Association Annual Conference*, (s. 1-16). Hilton Head Island, South Carolina.
- Sağır, M. (2002). *İlköğretim Okullarında Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sağlam, M. (2009). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. Çiçek Sağlam, A. (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 1-16), (2. baskı). Ankara: Maya Akademi.
- Sapir, E. (1921). *Language*. New York: Harcourt, Brace.
- Saral, E. (2019). *Somut Olmayan Kültürel Miras Konusunda Türkiye’de Yapılan Bilimsel Çalışmalar Üzerine Açıklamalı Bibliyografya Denemesi*.

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

- Saraswathi, V. (2004). *English Language Teaching: Principles and Practice* (1st Edition). Hyderabad, India: Orient Longman.
- Savaş, B. (2012). Öğretim Yöntemleri. Arslan, M. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (s. 149-167), (5. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Scarino, A. and Liddicoat, A. J. (2009). *Teaching and Learning Languages A Guide*. Carlton South, Avustralya: Curriculum Corporation.
- Serhoşoğlu, K. (2019). *Kastamonu Halk Bilimi Açıklamalı Bibliyografyası*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Sever, S. (1997). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme* (2. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sinanoğlu, S. (1958, Haziran). Dilbilgisi Konuları: Dilbilgisinin Önemi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 7 (81), 438-440.
- Sünbül, A. M. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (1. baskı). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Şahbaz, N. K. (2014). Türkçe Öğretiminde Kullanılan Strateji, Yöntem ve Teknikler. Güzel, A. ve Karatay, H. (Ed.), *Türkçe Öğretimi El Kitabı* (s. 133-150), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Şenol, M. (1999). *Okuma Yazma Öğretiminin Tasvirî Bibliyografyası*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Şeref, İ. ve Karagöz, B. (2019). Okuma Alanındaki Araştırmaların Bibliyometrik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7 (3), 781-799.
- Şimşek, A. (2011). *Öğretim Tasarımı* (2. baskı). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Şimşek, R. (1983, Temmuz). Türkçe Öğretimi: Çağdaş Eğitimde Anadilinin Yeri. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 47 (379-380), 36-39.
- Şişman, M. (2009). *Eğitim Bilimine Giriş* (5. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Tamura, E. T. (2006). Concepts on the Methodology of Teaching English. *The Economic Journal of Takasaki City University of Economics*, 48 (3), 169-188.
- Thornbury, S. (1999). *How to Teach grammar* (1st Edition). Harlow, England : Pearson Longman.
- Tok, T. N. (2012). Etkili Öğretim İçin Yöntem ve Teknikler. Doğanay, A. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (s. 161-237), (7. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Tosun, C. (2006). Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış. *Çankaya Üniversitesi Journal of Humanities and Social Sciences*, (5), 79-88.

- Tuncel, U. (2011). *Sürekli Yayınlardaki Masalla İlgili Çalışmaların Açıklamalı Bibliyografyası*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uzun, Y. (2010). Edebiyat Öğretiminde Kullanılan Teori ve Yaklaşımlar. Çetin, İ. (Ed.), *Dil ve Edebiyat Öğretim Yöntemleri* (s. 35-71), (1. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Uzunboylu, H. ve Hürsen, Ç. (2011). *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Ünalın, Ş. (2006). *Türkçe Öğretimi* (3. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ünver, M. (2013). *Eski Türkçe Mizah Dergilerinin Açıklamalı Bibliyografyası (1870-1928)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü* (1. baskı). İstanbul: Multilingual.
- Varış, F. (1995). Temel Kavramlar. Varış, F. (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 7-26). Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (10. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zengin, Ş. G. (2019). *Sürekli Yayınlardaki Menkıbelerle İlgili Çalışmaların Açıklamalı Bibliyografyası (1928-2017)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Waltman, L. and Noyons, E. (2018). *Bibliometrics for Research Management and Research Evaluation A Brief Introduction*. 2300 AX Leiden, The Netherlands.
- Widodo, H. P. (2006). Approaches and Procedures for Teaching Grammar. *English Teaching: Practice and Critique*, 5 (1), 122-141.
- Xia, Y. (2014). Language Theories and Language Teaching—from Traditional Grammar to Functionalism. *Journal of Language Teaching and Research*, 5 (3), 559-565.

İnternette Alınan Kaynaklar

<https://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular/> adresinden 7 Temmuz 2020 tarihinde alınmıştır.

<https://guides.lib.uoguelph.ca/AnnotatedBibliography> adresinden 13 Temmuz 2020 tarihinde alınmıştır.

<https://library.massasoit.edu/c.php?g=547359&p=3755882#:~:text=The%20purpose%20of%20an%20annotated,a%20summary%20of%20the%20work.> adresinden 13 Temmuz 2020 tarihinde alınmıştır.

<https://stats.oecd.org/glossary/search.asp> adresinden 7 Temmuz 2020 tarihinde alınmıştır.

<https://writingcenter.unc.edu/tips-and-tools/annotated-bibliographies/> adresinden 13 Temmuz 2020 tarihinde alınmıştır.

EKLER

Ek 1: Kitap Çalışmalarının Bibliyografyaları

Aydın, Ö. (1996). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilbilgisi Öğretimi-Üretken Dönüşümlü Dilbilgisi Kuramının Kısa Bir Tanıtımı-*. Ankara.

Cem Değer, A., Çetin, B. ve Oflaz Köleci, E. (2017). *Kuramdan Uygulamaya Yabancılara Türkçe Dilbilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Güney, N. ve Aytan, T. (2013). *Aktif Öğrenme Teknikleriyle Dil Bilgisi Öğretimi* (2. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Güzel, A. (2018). *Graf Teorisiyle Türkçe Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Sağır, M. (2002). *İlköğretim Okullarında Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Sağır, M. ve Demir Atalay, T. (2016). *Yeni Programa Uygun Etkinliklerle Dil Bilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Şahbaz, N. K. (2012). *Buluş Yöntemiyle Dil Bilgisi Öğretimi -Geçmişten Günümüze-* (1. baskı). İstanbul: Kriter Yayınevi.

Şahin, A. ve Maden, S. (2011). *Dil Bilgisi Öğretiminde Materyal Tasarımı* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Yaman, H. (2009). *İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıflar İçin Kavram Haritalarıyla Dil Bilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Yaman, H. (2011). *İlköğretim 6., 7. ve 8. Sınıflar İçin Yapılandırmacı Yaklaşımına Uygun Dil Bilgisi Etkinlikleri* (1. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ek 2: Kitap Bölümü Çalışmalarının Bibliyografyaları

Kitap bölümü çalışmalarının bibliyografyaları verilirken öncelikle asıl kitabın ardından da ilgili bölümün kaynakçası yazılmıştır. Ayrıca asıl kitabın künyesi kalınlaştırmıştır.

Susar Kırmızı, F. (Ed.). (2016). *İlk ve Ortaokullarda Türkçe Öğretimi 2015 Programına Uygun* (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Kaya, D. (2016). Dil Bilgisi Öğretimi. Susar Kırmızı, F. (Ed.), *İlk ve Ortaokullarda Türkçe Öğretimi 2015 Programına Uygun* (s. 235-272), (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Yıldırım, F. ve Tüfekçioğlu, B. (Ed.). (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yöntemler-Beceriler-Uygulamalar* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Güven, E. ve Berber Özmen, C. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilbilgisi Öğretimi. Yıldırım, F. ve Tüfekçioğlu, B. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yöntemler-Beceriler-Uygulamalar* (s. 233-259), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kurt, M. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil Bilgisinin İşlevi. Yıldırım, F. ve Tüfekçioğlu, B. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yöntemler-Beceriler-Uygulamalar* (s. 261-266), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Durmuş, M. ve Okur, A. (Ed.). (2013). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* (1. baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.

Göçen, G. ve Okur, A. (2013). Dil Bilgisi Eğitimi. Durmuş, M. ve Okur, A. (Ed.), *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* (s. 333-356), (1. baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.

Yıldız, C. (Ed.). (2006). *Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Okur, A. ve Yılmaz, Y. (2006). Dil Bilgisi Öğretimi. Yıldız, C. (Ed.), *Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi* (s. 277-310), (1. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özbay, M. (Ed.). (2012). *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Balcı, A. (2012). Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Dil Bilgisi Öğretimi. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 1-45), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kurudayıoğlu, M. (2012). Dünyada ve Türkiye’de Dil Bilgisi Öğretiminin Temel Problemleri. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 47-70), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Onan, B. (2012). Dil Bilgisi Öğretiminde Temel İlkeler ve İzlenen Aşamalar. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 71-103), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Dolunay, S. K. (2012). Dil Bilgisi Öğretiminde Temel Yaklaşımlar, Yöntemler ve Teknikler. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 105-128), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Temizkan, M. (2012). Metin Temelli Dil Bilgisi Öğretimi ve Uygulamaları. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 129-152), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Şahbaz, N. K. (2012). Dil Bilgisi Öğretiminde Materyal Geliştirme ve Etkinlikler. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 167-195), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Baş, B. (2012). Okuma ve Dinleme Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 197-227), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Erdem, İ. (2012). Konuşma Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 229-262), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Zorbaz, K. Z. (2012). Yazma Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi. Özbay, M. (Ed.), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 263-278), (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Güzel, A. ve Karatay, H. (Ed.). (2014). *Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2. baskı) Ankara: Pegem Akademi.

Dolunay, S. K. (2014). Dil Bilgisi Öğretimi. Güzel, A. ve Karatay, H. (Ed.), *Türkçe Öğretimi El Kitabı* (s. 381-414), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kırkkılıç, A. ve Akyol, H. (Ed.). (2007). *İlköğretimde Türkçe Öğretimi* (1. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Karadüz, A. (2007). Dil Bilgisi Öğretimi. Kırkkılıç, A. ve Akyol, H. (Ed.), *İlköğretimde Türkçe Öğretimi* (s. 281-308), (1. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Ozil, Ş. ve Tapan, N. (Haz.). (1991). *Türkiye'nin Ders Kitapları Ortaöğretim Ders Kitaplarına Eleştirel Bir Yaklaşım* (1. baskı). İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları 5.

Çotuksöken, Y. (1991). Ortaöğretimde Dilbilgisi: Türkçe Dilbilgisi Öğretimi ve Dilbilgisi Kitapları. Ozil, Ş. ve Tapan, N. (Haz.), *Türkiye'nin Ders Kitapları Ortaöğretim Ders Kitaplarına Eleştirel Bir Yaklaşım* (s. 35-50), (1. baskı). İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları 5.

Develi, H., Yıldız, C., Balcı, M., Gültekin, İ. ve Melanhoğlu, D. (Ed.). (2017). *Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı* (1. baskı). İstanbul: Kesit Yayınları.

Karakuş Tayşi, E. ve Demir Atalay, T. (2017). Dil Bilgisi Öğretimi. Develi, H., Yıldız, C., Balcı, M., Gültekin, İ. ve Melanhoğlu, D. (Ed.), *Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı* (s. 13-54), (1. baskı). İstanbul: Kesit Yayınları.

Şahin, A. (Ed.). (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Açık, F. (2018). Karşılaştırmalı Çözümleme Yaklaşımı ile Türk Soylulara Türkiye Türkçesi Öğretimi. Şahin, A. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s. 309-332), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Golynskaia, A. ve Gürlek, M. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi. Şahin, A. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s. 545-567), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Nurlu, M. (2018). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Durum Ekleri-Fiil İlişkisi. Şahin, A. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s. 601-616), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kılınc, A. ve Şahin, A. (Ed.). (2012). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ)* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kılınc, A. ve Duru, H. (2012). Yabancı Dil Olarak Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi. Kılınc, A. ve Şahin, A. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ)* (s. 303-319), (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Topbaş, S. (Ed.). (1998). *Türkçe Öğretimi*. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Koç, S. ve Müftüoğlu, G. (1998). Dilbilgisi Öğretimi. Topbaş, S. (Ed.), *Türkçe Öğretimi* (s. 81-94). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Özer, B. (Ed.). (1991). *Türk Dili ve Edebiyatı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Sezer, A. (1991). Dilbilgisi Öğretimi. Özer, B. (Ed.), *Türk Dili ve Edebiyatı* (s. 228-242). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Uzun, N. E. ve Bozkurt, B. Ü. (Ed.). (2018). *Türkçenin Eğitimi-Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar-10* (1. baskı). İstanbul: Okan Üniversitesi Yayınları.

Çetin, B. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Alanında Dilbilgisi Öğretimi İçin Bağlam Oluşturma. Uzun, N. E. ve Bozkurt, B. Ü. (Ed.), *Türkçenin Eğitimi-Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar-10* (s. 131-148), (1. baskı). İstanbul: Okan Üniversitesi Yayınları.

Ülkümen, M. ve Sarar Kuzu, T. (2018). Dil Bilgisi Öğretiminde Kip, Zaman ve Görünüş Konusunun Öğretiminin İncelenmesi. Uzun, N. E. ve Bozkurt, B. Ü. (Ed.), *Türkçenin Eğitimi-Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar-10* (s. 149-163), (1. baskı). İstanbul: Okan Üniversitesi Yayınları.

Türk Dil Kurumu. (2009). *Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Üzerine Konuşmalar* (1. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Demir, C. (2009). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları. Türk Dil Kurumu, *Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Üzerine Konuşmalar* (s. 59-68), (1. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Subaşı Uzun, L. ve Bozkurt, Ü. (Hz.). (2010). *Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar* (1. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Aydın, İ. (2010). Dilbilgisi Öğretimi Çerçevesinde Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları. Subaşı Uzun, L. ve Bozkurt, Ü. (Hz.), *Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar* (s. 137-157), (1. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Uzun, N. E. (2010). Dilbilimsel Bulguların Türkçenin Öğretimine Aktarılması: TÖMER “Yeni Hitit” Örneğinde Dilbilgisinin Yeri. Subaşı Uzun, L. ve Bozkurt, Ü. (Hz.), *Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar* (s. 356-363), (1. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Dönük, D. (2010). A Systematic Approach to the Teaching of Turkish Verbs as a Foreign Language. Subaşı Uzun, L. ve Bozkurt, Ü. (Hz.), *Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar* (s. 364-375), (1. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Özdemir, V. ve Dönük, D. (2010). Birleşik Eylemler ve Değişen Çatı Kavramı. Subaşı Uzun, L. ve Bozkurt, Ü. (Hz.), *Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar* (s. 376-387), (1. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Demir, C. ve Parlakyıldız, H. (Ed.). (2013). Prof. Dr. Abdurrahman Güzel Armağanı (Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi) (1. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Yıldırım, H. Ç. (2013). Dil ve Anlatım Dersi (9-12. Sınıflar) Öğretim Programı ve National Curriculum (Key Stage 4)'da Dil Bilgisi Öğretimi. Demir, C. ve Parlakyıldız, H. (Ed.), *Prof. Dr. Abdurrahman Güzel Armağanı (Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi)* (s. 533-544), (1. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Ek 3: Makale Çalışmalarının Bibliyografyaları

Acar, Ü. (2014). 12.Sınıf Dil ve Anlatım Kitabındaki Dil Bilgisi Etkinlikleri ile Yükseköğretime Geçiş Sınavı Türkçe Sorularının Nicelik Bakımından Kıyaslanması. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2 (2), 41-49.

Adıgüzel, M. S. (2001). Yabancılara Türkçe Öğretimi ve Gramer-Tercüme Metodu. *Bilig*,(16), 25-45.

Ağbaba Maclaren, G. (2012). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerde Bilgi Yapısı Görünümleri. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*,(158), 51-61.

Ak Başoğlu, D., Oryaşın, U. ve Karagöz, M. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde -(I/A)R Biçimbiriminin Alışkanlık İşlevinin Öğretilmesine Yönelik İşe Dayalı Ders Malzemeleri. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 8 (1), 373-394.

Akca, H. (2018). Türkiye Türkçesi Şekil Bilgisi Öğretiminde Eş Biçimli Biçim Birimlerin Karıştırılmasından Kaynaklanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Language Academy*, 6 (1), 1-37.

Akcaoğlu, C. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Hareketli Resimlerle A1 Düzeyinde Eylem Öğretimi. *International Journal of Language Academy*, 6 (5), 571-581.

Akçay, A. ve Şahin, A. (2012). Dil Bilgisi Öğretimine Yönelik Bir Web Macerası Tasarımı. *Giresun Üniversitesi Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (7), 25-36.

Akçay, C. (2011). Arapların Türkçe Öğrenirken Yaptıkları Biçimbilimsel ve Sözdizimsel Yanlışlıklar ve Sebepleri. *EKEV Akademi Dergisi*, (46), 421-434.

Akgün, N. (2017). Sıfatların Öğretiminde Masal/Hikâye Anlatım Yönteminin Etkisi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (3), 662-671.

Akın, E. (2015). Türkçe Çalışma Kitaplarındaki (6, 7 ve 8.Sınıflar) Dil Bilgisi Etkinliklerinin Çeşitli Açılardan Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 10 (15), 19-34.

Aköz, Y. ve Bulut, P. (2010). İlköğretim 5.Sınıf Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarında Yer Alan Dil Bilgisi Etkinliklerinin İncelenmesi. *NWSA-Education Sciences*, 5 (4), 1897-1908.

Altın, C. (2008). Okullarımızda Dilbilgisi Öğretimi. *İstanbul Kültür Üniversitesi Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, (97), 34-36.

Altunkaya, H. ve Erdem, İ. (2013). Hükümlü ve Tutuklulara Sıfatlar Konusunun Dramatizasyon Yöntemi Kullanılarak Öğretimi. *Millî Eğitim Dergisi*, (198), 27-41.

Alyılmaz, S. ve Şengül, K. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejilerine Dayalı Etkinliklerin Dilbilgisine Yönelik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (169.1), 67-110.

Amanvermez, F. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Anlatımda Adlaştırma Yapabilme Becerisinin İncelenmesi: -DİK ve -(y)AcAk. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 988-1000.

Anılan, H. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14 (5), 1893-1924.

Arı, G. (2014). Dil Bilgisi ve Sözcük Öğretiminde Alt Eylemler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (25), 191-201.

Arıca Akkök, E. (2015). Sözvarlığı Öğretiminde Bilişsel Yaklaşımlar. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1 (3), 15-28.

Arısoy, E. ve Kaya, M. A. (2015). 6.Sınıf Öğrencilerine İsimden İsim Yapan Eklerin Morfo-Semantik Yolla Öğretimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 825-854.

Arslan, A. (2012). Sözcük Türleri Öğretiminde Jigsaw Tekniğinin Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (32), 157-168.

Arslan, M. [Meryem]. (2015). Türkçe ve Boşnakça İsimlerde Çokluğun Kullanımı ve Bunların Türkçe Öğretimine Etkileri. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5 (9), 169-187.

Arslan, M. [Mustafa]. (2014). Öğrenenler Açısında Türkçenin Yapısal Özelliklerinin Yabancı Dil Olarak Öğrenimine Etkisi: Bosna Hersek Örneği. *Eğitim ve Bilim*, 39 (174), 189-200.

Arslan, M. (2017). Ortaöğretim Türkçe Dersinde Dil Bilgisi Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Belirlenmesi. *Researcher: Social Science Studies*, 5 (10), 231-241.

Atak, A. ve Çetin, B. (2016). Gazete Reklam Metinleri Yoluyla Tamlamaların Öğretimi. *International Journal of Language Academy*, 4 (1), 227-237.

Atak, D. (2013). A Classification Study on the Problems of Lower Secondary School Students' Separating "The Parts of Sentence". *International Online Journal of Educational Sciences*, 5 (1), 143-159.

Atasoy, G. (2017). Türkçede Görünüş Belirteçliklerinin Öğretimi: Görünüş ve Derlem Çalışması. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 1-18.

Atay Genç, D., Kömürcüoğlu, E., Çetin, B. ve Günay, V. D. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin (-Dı) Geçmiş Zaman İçin Koşaç Yerine "Ol-" Eylemini Kullanma Eğilimleri. *International Journal of Language Academy*, 4 (4), 131-139.

Avcı, İ. N., Tepeli, Y. ve Caner, M. (2017). B2 Düzeyinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Ortaç Kullanımları: Bir Durum Çalışması. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 19-39.

Avcı, Y. ve Küçük, S. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi. *Turkish Studies*, 12 (35), 49-67.

Aydın, İ. (2009). Anadili Dersinin Etkinlik Alanları ve Dilbilgisi. *Millî Eğitim Dergisi*, (181), 20-52.

Aydın, Ö. (1997a). Anadili Eğitimi, Yabancı Dil Öğretimi ve Evrensel Dilbilgisi. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (54), 23-30.

Aydın, Ö. (1997b). Türkçe'de Belirtme Durumu Ekinin Öğretimi Üzerine Bir Gözlem. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (52), 5-17.

Aydın, Ö. (1999a). İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türkçe Dilbilgisi Betimlemelerinin Görünümü. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, (137-138), 33-41.

Aydın, Ö. (1999b). Orta Okullarda Dilbilgisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşleri. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (81), 23-29.

Aydın Yılmaz, Z. ve Mahiroğlu, A. (2004). Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Geliştirilen Öğretim Materyallerinin Öğrencilerin Öğrenme Düzeyine Etkililiği. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 109-123.

Aytan, N. ve Kılıçarslan, R. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Müzik Klipleriyle Bazı Ünlem Kelimelerinin Öğretimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2007-2018.

Aytaş, G. ve Çeçen, M. A. (2010). Ana Dili Eğitiminde Dil Bilgisi Öğretiminin Yeri ve Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (27), 77-89.

Bağcı Ayrancı, B. (2017). Sezdirme Yöntemi ile Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Türkçe Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (4), 145-164.

Bahar, M. A. (2015). 11.Sınıf Dil ve Anlatım Ders Kitaplarının Dil Bilgisi Öğretimi Açısından İncelenmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 3 (1), 9-26.

Bajramovic, I. ve Osmanbegović-Bakšić, S. (2018). Ömer Seyfettin'in Hikâyeleri Yoluyla Yabancılara Sıfat Öğretimi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (81), 481-491.

Balcı, A. ve Şenyüz, A. (2015). Ortaokul 6-8.Sınıflar Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Konu Sıralaması ve Konu Tekrarı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (31), 87-148.

Balcı, M. (2015). Yabancılar İçin Özel Amaçlı Bir Dil Bilgisi Kitabı: A Grammar of the Turkish Language. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (11), 33-43.

Balyemez, S. (2009a). Dil Bilgisi Öğretiminde Diğer Derslerden Yararlanma. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (365), 32-38.

Balyemez, S. (2009b). Sınavlara Hazırlık Kitaplarında İsim Tamlamalarının İşlenişi Üzerine Bazı Tespitler ve Değerlendirmeler. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 97 (692), 112-123.

Balyemez, S. (2017). Türkçe Öğretmenlerinin Fiilimsi Grupları Konusundaki Alan Yeterliliklerine İlişkin Bazı Değerlendirmeler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (1), 562-587.

Barın, E. ve Başar, U. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen İranlıların İsimleştirme Sorunları ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 4 (2), 329-342.

Baskın, S. (2018). Dil Bilgisi Öğretirken Neden Sözlüklere Başvurmalıyız? *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 21 (1), 30-40.

Başar, U. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen İranlılar İçin Dil Bilgisi Konularının Sıralanmasına Yönelik Bir Öneri. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 9 (1), 233-253.

Batur, Z., Erkek, G., Kaplan, K. ve Ercan, E. (2017). Ana Dili/Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüş ve Öneriler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (4), 1049-1074.

Bayram, B. (2018). The Views of the Teachers About the Factors That Affect the Success of the Students on Turkish Grammar Course. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10 (4), 233-250.

Bayram, B. ve Kırbaşoğlu Kılıç, L. (2017). 5E Modelinin 6. Sınıf Dil Bilgisi Öğretiminde Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 1-20.

Bayrav, S. (1987). Anadili ve Edebiyat Öğretiminde Tümceüstü Dilbilgisi. *İstanbul Üniversitesi Dilbilim Dergisi*, (7), 73-81.

Benzer, A. (2010). İşleve Dayalı Dil Bilgisi: Türkçede Tahmin ve İhtimal Anlatımları. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7 (3), 144-153.

Beydoğan, H. Ö. ve Şahin, A. (2002). Türkçe Dil Bilgisi Öğretim Hedeflerine Ulaşma Düzeyi Açısından Kavram Haritaları ile Düz Metne Dayalı Öğretim Materyallerinin Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü E- Dergisi*, 1 (1).

Bolulu, O. (1998). Dilbilgisi Öğretiminde Özne Konusuna Değişik Bir Yaklaşım Denemesi. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, 11 (123), 12-24.

Bölükbaş, F. (2014). Jigsaw-IV Tekniğinin Yabancı Öğrencilerin Türkçedeki Temel Zamanları Öğrenmeleri Üzerindeki Etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3 (3), 196-209.

Börekçi, M. (2003). Türkçe Öğretimi Bakımından Dil Bilgisi Terimi ve Kavram Olarak Olumluluk-Olumsuzluk. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 1-2 (44), 45-61.

Börekçi, M. ve Ekinci Çelikipazu, E. (2015). Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Türkçede Fiil Çatısı ile İlgili Kavram Yanılgıları. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1790-1835.

Börekçi, M. ve Tepeli, Y. (2013). İşlevsel Dilbilim Yaklaşımıyla Türkçede Sözcük Türleri Üzerine. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2 (7), 93-102.

Bulut, M. (2014). Dil Bilgisi Öğretiminde Yaşanan Kavram Kargaşasının Türkçe Öğretimine Etkisi. *Turkish Studies*, 9 (12), 43-55.

Bulut, P. (2015). İlkokul Öğrencilerine Dil Bilgisi Öğretiminde Bir Yöntem Önerisi: Yaratıcı Drama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (37), 719-725.

Bülbül, A. ve Güven, Z. Z. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dilbilgisel Kaynaklı Güçlüklerin Belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (52), 83-91.

Can Bakırlı, Ö. (2010). Anadili Türkçe Olan Öğrencilerde ‘-Seydi’ ve ‘-Dıyse’ Koşul Tümcelerine Yönelik Bilinç Uyandırma Etkinlikleri Önerisi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 27 (1), 73-87.

Cem, A. (2005). Dilbilgisi Öğretiminde Biçim-Anlam-Kullanım Üçlüsü: Ders Malzemesi Hazırlama ve Uygulama Önerisi. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (128), 7-22.

Cemiloğlu, İ. (2000). Cümle Tahlilinin Önemi ve Metot. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2000/2 (587), 478-482.

Ceritoğlu, M. (2010). Dil Bilgisi Yöntemlerinden 'Yer Düzeni' ve Türkçede Yer Düzeni Yönteminin Kullanımı. *Dil Araştırmaları*, (7), 125-129.

Ceylan, İ. ve Mete, F. (2018). Türkçe Kuralsız (Devrik) Cümle Yapısının Graf Çizimler ile Gösterilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33 (3), 631-643.

Cihan, N. (2014). Eğitsel Araç Olarak Çizgi Romanın İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Konularına Uyarlanması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (3), 313-321.

Çağlayan Dilber, N. (2017). Dilbilim Kavramları Işığında Türkçe Öğretimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (4), 777-786.

Çakmak, M. C. ve Bulut, T. K. (2015). Ortaokul Türkçe Çalışma Kitaplarındaki Dil Bilgisi Konu Etkinliklerinin Aşamalılık İlkesi Açısından Değerlendirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1592-1604.

Çangal, Ö. ve Başar, U. (2018). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Ad Durum Eklerinin Yan İşlevlerinin Öğretilmesi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (19), 155-189.

Çeçen, M. A. ve Aytaş, G. (2008). Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretiminin Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Başarısına Etkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 133-149.

Çeçen, M. A. ve Mete, G. (2011). 6-8.Sınıflarda Dil Bilgisi Etkinliklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (5), 47-62.

Çetin, B. (2017). İletişimsel Edinç ve Yabancı Dil Olarak Türkçede Dilbilgisi Öğretimi. *Turkish Studies*, 12 (6), 179-196.

Çetintaş Yıldırım, F. (2009). Türkçede Zaman-Tarz-Neden-Sonuç İlişkilerinin Ulaş Ekleriyle Belirginleştirilmesi: Sıklık Yüzdeleri ve Uzman Uyumlarına Dayalı Anket Sonuçları. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (146), 25-39.

Çifçi, S. ve Dereköy, A. (2016). Türkçe Dersinde Çoklu Zekâ Kuramı'nın Kullanılmasının Ortaokul 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarı Durumlarına Etkisi. *International Journal of Language Academy*, 4 (4), 140-154.

Çıkla, S. (2008). Tepegözle Dilbilgisi Öğretimi. *Millî Eğitim Dergisi*, (179), 8-24.

Çobanoğlu, E. O. ve Cirit Gül, A. (2017). İlkokul 4.Sınıf Müfredatında Yer Alan Cümlelerin Öğeleri Konusunun Sınıf Dışı (Outdoor) Etkinliklerle Desteklenerek Öğretilmesi. *Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (9), 521-531.

Çotuksöken, Y. (1983). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Yabancıların Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Güçlükler ve Yaptıkları Yanlışlar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 47 (379-380 Dil Öğretimi Özel Sayısı), 88-94.

Çotuksöken, Y. (1988). Yabancılar Türkçe Yapım İşlevli Eklerin Öğretilmesinde Kullanılan Değişik Bir Yöntem Üzerine. *Dünyada Türkçe Öğretimi*, (1), 64-68.

Dağ Pestil, A. ve Kana, F. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Belaruslu Öğrencilerde Görülen Dil Aktarımları. *International Journal of Language Academy*, 5 (8), 426-435.

Dağaşan, D. (1995). Tömer'de Türk Soylulara Türkçe Öğretimi ve "Türkçe Öğreniyoruz" Adlı Kitaplar Üzerine Bir İnceleme. *Bilge*, (3), 14-17.

Dağıstanlıoğlu, B. E. ve Karakoç Öztürk, B. (2013). Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiil Çekimlerindeki Birleşik Yapılar ve Kip Üzerine Görüşleri: Nitel Bir Araştırma. *Turkish Studies*, 8 (4), 543-562.

Demir, C. (2003). Türkçe Öğretiminde Zarf Tümleçleri. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (13), 407-423.

Demir, S. ve Erdogan, A. (2017). The Role of Teaching Grammar in First Language Education. *European Journal of Educational Research*, 7 (14), 87-101.

Demir, T. (2013). Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi Konuları Öğrenilirken Kullanılan Öğrenme Stratejileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 6 (Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı 11), 167-206.

Demir, Ü. (2015). Türkçe Öğretiminde Zeki Öğretim Sistemi Eğitim Yazılımı Kullanımının Öğrenci Akademik Başarısına Etkisi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (4), 480-496.

Demir, Ü., Şahin, A., Yiğın, M. ve Akgün, Ö. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kavram Yanılgılarını Gidermeye Yönelik Zeki Öğretim Sistemi Yazılımı Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi (ÇOMÜ TÖMER Örneği). *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2690-2703.

Demircan, Ö. (2005). Dildışı Dilbilgisi Öğretimi mi? *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, 17 (209), 249-260.

Demirci, M. ve Dinçaslan, M. F. (2016). The Use of Valence of Syrian Students Learning Turkish as a Foreign Language (Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Suriyeli Öğrencilerin Durum Ekli Tamlayıcıları Kullanımı). *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 12 (5), 1011-1040.

Demirel, M. V. ve Kerimoğlu, C. (2015). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Kip. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4 (3), 1268-1289.

Demirel, Ş. ve Çetinkaya, S. (2016). Senaryo Tabanlı Öğrenme Tekniğinin Dil Bilgisi Konularının (Kelime Bilgisi) Öğretimine Katkısı. *Turkish Studies*, 11 (19), 267-282.

Demirgüneş, S. (2017). Alanyazınında ve Türkçenin Öğretiminde Kiplik, Görünüş ve (Dilsel) Zaman: Bir Sınıflama Önerisi. *Turkish Studies*, 12 (5), 123-136.

Derman, S. (2011). Dil Bilgisi Öğretiminde Metin Seçimi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, (31), 297-319.

Dilâçar, A. (1971). Gramer: Tanımı, Adı, Kapsamı, Türleri, Yöntemi, Eğitimdeki Yeri ve Tarihi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 83-145.

Dilek, İ. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçede İkileme Öğretimi: Örnek Alıştırmalar. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1436-1452.

Dolunay, S. K. (2010). Dil Bilgisi Öğretiminin Amacı ve Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (27), 275-284.

Dolunay, S. K. (2012). Türkçe ve Dil Bilgisi Öğretiminde Sıklık Çalışmalarının Yeri. *Gazi Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 1 (10), 81-89.

Dolunay, S. K. (2016). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Kullandıkları Zaman Ekleri Üzerine Bir İnceleme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4 (1), 119-133.

Dolunay, S. K. ve Savaş, Ö. (2018). Çoklu Zekâ Kuramı Destekli Dil Bilgisi Öğretimi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 1433-1455.

Doyumğaç, İ. ve Tezcan, A. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Üretici Dönüşümsel Dilbilgisi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 6 (4), 244-265.

Duman, G. B. (2013). Kırgızların Türkiye Türkçesi Öğrenirken Ad Durum Biçimbirimleriyle İlgili Yaptıkları Hatalar ve Çözüm Önerileri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2 (5), 82-94.

Durukan, E. (2010). Türkiye Türkçesinde Sözcük Grupları ve Öğretimi Üzerine. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (43), 145-166.

Durukan, E. (2011). İlköğretim 6.Sınıfta Bilgisayar Destekli Öğretimin Dil Bilgisi Başarısına ve Kavram Yanılgılarına Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (31), 319-334.

Durukan, E. (2012). Öğretim Yazılımlarının Farklı Aşamalarda Kullanımının Başarıya Etkisi: Dil Bilgisi Öğretimi Örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitimi Dergisi*, 1 (4), 134-150.

Efendioğlu, S. ve İşcan, A. (2010). Türkçe Ses Bilgisi Öğretiminde Ses Olaylarının Sınıflandırılması. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (43), 121-143.

Ekinci Çelikpazu, E. (2015). Ortaokul 5-8.Sınıf Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies*, 10 (15), 333-360.

Ekinci Çelikpazu, E. ve Börekçi, M. (2018). Orta Öğretim Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Fiil Çatısı ile İlgili Kavram Yanılgıları. *Turkish Studies*, 13 (27), 661-702.

Epçayan, C. (2013a). Functional Grammar in the Context of Linguistic Applications in Turkish Language Teaching. *Educational Research and Reviews*, 8 (12), 806-814.

Epçayan, C. (2013b). Yapılandırmacı Anlayışa Göre Düzenlenmiş Ortaokul Türkçe Dil Bilgisi Öğrenme Alanındaki Konular ve Etkinliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (4), 409-430.

Er, K. ve Topçuoğlu Ünal, F. (2016). Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Dil Bilgisi Tutum Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (40), 343-356.

Erdem, C. (2016). Türk Dili Öğretimi Açısından "Materiały Do Praktycznej Nauki Języka Tureckiego". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5 (3), 1431-1447.

Erdem, İ. (2008). Öğretmen Görüşlerine Göre Dil Bilgisi Konularının Öğretilme Güçlükleri. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 85-105.

Erdem, İ. ve Başaran, M. (2010). Mezun Oldukları Bölümlerin Öğretmenlerin Dilbilgisi Öğretimine İlişkin Görüşleri Üzerindeki Etkisi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (27), 321-339.

Erdem, İ. ve Çelik, M. (2011). Dil Bilgisi Öğretim Yöntemi Üzerine Değerlendirmeler. *Turkish Studies*, 6 (1), 1030-1041.

Erdem, M. D., Gün, M. ve Sever, P. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yöntem Seçimi ve Alternatif Yöntemler. *Turkish Studies*, 10 (11), 549-566.

Ergin, M. (1995). Türkçe ve Dil Bilgisi Öğretimi. *Türk Kültürü Dergisi*, 33 (382), 65-67.

Eroğlu, D. ve Sarar Kuzu, T. (2014). Türkçe Ders Kitaplarındaki Dilbilgisi Kazanımlarının ve Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. *Başkent University Journal of Education*, 1 (1), 72-80.

Eroğlu, S. ve Çağlayan, N. (2009). İlköğretim 6.Sınıf Türkçe Kitaplarındaki Kelime Grupları ve Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (2), 623-636.

Erol, H. F. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde İstisnalar: Geniş Zaman Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi International Journal of Educational Studies*, 2 (1), 20-26.

Ertane-Baydar, A. S. (2003). İlköğretim Okullarının İkinci Kademesinde Dil Bilgisi Öğretimi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 86 (624), 779-783.

Ertekinoglu, S. (2015). Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi Öğretimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2494-2513.

Eyüp, B. (2012). The Effect of Computer Assisted Grammar Teaching on the Academic Success of Classroom Teacher Candidates. *Educational Research and Reviews*, 7 (13), 309-314.

Fidan, D. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ders Kitaplarındaki Dilbilgisi Konuları ve Öğretmen-Öğrenici Görüşleri. *Turkish Studies*, 11 (14), 257-276.

Fidan, Ö. (2005). Dilbilgisi Öğretiminde Söylem-Dilbilgisi Yaklaşımı: Eski Köye Yeni Adet mi, Yoksa "Biz Bunu Zaten Yapıyoruz" mu? *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (128), 25-37.

Gacsi İlhan, S. (2018). Üniversitelerde Kelime Gruplarının Öğretimi ve Kelime Gruplarının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies*, 13 (4), 583-598.

Gedik, S. ve Gedikoğlu, F. (2015). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde +Dan Hâl Ekinin Öğreniminde ve Öğretilmesinde Karşılaşılan Güçlükler. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2356-2368.

Ghaffari, R. (2017). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Gazete Metinlerinin Kullanımı. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 2 (1), 34-48.

Göçer, A. (2008). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Çözümleme Yönteminin Kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (10), 101-119.

Göçer, A. (2015). Temel Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Dil Bilgisi Öğrenme Alanının Yeri, İşlevi ve Öğretimi: Bütünlük İlkesi ve Tümevarım Yöntemi Ekseninde Tematik Bir Yaklaşım. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 233-242.

Göçer, A. ve Arslan, S. (2018). Türkiye'de Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Hazırlanan Lisansüstü Tezler Hakkında Bir Meta-Analiz Çalışması. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (1), 107-122.

Göçer, A. ve Sayın, H. (2014). 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Kılavuz Kitaplarındaki Metinlerin Dil Bilgisi Öğretimindeki Yeterliliği ve Kullanım Durumlarının İncelenmesi. *Journal of European Education*, 4 (2), 11-28.

Gökçebağ, D. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Yunanlıların Yaptıkları Dilbilgisel Hataların İncelenmesi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 1 (2), 100-116.

Gökdoğan, E., Yiğit, S. ve Ekmekçi, V. (2015). Ana Dili Arapça Olan Öğrencilerin A2 Konuşma Becerisi Sınavlarındaki Dil Bilgisiyle İlgili Ortak Hataların Tespiti. *Turkophone*, 2 (1), 46-51.

Göknel, Y. (1976). Üretici Dönüşümlü Dilbilgisi ve Türkçe Sözdizimi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 33 (295), 263-270.

Güler, E. B. ve Eyüp, B. (2016). Hâl Eklerinin İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrenciler Tarafından Kullanılması. *Turkish Studies*, 11 (14), 295-312.

Gülsevin, G. (1999). Türkçe Dilbilgisi Öğretiminde, Şartlandırılmış Yanlışların "Düşündürme-Sorgulama Soruları ile Düzeltmesi" Yöntemi Üzerine Bir Örnek. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (3), 37-44.

Gültekin, İ. (2016). 20. Yüzyıl Başlarında Afganistan Coğrafyasında Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Üzerine Hazırlanan Bir Kitap: Sarf-ı Türkî. *Kesit Akademi Dergisi*, (6), 61-83.

Gümüş, İ. (2016). Türkçede Emir-İstek Kipi ve Yabancılara Türkçe Öğretimi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (39), 253-262.

Gümüş, İ. ve Dağ, P. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapısal Etkenlerin Rolüne Türkçe-İran Dilleri Özelinde Bir Bakış. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (Özel Sayı), 65-79.

Gün, M. (2016). The Effects of Using Animations on Sixth Grade Students' Academic Success in Turkish Grammar Learning. *International Journal of Progressive Education*, 12 (1), 13-20.

Gün, M. ve Ağırman, F. (2018). Öğretim Elemanlarının Türkçe Öğrenen Suriyeli Arap Öğrencilere Dil Bilgisi Öğretimine Yönelik Görüşleri. *Çukurova Araştırmaları*, 4 (2), 252-267.

Güneş, F. (2013a). Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2 (7), 71-92.

Güneş, F. (2013b). Yapılandırmacı Yaklaşımla Dil Bilgisi Öğretimi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 9 (3), 171-187.

Güney, N., Aytan, T. ve Şengül, M. (2014). Müziksel-Ritmik Zekâyâya Yönelik Etkinliklerin Dil Bilgisi Öğretiminde Akademik Başarıya Etkisi. *NWSA-Education Sciences*, 9 (2), 120-134.

Güven, A. Z. (2013). Dil Bilgisi Konularının Öğretim Sorunları. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2 (6), 1-10.

Hasırcı, S. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretenlerin Son Çekim Edatlarının Öğretimine İlişkin Görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (Özel Sayı), 197-221.

Hirik, S. (2018). Öğretmen Adaylarının Cümle Bilgisi Dersine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 4 (2), 90-111.

Hunutlu, Ü. (2018). Ek Fiilin Öğretim Yöntemindeki Sorunlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7 (1), 363-378.

Işloğlu, S. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Nesne Durum Ekinin Kullanımı ile İlgili Yanlışlar ve Çözüm Önerileri. *Route Educational and Social Science Journal*, 1 (2), 101-115.

İnce, I. (1991). Türkçenin Çekirdek Tümcelerindeki Kurucu Yapılara Üretimsel-Dönüşümlü Dilbilgisi Açısından Bir Yaklaşım. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 2, 43-49.

İşcan, A. (2007). İşlevsel Dil Bilgisinin Türkçe Öğretimindeki Yeri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (1), 253-258.

İşcan, A. ve Kolukısa, H. (2005). İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretiminin Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (1), 299-308.

Kahraman, T. (2002). Dilbilgisi Öğretiminde "Tekil" ve "Çoğul" Sözcükleri. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, (171), 153-157.

Kahraman, T. (2003). Dilbilgisi Derslerinde "Ad Çekimleri"nin İşlenişi Üzerine. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, 16 (187), 308-309.

Kahraman, T. (2010). Dilbilgisi Öğretiminin Durumu ve Sonuçları Üzerine Küçük Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 5-13.

Kahraman, T. (2015). Dilbilgisi Öğretiminde Tanım Sorunu ve Ad Tanımı. *Turkish Studies*, 10 (3), 553-562.

Kamadan, M. (1969). Ortaöğretimde Dilbilgisi Sorunu. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 20 (216), 746-751.

Kansızoğlu, H. B. ve Sulak, S. E. (2018). Öğrenci Merkezli Dil Bilgisi Öğretim Uygulamalarının Öğrenci Başarısına Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Doi: 10.16986/HUJE.2018038525.

Karababa, Z. C. ve Saltık, O. (2012). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Buyrum ve İstek Kipinin Görünümü ve İşlevleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (3), 179-190.

Karadağ, E. (2016). İlk Latin Abeceli Türk Dili Gramerinin Dil Bilgisi Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi 'Codex Cumanicus'un Latince Dil Bilgisi Yaprağı (64r, 64v)'. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (51), 191-204.

Karadağ, Ö. ve Kurudayıoğlu, M. (2010). Türkçedeki Kelime Türetme Özelliğinin İlköğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarına Yansıması. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (27), 437-455.

Karademir, F. (2016). Türkçede Kapalı Biçim Birimlerin Öğretimi Üzerine. *Turkish Studies*, 11 (14), 371-410.

Karademir, F. (2017). Türkçe Ses Bilgisinde "Ünsüz Benzeşmesi Olayı"nın Öğretimi Üzerine. *Turkish Studies*, 12 (25), 467-490.

Karadoğan, A. ve Hirik, E. (2015). Türkçe Fiillerde Kılımlı Türlerinin Dil Öğretimindeki Yeri. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 48-59.

Karadüz, A. (2006). İlköğretim Türkçe Dil Bilgisi Kitaplarının "Öğreticilik" Kavramı Bağlamında Eleştirisi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (21), 13-31.

Karagöz, B. (2015). Ortaokul 8.Sınıf Dil Bilgisi Eğitiminde Kazanım ve Kullanım Becerilerinin Sosyoekonomik Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: Muğla Örneği. *Turkish Studies*, 10 (11), 909-926.

Karagöz, M. ve Oryaşın, U. (2014). Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Etkinliklerinin Metinlerle İlişkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 187-194.

Karahan, L. (2009). Dil Bilgisi Öğretiminde Bütün-Parça İlişkisinin Önemi. *Turkish Studies*, 4 (8), 23-30.

Karakoç Öztürk, B. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğreticilerin Yöntemlere Yönelik Bakış Açısı ve Farkındalığı. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, Yıl 11 (33), 969-996.

Karatay, H., Kartallıoğlu, N. ve Coşkun, S. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Dil Bilgisi Konularını Öğrenme Düzeyleri. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (32), 199-219.

Karçiç, A. ve Çetin, M. (2015). Bosna-Hersekliilere Türkçe Öğretimi Bağlamında Karşılaştırmalı Bir Çalışma: Türkçede ve Boşnakçada Çatı. *Turkish Studies*, 10 (15), 535-562.

Kardaş, D. (2016). The Use of Personalized Texts For Teaching Turkish as a Second Language. *Educational Research and Reviews*, 11 (6), 252-259.

Kartallıoğlu, Y. (2009). Ortaöğretimde Ekler ve Eklerin Gösterimi Üzerine. *Türk Yurdu Dergisi*, 29 (261), 76-78.

Kayaokay, İ. (2018). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Divan Şiirinden Faydalanmak: Arthur Lumley Davids'in A Grammar of the Turkish Language Örneği. *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*, (21), 19-40.

Kerimoğlu, C. (2006a). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Söz Dizimi ile İlgili Kabuller Üzerine I (Kelime Grupları). *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (20), 106-118.

Kerimoğlu, C. (2006b). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Söz Dizimi ile İlgili Kabuller Üzerine II (Cümle Öğeleri). *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (20), 119-129.

Kerimoğlu, C. (2007). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Yapı Bakımından Cümle Sınıflandırmaları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (21), 98-107.

Kerimoğlu, C. (2010). Türkiye Türkçesi Gramerinin Yazımı ve Öğretiminde 3.Kişiyile İlgili Sorunlar Üzerine (Bildirme ve İyelik). *Turkish Studies*, 5 (3), 1618-1631.

Kılıç, M. ve Akçay, A. (2011). Türkçe Öğretmen Adaylarının Görüşleri Çerçevesinde Dilbilgisi Eğitimi. *Sakarya University Journal of Education*, 1 (1), 26-31.

Kılıçarslan, R. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Temel Seviye Öğrencilerinin Haber ve Dilek Kiplerini Kullanımı. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2303-2315.

Kılıçarslan, R. ve Yavuz, A. (2014). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Sosyal Medya Kullanımında Yaptıkları Yazma Hataları. *Turkish Studies*, 9 (3), 863-877.

Kınay, D. E. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi İçin Materyal Geliştirme. *E-Dil Dergisi*, (5), 243-260.

Kızıltan, N. ve Atlı, I. (2018). An Analysis of the Accusative Case Use of Learners of Turkish as a Foreign Language. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6 (3), 730-746.

Koç, S. ve Cem Değer, A. (2008). Türkçe'de Özne Ad Öbeği ve Boş Artgönderim Kullanımının Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerdeki Gelişimsel Görünümleri. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 19, 51-61.

Korkmaz, Ö. ve Mahiroğlu, A. (2007). Ayrıntılama Kuramına Dayalı Bir Öğretimde Bellek Destekleyicilerin Öğrencilerin Başarılarına ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8 (2), 1-17.

Köse, D. ve Özsoy, E. (2017). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde "Muhtasar Sarf ve Lügat-ı Türki". *Turkophone*, 4 (2), 33-47.

Madan, D. ve İpek Eğilmez, N. (2014). Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Bir Soluk: Fiilimsi Hazine Avcıları Etkinliği. *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi*, 4 (1), 45-57.

Maden, S. ve Maden, A. (2016). Bilgisayar Destekli Dil Bilgisi Öğretimi: Hipermetin Kullanımı. *Giresun Üniversitesi Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (15), 359-377.

Melanlıoğlu, D. (2012). Yabancılar Türkçe Öğretenlerin Hâl Eklerinin Öğretimine İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Araştırma. *Turkish Studies*, 7 (4), 2401-2411.

Memiş, M. R. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sürecinde Kullanılmak Üzere Geliştirilen Dil Bilgisi Materyallerinin Akademik Başarı ve Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (3), 859-877.

Memiş, M. R. (2018). Yapım Eki Öğretiminin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Kelime Hazinesi Üzerindeki Etkisi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47 (2), 439-491.

Memiş, M. R. ve Kara, M. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Yapım Bilgisi Eğitiminin Okuduğunu Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisi. *International Journal of Language Academy*, 6 (1), 266-288.

Meran, T. ve Şahbaz, N. K. (2015). Tedrisat, Terbiye ve Yeni Mekteb Dergilerindeki Dil Bilgisi Öğretimiyle İlgili Makalelerin Değerlendirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2616-2638.

Mert, O. (2003). Türkçe'de Hâl Kategorisi ve Öğretimi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (21), 25-31.

Mete, F., Ceylan, İ. ve Keskin, H. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapısına Göre Cümle Türlerinin Matematikteki Kümeler ile İlişkilendirilmesi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 9 (2), 17-38.

Mete, G. (2017). Ortaokul Türkçe Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *International Journal of Language Academy*, 5 (3), 306-328.

Namdar, M. K. (1998). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ettirgen Çatı Sorunu ve Ettirgen Eylemin Dilbilgisel Açından Önemi. *Dil ve İnsan, Yıl 3 (14)*, 27-32.

Ocak, G. (2005). Buluş Yoluyla Öğretimin Öğrenmede Kalıcılığa Etkisi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2), 289-297.

Oganova, E. (2016). Rus Öğrencilere Türkçenin Zaman Paradigmasının Anlatılması ile İlgili Yöntemler. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 64 (2), 189-201.

Onan, B. (2009a). Eklemeli Dil Yapısının Türkçe Öğretiminde Oluşturduğu Bilişsel (Kognitif) Zeminler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 237-264.

Onan, B. (2009b). Türkçe Dil Yapılarının Ana Dili Eğitimindeki İşlevleriyle İlgili Bazı Tespitler. *Gazi Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 1 (4), 83-92.

Onan, B. (2017). Dil Bilgisi Öğretiminde Sentezci Yaklaşım. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6 (4), 2627-2638.

Ozil, Ş. (1994). Temel Tümcelerde ve Ortaçlı Yapılarda Kip Anlatımı. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 5, 112-127.

Ögeyik, M. C. (2008). Türkçe'de Sesbilim Betimlemesi ve Dil Öğretiminde Kullanımı İçin Bir Örnek Çalışma: Jaklin Kornfilt, Turkish. *İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (10), 39-57.

Ökten, C. E. ve Özdemir, H. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreniminde Plato Etkisinin Sebebi ve Çözümü: Belirtme Hali. *Turkish Studies*, 10 (15), 379-400.

Ömeroğlu, A. F. (2018). Dil Bilgisi Öğretiminin 2004-2017 Yılları Arası Türkçe Dersi Öğretim Programları Açısından İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6 (1), 260-280.

Özbay, M. ve Balcı, A. (2008). İlköğretim Okullarında Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi ve 2005 Türkçe Öğretim Programı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41 (Özel Sayı), 175-199.

Özdemir, B. ve Balkan, H. (2017). 5E Yapılandırmacı Öğretim Modelinin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanımı. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 5 (1), 56-64.

Özgen, M. (2010). Türkçe Soru Tümcesi Türleri ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Materyallerindeki Yeri. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (150), 50-69.

Özgen, M. ve Metin, G. (2017). Anadil Olarak Türkçe Öğretiminde Belirteç Yantümceleri: Bir Öğretim Önerisi Denemesi. *International Journal of Language Academy*, 5 (1), 82-108.

Özkan, A. (1994). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ad Durum Ekleri Öğretilmesiyle İlgili Kimi Görüşler. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (17), 40-52.

Özkan, A. (1995). Türkiye Türkçesi Öğrenen Özbeklerin Ad Durumları Açısından Karşılaştıkları Öğrenme Güçlükleri Üzerine. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (29), 34-42.

Özkan, B. (2010). Türkçenin Öğretiminde Sıfatların Eşdizim Sözlüğü - Yöntem ve Uygulama-. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 51-65.

Özkan, B. (2018/1). Ana Dili ve Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Sözlükbirimsel Bileşenler Açısından Önadlar. *Uluslararası Eğitim ve Dil Dergisi*, 1(1), 1-6.

Özkaya, P. G. ve Coşkun, M. V. (2018). Dil Bilgisine Yönelik Tutum Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6 (3), 636-651.

Öztürk, B. (2013). Türkçede Ettirgen Yapılar: Bir Bilinçlilik Uyandırma Etkinliği. *International Journal of Language Academy*, 1 (1), 121-127.

Öztürk, E. (2004). Cümle, Kelime Grupları ve Kelime Öğretimi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 88 (635), 687-691.

Öztürk, J. (2015a). A Case Study on Resolving the Conceptual Contradiction in Grammar Teaching Through Questions and Images. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (31), 230-241.

Öztürk, J. (2015b). Türkçe Eğitimi Bölümlerinde Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Düşünceler. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1503-1509.

Öztürk, J. ve Ömeroğlu, A. F. (2015). Dil Bilgisi Öğretiminde Kavram Haritalarının Kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (31), 69-86.

Parlak, H. (2018). Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarında Görevsel Sesbilimin Kullanım Özellikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 6 (4), 230-243.

Pilancı, H. ve Saltık, O. (2018). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dilbilgisi İçeriğini Etkileyen Faktörler: A1, A2 Düzeyleri. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4 (9), 122-149.

Polat, H. (2014). Ana Dili Rusça Olanlara Türkçe Öğretiminde Ortaçlar I. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (28), 369-392.

Polat, H. (2015). Ana Dili Rusça Olanlara Türkçe Öğretiminde Ortaçlar II. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (31), 311-326.

Polat, H. (2017). Türkçe Öğrenen Rusça Konuşurların Yazılı Anlatımlarında Yaptıkları Dil Yanlılıkları Üzerine Bir Araştırma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (53), 397-422.

Polat, H. (2018a). Türkçe, İngilizce, Arapça ve Rusçadaki Temel Söz Varlığına Giren Fiillerin Gerektirdiği Ad Durum Ekleri ve Öğretimi. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 3 (2), 17-48.

Polat, H. (2018b). Türkçedeki Bazı Ulaçların Anadili Rusça, Arapça ve İngilizce Olanlara Öğretimi (1) “-(Y)Ip, -Mayıp/, -Madan” Ulaçları. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 90-114.

Polat, Y. (2002). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Bir Sorun Olarak Ünsüz Yumuşaması Kuralı. *Anadili Dil Kültürü ve Eğitim Dergisi*, (25), 7-15.

Polatcan, F. (2014). Kavram Haritalarının Türkçe Dersinin Öğretiminde Öğrenci Başarısına Etkisiyle İlgili Öğrenci Görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2 (4), 1-15.

Rentzsch, J. (2016). Dil Öğrenimi Açısından Adeylemler ve Ortaçlar. *Türkbilig Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, (31), 57-77.

Saat, H., Er, M. ve Uslu Üstten, A. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karikatürün A2 Seviyesinde Dil Bilgisi Öğrenme Becerilerine Katkısı Üzerine Bir Uygulama: Hâl Ekleri Örneği. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 10 (3), 200-217.

Sağır, M. (2002). İlköğretim Okullarında Dil Bilgisi Öğretimi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2002/1(601), 56-59.

Sakallı, E. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türk Soylu Öğrencilerle Türk Soylu Olmayan Öğrencilere Durum Eklerinin Öğretilmesi Meselesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 101-108.

Salman, B. ve Aydın, İ. (2018). Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Dil Bilgisi Öğretimine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Turkish Studies*, 13 (27), 1265-1284.

Saraç Süzer, H. S. (2010). Türkçe Dilbilgisi Öğretimine İlişkin Öğretmen Bilgisi: Fulbright Bursiyerlerinin Bakış Açısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (34), 70-79.

Sarıca, N. ve Od, Ç. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Tamlama Algısı Sorunları. *International Journal of Language Academy*, 3 (1), 389-398.

Sayar, S. (2015). İlköğretim 6-8 Türkçe Programının Dil Bilgisi ve Yabancı Dil Öğretimi Açısından Taşıdığı Yapısal Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 2369-2378.

Sebzecioğlu, T. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilbilgisi Öğretimi Üzerine Dilbilim Temelli Uygulamalar. *Kesit Akademi Dergisi*, (3), 97-112.

Sever, E. ve Çetinkaya Özdemir, E. (2018). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Çalışmalarında Kullandıkları Sözcüklerin Türleri Üzerine Bir Değerlendirme. *İlköğretim Online*, 17 (1), 440-449.

Sezer, A. (1981). Üretimsel-Dönüşümlü Dilbilgisinin Türkçe'ye Uygulanması Üzerine Bir Gözlem. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 165-172.

Solmaz, M. (2011a). Ortaöğretim Ders Kitaplarındaki Biçim Bilimi Alanıyla İlgili Konular Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies*, 6 (3), 1183-1203.

Solmaz, M. (2011b). Ortaöğretim Ders Kitaplarındaki Söz Dizimiyle İlgili Konular Üzerine Bir Değerlendirme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2011-2 (23), 79-110.

Solmaz, M. (2011c). Ortaöğretim Dil Bilgisi Kitaplarındaki Ses Bilgisi ve Ses Bilimiyle İlgili Konular Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies*, 6 (2), 851-880.

Solmaz, M. (2012). Ortaöğretim Dil Bilgisi Kitaplarında Dil Olgusu. *Turkish Studies*, 7 (1), 1875-1890.

Söylemez, Y. (2018). Oklama Yönteminin 6.Sınıf Öğrencilerinin "İsim Tamlamaları" Konusunda Akademik Başarı ve Kalıcılık Düzeylerine Etkisi. *Turkish Studies*, 13 (19), 1615-1632.

Şahin, Ç. ve Öрге Yaşar, F. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi" Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 11 (2), 187-208.

Şahin, E. Y. (2013a). Materyal Destekli Eğitsel Oyunların Sokakta Çalıştırılan Çocukların Türkçe Dil Bilgisi Başarı ve Tutumlarına Etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (28), 459-468.

Şahin, E. Y. (2013b). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Ek Yanlıları. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, (15), 433-449.

Şen, E. ve Özgen, M. (2016). Türkçede Edilgen Çatı: Bilişsel Yaklaşım Çerçevesinde İşe-Dayalı Öğretim Materyali Önerisi. *International Journal of Language Academy*, 4 (2), 247-270.

Şen, E., Oflaz Köleci, E. ve Tülü, T. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Sınıflarında Ulaçların Öğretimine İlişkin Öneriler: -(Y)Araç, -(Y)İp, -Dıktan Sonra. *Turkophone*, 2 (1), 1-9.

Şeylan, A. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Şimdiki Zamanı Öğretme Tekniği. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (1), 29-48.

Şeylan, A. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Fiil Çekimi ve Fiil Çekimlerindeki Düzensizlikler. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1436-1452.

Şimşek, Ş. (2017). Klasiklerle Dil Bilgisi Öğretimi Küçük Prens Örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (4), 951-957.

Şimşek, T., Topal, Y., Maden, S. ve Şahin, A. (2010). İlköğretim II.Kademe Türkçe Dersinde Zarf (Belirteç) Konusunun Drama Yöntemi Kullanılarak Öğretimi. *Millî Eğitim Dergisi*, (186), 106-120.

Teke, S. ve Gedizli, M. (2016). Drama Technique in Teaching Pronouns in Turkish (Türkçe Zamirlerin Öğretiminde Drama Tekniği). *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 12 (5), 1056-1066.

Tekşan, K. (2012). Atasözlerinin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılabilirliği. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (31), 301-322.

Temizyürek, F. ve Türktan, R. (2015). Yapılandırılmış Grid Test Tekniğinin Türkçe Eğitiminde Kavram Öğretimine Katkısı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2), 271-287.

Temizyürek, F. ve Ünlü, H. (2018). Türkiye Türkçesini Yabancı Dil Olarak Öğrenen Gürcü Öğrencilerin Yazma Becerisinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Language Academy*, 6 (1), 316-327.

Temizyürek, F., Başar, U. ve Boylu, E. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen İranlılara Birden Fazla (Çok) Çatılı Fiilerin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. *Türk Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, (7), 203-219.

Tiryakiol, S. ve Benzer, A. (2018). İkinci/Yabancı Dil Öğretiminde Pedagojik Dil Bilgisinin Yeri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 6 (2), 353-361.

Tiryakiol, S., Sarıtaş, H. ve Benzer, A. (2018). Kuralavırım Yaklaşımıyla Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - ENAD*, 6 (3), 372-393.

Topuzkanamış, E. (2011). Müyessiretü'l-'Ulûm'da Dil Bilgisi Öğretimi. *Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 3-13.

Tseng, L.-Y. (2017). Ana Dili Çince Olan Tayvanlı Öğrencilerin Türkçedeki "Siz" Adılını Öğrenirken Karşılaştıkları Bazı Özel Durumlar. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (168.2), 19-29.

Tuna, O. N. (1986). Türkçede Transitive- Causative 'Geçişli-Ettirgen' Fiiller ve Bunlarla İlgili Morfoloji ve Öğretim Meselelerinin Çözümü. *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 24-25, 381-428.

Tunçel, H. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bulunma Eklerinin Görsel Materyal Kullanarak Öğretiminin Başarıya Etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (7), 1109-1125.

Tunçel, H. (2014). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Yöntem Seçimine İlişkin Bir Durum Çalışması: Farklı Yöntemler Üzerinden Geçmiş Zaman Öğretimi. *Turkish Studies*, 9 (6), 1023-1042.

Tüm, G. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarına Yöntemsel Bakış: Tümevarım ve Tümdengelim Yöntemleri. *Turkish Studies*, 12 (33), 491-500.

Ulaş, A. H., Epçaçan, C., Mutlu Aydın, S. ve Kurtlu, Y. (2015). İlkokul 4.Sınıf Öğrencilerine Cümlelerin Öğelerinin Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Tekniklerinden Takım Oyun Turnuvasının Akademik Başarıya Etkisi. *Turkish Studies*, 10 (7), 935-950.

Ulutaş, M. ve Batur, Z. (2015). Görsel-Soru Temelli Dil Bilgisi Öğretimi: Resimli Türk Lisansı Örneği. *Turkish Studies*, 10 (7), 951-966.

Uslu Üstten, A. ve Er, M. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde B1-B2 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazma Çalışmalarında Özne-Yüklem Uyumunun Değerlendirilmesi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 10 (3), 169-182.

Uzun, N. E. (2005). Modern Bulgular Açısından Türkçenin Öğretiminde Sorun Çıkarma Potansiyeli Olan Dilbilisel Görünümler. *Anadili Dil Kültürü ve Eğitim Dergisi*, (35), 61-65.

Uzun, N. E. (2006). Türkçenin Öğretimi İçin Soru Tümcesi Türleri Üzerine Bir Sınıflama Denemesi. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (131), 15-31.

Ünal, E. ve Şahinci, C. (2011). Türkçe Öğretmenlerinin İlköğretim 6, 7 ve 8.Sınıf Türkçe Dil Bilgisi Konularının Öğretimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Turkish Studies*, 6 (1), 1915-1929.

Ünlü, N. A. (2015). Yabancılarla Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarından Hitit 1 Ve Yeni Hitit 1'deki Dilbilgisi Sunumu ve Alıştırmaların Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (2), 137-150.

Ünsal, G. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yansıma Biçim ve Sözcüklerin Yeri. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 223-242.

Üstünova, K. (2004). Eklerin Öğretimi Üzerine Bir İki Söz. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (6), 173-182.

Varışoğlu, B. ve Sevim, O. (2014). Proje Tabanlı İş Birlikli Öğrenmenin Öğrencilerin Türkçe Dersindeki Ekler Konusunu Öğrenmelerine Etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (32), 540-550.

Yakışan, O. ve Ateş, M. (2017). Ortaokullarda Dil Bilgisi Öğretiminde Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisinin Öğrenci Başarısına ve Kalıcılığa Etkisinin İncelenmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (4), 801-816.

Yalap, H. (2016). Türkçeden Sırpçaya Geçen Kelime ve Eklerle Bu Unsurların Sırlara Türkçe Öğretimindeki Katkısı. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (39), 239-259.

Yaman, H. (2010). Bir Öğretim Aracı Olarak Karikatür: Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10 (2), 1215-1242.

Yaman, H. ve Karaarslan, F. (2010). İlköğretim Türkçe Dersi Programının Dil Bilgisi Öğretimindeki Etkililiği: Nitel Bir Araştırma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14 (1), 251-269.

Yaman, H. ve Süğümlü, Ü. (2009). Dilbilgisi Öğretiminde Senaryo Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Etkililiği: Kelime Türleri Örneği. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (144), 56-73.

Yapıcı, M. (2004). İlköğretim Dilbilgisi Konularının Çocuğun Bilişsel Düzeyine Uygunluğu. *İlköğretim-Online*, 3 (2), 35-41.

Yavuz, S. ve Şahin, Ç. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Zaman Algısı. *Kesit Akademi Dergisi*, (1), 37-57.

Yenen Avcı, Y. (2014). Türkçe Ders Kitaplarında Ses Olayları. *Ege Eğitim Dergisi*, 15 (2), 497-520.

Yeşilyurt, Ş. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde "-Dık" ve "-An" Sıfat Fiil Ekiyle Yapılan Cümle Birleştirmelerini Cümle Ögesi ve Zaman Ekine Göre İnceleme. *Turkish Studies*, 13 (27), 1693-1710.

Yıldız, Ü. ve Tepeli, Y. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretimi Bağlamında Yabancı Dil Öğretim Yöntemlerinin Dil Bilgisi Öğretimine Yansımaları: İletişimsel Yöntem, Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi ve Dil Bilgisi Öğretimi. *International Journal of Language Academy*, 3 (1), 265-286.

Yılmaz, E. (2003). Türkiye Türkçesinde İkili Çatı Sorunu ve Bunun Öğretimi ile İlgili Meseleler. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 1-2 (44), 251-289.

Yılmaz, E. ve Yaman, H. (2002). Niteleme İşlevli Sıfatların Sınıflandırılması ve Bunların Öğretimiyle İlgili Yeni Yaklaşımlar. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (16), 183-196.

Yılmaz, F. (2014). Görülen Geçmiş Zamanın Etkinliklerle Yabancılara Öğretimi. *International Journal of Language Academy*, 2 (4), 286-307.

Yılmaz, F. ve Çolak, H. (2017). 2006 ve 2015 Türkçe Öğretim Programlarında Yer Alan Dil Bilgisi Kazanımlarının Değerlendirilmesi. *Route Educational and Social Science Journal*, 4 (5), 1-17.

Yılmaz, F. ve Eren, Z. (2015). Çoklu Zekâ Kuramı ile Niteleme Sıfatlarının Öğretimi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, (48), 157-170.

Yılmaz, F. ve Temiz, Ç. (2015). İsim Hal Eklerinin Yabancı Öğrencilere Etkinliklerle Öğretimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (36), 139-155.

Yılmaz, M., Tezcan, A. ve Doyumğaç, İ. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Eğitimcilerinin Türkçe Öğretim Yöntemleri Hakkındaki Görüşleri. *International Journal of Language Academy*, 6 (2), 263-280.

Yılmaz, O. (2012). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Becerilerinin Sosyokültürel Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: Erzincan Örneği. *Turkish Studies*, 7 (2), 1251-1266.

Yılmaz Atagül, Y. ve Yahşi Cevher, Ö. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Hâl Eki Sorunsalı (Sakarya Üniversitesi Örneği). *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, (5), 294-332.

Yücel, C., Batur, Z. ve Akar, C. (2004). Sekizinci Sınıf Türkçe Programındaki Dilbilgisi Hedeflerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (2), 39-50.

Ek 4: Tez Çalışmalarının Bibliyografyaları

Abacı, O. (2018). *10. Sınıf Dil ve Anlatım Dersindeki Dil Bilgisi Konularına Yönelik Çoklu Zekâ Uygulamaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Akalın, S. (2017). *6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dil Bilgisi Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri ile Derse Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.

Akbaba, N. (2007). *Görsel Araçların İlköğretim İkinci Kademedeki Dil Bilgisi Öğretimine Katkısı Üzerine Deneysel Bir Çalışma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Akçay, A. (2009). *Webquest (Web Macerası) Öğretim Yönteminin Türkçe Dersindeki Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Akdoğan, G. (1993). *Yabancıların Türkçe Öğreniminde Ad Durumu ve Çekim Açısından Sık Rastlanan Yanlışlar ve Nedenleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Akgül, E. (2010). *İlköğretim II. Kademedeki Yaşanan Dil Bilgisi Öğretimi Sorunları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Akhmetova, İ. (2017). *Kazakistan'da Türkiye Türkçesi Öğretiminde Sıfat-Fiiller Konusunda Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Akkaya, A. (2011). *Karikatürlerle Dil Bilgisi Öğretimi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Aksu, C. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçede –Dır Biçimbiriminin Öğretimi Üzerine Ders Malzemesi Hazırlama*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Albayrak, F. (2010). *Türkçe Öğrenen Moğol Öğrencilerin Yazılı Anlatım Yanlışlarının Dil Bilgisi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Albiladi, M. (2012). *Arapça ile Türkçe Arasındaki Sözdizimsel Farklılıkların Araplara Türkçe Öğretiminde Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Alkan, E. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinde "de", "ki" Bağlaç ve Eklerin Öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Al-Khudhur, M. (2016). *Yapım Eklerinin Öğretiminde Eğitsel Oyun Temelli Bir Model Önerisi: Kerkük Türkmenleri Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Alshirah, M. (2013). *Arap Kökenli Öğrencilerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaştıkları Zorluklar ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Altas, S. (2009). *Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Tarihi ve İçerik Odaklı Dil Bilgisi Öğretimi ile Görev Odaklı Dil Bilgisi Öğretiminin Uygulamalı Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Altaş Özkan, A. (1992). *Yabancıların Türkçeyi Öğrenmeleri Esnasında Yaptıkları İsim Hal Ekleri Yanlıları ve Bu Konunun Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Altıntop, E. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Kompozisyonlarındaki Ek Yanlıları ve Nedenleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Altunkaya, H. (2010). *Eski ve Yeni II. Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programları ve Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretiminin Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Arabacı, A. (2012). *Günlük Gazetelerin Dilinde Eksilteli Anlatımlar ve Bunların İlköğretim Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarına Yansıması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Arhan, A. (2015). *Türkçe Öğrenen Mısırlı Öğrencilerin Yazılı Anlatımında Yaptıkları Ad Durum Eki Yanlıları (İskenderiye Yunus Emre Enstitüsü Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Arıcı, B. (2012). *Çoklu Zekâ Destekli Türkçe Dersi Sunumunun İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiilimsileri Kavrama Durumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Arslantürk, H. (2012). *Türkçe Kelime Gruplarının Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Önemi Hakkında Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Aslan, N. (2011). *9. Sınıf Dil ve Anlatım Dersinde Yapım ve Çekim Eklerinin Öğretimiyle İlgili Öğretmen Görüşleri: İzmir Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Atak, A. (2010). *Fransızca ve Türkçedeki Yer Belirticilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi ve Yabancı Dil Olarak Türkçede Yer Belirticilerinin Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Avcı, S. (2012). *İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Dersinde Yapım Ekleri Öğretiminde Reklam Filmlerinin Kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Bağcı, A. B. (2010). *İlköğretim Türkçe Dersi 6.Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabının Türkçe Dersi Öğretim Programı Dil Bilgisi Alanı Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Bağçevan, İ. (2015). *MEB Ortaöğretim Dil ve Anlatım Ders Kitaplarındaki Basit Zaman Çekimli Fiillerde Zaman ve Görünüş*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Bal, B. (2013). *İlköğretim 4.Sınıf Türkçe Ders Kitabında Bulunan Metinlerdeki Cümlelerin İncelenmesi ve Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Barak Yılmaz, B. (2008). *Cümle Bilgisi Konusundaki Terim, Tanım ve Tasnif Farklılıklarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Barın, E. (1998). *Grameri Türkçe Olan Topluluklara Türkiye Türkçesinin Öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Baydar, T. (2006). *Türkçede Söz Diziminin Öğretimi ve Kavratılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Bayram, B. (2015). *5E Modelinin 6. Sınıf Dil Bilgisi Öğretiminde Başarıya, Akademik Motivasyona ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Bedirhanoglu, H. (2010). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Görülen Kurucu Yanlışlıklarının Sezdirilmesi ve Cümlelerin Doğru Kuruluşlarının Kavratılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Berk, S. A. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dolaylı ve Dolaysız Anlatımlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Bıyık, T. (2016). *Türkçe Öğretmenlerinin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullandıkları Yöntemler ve Ortaokul Türkçe Kitap Setindeki Dil Bilgisi Öğrenme Alanı İçin Verilen Yönerge ve Etkinlikler Hakkındaki Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Bilgin, B. (2018). *Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Cümle Ögesi Olarak Özneyi Bulma Durumu Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Bora, N. (2016). *İlköğretim II. Kademe 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Sözcük Türlerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Bozel, M. (2008). *Türkiye Türkçesindeki Türemiş Adların Aldıkları Yapım Eklerine Göre Anlam ve Görev Özellikleri Bu Konudaki Bilgi ve Bulguların İlköğretim 2.Kademe Türkçe(Dilbilgisi) Derslerinde Kullanılışı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Calp, M. (2001). *İlköğretim Okulları İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma (Erzurum İli Örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Camkıran, Ö. (2007). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Şimdiki Zamanın Metinlerle Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Ceylan, İ. (2016). *Türkçe Kuralsız (Devrik) Cümle Yapısının Graf Teori ile Gösterilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Çakır, S. (2004). *1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı ve Bu Programa Göre Yazılan 8. Sınıfların Türkçe Kitaplarında İşlenen Dilbilgisi Konuları Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Çakmak, M. C. (2015). *Ortaokullarda Edatların Öğretimi ve Öğrencilerin Edatları Kullanma Yeterlikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Çarkıt, C. (2013). *Ortaokullarda Dil Bilgisi Öğretim Sürecinin Yapılandırıcı Yaklaşım Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Çeçen, M. A. (2007). *Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çelik, M. (2018). *Cümlelerin Ögelerinin Kuklalar ile Öğrenilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Çiftlik Akçakaya, T. (2011). *Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Kavram Yanılgularını Gidermede Çalışma Yapraklarının Etkililiği: Kelime Türleri Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Çil, N. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller ve Deyimleşmiş Birleşik Fiiller*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çimen, A. (2014). *Ortaokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımda Fiilimsileri Kullanma Becerileri Üzerine Bir Değerlendirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Çocuk, H. E. (2012). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitapları Bağlamında Sıfat Öğretiminde Aşamalılık Sorunu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Çolak, F. (2013). *Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Genel Sorunları ile Alan Literatüründeki Tartışmalı Konuların İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretimine Yansımaları ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kilis.

Daloğlu, K. (2005). *İlköğretim Okullarında Okutulan Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Konuları Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Demir, M. (2013). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarından Hareketle Adların Anlatımdaki Yeri ve Bu Türün Kavratılması ile*

İlgili Uygulamalar. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Demir, S. (2016). *Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ders Kitaplarında -mış Biçimbiriminin İşlevlerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Demirbüken, S. (2011). *İlköğretim I.Kademe 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabının Sözcük Türleri Bakımından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Demirel, M. V. (2018). *Türkçenin Kiplik Özelliklerinin Belirlenmesi ve Bunların Dil Bilgisi Öğretimine Yansıtılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Demirkol, S. (2007). *İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Dilbilgisi Terimleri Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Dereköy, A. (2014). *Türkçe Dersinde Çoklu Zekâ Kuramının Kullanılmasının Ortaokul 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarı Durumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Derjaj, A. (2005). *Arnavut Öğrencilerin Türkçe Öğreniminde Karşılaştıkları Biçimbilimsel Düzlemdeki Sorunlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Derman, S. (2008). *Dil Bilgisi Öğretiminde Metinlerin Seçimi Üzerine Bir Araştırma (7. Sınıf)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Dinçay, M. (2008). *Yapım ve Çekim Ekleri Arasındaki Farkın Öğretiminde Görsel Ögelerin Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Doğan, A. (2007). *Lise 1. Sınıflarda Anadili Öğretiminde (Dil ve Anlatım Dersinde) Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dolunay, S. K. (2009). *İlköğretim İkinci Kademe Zaman Ekleri ve Fonksiyonlarının Öğretimi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Doyumğaç, İ. (2017). *Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.

Dönmez, B. (2017). *7. Sınıf Türkçe Dersinde Ayrılıp Birleşme Tekniği (Jigsaw) Kullanımının Öğrencilerin Tutum, Erişi, Öz-Düzenleme Becerileri ve Bilginin Kalıcılığına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Durukan, E. (2011). *İlköğretim 6. Sınıfta Bilgisayar Destekli Dil Bilgisi Öğretiminin Başarı ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Düzenli, S. (2008). *Türkçede Ortaçlaştırma Belirticilerinin Öğretimine Yönelik Ders Malzemesi Hazırlama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Ekinci Çelikipazu, E. (2012). *Dil Bilgisi Öğretiminde Çatı Kavramı ve Bu Kavramla İlgili Yanılgılar*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Erdem, İ. (2007). *İlköğretim II. Kademedeki Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Eren, P. (2008). *İlköğretim Yedinci Sınıflar Türkçe Ders Kitaplarında İşlenen Fiil Çatıları Konusuna Eleştirel Bir Yaklaşım*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Ermatova, D. (2014). *Özbek Türklerine Türkiye Türkçesi Öğretiminde Ek-Fiil Birleşik ve Katmerli Zaman Çekimleri, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erol, E. (2009). *Orta Öğretim ile Yüksek Öğretim Arasında Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Benzerlik ve Farklılıklar, Çözüm Yolları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Erol, H. F. (2008). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bildirme ve Tasarlama Kiplerinin Öğretimi ve Sıralaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ersoy, S. (1997). *Türkçe Öğrenen Yabancıların Yazılı Anlatım Yanlıklarının Dilbilgisi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Ankara.

Ertekinoglu, S. (2003). *Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Eyüp, B. (2013). *Dil Bilgisi Öğretiminde Beyin Temelli Öğrenmenin Akademik Başarı, Tutum ve Kalıcı Öğrenme Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Fil, O. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Sözcük Türlerinin Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Ghaffari, R. (2016). *Türkçedeki ve Farsçadaki Tamlamaların Karşılaştırılması ve Türkçe Öğrenen Fars Öğrenciler İçin Bir Öğretim Durumu Geliştirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Gök, İ. (2015). *Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ne Göre Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerde Karşılaşılan Ses Olayları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Görgün, S. (2010). *Türkçe Dersinde Beyin Temelli Öğrenmenin Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Güçer, H. (2010). *-(A/I)R Biçimbiriminin Betimlenmesinde Kuram ve Yabancılar Öğretilmesinde Yöntem Sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Gümüş, M. (2010). *Türkçe ile Kırgızca Dil Yapılarının Dil Öğretimi Amaçlı Karşılaştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Güney, N. (2011). *İlköğretim II. Kademe Fülimsilerin Öğretiminde Aktif Öğrenmenin Tutum, Başarı ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Güven, E. (2007). *Yabancıların Türkçe Öğrenirken Ad Durum Eklerinde Yaptıkları Hataların Çözümlemesi ve Bu Hataların Giderilmesine Yönelik*

Öneriler.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Hacıoğlu, Ö. (2010). *İlköğretim 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Cümle Bakımından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Hacıömeroğlu, M. S. (2007). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Kiplik Öğretimi Üzerine Materyal Geliştirme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Hannoud, S. A. (2016). *Arapça Konuşurlara Türkçe İsim-Fiillerin Öğretimi Hakkında Bir Araştırma (Ürdün Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Hasekioğlu, I. (2009). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisi Öğretimi -Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 Serisinde Sözcük Öğretiminin Değerlendirilmesi ve Sözcük Öğretimi İçin Uygulama Örnekleri-*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hergüner, E. (2013). *Ortaokullarda Dil Bilgisi Öğretiminin Değerlendirilmesi: Hâl Ekleri Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Hong, S. (2018). *Türkçe ve Korecedeki Emir Kiplerinin Kalıp Sözlerde İncelenmesi ve Öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Işloğlu, S. (2008). *Şiirde "Gibi" Edatının İşlevi ve İlköğretim II. Kademe Türkçe Öğretiminde Kullanılma Boyutu*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Işloğlu, S. (2015). *Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

İncebacak, Z. (2010). *Ortaöğretim 1992 ve 2005 Eğitim Programlarında Ses Bilgisi Öğretiminin İncelenip Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

İtmeç, F. (2008). *İlköğretim Altıncı Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı Dil Bilgisi Öğrenme Alanının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Kahramanoğlu, S. (2000). *İlköğretim Okulları Türkçe Programının Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Ailelerinin Çocuklarının Öğrenim Gördüğü Okulların 5. Sınıflardaki Dilbilgisi Konularına Ait Hedef Davranışların Gerçekleşme Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Kalandia, İ. (2016). *Türkçe Öğrenen Gürcü Öğrencilerin Türkçe Zamanları Öğrenirken Karşılaştıkları Zorlukların İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Kanat, A. (2016). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Metinlerin Dil Bilgisi Konularıyla İlişkisi Üzerine İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Karadüz, E. (2004). *İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sözcük Türlerini Öğrenme ve Kullanma Düzeyleri ile Kavram Edinimleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Karagöz, M. (2013). *İlköğretim 6-7-8. Sınıflarda Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Fiil*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Karaman, S. (2018). *Tüm Dil Yaklaşımı Işığında Türkçe Öğretimi Programlarındaki Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Kartallıoğlu, N. (2008). *İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Kazanımlarına Erişi Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Kasapoğlu, A. (2012). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Ulaçların (Zarf-Fiillerin) Öğretimine Yönelik Materyal Geliştirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Kaya, B. (2012). *Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Fiil Yapım Ekleri, Bunlarla Türemiş Fiiller, Bu Fiillerin Anlam Özellikleri ve Bunların İlköğretim Dil Bilgisi Öğretimine Yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Kaya, S. (2018). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ders Kitaplarında Dil Bilgisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Kaya, S. (2011). *TÖMER'de Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan İngilizce ve Türkçe Kitaplarının Geçmiş Zaman Öğretiminin Genel Öğretim İlkeleri Açısından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Kayasandık, E. (2018). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Öğretim Yöntemlerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Kaygusuz, T. (2006). *İlköğretim İkinci Kademedeki Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Keleş, M. (2007). *Orta Öğretim Türk Dili ve Edebiyatı Derslerinde Bilmecelerin Öğretim Aracı Olarak Kullanılma Biçim ve Düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Kılıç, İ. (2017). *Sakarya TÖMER'de Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin İyelik ve Hâl Eklerini Öğrenmelerinde Dolaylı ve Doğrudan Geribildirim Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Kılıç, R. (2014). *Ahmed Rasim'in "Yeni Sarf Dersleri" Adlı Eserlerinin Metin Çevirisi ve Türkçe Eğitimi Açısından İncelemesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Kılıçer, A. (2016). *MEB 10. Sınıf Dil ve Anlatım Ders Kitabında Yer Alan Fiillerde Birleşik Kip ve Zaman Konusunun Adlandırılması ve Öğretilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kırtıl, O. (2012). *İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarında Dilbilgisi Öğretim Yöntemlerinin ve Dilbilgisi Alıştırmalarının 2005 Programı Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kıvırcık, Ş. Y. (2004). *Türkçedeki Bazı Bileşik Yapıların (İsim-Fiil, Sıfat-Fiil, Zarf-Fiil) Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Kodaz, A. (2007). *Ortaöğretim 9. Sınıflarda Dil Öğretiminde Drama Yönteminin Etkililiği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Konedralı, G. (1999). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Ortaokul III. Sınıf Türkçe Dilbilgisi Öğretiminde Kullanılan Klavuz Kaynak Kitabın Erişiyeye Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Koreli, Z. D. (2007). *Eylem ve Ad Olarak Kullanılan ve Türkçe Sözlükte Bulunmayan Öbekler ve Bunların Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimindeki Yeri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Korkmaz, C. B. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Birleşik Zamanlı Fiillerin Öğretimi ve Öğretimine Yönelik Etkinlik Oluşturma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Koşucu, F. Z. (2007). *Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Ulaçların Düzeylere Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Köse, E. (2018). *Ortaokul Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Dil Bilgisi Konuları Açısından EBA ve Türkçe Öğretim Programı ile Eşgüdümlülüğü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Kurnaz, B. (2018). *-Miş Biçimbiriminin Betimlenmesi ve Öğretiminde Yöntem Sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Kurt, E. (2009). *Ortaöğretim 1992 ve 2005 Müfredat Programlarında Cümle Bilgisi Öğretiminin İncelenip Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Kurt, P. (2006). *Zarf-Fiillerin Anlam Farklılıklarının Kavratılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kutlubay, H. (2015). *1928'den Günümüze Kadar Türkçe Öğretimi Programlarında Dil Bilgisi Öğretiminin Durumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Memiş, M. R. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Zarfların Öğretimine Yönelik Materyal Geliştirme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Memiş, M. R. (2018). *Yapım Eki Öğretiminin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Kelime Hazinesi, Kelime Türetme Becerisi ve Okuduğunu Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Menteş Bolat, K. (2004). *İlköğretim II. Kademe VI. Sınıflarda Dil Bilgisi Öğretiminde Aktif Öğrenme Yönteminin Etkililiği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Mete, F. (1997). *Özbek ve Azeri Öğrencilerin Türkçe Öğreniminde Ad Durum Ekleri ve Eylem Çekimi Yanlıları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Onat, N. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Filde Çatı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Oruçoğlu, Y. (2004). *İlköğretim II. Kademe Eylemlerin Öğretilmesinde Aktif Öğrenme Yönteminin Etkililiği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Öktem Öztürk, K. (2012). *Türkçe'deki Tanıtsallık Belirten Sıfatların ve Belirteçlerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Ömeroğlu, A. F. (2016). *Ortaokul 6, 7, 8. Sınıflarda Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Sözcükte Yapı Konusunun Öğretimi Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Önal, M. E. (2010). *Türkçe Öğretmenlerinin İlköğretim II. Kademe Gerçekleştirilen Dil Bilgisi Öğretimi Hakkındaki Görüşleri (Kırıkkale İl Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Özarlan, A. (2018). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Suriyelilerin Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Özbulur, E. P. (2011). *İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarında Yer Alan Dil Bilgisi Etkinlikleri Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Özcan, M. F. (2015). *7. Sınıf Türkçe Dersi "Bildirme ve Dilek Kipleri" Konusunun Öğretiminde Animasyon Destekli 5e Modelinin Başarı, Kalıcılık ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Özdemir, M. (2011). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Edatlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özel, S. (2010). *Yabancılara Türkçe Öğreten Resmî Kurumlarda Dil Bilgisi Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özgen, M. (2010). *Türkçe Soru Tümcelerinin Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Özkoyuncu, Y. (2016). *Ortaöğretim 10. Sınıf Öğrencilerinin Fiil ve Fiilimsiler Konusunu Öğrenmede Bilgisayar Destekli Öğretim Yönteminin Öğrenci Başarısı ve Kalıcılığına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.

Özok, T. (2015). *Ahmet Rasim'in Yeni Usul Muhtasar Sarf-ı Türkî Eseri (1907) ile İlköğretim İkinci Kademe Yeni Türkçe Ders Programının (2006) Karşılaştırılması Üzerine Bir Çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Öztabur, A. (2010). *İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi Kavramlarının Öğretilmesi ve Kavratılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Palii, O. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Açısından Türkçe ve Ukraynaca Dil Yapılarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Pirinç, D. (2010). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ortaçların İncelenmesi ve Öğretimi -Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı Orta 2 Örneğinde-*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Polatcan, F. (2013). *6. Sınıflarda Kavram Haritalarıyla Dil Bilgisi Öğretiminin Başarıya Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Salman, B. (2018). *Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Dil Bilgisi Öğretimine Yönelik Öğretmen Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Sancak, H. (2011). *Ayrılma Hâli Ekinin (+Dan) İşlevleri ve İlköğretim 6. Sınıf Düzeyinde Animasyon (Canlandırma) Tekniği ile Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Saraç, H. (2004). *İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sarıçıyıl, F. (2008). *İstek ve Emir Kiplerinin Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Sarıkaya, E. (2013). *İlköğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Görülen Çatı Yanlılıkları ve Cümlelerin Doğru Kuruluşlarının Kavratılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Sözer, Z. (1996). *Türkçe Cümlelerde Zaman, Nasıllık ve Neden İlişkileri Açısından "iken" Biçimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sügümlü, Ü. (2009). *Dil Bilgisi Öğretiminde Senaryo Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Etkililiği: Kelime Türleri Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Sülükçü, Y. (2011). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde (Temel Seviye A1) Bilgisayar Destekli Materyal Geliştirme ve Bunun Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Sülüsoğlu, B. (2008). *İşe Dayalı Dil Öğretim Malzemelerinin Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Uygulanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Şahin, T. (2018). *Durum ve Olay Hikâyelerinde Öbek-Anlam İlişkisi Kurma Becerisinin Cümle Bilgisi Öğretim ve Öğrenimine Katkısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Şahinci, C. (2011). *İlköğretim İkinci Kademedeki Dil Bilgisi Konularının Öğretimine İlişkin Türkçe Öğretmenlerinin Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Şanlı, S. (2013). *Yapım Eklerinin Öğretiminde Atasözlerinin Kullanılmasının Öğrenci Başarısı ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Şekerci, H. (2011). *İlköğretim 4-5. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programının Dil Bilgisi Öğretimi Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Şengül, K. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil öğrenme stratejilerine dayalı etkinliklerin anlama becerileri ile dil bilgisine yönelik başarıya, kalıcılığa ve Türkçeye yönelik tutuma etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Şenol, E. (2013). *Cümle Bilgisi Öğretiminde Sözlü Kültür Ürünleri ve Şiirlerin Öğrenci Başarısına ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Şentürk, H. (2008). *Ana Dil (Türkçe) Öğretiminde Tekerlemelerin Kullanılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Şenyüz, A. (2014). *İlköğretim 6-8. Sınıflar Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Konu Sıralaması ve Konu Tekrarı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Şimşek, B. (2015). *Türkçe ve Macarca Dilbilgisi Tipolojilerinin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi Temelinde Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Tan, E. (2008). *İlköğretim 7. Sınıf Dil Bilgisi Öğretiminde Zarflar Konusuyla İlgili Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Hazırlanmış Çalışma Yapraklarının Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Tarahija, A. (2008). *Kavâ'id-i Türkiyye'nin Modern Türkçe Öğretimi Yöntemleri Bakımından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Taşkaya, Y. (2018). *Yabancılarla Türkçe Dil Bilgisinin Öğretiminde "Özel Metin" Kullanımı ve Bu Metinlerin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış

Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Tiryaki, D. E. (2014). *Türkçede Belgisiz Sıfat ve Adılların Anlamsal ve İşlevsel Özellikleri ve Yabancı Dil Olarak Türkçede Belgisizlerin Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Tiryakiol, S. (2018). *Türkçenin İkinci/Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Pedagojik Dilbilgisi Kullanımına Yönelik Ders Modeli Önerisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Toksöz, A. (2000). *Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Kazandıkları Davranışlar Açısından Dil Bilgisi Eğitiminin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Uscuplic, E. (2014). *Boşnaklara Türkçe Öğretiminde Yöntem Geliştirmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ülkümen, M. (2017). *Dil Bilgisi Öğretiminde Kip, Zaman ve Görünüş Konusunun Öğretiminin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ünal, A. (2018). *Türkiye Türkçesi Öğreniminde Kırgız Öğrencilerin Yaptığı Hataların Tespiti ve Çözüm Önerileri (Manas Üniversitesi Örneği, A1-A2 Seviyesi)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Ünlücömert, N. (2010). *-Mış Biçimbiriminin Farklı İşlevlerinin Bilinç Uyandırma Teknikleriyle Öğretimine Yönelik Malzeme Oluşturma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yakışan, O. (2017). *Ortaokullarda Dil Bilgisi Öğretiminde Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisinin Öğrenci Başarısına ve Kalıcılığa Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Yaman, H. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Derslerinde Kavram Haritası Tekniğinin Öğrenci Başarısına ve Hatırlamaya Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yenen, E. (2012). *Meslek Liseleri ile Genel Liselerin Dokuzuncu Sınıf Dil ve Anlatım Dersi Ses Bilgisi ve Telaffuz Ünitesi Hedeflerine Ulaşma Düzeylerinin*

Karşılaştırılması (Karaman İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yeşilyurt, E. (2011). *6. Sınıflarda Yapım Eklerinin Öğretimine Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Yeşilyurt, D. (2016). *Cumhuriyet Dönemi Ortaokul Türkçe Ders Programlarındaki Dil Bilgisi Öğretiminin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Yiğit, S. Y. (2011). *İlköğretim İkinci Kademe Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fülimsiler Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Yiğit, Y. (2015). *Selim Sabit'in Nahv-i Ösmânî Adlı Eseri ve Türk Gramerciliğine Getirdiği Yenilikler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Yiğit, Z. Ş. (2009). *İlköğretim Türkçe 8. Sınıf Ders Kitabı'ndaki Metinler Üzerinde Cümle Çeşitlerinin İncelenmesi ve Cümle Çeşitlerinin Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Yıldırım, F. (2014). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Temel Seviyedeki Öğrencilerin Yazılı Metinlerindeki Dilbilgisel Zaman Yapılarının Görünümleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım, H. Ç. (2011). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Türkçe Dil Bilgisi ve Ad Durum Eklerine İlişkin Öğrenci Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yılmaz, A. R. (2000). *İlköğretim Okullarının Birinci Kademe 5. Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Öğretimindeki Bilişsel Alan Hedef Davranışlarına Ulaşma Düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Yılmaz, Ö. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Odaklı Dilbilgisi Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yılmaz, Z. A. (2001). *Kız Meslek Liseleri I. Sınıf Öğrencilerinin Türk Dili Dersi Amaçlarını (Yapım Ekleri ile Sözcük Türetme) Gerçekleştirmek İçin Yeni Öğretim Yöntemi ve Materyallerinin Geliştirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yolcusoy, Ö. (2008). *Türkçe Koşullu Yapıların Öğretimine Yönelik Malzeme Tasarımı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

